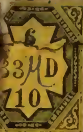

CHA
RI
TAS

6
10

OMNIVM
CONCILIORVM
HISTORICA
SYNOPSIS,

EORVMDEM PROXIMÆ EDITIONI PRÆMISSA,

Studio R. P. PHILIPPI LABBE, *Biturici*, *Societatis* IESV *Theologi.*

D. D. Societatis Regiæ Bibliopol. Parisienſ.

CONCILIORVM GENERALIVM NATION. PROVINC. DIOECES.

CVM VITIS EPISTOLISQVE ROM. PONTIFICVM,

HISTORICA SYNOPSIS;

AMPLISSIMÆ COLLECTIONIS,

Quæ ſingulari ſtudio XIV. aut XV. tomis paratur,

PRIMA DELINEATIO.

Proponente, atque ad ſymbolam inuitante omnes per orbem eruditos,
PHILIPPO LABBE, *Biturico, Societatis* IESV *Theologo.*

LVTETIÆ PARISIORVM,
Sumptibus SOCIETATIS TYPOGRAPHICÆ Librorum Eccleſiaſticorum iuſſu Regis conſtitutæ.

M. DC. LXI.

CVM PRIVILEGIO REGIS CHRISTIANISSIMI.

NOMINA

Typographorum Parisiensium Societatis Regiæ Librorum Ecclesiasticorum,

Ad quos, aut ad eorum aliquem vnum sibi notiorem, dispersi per vniuersum orbem viri eruditi, nostro hoc præmisso specimine ad conferendam symbolam inuitati, scribere aut mittere poterunt, si quid monendum aut subministrandum forte eis succurrerit.

SEBASTIANVS & GABRIEL CRAMOISY,
GEORGIVS IOSSE,
DIONYSIVS BECHET, & LVDOVICVS BILLAINE,
GVILLELMVS LE BÉ,
SEBASTIANVS HVRÉ,
GABRIEL & NICOLAVS CLOPEIAV,
SIMEON PIGET,
PETRVS LE PETIT,
GODEFRIDVS MARCHER,
FREDERICVS LEONARD,
IOANNES DVPVIS.

PHILIPPVS LABBEVS S. I. P.

ERVDITIS OMNIBVS PER VNIVERSVM ORBEM CHRISTIANVM LECTORIBVS S. P. D.

ΣΥΜΦΕΡΕΤΕ ΠΤΕΡΑ'Τ' ΟΙΩΝΟΙ',
ΚΗΡΟ'Ν ΤΕ ΜΕ'ΛΙΣΣΑΙ.

LICET enim vos, LECTORES OPTIMI ET ANTIQVITATIS ECCLESIASTICÆ STVDIOSI, *iisdem verbis affari, quibus Apollinus Pythii primam vatem Phemonoen ora soluisse primùm, atque vsam fuisse ferunt. Pennas vestras expandite, calamos aptate, quæque in aluearibus cellisque vestris mella ceræque delitescunt, expromite. Excutite angulos omnes ac bibliothecacarum loculamenta, & quidquid in thesauris literariisque* κειμηλίοις *absconditum premitur, illud in communem, non vnius prouinciæ aut regni duntaxat, sed totius Christiani orbis vtilitatem effundite. Arduum quippe opus atque immensum aggressi sumus, omnibus quidem eruditis pernecessarium, sed vix vnius hominis humeris tolerandum, nisi plurium veluti succollantium collaborans accedat industria. Quare dum vestram omnium operam, vigilias, lucubrationes, manuscriptos, excusósque, si qui nobis desint, codices imploramus, atque ab humanitate vestra, quam propensissimam in pluribus iam experti sumus, præclara quæque subsidia efflagitamus, speramus, expectamus; sinite*

tantisper, VIRI ERVDITI, *ut nostræ huius editionis consilium capitibus aliquot comprehensum, quam fieri poterit, breuissime ac clarissime proponamus.*

I. Regiam collectionem ex Luparæa Typographia anno MDCXLIV. *ingentibus* XXXVII. *tomis emissam (quæ ex Biniana GL. anni* MDCXVIII. *editione, ex Gallicanis R. P. Iacobi Sirmondi τ͂ μακαρίτου, Anglicanis Spelmanni, & quibusdam aliis de nouo additis conciliis coaluit) cùm iam fere tota per omnes Europæ prouincias dispersa ac distracta sit, tanquam maximi, quod molimur, ædificii solum ac fundamenta substernemus; non illis quidem vncialibus, ad pompam potius & ornatum, quàm ad studiosorum vsum excogitatis characteribus magnificentissimam; sed vulgaribus nitidissimisque literis, in optima charta, singulari studio, atque accuratissima emendatione, notisque aliquot, nec infructuosis obseruationibus, vobis posterisque omnibus, ita nos Superi adiuuent, præcipuo quodam iure commendandam.*

II. Quæ in collectione Regia desiderantur, studioque eruditorum virorum hactenus excusa fuerunt, concilia, epistolæ, & acta, siue Romanorum pontificum, siue aliorum, ad synodos historiamque ecclesiasticam vnice spectantia; ea non negligenter conquisita, suis locis inseremus: puta, sancti Clementis ad Corinthios epistolam a Iunio, epistolas quinque concilii Aquileiensis, aliasque Felicis atque Gelasii cum breuiculo in causa Eutychianistarum a Sirmondo, concilia Duziacense I. Auenionense, Senonense, aliaque eiusmodi a Cellotio, Dacherio, Baillio, &c. aut quæ ex chronicis Virdunensi, Malleacensi, aliisque ab eo præsertim tempore excusis historiarum veterum monumentis obseruauimus, in Historica Synopsi stellulis subinde designata.

III. Quæcumque nondum publicam in lucem edita, aut ipsi seruamus in nostro literario penu, aut ab amicis aliisque viris eruditis, Deo bene fauente, accepturi sumus, suis illa temporibus locisque tamquam emblemata illigabimus. Quantam vero conciliorum, epistolarum, actorumque siluam nostra doctorumve hominum inuestigatione paratam habeamus, discite sultis, Lectores optimi, partim ex asteriscis per singulas pene opusculi nostri paginas dispersis, partim ex appendicis tertia parte, in qua subministratas in hac Parisiensi vrbe ab illustrissimis præsulibus Tolosano *ac* Monspeliensi, *vt alios modo sileam, suppetias publicauimus.*

IV. Denique, vt nulla hoc loco de totius nostri operis prolegomenis primo tomo præfigendis mentio fiat, suas singulis voluminibus annotationes subiungemus, non quidem dogmaticas laciniosis tractatuum theologicorum dissertationibus turgescentes, & ad nauseam vsque lectorum communibus locis exaggeratas; sed criticas dumtaxat, non iniucunda breuitate succinctas, atque ad historiam, chronologiam, geographiam, ritus cerimoniasque ecclesiasticas, linguarum Græcæ Latinæque cognitionem, ac similia illustranda penitus necessarias. Neque vero abs re fuerit ad paginarum oras marginesque scintillulas aliquot aspergere, vel diuersarum lectionum a nobis obseruatarum indices, vel corrupti textus, versionisque deprauatæ, atque erratorum Binii, Loaysæ, Mendozæ, Spelmanni, aliorumve commentatorum emendatrices. Proprii quoque singulis tomis adiicientur indices, tum rerum, vt vocant, memorabilium, tum verborum ab vsu communi remotiorum, tum denique vrbium, prouinciarum, locorumque, vt ex iis omnibus generales postea concinnari commodius queant.

Quanta porro diligentia, quam improbo assiduoque labore,

spissum hoc ac difficillimum opus aggredi, promouere, & σὺν Θεῷ ϗ Θεοτόκῳ perficere meditemur, docebit vos nostrum hocce SPECIMEN *breui paucorum mensium tempore adfectum confectumque; siue in Synopsim Historicam chronologica serie pontificum elogiis epistolisque subiectam, atque ad sinceriores doctrinæ temporum calculos, in quo alii fere omnes peccasse noscuntur, exactam; siue in tres alphabeticos indices, Synodicum, Pontificium, ac Topographicum, quibus vix quicquam alibi par aut simile occurret, oculos coniicere velitis.*

Quòd dum pro vestra humanitate ac solita in me meique ingenii qualescumque partus beneuolentia facietis, ego verbis Lactantii extremo capite 21. libri de opificio Dei ad Demetrianum finem dicendi faciam: Magnum videor polliceri, sed cælesti opus est munere, vt nobis facultas ac tempus ad proposita persequenda tribuatur. Quod si vita optanda est sapienti, profectò nullam aliam ob caussam viuere optauerim, quam vt aliquid efficiam, quod vita dignum sit, & quod vtilitatem legentibus, etsi non ad eloquentiam, quia tenuis in nobis façundiæ riuus est, ad viuendum tamen (*& ad chronologiæ, historiæ, criticesque præsertim sacræ cognitionem,*) afferat: quod est maxime necessarium. Quo perfecto, satis me vixisse arbitrabor, & officium hominis implesse: si labor meus aliquos homines ab erroribus liberatos, ad iter cæleste direxerit. *Faxit hoc precibus vestris exoratus Deus opt. max. cui soli laus, honor, & gloria.*

AMPLISSIMÆ CONCILIORVM GENERALIVM, NATION. PROVINC. DIOECES. COLLECTIONIS PRIMA DELINEATIO,

Pontificum Romanorum insertis vitis & epistolis, aliisque eodem spectantibus.

Quæ regiæ editioni desunt, asteriscis notata reperies.

POST præfationem Dionysij Exigui in suam primam canonum collectionem ad Stephanum Salonitanum episcopum, præfationem Isidori Mercatoris in suam compilationem canonum, ordinem celebrandi concilij ex IV. Toletano concilio desumptum, exhortationem seu viam regiam ad principem, & si quæ alia præmisit Seuerinus Binius, operæpretium erit sacrorum canonum ac conciliorum, quæ variis in locis hactenus in lu-

cem emissæ sunt, collectionum indicem contexere, ac nonnulla de iis, qui hoc perquam fructuoso labore defuncti sunt, strictim obseruare.

De quadruplici synodo apostolorum iuxta glossam ordinariam I. anno 33. paullo post Christi in cælum ascensum. II. anno eodem, paucis post sancti Spiritus descensum mensibus. III. & IV. post annum Christi 49. Claudij imp. 9. de idolothytis, de circumcisione, de cæremoniis legis Iudaïcæ, ac similibus. De aliis quoque apostolorum conuentibus seu conciliis occasione symboli, canonum, constitutionum, ac mortis beatissimæ Virginis: necnon de Antiocheno, vt ferunt, in annotatis ad Binium plenius disputabitur.

Canones apostolorum 84. G. & L. interprete Gentiano Herueto.

Canones apostolorum 50. ex interpretatione Dionysij Exigui.

* In notas a Seuerino Binio canonibus, conciliis, vitis, epistolisque Romanorum pontificum subiectas, accedent editoris obseruationes, castigationesque, præsertim in iis quæ ad chronologiam & antiquitates sacras ac ritus veteris ecclesiæ spectant.

* Idem etiam conferet editionem regiam cum mss. codicibus, atque vbi opus erit, cum editionibus, Romana G L. vtraque Biniana 1606. & 1618. Nicolina 1585. Suriana 1567. Crabbianis 1538. & 1551. Merlinianis 1523. & 1535. aliisque, quas possidet collegij Parisiensis societatis Iesu locupletissima bibliotheca.

VITÆ SS. PETRI, LINI, *& aliorum ex libro pontificali, auctoribus, vt volunt, Damaso papa, Anastasio ac Guillelmo S. R. E. bibliothecariis: ac deinde ex aliis auctoribus a Binio collectæ, & ad nostra tempora deductæ. Nos certioribus calculis ætatem eorum, Deo dante, definiemus.*

I.

I. Christi sæculum. S. PETRVS Ionæ filius, ex Bethsaïda vico Galilææ, a Christo tum anno vitæ 31. tum paullo post resurrectionem, collatis clauibus regni cælorum, princeps apostolorum constitutus, Romam petiit anno Christianæ æræ 43. Claudij imp. secundo ad exitum properante; siquidem, vt vetus fert traditio, die 18. Ianuarij fuerit vrbem ingressus. Post 24. annos, menses 5. & dies 12. Neronis imp. iussu in Ianiculo die 29. Iunij cruci inuersis vestigiis suffixus fuit, S. Paulo eodem die ad Aquas Saluias capitis abscissione martyrij palmam adepto.

* Epiſtolæ duæ B. Petri poſt XIV. B. Pauli & B. Iacobi catholicam extant in codicibus noui teſtamenti.

Tractatus de primatu Romanæ eccleſiæ poſt Nicolai papæ tempora conſcriptus.

II.

S. LINVS Volaterranus e Tuſcia, Herculani filius, ſedit annos 11. menſes 2. dies 23. a 29. Iunij anni Chriſti 67. ad diem 23. Septembris anni 78. quo iuſſu Saturnini conſularis martyrium capitis obtruncatione peregit, Veſpaſiano imperante.

III.

S. CLETVS Romanus, Æmiliani filius, ſedit annis 12. menſibus 7. diebus 2. ab anno Chriſti 78. ad diem 26. Aprilis anni 91. quo ſub Domitiano martyrio vitam clauſit.

IV.

S. CLEMENS Romanus, Fauſtini filius, ſedit annis 9. menſibus 6. & diebus totidem, ab anno 91. ad diem 23 Nouembris anni a Chriſto nato 100. quo martyr occubuit, Traiano poſt Neruam Romani imperij habenas moderante.

*Omiſſam hic in regia editione celeberrimam S. Clementis ad Corinthios epiſtolam G. & L. vulgabimus cum fragmentis ſecundæ; ex editione Patricij Iunij anni 1633.

Eidem ſancto pontifici tribuuntur epiſtolæ quinque.

I. ad Iacobum fratrem domini, Rufino Torano Aquileienſi interprete.
* Ab ea penitus diuerſa eſt, quam Græce edidit 1555. Hadr. Turnebus.
II. ad eundem. III. ad omnes fideles, eodem Rufino interprete. IV. ad Iulium & Iulianum diſcipulos ſuos. V. ad fratres diſcipulos ſuos Hieroſolymis cum Iacobo habitantes.

Decretum Clementis papæ.

V.

S. ANACLETVS Athenienſis e Græcia, Antiochi filius, poſt quatuor menſes a nece S. Clementis elapſos creatus Romanus pontifex, ordine quintus, ſedit annos 9. menſes 3. dies 10. a die 3. Aprilis anni æræ Dionyſianæ 101. ad diem 13. Iulij anni 110. quo ſub Traiano laurea martyrij coronatus cælum petiit. II Chriſti ſæculum.

Tres decretales, vt vocant, epiſtolæ eius titulo ac nomine prænotantur.

I. ad omnes fideles. II. ad epiſcopos Italiæ. III. ad omnes epiſcopos.

Decreta Anacleti papæ.

VI.

S. EVARISTVS Græcus ex patre Iudæo, ſedit annis 9. menſibus 3. diebus 10. a die 26. Iulij anni Chriſti 110. ad diem 26. Octobris anni 119. quo ſub Hadriano martyr obiit.

Duæ illi tribuuntur epiſtolæ.
I. ad epiſcopos Africanos. II. ad Ægyptios fratres.
Decretum Euariſti papæ.

VII.

S. ALEXANDER I. Romanus, Alexandri filius, de regione Caput tauri, ſedit annis 10. menſibus 5. diebus 20. a die 23. Nouembris anni Chriſti 119. ad diem 3. Maij anni 130. quo martyrio vitam finiuit, imperante Hadriano.

Nomen eius ſibi vendicant tres epiſtolæ.
I. ad omnes orthodoxos. II. ad omnes epiſcopos. III. ad omnes ſacerdotes.
Decretum Alexandri papæ I.

VIII.

S. SIXTVS I. Romanus, Paſtoris filius, de regione Via lata, ſedit annis 10. minus vno menſe, & diebus 22. a Maio anni Chriſti 130. ad diem 6. Aprilis anni 140. quo paſſus eſt, imperante Antonino Pio.

Tribuuntur illi duæ epiſtolæ.
I. ad omnes fideles. II. ad omnes epiſcopos.
Decretum Sixti papæ I.

IX.

S. TELESPHORVS Græcus ex Anachoreta, ſedit annos 11. menſes fere 9. à die 8. Aprilis anni 140. ad diem 5. Ianuarij anni 152. quo cæſus pro Chriſto fuit, eodem Antonino imperante.

Vnica eius fertur epiſtola ad omnes fideles.
* Romana ſub eo ſynodus ex ſynodico GL.

X.

S. HYGINIVS Græcus ex philoſopho de Athenis, ſedit annis 4. vno die minus, a die 13. Ianuarij anni 152. ad diem 11. Ianuarij anni 156. quo ſub eodem Pio imp. occiſus eſt.

Duæ eius laudantur epistolæ.

I. ad omnes fideles. II. ad Athenienses.

Decreta Hyginij papæ.

XI.

S. PIVS I. Aquileiensis, Rufini filius, frater Pastoris, sedit annis 9. mensibus 5. diebus 26. a die 15. Ianuarij anni Christi 156. ad diem 11. Iulij anni 165. quo martyrium fecit, imperantibus Marco Antonino Philosopho, & Lucio Vero.

Illi tribuuntur epistolæ quatuor.

I. ad vniuersos fideles. II. ad Italos. III. & IV. ad Iustum episcopum Viennensem, Gratiano aliisque incognitæ, patrum nostrorum memoria erutæ fuerunt ex archiuo Viennensi.

Decreta Pij papæ I.

XII.

S. ANICETVS Syrus, Ioannis filius, sedit annis 7. & mensibus fere 9. à die 25. Iulij anni 165. ad diem 17. Aprilis anni 173. quo martyr occubuit, Marco Aurelio imperante.

Vnica eius epistola ad episcopos Galliæ.

* Romana synodus de paschatis celebrandi die, ex synodico.

XIII.

S. SOTER Fundanus e Campania, Conradi filius, sedit annos ferme 4. ab anno 173. die Maij 4. ad diem 22. Aprilis anni 177. quo sub eodem M. Aurelio palmam martyrij percepit.

Duæ illi tribuuntur epistolæ.

I. ad Campaniæ episcopos. II. ad episcopos Italiæ.

Decreta Soteris papæ.

XIV.

S. ELEVTHERVS Græcus de oppido Nicopoli, Abundij filius, sedit annis 15. diebus 23. a Maio anni 177. vsque ad diem 26. Maij anni 192. quo interfectus est aliquot ante mensibus quam suorum conspiratione necaretur imp. Commodus.

Epistola ad vniuersas ecclesias per Galliæ prouincias domino militantes.

* Ex synodico GL. huc referri possunt synodi aliquot.

* I. Lugdunensis S. Irenæi & duodecim episcoporum contra hæreticos.

* II Hierapolitana Apollinaris aduersus Montanum & Theodotum.

* III. Sotæ Achillarum episcopi aduersus eosdem.

* IV. Gallicana confessorum aduersus Montanum.

XV.

S. VICTOR I. Afer, Felicis filius, sedit annos 9. & menses fere 2. ab anni 192. kal. Iuniis, ad diem vsque 28 Iulij anni 201. quo martyrio donatus est, imperante L. Septimio Seuero.

Duæ illi tribuuntur epistolæ.

I. ad Theophilum Alexandriæ episcopum. II. ad vniuersos episcopos per Africam constitutos.

* Præter has duæ memorantur ex monumentis Viennensibus, vt volunt, deprompiæ, ad Desiderium & Paracodam episcopos Viennenses.

Romanum concilium sub Victore I. celebratum anno 4. Seueri imp. Christianæ æræ 197.

* 197. aut circiter, *Lugdunense* concilium a S. Irenæo aliisque tredecim episcopis aduersus Quartadecimanos, ex synodico. Eusebius enim Gallicæ synodi duntaxat meminit.

197. aut circiter, *Palæstinum* concilium sub eodem Victore de obseruatione paschatis a Theophilo Cæsareæ episcopo, cuius fragmentum extat apud Bedam de æquinoctio vernali.

* Eodem ferme tempore *Ponticum* præside Palma seu Plasma episcopo, *Achaïcum* à Bacchyllide Corinthiorum episcopo, *Osroënum* octodecim episcoporum in oriente concilia celebrata sunt, cui ex synodico GL. adiungi poterunt *Hierosolymitanum* a Narcisso & quatuordecim episcopis peractum, *Mesopotamenum* quod male sub Commodo collocatur, ac duo *Romana* sub eodem Victore aduersus hæreticos.

Ephesinum Polycratis Ephesiorum episcopi, & aliorum in Asia antistitum Quartadecimanorum errori fauentium, a Victore papa reprobatum, ad eadem tempora pertinet.

XVI.

III. Christi sæculum.

S. ZEPHYRINVS Romanus, Abundij filius, sedit annos 18. totidemque dies, a 28. Augusti anni Christi 201. vsque ad diem 26. Augusti anni 219. quo incruenta morte obiit, imperante Antonino Alagabalo.

Duæ nomen eius præferunt decretales epistolæ.

I. ad episcopos omnes per Siciliam constitutos. II. ad fratres per Ægyptum domino militantes.

Africanum concilium sub Agrippino Carthaginensis ecclesiæ episcopo, de quo S. Cyprianus epist. 71. a Romanis pontificibus improbatum.

XVII.

S. CALLISTVS I. Romanus, Domitij filius, sedit annis

5. menſe 1. & diebus 12. a Septembri anni 219. vſque ad diem 14. Octobris anni 224. quo martyrium eſt conſecutus, imperante Alexandro Seuero Mammææ filio.

Duæ illi tribuuntur epiſtolæ.

I. ad Benedictum epiſcopum. II. ad epiſcopos per Gallias conſtitutos.

XVIII.

S. VRBANVS I Romanus, Pontiani filius, ſedit annos 6. menſes 7. & dies 4. a 21. Octobris anni 224. ad diem 25. Maij anni 231. quo mortem pro Chriſto oppetiit, imperante eodem Alexandro Mammææ filio.

Legitur eius nomine decretalis epiſtola ad omnes Chriſtianos.

XIX.

S. PONTIANVS, Romanus, Calfurnij filius, ſedit annis 4. & fere 5 menſibus, a Iunio anni 231. ad diem 19. Nouembris anni 235. quo paſſus eſt ſub imperatore Maximino, cum anno ſuperiore iuſſu Alexandri Seueri in Sardiniam inſulam fuiſſet relegatus.

Duas ipſi adiudicant epiſtolas decretales.

I. ad Felicem Succribonum. II. ad omnes recte dominum colentes & diuinum cultum amantes.

XX.

S. ANTERVS, Græcus, Romuli filius, cum anno 235. poſt tredecim dies S. Pontiano ſuffectus eſſet Romanus pontifex ordine vigeſimus, ac paullo plus vno menſe pontificatum tenuiſſet, martyrio affectus eſt die 3. Ianuarij anni 236. imperante Maximino Thrace.

Vnicam ei adſignant decretalem epiſtolam ad epiſcopos prouinciarum Bæticæ & Toletanæ in Hiſpania.

XXI.

S. FABIANVS, Romanus, Fabij filius, ſedit annis 15. & diebus 5. a 15. Ianuarij anni 236. ad diem 20. Ianuarij anni 250. quo vitam pro Chriſto poſuit, ſub Decio.

Tres illi vulgo tribuuntur epiſtolæ.

I. ad omnes eccleſiæ catholicæ comminiſtros. II. ad omnes orientales epiſcopos. III. ad Hilarium epiſcopum.

Decreta Fabiani papæ, ex Gratiano & aliis.

Labesitanum seu Lambesitense in Africa concilium sub Fabiano, in quo condemnatus est a nonaginta episcopis quidam Priuatus hæreticus, anno circiter 240. Gordiani 3.

Arabicum anno circiter 247. Philippi 4. contra hæreticos de immortalitate animorum male sentientes.

* Synodicum memorat hoc circiter tempore *Bostrenum* in eadem Arabia concilium ad emendationem Berilli eiusdem vrbis episcopi, qui in Theodoti Coriarij sensum prolapsus fuerat, distinguitque a præcedenti, & vtrique interfuisse docet Origenem.

Romana sede per annum vacante post necem Fabiani.

Congregatum est anno 250. *Romanum* concilium in causa lapsorum a clero & episcopis in vrbe residentibus.

Epistola S. Cypriani ad clerum vrbis Romæ.

Epistola cleri Romani ad clerum Carthaginensem.

Epistolæ tres S. Cypriani ad clerum Romanum.

Epistolæ duæ cleri Romani ad S. Cyprianum.

XXII.

S. CORNELIVS, Romanus, Castini filius, sedit annis 2. mensibus 4. & diebus 15. a die 30. Aprilis anni 251. ad diem 14. Septembris anni 253. quo martyrio coronatus obiit, imperantibus Gallo & Volusiano.

Epistola I. ad omnes fideles, merito suspecta. II ad Rufum episcopum, non maioris fidei. III. ad Fabium Antiochenum, ex Eusebio. IV. ad Lupicinum episcopum Viennensem. V. & VI. ad S. Cyprianum Carthaginensem episcopum.

S. Cypriani octo epistolæ ad Cornelium pap. & vna ad Antonianum.

Decretum Cornelij papæ.

Carthaginense I. concilium sub Cornelio anno 252. aut sub finem præcedentis, de pace lapsis pœnitentibus danda, contra Nouatiani dogmatis assertores.

252. aut initio 253. *Romanum* concilium sub Cornelio, in quo decretum Carthaginensis concilij confirmatum.

Alterum quoque *Romanum* statuitur, in quo Nouatianus eiusque fautores lapsis pœnitentiam & reconciliationem denegantes, excommunicatione perculsi; cum vtrumque in vno forte potuerit perfici.

Italicum eodem tempore de causa eiusdem Nouatiani.

253. *Carthaginense* II. concilium a 42. episcopis idibus Maij celebratum in causa Felicissimi, Nouati, & Nouatiani, qui se ab vnitate ecclesiastica seiunxerant.

Epistola

* Synodicum adiungit concilium *Antiochiæ* collectum a Demetrio eiusdem vrbis episcopo, aduersus Nouatum.

* Adiungent & alij *Narbonense* ex vita S. Pauli Narbonensis episcopi.

XXIII.

S. LVCIVS I. Romanus, Porphyrij filius, sedit annum 1. & 3. menses, ab anni 253. die 20. Octobris, ad diem 4. Martij anni 255. quo passus est sub impp. Valeriano & Gallieno.

Epistola ad Galliæ atque Hispaniæ episcopos.

S. Cypriani ad Lucium papam reuersum ab exilio gratulatoria epistola.

Decreta Lucij papæ.

XXIV.

S. STEPHANVS I. Romanus, Iulij filius, sedit annis 2. mensibus 3. & diebus 22. à die 9. Aprilis anni 255. ad diem 2. Augusti anni 257. quo sub iisdem Valeriano & Gallieno martyrij titulum obtinuit.

Tribuuntur illi duæ decretales epistolæ.

I. ad quemdam Hilarium episcopum. II. ad omnes per diuersas prouincias constitutos episcopos.

Epistolæ duæ S. Cypriani ad Stephanum papam. I. de Marciano episcopo Arelatensi Nouatiani fautore. II. de baptizandis iis qui ab hæreticis sunt baptizati. Aliæ eiusdem Cypriani epistolæ.

* Anonymi tractatus a Sirmundo descriptus ex mss. Remensi, & Rigaltio traditus, qui edidit in notis ad Cyprianum.

Africanum I. sub Stephano I. ad collapsam ecclesiæ disciplinam reformandam anno 255.

256. *Africanum* II. sub Stephano I. in causa Basilidis Legionensis, & Martialis Asturicensis in Hispania episcoporum.

256. *Iconiense* in Phrygia aduersus Cataphrygas hæreticos, cum epistola Firmiliani episcopi ad S. Cyprianum.

256. *Synnadense* in Asia in causa baptismi ab hæreticis collati.

256. *Carthaginense* I. sub Stephano: itemque II. in eadem vrbe in causa baptismatis hæreticorum, cum tribus S. Cypriani epistolis.

256. *Carthaginense* III. sub eodem papa kalendis Septembris celebratum a S. Cypriano & episcopis Africæ, Numidiæ & Mauritaniæ, sed improbatum ab ecclesia.

* Pars huius concilij Græce extat apud Zonaram & Balsamonem.

257. *Romanum* sub Stephano I. in quo statutum est non esse recedendum a traditione apostolica de non iterando baptismate, *&c.*

XXV.

S. SIXTVS II. Græcus ex philosopho de Athenis, sedit

annum I. minus diebus 18. a die 24. Augusti anni 257. ad diem 6. Augusti anni sequentis 258. quo cæsus est triduo ante S. Laurẽntium, quem cum pluribus aliis eadem Valeriani & Gallieni procella sustulit.

Tribuuntur illi duæ decretales epistolæ.

I. ad Gratum episcopum. II. ad episcopos per Hispaniarum prouincias constitutos.

Decreta Sixti papæ II.

XXVI.

S. DIONYSIVS, ex Monacho, cuius generationem se non potuisse reperire fatetur auctor pontificalis, sedit annis 12. cum mensibus 3. & diebus 14. a die 10. Septembris anni 258. ad diem 26. Decembris anni 270. quo pacata morte decessit sub imperio Aureliani, qui inter initia Christianis fauere visus est.

Duæ eius nomen sibi præfigunt epistolæ.

I. ad Vrbanum præfectum. II. ad Seuerum episcopum.

Romanum concilium in causa Dionysij Alexandrini patriarchæ de Sabellianismo a Pentapolitanis apud Dionysium papam Romanum accusati.

* *Neocæsariense* concilium præside S. Gregorio Thaumaturgo, paullo postquam barbari Scythæ suam in patriam recessissent circa annum 261. Hinc prodiisse creditur insignis in iure Græco epistola canonica aduersus eos qui ἐν τῇ καταδρομῇ τῶν βαρβάρων idolothyta comederant, aliisque peccatis se commacularant.

Antiochenum I. concilium eodem pene tempore celebratum, in quo a S. Gregorio eiusque fratre Athenodoro, Heleno, Hymenæo, Theotechno, aliisque damnata sunt Pauli Samosatensis Antiochiæ præsulis impia dogmata.

Professio fidei missa ad Paulum Antiochenum.

* Epistola S. Dionysij Alexandrini, quam ad illam synodum scripsit, cùm per corporis imbecillitatem adesse non posset.

270. Christi anno, Aureliani imp. primo, *Antiochenum* II. concilium, in quo Paulus Samosatenus, qui abdicatam ante aliquot annos hæresim repetierat, ab innumeris episcopis de errore corruptisque moribus conuictus, damnatus, ac de episcopali sede amotus, substituto in eius locum Domno.

* Epistola synodica ad Dionysium Romanum pontificem, reliquosque collegas episcopos ex illo II. Antiochensi concilio G. & L. ex Eusebij libro 7. capp. 23. & 24.

XXVII.

S. FELIX I. Romanus, Constantij filius, sedit an. 4. mens. 5.

vno die minus a die vltimo anni 270. ad diem 30. Maij anni 275. quo martyrio vitam finiit, tribus ante mensibus & diebus 26. quam Claudius Tacitus fieret imperator die 25. Septembris.

Tres ipsi vulgo adiudicantur epistolæ.

I. ad Paternum episcopum. II. ad vniuersos Galliæ episcopos. III. ad Benignum episcopum.

* Fragmentum epistolæ ad Maximum episcopum & clericos Alexandriæ, G. & L. ex S. Cyrillo & concilio Calchedonensi.

XXVIII.

S. EVTYCHIANVS, Tuscus, Marini filius, de ciuitate Lunensi, sedit annos 8. menses 6. dies 4. a die 4. Iunij anni 275. ad diem 8. Decembris 283. quo martyr obiit, imperantibus Carino & Numeriano Cari filiis.

Duæ illi tribuuntur decretales epistolæ.

I. ad Ioannem & ad omnes episcopos Bæticæ prouinciæ. II. ad episcopos Siciliæ.

Decreta Eutychiani papæ.

Notandum hic videtur, quod alibi monuimus, circa initia Caij papæ in annalibus Baronij, tabulis Galteri, epitome Spondani, chronico Gordoni, conciliis Binij, summis Coriolani & Baillij, Gallia Christiana Claudij Roberti etiam nuper recentata, interpolata & aucta, aliorumque recentiorum scriptis labem esse duorum annorum (Onufrius Panuinius, aliique eum sequuti, vnum tantum consulatum expunxere) quos imperatori Probo adimunt, ac duo consulum paria ex fastorum albo abradunt; vt suum errorem de natali Christi anno, (quem biennio communem nostram ac veram ecclesiæ æram antecessisse putant) serius cognitum, quoquo modo emendare videantur, vt pluribus obseruarunt Scaliger, Dekerus, Caluisius, Petauius, Bucherius, Bollandus, Henschenius, & si qui alij reconditioris temporum scientiæ viri consultissimi. Huc vsque igitur biennio fere semper a veriore chronologia aberrauit Baronius, quique ei κτ᾽ πόδας adhærere solent, vt cum sanctum Petrum Romam venisse statuunt anno Christianæ æræ 45. obiisse 69. Solyma expugnata anno 72. Traianum iniisse imperium anno 100. Clementem anno 102. Victorem 203. Fabianum 252. passos: consulatum Pontij & Vlpiani tot characteribus temporum munitum incidisse in annum 240. & similia propemodum infinita: de quibus obiter te hic quoque monere voluimus, ne aut nos hactenus a tanto viro annalium ecclesiasticorum parente eiusque sectatoribus discrepantes temeritatis arguas causa nescius; aut in similes cum iis errores, quod contingere plerisque dolemus, in tanta chronologicæ veritatis luce huic seculo affusa, ipsemet imprudens impingas.

XXIX.

S. CAIVS seu GAIVS, Dalmata, Gaij filius, ex genere Diocletiani imperatoris, sedit annis 12. mensibus 4. & diebus 5. a die 17. Decembris anni 283. ad diem 22. Aprilis anni 296. quo interfectus est, Diocletiano & Maximiano imperantibus.

Vulgata est eius nomine epistola ad Felicem episcopum.

XXX.

IV. Christi sæculum. S. MARCELLINVS Romanus, Proiecti filius, sedit annis 7. mensibus 11. & diebus 26. a die 3. Maij anni 296. ad diem 26. Aprilis anni 304. quo martyrio affectus est, imperantibus Constantino Chloro, & Maximiano Armentario, cum paullo ante kal. Aprilis, vel vt alij, 19. Februarij Diocletianus Nicomediæ, Maximianus Herculius Mediolani purpuram posuissent.

Duæ illius nomen præ se ferunt epistolæ.

I. ad Salomonem episcopum. II. ad episcopos per orientales prouincias constitutos.

Cirtense in Numidia concilium sub Marcellino, Diocletiano VIII. & Maximiano VII. coss. die 4. Martij, vel vt alij, 15. Maij anni 303. in quo nonnulli qui fidem eiurarant, & libros sacros vigente persecutione tradiderant, vitandi schismatis causa in communionem recepti sunt. Præfuisse Secundum Tigisitanum docet S. Augustinus III. contra Cresconium 26.

Eodem anno 303. *Sinuessanum* concilium circa 10. kal. Septemb. eiusque acta de Marcellini papæ condemnatione.

XXXI.

S. MARCELLVS I. Romanus, Benedicti filius, de regione Vialata, sedit annis 4. & mensibus circiter 2. a die 21. Maij anni 304. ad diem 16. Ianuarij anni 309. sæuiente in Christianos imperatore Maxentio. Sunt tamen qui eius initia repetunt ab exeunte Decembri anni 304. cum Romana sedes aliquot mensibus vacasset.

Tribuuntur ei duæ decretales epistolæ.

I. ad episcopos Antiochenæ prouinciæ. II. ad Maxentium tyrannum.

Decretum Marcelli papæ I.

Regulæ & canones Petri Alexandrini episcopi.

Eliberitanum in Bætica celebratum concilium sub S. Marcello anno circiter 305. canonibus 81. distinctum.

Fragmenta ex eodem a variis citata.

* In Eliberitanum concilium comm: carij Fernandi Mendozæ.

* In idem notæ Gabrielis Albaſpinæ. epiſcopi Aurelianenſis.

306. *Carthaginenſe* I. a ſchiſmaticis Donatiſtis 70. cum in locum Menſurij defuncti Cæcilianus (quem abſentem damnarunt, Maiorino ſubſtituto) factus eſſet Carthaginis epiſcopus, & a Felice Aptungitano epiſcopo ordinatus.

308. *Carthaginenſe* II. ſub eodem Marcello, in quo a 270. epiſcopis Donatianæ factionis per dies 75. poſt multas concertationes decretum eſt, vt traditoribus, etiamſi baptizari nollent, communicaretur. Aug. ep. 48.

XXXII.

S. EVSEBIVS Græcus ex patre medico, ſedit annis 2. menſibus 8. diebus 21. a die 5. Februarij anni 309. ad diem 26. Septembris anni 311. quo obiit, imperantibus Maxentio, Conſtantino, Maximiano, Maximino atque Licinio.

Tres illi aſſignantur epiſtolæ decretales.

I. ad epiſcopos per Gallicanas prouincias conſtitutos. II. ad Ægyptios. III. ad epiſcopos Tuſciæ & Campaniæ.

Decreta Euſebij papæ.

XXXIII.

S. MELCHIADES ſeu Miltiades, Afer, ſedit annis 2. menſibus 2. & diebus 7. a die 3. Octobris anni 311. ad diem 10. Decembris anni 313. quo obiit incruenta morte.

Epiſtola ad Marinum & ceteros Hiſpaniæ epiſcopos ſola edita eſt a Seuerino Binio, omiſſa altera, quam eidem Melchiadi papæ tribuit Iſidorus Mercator, de primitiua eccleſia, & Conſtantini magni erga eamdem munificentia.

313. *Romanum* concilium ſub Melchiade papa cum epiſtola Anulini proconſulis Africæ ad Conſtantinum imper. cum libello Donatiſtarum oblata, & tribus Conſtantini epiſtolis: I. ad Melchiadem, II. ad epiſcopos poſt concilium, III. ad epiſcopos, vt pacem componant, & obſtinationem deponant.

XXXIV.

S. SILVESTER I. Romanus, Rufini filius, ſedit annis 21. menſibus 11. vno minus die à Kalendis Februariis anni 314. ad diem 31. Decembris anni 335. quo obiit, Conſtantino magno tricennalia imperij peragente.

Epiſtola ſpuria de munificentia & donatione Conſtantini magni, quæ ab aliis tribuitur Melchiadi.

* Edictum Constantini magni de dominio Romanæ sedi collato, Græce saltem ex parte.

Anno Christi 314. Volusiano & Anniano coss. *Arelatense* I. concilium Constantini imperatoris iussu celebratum in Cæciliani Carthaginensis episcopi & Donatistarum causa, cum Marinus Arelatensis esset episcopus: γενικὴν σύνοδον vocat synodici auctor, Augustinus vero plenarium & vniuersale & vniuersæ ecclesiæ concilium appellare non dubitauit.

Epistola Constantini ad vicarium Africæ Ælianum.

* Eiusdem epistola ad Chrestum episcopum Syracusanum, GL.

Synodi epistola ad Siluestrum papam de rebus in ea gestis.

Canones Arelatensis concilij num. 22. cum subscriptionibus.

Rescriptum Constantini post synodum ad episcopos, vt ad suas prouincias reuertantur.

Epistola Cæciliani ad Felicem.

Epistola Constantini ad Probianum, qua petit Ingentium ad se transmitti.

* Notæ Gabrielis Albaspinæi episcopi Aurelianensis in canones septem concilij Arelatensis I.

Ancyranum concilium in Asia tempore Siluestri I. anno circiter 314. celebratum ab octodecim episcopis in causa lapsorum, GL. Gentiano Herueto interprete.

Iidem canones, ex interpretatione Dionysij Exigui.

Iidem canones vt leguntur apud Isidorum Mercatorem.

Alia duo capitula Ancyrani concilij.

* Nota Gabrielis Albaspinei ep. Aur. in XVII. canonem Ancyranum.

Neocæsariense concilium in eadem Asia ad Lycum fluuium in prouincia Cappadociæ (Καισαρείας τοῦ Πόντου vocat synodicum) episcoporum tredecim, anno 314. aut sequente, GL. Gentiano Herueto interprete.

Iidem canones, ex interpretatione Dionysij Exigui.

Iidem vt leguntur in collectione Isidori Mercatoris.

* Notæ G. Albaspinei ep. Aur. in VI. & XII. canones Neocæsarienses.

Romanum I. concilium sub Siluestro anno, vt volunt, Christi 315. in quo disputatum aduersus Iudæos.

Alexandrinum I. concilium sub Siluestro centum fere episcoporum, anno Christi 315. in quo Arius primum damnatus.

* Præmittit auctor synodici fragmentum beati Patricij Ararsij ex oratione ipsius, quæ inscribebatur oceanus.

Alexandrinum II. concilium sub Siluestro anno 319. præside Osio Cordubensi, in causa Arianorum, Meletianorum, & Colluthianorum.

Laodicenum concilium sub Siluestro, vt volunt, anno 319. aut 320. celebratum in Phrygia Pacatiana a Nunechio & 32. episcopis, ad collapsam ecclesiæ disciplinam instaurandam, GL. Gent. Herueto interprete.

Iidem canones ex interpretatione Dionysij Exigui.
Iidem, vt leguntur in collectione Isidori Mercatoris.
* Notæ Gabr. Albaspinei ep. Aur. in canonem II. concilij Laodicensis.
Romanum II. concilium sub Siluestro kalend. Iunij anni 324. aduersus Arianos aliosque hæreticos, & qualiter Ecclesiastici gradus custodiantur, celebratum perhibetur, cuius viginti capita extant ex gemina editione.

NICÆNVM I. generale concilium in Bithynia celebratum anno Christi 325. vrbis conditæ 1078. æra Hispanica 363. Seleucidarum 636. Desij mensis 19. siue 13. kal Iulij, Paulino & Iuliano coss. præsente Constantino magno annum vigesimum in imperio agente, a 318. patribus, adstantibus Osio Cordubensi episcopo, Vito seu Victore, atque Vincentio apostolicæ sedis legatis, aduersus Arium, Quartadecimanos, Rebaptizantes, aliosque hæreticos.

Epistolæ quæ antecesserunt concilium Nicænum, duæ scilicet Alexandri episcopi Alexandriæ, GL.
Constantini oratio ad patres de pace, GL.
Oratio Eustathij episcopi Antiocheni.
Symbolum Nicæni concilij, GL.
Canones concilij Nicæni 20. GL. Dionysio Exiguo interprete.
Iidem, vt exhibuit in sua collectione Isidorus.
Synodi Nicænæ epistola ad Siluestrum papam.
Rescriptum Siluestri episcopi ad Synodum Nicænam.
Libellus Eusebij Nicomediensis, & Theognij Nicæni GL.
Epistola concilij ad ecclesiam Alexandrinam & fratres Ægyptum, Lybiam & Pentapolim incolentes, GL.
Constantini imp. epistola ad ecclesias, GL.
Eiusdem epistola ad ecclesiam Alexandrinam, GL.
Eiusdem epistola ad vniuersos episcopos & populos, GL.
Eiusdem ad ecclesiam Nicomediensem contra Eusebium & Theognium, GL.
Canones concilij Nicæni 80. ex Arabico in Latinum conuersi, & recogniti a Francisco Turriano S. I.
* Concilij Nicæni præfatio vna cum titulis & argumentis canonum ac constitutionum eiusdem qui hactenus apud orien-

tales nationes extant, ex Arabica lingua Latine redditi ab Abrahamo Ecchellensi cum eiusdem notis.

Gelasij Cyziceni commentarius actorum concilij Nicæni, GL.

* Notæ G. Albaspinei ep. Aur. in quatuor canones Nicænos.

* Acta Nicææ a synodo in causa depositionis Arij, in quibus ex parte enarratur vita Constantini imperatoris, ex Photij cod. 256. & tomo 2. appendicis ad auctarium GL. bibliothecæ veterum patrum.

* Gregorij presbyteri Cæsareæ Cappadociæ oratio in SS. 318. patres, & in imp. Constantinum ex eodem tomo 2. appendicis R. P. Francisci Combefisij O. P.

Romanum III. concilium sub Siluestro 275. episcoporum, vt volunt, anno 325.

Gangrense concilium tempore Siluestri papæ I. in Paphlagonia celebratum, anno vel 320. vel 324. a patribus quindecim aduersus Eustathium Sebastianensem in Armenia episcopum, GL. Auctor synodici cum quibusdam aliis ad inferiora demisit tempora.

Canones Gangrensis concilij 21. GL. Gentiano Herueto interprete.

Iidem ex interpretatione Dionysij Exigui.

Iidem, vt repræsentantur in collectione Mercatoris.

* Ioannis Quintini Hedui IC. notæ in eosdem canones.

335. *Tyrium* conciliabulum sub Siluestro habitum in causa S. Athanasij.

* Illud idem ac *Mareoticum* & sequentia plurima ex synodico, ne illud sigillatim cogar inculcare.

Epistolæ Constantini. I. ad Catholicos Alexandrinæ ecclesiæ, II. ad Nicomedienses, III. ad S. Athanasium.

Epistola Alexandri Thessalonicensis episcopi ad S. Athanasium.

Epistola Arsenij pœnitentiam agentis, & ad ecclesiæ communionem recipi petentis.

Constantini epistola de synodo Tyri celebranda.

Libellus oblatus a 47. orthodoxis Ægypti episcopis.

Alter ab iisdem oblatus Flauio Dionysio comiti.

Eidem oblatus libellus ab Alexandro Thessalonicensi episcopo.

Epistola Dionysij comitis ad Eusebianos.

Libellus clericorum Alexandrinorum pro Athanasio, cum duplici libello Mareoticorum in eadem causa.

Eodem anno 335. Hierosolymitanum conciliabulum Eusebianorum, in causa Arij restituendi.

Epistola

Epiſtola Conſtantini honorifice Arium ad ſe accerſentis.
Libellus fidei ab Ario & Euzoio oblatus imperatori Conſtantino.
Epiſtola ſynodalis de rebus in ſynodo geſtis.

XXXV.

S. MARCVS Romanus, Priſci filius, breuem pontificatum geſſit per menſes 8. & dies 22. a die 16. Ianuarii ad diem 7. Octobris anni 336. quo ſancte obiit ſub Conſtantino imp.

Epiſtola S. Athanaſii & Ægyptiorum epiſcoporum ad Marcum papam, de numero canonum Nicænorum.

Reſcriptum Marci papæ ad Athanaſium & omnes epiſcopos Ægyptios de miſſione capitulorum Nicæni concilii.

336. *Conſtantinopolitanum* concilium ab Arianis celebratum occaſione Marcelli Ancyræ in Galatia epiſcopi, cum iam fuiſſet per nouam calumniam pulſus in exilium S. Athanaſius, qui a S. Maximino Treuirorum epiſcopo perhumaniter receptus eſt.

XXXVI.

S. IVLIVS Romanus, Ruſtici filius, ſedit annos 16. menſes 5. dies 17. a die 27. Octobris anni 336. ad diem 12. Aprilis anni 352. imperante Conſtantio Conſtantini filio.

Epiſtola I. Iulii papæ increpatoria ad orientales epiſcopos.
Orientalium ad Iulium papam epiſtola.
Epiſtola II. ſiue reſcriptum Iulii papæ contra orientales pro Athanaſio & ceteris, conſtans capitibus 36.
* III. epiſtola Iulii papæ ad orientales in eadem cauſa Athanaſii, GL.
IV. Iulii papæ epiſtola ad Alexandrinos.
Conſtantii imp. epiſtolæ tres ad S. Athanaſium.
Eiuſdem duæ epiſtolæ ad clericos Alexandrinos.
Eiuſdem epiſtola ad Neſtorium & præfectos Auguſtamnicæ, Thebaïdis & Africæ.
Eiuſdem imperatoris epiſtola ad S. Athanaſium.
Decreta 10. Iulii papæ I.

337. *Romanum* I. a Iulio I. & reliquis centum & ſexdecim orthodoxis epiſcopis habitum die 19. kal. Octobrium.

Epiſtola Conſtantini Cæſaris ad Alexandrinos.

339. *Alexandrinum* concilium ex catholicis epiſcopis Ægypti, Thebaïdis, Lybiæ & Pentapoleos, Alexandriæ congregatis, in cauſa S. Athanaſii, cuius extat ſynodica epiſtola ad vniuerſos epiſcopos.

341. *Antiochenum* I. ſub Iulio papa I. celebratum a 30. epiſcopis in Encæniis, in quo Ariani S. Athanaſium depoſuerunt, Gregorio Cappadoce ſubſtituto. Extat ſynodica epiſtola GL.

Canones synodi Antiochenæ 25. GL. Gentiano Herueto interprete.
Iidem ex interpretatione Dionysii Exigui.
Iidem relati in compilationem Isidori Mercatoris.
Quatuor fidei formulæ ab Arianis excogitatæ.
* Notæ Gabr. Albaspinæi ep. Aur. in canonem II. concilii Antiocheni.
341. *Romanum* II. sub Iulio in causa S. Athanasii præsentis, & aliorum episcoporum ab Arianis expulsorum sedibus suis.
Symbolum S. Athanasii Romæ editum anno hoc aut præcedenti 340.
342. *Romanum* III. sub Iulio papa I. in eadem causa.
344. *Antiochenum* II. ab Arianis sub Iulio celebratum, cuius extat formula fidei.
344. *Mediolanense* I. sub Iulio a catholicis celebratum.
346. *Agrippinense* concilium sub Iulio papa I. post consulatum Amantii & Albini IV. idus Maias, in quo Euphrates Coloniæ Agrippinæ episcopus, quod Christum Deum negaret, hæresis damnatus atque exauctoratus est.
Excerpta ex vita S. Seruatii Tungrorum episcopi.

347. SARDICENSE generale concilium a 376. episcopis sub Iulio I. papa celebratum in causa Athanasii, Marcelli & aliorum episcoporum, Rufino & Eusebio coss.
Canones Sardicenses 20. GL.
Iidem ex interpretatione Dionysii Exigui.
Iidem, vt leguntur in collectione Isidori.
Synodi Sardicensis epistola ad Iulium vrbis Romæ episc.
Eiusdem concilii epistola ad ecclesiam Alexandrinam, GL.
Epistola eiusdem concilii ad omnes episcopos, GL.
Appendix epistolæ tertiæ concilii Sardicensis, GL.
Eodem anno, aut sequente, *Sardicense* conciliabulum a se subducentibus ex cœtu piorum Semiarianis habitum Philippopoli in Thracia.
Formula fidei huius pseudosynodi, & epistola synodalis ad Donatum Carthaginensem scripta.

347. An hoc anno habita sit *Mediolani* synodus ab episcopis catholicis, disputant viri docti.
348. *Carthaginense* I. concilium tempore Iulii papæ a Grato episcopo Carthaginensi & collegis eius celebratum æra 386. ex diuersis prouinciis Africanis. Extant acta & canones quatuordecim.
* Auctor synodici a sanctissimo episcopo Osio in ciuitate *Cordubensi*, cui præerat in Bætica, docet congregatam fuisse synodum, condemna-

tosque in ea quos Sardicense concilium abdicauerat, & receptos quos absoluerat.

350. *Mediolanense* concilium II. sub Iulio papa I. viuente adhuc Constante imp. in quo Vrsacius & Valens Arianam detestati hæresim, oblato libello pœnitentiam egerunt.

* Epistola pacifica & communicatoria Vrsacii & Valentis ad Athanasium, GL.

* Libellus pœnitentiæ, quem Vrsacius & Valens Iulio papæ obtulerunt, GL.

350. *Hierosolymitanum* concilium in causa S. Athanasii a Maximo Hierosolymorum episcopo coactum post necem Constantis a Magnentio tyranno interfecti. Præter hoc & alterum ex synodico proferemus ab Arianis conuocatum.

* Epistola synodica Hierosolymitani concilii ad Alexandrinos scripta, GL.

Vasense concilium sub Iulio I. refertur a Binio ex Adone Viennensi in chronico, sed illud respuit Sirmondus.

* *Sirmiensis* synodus post consulatum Sergii & Nigriani celebrata anno 351. aduersus Photinum ex Socrate & Sozomeno, vt pluribus docet Petauius in notis ad Epiphanium, & in duabus dissertationibus.

XXXVII.

LIBERIVS Romanus, Augusti filius, sedit annis 15. mensibus 4. ac die vno alterove, a die 8. Maii anni 352. ad diem 9. Septembris anni 367. cum paullo ante apud Ambianos in Galliis Gratianus Augustus in tribunali a patre suo Valentiniano imp. leuatus fuisset, & Valens in oriente imperaret.

Fragmentum epistolæ I. Liberii papæ ad Osium Cordubensem episcopum de lapsu Vincentii.

II. Epistola Liberii papæ ad Constantium Augustum. III. IV. & V. epistola Liberii papæ ad Eusebium Vercellensem episcopum. VI. ad omnes confessores exules. VII. ad orientales episcopos.

Ex fragmentis Hilarii Pictauiensis episcopi subiiciuntur duæ Liberii epistolæ: I. ad episcopos per orientem constitutos: II. ad Vrsacium, Valentem & Germinium; de quarum fide ambigitur.

VIII. ad Vincentium Capuæ episcopum. IX. ad episcopos Italiæ. X. communicatoria ad Athanasium fragmentum. XI. ad orientales episcopos. XII. ad omnes generaliter episcopos.

Epistola Athanasii & episcoporum Ægyptiorum ad Liberium papam de oppressionibus Arianorum.

XIII. ad Athanasium & episcopos Ægyptios responsoria.

Athanasii rescriptum ad Liberium episcopum Romanum.

Decreta Liberii papæ.

352. *Romanum* concilium sub Liberio papa in causa S. Athanasii, de quo Ariani multa questi fuerant.

353. *Arelatense* concilium, seu conuenticulum potius, sub Liberio, in quo Paulinus Treuirorum episcopus, quod in Athanasii damnationem subscribere nollet, Arianorum factione depositus est, vt ex S. Hilario & Seuero Sulpitio constat.

355. *Mediolanense* concilium vniuersale in causa Athanasii, sub Liberio papa a 300. & amplius episcopis occidentalibus habitum, ac reprobatum a Liberio, quem in suam sententiam frustra conatus est pertrahere imperator Constantius.

Epistola synodica ad Eusebium.

Ad eumdem epistola legatorum sedis apostolicæ.

Constantii imperatoris ad eumdem epistola.

* Dialogus Constantii cum Liberio Mediolani habitus, GL.

* Osii epistola ad Constantium imp. GL.

356 *Biterrense* conciliabulum, de quo S. Hilarius Pictauorum episcopus Saturnini Arelatensis episcopi dolo atque Arianorum factione in Phrygiam relegatus est, vt ipsemet Hilarius, Hieronymus, Seuerus, aliique meminerunt.

357. *Sirmiense* concilium œcumenicum aduersus Photinum hæreticum, quod omnino fuisse volunt reprobatum, a Binio Baronii vestigia premente collocatur post Mediolanense, anno Liberii papæ 6. Constantii imp. 21. Verum satius est Petauianam chronologiam amplecti, & anno 351. Photinum agnoscere ab episcopis orientalibus depositum, & opera Constantii imp. de sede sua eiectum.

* Sirmiensis fidei confessio, seu formula prima Semiarianorum a Marco Arethusio episcopo scripta, & a Liberio subscripta, GL.

Secunda Sirmiana fidei confessio, & formula Arianorum ab Osio coacte subscripta.

Tertia Sirmiana fidei confessio anno 359. Sirmii coram Constantio edita, Arimini a Valente recitata, Eusebio & Hypatio coss. Verum de iis inquiremus solertius suo tempore.

* Nicænas Thraciæ ac Bithyniæ synodos Arianorum profert synodicum ante Seleuciensem & Constantinopolitanam hæreticam.

358. *Ancyranum* concilium Semiarianorum.

358 Concilium incerti loci, in quo infidelis fidei impietas ex Sirmiensi oppido missa, hoc est fidei formula per Osium & Potamium conscripta, ab episcopis Galliæ damnata est.

359. *Ariminense* concilium œcumenicum approbatum, in quo quadringenti episcopi omnes catholici, si 50. aut 80. exceperis, Nicænam

fidem confirmarunt, damnata Ariana hæresi.

Epistola Constantii ad synodum Ariminensem.

* Sententia synodi ex S. Athanasio, G. & L.

Alia catholica definitio ex fragmentis S. Hilarii, cum damnatione Arianæ hæreseos.

* Epistola synodica per legatos ad Constantium imp. transmissa, GL.

Constantii imp. ad concilium Ariminense epistola.

* Epistola synodi Ariminensis ad Constantium, GL.

Acta quædam, cum epistola synodica *Ariminensis* conciliabuli.

Seleuciense conciliabulum in Isauria eodem anno 359. habitum, in quo a Semiarianis Acaciani damnati sunt.

Constantinopolitanum conciliabulum eodem anno 359. in quo noua fidei formula promulgata, & vicissim Semiariani ab Acacianis rigidisque Arianis condemnati.

* Epistola synodica de Aëtii damnatione ad Georgium Alexandriæ episcopum, GL.

360. *Antiochenum* conciliabulum, in quo ab Arianis Meletius Antiochenus episcopus sede sua depositus est.

362. aut præcedenti *Parisiense* I. concilium sub Liberio papa ac Iuliano apostata, in quo formula fidei ab Arianis, suppresso Vsiæ nomine, condita, & Arimini suscepta, damnata est, ac Saturninus Arelatensis ab ecclesia eiectus.

Synodica concilii, seu fides catholica exposita apud *Parisiam* ciuitatem ab episcopis Gallicanis ad orientales episcopos primum a Nicolao Fabro edita, cum fragmentis S. Hilarii.

362. *Alexandrinum* I. concilium post necem Georgii Cappadocis Alexandrinæ sedis inuasoris, reuerso S. Athanasio, de lapsis episcopis cum dignitate recipiendis, tum aduersus Eunomium, Macedonium, Apollinarem, similesque hæreticos, &c.

* Tertium additur ab auctore synodici.

* Epistola synodica concilii Alexandrini, GL.

363. *Alexandrinum* II. concilium, in quo conscripta quæ ad Iouianum nouum imperatorem missa est, catholicæ fidei professio.

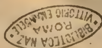
* Epistola synodalis ad Iouianum imp. GL.

* 362. *Antiochenum* II. concilium sub Liberio papa ab orthodoxis celebratum.

* Epistola synodica ad Iouianum imp. missa, cum Nicæna confessione adtexta, GL.

364. *Lampsacenum* conciliabulum Semiarianorum aduersus Arianos celebratum ad Hellespontiacum sinum.

365. concilia in *Sicilia* & *Illyrico* occasione Eustathii Sebasteni episcopi.

* Epistola synodalis Illyricorum episcoporum ad episcopos diœceseos Asianæ, Phrygiæ, Carophrygiæ & Pacatianæ, GL.

* Epistola Valentis imp. ad eosdem episcopos, GL.

Epistola episcoporum Italiæ Illyricis gratulantium de fide Nicæna suscepta.

365. *Tyanense* concilium in Cappadocia ad radices Tauri montis ab orthodoxis habitum, in quo restitutus est in suam sedem Eustathius Sebastenus, cum fidem Nicænam simulate tantum recepisset.

* *Mediolanensem* sub S. Ambrosio synodum Tyanensi præmittit auctor synodici, subiicitque Cæsariensem Cappadociæ a S. Basilio celebratam.

* Epistola S. Basilii ad conuentum Tyanensem, GL.

366. In *Caria* conciliabulum Arianorum Africanorum circiter 34. de quo Sozomenus.

366. *Singedunense* in Mysia Arianorum conciliabulum, cuius extat epistola synodalis a Valente Vrsacio aliisque scripta ad Germinium, eiusdemque Germinii Semiariani aduersus Arianos epistola.

S. FELIX II. a quibusdam dictus, licet a plerisque omittatur, Romanus, Anastasii filius, factione Arianorum in locum exulantis Liberii subrogatus, imp. Constantium hæreticum damnauit, atque ab eo ob fidei catholicæ defensionem de sede sua paullo post eiectus, & clam morti traditus est Ceræ in Tuscia die 29. Iulii anni 357.

Epistola S. Athanasii aliorumque Ægyptiorum pontificum ad Felicem vrbis Romæ papam de infestationibus Arianorum.

Eiusdem Felicis papæ II. rescriptum ad episcopos in Alexandrina synodo congregatos.

III. Felicis epistola ad eosdem & ad reliquos domini sacerdotes, νόθιαι, non secus ac præcedentes, merito suspecta.

XXXVIII.

S. DAMASVS I. Hispanus, Antonii filius, sedit annis 17. mensibus 2. diebus 27. a die 15. Septembris anni 367. quo electus est legitimis suffragiis, nequicquam tumultuantibus Vrsicini antipapæ fautoribus, vsque ad diem 11. Decembris anni 384. quo ad superos abiit, sub imperio Valentiniani iunioris ac Theodosii. Præter eam quæ legitur in pontificali, duplex quoque extat Damasi eiusdem vita Romæ excusa anno 1638.

I. epistola Damasi papæ I. ad Paulinum Antiochenum episcopum. * II. ad episcopos orientis, GL. III. ad Hieronymum presbyterum.

Rescriptum Hieronymi presbyteri ad Damasum papam.

* Sunt & aliæ duæ Damasi ad Hieronymum literæ, quibus respondet epistolis 125. & 145.

Stephani archiepiscopi & trium conciliorum Africæ ad Damasum papam de priuilegio Romanæ sedis.

IV. Damasi papæ epistola ad eumdem Stephanum & ad concilia Africæ. V. Damasi eiusdem ad Numidiæ episcopos de chorepiscopis, &c. VI. ad episcopos in Illyrico constitutos. VII. ad episcopos Italiæ.

Decreta Damasi papæ I.

* Ad Paulinum Thessalonicensem episcopum epistola Damasi, GL.

* Aurelii Carthaginensis episcopi ad Damasum papam epistola.

* Damasi ad Aurelium episcopum Carthaginensem epistola.

368. *Romanum* I. concilium sub Damaso, in quo Vrsacius & Valens Ariani damnati.

369. *Romanum* II. concilium sub eodem, in quo Auxentius Mediolanensium episcopus Arianus deponitur, & Vrsicinus schismaticus damnatur.

* Epistola synodalis ex Romano concilio ad episcopos Illyrici, GL.

* *Lampsacenam* aduersus Eudoxium, *Puzensem* in Phrygia Aetianorum seu Sabbatianorum, & *Illyricianam* orthodoxorum sub Valentiniano habitam synodicum præmittit tertiæ Romanæ synodo sub Damaso papa congregatæ.

373. *Romanum* III. concilium sub eodem, in quo Apollinaristarum hæresis damnata.

* Decem anathematismi aduersus Apollinaris blasphemias, ex epistola I. ad Cledonium S. Gregorii Nazianzeni, GL.

* Professio fidei, & anathematismi aduersus Apollinaris, Arii, Sabellii, Macedonii, Eunomii & Photini hæreses, ex epistola quam scripsit Damasus Paulino episcopo Antiocheno, GL.

374. *Valentinum* I. in Gallia concilium sub Damaso celebratum 12. Iulii, Gratiano Augusto III. & Equitio coss. cuius extat synodica, & quatuor canones cum subscriptionibus, & epistola ad Foroiulienses, Florentio tum Viennensis ecclesiæ metropolitano. Decreta præterea duo ex Iuone & Gratiano.

* Notæ Gabrielis Albaspinæi episc. Aur. ad canonem tertium concilii Valentini Galliæ.

377. *Antiochenum* concilium in causa schismatis Antiocheni sub Damaso, inter Meletium, Euzoium & Paulinum episcopos.

Aliud quoque, nisi fallit author synodici, *Antiochiæ* celebrauit concilium Meletius ὁ ἅγιος, in quo Nicænum confirmauit symbolum, &

Marcellum, Photinum atque Apollinarem anathemate notauit, missa ad Damasum & episcopos occidentis diuina expositione.

381. CONSTANTINOPOLITANVM I. concilium generale II. sub Damaso papa I. & Theodosio magno imp. celebratum a 150. episcopis, Syagrio & Euagrio coss. æra Hispanica 419. in quo Macedoniana hæresis aduersus Spiritus sancti diuinitatem damnata, & confirmatum Nicænæ fidei symbolum.

S. Gregorii Nazianzeni oratio in præsentia 150. episcoporum habita, GL.

Canones VII. eiusdem concilii, GL.

Symbolum concilii Constantinopolitani, GL.

Iidem canones & expositio fidei, seu symbolum, ex interpretatione Dionysii Exigui, cum subscriptionibus.

Epistola episcoporum, qui Constantinopolim conuenerunt, ad Damasum, Ambrosium, aliosque Romæ conuocatos, GL.

Synodalis epistola ad Theodosium imp. de rebus in synodo gestis, quæ Græce & Latine extat præfixa canonibus.

381. *Aquileiense* concilium tempore Damasi papæ I. in quo a 32. Italis, Gallis, Pannonicisque episcopis Palladius & Secundianus episcopi Ariani cum Attalo presbytero damnati, Syagrio & Eucherio coss. nonis Septembris.

Gesta concilii Aquileiensis.

Epistola ad episcopos prouinciæ Viennensium & Narbonensium primæ & secundæ.

Eiusdem concilii epistola ad Gratianum, & Valentinianum, & Theodosium imperatores.

* Eiusdem concilii ad eosdem imperatores epistola, ne aures præbeant Vrsicino, qui Romanam sedem repetere moliebatur.

* Iisdem epistola, vt concilium Alexandriæ fieri iubeant, propter Timotheum episcopum, qui aliquorum diffidiis vrgebatur.

* Ad Gratianum & Valentinianum impp. de damnatis e factione Vrsicini, qui ecclesias suas contra interdictum retinebant.

* Gratiani & Valentiniani Augg. rescriptum datum ad Aquilinum vicarium vrbis.

* Ad Theodosium imp. de damnatis in synodo, qui Apollinaris dogma inducere conabantur.

* Ad eumdem de episc. Antiochiæ subrogato post mortem Meletii, &c.

381. *Cæsaraugustanum* in Tarraconensi Hispania celebratum a duodecim episcopis sub Damaso papa I. contra Priscillianistas. Extant canones octo.

* Notæ Gabr. Albaspinæi in canonem VII. concilii Cæsaraugustani.

382. *Romanum* IV. concilium sub Damaso papa I. in causa discidii Antiochenæ ecclesiæ.

* Quinque sub Damaso *Romanas* synodos reponit auctor synodici.

382. *Constantinopolitanum* II. sub Damaso, vnde legatos ad concilium Romæ collectum miserunt, qui orientalium absentiam excusarent.

* 383. aut circiter, extremis Damasi temporibus habitum fuit *Syde* in Pamphylia concilium aduersus Massalianos, siue Euchaïras vel Adelphios, GL. Eadem quoque de causa aliud a Flauiano Antiochiæ episcopo coactum fuit.

XXXIX.

SIRICIVS Romanus, Tiburtii filius, sedit annis 13. mense vno, diebus 14. a die 11. Ianuarii anni 385. ad diem 22. Februarii anni 398. quo obiit, imperantibus post obitum Theodosii patris Arcadio & Honorio Augg.

I. epistola Siricii ad Himerium Tarraconensem episcopum. II. Mediolanensi ecclesiæ aduersus Iouinianum hæreticum, eiusque socios ab ecclesiæ vnitate remouendos.

S. Ambrosii & aliorum rescriptum ad Siricium papam aduersus Iouiniani errores.

III. ad orthodoxos per diuersas prouincias. IV. ad episcopos per Africam: quæ est synodalis Romani concilii.

Maximi Augusti epistola ad Siricium papam.

Eiusdem Maximi epistola ad Valentinianum iuniorem Augustum, vt a vi ecclesiis & sacerdotibus inferenda abstineat.

* 385. *Burdigalense* concilium aduersus Priscilliani errores, Arcadio Aug. & Bautone coss. ex Seuero Sulpitio ac Prospero Aquitanis scriptoribus, aliisque Gallicanæ antiquitatis monimentis

386. *Romanum* concilium sub Siricio, mense Ianuario in basilica S. Petri 80. episcoporum, ad disciplinam in Africana ecclesia instaurandam.

386. *Treuirense* concilium, coss. Honorio nobilissimo puero & Euodio, in quo Ithacius Priscilliani accusator absolutus, & Felix Treuirorum episcopus præsente S. Martino ordinatus est, vt pluribus exequitur in dialogis de vita S. Martini Seuerus Sulpitius.

Professio fidei catholicæ de Trinitate, quæ in veteribus membranis S. Martino Turonensi episcopo tribuitur.

389. *Capuanum* concilium sub Siricio celebratum in causa Antiochenæ dissensionis ac Bonosi hæretici.

Synodus *Nemausensis* circa hæc tempora habita est, cuius acta S. Martinus, licet absens, Angelo nunciante cognouit, vt tradit idem Seuerus Sulpitius.

390. æra 428. secundum Isidorum, Valentiniano IV & Neoterico (male Theodosio) coss. celebratum fuit *Carthaginense* II. concilium, cui præfuit Genethlius episcopus Carthaginensis Africæ primas, post Restitutum Grati, de quo supra dictum est, successorem.

390. *Mediolanense* concilium sub Siricio papa, quo Iouinianus condemnatus fuit, præside S. Ambrosio, cuius extat synodalis epistola.

391. *Ancyranum*, male Angaritanum, conciliabulum Nouatianorum, de die paschatis, de quo Socrates lib. 5. cap. 20.

393. *Hipponense*, siue Hipponiregiense, concilium in Africa sub Siricio papa celebratum die 8. Octobris, Theodosio III. & Abundantio coss. ad corrigendam disciplinam, in quo de fide & symbolo presbyter adhuc S. Augustinus disputauit. Ex huius & sequentium conciliorum canonibus conflatus est codex canonum Africanæ ecclesiæ, in Carthaginensi posteriore, probatus anno Christi 419. post consulatum Honorii XII. & Theodosii VIII. & illius actis insertus.

394. *Constantinopolitanum* sub Siricio, in quo Agabii & Gebadii eumdem Bostiensem episcopatum sibi vindicare satagentium causa definita fuit.

394. *Adrumetinum* in Africa, Arcadio III. & Honorio II. coss. celebratum est, cuius mentio in *Carthaginensi* 6. kal. Iulias huius anni, vnde legati ad Adrumetinum dicuntur missi.

* Eodem anno apud *Cabernas Susis*, qui est locus Carthagini propinquus, ex Maximianistis 53. aut 43. episcopi Primianum cum suis sectatoribus condemnarunt. Contra vero Primianus Parmeniano Carthagine suffectus, *Bagai* in Numidia 310. episcopos Donatistas coëgit, qui in Maximianum eiusque fautores damnationis sententiam protulerunt, post consulatum Theodosii III. Arcadio III. & Honorio II. coss. die 8. kal. Maias. Meminit quoque S. Augustinus in Psalm. 36. *Cabarsussitani* concilii, in quo a centum vel amplius Donatistis episcopis idem Primianus perfecte pleniusque damnatus est. Legendum cap. 53. libri III. & cap. 6 libri IV. contra Cresconium.

Taurinense concilium celebratum rogatu episcoporum Galliæ die 10. kal. Octobris, de primatu Proculi Massiliensis, necnon Arelatensis ac Viennensis ecclesiæ dissidiis, minus commode locatur a Binio, Coriolano, aliisque anno 397. cum ad sequens sæculum aptius conueniat, quo mortuo iam S. Martino die 11. Nouembris anni 400. Briccius Turonensis vixit episcopus, vt ex epistolis Zosimi papæ colligitur. Extant canones octo missi ad episcopos per Gallias & quinque prouincias constitutos.

397. *Carthaginense* concilium sub Siricio papa celebratum, Cæsario & Attico coss. tum die 26. Iunii, tum 28. Augusti, in secretario basilicæ

restitutæ, Aurelio Carthaginensi episcopo præside : illudque dici solet III. cui S. Augustinus subscripsit, eiusque canones numerantur plures 50. Quod vero appellatur II. a quibusdam, ordine temporis dici debuerat inter Carthaginensia quæ extant, vere postremum, vtpote celebratum circa tempora Cælestini I. papæ. Extat duplex editio, altera Latina, altera GL. quas cum editionibus Iustellianis, aliisque conferemus.

Capitula quinque, ex Gratiano & aliis.

Canones concilii *Hipponensis* abbreuiati *Carthagine* die 13. Augusti anni 397. cum epistola Aurelii, Musonii, & aliorum ad episcopos Numidiæ, Mauritaniæ vtriusque, Tripolis, & prouinciæ proconsularis, ac professione Nicæni concilii.

* Verum de variantibus conciliorum *Carthaginensium* epochis scrupulosius agetur in nostris ad illa annotationibus, vbi etiam referemus notas Gabr. Albaspinæi ad aliquot canones illorum conciliorum.

XL.

ANASTASIVS I. Romanus, Maximi filius, sedit annos 4. mensem 1. & dies 13. a die 14. Martii anni 398. ad diem 27. Aprilis anni 402. quo obiit, imperatoribus Arcadio & Honorio. V. Christi sæculum.

Tribuuntur illi tres epistolæ.

I. ad omnes Germaniæ ac Burgundiæ episcopos. II. ad Netianum virum religiosum, quem ob parentum amissionem solatur. III. ad Ioannem Hierosolymitanum episcopum, quæ sola videtur germana.

398. *Carthaginense* concilium, dictum IV. ab episcopis 214. habitum æra 436. sub Anastasio I. papa, Honorio Aug. IV. & Eutychiano coss. die 8. Nouembris, Aurelio præside, cuius extant canones 104. Quod vero dicitur quintum, illud tertium dici debuerat, ab episcopis 75. post consulatum Cæsarii & Attici 6. kal. Iunii celebratum.

399. *Alexandrinum* concilium sub Anastasio I. papa, in quo præside Theophilo Origenistæ damnati.

Sub eodem papa *Africanum* seu *Carthaginense* concilium extitit post consulatum Honorii IV. & Eutychiani II. die 27. Aprilis, de quo similibusque plura alias, atque accuratius quam plerique conciliorum compilatores.

400. *Constantinopolitanum* concilium sub Anastasio papa I. ab episcopis 22. de quo Palladius in vita S. Chrysostomi.

400. aut sequenti *Ephesinum* a S. Chrysostomo & 70. episcopis Asiæ celebratum, de quo Socrates & Sozomenus cum eodem Palladio.

400. *Toletanum* I. in Hispania a 19. episcopis kal. Sept. habitum, Stilicone consule, æra 438. Patrono episc. præsidente. Idatius in chronico præuertit biennio, vt alias monuimus. Extant capitula 21. post præfationem.

Regula fidei contra omnes hæreſes, maxime contra Priſcillianiſtas.

Exemplaria profeſſionum in concilio Toletano contra ſectam Priſcilliani die 3. Septembris æra 438.

Exemplar definitiuæ ſententiæ tranſlatæ de geſtis.

Fragmenta conciliorum Toletanorum ex variis.

* Notæ Gabr. Albaſpinæi ep. Aur. in canonem II. concilii Toletani I.

401. *Africanum* II. quod aliis dicitur *Carthaginenſe*, ſub Anaſtaſio papa I. coactum die 18. Iunii, præſide Aurelio, poſt conſulatum Stiliconis.

Eodem anno, Vincentio & Flauita coſſ. idibus Septembris *Africanum* III. ſeu *Carthaginenſe*, de Donatiſtis clericis eccleſiæ reconciliandis, & ſaluo honore recipiendis.

XLI.

S. INNOCENTIVS I. Albanenſis, Innocentii filius, ſedit annos 14. menſes 9. dies 24. ſeu 26. a die dominica 18. Maii anni 402. ad diem 12. Martii, quo obiit, ex Bedæ Adoniſque martyrologiis, ſub Honorio & Theodoſio impp.

I epiſtola ad Decentium epiſcopum Eugubinum II. ad Victricium epiſcopum Rothomagenſem. III. ad Exuperium epiſcopum Toloſanum. IV. ad Felicem Nucerianum epiſc. V. ad Maximum & Seuerum epiſcopos per Brutios. VI. ad epiſcopos Apulos. VII. ad epiſcopos per Macedoniam conſtitutos. VIII. ad Florentium epiſcopum Tiburtinenſem. IX. ad Probum. X. ad Aurelium & Auguſtinum epiſcopos. XI. ad eumdem Aurelium de ratione paſchali. XII. ad eumdem Aurelium. XIII. ad Iulianam nobilem fœminam. XIV. ad Bonifacium preſbyterum. XV. ad Alexandrum Antiochenum epiſcopum. XVI. ad Maximianum epiſcopum de Attico epiſcopo Conſtantinopolitano. XVII. ad Alexandrum Antiochenum epiſcopum. XVIII. ad eumdem Alexandrum. XIX. ad Acacium Berœæ epiſcopum, de S. Ioanne epiſcopo Conſtantinopolitano. XX. ad Laurentium epiſc. Senienſem. XXI. ad Martianum epiſc. Nareſitanum. XXII. ad epiſcopos Macedoniæ. XXIII. ad ſynodum in Toletana ciuitate conſtitutam. Eadem reſtituta a Sirmondo ad epiſcopos ſynodi Toletanæ. XXIV. Reſcriptum ad concilium Carthaginenſe, datum 6. kal. Febr. poſt conſulatum Theodoſii Aug. VII. & Iunii Quarti Palladii viri clariſſ. vt obſeruauit Sirmondus idem ex vetuſtis Corbeienſis monaſterii exemplaribus. XXV. Reſcriptum ad Mileuitanum concilium, datum eodem die, Honorio & Conſtantio viris clariſſ. coſſ. ſi tamen germana ſubſcriptio. XXVI. ad Aurelium, Alypium, Auguſtinum, Euodium, Poſſidium epiſcopos de Pelagio hæretico. Data pridie kal. Febr. poſt conſulatum, vt in præcedenti XXIV ex iiſdem mſſ. XXVII. ad Aurelium Carthaginenſem epiſcopum. Epiſtola S. Ioannis Chryſoſtomi

ad Innocentium papam. * XXVIII. ad S. Ioannem Chrysostomum a sua ecclesia exulantem, GL. * XXIX. ad clerum & populum Constantinopolitanum, GL. S. Ioannis Chrysostomi ad Innocentium papam. * XXX. ad Arcadium imp. GL. * Epistola Arcadii imp. ad Innocentium, GL. * XXXI. ad Theophilum Alexandrinum episcopum, GL. Exemplum sacræ Honorii Aug. missæ ad principem orientis Arcadium. XXXII. ad Ioannem Hierosolymitanum episcopum. XXXIII. ad Hieronymum presbyterum. XXXIV ad Aurelium episcopum.

* Notæ G. Albaspinæi episc. Aur. ad caput 2. epistolæ ad Exuperium.

402. *Mileuitanum* concilium I. sub Innocentio, die 6. idus Septemb. GL. Arcadio & Honorio V. coss. Dauid Chytræus, qui onomastico suo catalogum conciliorum subtexuit fœdissime deprauatum, in hoc concilio refutatos asserit Pelagii errores, quod falsissimum est. Alia quoque plura peccauit, quæ suis locis castigabimus. Agathense concilium anno 420. affixit, Constantinopolitanum I. 385. Ephesinum 436. Calchedonense 455. Rhegiense in Italia anno 439. collocat, Mausicanum 444. & similia a Ioanne Pappo & aliis probata.

403 *Ad Quercum* suburbium Calchedonis synodus habita in causa S. Ioannis Chrysostomi, præside Paulo Heracleæ episcopo.

* Eius acta GL. ex codice 59. bibliothecæ Photii.

403. *Africanum* I generale, dictum aliis *Carthaginense*, sub Innocentio, de reconciliandis Donatistis celebratum Carthagine 8. kalend. Septembris, Theodosio Aug. & Rumorido coss.

404. *Africanum* II. sub Innocentio habitum *Carthagine* 6. kal. Iul. in quo contra Donatistas ad Honorium legatio decreta fuit, tunc VI. cons.

405 *Africanum* III seu *Carthaginense*, 10 kal. Septembris, sub eodem Stilicone iterum & Artemio coss. in quo decreta legatio, quæ imperatori gratias ageret.

Toletanum concilium sub Innocentio circa hæc tempora celebratum die 7. idus Septembris, ad quod referenda 23. eiusdem papæ epistola.

407. *Africanum* IV. concilium, siue *Carthaginense*, sub Innocentio I. papa, Honorio VII. & Theodosio II. coss. idibus Maii.

408. *Africana* V. & VI. concilia, Basso & Philippo coss 16. kalend. Iulii, in quibus legationes ad imperatorem decretæ aduersus Donatistas post necem Stiliconis tumultuantes.

409 *Africanum* VII. seu *Carthaginense* concilium sub Innocentio I. papa, Honorio VIII. & Theodosio III. coss. die 17. kal. Iulii.

410. *Africanum* VIII. habitum *Carthagine*, post consulatum Honorii VIII. & Theodosii III. die 18. kal. Iulii, de rescripto Honorii pro Donatistis reuocando post casum Attali tyranni.

411. *Ptolemaide* in Pentapoli Ægypti congregatum concilium, auctore Synesio episcopo, aduersus Andronicum prouinciæ præfectum.

411. Gesta collationis *Carthagine* habitæ iussu Honorii imp. inter catholicos & Donatistas, coram Marcello tribuno, post Varanis consulatum, kal. Iunii, in secretario thermarum Gargilianarum, distincta in varia capitula gestorum primæ, secundæ, & tertiæ cognitionis.

412. *Cirtense* in Numidia concilium in causa Donatistarum mense Iunio, cuius extat epistola synodalis a S. Augustino dictata. Est numero 152.

* 412. *Carthaginensis* synodus, in qua Cælestius Pelagii hæresiarchæ discipulus a Paulino diacono hæresis conuictus, ad Innocentium papam appellauit. Eius acta periere: verum fragmentum extat apud S. Augustinum lib. 2. de peccato orig. capp. 2. & 3. Legenda quoque epistola concilii Carthaginensis anno 416. celebrati, quæ est 90. inter Augustinianas.

414. In *Africa* conciliabulum Donatistarum 30 episcoporum aduersus legem ab Honorio in eos latam.

Eodem anno contigit *Macedonica* synodus prouincialis, de qua Innocentius epist. 22.

415. *Diospolitanum* in Palæstina concilium celebratum a quatuordecim episcopis, præside Ioanne Hierosolymitano, contra Pelagium hæreticum, qui capitula 12. suis erroribus contraria profiteri visus est, atque absolutus fuco facto suis iudicibus, quod abessent Heros & Lazarus episcopi Gallicani, qui eius artes probe norant.

416. *Carthaginense* concilium 67. episcoporum, in quo Pelagius & Cælestius hæretici, Theodosio VII. & Palladio coss. damnati sunt. Extat synodica ad Innocentium I. papam, de qua iam modo dictum est, cum rescripto eiusdem.

416. *Milenitanum* II. concilium, sub Innocentio I episcoporum 60. contra Pelagium & Cælestium. Extant canones 27. cum synodica ad Innocentium de cohibendis Pelagianis, quæ est 92. inter Augustinianas, & ad eumdem Aurelii, Alypii, Augustini, Euodii, & Possidii familiari epistola, quam in eadem collectione deprehendes.

XLII.

ZOSIMUS, Græcus, Abrahamii filius, sedit annum vnum, menses 8. & dies 25. a die non Augusti 19. sed Aprilis 2. aut etiam ante 22. Martii, vsque ad diem 26. Decembris, quo obiit, Honorio XII. & Theodosio iuniore VIII. Augg. coss.

I epistola ad Hesychium Salonitanum episcopum. II. ad clerum & ad presbyteros Rauennatum. III. ad Aurelium & alios Africanos episcopos de Cælestio, & aduersus Herotem & Lazarum. IV. ad eosdem de Pelagio, quem catholicum videri scribit, & aduersus Herotem & Lazarum insurgit. Libellus fidei Pelagii ad Innocentium cum epistola

transmissus. V. de priuilegiis Ecclesiæ Arelatensis ad episcopos per Gallias & septem prouincias constitutos. VI. ad episcopos Africæ, Galliæ & Hispaniæ, de episcopis a Proculo Massiliensi ordinatis. VII ad episcopos prouinciæ Viennensis & Narbonensis secundæ. VIII ad Hilarium episcopum Narbonensis primæ prouinciæ. IX ad Patroclum episcopum Arelatensem aduersus Proculum. X. ad Aurelium ac ceteros qui in concilio Carthaginensi adfuerunt. XI ad Patroclum episcopum Arelatensem aduersus eumdem Proculum. XII. ad Massilienses, vt alium episcopum accipiant. XIII. ad episcopos per Byzantium (forte Byzacenam) constitutos.

Decretum Zosimi papæ, ex Gratiano.

418. *Africanum* concilium sub Zosimo *Carthagine* kal. Maiis, Honorio XII. & Theodosio VIII. coss. habitum in secretario basilicæ Fausti, præside Aurelio cum patribus 217. in quo eadem Pelagii causa agitata. Vide epistolam S. Augustini 47.

Eodem anno 6. kal. Martias, post consulatum Honorii XI. & Constantii II. *Teleptense* in Byzacena prouincia concilium, præside Donatiano Teleptensi episcopo & primate.

XLIII.

BONIFACIVS I. Romanus, Iocundi presbyteri filius, sedit annos 4. menses 9. dies 28. a die 28. Decembris anni 418. quo creatus est in schismate cum Eulalio, vsque ad diem 25. Octobris anni 423. quo obiit, paullo postquam Honorio mortuo Ioannes ex primicerio notariorum tyrannidem arripuisset.

I. epistola ad Honorium Augustum, vt numquam Romæ per ambitum ordinetur antistes. Rescriptum Honorii Aug. ad Bonifacium. II. ad episcopos Galliarum & septem prouinciarum de Maximo Valentino episcopo. III ad Hilarium episcopum Narbonensem de Patroclo.

Decreta Bonifacii papæ I. ex Gratiano.

419. *Carthaginense* concilium, nomine VI. temporibus Bonifacii, de modo prosequendæ appellationis ad sedem apostolicam interpositæ, celebratum præsentibus Romanæ sedis Philippo & Asello presbyteris, aliarumue ecclesiarum legatis duobus & viginti.

Capitula decem scripta Carthagine 8. kalend. Iunii, præside Aurelio, post consulatum Honorii XII. & Theodosii VIII. Augg. cum symbolo Nicæno.

Epistola Africani concilii ad Bonifacium papam I.

Tituli capitulorum Nicæni concilii per Teilonem & Thearistum Constantinopolitanum de Græco in Latinum conuersorum, dein capitula ipsa 21.

Editio altera ex codice canonum ecclesiæ Africanæ.

419. *Carthaginense* VII. quibusdam dictum (sunt queis non videtur a superiore secernendum) eodem Aurelio præside, 3 kal Iulii, ac præsente Faustino Potentino episcopo legato ecclesiæ Romanæ, aliisque. Extant capitula quinque.

XLIV.

S. CÆLESTINVS I. Romanus, Prisci filius, sedit annis 8. mensibus 5. diebus 3. a die 3. Nouembris anni 423. ad diem 6. Aprilis anni 432. quo obiit, imperantibus Theodosio II. & Valentiniano III.

Præteritorum sedis apostolicæ episcoporum auctoritates de gratia Dei & libero voluntatis arbitrio, ab antiquis Cælestino papæ tribui solitæ, quod eius epistolæ subiici solerent.

I. epistola ad episcopos Galliæ, de S. Augustini vita & doctrina. II. ad episcopos prouinciæ Viennensis & Narbonensis. III. ad episcopos Apuliæ & Calabriæ. IV. ad S. Cyrillum episcopum Alexandrinum. V. ad clerum & plebem Constantinopolitanam. VI. ad Nestorium. VII. ad Ioannem Antiochenum episcopum. VIII. ad synodum Ephesinam. IX. ad Theodosium imp. X. ad S. Cyrillum episcopum Alexandrinum. XI. encyclica ad patres Ephesinæ synodi. XII. ad Theodosium iuniorem Augustum. XIII. ad Maximianum episcopum Constantinopolitanum. XIV. ad clerum & plebem Constantinopolitanam.

Decreta Cælestini papæ I. ex Gratiano.

424. *Carthaginense* siue *Africanum*, in quo diuersa concilia vniuersæ prouinciæ Africæ celebrata, præside Aurelio recitata sunt: si tamen admittenda sit Baronii emendatio, qui Theodosium XI. & Valentinianum coss. restituit. Extant capitula centum cum epistolis. Verum, vt iam monui, ista omnia Afrorum concilia pensiculatius erunt a nobis, Deo dante, examinanda. Ista enim ὡς ἐν τύπῳ, & soloece crassoque filo deproperata.

I. totius concilii Africani ad Bonifacium vrbis Romæ episcopum per legatos directa. II. Cyrilli Alexandrini episcopi ad concilium Africanæ prouinciæ. III. Attici Constantinopolitani episcopi ad memoratum concilium. IV. symbolum fidei Nicæni concilii. V. epistola totius Africani concilii ad papam Cælestinum vrbis Romæ episcopum.

Codex canonum ecclesiæ Africanæ capitulis 138. GL. cum Iustelliano conferendus.

Epistola episcoporum Africæ, quam cum Leporii libello miserunt ad episcopos Galliæ Proculum Massiliensem, aliosque.

Libellus emendationis Leporii monachi ad episcopos Galliæ, ex Cassiani libro 1. de incarnatione Domini cap. 4.

Valentiniani III. Cæsaris constitutio de diuersis ecclesiasticis capitibus

bus in Galliam missa anno 415. Theodosio Aug. XI. & Valentiniano Cæsare coss.

42-. In *oriente* celebratum concilium sub Cælestino papa contra Massalianos hæreticos, ex cod. 52. biblioth. Photii.

430. *Romanum* concilium sub Cælestino contra Nestorium, qui B. Mariam Virginem, non θεοτόκον, sed χριστοτόκον nominabat

Duæ epistolæ Nestorii ad Cælestinum: & duæ Cælestini, I. ad Nestorium, II. ad Cyrillum.

430. *Alexandrinum* concilium in causa Nestorii, præside S. Cyrillo episcopo, cuius synodicæ cum anathematismis extant in actis Ephesini concilii.

431. EPHESINVM concilium generale III. celebratum sub finem Iunii ab episcopis plusquam 200. aduersus Nestorii episcopi Constantinopolitani nefandam hæresim, post consulatum Theodosii XIII. & Valentiniani III. seu Basso & Antiocho coss.

Parte I. continentur ea quæ synodum antecesserunt, GL.

I. Homilia Procli episcopi Cyzici habita Constantinopoli.

II. Epistola S. Cyrilli episc. Alex. ad monachos Ægypti.

III. Eiusdem de recta in Iesum fide liber ad imp. Theodos.

IV. Eiusdem liber ad reginas, GL. vbi sanctorum patrum proferuntur loca, tum ex epistolis SS. Pauli, Iacobi, Petri, Ioannis, Iudæ, atque euangeliis, quod Christus sit Deus, vita, viuificator, &c.

V. Altera oratio Cyrilli ad reginas de recta fide.

VI. Epistola Cyrilli ad Nestorium.

VII. Nestorii ad Cyrillum oratio.

VIII. Cyrilli ad Nestorium.

IX. Nestorii ad Cyrillum.

X. Cyrilli epistola ad accusatores suos.

XI. Eiusdem ad quemdam Nestorii studiosum.

XII. Eiusdem ad clericos Constantinopolitanos.

XIII. Contestatio clericorum CP. contra Nestorium.

XIV. Cyrilli epistola ad Cælestinum papam.

XV. Cælestini epistola ad Cyrillum.

XVI. & XVII. Nestorii epistolæ duæ ad Cælestinum, Latine dumtaxat.

XVIII. Epiſtola Cæleſtini ad Neſtorium.

XIX. Eiuſdem ad clerum & populum Conſtantinop.

XX. Eiuſdem ad Ioannem epiſcopum Antiochenum, & a pari ad plures.

XXI. Cyrilli ad Ioannem eumdem epiſc. Antiochenum.

XXII. Eiuſdem ad Acacium Beroënſem.

XXIII. Acacii Berœæ ad Cyrillum epiſtola.

XXIV. Cyrilli ad Iuuenalem epiſc. Hieroſolymitanum.

XXV. Ioannis epiſcopi Antiocheni epiſtola ad Neſtorium.

XXVI. Cyrilli ac ſynodi Alexandrinæ ad Neſtorium, cum anathematiſmis duodecim.

XXVII. Eiuſdem ac ſynodi ad clerum populumque CP.

XXVIII. Eorumdem ad monachos CP.

XXIX. Inſani Neſtorii anathematiſmi Cyrilli anathematiſmis oppoſiti, Latine tantum.

XXX. Baſilii diaconi reliquorumque monachorum ſupplicatio.

XXXI. Sacra, quam Theodoſius imp. miſit ad Cyrillum.

XXXII. Altera miſſa ad Cyrillum & metropolitanos prouinciarum.

XXXIII. Cyrilli epiſtola I. ad Alexandrinos e Rhodo ante ſynodum ſcripta.

XXXIV. Eiuſdem ad eoſdem epiſtola II.

XXXV. Sacra ad ſanctam ſynodum miſſa per Candidianum comitem domeſticorum.

XXXVI. Epiſtola Ioannis epiſcopi Antiochiæ ad Cyrillum.

Parte II. continentur ea quæ in ſynodo acta ſunt, GL.

Actio I. in qua inter cetera recitantur SS. patrum teſtimonia & Neſtorii dogmata ex quaternionibus, &c.

Capreoli epiſcopi Carthaginenſis ad ſynodum epiſtola.

Sententia depoſitionis a ſynodo contra Neſtorium lata, cum ſubſcriptionibus, & ad eum miſſa altera die damnationis eius.

Epiſtola ſynodi ad clericos & œconomos eccleſiæ CP.

Cyrilli epiſtola ad quoſdam de clero CP.

Nestorii & episcoporum qui cum illo erant, relatio de actis sanctæ synodi ad imperatores missa, antequam Ioannes Antiochenus Ephesum venisset.

Sacræ synodi ad imperatores de Nestorii depositione relatio.

Eiusdem epistolæ ad clerum populumque Constantinopolitanum, ad Alexandrinos, ad patres monachorum.

Homilia Regini Constantiæ Cypri episcopi habita Ephesi post Nestorii depositionem.

Cyrilli episcopi Alexandrini homilia dicta Ephesi, cum synaxes peragerentur, deposito Nestorio.

Eiusdem homilia Ephesi habita aduersus Nestorium, quando septem ad sanctam Mariam descenderunt.

Acta conciliabuli, in quo Ioannes Antiochenus & orientales quidam episcopi Cyrillum ac Memnonem deposuerunt, & excommunicarunt omnes qui ad synodum conuenerant, cum sententia & epistolis ac relatione ad reginas.

Actio II. gesta in præsentia Philippi, Arcadii & Proiecti ecclesiæ Romanæ legatorum.

Cælestini papæ epistola ad synodum Ephesi congregatam.

Eiusdem epistolæ duæ Latine tantum, I. ad Theodosium, II. ad Cyrillum.

Actio III. die 5. idus Iulias.

Relatio ad imperatores missa per Eutychem diaconum, de episcopis & legatis qui ab vrbe Roma venerant.

Epistola synodi ad clerum & populum Constantinopolitanum de Nestorii depositione.

Actio IV. die 17. kalend. Augusti.

Libelli oblati synodo a Cyrillo & Memnone episcopis.

Actio V. die 16. kal. Augusti.

Relatio synodi ad imperatores de orientalibus.

Relatio eiusdem ad Cælestinum papam.

Cyrilli homilia Ephesi habita in Ioannem episcopum Antiochenum schismaticum.

Actio VI. die 11. kal. Augusti.

Libellus synodo exhibitus a Charisio presbytero & œconomo Philadelphiæ, eiusque confessio fidei.

Exemplum expoſitionis ſymboli deprauati cum ſubſcriptione eorum qui decepti fuerant.

Synodi decretum de fide & de his quæ retulit Chariſius.

Cyrilli homilia Epheſi habita priuſquam a comite comprehenderetur, militibuſque aſſeruandus traderetur.

Acta conciliabuli de depoſitione Cyrilli & Memnonis, &c.

Epiſtola catholicorum, quibus ſchiſmaticorum doli refelluntur, ad imperatores.

Reſcriptum epiſcoporum Conſtantinopoli inuentorum ad commonitorium ſacræ ſynodi.

Apologia Dalmatii.

Epiſtola cleri Conſtantinopolitani ad ſynodum.

Relatio ſynodi ad imperatores, qua reſpondetur ſacræ lectæ per Ioannem ſacrorum comitem.

Epiſtola Cyrilli & Memnonis ſcripta ad clerum populumque Conſtantinopolitanum.

Relatio ſynodi ad impp. pro reſtitutione Cyrilli ac Memnonis.

Synodica miſſa ad clerum Conſtantinopolitanum.

Commonitorium eidem directum, Latine tantum.

Cyrilli epiſtola ad Theopompum, &c. de iis quæ inſidioſe paſſus eſt per ſcripta Neſtorii & Ioannis.

Epiſtola epiſcoporum Conſtantinopoli repertorum ad ſynodum, & ſynodi ad eos reſcriptum.

Cleri Conſtantinopolitani pro ſynodo Epheſina obteſtatio & ſupplex libellus.

Mandatum a ſynodo datum Philippo legato aliiſque epiſcopis ab ea miſſis Conſtantinopolim, vt cauſam contra orientales dicerent, cum relatione iiſdem exhibita.

Alypii apoſtolorum preſbyteri epiſtola ad Cyrillum.

Actio VII. pridie kalend. Septembris.

Exemplar ſuggeſtionum epiſcoporum Cypri in concilio Epheſino, Latine.

Decretum ſanctæ ſynodi.

Canones ſex ducentorum patrum qui Epheſi conuenerunt, miſſi ad vniuerſos fideles.

Epiſtola ſynodi ad ſynodum in Pamphylia de Euſtathio, qui ipſorum metropolita fuerat.

Definitio contra Maſſalianitas, qui & Euchetæ & Enthuſiaſtæ, Latine tantum.

Supplex libellus ab Euprepio & Cyrillo epiſcopis ſynodo oblatus, Latine tantum.

Parte III. continentur cum nonnullis aliis quæ poſt concilium acta ſunt.

Explanatio duodecim capitum ſeu anathematiſmorum Epheſi pronunciata a S. Cyrillo, exigente ſynodo clariorem illorum declarationem cum apologetico aduerſus orientales epiſcopos.

Cyrilli epiſtola ad Euoptium epiſc. aduerſus impugnationem duodecim anathematiſmorum a Theodoreto editam.

Theodoreti epiſc. Cyri epiſtola ad Ioannem Antioch. epiſc. cum eius reprehenſione 12. capitum, & S. Cyrilli defenſione.

Cyrilli ſcholion de Vnigeniti incarnatione capitibus 28. quorum pleraque Latine tantum excuſa ſunt.

Eiuſdem de incarnatione Verbi, cum diſputatione per interrogationem & reſponſionem.

Definitio Nicænorum patrum de eadem Verbi incarnatione, eorumdem expoſitio aduerſus Paulum Samoſatenum.

Cyrilli homilia Epheſi habita.

Acacii Militenes epiſc. homilia in patrum conſeſſu habita.

Theodoti Ancyræ epiſcopi homilia in die natiuitatis Chriſti & in ſynodo lecta.

Eiuſdem altera homilia in natalem Saluatoris.

Cyrilli homilia Epheſi dicta in die S. Ioannis euangeliſtæ.

Theodoti Ancyræ epiſcopi homilia Epheſi habita contra Neſtorium in die S. Ioannis euangeliſtæ.

Apologeticus Cyrilli ad imperatorem Theodoſium.

Relatio decreti regii, quo Neſtorio exilium indicitur, & de ordinatione Maximiani epiſcopi CP. cum eiuſdem decreti interpretatione.

Epiſtola ſynodica miſſa ab epiſcopis CP. exiſtentibus ad Epiri epiſcopos.

Maximiani creati epiſcopi CP. epiſtola ad S. Cyrillum.

Cyrilli ad Maximianum CP. epiſc. epiſtola.

Epiſtola Cyrilli ad Iuuenalem epiſcop. & ceteros legatos Conſtantinopolim miſſos, Latine.

Cæleſtini papæ epiſtola poſt damnationem Neſtorii ſcripta ad ſynodum Epheſinam, Latine.

Eiuſdem ad Theodoſium imp. poſt ſynodum, Latine.

Eiuſdem ad Maximianum epiſc. CP. Latine.

Eiuſdem ad clerum & plebem CP. Latine.

Sacra imperatoria per Ariſtolaum miſſa Ioanni Antiocheno epiſc. de eccleſiarum pace.

Literæ imperatorum ad S. Symeonem Styliten & ad Acacium Berœenſem epiſcopum.

Ioannis epiſc. Antiocheni ceterorumque qui cum illo erant, epiſtola ad Sixtum, Cyrillum & Maximianum.

Libellus a Ioanne epiſcopo Antiocheno miſſus, & a Paulo epiſcopo Emeſeno oblatus Cyrillo.

Homilia Cyrilli ad populum, Latine.

Ioannis epiſc. Antiocheni epiſtola ad Cyrillum.

Pauli epiſcopi Emeſeni homiliæ duæ habitæ Alexandriæ, præſente S. Cyrillo, de natiuitate domini noſtri Ieſu Chriſti, & quod beata Virgo Maria ſit θεοτόκος.

Cyrilli de Paulo qui diſſeruerat, & de incarnatione dominica.

Eiuſdem epiſtola ad Ioannem Antiochenum epiſc. miſſa per Paulum epiſcopum Emeſæ.

Eiuſdem ad Acacium Melitenes epiſc. duæ epiſtolæ.

Commonitorium a Cyrillo miſſum ad Eulogium preſbyterum Conſtantinopoli agentem.

Eiuſdem epiſtola ad Donatum ep. Nicopoleos veteris Epiri.

Eiuſdem ad Maximianum epiſc. CP. epiſtola.

Eiuſdem ad Valerianum epiſc. aduerſus Neſtorianos.

Sixti papæ epiſtola ad Cyrillum poſt pacem cum Ioanne factam, Latine.

Eiuſdem epiſtola ad Ioannem Antiochenum epiſc. Latine.

Cyrilli in ſanctum ſymbolum ad monachos.

Eiusdem ad Ioannem Antiochiæ episc. & synodum in eadem vrbe congregatam.

Exemplum sacræ legis contra Nestorium.

Edictum præfectorum de Nestorii libris non legendis.

Sacra lex imperatoris Theodosii aduersus Porphyrium ac Nestorianos, & aduersus Irenæum Tyriorum episc.

Edictum propositum a præfectis cum sacra pragmatica aduersus Porphyrium, Nestorium, & Irenæum.

Procli archiepiscopi CP. de fide ad Armenos epistola.

Edictum regium imperatorum Theodosii & Valentiniani de his qui ad ecclesiam confugiunt.

* Epistola synodica S. Cyrilli & concilii Alexandrini aduersus Nestorium, ex versione Dionysii Exigui cum eiusdem præfatione.

XLV.

S. SIXTVS III. Romanus, Sixti filius, sedit annis 7. mensibus 11. & diebus 2. a die 26. Aprilis anni 432. ad diem 28. Martii anni 440. quo obiit, Theodosio II. & Valentiniano III. imperantibus.

I. epistola ad Cyrillum Alexandrinum episcopum. II. ad Ioannem Antiochenum episcopum, quæ citatur a Vincentio Lirinensi. III. ad orientales episcopos omnino subreptitia.

432. *Antiochenum* concilium sub Sixto III. in quo Ioannes patriarcha Nestorium condemnauit, & cum S. Cyrillo pacem iniit.

433. *Romanum* concilium ab ipso Sixto papa, quem Marinianus & Bassus accusarant; indictum & congregatum mense Decembri, coram Valentiniano imperatore, ipso & Anatolio coss. ex triplici editione.

Acta synodalis accusationis & expurgationis Polychronii Hierosolymitani episcopi Romæ habita sub pontificatu Sixti III. collecta ab Archidamo presbytero, ex triplici editione.

Maximiano succedens in sede Constantinopolitana Proclus, teste synodico, congregauit in vrbe regia synodum, & omnes qui sacræ Dei ecclesiæ se opponerent, anathemati subiecit.

Armenia concilium, quo libri Theodori Mopsuesteni, Diodori Tarsensis, & aliorum infectorum erroribus Nestorianorum, condemnati anno circiter 435. cum legatione ad Proclum episcopum regiæ vrbis, vt discimus ex Liberati breuiario.

439. *Constantinopolitanum* concilium in causa primatus patriarchæ

Alexandrini ſub præſidio Procli CP. epiſcopi, ſtatutumque vt quæ in Nicæno aliiſque conciliis ea de re definita fuiſſent, rata ac firma manerent.

439. *Reienſe* ſeu *Regienſe* concilium die 29. Nouembris celebratum, Theodoſio Aug. XVII. & Feſto coſſ. cum Ebreduni Alpium maritimarum metropoli epiſcopus a duobus contra canones eſſet ordinatus. Extant canones octo præſide Hilario epiſcopo Arelatenſi Errant qui Rigenſe, Rhegienſe, aut Regenenſe ſcribunt.

XLVI.

S. LEO I. Tuſcus, Quintiani filius, ſedit annis 20. & menſibus 11. a die 10. Maii anni 440. ad diem 11. Aprilis anni 461 quo mortuus eſt, Leone & Maioriano imperantibus.

I. epiſtola ad epiſcopos per Italiam conſtitutos. II. ad eoſdem de Manichæis detectis. III. ad Iulianum epiſcopum Aquileienſem. IV. ad epiſcopos Siculos V. ad Dorum epiſcopum Beneuentanum. VI. ad Eutychem CP. abbatem. VII. ad Theodoſium imp. VIII. ad Flauianum epiſcopum CP. Flauiani epiſcopi CP. ad S Leonem epiſtolæ duæ. IX. ad Theodoſium imp. X. ad Flauianum epiſcopum CP. XI. ad Iulianum epiſcopum Coenſem. XII. ad Theodoſium Aug XIII. ad Pulcheriam Auguſtam. XIV. ad archimandritas CP. XV. ad Epheſinam ſynodum ſecundam. XVI. ad Flauianum epiſcopum CP. XVII. ad Theodoſium Aug. XVIII. ad Pulcheriam Aug. XIX. ad Iulianum epiſcopum Coenſem. XX. ad Flauianum epiſcopum CP. XXI. ad Flauianum CP. epiſcopum. XXII. ad Conſtantinopolitanos. XXIII. ad clerum & plebem Conſtantinopolitanam. XXIV. ad Theodoſium Auguſt. XXV. ed eumdem. XXVI ad Pulcheriam Auguſtam. XXVII. ad Flauianum epiſc. CP. XXVIII. ad archimandritas CP. XXIX. ad Anaſtaſium epiſcopum Theſſalonicenſem. XXX. ad Iulianum epiſcopum. XXXI. ad Pulcheriam Aug. XXXII. ad Marcianum & Fauſtum preſbyteros. XXXIII. ad Theodoſium Auguſtum. XXXIV. ad archimandritas. XXXV. ad Pulcheriam Auguſtam. XXXVI. ad Martinum preſbyterum. XXXVII. ad Leonem Rauennatem epiſcopum. XXXVIII. ad Marcianum Aug. XXXIX. ad Pulcheriam Aug. XL. ad Anatolium epiſcopum CP. XLI. ad Iulianum epiſc. XLII. XLIII. & XLIV. ad Marcianum Aug. XLV. ad Pulcheriam Aug. XLVI ad Anatolium epiſc. CP. XLVII. ad ſynodum Calchedonenſem. XLVIII. ad Anatolium epiſc. XLIX. & L. ad Marcianum Aug. LI. ad Pulcheriam Aug. Epiſtola ſynodica epiſcoporum Galliæ ad Leonem papam. LII. ad epiſcopos Galliæ. Euſebii Mediolanenſis epiſcopi epiſtola ad Leonem papam. LIII. ad Anatolium epiſcopum CP. LIV. ad Marcianum Aug. LV. ad Pulcheriam

Aug.

Aug. LVI. Iulianum episcopum Coensem. LVII. ad Marcianum Aug. LVIII. ad Pulcheriam Aug. LIX. ad Marcianum Aug. LX. ad Pulcheriam Aug. LXI. ad Iuuenalem Hierosolymitanum episc. LXII. ad Maximum Antiochenum episcopum. LXIII. ad Theodoretum episcopum Cyri. Paschasini Lilybetani episcopi epistola ad Leonem papam. LXIV. ad Marcianum Aug. de pascha. LXV. ad Eudociam Aug. de pascha. LXVI. ad eamdem. LXVII. ad Iulianum Coensem episcop. LXVIII. ad Iulianum episc. LXIX. & LXX. ad Marcianum Aug. LXXI. ad Anatolium episcopum CP. LXXII. ad Iuuenalem Hierosolymitanum episcopum. LXXIII. LXXIV. & LXXV. ad Leonem Aug. LXXVI. & LXXVII. ad Anatolium episc. CP. LXXVIII. ad Leonem Aug. LXXIX. ad Nicetam episc. Aquileiensem. LXXX. ad episcopos Campaniæ, Samnii & Piceni. LXXXI. ad Dioscorum Alexandriæ episcopum. LXXXII. ad Iulianum Coensem episcopum. LXXXIII. ad Palæstinos episcopos. LXXXIV. ad Anastasium Thessalonicensem episcopum. LXXXV. ad Septimium Altinum episcopum. LXXXVI. ad Nicetam Aquileiensem episcopum. LXXXVII. ad episcopos Cæsariensis Mauritaniæ. LXXXVIII. ad episcopos Germaniarum & Galliarum, de qua ambigitur. LXXXIX. ad episcopos prouinciæ Viennensis aduersus Hilarium Arelatensem episc. Nouella Valentiniani III. Aug. de episcoporum ordinatione. XC. ad Rauennium episc. Arelatensem. XCI. ad Theodorum Foroiuliensem episc. XCII. ad Rusticum Narbonensem episcopum, cum responsionibus 19. ad illius inquisitiones totidem. XCIII. ad Turibium Asturicensem episcopum. XCIV. ad episcopos Galliæ. XCV. ad episcopos Galliæ & Hispaniæ de pascha anni 455. Quæ XCVI. locum obtinet, est Leonis Bituricensis episcopi, Victurii Cenomanensis, & Eustochii Turonensis episcoporum ad episcopos & presbyteros intra tertiam (Lugdunensem) prouinciam constitutos, hoc est Turonensem. XCVII. ad Leonem Aug. in qua plurima SS. patrum testimonia proferuntur. XCVIII. ad Faustum presbyterum. Ceretii, Salonii & Verani episcoporum ad Leonem papam. XCIX. ad Leonem Aug. C. ad Gennadium episc. CP. CI. ad Timotheum episcopum Alexandrinum. CII. ad presbyteros & diaconos ecclesiæ Alexandrinæ. CIII. ad quosdam Ægypti episcopos. CIV. ad Siciliæ episcopos. CV. ad Iulianum Coensem episc. CVI ad episcopos prouinciæ de Rauennio episc. Arelatensi. CVII. ad Rauennium Arelatensem episcopum. CVIII. Libellus episcoporum prouinciæ Leoni papæ oblatus, de renouando ecclesiæ Arelatensis priuilegio. CIX. ad episcopos prouinciæ. CX ad Rauennium Arelatensem episcopum & ad eumdem CXI. de solennitate paschali anni 451.

441. *Arausicanum* I. concilium in ecclesia Iustinianensi die 8. Nouembris, Cyro viro clarissimo consule, celebratum, cuius extant cano-

nes 30. cum subscriptionibus episcoporum, quorum præcipui Hilarius Arelatensis, & Eucherius Lugdunensis. Extant quoque decreta aliunde collecta.

* Notæ Gab. Albaspinæi episc. Aur. in canonem septimum concilii Arausicani I.

442. *Vasense*, Binio II. Sirmundo melius I celebratum die 15. Nouembris, Dioscoro viro clariss. consule, apud Auspicium episcopum, cuius extant canones decem.

* Notæ eiusdem G. Albaspinæi ad canones 2. & 8. Vasensis I. concilii.

444 *Romanum* concilium I. in causa Manichæorum, quos detexerat in vrbe latentes S. Leo.

Eodem anno concilium *incerti loci in Gallia*, in quo Chelidonius episcopus Vesontionensis episcopatu deiectus est, præside S. Hilario episcopo Arelatensi, vt discimus ex auctore eius vitæ.

445. *Romanum* II. concilium sub S. Leone in causa S. Hilarii Arelatensis episcopi, qui Roma se subduxerat, nulla impetrata a S. Leone licentia recedendi.

446. Concilium *incerti loci in Gallia*, si Sigebertum audis, cui fauere videtur Beda libro I. historiæ Anglicanæ, ex quo SS. Germanus Autissiodorensis, & Lupus Trecensis episcopi in Britanniam ad profligandam hæresim Pelagianam missi sunt. Addit Beda eosdem sanctos episcopos apud *Verolamium* in Anglia collegisse synodum, ac Pelagianos refutasse. Prosper in chronico obseruat anno 429. a Cælestino papa in Britanniam missum fuisse S. Germanum.

447. *Hispanicum* concilium generale suasu S. Leonis papæ aduersus Priscillianistas, cuius extat fidei regula. Sunt tamen qui duo agnoscant, alterum *Toleti*, alterum in Gallicia in municipio *Celenensi* apud Lucensem vrbem.

448. *Constantinopolitanum* I. Zenone & Postumiano coss. celebratum die 8 Nouembris, præside S. Flauiano archiepiscopo, in quo Eutyches archimandrita hæreticus condemnatus est.

Eodem anno iudicium ecclesiasticum *Tyri* in causa Ibæ episcopi Edessæ in Syria, cuius accusatores absentes velut periuri & calumniatores condemnati fuerunt, præside Domno Antiocheno episcopo, die 25. Februarii. Aliud quoque *Beryti* eodem anno celebratum in eiusdem Ibæ Edesseni causa.

449. *Constantinopolitanum* conciliabulum 30. episcoporum in causa Eutychetis, Flauio Protogene consule, die 9. Aprilis.

Eodem anno λῃστρικὴ σύνοδος, *Ephesinum* II. vniuersale concilium reprobatum, in quo die 10. Augusti à 128. episcopis, præside Dioscoro Alexandriæ episcopo, Eutyches absolutus, & Flauianus cum Eusebio Dorylæi, Iba Edessæ, Theodoreto Cyri episcopis condemnatus, & in eo-

rum ſedes alii ſubrogati, Hilaro vno e legatis pontificiis, quem Dioſcorus vi adhibita retinere tentauerat, fuga elapſo, & ad S. Leonem profecto.

449. *Romanum* III. ſub S. Leone concilium poſt Hilari reditum, quo Epheſinæ latrocinalis ſynodi acta penitus reſciſſa.

Quod vbi reſciuit Dioſcorus, vix *Alexandriam* reuerſus, habito epiſcoporum aliquot conuentu, in ſanctum Leonem Romanum pontificem excommunicationis ſententiam protulit, quam vix decem, iique lacrymantes & inuiti, chirographo ſuo muniuerunt.

450. *Conſtantinopolitanum* concilium, in quo recitata S. Leonis papæ epiſtola, quam Abundius epiſcopus Comenſis obtulit, ab Anatolio archiepiſcopo CP. & epiſcopis anathema dictum Eutycheti & Neſtorio, ipſorumque ſectatoribus.

450. aut 456. In *Hibernia* celebrata ſynodus S. Patricii, Auxilii, & Iſſerni epiſcoporum memoratur, cuius extant canones 34.

Aliam quoque S. Patricii ſynodum anno incerto coactam, canonibus 31. comprehenſam, deſcripſit alias Sirmundus noſter ex codice Andegauenſis bibliothecæ, miſitque ad Vſſerium, qui eam Spelmanno publicandam conceſſit.

451. *Mediolanenſe* concilium ab Euſebio archiepiſcopo aliiſque celebratum, quo publicis ſubſcriptionibus profeſſi ſunt ſe doctrinam de Verbi incarnatione ad Flauianum a S. Leone ſcriptam integre recepiſſe.

In Gallia quoque, forte *Arelate*, habitum fuit concilium, ex quo ſcriptam conſtat ſynodicam ad S. Leonem de ipſius ad Flauianum epiſtola, quæ extat cum ſubſcriptionibus.

Atque illud forte fuerit concilium *Arelatenſe* II. dictum, ſub Rauennio, vt videtur, celebratum poſt Arauſicanum & Vaſenſe, quorum ex canonibus concilii huius canones numero 56. pro parte contexti ſunt: immo & ſynodi Vaſenſis mentio habetur canone 47.

* Notæ Gabr. Albaſpinæi epiſc. Aur. in ſex canones concilii Arelatenſis II.

451. CALCHEDONENSE concilium generale IV. in eccleſia S. Euphemiæ Calchedone celebratum a 6 0 epiſcopis aduerſus hæreſim Eutychetis archimandritæ ac Dioſcori patriarchæ Alexandrini, coſſ. Marciano & Adelphio, qui nondum erat deſignatus exeunte illius anni Octobri.

Prima parte habentur epiſtolæ ante ſynodum ſcriptæ, GL.

I. Leonis papæ epiſtola ad Eutychem archimandritam.

II. Leonis ad Flauianum epiſc. CP.

III. Eiuſdem ad Theodoſium, Latine.

IV. Flauiani episc. CP. ad Leonem papam, Latine.
V. Exemplum fidei Flauiani imperatori exhibitæ.
VI. Flauiani eiusdem ad Leonem pap. Romanum epistola.
VII. Leonis rescriptum ad Flauianum episc. CP.
VIII. Eiusdem ad Iulianum episc. Coënsem.
IX. Eiusdem ad archimandritas CP.
X. Eiusdem ad Theodosium Aug.
XI. Eiusdem ad Pulcheriam Augustam.
XII. Eiusdem ad eamdem Augustam.
XIII. Eiusdem ad Ephesinam synodum II.
XIV. Eiusdem ad Faustum archimandritam.
XV. Petri Chrysologi Rauennatis episcopi epistola ad Eutychem abbatem.
XVI. Leonis ad Flauianum episc. CP. Latine.
XVII. Eiusdem ad Theodosium Aug. Latine.
XVIII. Eiusdem ad Flauianum episc. CP.
XIX. Eiusdem ac synodi Romanæ ad Theodosium Aug.
XX. Leonis papæ ad eumdem imperatorem.
XXI. Eiusdem ad Pulcheriam Aug. Latine.
XXII. & XXIII. Eiusdem ad clerum & populum CP. Latine.
XXIV. Hilari diaconi Romani ad Pulcheriam Augustam, Latine.
XXV. XXVI. & XXVII. Valentiniani ac Placidiæ eiusque filiæ Eudoxiæ ad Theodosium Aug. vt iuberet in partibus Italiæ concilium celebrari.
XXVIII. Gallæ Placidiæ ad Æliam Pulcheriam Aug. Latine.
XXIX. Theodosii ad Valentinianum rescriptum.
XXX. Eiusdem ad Gallam Placidiam.
XXXI. Eiusdem ad Liciniam Eudoxiam.
XXXII. Leonis papæ ad Theodosium de Anatolio episcopo CP. Latine.
XXXIII. Valentiniani & Marciani imperatorum ad Leonem papam.
XXXIV. Marciani imp. ad Leonem.

XXXV. Pulcheriæ ad eumdem.

XXXVI. Valentiniani & Marciani impp. ſacra ad epiſcopos, vt omnes Nicæam conueniant.

XXXVII. Eorumdem ad Anatolium epiſc. CP.

XXXVIII. Sacræ literæ impp. ad ſynodum in Nicæa.

XXXIX. Pulcheriæ ad conſularem Bithyniæ Strategum.

XL. S. Leonis ad ſynodum apud Nicæam.

XLI. & XLII. Sacræ imperatorum ad ſynodum, quæ Nicææ conuenerat, vt Calchedonem ſe transferat.

Parte ſecunda continentur acta concilii.

Actio prima, coſſ. Marciano & eo qui fuerit declaratus, (hoc eſt Adelphio) die 8. idus Octobris.

Epiſtola ſeu preces Euſebii Dorylæi epiſc. ad impp. Valentinianum & Marcianum.

Epiſtola Theodoſii & Valentiniani Augg. impp. ad Dioſcorum Alexandriæ epiſcopum.

Sacræ literæ ad Dioſcorum eumdem.

Sacræ literæ ad Barſumam archimandritam.

Commonitorium datum Elpidio ſecretario.

Imperatoris epiſtola ad Proclum proconſulem Aſiæ.

Eiuſdem ad ſynodum Epheſinam ſecundam: cuius acta ſparſim referuntur.

Imperatoris epiſtola ad Dioſcorum.

Imperatorum ad eumdem epiſtola.

Libellus confeſſionis Eutychis, & expoſitio.

Acta Conſtantinopoli ſub Flauiano contra Eutychem, lecta in Epheſino II. & relecta in Calchedonenſi. Actiones ſeptem cum ſubſcriptionibus.

Libellus Euſebii epiſc. Dorylæi ad Flauianum.

Reſcriptum epiſtolæ Cyrilli ad Neſtorium.

Acta in prima ſynodo Epheſina relecta CP. ſub Flauiano.

Epiſtola Ioannis Antiochiæ epiſcopi ad Cyrillum, de pace.

Epiſtolæ duæ concilii CP. ad Eutychem.

Acta Conſtantinopoli poſt Eutychetis depoſitionem, in Epheſo lecta ſub Dioſcoro, & Calchedone relecta.

Epiſtola Eutychetis ad impp. Theodoſ. & Valentinianum.

Eiusdem supplicatio ad eosdem.
Epistola monachorum, qui sub Eutyche ad concilium Ephesinum II.
Nonnulla Ephesinæ primæ synodi acta cum subscriptionibus.
Fides Nicæna, tantum Latine: itemque excerpta ex sanctis patribus.
Charisii epistola ad Ephesinam synodum, eiusque professio, Latine.
Exemplar expositionis falsati symboli, Latine.
Excerpta quædam ex quaternionibus Nestorii, Latine.
Actio II. Calchedonensis concilii die 6. idus Octobris.
Expositio fidei concilii habiti in Nicæa.
Symbolum synodi Constantinopolitanæ.
Epistola encyclica S. Leonis ad Flauianum Aug. CP.
Testimonia sanctorum patrum & confessorum.
Actio III. sub die 3. idus Octobris.
Oratio Eusebii Dorylæi episcopi ad synodum tam pro se, quam pro Flauiano episcopo CP. τοῦ ἐν ἁγίοις.
Literæ a concilio directæ Dioscoro, ad vocandum eum secundo.
Libellus Theodori diaconi Alexandrini exhibitus Leoni papæ contra Dioscorum.
Libellus Ischyrionis diaconi Alexandrini synodo aduersus Dioscorum exhibitus: item alter Athanasii presbyteri Alexandriæ: tertius Sophronii Christiani.
Literæ directæ a Synodo ad Dioscorum, quibus tertio vocatus est.
Subscriptiones & damnatio a synodo missa ad Dioscorum, & ad clericos Alexandrinos, qui erant Calchedone.
Propositio edicti Calchedonensis concilii contra Dioscor.
Epistola concilii Calchedonensis ad Valentinianum & Marcianum impp. Latine.
Relatio ad Pulcheriam Aug. de damnatione Dioscori, Lat.
Actio IV. 16. kal. Nouembris.
Preces omnium Ægypti episcoporum ad imperatores.

Diuersorum archimandritarum epistolium ad Marcian. Aug.

Epistola archimandritarum ad Calchedonense concilium pro Dioscori rehabilitatione.

Fausti & aliorum archimandritarum literæ ad Marcian. imp.

Actio de Caroso & Dorotheo, & iis qui cum eo erant, 13. kal. Nouemb.

Actio de Photio episc. Tyri, & Eustathio episcopo Beryti, eodem die.

Photii episcopi Tyriorum primæ Phœnices preces ad impp.

Actio V. Calched. concilii die 11. kal. Nouembris.

Definitio concilii Calchedon. ac symbola Nicæna & CP.

Actio VI. eiusdem concilii die 8. kal. Nouemb.

Allocutio imp. Marciani ad synodum, vtraque lingua.

Acclamationes ac subscriptiones.

Actiones VII. VIII. & IX. die 7. kal. Nouembris in ecclesia S. Euphemiæ.

Ibæ Edesseni episcopi acta, Zenone & Postumiano coss.

Actio X. die 6. kal. Nouembris.

Commonitorium Damascio tribuno in causa Ibæ

Berytensis synodus habita in causa Ibæ, relecta Calchedone.

Libellus Samuelis & aliorum presbyterorum Edessæ ad Photium & reliquos episcopos contra Ibam.

Fragmentum epistolæ ab Iba scriptæ ad Marim Persam:

Preces Photio & Eustathio ab omni clero Edessenæ ciuitatis.

Actio de Domno Antiocheno, Latine.

Actio XI. die 4. kal. Nouemb.

Supplicatio a Bassiano episcopo oblata imperatoribus cum eorum breuiculo.

Actio XII. die 3. kal. Nou.

Actio XIII. eodem die.

Supplicatio Eunomii episc. & cleri Nicomediensis ad impp.

Lex impp. Valentiniani & Valentis, quod Nicæa sit metropolis.

Valentiniani imp. priuilegium Nicomediensi ciuitati concessum.

Actio XIV. pridie kal. Nouembris.

Supplicatio a Sabiniano episcopo ad impp. & ad synodum.

S. Cyrilli ad Domnum Antiochenum pro Athanasio Perrhæ episcopo.

S. Procli ad eumdem Domnum pro eadem causa.

Antiochenum concilium sub Domno de Athanasio Perrhæ episcopo.

Actio XV. in qua definitiones ecclesiasticæ editæ a sancta synodo, hoc est canones 27. quibus & alios tres Anatolius episcopus CP. dolose adiecit, vt sint omnino 30.

Altera editio eorumdem canonum, ex compilatione Isidori Mercatoris.

Actio XVI. ipsis, vt creditur, kalend. Nouemb. cum subscriptionibus.

Tertia parte continentur nonnulla ad concilium spectantia, & alia quæ post concilium acta sunt, GL.

I. Allocutio Calchedonensis concilii ad Marcianum imp.

Testimonia SS. patrum de duabus in Christo naturis.

II. Relatio concilii ad S. Leonem de omnibus gestis.

III. Edictum Valentiniani & Marciani impp. quo prohibentur disputationes de fide coram vulgo.

IV. Edictum imp. Marciani propositum Constantinopoli, de confirmatione gestorum Calchedonensis synodi, & eorum obseruatione.

V. S. Leonis epistola ad Anatolium episc. CP. Latine.

VI. Eiusdem ad Marcianum Aug. Latine.

VII. Eiusdem ad Pulcheriam Aug. Latine.

VIII. Marciani imp. epistola ad Alexandrinos monachos, cum altera eius versione Latina.

IX. Eiusdem imp. ad archimandritas in Ælia & circa eam habitantes.

X. Legis latæ a Theodosio Chrysaphii fraude seducto interpretatio Latina.

XI. & XII. Epistolæ imperatorum ad Palladium præfectum & alios.

XIII. Epistola Pulcheriæ Aug. ad Bassam præfectam monasterii in Ælia.

XIV.

XIV. Eiusdem epistola ad archimandritas, & alios in Ælia, & circa eam.

XV. Marciani imp. epistola ad synodum in Palæstina congregatam.

XVI. Leonis papæ ad episcopos Calchedone congregatos, Latine duntaxat, *quod etiam de ceteris, quæ sequuntur, accipiendum moneo.*

XVII. Eiusdem ad Maximum Antiochenum episc.

XVIII. Eiusdem ad Marcianum Aug.

XIX. Sacra Marciani imp. contra hæreticos.

XX. Rescriptum synodicarum literarum Iuuenalis episc. Hierosolymitani.

XXI. Epistola Leonis imp. ad Anatolium episc. CP.

XXII. Epistola Ægyptiorum episcoporum & cleri Alexandrini ad Leonem Aug.

XXIII. Epistola episcoporum Ægyptiacæ diœcesis ad Anatolium episc. CP.

XXIV. Epistola quorumdam episcoporum Ægypti pro Timotheo Æluro, ad Leonem Aug.

XXV. Epistola Leonis papæ ad Leonem Aug.

XXVI. Anatolii episcopi CP. ad Leonem imp.

XXVII. Episcoporum Europæ ad Leonem imp.

XXVIII. Luciani episcopi Byzensis ad Leonem imp.

XXIX. Valentini episcopi Philippopolis ad Leonem imp.

XXX. Sebastiani episcopi ad Leonem imp.

XXXI. Theotimi episcopi Scythiæ ad Leonem imp.

XXXII. Episcoporum Mœsiæ secundæ ad Leonem imp.

XXXIII. Episcoporum primæ Syriæ ad Leonem imp.

XXXIV. Episcoporum Syriæ secundæ ad Leonem imp.

XXXV. Episcoporum prouinciæ Osroënæ ad Leonem imp.

XXXVI. Episcoporum Mesopotamiæ ad Leonem imp.

XXXVII. Episcoporum Phœniciæ maritimæ ad Leonem imp.

XXXVIII. Episcoporum Phœniciæ secundæ Libanisiæ ad Leonem imp.

XXXIX. Episcoporum prouinciæ Isauriæ ad Leonem imp.

XL. Episcoporum Ciliciæ primæ ad Leonem imp.

XLI. Episcoporum Pisidiæ ad Leonem imp.

XLII. Episcoporum synodi Sardianæ in Lydia ad Leonem imp.

XLIII. Episcoporum Pamphyliæ regionis ad Leon. imp.

XLIV. Synodi Myrensis in Lycia ad Leonem imp.

XLV. Agapiti episcopi Rhodi ad Leonem imp.

XLVI. Iuliani episcopi Coënsis ad Leonem imp.

XLVII. Episcoporum synodi Cyzicenæ ad Leonem imp.

XLVIII. Episcoporum Armeniæ primæ ad Leonem imp.

XLIX. Episcoporum Armeniæ secundæ ad Leonem imp.

L. Episcoporum Cappadociæ primæ ad Leonem imp.

LI Episcoporum Cappadociæ secundæ ad Leonem imp.

LII. Episcoporum prouinciæ Ponti ad Leonem imp.

LIII. Episcoporum prouinciæ Hellesponti ad Leon. imp.

LIV. Episcoporum Paphlagoniæ regionis ad Leonem imp.

LV. Episcoporum Dardaniæ ad Leonem imp.

LVI. Episcoporum Corinthi ad Leonem imp.

LVII. Episcoporum primæ Galatiæ ad Leonem imp.

LVIII. Episcoporum veteris Epiri ad Leonem imp.

LIX. Episcoporum nouæ Epiri ad Leonem imp.

LX. Episcoporum Cretæ ad Leonem imp.

LXI. Varadati monachi ad Leonem imp.

* Nota Gabr. Albaspinæi ad canonem 11. concilii Calchedonensis.

451. aut seq. *Alexandrinum* concilium sub Leone papa I. celebratum a Proterio illius vrbis post Apolinarii, qui Dioscori thronum obtinuerat, mortem, patriarcha.

453. *Andegauense* concilium die 4. Octobris, Opilione viro clariss. consule, celebratum in ordinatione Talasii episcopi, præside Leone Biturigum metropolitano. Huius extant canones 12.

455. aut circiter, *Arelatense* III. concilium celebratum die 30. Decemb. a Rauennio episcopo, in causa Fausti abbatis insulæ Lirinensis & vicinorum episcoporum Theodori, Valeriani & Maximi.

459. *Constantinopolitanum* concilium 73. episcoporum, cuius extat synodica ab abolendas Simoniacas molitiones scripta.

* Ex synodico discimus a Timotheo Æluro hæretico inuasore sedis *Alexandrinæ* congregatum fuisse συνέδριον ἀθώματι, in quo damnata sit Calchedonensis synodus. Contra vero ab Eudoxio *Thessalonicensi* episcopo, Anatolio episcopo *Constantinopolitano*, Leone papa *Romano* celebrata fuisse concilia, in quibus Eutyches, Dioscorus, Timotheus anathemate damnari.

* Prosperi Aquitani confessio a Sirmondo edita.

* Rustici Narbonensis epistola ab eodem edita.

XLVII.

HILARVS Sardus, Crispini filius, sedit annis 5. mensibus 9. diebus 29. a die 12. Nouembris anni 461. ad diem 10. Septembris anni 467. quo obiit, imperantibus Leone & Anthemio, cuius primus annus cœpit vel ab Augusto præcedenti, vel a die 12. Aprilis.

I. Epistola ad episcopos Tarraconenses. Tarraconensium episcoporum epistolæ duæ. II. ad Ascanium & reliquos Tarraconensis prouinciæ episcopos. III. ad eumdem Ascanium priuatim scripta. IV. ad Leontium, Veranum & Victurum episcopos. V. VI. & VII. ad Leontium episc. Arelatensem. VIII. ad episcopos diuersarum prouinciarum Galliæ. IX. ad Leontium de Mamerto episcopo. X. ad episcopos diuersarum prouinciarum Galliæ. XI. ad episcopos, qui de Mamerti causa cognorant.

Decreta Hilari papæ.

Lupi Tricassini & Euphronii Augustodunensis episcoporum epistola ad Talasium episcopum Andegauensem.

461. *Turonicum* concilium præside Perpetuo metropolitano celebratum, Seuerino viro clariss. consule, die 14. kal. Decembris, cum ad sacratissimam festiuitatem, qua domni Martini receptio celebratur in ciuitate Turonorum, beatissimi sacerdotes, Leo Bituricensis, Victorius Cenomanensis, Eusebius Namnetensis, aliique conuenissent. Vnde liquido constat concilium hoc ad annum 461. cui adscribuntur consules Dagalaiphus & Seuerinus, reuocandum esse: non vero, quod faciunt Binius, Coriolanus, Baillius, ad annum 482. Seuerino & Trocondo coss. Extant canones 13. cum subscriptionibus.

465. aut circiter, *Veneticum* in Aremorica concilium, celebratum a Perpetuo Turonensi præsule in Paterni Venetensis episcopi ordinatione. Extant eius canones 16. quibus subscripsit cum aliis Nunechius, siue Nonnechius, in Namnetensi cathedra Eusebii, qui Turonicæ synodo subscripserat, successor.

Eodem ferme tempore *Cambricum* concilium refertur, siue circa mon-

tes Erir, apud Ordouices, in Carnaruonia, siue alibi ibidem celebratum, ex Matthæo Vvestmonasteriensi.

465. *Romanum* concilium 48. episcoporum, sub Hilaro papa celebratum, Flauio Basilisco & Herminerico coss. die 15. kalend. Decembrium. Extant canones quinque, epistolæ Tarraconensium episcoporum ad Hilarum papam in concilio recitatæ, & synodalis eiusdem ad eosdem epistola. Errant qui anno 467. affigunt, Pusæo & Ioanne coss.

XLVIII.

SIMPLICIVS, Tiburtinus, Castini filius, sedit annis 15. mensibus 5. & diebus 10. a die 20. Septembris anni 467. ad diem 21. Martii anni 483. imperante Zenone, regnantibus in Italia Odoacro, in Francia Clodoueo magno.

I. Epistola ad Zenonem Hispalensem episcopum. II. ad Ioannem Rauennatem episc. III. ad Florentium, Equitium, & Seuerum episcopos. IV. ad Zenonem Aug. de Timotheo Æluro. V. & VI. ad Acacium episc. CP. VII. ad presbyteros & archimandritas CP. VIII. ad Zenonem imperatorem restitutum. Acacii episcopi CP. ad Simplicium papam epistola. IX. ad eumdem Acacium. X. ad Zenonem August. XI. ad dictum Acacium episc. CP. XII. ad Zenonem imp. XIII. ad Acacium episcopum CP. XIV. ad Zenonem Aug. XV. XVI. XVII. & XVIII. ad Acacium episcopum CP.

* *Romanum* concilium coëgit Simplicius, teste synodico, in quo damnatis Eutyche, Dioscoro, Timotheo Æluro, sancta Calchedonensis synodus confirmata.

474. aut circiter, collocatur a Binio, Coriolano, Baillio, aliisque vulgo, *Viennense* concilium, in causa rogationum triduanarum ante ascensionem Domini celebrandarum, a B. Mamerto Viennensi episcopo sub Simplicio papa, ex Baldrico chronici Cameracensis cap. 8. lib. I. qui addit a B. Remigio iam senio graui missum fuisse ad illud S. Vedastum, quæ omnia falsitatis conuicimus alias in appendice ad synopsim historicam conciliorum Galliæ, anno 1646. excusa.

475. aut circiter, celebrata sunt concilia *Arelatense* & *Lugdunense* a Leontio Arelatensi, & Patiente Lugdunensi metropolitanis, ad condemnandos Prædestinatianorum aliorumque errores, vt ex libris Fausti Reiensis episcopi de gratia Dei & humanæ mentis arbitrio, eiusque ad Lucidum epistola discimus, necnon ex libello eiusdem Lucidi presbyteri errorem emendantis, quem primus edidit Henricus Canisius.

* Ad eadem pariter tempora referetur a nobis concilium *Cabilonense* ab eodem S. Patiente & prouincialibus sacerdotibus celebratum, vt illi municipio post obitum Pauli summus aliquis antistes ordinaretur, teste Sido-

nio Apollinari epist 25. libri IV. qui etiam plura te docebit de electione Simplicii Bituricensis archiepiscopi, quam miror ab aliis omissam.

* Zenone imp. a Basilisco & Harmatio sede sua pulso, & Acacio CP. sedem administrante, reuersus Timotheus Ælurus, amoto Solophaciolo, in impia synodo Calchedonense concilium condemnauit, teste synodici auctore, cui etiam duas synodos *Antiochenas* aduersus Petrum Fullonem, ac *Cyrensem* a Ioanne loci episcopo contra eumdem coactam referimus acceptas. Meminit quoque *Laodicena* pro Stephano Antiocheno episcopo, quem paullo post interemerunt hæretici, & duarum *Alexandrinarum* ab impio Petro Mongo collectarum.

XLIX.

FELIX II. Baronio aliisque dictus III. Romanus, Felicis presbyteri filius de titulo Fasciolæ, sedit annos 8. menses 11. & dies 22. a die 8. Martii anni 483. ad diem 25. Februarii anni 492. quo obiit, imp. Anastasio, & rege Francorum Clodoueo magno nondum Christiano.

I. Epistola ad Acacium episc. CP. II. ad Zenonem imp. III. ad Petrum Fullonem episc. Antiochiæ, ex synodo Romana, GL. IV. ad eumdem quem deponit & anathematizat, GL. V. ad Zenonem Aug. GL. vt Petrum depositum eiiciat, GL. VI. ad Acacium. VII. ad vniuersos episcopos. VIII. ad Zenonem quemdam episcopum.

Decretum vnum Felicis papæ, ex Gratiano.

* Breuiculus historiæ Eutychianistarum, siue, vt vetus habet inscriptio, gesta de nomine Acacii, editus iam ab anno 1631. opera & studio R. P. Iacobi Sirmondi, atque omissus in regia editione vna cum sequentibus Felicis II. epistolis.

* I. ad Zenonem imp. * II. ad clerum & plebem CP. * III. ad monachos vrbis CP. & Bithyniæ. * IV. ad Zenonem imp. * V. ad Flauitam episc. CP. * VI. ad Thalasium archimandritam CP. * VII. ad Vetranionem episcop. Fragmentum ex epistola eiusdem ad Andream episcopum Thessalonicensem.

482. *Turonicum* ex hoc loco exturbandum monuimus supra ad annum 461.

483. *Romanum* I. concilium sub Felice II. contra Acacium CP. & Petrum Fullonem Antiochiæ episcopos.

Libellus citationis ad Acacium per Vitalem & Misenum transmissus.

Libellus à Felice papa, decreto concilii ad Zenonem imp. transmissus.

Epistola Quintiani episcopi ad Petrum Fullonem episcopum Antiochiæ, GL cum duodecim anathematismis.

Epistola Iustini episcopi in Sicilia ad eumdem, GL.

* Fragmentum epistolæ Flauiani Rhodopensis, ad eumdem.

* Quæ de synodis *Romanis* aliisque in synodico habentur, suis locis inserentur.

483. *Constantinopolitanum* concilium sub Felice papa, in causa Petri Fullonis, τῦ Κναφέως, episcopi Antiocheni.

Acacii episcopi CP. epistola ad Petrum Fullonem, GL.

Antheonis episcopi Arsinoës epistola ad eumdem, GL.

Fausti episcopi Apollonidæ epistola ad eumdem, GL.

Pamphili episcopi Abydarum epistola ad eumdem, GL.

Asclepiadis episcopi Tralliarum epistola ad eumdem, GL.

484. *Romanum* II. concilium sub Felice II. papa, in quo episcopi 77. damnatis Virale & Miseno sedis apostolicæ legatis, in Acacium CP. & Petrum Moggum Alexandrinæ sedis inuasorem synodali iudicio anathematis & depositionis sententiam pronunciarunt, Petrique Fullonis damnationem repetierunt.

Epistola synodi Romanæ ad clericos & monachos orientales.

487. *Romanum* III. sub Felice II. celebratum a 38. episcopis, de lapsis Africanæ ecclesiæ restituendis, Flauio Boëtio consule, die 3. iduum Martiarum, in basilica Constantiniana.

* *Constantinopolitanas* synodos, vnam ab Euphemio, alteram contra Euphemium commemorat synodicum: quemadmodum *Sidoniam*, *Antiochenam*, *Constantinopolitanam* Timothei Colonis & aliorum hæreticorum, *Hierosolymitanam* Theodosii & Sabæ, *Constantinopolitanam* & *Thessalonicensem* sub Hormisda, quas suis aptare locis conabimur.

L.

S. GELASIVS I. Afer, Valerii filius, sedit annis 4. mensibus 8. diebus 19. a die 2. Martii anni 492. ad diem 21. Nouembris anni 496. quo obiit, sub Anastasio imperatore, & Clodoueo magno rege Francorum Christianissimo.

I. Epistola ad Euphemianum episcopum. II. ad Laurentium de Lignido episcopum. Rescriptum episcoporum Dardaniæ ad Gelasium pap. III. ad episcopos Dardaniæ. IV. Commonitorium ad Faustum Magistrum fungentem legationis officio Constantinopoli. V. & VI. ad Honorium Dalmatiæ episcopum. VII. ad omnes episcopos per Picenum. VIII. ad Anastasium imp. IX. ad episcopos Lucaniæ, Brutiorum & Siciliæ. X. ad episcopos Siciliæ. XI. ad episcopos Dardaniæ & Illyrici. XII. ad Æonium Arelatensem episcopum. XIII. ad Dardanos.

Gelasii papæ tomus de anathematis vinculo.

Aduersus Andromachum senatorem, ceterosque Romanos, qui Lupercalia secundum morem pristinum colenda constituebant.

Dicta aduersus Pelagianam hæresim.

Decreta duo Gelasii I. ex Gratiano.

* Fragmentum tractatus Gelasii papæ, in quo etiam ponit exempla epistolarum Simplicii papæ atque Felicis.

* Fragmentum ex eiusdem Gelasii epistola ad vniuersos episcopos orientales.

494. *Romanum* I. concilium sub Gelasio, quo a LXX. episcopis libri sacri & authentici ab apocryphis sunt discreti, Asterio atque Præsidio coss. Ex codicibus mss. omnia illustrabuntur.

Epistola Auiti episcopi Viennensis ad Clodoueum regem Francorum de suscepta ab eo Christi fide atque baptismo.

Remigii Rhemorum episcopi ad eumdem Clodoueum consolatoria in obitu sororis.

495. *Romanum* II. concilium sub Gelasio papa, in quo a sanctis episcopis Misenus absolutus est, 3. idus Maii, Flauio Viatore consule.

LI.

ANASTASIVS II. Romanus, Petri filius, de regione quinta Caput tauri, sedit annum 1. menses 11. dies 23. a die 28. Nouembris anni 496. ad diem 16. Nouembris anni 498. quo obiit, sub Anastasio imp. Theoderico in Italia, Clodoueo magno in Francia regnantibus.

Epistola eius extat ad Anastasium imp.

Libellus quem dederunt apocrisiarii Alexandrinæ ecclesiæ Patricio Festo & episcopis Cresconio & Germano legatis ab vrbe Roma missis ab Anastasio papa.

Decretum Anastasii papæ II. ex Gratiano.

LII.

SYMMACHVS, Sardus, Fortunati filius, sedit annis 15. mensibus 7. diebus 27. a die 2. Decembris anni 498. ad diem 19. Iulii anni 514. quo obiit, sub Anastasio imp. Theodorico in Italia & Hispania, Clodouei quatuor filiis in Francia regnantibus.

I. & II. Epistola ad Æonium Arelatensem episcopum. III. ad Liberium patricium Est 1. libri V. Ennodii Ticinensis episcopi. IV. ad Laurentium Mediolanensem archiepisc. Vide eiusdem dictionem III. Exemplum libelli a Cæsario episcopo, Symmacho papæ oblati. V. ad Cæsarium episc. Arelatensem. VI apologetica aduersus Anastasii imp. libellum famosum. VII. vel ipsius nomine, ab Ennodio diacono ad episcopos con-

feſſores. VIII. ad orientales, cum eorum ad ipſum epiſtola. Vide eumdem Ennodium epiſt. 14. libri II. IX. ad epiſcopos Galliæ. Libellus Symmacho papæ oblatus ab Ægidio abbate, & Meſſiano notario. X. ad Cæſarium Arelatenſem epiſcopum. * Ad eumdem præſulem tertiam epiſtolam Symmachi papæ ſuppeditarunt nobis Peireſcianæ cartæ ex archiuis Arelatenſibus deſcriptæ.

499. *Romana* I. ſynodus epiſcoporum 72. de tollendo ambitu & populari tumultu in conciliis pontificiis, occaſione ſchiſmatis a Cælio Laurentio per ſubreptionem diaboli excitati, poſt conſulatum Paulini, kal. Martiis, in baſilica B. Petri.

500. *Romana* II. ſynodus, in qua poſt multas ſeſſiones, turbas, cædeſque a ſchiſmaticis excitatas 10. kal. Sept. 115. epiſcopi Symmachum ab obiecto crimine abſoluerunt, ac Petrum Altinenſem epiſcopum deputatum viſitatorem condemnarunt.

VI. Chriſti ſæculum. 501. *Romana* III. ſynodus in cauſa eiuſdem Symmachi congregata, Auieno ſeniore & Pompeio coſſ.

Præceptio miſſa a Theoderico rege Italiæ ad cunctos epiſcopos in vrbe reſidentes, per Germanum & Caroſum epiſcopos.

Præceptio altera regis miſſa ad ſynodum.

Relatio epiſcoporum ad regem cum eius præceptione.

502. *Romana* IV. ſynodus, Palmaris appellata, Flauiano Auieno iuniore conſule, in qua die 8. iduum Nouembrium in baſilica B. Petri confirmata electione Symmachi, lex regis Odoacris eccleſiaſticæ libertati & pontificis electioni repugnans abrogata eſt die 8. iduum Nouembrium.

Magni Felicis Ennodii Ticinenſis epiſcopi libellus apologeticus pro ſynodo IV. Romana, quem Gratianus & alii ſub nomine Symmachi citarunt.

Epiſtola Auiti epiſcopi Viennenſis ad ſenatores vrbis Romæ, communi epiſcoporum Galliæ nomine ſcripta de ſynodo Romana, in qua epiſcopos Italiæ, qui ad eam conuenerant, culpandos docet, quod de pontificis Romani cauſa iudicandum inferiores ſuſceperint.

503. *Romana* V. ſynodus 218. epiſcoporum, indictione nona, poſt conſulatum Auieni iunioris, in qua Ennodii liber probatus.

504. *Romana* VI. ſynodus kalend. Octobris, de inuaſoribus rerum eccleſiaſticarum.

504. aut circiter, *Byzacenum* in Africa concilium de ſubrogandis nouis epiſcopis eo tempore quo perſecutio per Traſamundum Vandalorum regem excitabatur.

506. *Agathenſe* concilium epiſcoporum 35. præſide S. Cæſario Arelatenſi archiepiſcopo, die 11. Septembris, permiſſu Alarici regis Veſegothorum, cuius agebatur annus 22. celebratum in eccleſia S. Andreæ, Meſſala viro clariſſimo conſule: cuius modo numerantur canones 71.

licet

licet in antiquissimis quibusque mss. codicibus extare tantum 48. docuerint iam olim Surius atque Sirmondus.

Decreta Agathensis concilii, ex Gratiano & aliis.

* S. Cæsarii Arelatensis epistola, quæ est 18. inter eas quas ad Ruricium a variis perscriptas emisit in lucem Henricus Canisius. Eam vero ad synodum hanc pertinere pauci agnoscunt, quod pro *Agatha* editum sit Agate, & a Canisio emendatum, a caritate.

* S. Ruricii Lemouicensis episcopi epistola 31. libri II. qua respondet ad præcedentem S. Cæsarii epistolam. In ea autem pro fratres, *frater:* pro Burdigalia, *Burdigala:* pro cœtus regionis illius, *æstus*, & alia restituemus.

S. Remigii episcopi Rhemorum ad Clodoueum regem hortatoria, cum ad bellum Gothicum se accingeret.

Epistola Clodouei ad episcopos post bellum Gothicum scripta.

511. *Aurelianense* I. concilium ab episcopis 32. Clodouei regis euocatione, vt docent præfixæ concilio epistola atque præfatio, celebratum die 10. Iulii, Felice viro clarissimo consule, quem characterem exhibet subscriptio Cypriani Burdegalensis episcopi, quæ in aliis editionibus deerat: in quibus aut ordine alphabeti subscripti leguntur episcopi, aut iis omnibus præest Tetradius Bituricensis. Extant canones 31.

512. *Sidonia* pseudosynodus in Palæstina congregata, in qua Eutychiani & Acephali Calchedonensem synodum damnarunt, & iussu imp. Anastasii Flauianum Antiochenum & Heliam Hierosolymitanum orthodoxos episcopos sedibus suis eiiciendos decreuerunt, coss. Paulo & Musciano.

Britannica synodus subiicitur incerto loco habita, in qua S. Dubricius constituitur archiepiscopus vrbis Legionum ad Iscæ fluenta, eique in Landauiensi sede Theliaus substitutus.

* Epistola synodica Daciani primatis Byzaceni, S. Fulgentii Ruspensis, & aliorum præsulum Africanorum in Sardiniam relegatorum.

LIII.

HORMISDAS, Campanus, Iusti filius, de ciuitate Frusinona, sedit annos 9. dies 10. a die 26. Iulii anni 514. ad diem 6. Augusti anni 523. quo obiit, sub Iustino imperatore, Theoderico rege Italiæ, & filiis Clodouei Francorum regibus.

I. Epistola ad S. Remigium Rhemensem episcopum. Anastasii imp. epistola ad Hormisdam. II. responsoria ad Anastasium Aug. Dorothei Thessalonicensis episc. ad Hormisdam. III. Hormisdæ ad Dorotheum Thessalonicensem episcopum. Anastasii Aug. epistola ad Hormisdam. IV. ad Anastasium Aug. Indiculus, qui datus est Ennodio & aliis le-

gatis apoſtolicæ ſedis Conſtantinopolim ab Hormiſda papa. V. ad Anaſtaſium imp. Anaſtaſii imp. epiſtola per legatos ſedis apoſtolicæ miſſa, & altera per Theopompum & Seuerianum. VI. ad Anaſtaſium Aug. Anaſtaſii ad ſenatum vrbis Romæ. Reſcriptum ſenatus vrbis Romæ ad Anaſtaſium Aug. Relatio Ioannis epiſcopi Nicopolitani per Rufinum eiuſdem diaconum ad Hormiſdam. VII ad Ioannem Nicopolitanum epiſc. Relatio ſynodi Epiri veteris ad Hormiſdam. VIII. ad ſynodum Epiri veteris. IX. ad Ioannem Nicopolitanum epiſc. cum regula fidei, & indiculo per Pulionem ſubdiaconum. Auiti epiſcopi Viennenſis epiſtola ad Hormiſdam. X. ad Auitum Viennenſem epiſc. XI. ad Anaſtaſium Aug. per Ennodium & Peregrinum epiſcopos. XII. ad Timotheum CP. epiſcopum hæreticum. XIII. commonitoria ad vniuerſos hæreticos epiſcopos orientis. XIV. ad epiſcopos orientales orthodoxos. XV. ad Poſſeſſorem epiſcopum Africanum. XVI. ad populum & monachos CP. orthodoxos. XVII. & XVIII. ad Ennodium & Peregrinum epiſcopos. XIX ad Anaſtaſium Aug. XX. & XXI. ad Ioannem epiſc. Nicopolitanum. XXII. ad Dorotheum epiſc. Theſſalonicenſem. Anaſtaſii Aug. epiſtola ad Hormiſdam. Relatio archimandritarum & monachorum ſecundæ Syriæ. XXIII. ad archimandritas Syriæ. XXIV. ad Ioannem Tarraconenſem epiſc. XXV. ad vniuerſos epiſcopos Hiſpaniæ. XXVI. ad Salluſtium epiſcopum. Iuſtini imp. epiſtola ad Hormiſdam. XXVII. ad Iuſtinum Auguſtum. Iuſtini eiuſdem imp. ad Hormiſdam. XXVIII reſponſoria ad Iuſtinum Aug. Relatio Ioannis epiſcopi CP. per Gratum miſſa. XXIX. reſponſoria ad Ioannem epiſcopum CP. Iuſtiniani comitis epiſtola ad Hormiſdam. XXX. ad Cæſarium Arelatenſem. XXXI. ad Iuſtinum (mendoſe Iuſtinianum) Aug. Indiculus, quem acceperunt legati apoſtolicæ ſedis. XXXII. ad Iuſtinum Auguſt. XXXIII. ad Euphemiam Auguſtam. XXXIV. & XXXV. ad Ioannem epiſc. CP. XXXVI. ad archidiaconum & clerum CP. XXXVII. ad Iuſtinianum domeſticorum comitem. XXXVIII. ad Celerem & Patricium aulicos. XXXIX. ad præfectum prætorio Theſſalonicenſem. XL. ad Anaſtaſiam & Palmatiam fœminas ſenatorias. Suggeſtiones ſecunda & tertia Germani & Ioannis epiſcoporum, &c. Relatio Andreæ epiſc. Præualitani. Libellus Ioannis ep CP. Item ſuggeſtio Germani & Ioannis epiſc. &c. Suggeſtio Dioſcori diaconi per Pulionem Iuſtini imp. epiſtola ad Hormiſdam. Relatio epiſc. CP. ad Hormiſdam. Iuſtiniani, Pompeii, Iulianæ, Anaſtaſiæ, Theodoriti ep. Lignidenſis ad Hormiſdam epiſtolæ. XLI. XLII. & XLIII. ad Germanum ceteroſque legatos. XLIV. ad Iuſtinum Aug. XLV. ad Ioannem epiſc. CP. XLVI. ad Iuſtinianum. XLVII. ad Pompeium. XLVIII. ad Iulianam. XLIX. ad Anaſtaſiam. L. ad Gratum. LI. ad omnes epiſcopos Hiſpaniæ. LII. ad Germanum, ce-

terosque legatos. LIII. & LIV. ad Dioscorum diaconum. LV. ad Thomam & Nicostratum. LVI. ad Ioannem & Dioscorum legatos. LVII. ad Iustinum Aug. LVIII. ad Euphemiam Aug. LIX. ad Iustinianum vir. illustr. LX. ad Germanum vir. ill. LXI. ad Heliam, Thomam & Nicostratum. LXII. ad legatos Germanum, &c. Suggestio Germani episcopi, Felicis, &c. LXIII. ad eosdem legatos. LXIV. ad Ioannem Melicitanum episcopum. LXV. ad episcopos Hispaniæ. Suggestio Dioscori diaconi. Suggestio Germani & Ioannis, &c. Suggestio legatorum ad Hormisdam papam. Epistolæ Iustiniani ad Hormisdam tres. LXVI. & LXVII. ad Iustinianum. Suggestio Dioscori diaconi. Iustini epistola ad Hormisdam. Relatio Ioannis episcopi CP. de die paschæ. Suggestio Germani & aliorum legatorum. Indiculus directus de Thessalonica. Suggestio Dioscori diaconi. Relatio synodi CP. de ordinatione Epiphanii episcopi CP. Iustiniani, Iustini, Euphemiæ, Celeris & Iulianæ epistolæ ad Hormisdam. LXVIII. & LXIX. Hormisdæ ad legatos suos. Relatio Possessoris episcopi Afri de Fausti episcopi libro. LXX. ad Possessorem episc. LXXI. & LXXII. ad Epiphanium episc. CP. Relatio Epiphanii episcopi CP. de sua electione. Iustiniani epistola ad Hormisdam. Relatio Epiphanii episcopi CP. Sacra Iustini Aug. Relatio Dorothei episcopi Thessalonicensis. LXXIII. ad Dorotheum episcopum Thessalonicensem. LXXIV. ad Iustinum Aug. Iustini ad Hormisdam epistola. Preces ab Hierosolymitanis aliisque Iustino Aug. oblatæ. LXXV. ad synodum CP. LXXVI. ad Epiphanium episc. CP. Epiphanii episcopi CP. ad Hormisdam epistola cum eiusdem relatione. Iustiniani ad Hormisdam epistolæ tres. LXXVII. ad Iustinianum. LXXVIII. & LXXIX. ad Iustinum Aug. LXXX. ad Epiphanium episcopum CP. Iustini imp. epistola ad Hormisdam. Relatio Epiphanii episcopi CP.

Decreta Hormisdæ papæ, ex Gratiano.

516. *Epiri veteris* synodus sub Hormisda, in causa Ioannis Nicopolitani episcopi.

Conuentus archiepiscoporum, episcoporum, abbatum, &c. ad coronationem Arturi regis, in quo S. Dubritius archiepiscopatu cedit, & in loco Sampsonis Dolensis archipræsulis destinatur Chelianus illustris presbyter Landauiæ, annuente Hoëlo rege Armoricorum Britonum, &c. in quibus multa a veritate aliena videntur, quæ ad trutinam expendentur.

516. *Tarraconense* concilium decem episcoporum æra 554 Petro consule, die 8. idus Nouembris, cuius extant capitula 13. cum fragmento, ex Gratiano. Errant qui anno 517. adscribunt: is enim æræ 55 . respondet.

517. *Gerundense* concilium 7. episcoporum, habita æra 555. Agapeto consule, 6. idus Iunias, anno 7. Theoderici regis, cuius extant capitula 10.

* Notæ Gabr. Albaſpinæi epiſc. Aurel. in canonem 10. huius concilii.

Incerti loci ſynodus in Gallia, in qua epiſcopus quidam Arianus acerrimus diſputator, coram S. Remigio diuinitus obmuteſcens, ad fidem catholicam conuerſus eſt, vt docent Hincmarus & Flodoardus. Quidam recentiores ex Baronio *Rhemenſe* concilium vocant, & anno 514. affigunt, cum Hormiſdæ papæ epiſtolam ad ſe ſcriptam recepiſſet S. Remigius.

517. *Epaonenſe* concilium 25. epiſcoporum, permiſſu Sigiſmundi Burgundionum in Gallia regis, Agapito viro clariſſ. conſule, die 15. Septembris, cuius extant canones 40. cum ſubſcriptionibus, & Auiti Viennenſis epiſcopi, qui præfuit, epiſtola tractoria generali ad epiſcopos, vt ad ſynodum veniant Epaonenſem. Expungeſis ergo ex nuperæ ſummæ additionibus annum 509. quo nec Agapitus conſulatum geſſit, nec Sigiſmundus Burgundiones regebat.

* De loco ſynodi Epaonenſis obſeruatio philologica.

* Notæ Gabr. Albaſpinæi epiſc. Aur. in canonem vltimum concilii Epaonenſis.

* Agaunenſis monaſterii fundatio, ſeu dotatio potius, præſentibus epiſcopis 60. totque comitibus, a Sigiſmundo rege facta pridie kalend. Maii, habito concilio, vt habent veteres tabulæ, in quibus nec annus adſcriptus eſt, nec occurrit nomen S. Auiti, alteriuſve Viennenſis archiepiſcopi.

Eodem, vt videtur, anno, aut circiter, *Lugdunenſe* I. concilium, præſide Viuentiolo archiepiſcopo, contra Stephanum, qui oblitus humanas diuinaſque leges, cognatæ ſuæ auſu nefando ſe ſociauerat. Extant canones 6.

518. *Conſtantinopolitanum* concilium die 20. Iulii, quo epiſcopi 40. concilii Calchedonenſis, S. Leonis papæ, Euphemii & Macedonii epiſcoporum CP. nomina ſacris diptychis reſtituerunt, τὸν γεννήτορα πατέρα, τὸ βασιλικὸν νόμισμα, ᾧ ἀνενόητο διπλοῦς χαρακτὴρ ὁ χελτός, διαφέρονται, vt loquitur anonymus auctor ex Cyrillo, & Seuerum aliosque eiuſdem concilii aduerſarios condemnarunt Extat epiſtola ſynodica ad Ioannem CP. epiſc. Fuit ex parte reprobatum. Hormiſdæ quippe iuſſu ex eccleſiaſticis tabulis expuncta ſunt nomina Acacii, Euphemii & Macedonii.

518. *Hieroſolymitanum* concilium, quo 33. epiſcopi eadem confirmarunt, vt patet ex epiſtola ſynodali, quæ extat.

518. *Tyrium* concilium, celebratum die 16. Septembris, in quo acta concilii CP. confirmata. Extat ſynodalis epiſtola.

518. *Romanum* concilium ſub Hormiſda papa de Acacii, Euphemii & Macedonii epiſcoporum CP. nominibus e ſacris diptychis expungendis.

519. *Britannica* ſynodus contra reliquias Pelagianorum celebrata ſub

Dauide archiepiſcopo Meneuenſi, qui ope Arturi a Caer Legionum vrbe ſedem ſuam tranſtulerat Meneuiam.

520. *Conſtantinopolitana* ſynodus ab Epiphanio epiſcopo CP. collecta, cuius extat ſynodica ad Hormiſdam papam, vna cum legatione miſſa.

* Trifolii preſbyteri epiſtola ad Fauſtum ſenatorem contra Ioannem alioſque Scythas monachos, qui a Conſtantinopoli Romam aduenerant.

LIV.

S. IOANNES I. Tuſcus, Conſtantini filius, ſedit annos 2. menſes 9. & dies 14. a die 13. Auguſti anni 523. ad diem 27. Maii anni 526. quo in carcerem truſus a Theoderico Italiæ rege, ſanctiſſime obiit Rauennæ, & Iunii die 18. Romæ ſepultus eſt, ſub Iuſtino imp. ac tribus fratribus Clodouei filiis Franciæ dominantibus.

Tribuuntur illi epiſtolæ duæ.

I. ad Zachariam archiepiſcopum. II. ad epiſcopos Italiæ.

S. Remigii epiſcopi Rhemorum ad tres epiſcopos epiſtola.

Eiuſdem ad Falconem Tungrenſem epiſcopum epiſtola.

524. *Ilerdenſe* in Hiſpania concilium octo epiſcoporum, die 6. Auguſti, anno Theoderici regis Oſtrogothorum in Hiſpania pro Amalarico ſuo ex filia nepote dominantis 15. cuius extant canones 16. cum fragmentis.

524. *Valentinum* in eadem Hiſpania concilium ſex epiſcoporum, die 4. Decembris, cuius extant canones ſex cum fragmentis ex Valentino concilio, ſiue id Hiſpanicum, ſiue Gallicum fuerit.

524. *Arelatenſe* IV. concilium 17. epiſcoporum, qui ad dedicationem baſilicæ S. Mariæ conuenerant die 6. Iunii, Opilione viro clariſſ. conſule, præſide S. Cæſario, cuius extant canones quatuor cum fragmentis ex variis Arelatenſibus conciliis.

LV.

FELIX IV. Baronio aliiſque, priſcis vero duntaxat III. genere Samnis, Caſtorii filius, ſedit annis 4. menſibus 2. diebus 18. a die vel 12. vel 24. Iulii ad diem 12. Octobris anni 530. ſub Iuſtiniano imp. iiſdemque Franciæ regibus Clodouei magni filiis.

Nomen eius præferunt epiſtolæ tres decretales, vt vocant.

I. ad omnes epiſcopos. II exhortatoria ad Sabinam. III. ad Cæſarium Arelatenſem archiepiſcopum

Proſperi ex Manichæo conuerſi priſtinos errores deteſtantis anathematiſmi, & fidei catholicæ profeſſio 13. kal. Dec. Olybrio iuniore conſule.

527. *Carpentoractense* concilium 16. episcoporum, præside S. Cæsario die 6. Nouembris, Mauortio viro clariss. consule, cuius vnicus extat canon, & epistola ac Agræcium episcopum Antipolitanum. Errant qui huic concilio subscripsisse volunt S. Prosperum Aurelianensem episcopum. Errant quoque qui vel anno 529. circa tempora Ioannis II collocant, vel quo anno præcise, quove die celebratum fuerit, ignorant.

529. *Arausicanum* II. concilium sub Felice IV. in dedicatione basilicæ a Liberio patricio & PP. Galliarum constructæ celebratum, die 3. Iulii, Decio iuniore viro clariss. consule, præside S. Cæsario Arelatensi episcopo, in quo de gratia & libero arbitrio statuti canones 25. confirmati, vel post septem, vel potiùs post nouemdecim menses a Bonifacio summo pontifice. Porro falsi sunt insigniter, quotquot ex historicis & theologis, quos scholasticos dicimus, retulerunt hactenus ad tempora SS. Leonis papæ, & Prosperi Aquitani, aut ad annum 463. sub Hilaro papa.

529. *Vasense* II. seu Vasionense concilium, eodem Christi anno, consule atque præside, celebratum die 5. Nouembris, eiusdemque Liberii præfecti prætorio, ac patricii tempore, in Vasensi vico, cuius extant canones quinque.

LVI.

BONIFACIVS II. Romanus, Sigisbuldi filius, sedit annis 2. totidemque diebus, a die 15. Octobris anni 530. ad diem 17. Octobris anni 532. imperante Iustiniano, iisdemque Franciæ regibus.

I. Epistola falso illi adscripta ad Eulalium Alexandrinum episcopum, de reconciliatione ecclesiæ Carthaginensis, cum exemplari precum eius, & Iustiniani principis. II. eaque sincera ad Cæsarium Arelatensem episcopum, qua confirmauit quæ in synodo Arausicana fuerant definita.

531. *Romanum* I. concilium, quo Bonifacius Vigilium diaconum sibi successorem delegit: cui paullo post successit *Romanum* II quo ab ipso Bonifacio electio illa Vigilii, velut illegitima & sacris canonibus contraria, rescissa est.

531. *Toletanum* II. concilium octo episcoporum, habitum anno 5. Amalrici Vvesegothorum in Hispania regis, æra 565. die 16. kal. Iunias, cuius extant canones 5. cum Montani episcopi Toletani, qui præfuit, epistolis ad fratres filiosque territorii Placentini, atque ad Theoribium.

LVII.

IOANNES II. qui & Mercurius, Romanus, Proiecti filius, de Cælio monte, sedit annis 2. & mensibus 8. a die 23. Octobris anni 532. ad diem 26. Iunii anni 535. quo mortuus,

aut ſaltem ſepultus eſt, Iuſtiniano in oriente imperante, regnantibus in Francia Clotario & Childeberto fratribus, cum Theodeberto eorum nepote.

I. Epiſtola ad Valerium epiſcopum, ſaltem ſuſpecta. Iuſtiniani imp. epiſtola ad Ioannem papam. II. ad Iuſtinianum Aug. quæ incipit, Inter claras, &c. & habetur vna cum præcedenti Cod. de ſumma Trinitate & fide catholica. Athalarici Italiæ regis epiſtola ad Ioannem papam. Caſſiodori, cùm a rege præfectus prætorio conſtitutus eſſet, epiſtola ad Ioannem papam. III. ad ſenatores Auienum, &c. cum teſtimoniis ſanctorum patrum de Chriſti diuinitate & incarnatione. IV. ad epiſcopos Galliæ de Contumelioſo epiſcopo. V. ad preſbyteros & clerum Contumelioſi epiſcopi. Africanorum 217. epiſcoporum epiſtola ad Ioannem data, ab Agapeto accepta. VI. ad Cæſarium Arelatenſem epiſcopum, cum ſubiectis canonibus ab eo miſſis ad examinandam cauſam Contumelioſi epiſcopi.

532. ***Romanum*** concilium ſub Ioanne II. papa, quo contra Acœmetas monachos definitum, catholice & pie dici poſſe vnum de Trinitate paſſum eſſe in carne: papam vero Hormiſdam eam ſententiam reieciſſe tantum vt nouam & de fraudibus Eutychianorum ſuſpectam.

Collatio catholicorum cum Seuerianis habita CP. anno 533. ſiue epiſtola Innocentii epiſcopi Maroniæ ad Thomatem preſbyterum.

533. ***Aurelianenſe*** II. concilium celebratum Childeberti anno 22. eius ac fratrum Franciæ regum præceptione, die 23. Iunii, cuius extant canones 21. præſide Honorato Bituricenſi metropolitano.

534. ***Africæ*** totius concilium vniuerſale, a Reparato, qui præfuit, & epiſcopis 217. celebratum in illa Iuſtinianæ Carthaginenſis baſilica, vnde catholicos olim tyrannus Hunericus expulerat: quæque baſilica Fauſti dicebatur, multis martyrum corporibus inſignita.

LVIII.

AGAPETVS I. Romanus, Gordiani preſbyteri filius, clericus ad ſanctos Ioannem & Paulum, ſedit menſibus 10. & diebus aliquot, ab ineunte Iulio anni 535. vſque ad diem 10. 17. aut 22. Aprilis anni 536. quo obiit vel Conſtantinopoli, vbi Anthimum depoſuerat, vel cum rediret in Italiam, eodem Iuſtiniano imperante, iiſdemque Franciæ principibus.

Iuſtiniani epiſtola ad Agapetum recens electum, qua fidei ſuæ profeſſionem edidit. I. epiſtola Agapeti ad Iuſtinianum Aug. II. ad epiſcopos Africanos. III. ad Reparatum epiſc. Carthag. IV. ad Iuſtinianum Aug. V. ad Anthimum epiſc. VI. & VII. ad Cæſarium epiſc. Arelat.

Secunda fidei confeſſio, quam Iuſtinianus obtulit pontifici Agapeto Conſtantinopoli. VIII. ad Petrum Hieroſolymitanum epiſcopum de Anthimi depoſitione & Mennæ ſubrogatione.

535. *Aruernenſe* I. concilium Theodeberti regis Francorum conſenſu celebratum die 8. Nouembris, poſt conſulatum Paulini iunioris, vt habet ſubſcriptio Honorati Bituricenſis metropolitani, qui præfuit: licet enim anno 535. quo habita eſt hæc ſynodus, conſulem habuerit oriens Beliſarium; in occidente tamen, quia nullus eſt renunciatus, annum appellabant poſt conſulatum Paulini iunioris ſic dicti ad diſtinctionem alterius, qui fuerat conſul anno 498. Extant eius canones 16. cum ſynodica ad Theodebertum regem, & quibuſdam decretis aliunde collectis. Quis vero tacitus prætereat, quod nonnemo ex Iouerio refert non Aruernos, ſed potius Auernos, aut Aluernos dicendos populos illos Galliæ in Aquitania, Romanorum fratres dictos, eiuſque gentis oppidum vulgo *Alebret* dici.

536. *Conſtantinopolitanum* concilium poſt obitum Agapeti, ſede vacante, celebratum ſub Menna epiſcopo CP. poſt conſulatum Beliſarii, contra Anthimum, Seuerum, alioſque Acephalorum principes, GL.

Actio I. die 2. Maii, indictione 14. in meſaulio dytico eccleſiæ beatæ Mariæ.

Libellus Monachorum imperatori poſt obitum Agapeti oblatus.

Libellus monachorum Agapeto oblatus contra Anthimum, Seuerum, &c.

Libellus orientalium epiſcoporum contra eoſdem oblatus eidem Agapeto.

Epiſtolæ Agapeti ad Petrum Hieroſolymitanum verſio Græca.

Iuterlocutio Mennæ patriarchæ CP.

Actio II. die 6. Maii, III. die 10. IV. die 21. eiuſdem menſis.

Sententia ſynodi CP. ac Mennæ contra Anthimum.

Actio V. die 4. Iunii, eadem indictione.

Libellus epiſcoporum oblatus imp. a Paulo epiſcopo Apameæ aduerſus Seuerum, &c. item monachorum Hieroſolymorum, ſecundæ Syriæ, &c. ad imperatorem & ad Mennam.

Hormiſdæ epiſtola ad orthodoxos ἐν τῇ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας κοινωνίᾳ διαμένοντας.

Eiuſdem ad Epiphanium CP. epiſcopum, qua ipſi vicariam ſedis apoſtolicæ præfecturam in recipiendis lapſis delegauit.

Supplicatio clericorum & monachorum Antiochiæ ad Ioannem patriarcham & ſynodum congregatam contra Seuerum.

Relatio ad Ioannem patriarch. a ſynodo Conſtantinopoli congregata.

Libellus monachotum ad ſynodum.

Acclamationes factæ in ſynodo.

Ioannis

Ioannis episcopi CP. ad Ioannem Hierosolymitanum episcopum.
Eiusdem ad Epiphanium Tyri episcopum.
Ioannis Hierosolymitani & episcoporum qui sub eo sunt, ad Ioan. CP.
Epiphanii episcopi Tyri, & eorum qui sub ipso sunt, ad synodum CP.
Episcoporum secundæ Syriæ epistola ad Ioannem patriarcham CP. & ad synodum.
Actiones duæ formatæ contra Petrum Apameensem, cum epistolis clericorum Apameensium & monachorum.
Sententia Epiphanii patriarchæ CP. & synodi contra Seuerum & Paulum, item Mennæ patriarchæ CP.
Constitutio Iustiniani imp. contra Anthimum, Seuerum, Petrum, & Zoaram.

536. *Hierosolymitanum* concilium contra Seuerum, Petrum & Zoaram, aliosque Acephalos, post consulatum Flauii Belisarii, die 19. Septembris, inchoata iam indictione 15. celebratum in Colonia Ælia metropoli τῇ καὶ Ἱεροσολύμοις.
Epistola Mennæ patriarchæ CP. ad Petrum episc. Hierosolymorum.
Sententia Petri Hierosolymitani contra Anthimum.
* Omnia quæ ad hanc synodum & Anthimi depositionem spectant, peruertit auctor synodici, qui & *Syriacam* Ephræmi Antiocheni episcopi aduersus Origenistas, & *Mopsuestenam* aduersus Theodorum illius vrbis quondam episcopum subiungit, & Constantinopolitanæ œcumenicæ præmittit.

LIX.

SILVERIVS Campanus, Hormisdæ, antequam esset Romanus pontifex, filius, sedit per annum fere integrum, a die circiter 20. Iunii anni 536. quo Theodati Italiæ regis opera & assensu creatus est pontifex, vsque ad diem 26. Maii anni sequentis, quo depositum fuisse volunt: vel annis omnino 4. si numeres vsque ad diem 20. Iunii anni 540. quo multis vexationibus exagitatus obiit exul in insula Palmaria, aut, vt alii, Pontia, imperante Iustiniano, iisdemque apud Francos regibus.

I. Epistola ad Vigilium pseudopapam. Amatoris episcopi Augustodunensis epistola ad Siluerium exulem. II. ad eumdem Amatorem, conficta a nugatore aliquo.
Vigilii epistola ad Cæsarium Arelatensem episcopum, data 6. Martii, Flauio Ioanne consule, hine expungenda, cum eadem postea occurrat num. 3.

538. *Aurelianense* III. concilium, nonis tertii mensis, hoc est, 7. Maii,

I

celebratum, indictione prima, anno quarto post consulatum Paulini iunioris, & 27. regni domni Childeberti regis, vt habet subscriptio Lupi Lugdunensis ecclesiæ metropolitani, qui præfuit. Extant canones in eo statuti 33. Hallucinantur grauissime, qui anno Christi 540. sub consulatu Paulini celebratum profitentur, tempore Vigilii papæ: illo enim anno Christi non Paulinus iunior, sed Iustinus iunior, Germani filius, consulatum gessit.

LX.

VIGILIVS, Romanus, Ioannis consulis filius, sedit annis 15. & mensibus fere 6. si a morte Siluerii die 20. Iunii anni 540. putare velis, vel annis 18. cum dimidio, si numeres a die 27. Maii anni 537. quo electus, vel 14. Iunii, quo consecratus, vsque ad diem circiter 10. Ianuarii anni 555. quo in Sicilia Syracusis ex calculi doloribus obiit, superiore anno egressus Constantinopoli, imperante Iustiniano, regnantibus vero in Francia iisdem Clotario & Childeberto.

I. Epistola Vigilii nomine scripta a quodam Eutychiano. II. ad Eutherium, qua eius consultationibus respondet. III. ad Cæsarium Arelatensem episcopum, de incestuosis Theodeberti regis nuptiis. IV. ad Iustinianum imp. V. ad Mennam episcopum CP. VI. VII. & VIII. ad Auxanium episcopum Arelatensem. IX. ad episcopos Galliæ. Edictum Iustiniani, fidei confessionem continens. Pontiani episcopi ad Iustinianum imp. epistola de tribus capitulis. X. ad Aurelianum episcopum Arelatensem. XI. ad episcopos Galliæ. XII. ad Valentinianum episcopum Tomitanum. XIII. ad Aurelianum episcop. Arelatensem. XIV. ad Rusticum & Sebastianum. XV. encyclica ad vniuersam ecclesiam de secessu suo ad S. Euphemiam, quam Sirmondus integram edidit post appendicem ad codicem Theodosianum. Eutychii epistola ad Vigilium papam. XVI. ad Eutychium & episcopos sub eo constitutos.

Fragmentum damnationis Theodori episcopi Cæsareæ Cappadociæ a Vigilio factæ.

Constitutum Vigilii de tribus capitulis.

Leonis Senonensis episc. epistola ad Childebertum regem Francorum.

Troiani Santonensis episcopi epistola ad Eumerium episcopum Namnetensem.

540. aut circiter, *Barcinonense* concilium celebratum a septem episcopis, cuius extant canones decem.

* Notæ Gabr. Albaspinæi ep. Aur. in canones 2. 8. & 9. huius concilii.

541. *Byzacenum* in Africa concilium, ad quod Iustinianus imperator respondit.

541. *Aurelianense* IV. concilium celebratum ante Septembrem, indictione quarta, Basilio viro clarissimo consule, Leontio Burdegalensi præside, cuius extant 38. canones. Errant qui in annum 545. differunt, eorumque hallucinationem detegit consulis nomen, post quem nullus amplius fuit.

547. *Constantinopolitanum* concilium 30. episcoporum, in quo Vigilius papa decreuit sententiam de trium capitulorum damnatione vsque ad vniuersale concilium suspendendam esse.

549. *Aurelianense* V. concilium post Theodeberti regis mortem, die 28. Octobris, indictione 13. Childeberti & Clotarii fratrum regni 38. præside Sacerdote Lugdunensi metropolitano, cuius extant 24. canones.

549. *Aruernense* II. concilium Theodebaldo post Theodebertum in Austrasia regnante celebratum paullo post Aurelianense V. cuius extant canones 16. iisdem verbis, eodemque pene ordine, quo editi sunt in prædicto Aurelianensi.

550. aut circiter, *Tullense* concilium Theodebaldi Francorum in Austrasia regis iussu kalendis Iunii propter molestias, quas Nicetius Treuirorum antistes a Francis quibusdam a se ob incestas nuptias excommunicatis patiebatur, vt discimus ex Mappinii episcopi Remensis epistola ad eumdem Nicetium excusatoria, cur ad synodum illam Tullensem non venerit.

550. *Mopsuestenum* concilium a nouem episcopis celebratum, post consulatum Basilii anno nono, aduersus Theodorum Mopsuestiæ episcopum ante centum annos defunctum.

Epistola legatis Francorum, qui Constantinopoli proficiscebantur, ab Italiæ clericis directa, vt Vigilio papæ & Datio Mediolanensi episcopo solatio esse studeant, scripta anno 552. qui erat sextus ab ingressu Vigilii in vrbem CP.

553. CONSTANTINOPOLITANVM II. concilium vniuersale V. a 165. episcopis celebratum, anno post consulatum Basilii duodecimo, de tribus capitulis, hoc est, Theodoro Mopsuesteno quondam episcopo, Ibæ Edesseni episcopi ad Marim Persam epistola, & Theodoreti Cyrensis episcopi scriptis aduersus S. Cyrillum. Addita quoque est Origenis cum suis erroribus eorumque fautoribus condemnatio.

Confessio seu collatio prima post consulatum Basilii XII. die 4. Maii, indictione 1. Iustiniani imp. anno 27.

Iustiniani imp. epistola ad episcopos Constantinopoli degentes.

Eutychii patriarchæ CP. ad Vigilium epiſtola.

Vigilii ad Eutychium & epiſcopos ſub eo conſtitutos.

Collatio ſecunda die 8. Maii: tertia die 9. quarta die 12.

Excerpta ex libris Theodori Mopſueſteni.

Collatio quinta die 13. Maii.

Quæ a ſanctis patribus aduerſus blaſphemias Theodori illius ſcripta ſunt, præſertim a S. Cyrillo, Proclo, Rabbula, Heſychio preſbytero Hieroſolymitano, S. Auguſtino, legibus imperialibus, aliiſque.

Epiſtola nomine S. Cyrilli falſo edita, ad Ioannem Antiochiæ epiſcopum.

*Duæ Iuſtiniani epiſtolæ, I. ad Ioannem metropolitanum, II. ad Coſmam epiſcopum Mopſueſtiæ.

Synodus Mopſueſtena, de qua ſuo loco.

Epiſtola epiſcoporum ſecundæ Ciliciæ ad Iuſtinianum imp. eorumque ſuggeſtio ad Vigilium papam.

Varia ex Theodoreti ſcriptis excerpta, eiuſque epiſtolæ aliquot.

Collatio ſexta die 14. kalendas Iunias.

Interpretatio epiſtolæ, quæ dicitur ab Iba epiſcopo ſcripta ad Marim Perſam.

Epiſtola Procli epiſc. CP. ad Ioannem epiſc. Antiochenum.

Pars geſtorum, quæ in I. Epheſina ſynodo habita ſunt pro epiſtolis S. Cyrilli, eiuſque anathematiſmi 12. &c. Item quæ Calchedone ſunt acta.

Collatio ſeptima die 7. kalendas Iunias.

Vigilii epiſtolæ Ruſtico & Sebaſtiano: item Valentiniano epiſc. de Tomis prouinciæ Scythiæ: item Aureliano ep. Arelat.

Collatio octaua die 4. nonas Iunias, in qua ſancita capitula 14. quibus ſubiiciuntur ſubſcriptiones.

Fragmenta V. ſynodi Græce reperta, & alia quædam ad eamdem ſynodum pertinentia, ex ſexta ſynodo, concilio Florentino, Euagrio, Cedreno, Calleca, &c.

Græce ſubiiciuntur epiſtola Eutychii ad Vigilium, Vigilii ad Eutychium, tres S. Cyrilli, & anathematiſmi decreti ab hac V. ſynodo.

Epiſtola decretalis Vigilii papæ pro confirmatione quintæ ſynodi œcumenicæ, ex mſſ. bibliothecæ regiæ, Græce, cum interpretatione Latina & diſſertatione Petri de Marca, nunc illuſtriſſimi archiepiſcopi Toloſani.

Pelagii papæ II. epiſtola ad Eliam Aquileienſem, & ad alios Iſtriæ epiſcopos ſchiſmaticos, qui damnationi trium capitulorum non conſentiebant, ſcripta a S. Gregorio, cum adhuc eſſet diaconus.

Epiſtola S. Gregorii papæ ad epiſcopos Hiberniæ.

Iuſtiniani epiſtola ad Menam epiſcopum CP. aduerſus impium Origenem, & nefarias eius ſententias ex variis eius operibus delibatas, GL.

Eiuſdem imperatoris literæ ad ſynodum CP. de Origene & ſectatoribus eius, ex Cedreno, GL.

Eiuſdem confeſſio rectæ fidei Iuſtiniani imp. aduerſus tria capitula, GL.

Eiuſdem ad ſynodum epiſtola de Theodoro Mopſueſteno & reliquis, GL.

Diſſertatio de Vigilii decreto Petri de Marca nunc archiepiſcopi Toloſani.

* Addemus & nos nonnulla aduerſus Origenis nuperum defenſorem Halloixium.

553. *Hieroſolymitanum* concilium, in quo V. ſynodus approbata. Eodem anno *Aquileienſe* concilium ab epiſcopis damnationem trium capitulorum reſpuentibus.

Breuiarium cauſæ Neſtorianorum & Eutychianorum, collectum a Liberato archidiacono eccleſiæ Carthaginenſis regionis ſextæ.

554. *Arelatenſe* V. concilium celebratum, Sapaudo epiſcopo præſide, die 29. Iunii, indictione 2. Childeberti, eiuſque fratris Clotarii regum 43. cuius extant canones ſeptem.

LXI.

PELAGIVS I. Romanus, Ioannis Vicariani filius, ſedit annos 3. menſes 10. dies 18. a die Aprilis 16. anni 555. ad diem 2. vel 5. Martii anni 559. quo obiit, Iuſtiniano imperante, rege vero Franciæ Clotario monarchiam obtinente.

I. Epiſtola ad Vigilium epiſc. ſuſpectæ fidei apud eruditos. II. III.

IV. & V. ad Narſetem patricium & ducem in Italia. VI. ad epiſcopos Tuſciæ. VII. ad vniuerſum populum Dei. VIII. & IX. ad Sapaudum epiſcopum Arelatenſem. X. ad Childebertum regem Francorum. XI. & XII. ad Sapaudum Arelatenſem epiſcopum. XIII. & XIV. ad Childebertum regem XV. ad Sapaudum eumdem. & XVI. ad eumdem Childebertum, ad quem mittit confeſſionem fidei ſuæ.

Childeberti regis conſtitutionis capita duo.

555. aut circiter, *Pariſienſe* II. concilium Childeberti regis, cuius euocatione celebratum eſt, anno 44. Sapaudo Arelatenſe epiſcopo præſide, in domo eccleſiæ, in cauſa Saffaraci epiſcopi Pariſienſis. Extat illius decretum cum ſubſcriptionibus. Quod vero præponi debuerit ſequenti, vel inde manifeſtum eſt, quod illi ſubſcripti reperiantur S. Germanus à Saffaraco tertius, & Caletricus epiſcopus Carnotenſis, ſucceſſor S. Leoboni, qui Saffaracum cum aliis patribus damnauit.

557. *Pariſienſe* III. concilium, Childeberti ac Clotarii regum 46. pro variis diuerſarum eccleſiarum vtilitatibus celebratum, præſide Probiano eccleſiæ Bituricæ archiepiſcopo. Extant canones 10.

LXII.

IOANNES III. Romanus, Anaſtaſii illuſtris filius, vulgo Catellinus cognominatus, ſedit annis 12. menſibus 11. diebus 16. a die 27. Iulii anni 559. vſque ad diem 13. Iulii anni 572. quo obiit, Iuſtino iuniore imperante, regnantibus vero in Françia Chilperico, Sigeberto, atque Guntramno Clotarii filiis.

Epiſtolam eius nomine ad epiſcopos Germaniæ & Galliæ quidam impoſtor confinxiſſe dicitur.

Clotarii regis Francorum conſtitutio generalis.

560. aut circiter, *Landauenſis* I. ſynodus, tum II. & III. ſub Oudoceo illius vrbis tertio epiſcopo.

Nicetii Treuirorum epiſcopi ad Iuſtinianum imp. epiſtola.

Eiuſdem ad Clodoſuindam Langobardorum reginam epiſtola.

563. *Bracarenſe* I. concilium, anno tertio Theodemiri, ſiue Ariamiri Sueuorum regis, celebratum kal. Maii à Galliciæ epiſcopis.

563. *Santonenſe* concilium, præſide Leontio Burdegalenſi epiſcopo celebratum, in quo Heraclius preſbyter creatus eſt Santonenſis epiſcopus, remoto Emerio, qui Clotarii regis imperio contra canones fuerat ordinatus: qua de re plura Greg. Turonenſis. Errant qui in 566. differunt.

567. *Lugdunenſe* II. concilium, indictione 15. celebratum, cuius extant canones ſex, præſidibus Philippo Viennenſi, & Nicetio Lugdunenſi epiſcopis, Guntramni & fratrum eius Franciæ regum anno

ſexto. In eadem quoque ſynodo damnati fuiſſe videntur Salonius Ebredunenſis, & Sagittarius Vapincenſis epiſcopi, de quibus idem Gregorius & ſæpe & multa.

567. *Turonenſe* II. concilium in baſilica ſancti Martini habitum, die Nouembris 17. anno Chariberti & fratrum eius ſexto, Euphronio Turonenſi metropolitano præſide: cuius extant canones 27. atque epiſtola ad plebem. Extat quoque epiſtola S. Radegundis ad epiſcopos, & decretum epiſcoporum, poſt ſuſceptam eius epiſtolam conſcriptum. Errant qui in annum 570. reiiciunt, non ſecus ac præcedens.

569. *Lucenſe* concilium, ſub Theodemiro Sueuorum rege habitum, æra 607. kalend. Ianuarii, cui concilio ſubiecit Ioannes Garſias multa ad diuiſionem prouinciarum Hiſpaniæ & earum ſedium ſpectantia, quæ ſequentibus ſæculis contigerunt.

572. *Bracarenſe* II. concilium, Mironis Sueuorum regis anno 2. æra 610. kal. Iunii celebratum, poſt obitum Ioannis papæ III. ſede Romana per vnum ferme annum, hoc eſt 10. menſes cum tribus diebus, vacante. Extant capitula decem, cum fragmentis quibuſdam ex conciliis Bracarenſibus.

Eodem anno *Lucenſe* II. celebratum eſt, ad quod S. Martinus Bracarenſis epiſcopus miſit capitula 84. à ſe è Græcis ſynodis Latine conuerſa, & quædam e Latinis addidit.

LXIII.

BENEDICTVS I. Romanus, Bonifacii filius, cognomento Bonoſus, ſedit annis 4. menſibus 2. & diebus 15. a die 16. Maii anni 573. ad diem 31. Iulii anni 578. quo obiit, Iuſtino II. imperante, regnantibus in Francia Childerico & Guntramno cum eorum nepote Childeberto.

Epiſtola vnica quæ extat ad Dauid epiſcopum, νοθείας ſuſpicione laborat.

575. *Pariſienſe* IV. concilium, Chilperici, Sigeberti ac Guntramni fratrum Franciæ regum anno 12. celebratum eſt in S. Petri baſilica, in quo Pappoli Carnotenſis epiſcopi cauſa ſuſcepta eſt aduerſus Prômotum, qui in caſtro Dunenſi epiſcopus temere fuerat conſtitutus, ad quem extat conſtitutio ſynodi data die 3. iduum Sept. anno 12. regum dominorum noſtrorum, indictione 6. Extat quoque eiuſdem ſynodi epiſtola ad Sigebertum regem, vt Promoti cauſam non defendat.

Epiſtola S. Germani Pariſiorum epiſcopi ad Brunichildem reginam Sigeberti vxorem.

577. *Pariſienſe* concilium, Childeberti Franciæ regis ſecundo anno, patruorum vero eius Chilperici & Guntramni 16. circa vernum tempus ab epiſcopis 45. celebratum, in quo Prætextatus Rothomagenſis epiſco-

pus, quem iampridem exosum habebat Chilpericus, fraude circumuentus ad falsam confessionem inductus est, atque in exilium a rege eiectus, vt pluribus narrat Gregorius. Errant qui anno 580. consignant.

LXIV.

PELAGIVS II. Romanus, Vinigildi filius, sedit annis 12. cum mensibus 2. & diebus 27. a die 10. vel 11. Nouembris anni 577. ad diem 8. Februarii anni 590. quo inguinaria peste sublatus est, imperante Mauricio, & regnantibus in Francia Guntramno cum nepotibus Childeberto & Clotario.

I. Epistola ad Benignum archiepisc. II. ad episcopos Italiæ. III. ad Gregorium diaconum. IV. ad Aunacharium episcopum Autisiodorensem. V. VI. & VII. ad Eliam & episcopos Istriæ. VIII. ad Ioannem episcopum CP. qui Vniuersalis nomen sibi arrogabat. IX. ad episcopos Germaniæ & Galliæ, de nouem præfationibus inter missarum solennia decantandis, quas tantummodo recipit Romana ecclesia. Ibi fit mentio synodi de ecclesiasticis statutis, sed eius annum ignoratur.

Decreta Pelagii II. papæ, ex Gratiano.

* 578. aut circiter, forte 586. *Autisiodorensis* synodus ab Aunachario episcopo Autisiodorensi celebrata cum diœcesis suæ abbatibus septem & presbyteris 34. cuius extant canones 45. Hanc alii ad annum 590. referunt, alii autem, sed absurde omnino, ad 614. quo Aunacharius non erat super. Nos alia quoque adiungemus.

579. *Cabilonense* concilium Guntramni regis iussu, aduersus Salonium & Sagittarium episcopos, qui ad pristina reuersi scelera ac maiestatis prætereа crimine insimulari in hac synodo, episcopatu deiecti, atque in S. Marcelli basilicam sub custodia detrusi sunt. Vide Greg. Tur. lib. V. cap. 27. cum agit de anno Childeberti 4. qui fuit patruorum 18.

Eodem, vt videtur, anno *Santonense* concilium, in quo Nantinus comes Engolismensis ab Heraclio episc. excommunicatus, in gratiam ab eodem receptus est, ex cap. 36. eiusdem libri historiæ Francorum.

580. *Brennacense* concilium anno Childeberti quinto habitum in causa ipsiusmet Gregorii Turonensis archiepiscopi, quem Leudastes comes falso apud Chilpericum accusarat, vt vberrime narrat cap. 49. eiusdem lib. V.

581. *Matisconense* I. concilium anno Guntranni & Chilperici 21. Childeberti 6. indictione 15. kalendis Nouembris congregatum Guntramni regis euocatione, vt nec in anno 576. nec in anno 582. possit vlla ratione collocari. In eo statuti canones 19. præside Prisco Lugdunensi.

583. *Lugdunense* III. concilium sub Guntramno Francorum rege, anno regni eius 22. mense Maio celebratum, in quo statuti sex canones, eodem Prisco Lugdunensi archiepiscopo præside.

Aliud

Aliud *Lugduni* habitum fuit biennio ante, hoc eſt, anno Chriſti 581. Childeberti 6. de quo vide Greg. cap. 1. libri VI. hiſtoriæ Francicæ.

584. *Valentinum* II. concilium die 23. Maii, in quo confirmata ſunt quæcumque Guntramnus rex ipſiuſque vxor & filiæ in diuerſas eccleſias aliaque loca pia contulerant. Characterem petimus tum ex indictione 2. tum ex cap. 39. libri VIII. Gregorii Tur. vbi Sapaudum Arelatenſem qui præfuit, & Euantium Viennenſem qui tertius ſubſcripſit, diem fatalem notat obiiſſe anno vndecimo Childeberti, Chriſti 586. vt neceſſe ſit funditus aberraſſe eos, qui ſynodum hanc in annum 589. coniecerunt cum Binio, Coriolano, Baillio, ac ſimilibus.

Sententia Vrbani epiſcopi de caſtitate ſacerdotum, ſi Cauellicenſem intelligas, huic tempori congruit; ſin autem Lugdunenſem, ad Hilari papæ ætatem reuocari debet.

585. *Matiſconenſe* II. concilium anno Childeberti 10. Clotarii iunioris 2. celebratum, Priſco Lugdunenſi præſide, ac ſtatuti canones 20. qui extant. Alia quoque eiuſdem ſynodi acta habes apud Greg. Tur. capp. 1. 7. & 20. libri VIII. necnon diem indictam 10. kalendas Nouembres, eumdemque prorſus Guntramni regis annum 24. vt neceſſe ſit falli eos, qui in annum 588. vel ſubſequentem reiiciunt, ex male ſubductis regni Franciæ principum rationibus chronologicis, nec ſat commode intellectis Gregorii Turonenſis epochis.

Præceptio Guntramni regis ad epiſcopos & iudices regni ſui, poſt ſynodum de obſeruando die dominico, & aliis: eiuſque allocutio, quando in audientia publica conuocatis epiſcopis & optimatibus diſcuſſi ſunt duces, qui rem bellicam male adminiſtrarant, anno Chriſti 585. ex cap. 30. libri VIII. Gregorii Turonenſis.

587. Conuentus apud *Andelaum*, quando inter Guntramnum & Childebertum, præſentibus reginis Brunichilde & Faileuba, epiſcoporum procerumque conſilio pax firmata, mutuique fœderis pactio conſcripta, ex Greg. Tur. capp. 11. & 20. libri IX.

587. *Conſtantinopolitana* ſynodus habita in cauſa Gregorii Antiocheni epiſcopi, de quo plura Euagrius, in qua Ioannes ieiunator epiſcopus CP. ſuperbum ac peſtiferum œcumenicī, hoc eſt vniuerſalis, ſibi vocabulum vſurpauit, teſte S. Gregorio.

588. *Aruernenſe* concilium anno Guntramni 27. Childeberti iunioris 13. Clotarii II. 4. celebratum a Sulpitio metropolitano Bituricenſi, in quo actum de parochiis quibuſdam, quas Innocentius Rutenorum epiſcopus ab Vrſicino Cadurcenſi tamquam Rutenæ eccleſiæ debitas repoſcebat. Verum hancce ſynodum, de qua Greg. lib. VI. capp. 38. & 39. rectius forte ad annum 585. aut ſequentem reuocaueris. Caueſis tamen ab hallucinatione non toleranda eorum, qui nuper concilium illud ad Hormiſdæ papæ tempora, & ad annum Chriſti 520. reuocarunt; cum nec Chil-

K

debertus Sigeberti filius Austrasiorum rex natus esset, nec Sulpicius Bituricenses, nec Vrsicinus Cadurcinos, nec Innocentius regeret Ruthenenses.

589. *Toletanum* III. concilium celebratum anno 4. Recaredi Hispaniæ regis, die 8. Maii, æra 627. in quo Gothi abiurata Arianæ hæreseos perfidia, orthodoxam fidem professi sunt, scriptique anathematismi 23. ac capitula 23. quibus subiicitur edictum Recaredi regis de confirmatione concilii, cum homilia S. Leandri episcopi Hispalensis in laudem ecclesiæ. ob conuersionem gentis post concilium & confirmationem canonum edita.

58. *Sauriciacensis* synodus episcoporum aggregata constituit, vt Droctegisilus Suessionensis episcopus ex amentia laborans, vrbem suam, cuius aditu prohibebatur, ingredi posset, vt habet Gregor. Tur. cap 37. libri IX. vbi tamen expendenda iam alias monui verba illa: *Verumtamen in sequenti*, &c.

Eodem anno habitus est episcoporum conuentus duplex, in quorum altero apud *Pictauos* a Gundegisilo Burdegalensi metropolitano iniecta, in altero apud Guntramnum regem *Cabilloni*, aut in aliquo alio Burgundici regni loco, a nouem episcopis confirmata est excommunicatio in Chrodieldem, Basinam, & reliquas moniales, quæ Leubouerae abbatissæ imperium non ferentes, recesserant a monasterio S. Radegundis ante biennium defunctæ, die 13. Augusti, feria 4. anno Childeberti 12. Christi 587.

589. *Narbonense* concilium celebratum æra 627. anno feliciter quarto, vt habet præfatio, Recaredi regis, sub die kalendarum Nouembrium, præside Migetio Narbonensi archiepiscopo, in quo statuti canones 15.

589. *Romanum* concilium, cuius mentio in epistola Pelagii II. ad episcopos Germaniæ & Galliæ.

LXV.

S. GREGORIVS I. Romanus, Gordiani filius, sedit annos 13. menses 6. dies 10. vt ven. Beda bis testatur, & ex regesto epistolarum eius planissime constat, a consecratione scilicet facta die 3. Septembris, indictione 9. iam inchoato Mauricii imp. anno 9. vel annos 14. cum vno mense & diebus aliquot, si ab eius electione Februario mense eiusdem anni 590. peracta numerare volueris, vsque ad diem 12. Martii anni 604. quo sanctissima morte defunctus est, Phoca imperante, regnantibus in Francia Clotario II. & Theoderico ac Theodeberto Childeberti filiis.

Regestum epistolarum S. Gregorii in libros duodecim distributum sub-

iicitur, quarum cum tanta sit copia, & ad manum omnibus præsto sint in operum eius collectione Romana, aliisque, superuacaneum videretur earum hoc loco indicem καθ' ἑκάστην contexere.

Decreta S. Gregorii anno Mauricii imp. 13. indictione 14. die 5. mensis Iulii, coram episcopis omnibus & presbyteris Romanæ ecclesiæ, assistentibus diaconis & omni elero.

590. aut circiter, *Hispalense* I. concilium, præside S. Leandro, cuius extant canones tres ad Pegasium episcopum missi: subiiciuntur fragmenta ex Hispalensibus conciliis citata.

590. *Romanum* I concilium ad petitionem Mauricii imp. pro vnione schismaticorum, ad quod citatus fuerat Seuerus Aquileiensis cum reliquis, epist. 16. libri I.

590. Synodus in *confinio trium prouinciarum*, Aruernæ scilicet, Gabalitanæ ac Ruthenæ, congregata aduersus Tetradiam Eulalii comitis Arucrni vxorem, quæ ab eo ad Desiderium fugiens, multa secum abstulerat, quæ coacta est in quadruplum restituere, teste Gregorio Tur. cap. 8. libri X.

Eodem anno, non vt Binius, Coriolanus, Baillius, aliique passim anno 593. ex male collocata Childeberti regis & patrui eius Guntramni epocha, *Pictauense* concilium in basilica S. Hilarii habitum, in quo a delectis ex vtroque regno, Guntramni scilicet atque Childeberti, antistitibus, ipso præsente Gregorio Turonensi, qui de iis fuse cap. 16. libri X. causa Pictauensis monasterii Chrodieldem inter & Leuboueram discussa & iudicata est.

Eodem anno, non 594. *Metense* concilium, in quo Ægidius Remensis episcopus ob crimen maiestatis, obtenta vita, episcopatus gradu deiectus est, Chrodieldis ac Basina in communionem receptæ.

591. *Nemptedorensis* conuentus, in quo baptizatus est Clotarius rex puer annorum octo, susceptusque de sacro fonte a Guntramno patruo suo annum in regno trigesimum agente, vt narrat Greg. lib. X. cap. 28.

592. *Cæsaraugustanum* concilium æra 630. anno 7. Recaredi regis celebratum, præside Artemio Tarraconensis prouinciæ metropolitano, cuius extant canones tres. Subiicitur consensus de fisco Barcinonensi eadem æra, quæ nullatenus respondet anno 591. pridie nonas Nouemb.

Numidiæ conciliabulum a S. Gregorio reprobatum, epist. 7. lib. III. indictione 12.

595. *Romanum* II. concilium indictione 13. Mauricii anno 10. die 5. Iulii celebratum, vt docet epistola 44. libri IV. & aliæ plures. In eo Ioannes presbyter Calchedonensis ecclesiæ a Ioanne CP. episcopo iniuste hæresis damnatus, post cognitionem causæ absolutus est, statuti canones sex, atque, vt aiunt nonnulli, regula S. Benedicti probata & confirmata.

597. *Toletanum* concilium, anno 12. Recaredi, æra 635. ab episcopis sexdecim, die 16. kal. Iunias celebratum, cuius extant canones duo.

598. *Oscense* concilium anno 13. Recaredi, æra 636. cuius extant canones duo.

599. *Constantinopolitana* synodus, de qua S. Gregorius epist. 70. libri VII. indictione 2.

599. *Barcinonense* concilium anno Recaredi 14. æra 637. kalend. Nouembribus in ecclesia sanctæ Crucis celebratum, cuius extant canones 4.

VII Christi sæculum. * 601. *Romanum* III. siue Lateranense, celebratum nonis Aprilis, indictione 4. sub S. Gregorio, pro monachis constitutum edidit, quod extat. Videnda quoque in eam rem epistola 18. libri VII. Dicitur in mss. modo decretum pro libertate monachorum, modo priuilegium monachorum sub regulari norma degentium: nos ex codice mss. Flauiniacensi subscriptiones plurium episc. & presbyterorum subiiciemus.

Eodem anno *Romanum* IV. aduersus Andream Græcum hominem, qui sub monachali habitu degens apud basilicam S. Pauli, detectus est impostor atque falsarius, epist. 69. libri IX.

Vuigorniensis synodus ab Augustino primo Dorobernīæ siue Cantuariæ archiepiscopo, Ethelberti regis ope conuocata ad Augustines ac, id est robur Augustini, in confinio Vectiorum & occidentalium Saxonum, vt ait Beda cap. 2 lib. II. hist. Anglorum.

602. *Byzacenum* in Africa concilium in causa Clementis illius prouinciæ primatis, de quo epist. 35. libri X. Ex epistolis 8. & 31. eiusdem libri disces & in *Numidia* celebratum fuisse concilium in causa Donadei diaconi, & Paulini Regini episcopi.

603. *Cabilonense* concilium anno Clotarii iunioris 20. Theoderici ac Theodeberti fratrum Franciæ regum anno 8 in quo, præside Aridio Lugdunensi antistite, Brunichilde regina instigante, S. Desiderius archiepiscopus Viennensis exauctoratus est, subrogato Domnolo, vt habet appendix Gregorii Turonensis, quæ & eodem anno 8. Theoderici obscuratum fuisse solem obseruat, quod contigit die 12. Augusti anni 603. vt necesse sit hallucinari eos, qui synodum hanc quinquennio post statuunt, cum anno Christi 607. Theoderici scilicet 12. idem rex persuasione Brunichildis auiæ eiusdemque Aridii Lugdunensis reuocatum ab exilio Desiderium lapidari præceperit.

LXVI.

SABINIANVS, Tuscus, Boni filius, sedit mensibus 5. & diebus 19. ab anno 604. ad diem 19. Februarii anni 605. quo obiit, imperante Phoca, iisdemque Franciæ regibus Clotario II. Theoderico & Theodeberto. Sedes vacauit post eius obitum mensibus 11. & diebus 26.

605. *Cantuarienſe* concilium habitum 5. idus Ianuarii, præſentibus Ethelberto Anglorum rege, Betta regina eius vxore, filioque ipſorum Eadbaldo, S. Auguſtino Dorobernenſi archiepiſcopo, clero ac populo, ad confirmandum monaſterium SS. Petri & Pauli ab ipſomet Auguſtino iuxta Cantuariam fundatum.

LXVII.

BONIFACIVS III. Romanus, Ioannis filius, creatus die 15. menſis Februarii anni 606. poſt 8. menſes & dies 23. obiit die 12. Nouembris, Phoca imperante, iiſdemque Franciæ regibus.

606. *Romanum* concilium 72. epiſcoporum, in quo decretum eſt non eſſe attentandum quippiam circa electionem Romani pontificis, niſi tertio die poſt prioris depoſitionem, adunato clero & filiis eccleſiæ.

LXVIII.

BONIFACIVS IV. Marſus, de ciuitate Valeria, Ioannis medici filius, ſedit annis 6. menſibus 7. diebus 20. a die 18. Septembris anni 607. ad diem 8. Maii anni 614. quo obiit, imperante Heraclio, & Clotario II. monarchiam Franciæ obtinente.

610. *Romanum* concilium indictione 13. anno Phocæ 8. die 3. kalend. Martiarum celebratum in cauſa Anglicanæ eccleſiæ, præſente Mellito primo epiſcopo Londinenſi, ex Beda lib. II. cap. 4.

610. *Toletana* ſynodus habita die 10. kal. Nouembrium, anno Gundemari Gothorum regis primo, æra 648. de primatu eccleſiæ Toletanæ: de qua extat decretum eiuſdem regis ad epiſcopos Carthaginenſis prouinciæ, a S. Iſidoro Hiſpalenſi aliiſque antiſtitibus ſubſcriptum. Plura vide in ſubiecta Garſiæ de primatu eccleſiæ Toletanæ diſſertatione.

614. *Tarraconenſe* in loco Egara dicto celebratum eſt concilium idibus Ianuarii, anno 3. Siſebuti Gothorum regis, æra 652.

614. *Pariſienſe* V. concilium, ſede poſt Bonifacium IV. vacante, paullo ante Deuſdedit papæ creationem, anno Clotarii iunioris poſt Chilperici patris obitum 31. celebratum eſt a 79. epiſcopis, quot in nullo antea Francorum concilio fuiſſe memorantur. At eorum ſubſcriptiones perierunt, ſuperſuntque duntaxat canones 15. cum Clotarii regis definitione, ſeu edicto in eadem ſynodo die 18. Octobris tunc promulgato, anno 31. regni ſui.

Paullo poſt habita eſt & alia ſynodus, cuius 15. duntaxat canones ex codice mutilo ſuperſunt a Sirmondo editi.

* Omissum est a Binio aliisque concilium *Romanum*, cuius annus non inuenitur adscriptus, in quo definitum est: quod liceat monachis vbi vbi cum sacerdotali officio ministrare, ex codice S. Symphotiani Metensis, quem modo possidet vir clariss. Claudius Hardy Paris. senator.

LXIX.

Devsdedit, Romanus, Stephani subdiaconi filius, sedit annis 2. mensibus 11. & diebus 26. a die 13. Nouembris anni 614. ad diem 8. Nouembris anni 617. quo obiit, sub Heraclio imperatore, & Clotario II. Galliæ monarcha.

Epistola extat vnica ad Gordianum Hispalensem episc. cuius fidem multa eleuant.

LXX.

Bonifacivs V. Campanus de ciuitate Neapoli, sedit annis 7. mensibus 10. atque vno insuper die, creatus die 29. Decembris anni 617. defunctus die 25. Octobris anni 625. imperante Heraclio, regnantibus in Francia Clotario II. eiusque filio Dagoberto.

I. Epistola ad Iustum nuper Roffensem episcopum, modo Melliti in archiepiscopatu Cantuariensi successorem. II. ad Edvvinum regem Anglorum. III. ad Edelburgam Edvvini coniugem.

617. *Cantianum* concilium tempore Eadbaldi regis habitum a Laurentio, Mellito, Iusto, aliisque episcopis, vt pluribus Beda lib. II. cap. 5.

619. *Hispalense* II. concilium, præside S. Isidoro, anno regni Sisebuti 9. celebratum idibus Nouembris, æra 657. cuius extant canones 13.

624. vel, vt alii, 627. *Matisconense* concilium, in quo beati Columbani regula ab Agrestini monachi Luxouiensis, cui fauebat Apellinus Genauensis episcopus, calumniis per abbatem S. Eustasium defensa, atque approbata est, teste Iona in eius vita.

625. aut 626. *Remense* I. concilium, præside Sonnatio archiepiscopo Remensi, cui 40. & eo amplius interfuere Galliarum episcopi, quos commemorat Flodoardus lib. II. cap. 5. in quibus notandi Sulpitius Pius Bituricensis anno 624. ordinatus, & Senocus Elosanensis episcopus cum patre Palladio anno 627. in exilium eiectus. Extant eius canones 25. vna cum synodalibus statutis 21. eiusdem, vt volunt, Sonnatii.

LXXI.

Honorivs I. Campanus, Petronii consulis filius, sedit annis 12. mensibus 4. diebus 27. a die 14. Maii anni 626. ad diem 12. Octobris anni 638. quo obiit aut sepultus est, im-

perante Heraclio, regnantibus in Gallia Dagoberto eiuſque filio Sigeberto. Reliquo porro anno, totoque proxime ſequenti vacauit Romana ſedes.

I. Epiſtola ad Iſacium Rauennatem exarchum. II. ad epiſcopos Venetiæ & Iſtriæ. Sergii epiſc. CP. ad Honorium pap. epiſtola. III. ad Sergium epiſcopum CP. quæ extat actione ſecunda ſynodi quartæ. IV. ad eumdem, cuius habetur fragmentum actione 13. V. ad Edvvinum regem Angliæ. VI. ad Honorium Dorouernenſem epiſcopum.

* Sergii duas memorat ſynodos *Conſtantinopolitanas* ſub Heraclio imp. ſynodici compilator anonymus, antequam de ſequenti verba faciat a Cyro conuocata.

633. *Alexandrina* ſynodus a Cyro epiſcopo Alexandrino coacta menſe Maio, in qua decretum, quod ſatisfactio inſcribitur, nouem capitibus conſtans editum eſt, & ad Sergium epiſc. CP. tranſmiſſum.

In ſynodico occurrit ſynodus *Hieroſolymitana* Sophronii, quem appellat μελίγλωσσον τῆς ἀληθείας πρόμαχον, pro duabus voluntatibus & operationibus in Chriſto, cuius acta ad Honorium & Sergium miſſa.

633. *Toletanum* IV. concilium a 62. epiſcopis ſtudio ac diligentia Siſenandi Gothorum regis, præſide S. Iſidoro Hiſpalenſi metropolitano, æra 671. collectum in baſilica ſanctæ Leocadiæ. Extant canones 75.

636. *Toletanum* V. concilium anno 1. Cinthilæ regis Gothorum habitum a 20. epiſcopis, præſide Eugenio Toletano epiſcopo, æra 674. Extant canones 9 cum decreto Cinthilæ eiuſdem.

638. *Toletanum* VI. concilium a 52. epiſcopis, die 9. Ianuarii, æra 676. anno 2. Cinthilani regis, præſide Silua Narbonenſi metropolitano.

LXXII.

SEVERINVS, Romanus, Abieni filius, ordinatus die 29. Maii anni 640. obiit die 2. Auguſti, cum præfuiſſet tantum menſ. 2. & dieb. 4. imp. Heraclio, iiſdemque Franciæ regibus.

Ecthesis ſub Heraclii imp. nomine a Sergio patriarcha CP. Monothelitarum fautore promulgata eſt, & confirmata in ſynodo congregata in eadem vrbe regia ſub pontificatu Seuerini.

LXXIII.

IOANNES IV. Dalmata, Venantii ſcholaſtici filius, ſedit annum 1. menſes 9. dies 13. a die 31. Decembris anni 640. ad diem 12. Octobris anni 642. qua obiit aut ſepultus eſt, ſub Conſtante Conſtantini filio, Heraclii nepote, iiſdemque Francorum regibus.

I. Epistola Ioannis papæ & cleri Romani ad episcopos & presbyteros Scotiæ. II. ad Constantinum imp. filium Heraclii, quæ est apologia pro Honorio papa propter vnam in Christo voluntatem, cuius eum mentionem fecisse aiunt calumniatores.

Diffloratio ex epistola S. Maximi ad Marinum presbyterum apologiam inter cetera pro Honorio facientis.

Diffloratio ex epistola S. Maximi ad Petrum illustrem.

Excerptum ex epistola S. Maximi de processione Spiritus sancti ad Marinum presbyterum Cyprium.

* 641. *Romanum* concilium sub Ioanne IV. in quo, aliisque conciliis Byzacenæ, Numidiæ & Mauritaniæ prouinciarum Africæ, de quibus plura ex Theophane, synodico, aliisque dicemus, Monothelitarum hæresis anathemate perculsa.

LXXIV.

THEODORVS, Hierosolymitanus, Theodori episcopi filius, sedit annis 6. mensibus 5. & diebus 18. aut 20. a die 25. Nouembris anni 642. ad diem 14. Maii anni 649. quo obiit aut sepultus est, imperante Constante, regnantibus vero in Francia Clodoueo II. eiusque fratre Sigeberto.

I. Epistola synodica ad Paulum patriarcham CP. Exemplar propositionis transmissæ CP. a Theodoro papa. II. ad episcopos qui consecrauerunt Paulum patriarcham CP. propter Pyrrhum ex patriarcha.

Disputatio S. Maximi cum Pyrrho, GL. ex interpretatione Francisci Turriani S.I.

645. *Aurelianense* concilium, in quo satagente plurimum S. Eligio, nondum episcopo, hæreticus quidam Monothelita Græcus a Saluio episcopo palam superatus, & cum summo dedecore ex Gallia pulsus est, Clodoueo iuniore post Dagobertum regem iam in Gallia regnante, vt docet S. Audoënus in vita S. Eligii lib. I. cap. 34.

Huc vsque processerat typographicum prelum, cum in manus meas venit epitome conciliorum Simonis Staronolscii primicerii Tarnouiensis, Romæ edita anno 1653. quam, vt verum fatear, iisdem ac precedentes collectiones mendis historicis ac parachronismis infectam reperi: ac ne longius abeam, nec cetera retractare cogar, quibus ingens volumen non sufficeret, quis ferat Aurelianense sub Martino papa anno Domini 650. collocari, in quo hæreticus quidam transmarinus in Gallias veniens, & Augustodini virus suum spargens, a Salino episcopo confutatus est: *cum demonstratione, si quæ vspiam est, euidentissima constet S. Eligium anno Christi 646. Nouiomensem fuisse creatum episcopum vna cum S. Audoeno eius vitæ scriptore?*

646.

646. *Numidiæ* concilium, indictione 4. sub præsidio Columbi metropolitani, contra Monothelitarum hæresim publice CP. promulgatam, tempore Theodori papæ celebratum.

646. *Byzacenum* concilium episcoporum 42. sub præsidio Stephani primatis, eodem tempore eademque de causa celebratum. Extat eius synodica ad Constantem imp.

646. *Carthaginense* concilium episcoporum 68. ob eamdem causam, cuius extat epistola synodalis ad Paulum episcopum CP.

Epistola synodalis horum trium conciliorum ad Theodorum papam extat cum præcedentibus in concilio Lateranensi sub S. Martino papa.

646. *Toletanum* VII. concilium anno 5. regis Gothorum Chindasuindi, æra 684. ab episcopis 30. celebratum, præside Orontio Emeritensi metropolitano, cuius extant canones 6.

De visione habita Taioni episcopo in Romana ecclesia, & de libro morali S. Gregorii papæ in Hispaniam ducto.

648. Typus suasu Pauli episcopi CP. a Constante imp. indictione 6. promulgatus, quo vnius voluntatis in Christo assertoribus & impugnatoribus silentium indicitur.

648. *Romanum* concilium, quo Paulus episcopus CP. & Pyrrhus ex patriarcha in hæresim Olympii exarchi opera relapsus, condemnati sunt a Theodoro papa: de quo etiam plura in vitis pontificum, synodico, aliisque.

LXXV.

S. MARTINVS I. Tudertinus, e prouincia Tusciæ, Romanus pontifex creatus circa initia mensis Iulii anni 649. in exilium deinde ab imp. Constante missus Chersonem, ibi spiritum Deo reddidit die 16. Septembris anni 655. indictione 14. iam inchoata, in festo sanctæ Euphemiæ, elapsis annis 6. ab ordinatione sua cum mense 1. diebus 26. sub Francorum regibus Clodoueo II. & Sigeberto.

I. Epistola ad omnes fideles, qua damnat hæresim Monothelitarum, & acta synodi Romanæ exponit, de qua postea. II. ad Amandum Traiectensem episcopum, quæ præcedentem sequitur. III. ad Constantem imp. IV. ad ecclesiam Carthaginensem. V ad Ioannem episcopum Philadelphiæ. VI. ad Theodorum episc. Esbuntiorum. VII. ad Antonium episcopum Bacathorum. VIII. ad Georgium archimandritam monasterii S. Theodosii. IX. ad Pantaleonem. X. ad Petrum virum illustrem. XI. ad ecclesiam Hierosolymitanam & Antiochenam. XII. ad Paulum Thessalonicensem episc. XIII. ad ecclesiam Thessalonicensem. XIV. & XV. ad Theodorum. Commemoratio eorum quæ

in S. Martinum a veritatis aduersariis acta sunt, ex epistola anonymi. X V I. ad quemdam sibi carissimum de exilii sui calamitate. X V I I.. eiusdem argumenti cum superiore.

649. *Romanum Lateranense* concilium, in quo a 105. episcopis typus Constantis imperatoris proscriptus, Monothelitarum hæresis, eiusque promotores Cyrus, Sergius, Paulus & Pyrrhus condemnati in ecclesia domini nostri Iesu Christi, quæ vocatur Constantiniana.

Secretarius I. anno 9. Constantis, 3. nonas Octobris, indictione 8.

II. Secretarius die 8. idus Octobris, eadem indictione.

III. Secretarius sub die 16. kal. Nouembris.

IV. Secretarius die 14. kal. Nouembris.

V. Secretarius pridie kalend Nouembris.

Canones 20. concilii huius sub anathemate recipiendi, cum epistola synodica ad omnes fideles, & altera ad S. Amandum.

650. aut circiter, *Cabilonense* I. concilium Clodouei regis euocatione celebratum die 25. Octobris, in ecclesia S. Vincentii, præside Canderico Lugdunensi. Huius extant canones 20 cum subscriptionibus, & epistola ad Theodosium seu Theodoricum Arelatensem episcopum.

* Eodem ferme tempore a Vulfolendo Bituricensi metropolitano indicta fuisse videtur synodus, ad quam a rege Sigeberto prohibitus est accedere Desiderius Cadurcensis, vt liquet ex regia epistola, quæ inter Desiderianas delitescit.

651. *Toletanum* VIII. concilium, anno 5 Recesvvinthi Gothorum regis celebratum a 52. episcopis, die 17. kal. Ianuarii, æra 691. præside Orontio Emeritensi. Extant capitula 12. decretum editum in nomine principis, & lex eiusdem: item placitum Iudæorum in nomine principum factum.

Epistola Isidori iunioris episcopi Hispalensis ecclesiæ ad Leudefredum episcopum Cordubensem, a Garsia e mss. codice exscripta.

LXXVI.

EVGENIVS, Romanus de regione prima Aduentinense, Rufiniani filius, in locum S. Martini sede sua, labente mense Iunio anni 653. ab exarcho eiecti subrogatus mense Septembri, sedit ab ordinatione sua annis 2. mensibus 8. & diebus 24. atque a morte S. Martini 8. duntaxat mensibus & diebus 18 vsque ad diem 2. Iunii anni 656. quo obiit, imperante Constante, iisdemque apud Francos regnantibus.

Relatio factæ motionis inter domnum Maximum monachum, & socium eius coram principibus in secretario, & quædam alia eodem spectantia, ex Anastasii collectaneis a Sirmondo editis.

655. *Toletanum* IX. concilium ab episcopis sexdecim celebratum post diem kalend. Nouembris, æra 693. Recesvvinthi regis anno 7. cuius extant canones 17. Eugenio regiæ vrbis metropolitano præside.

LXXVII.

VITALIANVS, Signiensis Campanus, siue ex Hernicis, Anastasii filius, sedit annis 14. & mens. propemodum 6. a die 31. Iulii anni 656. vsque ad diem 27. Ianuarii anni 671. quo obiit, Constantino Pogonato Constantis filio imperante, Clotario III. apud Francos post Clodouei patris obitum regnante.

I. Epistola ad Paulum archiepiscopum Cretensem. II. ad Vaanum cubicularium imperatoris. III. ad Paulum episc. Cretensem. IV. ad Georgium episcopum Syracusanum. V. ad Osui regem Nordanhumbrorum eius de paschate iudicium expectantem. VI. sub eius nomine ad monachos Siculos.

656. *Toletanum* X. concilium 20. episcoporum, anno Recesvvinthi 8. æra 694. celebratum, cuius extant capitula 7. præside eodem Eugenio Tolerano episcopo.

Decretum pro Potamio episcopo, & duo alia.

Tomus continens relationem de dogmatibus, quæ mota sunt inter S. Maximum & Theodosium episcopum Cæsareæ Bithyniæ, & consules qui cum eo erant.

658. aut circiter, *Namnetense* concilium, cuius consensu beatus Niuardus episcopus Remensis Altiuillare monasterium renouauit, auctore Flodoardo lib. II. cap. 8. Ad hoc porro pertinere videntur 20. illi canones, qui Namnetensis concilii nomine circumferuntur, & minus commode a quibusdam anno 900. affiguntur.

658. Priuilegium libertatis monasterio S. Dionysii concessum a Landerico ep. Parisiacensi, datum mense Iulio, anno 15. Clodouei II. Franc. regis.

659. *Clipiacensis* conuentus prope Parisios ad Sequanam fluuium habitus, in quo Clodoueus rex præceptum de libertate monasterii sancti Dionysii conscribi iussit sub die 10. kal. Iulii, anno regni 16.

* Meminit chronicon S. Petri Viui *Senonensis* conuentus plurium episcoporum, temporibus Clotarii III. regis eiusque matris Baltechildis.

664. *Pharensis* synodus in Anglia habita rogatu Hildæ illic abbatissæ, sub Osuio patre & Alcfrido filio Nordanhumbrorum regibus, concertantibus inter se Colmanno & Vvilfrido: qua de re plura ven. Beda cap. 25. libri III.

666. *Emeritense* concilium in prouincia Lusitaniæ, a duodecim episcopis celebratum in Ierusalem ecclesia, 8. idus Nouembris, anno 18. Recesvvinthi regis, æra 704. Extant capitula 23. Proficio metropolita-

no præside. Subiecit illi Garsias epistolam Innocentii III. papæ ad Petrum Compostellanum archiepiscopum, &c.

667. *Romanum* concilium celebratum in causa Luppensis in Creta episcopi, qui ab archiepiscopo suo passus iniuriam, appellauerat ad sedem apostolicam.

LXXVIII.

ADEODATVS, Romanus, Iobiniani filius, monachus, sedit annis 5. mensibus 2. & diebus 17. a die 9. Aprilis anni 671. (alii medium mensem Martium malunt) vsque ad diem 26. Iunii anni 676. quo obiit, imperante Constantino Pogonato, & in Francia Childerico II.

Eius epistola ad vniuersos episcopos Galliæ de priuilegio quod concessum est abbati monasterii S. Martini Turonensis.

671. *Anglicanum* concilium anno Egfridi regis 3. sub Theodoro archiepiscopo Cantuariensi, de quo Beda.

Augustodunense diœcesanum concilium hoc circiter tempore celebratum fuit a S. Leodegario Eduorum episcopo, cuius extant canones 15.

673. *Herodfordiense* concilium celebratum die 24. Septembris, indictione 1. præside Theodoro Cantuariensi archiepiscopo, anno 3. Egfridi regis, ex Bedæ libri IV. cap. 5. qui eius decem capitula refert.

675. *Toletanum* XI. concilium celebratum in æde B. Mariæ, anno 4. Vvambæ Gothorum regis, die 7 idus Nouembris, ab episcopis 19. in quo sedium episcopalium diuisio facta est, extantque 16. capitula cum subscriptionibus.

Eodem anno *Bracarense* III. concilium, cuius extant capitula 9.

LXXIX.

DONVS, seu Domnio, Romanus, Mauricii filius, sedit annum 1. menses 5. & dies 10. a kal. Nouembribus anni 676. ad diem 11. Aprilis anni 678. quo obiit vel sepultus est, imperante Pogonato, Theoderico apud Francos post obitum fratrum regnante.

LXXX.

AGATHO, Siculus, monachus, sedit annis 3. mensibus 6. & diebus 25. a die 16. Iunii anni 678. ad diem 10. Ianuarii anni 682. qua obiit, imperante Pogonato, & Theoderico in Francia. Vacauit vero sedes annum 1. & menses 7. post eius obitum.

I. Epiſtola ad Auguſtos imperatores. II. ad Æthelredum regem Merciorum, Theodorum archiepiſc. Cantuarienſem, Sexulfum epiſc. alioſque.

679. *Mediolanenſe* concilium auctoritate Manſueti in cauſa Monothelitarum, cuius extat epiſtola ſynodalis.

680. *Hedtfeldenſe* concilium generale Anglicum, celebratum 15. kal. Octobris, indictione 8. præſide Theodoro archiepiſcopo Britannicæ inſulæ & ciuitatis Douernis, ex Bedæ lib. IV. cap. 17.

680. *Romanum* concilium in baſilica Conſtantiniana celebratum, præſidente Agathone papa, anno Conſtantini 26. poſt conſulatum eius 10. Heraclii & Tiberii fratrum 22. indictione 7. menſe Octobri, in quo actum eſt de ſtatu Britannicæ eccleſiæ.

Alia eiuſdem actio ex Vvillelmo Malmeſburienſi lib. III. de geſtis pontificum Anglorum.

680. *Romanum* concilium, in quo 125. epiſcopi orthodoxam fidem confirmarunt, Monothelitarum hæreſim condemnarunt, atque legationem CP. ad ſynodum œcumenicam decreuerunt.

680. & 681. CONSTANTINOPOLITANVM III. & generale ſeu œcumenicum VI. anno 680. inchoatum menſe Nouembri, & 681. abſolutum die 16. Septembris, ſub Agathone papa & Conſtantino Poganato eiuſque filiis, in quo a 289. epiſcopis Monothelitarum hæreſis condemnata eſt. Extat GL.

Sacra Flauii Conſtantini imp. epiſtola ad Domnum papam directa 12. Auguſti, indictione 6. ſed Agathoni reddita Domno mortuo.

Altera ſacra ad Georgium epiſcopum CP. data 10. Septembris, anno Conſtantini 28. & poſt conſulatum eius 12.

Manſueti epiſcopi Mediolanenſis ad Conſtantinum imp. Latine, cum expoſitione fidei patrum Mediolanenſis ſynodi.

Actio I. anno Conſtantini 27. poſt conſulatum eius 13. Heraclii & Tiberii fratrum 22, die 7. Nouembris, indict. 9.

Actio II. die 10. Nouembris. III. die 13. IV. die 15.

Agathonis epiſtola ad imperatores cum teſtimoniis ſanctorum patrum.

Eiuſdem ac Romanæ ſynodi 125. epiſcoporum epiſtola cum ſubſcriptionibus.

Actio V. die 7. Decembris anni 680.

Actio VI. anno 681. die 12. Februarii, indictione 9.

Actio VII. die 13. eiusdem mensis. VIII. die 7. Martii.

Expositio fidei Macarii hæresiarchæ episcopi Theopolitani.

Actio IX. die 8. Martii. X. die 18. XI. die 20. XII. die 22. XIII. die 28.

Exemplar satisfactionis factæ inter Cyrum patriarcham Alexandriæ, & eos qui erant ex parte Theodosianorum.

Actio XIV. die 5. Aprilis. XV. die 26. eiusdem mensis. XVI. die 9. Augusti, eadem indictione.

In XVII. actione definitio fidei, Latine.

Actio XVIII. die 16. Septembris, indictione 10. iam inchoata, in qua damnatio hæreticorum, & subscriptiones.

Sermo acclamatorius ad imp. Constantinum.

Literæ missæ a concilio ad Agathonem papam.

Edictum imp. Constantini.

Sacra imperatoris eiusdem ad Leonem II. papam missa 13. Decembris, indictione 10.

Eiusdem sacra ad synodum Romanæ sedis, data 10. kal. Ianuarii, indictione 10.

Relatio missa a papa Leone ad Constantinum, confirmans & approbans quæ in VI. concilio gesta & definita sunt.

Flauii Iustiniani imp. epistola ad Ioannem papam vrbis Romæ in confirmationem synodi VI. Latine.

De iis qui vocantur sextæ synodi canones, admonitio ad lectorem.

Patrum qui in Trullo Constantinopoli conuenerunt, allocutoria oratio ad Iustinianum imp. cum canonibus 102. qui dicuntur Trullani.

Capitula nouem eidem VI. synodo tributa.

681. *Toletanum* XII. concilium ad confirmandum regem a 35. episcopis celebratum, anno 1. Eruigii regis, die 5. idus Ianuarii, æra 719. Post epistolam dicti regis extant capitula 13. præside Iuliano Toletano archiepiscopo. Sequitur lex regia in confirmationem huius concilii eodem quo consummatum est, die 8. kal. Februarii.

LXXXI.

S. LEO II. Siculus, Pauli filius, sedit menses tantum 10. & dies 14. a die 15. mensis Augusti anni 683. quo consecra-

tus est (recte tamen Anastasius ait eclipsim lunæ indictione 11. exeunte 16. Aprilis, post cœnam Domini contigisse, temporibus S. Leonis II. papæ, quia is electus iam tum erat, sed nondum a Constantino Pogonato confirmationem acceperat) vsque ad diem 28. Iunii anni 684. quo obiit, imperante eodem Constantino, eodemque rege Francorum Theoderico.

Post sacrum rescriptum imperatoris Constantini ad Leonem papam, de quo antea.

I. epistola ad Constantinum imp. quam Baronius cum quatuor sequentibus νοθείας accusat: nos pluribus eius aliorumque argumenta expendemus. II ad episcopos Hispaniæ. III. ad Quirinum episcop. IV. ad Simplicium comitem. V. ad Eruigium regem Hispaniæ.

583. *Toletanum* XIII. concilium a 48. episcopis celebratum anno 4. Eruigii regis, æra 721. pridie nonas Nouembris, præside Iuliano Toletano archiepiscopo. Extant post edictum regium capitula 13. atque eiusdem regis ad priuatos siue fiscales populos, & lex in confirmationem concilii.

LXXXII.

BENEDICTVS II. Romanus, Ioannis filius, sedit mensibus 8 diebus 17. a die 20. Augusti anni 684. ad diem 7. Maii anni 685. quo obiit, imperante Pogonato, & eodem Theoderico apud Francos.

I. Epistola ad Petrum notarium regionarium. II. ad Eruigium regem, quæ etiam tribuitur eius decessori.

681. *Toletanum* XIV. concilium celebratum ab episcopis 17. æra 722. anno 5. Eruigii regis, præside eodem Iuliano. Extant capitula 12.

LXXXIII.

IOANNES V. Syrus ex prouincia Antiochiæ, Cyriaci filius, sedit annum 1. & dies 11. a die 22. aut 23. Iulii anni 685. ad diem 2. Augusti anni 686. quo obiit, imperante adhuc Pogonato, qui requieuit Septembri circiter mense, inchoata iam indictione 14.

Sacra Iustiniani Augusti ad Ioannem papam, quæ commentitia quibusdam videtur.

Synodum in quadam *villa regia* anno 684. aut sequenti conuocatam volunt auctores vitæ S. Leodegarii Augustodunensis episcopi, in qua aliquot episcopi gradu deiecti, atque inter ceteros Dido Cabilonensis antistes caluariam accepit in capite, expulsus a sancta congregatione.

Ipse quoque S. Leodegarius accersitus est e Fiscanensi cœnobio, & paullo post, vt creditur, occisus die 2. Octobris iussu Ebroini regiæ domus præfecti.

LXXXIV.

CONON oriundus ex patre Tracesio, vnde aliqui Thracem fuisse augurantur, educatus in Sicilia, & Romæ per gradus omnes ad sacerdotium euectus, abiectis Petro & Theodoro, qui in schismate creati fuerant, suffectus est die 20. Octobris anni 686. præfuitque ecclesiæ mensibus 11. & diebus 23. vsque ad diem 15. Octobris anni 687. quo obiit, Iustiniano II. imperante, & apud Francos rege Theoderico Clodouei II. filio ac sanctæ Baldechildis.

LXXXV.

SERGIVS I. Syrus Antiochiæ regionis, ortus Panormi in Sicilia ex patre Tiberio, sedit annis 13. mensibus 8. & diebus 14. a die 26. Decembris anni 687. ad diem 9. Septembris anni 701. quo obiit, imperante Tiberio Absimaro, apud Francos rege Childeberto Iusto.

Epistolam ad Ceolfridum abbatem de Beda Romam transmittendo memorat Vvillelmus Malmesburiensis lib. I. de gestis regum Angl. cap. 3.

688. *Toletanum* XV. concilium ab episcopis 61. celebratum anno 1. Egicanis Gothorum regis, die 5. idus Maias, æra 726. in ecclesia prætoriensi SS. Petri & Pauli, præside Iuliano archiepiscopo.

691. *Cæsaraugustanum* II. concilium actum kal. Nouembris, æra 729. anno 4. Egicani regis. Extant capitula 5.

692. *Rotomagense* concilium celebratum perhibetur, præside Ansberto Rotomagensi metropolitano, S. Audoëni successore, anno episcopatus eius 5. Theoderici Francorum regis 13. ex Angrado seu Aigrado vitæ Ansberti auctore, cuius sententia multis hactenus fuit fœdata mendis, multosque in fraudem induxit, quamuis peritos emendatores, vt suo loco ostendemus.

Constantinopolitanum, quinisextum dictum, conciliabulum, in quo sub Iustiniano II. conditi sunt a Græcis canones Trullani dicti, numero 102. Huicce anno 692. addicitur passim a chronologis & historicis sacris: quibus Petauius noster multa opposuit argumenta, & ad annum distulit 707. vt suo tempore docebimus, vtriusque opinationis expensis sedulo momentis.

Ad eumdem annum referuntur leges ecclesiasticæ numero 11. Inæ regis occiduorum Saxonum seu Geruisiorum, ex gemino exemplari.

693.

693. *Toletanum* XVI. concilium celebratum a 59. episcopis, anno 6. Egicanis regis, 6. nonas Maias, æra 731. præside Felice regiæ vrbis metropolitano. Extant post regium edictum capitula 13. & epistola regis ad patres in hac synodo residentes.

694. *Becanceldense* in Anglia concilium celebratum, præsidente Vvithredo Cantuariorum rege, Bethvvaldo archiepiscopo Britanniæ, &c. ex gemina editione.

694. *Toletanum* XVII. concilium habitum anno Egicanis regis 7. die 5. idus Nouembris, æra 732. in ecclesia S. Leocadiæ in suburbio Toletano. Post regium edictum & regulam fidei extant capitula 8. lex in confirmatione concilii, ac denique sententiæ numero 13.

697. aut circiter, *Vltraiectense* concilium habitum dicitur ad veterem Rheni alucum, præsidibus SS. Vvillibrordo & Suuiberto episcopis: vt ex vitæ huius auctore Marcellino constat.

697. *Berghanstedense* concilium celebratum in Anglia, anno 5. Vvithredi regis Cantuariorum, indictione 1. sub Bertvvaldo Cantuariensi archiepiscopo. Extant capitula 28. quæ iudicia Vvithredi regis appellantur, iisque subiiciuntur alia decem, quomodo damna & iniuriæ sacris ordinibus illata, sunt compensanda.

698. *Aquileiense* conciliabulum, in quo quinta synodus a schismaticis præsulibus reprobata est. Subdit vero Paulus diaconus salutaribus Sergii papæ monitis instructos cum ceteris Christi ecclesiis annuere consensisse.

LXXXVI.

IOANNES VI. Græcus, Petronii filius, sedit annos 3. menses 2. dies 12. a die 29. vel 30. Octobris anni 701. vsque ad diem 10. Ianuarii anni 705. quo obiit, imperante Iustiniano II. & rege Francorum Childeberto iusto. VIII. Chr. sæculum.

701. *In Anglia* concilium sub Alfrido rege Nordanhumbrorum, & Bertvvaldo Cantuariensi archiepiscopo.

701. *Toletanum* XVIII. concilium tempore Vvitizæ Gothorum in Hispania regis celebratum in ecclesia S. Petri, super ordinatione regni, sub Gunderico archiepiscopo Toletano, vt creditur.

LXXXVII.

IOANNES VII. Græcus, Platonis filius, sedit annis 2. mensibus 7. a kal. Martiis anni 705. ad diem 18. Octobris anni 707. quo obiit, imperante Iustiniano Rhinotmeto, & rege Francorum Childeberto iusto.

Epistola ad Ethelredum regem Merciorum, & Alfredum regem Deirorum & Beruiciorum.

705. aut forte 707. *Romanum* concilium occasione canonum quinisextæ synodi ad instantiam Iustiniani imp. & de causa Vvilfridi Eboracensis præsulis: si tamen vnum, & non potius duo fuerint concilia, quod alias examinabitur.

Merciana synodus ad eadem tempora pertinere dicitur, in qua teste Beda lib. V. cap. 19. Althelmo adhuc abbate monasterii Maldui vrbis præceptum est, vt librum scriberet aduersus errorem Britonum in paschate celebrando.

Niddense, siue ad fluuium Nidde in Northumbria concilium celebratum sub Osredo rege, præside Bertvvaldo Cantuariensi archiepiscopo, in quo accepta Ioannis VII. papæ epistola ad reges Ethelredum & Alfridum, Vvilfridus demum in archiepiscopatu suo Eboracensi confirmatus est, vt pluribus Beda lib. V. cap. 20. & Vvillelmus Malmesburiensis lib. III. de pont. Anglorum.

Eodem ferme tempore contigit synodus *incerti loci*. sub Ina rege, in qua occidentalium Saxonum episcopatus in duas diuisus est parochias, ex Beda lib. V. cap. 19.

LXXXVIII.

Sisinnius, Syrus, Ioannis filius, sedem Romanam per dies tantum 20 occupauit, a die 18. Ianuarii ad diem 7. Februarii anni 708. quo obiit, adeo podagra & chiragra, vt ferunt, affectus, vt nec cibum capere posset, iisdem in oriente & Francia regnantibus.

LXXXIX.

Constantinus, Syrus, Ioannis filius, sedit annis 6. mense vno, & 2. diebus, a die 7. Martii anni 708. ad diem 9. Aprilis anni 714. quo obiit, imperante Artemio seu Anastasio II. Philippici Bardanis successore, & in Francia regnante Dagoberto iuniore.

Epistola ad Brithvvaldum archiepiscopum Cantuariensem de concilio habendo, &c.

Charta Kenredi & Offæ regum de terris cœnobio Eueshamensi collatis, acta Romæ anno 709. in ecclesia Saluatoris Lateranensi, confirmante pontifice Romanæ sedis Constantino, rogante venerabili viro Egvvino episcopo Vvigornensium seu Vviccciorum, cuius etiam charta subiicitur scripta anno 714.

709. *Alnensis* synodus Anglica generalis sub Bertvvaldo & Vvilfrido archiepiscopis celebrata, in qua confirmatæ donationes collatæ monasterio Eueshamensi.

712. *Constantinopolitanum* conciliabulum, in quo a Ioanne episc. CP. Monothelitarûm antesignano, aliisque episcopis, satagente impio Philippico Bardane imp. sexta synodus œcumenica damnata est.

* Agathonis diaconi ac scribæ concilii peroratio ad acta sextæ synodi generalis secundo a se descripta, vbi Bardanes exemplar, quod in palatio erat, flammis tradidisset, GL. ex nostro exemplari ac veteri interpretatione.

* Ioannis archiepiscopi CP. ad Constantinum papam epistola, qua se excusat de his quæ sub Bardane gesta sunt, GL. ex nostro exemplari ac veteri pariter interpretatione, quas cum editis tomo II. appendicis Combefisianæ comparabimus.

* Andreæ Cretensis iambi eucharistici ad Agathonem diaconum pro commendatis ad exscribendum actis synodicis, cum collatione eorumdem actorum ad codicem Tilianum, ex eadem appendice ad auctarium GL. bibliothecæ veterum patrum.

Concilium omnium episcoporum, procerum, &c totius regni per præceptum regis Inæ habitum, de mutuis connubiis inter Anglo-Saxones, Britones, & Scotos, &c.

Epistola Ceolfredi abbatis ad Naitanum regem Pictorum, pro catholico pascha, & Romana tonsura, ac decreto regis, ex Beda lib. V. cap. 22.

XC.

GREGORIVS II. Romanus, Marcelli filius, sedit annis 16. mensibus 8. & diebus 20. a die 20. vel 22. Martii anni 714. ad diem 11. Februarii anni 731. quo obiit, imperante Leone Isaurico, & in Francia Theoderico II. Kalensi cognominato.

I. Epistola ad Bonifacium presbyterum, cum indiculo sacramenti, quod ille Romæ fecit cum episcopus ordinaretur. II. ad Carolum ducem, maiorem domus regiæ Francorum. III. ad episcopos & alios omnium ordinum. IV. ad clerum & plebem, cui Bonifacius ordinatus erat episcopus V. ad optimates Thuringorum. VI. ad vniuersum populum Thuringorum. VII. ad vniuersum populum Altsaxonum. Caroli maioris domus epistola generalis de suscepto in tuitionem Bonifacio episcopo. VIII. ad Bonifacium episc. IX. ad Germanum CP. episcopum. X. ad Vrsum ducem Venetiarum. XI. & XII. ad Leonem Isaurum imp. XIII. ad Bonifacium episc. XIV. ad Sereuum Foroiuliensem episc. XV. ad Donatum Gradensem patriarcham eiusque subditos.

Capitulare Gregorii papæ II. datum Martiniano episcopo, Gregorio presbytero, & Dorotheo subdiacono in Bauariam ablegatis.

721. *Romanum* I. concilium episcoporum 32. aduersus illicita coniugia habitum nonis Aprilis, ind. 4. anno Leonis imp. 6. Extant capitula 17.

724. *Romanum* II. concilium celebratum in causa S. Corbiniani Frisingensis episcopi, ex Aribone in eius vita.

728. *Romanum* concilium, quo a Gregorio papa & occidentalibus episcopis condemnata est Leonis & Iconoclastarum aliorum hæresis, vsusque sacrarum imaginum confirmatus.

* In synodico legimus Leonem Cononem, genere Isaurum, cum errore Constantini Nacoliensis episcopi, & Biseris patricii σαρακηνόφρονος pollutus esset, nefariam in palatio instituisse synodum aduersus sacras imagines, &c.

* Ibidem mentionem reperies *Hierosolymitanæ* synodi, præside Theodoro, qui recens natam τῶν ἁγιομαχούντων hæresim damnauit.

XCI.

GREGORIVS III. Syrus, Ioannis filius, sedit annis 10. mensibus 9. & diebus 12. a die 16. Februarii ad diem 28. Nouembris, feria 3. qua obiit, sub Constantino Copronymo Leonis die 18. Iunii defuncti successore, & in Francia durante interregno post obitum Theoderici II. eiusque maioris domus Caroli Martelli die 22. Octobris defuncti.

I. Epistola ad Bonifacium archiepiscopum, ad quem pallium mittit. II. ad omnes episcopos, presbyteros & abbates. III. ad optimates & populum prouinciarum Germaniæ. IV. ad episcopos Baioariæ & Alamanniæ. V. & VI. ad Carolum Martellum subregulum, id est, maiorem domus regiæ Francorum. VII. ad Bonifacium archiepiscopum.

Excerptum a Gregorio papa III. ex patrum dictis canonumque sententiis de diuersis criminibus & remediis eorum.

731. *Romanum* I concilium in causa Gregorii presbyteri legati sedis apostolicæ, qui epistolam pontificiam Leoni imp. humano terrore motus non porrexerat.

732. *Romanum* II. concilium 93. episcoporum, in quo confirmatæ antiquæ traditiones de vsu imaginum, &c.

XCII.

ZACHARIAS, Græcus, Polychronii filius, sedit annis 10. mensibus 3. diebus 10. a die 2. vel 6. Decembris vsque ad diem 15. Martii anni 742. quo obiit, sub Constantino Copronymo: nondum Suessionibus in Francia vncto ac coronato in regem Pipino Caroli Martelli filio.

Epistola S. Bonifacii ad Zachariam papam.

I. Epistola Zachariæ ad S. Bonifacium. II. ad Burchardum episcop.

Vvirtziburgensem. III. ad Francos & Gallos. IV. V. & VI. ad Bonifacium archiepisc. VII. ad Pipinum maiorem domus, de diuersis capitulis numero 27. per Ardobanium missis. VIII. IX. & X. ad Bonifacium archiepisc. XI ad diuersos episcopos Galliæ & Germaniæ. XII. XIII. & XIV. ad Bonifacium archiepiscopum. Epistola Bonifacii ad Grifonem fratrem Pipini maioris domus. XV. ad episcopos Francorum. Epistola Bonifacii ad Zachariam papam per Lullum missa.

742. *Clonesbomense* concilium celebratum, præsidente Æthelbaldo rege Merciorum, cum Cuthberto archiepiscopo Doroberniæ, &c. de libertate ecclesiarum.

742. *Germanicum*, Ratisbonæ, vel Augustæ Vindelicorum, vt volunt, celebratum, sub Carlomanno maiore domus regiæ, 11. kalend. Maii, præside S. Bonifacio, cuius extant canones 7.

743. *Liptinense* concilium sub eodem Carlomanno habitum, prope Cameracum, kal. Martiis, eodem S. Bonifacio sedis apostolicæ vicario præside, in quo statuti canones 4. & alii 7. superioris synodi relecti & probati.

Excerpta ex epistola 105. S Bonifacii ad Cuthbertum archiepiscopum, de canonibus & statutis synodi ab eo iussu pontificis Romani & rogatu principum Francorum & Gallorum celebratæ.

743. *Romanum* I concilium celebratum indictione 12. anno 3. Artabasdi, & Luithprandi regis 32. cuius extant capitula 15.

744. aut præcedenti, *Suessionense* concilium sub die 6. nonas Martii, & luna 14. in anno 2. Childerici regis Francorum, vt habet præfatio, celebratum ab episcopis 23. sub Pipino maiore domus regiæ, duce ac principe Francorum, in quo statuti canones decem.

745. *Germanicum* III. Carlomanno iubente, & Bonifacio consulente, aduersus Aldebertum & Clementem hæreticos, &c.

745. *Romanum* II. concilium die 25. Octobris, indictione 14. Constantini 26. post consulatum eius 5. celebratum in patriarchio Lateranensi de hæreticis Aldeberto & Clemente, quos Bonifacius condemnarat.

Actioni primæ inseritur epistola S. Bonifacii ad Zachariam papam: secundæ vero initium libri de vita illius Aldeberti, & epistola, quam diuulgabat esse Iesu, & de cælo cecidisse: tertiæ oratio, quam idem sibi composuerat.

Epistola Gummuli diaconi ecclesiæ Romanæ ad Bonifacium archiepiscopum, de actis in synodo Romana contra Aldebertum & Clementem.

747. *Clonesboniense* concilium habitum sub Cuthberto Doroberniensi archiep. præsente Ædilbaldo rege Merciorum, regni eius anno 32. ind. 15.

Præmittitur epistola S. Bonifacii ad eumdem Cuthbertum, de corrigendis vitiis Anglorum, & synodo conuocanda. Extant 30. canones.

Excerptiones 145. Egberti Eboracensis archiepiscopi e dictis SS. patrum concinnatæ, de sacerdotali iure.

Ex eiusdem Egberti pœnitentialis libro II. excerptiones 35.

Canones venerabilis Bedæ presbyteri de remediis peccatorum.

XCIII. XCIV.

STEPHANVS II. Romanus, Constantini filius, alias Castorini, sedit annis 5. diebus 29. a die 29. Aprilis anni 752. ad diem 26. Aprilis anni 757. quo obiit, imperante Copronymo, & in Francia regnante Pipino.

Hic vero a nobis dicitur II. quod Stephanus ille, quem Baronius aliique recentiores notare solent II. ab antiquis scriptoribus omitti soleat, quod quarta die suæ creationis Martii 30. decesserit morte repentina subductus e viuis.

I. Epistola Stephani II. aliis III. ad Pipinum regem Francorum. II. ad proceres Francorum. III. ad Pipinum eiusque filios reges. IV. ad Pipinum eumdem, cum embolo. V. ad Francos. VI. ad Pipinum regem.

Eiusdem præceptum de hospitali & domo Romæ Fulrado abbati concessum.

Priuilegium eidem Fulrado eiusque successoribus indultum de libertate monasteriorum, quæ ipsi per diuersa Franciæ loca condiderint.

Reuelatio Stephani papæ II.

Responsa eiusdem numero 19. quæ cum in Francia esset in Carisiaco villa, Brittaniaco monasterio dedit ad varia consulta, de quibus fuit interrogatus anno Christi 754.

Epistolæ tres S. Bonifacii. I. ad Stephanum II. papam. II. ad Fulradum presbyterum & abbatem S. Dionysii. III. ad Pipinum regem.

752. *Vermeriense* concilium præsente Pipino rege celebratum, cuius extant canones 21.

753. *Metensis* synodus sub eodem Pipino rege facta, cuius extant capitula 8.

754. *Constantinopolitanum* conciliabulum iussu Constantini Copronymi imp. a 338. episcopis celebratum, aduersus cultum sanctarum imaginum, in basilica B. Virginis ad Blachernas: in qua, verba sunt synodici scriptoris, Christi omniumque sanctorum imagines idola nominauit, intercessiones negauit, & a Deo honoratas reliquias igni tradidit.

75.. *Vernense* concilium habitum die 11. Iulii, anno Pipini regis 4. vt habet præfatio, quæ extat cum canonibus 25.

XCV.

PAVLVS, Romanus, Constantini filius, sedit annos 10.

menſem 1. diem 1. a die 28. vel, vt alii, 25. Maii anni 757. quo reiecto Theophylacto quodam archipreſbytero creatus eſt, vſque ad diem 28. vel potius 29. Iunii anni 767. quo defunctus eſt, Copronymo imperante: cuius mortis nuncius ad Pipinum peruenit, cum Biturigibus hyemaret. Paulo defuncto, inuaſit Romanam ſedem Conſtantinus Totonis Nepeſini ducis frater: ideoque ſedes vacauit annum vnum, menſemque vnum cum diebus octo.

Poſt indicem & argumenta epiſtolarum Pauli papæ ad Pipinum regem numero 31. quæ a cardinale Baronio ex bibliotheca Vaticana commemorantur, extantque in codice Carolino editionis Gretſeranæ, ordine temporum vtrobique neglecto & perturbato, ſequuntur Pauli papæ I.

* Octo epiſtolæ ad Pipinum, vna ad eius filios, vna ad Francos vniuerſos, cum diplomate pro immunitate monaſterii S. Hilari Galiatenſis ſub Rauennate eccleſia poſiti, & epiſtola ad Ioannem abbatem de eccleſia ac monaſteriis, &c. Nos conferemus cum codice Carolino anno 791. exſcripto, atque in lucem emiſſo opera Iacobi Gretſeri S. I. & quæ deſunt ſupplebimus.

757. *Compendienſe* concilium in generali populi conuentu habitum, de quo Eginhartus, aliique in chronicis, ſtatuitque canones 18.

759 *Germanicum* conciliabulum, in quo Othmarus abbas monaſterii S. Galli iniuſte damnatus eſt, ex Vvalafrido in eius vita.

761. *In villa Duria* pagi Ripuarienſis: in vrbe *Niuernenſi* anno 763. in *Vvormatienſi* 764. in *Attiniaco* palatio 765. in *Aurelianenſi* ciuitate 766. in *Bituricenſi* 767. & in aliis plures habiti ſunt de rebus publicis ac vtilitate regni, ſeu ſalute patriæ, conuentus, quos non eſt opus inter ſynodos epiſcopales, aut ſacra concilia annumerare, niſi aliunde conſtet ab epiſcopis, qui cum ceteris optimatibus aderant, aliquid ad res eccleſiaſticas pertinens fuiſſe tractatum. Errant enim, qui quæcumque placita aut colloquia regum optimatumque ſeu procerum Gallorum inter ſacras ſynodos recenſere moliuntur.

767. *Gentiliacenſe* concilium in villa agri Pariſiacenſis, præſente Pipino rege celebratum, regni eius anno 16. de cultu ſacrarum imaginum, & de ſanctiſſima Trinitate, ſiue, vt loquitur Ado in chronico, vtrum Spiritus ſanctus ſicut procedit a Patre, ita procedat a Filio; & vtrumne ſanctorum imagines fingendæ aut pingendæ eſſent in eccleſiis. De iiſdem Eginhartus, Regino, & alii.

* Conſtantini papæ neophyti, vt præfert titulus, ſiue inuaſoris Romanæ ſedis, epiſtolæ duæ ad Pipinum regem, ex eodem codice Carolino.

XCVI.

STEPHANVS III. aliis IV. Siculus, Oliui filius, exturbato perfido Constantino, sedit annos 3. menses 5. & dies 27. a die 5. Augusti anni 768. vsque ad kalendas Februarii anni 772. qua die obiit, imperante Copronymo, & Francis dominante Carolo magno, cuius frater Carlomannus obierat die 4. Decembris anni superioris.

I. Epistola ad Bertradam reginam, & Carolum regem eius filium.
II. & III. ad Carolum & Carlomannum reges.
* Ex eodem codice Carolino quæ desunt subiicientur.

769. *Romanum* concilium celebratum indictione 7. anno Caroli regis Francorum 1. in basilica Constantiniana, de electione Romani pontificis, & cultu sacrarum imaginum: in quo selecti e Gallia episcopi duodecim affuerunt, quorum nomina in Anastasianis exemplaribus exciderunt.

770 *Vvormatiense* concilium, seu potius conuentus regius, publicumque principum, tum ecclesiasticorum, tum sæcularium placitum, vt tunc vocitabant.

XCVII.

HADRIANVS I. Romanus de regione Vialata, Theodori filius, sedit annos 23. menses 10. dies 17 a die 10. Februarii anni 772. ad diem 26. Decembris anni 795. quo defunctus est, imperante Constantino, rege vero Francorum eiusque amico summo Carolo magno.

Epitaphium Hadriani a Carolo rege compositum, & Romæ in eiusdem tumulo incisum.

Index & argumenta epistolarum Hadriani papæ I. ad Carolum magnum regem, quæ a cardinale Baronio ex bibliotheca Vaticana commemorantur, extantque in codice Carolino editionis Gretseranæ, ordine temporum vtrobique perturbato. Nos editas in collectione regia cum codice illo comparabimus, & si quid desit, supplebimus.

Post sex epistolas Hadriani papæ ad Carolum magnum integras, sequuntur excerpta ex aliis eius epistolis ad eumdem: deinde post eiusdem epistolas VII. & VIII. priuilegium monasterio S. Dionysii concessum, vt proprium ei liceat habere episcopum: post IX. & X. subiicitur

Constitutio Caroli magni regis, seu epistola generalis de scholis per singula episcopia & monasteria instituendis.

XI. XII. XIII. & XIV. ad eumdem regem.

Epistola

Epiſtola Caroli magni ad Faſtradam coniugem, de victoria Auarica, & de litania trium dierum.

Decretale precum quorumdam epiſcoporum.

XV. epiſtola Hadriani ad Tilpinum archiepiſc. Remenſem. XVI. ad Conſtantinum & Irenem. XVII. ad Taraſium patriarcham CP.

Epiſtolæ Taraſii ad Hadrianum duæ.

Orientalium ad eumdem epiſtola.

772. *Vvormatienſe* II. concilium a Carolo celebratum, priuſquam in bellum Saxonicum iniret: cuius extat vnum tantum capitulum num. ſeu §. 205. libri VII. capitularium.

772. *Dingoluingenſe* concilium in Bauaria celebratum pridie idus Octobris, indictione 10. anno 21. Taſſilonis Bauariæ ducis. Extant capitula 14. cum popularibus legibus 16.

773. *Genauenſe* concilium dicitur hoc anno celebratum apud Ianuam ciuitatem, hoc eſt Geneuam, antequam per Ciniſium Iouiſque montem exercitus ſuos in Italiam aduerſus Langobardos effunderet Carolus magnus. Verum id militare potius bellicumque placitum, quam ſacram eccleſiaſticamve ſynodum dixerim.

Epitome canonum, quam Hadrianus papa I. miſit ad Carolum regem anno 773. decerptam ex 50. canonibus apoſtolorum, ex canonibus Ancyranis, Neocæſarienſibus, Gangrenſibus, &c.

Hadriani papæ epiſtola ad Carolum magnum huic canonum codici p[illegible]xa.

775. *In villa Duria* habitam ſynodum ad militiam potius regimenque regni, quam ad politiam retulerim eccleſiaſticam: non ſecus ac *Vvormatienſe* III. concilium, ſeu placitum publicum anni ſequentis, *Paderbornenſe* anni 777. *Durienſe* anni 779.

Capitulare Caroli magni anno regni eius 11. in menſe Martio factum, quod Sirmondus noſter ex Eginharto decretum *Hariſtallenſe* dici poſſe ſuſpicatur.

780. *Lippienſe* in Germania concilium de ſedibus epiſcopalibus in Saxonia erigendis.

781. *Colonienſis* ſynodus, ex Eginharto apud Baron. eiuſque ſequaces.

Hadriani papæ capitula 80. ex Græcis & Latinis canonibus, & ſynodis Romanis, atque decretis præſulum ac principum Romanorum ſparſim collecta, & Ingilramno Mediomatricæ vrbis epiſcopo ab eodem papa tradita 13. kal. Octobres, indictione 9. anno Chriſti 785. cum notis Antonii Auguſtini archiepiſcopi Tarraconenſis.

786. *Paderbornenſe* alterum concilium memoratur de rebus ad Saxonum conuerſionem ſpectantibus, in quo iacta creduntur Miſnenſis eccleſiæ fundamenta. Eodem anno collocatur *V[illegible]matienſe* IV. in quo Brittonum principes Carolo regi ſupplices oblati ſunt.

787. *Calchutense* in Anglia concilium a Gregorio Ostiensi & Theophylacto Tudertino episcopis, & legatis Hadriani papæ I. celebratum, cuius extant capitula 20.

787. NICÆNVM II. vniuersale, siue œcumenicum ordine VII. celebratum fuit in Bithynia a 350. episcopis, indictione 11. tempore Hadriani papæ I. & Tarasii patriarchæ CP. Constantini atque Irenes matris eius impp. aduersus Iconoclastarum hæresim. Huius duplex est editio: præcedit vulgata & antiqua Latine tantum: deinde Græco-Latina ex versione Anastasii bibliothecarii, hoc ordine.

Actio I. anno consulatus Constantini 8. indictione 11. sub 8. kal. Octobris, in clarissima Nicensium metropoli, quæ est in Bithynia prouincia, duobus Petris apostolicæ sedis legatis, Tarasio, aliisque residentibus.

Epistola imperatoris ac matris eius Irenes ad synodum.

Confessio catholica cum anathematismis & SS. patrum testimoniis.

Actio II. die 6. kal. Octobris, in qua lectæ Hadriani papæ literæ ad impp. & Tarasium.

Actio III. eadem die, in qua lectæ literæ Tarasii ad episcopos Antiochiæ, Alexandriæ, & sanctæ vrbis, hoc est Hierosolymorum: necnon orientalium pontificum ad Tarasium, synodica Theodori patriarchæ Hierosolymitani.

Actio IV. eadem die, in qua SS. patrum testimonia recitata, & in iis sermo Athanasii de imagine Berytensi domini nostri Iesu Christi. Epistola Gregorii papæ siue II. siue III. ad S. Germanum patriarch. CP. Epistola S. Germani ad Ioannem Synnadorum episcopum, & ad alios.

Actio V. die 4. nonas Octobris, in qua lecta pariter, & in medium adducta veterum patrum excerpta Simeonis Stylitæ, Ioannis episcopi Thessalonicensis, Amphilochii, Theodori lectoris, Ioannis Gabalitani, Euagrii, &c.

Actio VI. pridie nonas Octobris, in qua lecta fuit refutatio falso nominatæ definitionis a turba Christiani nominis accusatorum confutæ, siue conciliabuli CP. sub Copronymo, distincta in tomos seu segmenta sex, quibus subiicitur: quan-

topere in ecclesia vtiles sint imagines, breuis demonstratio.

Actio VII. die 3. idus Octobris, in qua lecta est definitio Nicænæ II. synodi in sacra Dei ecclesia Sophia celebratæ.

Oratio Tarasii ad imp. eiusque matrem.

Epistola synodi ad clerum CP. vrbis.

Canones 22. concilii Nicæni, interprete Gentiano Herueto.

Tarasii episc. CP. epistola ad Hadrianum papam.

Epistola Hadriani papæ ad Carolum regem Francorum & Langobardorum, de imaginibus, qua confutantur illi, qui synodum Nicænam II. oppugnarunt.

Sequitur eadem Nicæna II. synodus Græce & Latine, hoc ordine.

Gregorii papæ Romani epistolæ duæ de sacris imaginibus ad Leonem Isaurum imp.

Anastasii bibliothecarii præfatio in septimam synodum ad Ioannem papam VIII. Latine.

Diualis sacra imp. Constantini & Irenes Augustæ ad Hadr. papam, Latine.

Apologeticus ad populum Tarasii à secretis, die qua factus est patriarcha, ind. 8. anno a mundi ortu 6293.

Conscriptio breuis indicans quæ facta sunt ante synodum.

In actione II. habentur epistolæ Hadriani ad impp. & ad Tarasium, & in aliis actionibus aliæ, de quibus supra.

Actionem octauam celebratam 10. kal. Nouembris, habent Græci codices, quæ nec apud Anastasi[illegible] nec in vulgata editione continetur. Ad eam referunt[illegible] [illegible]anones 22. G. & L. excusi.

Sermo laudatorius pronunciatus sanctæ synodo ab Epiphanio diacono ecclesiæ Catanæ [illegible]iculorum, Latine.

Tarasii epistolæ duæ ad Ha[illegible]rianum G. & L. & vna ad Ioannem hegumenum.

Quomodo intelligendum sit Dei nomen esse incommutabile, &c.

787. *Vvormatiense* V. concilium, in quo reuersus Roma imperator manifestauit sacerdotibus & optimatibus regni causas sui itineris, & qualiter versutia Tassilonis coram summo pontifice esset deprehensa, vt loquitur Regino.

788. *Ingilenheimense* concilium, in quo perfidiæ damnatus Tassilo

dux Baioariorum, vita concessa, in monasterium cum Theudone filio ingressus est.

* Eodem anno 788. die 15. Iunii habitum esse *Narbone* concilium aduersus Felicem Vrgellitanum testis est Catellus pagg 654. & 743. historiæ Landgothicæ.

788. *Acleense* seu Acclechense in Britannia die 3. kal. Octobris.

Capitulare *Aquisgranense* Caroli magni regis, siue edictum legationis datum die 23. Martii, indictione 12. anno Christi 789. constat capitulis 82. Sequuntur capitula 16. quæ ad monachos proprie spectant. Item alia 21. de diuersis rebus, partim ecclesiasticis, partim politicis.

790. *Vvormatiense* VI. seu potius conuentus, in quo disposuit Carolus ea quæ vtilia videbantur esse in regno suo, vt loquuntur annales Metenses.

791. *Foroiuliense* concilium a Paulino Aquileiensi patriarcha congregatum in causa sacrosanctæ Trinitatis & incarnationis Verbi diuini, anno principatus Caroli 23. in Italia 15. Extant capitula 14.

792. *Ratisponense* concilium, in quo Felicis Vrgellitani episcopi tum præsentis & abnegantis, hæresis, quæ Christum adoptiuum Dei filium dicebat, presente Carolo magno rege, damnata est. Idem Felix per Angilbertum abbatem in præsentia Hadriani apostolici adductus, hæresim suam denuo confessione facta damnauit.

793. Collatio *Verolamii* facta sub Offa rege Merciorum de exquirendo S. Albani protomart. sepulturæ loco. Item concilium prouinciale ibidem mense Aug eiusdem anni, sub Humberto archiepisc. Lichefeldensi.

794. *Verolamiense* II. concilium, in quo reuersus Roma rex Offa multa monasterio S. Albani tribuit.

794 *Francofordiense* concilium celebratum ab episcopis vniuersi regni Francorum, Italiæ, Galliæ, ac Germaniæ, presente Carolo magno rege atque Hadriani papæ legatis Theophylacto & Stephano episcopis, in quo hæresis Feliciana tertio damnata est, & acta concilii Nicæni II. in causa imaginum confirmata.

I. Epistola Hadriani papæ ad episcopos Hispaniæ contra Elipandum archiepiscopum Toletanum.

II Libellus episcoporum Italiæ, sacrosyllabus dictus, contra Elipandum, decreto concilii huiusce missus ad prouincias Hispaniarum & Galliciæ.

III. Synodica concilii ab episcopis Galliæ & Germaniæ ad præsules Hispaniæ missa.

IV. Caroli magni regis epistola ad Elipandum & ceteros ep. Hispaniæ.

V. Canones concilii Francofordiensis numero 56.

XCVIII.

LEO III. Romanus, Azuppii filius, sedit annos 20. men-

ses 5. dies 17. a die 26. Decembris anni 795. ad diem 12. Iulii anni 816. quo obiit, Leone Armeno in oriente, & Ludouico pio Francorum rege in occidente imperantibus.

Kenulfi regis Merciorum epistola ad Leonem papam III.

I. Epistola Leonis III. ad Kenulfum regem Merciorum. II. ad Carolum magnum. III. ad Richulfum episc. Moguntinum.

Epistola Caroli magni ad Leonem III. papam.

Eiusdem defensoris sacræ ecclesiæ commonitorium ad Angilbertum abbatem Centulensem, quem vocat Homerum auricularium.

Eiusdem Caroli epistolæ duæ ad Offam regem Merciorum.

Theodulphi Aurelianensis episcopi capitulare ad parochiæ suæ sacerdotes ante 800. Christi annum ed tum fuit. Errauitque Baronius, & post eum Binius, qui in annum 836. retulerunt, cum constet Theodulfum ante annum 824. obiisse.

* Leonis eiusdem papæ epistolæ aliquot nondum editæ.

798. aut seq. *Finchalense* concilium præside Eanbaldo Eboracensi archiepiscopo, in quo actum de pascha re & canonum obseruatione.

798. *Bacanceldense* concilium anno Kenulfi regis Merciorum 2. præside Æthelardo archiepiscopo Dorobernienſi, in quo decretum est ex mandato Leonis papæ III. vt super ecclesias viri sæculares non habeant dominium.

799. *Romanum* concilium in basilica S. Petri a Leone III. papa & episcopis 57. Caroli magni regis hortatu celebratum aduersus Felicem Vrgellitanum, eiusque epistolam contra Alcuinum scriptam. Ex tribus eius actionibus supersunt quædam fragmenta.

Eodem anno *Aquisgranense* concilium, in quo Felix Vrgellitanæ ciuitatis episcopus, hæreseos, in quam relapsus fuerat, iterum conuictus, catholicam fidem ex animo posita simulatione professus est, vt docent eum auctor vitæ Alcuini, adeoque ipse Alcuinus, tum ipsemet Felix in fidei suæ professione ad suos Vrgellitanos postmodum scripta.

800. *Clouesboense* concilium, præside Athellardo Doroberniæ archiepiscopo in quo fatentur omnes eamdem in Anglia fidem adhuc floruisse, quæ a missis a S. Gregorio prædicatoribus fuerat annunciata, & de prædiis quædam statuta.

Eodem anno, exeunte Decembri, in *Romana* synodo, præsente Carolo magno, Leo papa in basilica S. Petri ferens sacrum euangelium, ambonem conscendit, & ab obiectis criminibus per inuocationem diuini nominis se purgauit.

Caroli magni selecta capitula ecclesiastica ab ipso, partim adhuc rege, partim imperatore, diuersis temporibus edita, in titulos quinque distributa, in quorum vltimo continetur:

Epiſtola eiuſdem imperatoris ad Pipinum filium regem Italiæ, de pace eccleſiarum Dei, & illis ſeruientium.

Capitula Caroli magni per annos imperii diſtributa, Romæ, Aquiſgrani, ad Salz, ad Theodonis villam, Nouiomagi, Bononiæ in littore maris, & alibi edita; ex quibus ſelecta ſunt eccleſiaſtica 34. capitulare epiſcoporum, capitula excerpta de canone, capitulare ad Salz quarto anno imperii, capitulare dominicum anno 805. ad Theodonis villam, capitulare interrogationis anno 811. breuis capitulorum ad epiſcopos & abbates.

IX. Chriſti ſæculum. 802. *Altinenſe* concilium iuſſu Paulini Aquileienſis epiſcopi congregatum, cuius extat ſynodalis ad Carolum imperatorem aduerſus Ioannem Venetiarum ducem, qui Ioannem Gradenſem patriarcham interfecerat.

802. *Aquiſgranenſe* ſub Carolo magno imp. ex Italia reuerſo in Galliam.

803. *Cloueshoenſe* concilium anno 7. Kenulfi regis Merciorum, præſide Athelardo Dorobernienſi archiepiſcopo, cuius extat decretum de libertate eccleſiarum, cum ſubſcriptionibus.

806. Apud *Theodonis villam* in conuentu Francorum, Carolus magnus inter filios tres regnum ſuum diuiſit.

806. *Conſtantinopolitanum* conciliabulum I. in cauſa ſacerdotis cuiuſdam Ioſephi, quem Taraſius patriarcha CP. ſacerdotio amouerat, celebratum.

809. *Conſtantinopolitanum* II. conciliabulum, menſe Ianuario, ind. 2. contra Theodorum Studitam & Platonem archimandritas, ideo dictum mœchoſynodus, quod coniugium, viuente adhuc legitima vxore, contractum cum alia, ex diſpenſatione legitimum poſſe dici definierint proditores epiſcopi, qui & hæc addiderunt: leges diuinas aduerſus reges nihil poſſe, &c.

809. *Aquiſgranenſe* concilium menſe Decembri, in quo agitata eſt quæſtio de proceſſione Spiritus ſancti, & decreta legatio ad Leonem III. papam, ex Adone, Reginone, & aliis.

Ratio habita de ſymbolo fidei in ſecretario S. Petri apoſtoli, indict. 2. inter Leonem papam & Bernarium ac Ieſſe epiſcopos, & Adalardum abbatem miſſos Caroli imp.

Caroli magni imp. breuiarium diuiſionis theſaurorum, quam poſt obitum ſuum obſeruari iuſſit: cui ſubſcripſerunt vndecim epiſcopi, quatuor abbates, cum pluribus comitibus.

813. *Arelatenſe* VI. concilium in baſilica S. Stephani celebratum die 10. Maii, æra 851. Extant canones 26.

813. *Moguntiacum* concilium celebratum indictione 6. die 9. Iunii, in clauſtro baſilicæ S. Albani. Canones continet 55. editos a 30. epiſcopis & 25. abbatibus.

813. *Rhemense* II. concilium, mediante mense Maio, vt habet eius præfatio canonibus 44. præfixa, a Vulfario metropolitano congregatum.

813. *Turonense* III. concilium canonibus 51. comprehensum, absque vlla mensis aut diei nota.

813. *Cabilonense* II. concilium celebratum ab episcopis & abbatibus totius Galliæ Lugdunensis, vt habet præfatio. Canones continet omnino 66.

Capitulare Caroli magni, anno imperii eius 13. post quinque synodos præcedentes editum, de iis quæ episcopi congregati in vnum obseruanda decreuerant & admonenda.

814. *Constantinopolitanum* III. conciliabulum, quo Iconoclastæ hæretici Nicænam synodum secundam condemnarunt, & pseudosynodum CP. sub Copronymo celebratam confirmarunt.

Theodori Studitæ epistola ad synodum Iconomachicam, nomine omnium præpositorum scripta.

814. *Nouiomense* concilium, in quo a Vulfario Remensi cum coepiscopis composita est controuersia, quæ inter Nouiomensem & Suessionensem episcopos versabatur de parochiis quibusdam, quas vterque ad suam diœcesim pertinere contendebat.

* Iesse Ambianensis episcopi ad sacerdotes, aliosque in sua diœcesi Christo digne militantes epistola, per interrogationem & responsionem de iis quæ spectant ad baptismum, &c.

XCIX.

STEPHANVS IV. aliis V. Romanus, Marini filius, sedit menses 6. dies 24. a die 21. Iunii anni 816. ad diem 25. Ianuarii anni 817. quo obiit, imperantibus Ludouico pio & Leone Armeno.

816. *Aquisgranense* I. concilium, indictione 10. in quo edita est forma institutionis canonicorum per capita 105. & sanctimonialium per capita 28.

Inde quoque paullo post prodiit capitulare Ludouici pii imp. capitibus 29. comprehensum.

Epistola Ludouici pii imp. ad Sicharium archiepiscopum Burdegalensem, & ad alios regni præsules.

816. *Celichytense* concilium die 6. kal. Augusti, ind. 9. Kenulfi regis 20. in quo, præsidente Vulfredo archiepiscopo Cantuariensi, editi sunt canones 9. ad res moresque ecclesiasticorum.

C.

PASCHALIS I. Romanus, Bonosi filius, sedit annis 7.

mensibus 3. diebus 17. a die 27. Ianuarii anni 817. vsque ad diem 13. Maii anni 824. quo obiit, imperantibus Ludouico pio & Michaële balbo.

I. epistola de confirmatione priuilegiorum Rauennaris ecclesiæ ad Petronacium archiepiscopum. II. de inuentione reliquiarum S. Cæciliæ.

817. *Aquisgranensis* conuentus abbatum Franciæ cum monachis suis in domo Aquisgrani palatii, quæ Lateranis dicitur, die 6. idus Iulias, in quo ad regularium institutionem capitula 80. edita fuerunt.

Notitia de monasteriis, quæ regi militiam, dona, vel solas orationes debent.

Canon, *Ego Ludouicus imp. Aug.* &c. apud Gratianum dist. 63.

820. *Cantuariense* concilium sub Vulfredo archiepiscopo, Beornulfi regis Merciorum primo.

821. *Apud Theodonis villam* concilium, mense Octobri, a 32. episcopis, aduersus percussores clericorum, capitulis 4. comprehensum, firmatum paullo post in alio conuentu Triburiæ decreto Lud. pii, ac pene omnium Galliæ & Germaniæ principum subscriptionibus roboratum.

821. *Oslaueshlense* concilium sub Vulfredo archiepisc. Cantuariæ.

822. *Cloueshonense* sub eodem archiepiscopo.

822. *Attiniacense* concilium, in quo Ludouicus pius imp. regni sui anno 9. publicam pœnitentiam sua sponte suscepit.

Ludouici pii capitulare II. capitulis 28. comprehensum anno 823.

CI.

EVGENIVS II. Romanus, Boëmundi filius, sedit annis 3. mensibus 2. & diebus 23. a die 15. Maii anni 824. ad diem 7. Augusti anni 827. imperantibus iisdem Ludouico pio & Michaële balbo.

Decreta Eugenii papæ II. (seu potius III. in concilio Remensi.)

Conuentus *Parisiensis* de imaginibus, kal. Nouemb.

Epistola Ludouici pii imp. ad Eugenium II. papam.

Eiusdem imp. commonitorium Ieremiæ & Ionæ episcopis, cum ab eo legati Romam irent ad Eugenium.

824. *Cloueshoense* concilium 3. kal. Nouembris, ind. 2. sub Vulfredo archiepiscopo Cantuariensi.

826. *Ingilenheimense* concilium, mense Iunio, in quo imperator legationes tam a sede Romana, quam a monte Olíueti per Dominicum abbatem perlatas suscepit, audiuit, absoluit, vt ait auctor vitæ Ludouici. Videndum quoque caput 96. libri VI. Benedicti leuitæ de his qui rapinas infra regnum faciunt.

826.

826. *Romanum* concilium indictione 5. die 15. Nouembris, anno Ludouici imp. 13. sub Eugenio II. papa a 63. episcopis celebratum. Ex canonibus 38. supersunt duntaxat duo.

CII.

VALENTINVS, Romanus, Petri filius, sedit dies tantum 40. aut, vt alii, vix mensem, anno 827. quo vero obierit die, non constat. Sunt tamen qui eius electionem collocant die 8. Augusti, feria prima, mortem vero die 21. Septembris eiusdem anni.

CIII.

GREGORIVS IV. Romanus, Ioannis filius, sedit annis 16. non a die 8. kal. Octobris, seu 24. Septembris anni 827. quo electus est, sed a die 7. kal. Februarias anni 828. quo examinata a legato Ludouici imperatoris populi electione, ordinatus est, vsque ad diem Ianuarii circiter 25. anni 844. quo obiisse dicitur, imperantibus Lothario I. & Michaële Theodoræ filio, rege vero Galliæ Carolo caluo.

I. Epistola ad vniuersos episcopos de Aldrico Cenomanensi episcopo II. ad episcopos & fideles de Ebbone Remensi archiepiscopo. III. de confirmatione Ansgharii archiepiscopi Nordhalbingorum primi, pag. 145. rerum Germanicarum Erpoldi Lindembrogii.

Ludouici pii epistola ad Hilduinum abbatem S. Dionysii.

Eiusdem imperatoris capitulare III. de his quæ Aquisgrani sub finem anni 828. constituta sunt, cum epistola generaliter populo legenda.

829. Ex decreto imp. Ludouici pii quatuor concilia celebrata sunt.

I. *in Moguntiaco*, ab archiepiscopis Autgario, Hadebaldo, Hetti, ac Bernuino, cum eorum suffraganeis.

II *in Parisio*, ab Ebbone, Ragnoardo, Lantranno, & Aldrico, qui paullo ante fuerat electus.

III. *in Lugduno*, ab Agobardo, Bernardo, Andrea, Benedicto, & Agerico.

IV. *in Tolosa*, a Nothone, Bartholomæo, Adelelmo, Aiulfo, ac suffraganeis. Ex his vnicum modo extat, quod sequitur:

Parisiense VI. celebratum die 6. Iunii, ac libris tribus comprehensum, quibus præfixa est Ludouici imp. generalis ad omnes epistola, ex placito Aquisgranensi de quatuor illis conciliis episcoporum in quatuor imperii partibus congregandis.

829. *Vvormatiense* concilium Augusto mense habitum, præsente se-

dis apostolicæ legato, in quo sancita sunt capitula regia de his, quæ episcopi in quatuor conciliis paullo ante celebratis inuenerant.

832. Ludouici pii imp. diploma de ordine monastico in monasterio S. Dionysii per episcopos eius auctoritate restituto.

833. *Londoniense* concilium habitum 26. Maii, in festo S. Augustini Anglo-Saxonum apostoli, præsentibus Egberto rege Vvest-Saxoniæ & Vvithlasio rege Merciorum, ab archiepiscopis Celnotho Dorobernensi, Eubaldo Eboracensi, aliisque episcopis nouem.

Eodem anno 833. mense Octobri, indictione 12. contigit apud *Compendium* palatium Lotharii imperatoris & quorumdam episcoporum facinus illud execrandum aduersus piissimum imperatorem Ludouicum, quod quidam illius æui chronographus merito iure Francorum dedecus appellauit.

Agobardi Lugdunensis archiepiscopi libellus de eodem conuentu Compendiensi, & publica Ludouici imp. pœnitentia.

834. Conuentus *apud S. Dionysium*, in quo Ludouicus pius ecclesiasticæ communioni per episcopos restitutus, imperii quoque ornamenta suscepit dominica II. quadragesimæ, kalendis Martiis. Plura auctor vitæ Ludouici, Nithardus, aliique.

835. *Metense* concilium in ecclesia S. Stephani celebratum, in quo imperator ab Ebbone Rhemensi archiepiscopo excommunicatus, & ingressu ecclesiæ interdictus absoluitur.

835. *Apud Theodonis villam* coactum concilium, in quo, Ludouico imp. iterum ab episcopis reconciliato, Ebbo Remorum archiepisc. quod in imperatorem conspirarat, damnatus, graduque deiectus est proximis ante quadragesimam diebus, præsidibus Drogone Metensi atque Hetti Treuirensi episcopis. Ipsa vero Ebbonis professio ab Hincmaro Remensi cap. 36. posterioris operis aduersus Gothescalcum dicitur acta, propriæque manus subscriptione roborata in conuentu synodali generaliter habito apud Theodonis villam, anno incarnationis D. N. I. C. 835. ind. 13. sub die kal. Martiarum. Inter eius confessores nominatur Aiulfus, siue Agiulphus, aut Aygulfus Bituricensis archiepiscopus, Stephani decessor.

836. *Aquisgranense* II. concilium, indictione 14. die 6. Februarii, in secretario basilicæ S. Mariæ, quod Lateranis dicitur, Ludouici pii imperatoris iussu atque euocatione, vt habet præfatio, celebratum, atque in duas partes distributum: quarum prior tripartitos canones complectitur, de tribus capitulis ab eodem Ludouico ad tractandum propositis. Ad posteriorem enim pertinent libri tres ab eadem synodo ad Pipinum Ludouici filium Aquitaniæ regem scripti, quibus ea sacræ scripturæ testimoniis exemplisque illustrant, quæ Pipino eidem per epistolam antea suggesserant.

* Ionæ Aurelianensis episcopi ad eumdem Pipinum Aquitaniæ regem.

epiſtola, ſiue tractatus, quomodo ſe rex ac princeps gerere debeat erga Deum, eccleſiam, ſacerdotes, ſubditos, ſeipſum, capitibus 17. diſtinctus.

* Aldrici Senonenſis archiepiſcopi priuilegium a D. Luca Dacherio editum tomo II. ſpicilegii, cui multi ſubſcripſerunt antiſtites, atque inter eos Stephanus Bituricenſium archiepiſcopus: vnde patet non ante annum 835. fuiſſe conceſſum, aut certe non omnes eodem ſubſcripſiſſe tempore, quod Aiulfus docet anno 835. adhuc ſuperſtes.

Characteres additi diplomati Ludouici imp. deſignant diem 16. Nouembris anni 834. indictione 13. iam a menſe Septembri inchoata. Quod ſi 15. indict. & annum Ludouici 24. legas, omnia ad amuſſim conuenient anno 836.

836. *Apud Stramiacum* in pago Lugdunenſi conuentus æſtiuo tempore, die Auguſti 23. habitus, vt docent auctor vitæ Ludouici, Ado & alii, in eoque ventilata cauſa eccleſiarum Lugdunenſis ac Viennenſis ob fugam Agobardi & Bernardi præſulum, qui tamen ſuas poſtea ſedes receperunt.

838. *Kingſtonienſe* concilium celebratum anno Egberti Vveſt-Saxonum regis 39.

839. *Cabilonenſis* conuentus de rebus eccleſiaſticis & politicis componendis.

840. Lotharii imp. edictum cum ſubſcriptionibus epiſcoporum de Ebbonis Remenſis archiepiſcopi in concilio apud Theodonis villam anno 835. depoſiti reſtitutione.

Leges eccleſiaſticæ Kenethi regis Scotorum, ſiue politicæ 28. ſiue eccleſiaſticæ 8. ad hæc tempora, ſaltem ante annum 855. quo obuſſe dicitur, pertinent.

841. *Bituricenſis* conuentus, præſente Carolo caluo rege, qui in ea ciuitate, pridie idus Ianuarii, indictione 4. anno 1. regni ſui, confirmauit eccleſiæ Niuernenſis priuilegia.

842. *Conſtantinopolitanum* concilium, in quo hæreſi Iconoclaſtarum damnata, cultus imaginum Conſtantinopoli eſt reſtitutus, eiectoque Ioanne patriarcha hæretico, Methodius orthodoxæ fidei defenſor ſubrogatus eſt. In ſynodico duplex Conſtantinopoli dicitur coacta ſynodus, I. in Blachernis ſub Theophilo Iconoclaſta, II. in Canicleo ſub Michaële eiuſque matre Theodora, in qua Ioanne λεκανομάντι depoſito, ſeptem ſanctæ ſynodi approbatæ, & ſacræ imagines ad eam quæ eis debetur, venerationem reductæ.

843. *Toloſanum* capitulare Caroli iunioris calui regis anno eius 4. menſe Iunio, indictione ſexta, ſiue capitula 9. preſbyterorum Gothiæ rogatu acta, ex capitularibus Caroli calui a Sirmondo primum editis. Quid vero ſi legas indictione 7. & ad annum ſequentem referas? Vide ſequentem §.

843. Conuentus habitus in *villa* quæ ditur *Colonia*, prope Vindinum Cenomanorum, anno 4. Caroli, indictione 6. in quo sancita capitula sex, & confirmata.

843. *Apud Lauriacum* in pago Andegauensi concilium episcoporum celebratum, mense Octobri, indictione 7. anno Caroli calui 4. in quo sancita capitula quatuor.

CIV.

SERGIVS II. Romanus, Sergii filius, regionis quartæ, sedit annis 3. mensibus 2. diebus 3. a die 10. Februarii anni 844. saltem eo die quo tanta nix in vrbe effusa, vt omnibus candidata videretur, vsque ad diem 12. Aprilis anni 847. quo obiit, imperantibus Lothario & Michaële τῷ μέθυσῃ, rege vero Carolo caluo.

Epistola Sergii ad episcopos Transalpinos, de prælatione Drogonis vicarii sedis apostolicæ.

*844. *Tolosam* obsidebat Carolus caluus, vt patet ex charta episcopii Biterrensis data 14. kal. Iunias, indictione 7. anno 4. regnante Carolo. Vnde rectius forte huc transferas Tolosanum illud capitulare, de quo paullo ante diximus.

844. *Ad Theodonis villam*, in loco qui dicitur *Iudicium*, quando tres fratres Lotharius imp. Ludouicus rex Germaniæ, & Carolus caluus rex Francorum simul conuenerunt, statuta sunt capitula sex ab episcopis, præsidente ex consensu regum Drogone Metensi episcopo, mense Octobri, anno 5. Caroli regis, indictione non 7. vt mendose in capitularibus, conciliis Galliæ, & in collectione regia editum est, sed 8.

844. *Vernense* concilium II. in quo decreti canones 12. præsentibus Ebroino Pictauorum episcopo, Vvenilone Senonum archiepiscopo, Ludouico S Dionysii abbate, & Hincmaro post Remorum archiepiscopo, anno regni Caroli quinto, mense Decembrio, indictione non 7. sed 8. vt mox iam obseruabamus, & in Ioannæ papissæ cenotaphio euerso pluribus docuimus.

845. *Beluacense* concilium celebratum mense Aprilis, anno 5. regni Caroli, indictione non 7. sed 8. labente, vt iam monuimus in synopsi historica, chronico, ac cenotaphio. In eo facta sunt capitula octo, decretumque, vt post decennium depositionis Ebbonis in Remensi ecclesia Hincmarus ordinaretur episcopus, quem vide epist 19. tom. II. pag. 272.

845. *In Meldensi* quoque ecclesia celebratum est die 15. kalend. Iulias, Caroli calui regis anno succrescente feliciter sexto, indictione 8. concilium doctissimum, præsidibus Vvenilone Senonensi, Hincmaro Remensi, Gumboldo Rotomagensi, & Rodulfo Bituricensi metropolitanis, in

quo præfixis recentium aliquot synodorum in villa Colonia, apud Theodonis villam, apud Lauriacum, apud Beluacum decretis, alia simul ad redintegrandum ecclesiæ statum, & ad principis ac reipublicæ salutem prolata sunt capitula noua numero 66.

846. *In Britannia minori* Carolus caluus cum Nomenoio duce Britonum, interuenientibus hinc & inde sacramentis, pactus est.

847. vt modo loquimur, vel ex more veteri Gallicano 846. *Parisiense* concilium celebratum est ab iisdem præsulibus & eodem Guntboldo Rotomagensi archiepiscopo ac coepiscopis suis, vt ex fine præfationis Meldensi concilio præfixæ constat, die 16. kal. Martias, in quo ab episcopis absoluta sunt quæ in illo Meldensi perfici non potuerant. Nec te terreat annus incarnationis dominicæ 846. cum enim Romæ & alibi a kalendis Ianuarii numerari iam cœpisset annus 847. Galli saltem plerique vsque ad 25. diem Martii incarnationi dominicæ sacrum, vel vsque ad paschales ferias numerabant adhuc annum 846.

Subiecit Sirmondus priuilegium electionis & libertatis monasterio Corbeiensi, cuius abbas erat Rathbertus, confirmatum in hac synodo Parisiensi, anno incarnat. dominicæ 846. indictione 10. quæ rem omnem decidit, euincitque non aliam esse Parisiensem synodum ab illa, de qua postea Sirmondus ex Flodoardo.

Ad eumdem annum, vel ad præcedentem potius pertinere videntur capitula 19. in villa *Sparnaco* Remensis ecclesiæ, excerpta a domno rege Carolo & principibus eius ex quampluribus capitulis, quæ prius edita fuerant in synodis a Vvenilone, Hincmaro, Vrsmaro, cum suffraganeis suis, & regi, sicut ipse iusserat, oblata.

CV.

LEO IV. Romanus, Radoaldi filius, sedit annos 8. menses 3. dies 5. vel ab illo ipso die 12. Aprilis anni 847. quo Sergius obiit, vel paullo post, cum nondum ad sepulturam debitam fuisset deportatus, ex Anastasio illius æui scriptore, vsque ad diem 17. Iulii anni 855. quo obiit, imperantibus Lothario (qui eodem anno die 28. vel 29. Septembris, Prumiæ defunctus est) eiusque filio Ludouico, & apud Græcos Michaële potore: rege autem Galliæ Carolo caluo, & Germaniæ Ludouico eius fratre.

De fabula Ioannæ papissæ, quam creduli quidam scriptores ἀβασανίστως promulgarunt, ac detersa modo per eruditos viros etiam in alienis ab ecclesia catholica castris militantes caligine, fanatici quidam nouatores *Maresius*, *Hottingerus*, &c. defen-

dere moliuntur, plura nuper docuimus in cenotaphio illius euerſo a nobis, fundituſque diruto demonſtratione chronica inelu&abili, quam ex ſolis ſæculi noni ſcriptoribus ac coæuis contexuimus ad calcem tomi I. de ſcriptoribus eccleſiaſticis.

I. Epiſtola Leonis IV. ad Prudentium epiſc. Tricaſſinum. II. ad epiſcopos Britanniæ, cum capitulis ſex.

Fragmenta quatuor aliarum epiſtolarum.

Homilia Leonis eiuſdem de cura paſtorali, eiuſque officio.

* Addenda epiſtola ad S. Anſcharium Hammaburgenſis eccleſiæ archiepiſcopum, & forte aliæ quædam.

847. *Pariſienſe* concilium, emenſo iam anno & aliquot menſibus, poſt Hincmari ordinationem celebratum eſt, annuente rege Carolo, a Guntboldo archiepiſcopo Rotomagenſi, aliiſque epiſcopis, præſentibus legatis Sergii papæ, a quo literas ad Carolum impetrarat Lotharius imperator. Cum vero ad illud Ebbo nec veniſſet, nec vicarium, aut literas canonicas miſiſſet, Remenſis diœceſis ipſi interdicta eſt, donec epiſcoporum iudicio ſe ſiſteret, vt pluribus Flodoardus libri III. cap. 2. Hæc vero cum ineunte vere acta ſint, ad tempus Sergii papæ ſpectare mihi videntur, vt ſuperiori § obſeruauimus.

847. *Moguntinum* I. concilium ſub Rabano archiepiſcopo, circa kal. Octobres, pro iuribus & immunitatibus eccleſiaſticis celebratum in clauſtro S. Albani martyris. In eo edita capitula 31. quæ extant cum epiſtola ſynodica ad regem Ludouicum. De Thiota pſeudoprophetiſſa ex Alemanniæ partibus ibidem flagellis cæſa, vide annales Fuldenſes.

848. *Moguntinum* II. epiſcopale concilium ſub eodem archiepiſcopo circa kalendas Octobres, in quo Gotheſcalcus monachus presbyter Orbacenſis gyrouagus, prædeſtinationis hæreſeos conuictus in præſentia Ludouici Germaniæ regis, damnatuſque a Rabano aliiſque epiſcopis qui aderant, ad proprium epiſcopum Hincmarum Remenſem remiſſus eſt, vt ex annalibus incerti auctoris, ipſiuſque Hincmari ſcriptis conſtat tomo I. pag. 20. tom. II. pag. 261. &c. Extat Rabani epiſtola ſynodalis ad Hincmarum ſcripta.

Eodem exeunte anno, vel ſequentis initio, *Cariſiacenſe* concilium celebratum fuit præſente Carolo caluo rege, in quo Gotheſcalcus iterum damnatus, presbyteri gradu eſt deiectus, virgiſque cæſus, atque in ergaſtulum retruſus in Altouillari monaſterio, vt diſcimus ex poſteriore opere Hincmari aduerſus eumdem. Habentur etiam 4. capitula contra Prædeſtinatianos conſtituta ab epiſcopis, oppoſita quatuor capitulis Gotheſcalci: & eccleſiaſtica ſententia a 12. epiſcopis in illum prolata: ſed ea pertinent ad alteram Cariſiaci habitam ſynodum anno 853. vt docet auctor annalium Bertinianorum.

849. *Turonense* IV. concilium celebratum Lutetiæ (chronicon Fontanellense vocat synodum generalem Parisiis habitam) a metropolitis atque episcopis quatuor prouinciarum, Turonensis, Senonensis, Remensis ac Rotomagensis, aduersus Nomenoium Britannicæ gentis ducem seu priorem, vt habetur in synodica eiusdem concilii, quæ est 84. inter epistolas Lupi abbatis Ferrariensis. Annum vero designant veteres schedæ apud Baronium.

850. *Ticinense* concilium in vrbe regia Ticino celebratum, indictione 14. (Lotharii & Ludouici imperatorum anni vitiati sunt) ab Angilberto, Theodemaro, Iosepho, &c. Extant capitula 25. cum aliis quinque de rebus sæcularibus a Ludouico imp. constitutis, & auctoritate Lotharii firmatis.

* 850. *Apud Mauritum* in diœcesi, vt arbitror, Senonensi, præside Guenilone archiepiscopo, vt apparet ex 115. Lupi Ferrariarum abbatis epistola, quæ nomine vniuersæ synodi scripta est ad Ercanradum Parisiorum episcopum, quam edita dabimus longe castigatiorem.

850. aut circiter, *Benningdonense* concilium sub Bertulpho rege Merciorum celebratum.

851. *Kingesburiense* concilium sexta feria paschatis, sub eodem Bertulpho, cuius extat charta de immunitatibus concessis monasterio Croylandensi, celebratum, præsentibus Ceolnotho Dorobernensi archiepiscopo, aliisque episcopis.

852. *Cordubense* conciliabulum, in quo vetitum est martyrium, cultusque sanctorum martyrum sublatus. Impium autem illud decretum refellit S. Eulogius in memoriali sanctorum.

852. *Moguntinum* III. concilium sub Rabano archiepiscopo celebratum cum omnibus episcopis atque abbatibus orientalis Franciæ, Baioariæ, & Saxoniæ, qui de absoluendis quæstionibus ecclesiasticis tractatus inter se habuerunt.

853. *Carisiacense* alterum concilium, in quo, præsente rege Francorum Carolo caluo, ab Hincmaro aliisque episcopis & abbatibus monasticis edita sunt quatuor capitula erroribus Gothescalci monachi contraria, & propriis subscriptionibus roborata.

* 853. Capitulis quinque in conuentu Ticinensi habitis præfixa præfatio mendis scatet. Neque enim quadrant inter se annus 853. indictio 4. & annus imperii Ludouici sextus. Vide annum 855.

* 855. *Suessionense* concilium II. in monasterio S. Medardi & S. Sebastiani celebratum coram Carolo caluo rege, anno 13. regni eius: 10. alii 6. kal. Maii, indictione 1. vt patet ex præfatione præmissa canonibus 13. & gestorum synodalium parti cuidam ex octo concilii illius actionibus decerptæ Ex his vero omnibus vnicum id caput, quod ad clericos ab Ebbone post eius depositionem ac reditum ordinatos pertinebat. Ni-

colao papæ postea displicuit, ideoque in concilio Suessionensi III. iterum examinari ac discuti iussit. Non recte ergo faciunt, qui pseudosynodum appellant: cui nos subiiciemus episcoporum qui interfuerunt subscriptiones ex mss. codice.

Ibidem quoque mense Aprili eiusdem anni edita fuerunt a rege mandata 12. missis dominicis per regnum directis, postea vice commonitorii data.

853. *Vermeriense* II. concilium die 27. Augusti, indictione 1. in quo edita de Herimanno Niuernensi ac Lebraha monasterio duo capitula, relectaque ac suscepta, quæ in proximo Suessionensi proposita fuerant.

853. *Romanum* concilium a Leone IV. papa & 67. episcopis celebratum anno 37. Lotharii (ab epocha anni 817.) Ludouici eius filii noui imperatoris a Deo coronati 5. (ab inauguratione per Leonem papam anno 849. facta) mense Decembri, die octaua, indictione secunda, in ciuitate noua, cui vocabulum Leoniana est, intra ecclesiam, vbi corpus beatissimi Petri apostolorum principis conditum est, coram missis imperatoriis. In eo iam excommunicatus Anastasius presbyter cardinalis tituli B Marcelli est depositus. Plura vide in Virgidemia Maresiana, post euersum Ioannæ papissæ cenotaphium.

854. *Constantinopolitanum* concilium, in quo Gregorius Syracusanus in Sicilia episcopus a S. Ignatio patriarcha vrbis regiæ damnatus ac depositus est.

855. *Valentinum* concilium III. indictione 3. die 8. Ianuarii, Lotharii, Ludouici ac Caroli fratrum 15. celebratum in domo basilicæ S. Ioannis adiacente, a 14. episcopis prouinciarum Lugdunensis, Viennensis, Arelatensis, aduersus nouarum rerum, vocumque, vt aiunt, introductores. Extant canones 23. in quorum quarto perstringuntur quatuor capitula apud Carisiacum edita, & 19. syllogismi Ioannis Erigenæ Scoti. Plura Hincmarus, cui parum æquus erat Ebbo episcopus Gratianopolitanus, cuius præter consuetum morem meminit præfatio.

855. *Ticinensis* conuentus, indictionē 4. male 13. anno Ludouici imperatoris 6. die 4. Februarii habitus, non vero 853. in causa disciplinæ ecclesiasticæ Extant capitula ab Augusto proposita, & ad eumdem rescriptum consultationis seu exhortationis episcoporum.

C V I.

BENEDICTVS III. Romanus, Petri filius, sedit annis 2. mensibus 6. & diebus 9. non ab exeunte Iulio, quo electus est, mox vbi Leo ab hac luce substractus fuit, sed a die 29. Septembris anni 855. quo eiecto tandem Anastasio viro pessimo, consensu legatorum Ludouici imp. consecratus

tus est in basilica S. Petri, vsque ad diem 8. Aprilis anni 858. quo obiit, imperantibus Ludouico II. & Michaële Theodoræ filio, apud Francos vero regnantibus Carolo caluo & Ludouico fratribus cum nepotibus Lothario & Carolo.

I. Epistola ad Hincmarum Rhemensem archiepiscopum. II. ad episcopos in regno Caroli constitutos.

* Diploma in gratiam Corbeiensis cœnobii.

* Aliud priuilegium concessum monasterio S. Dionysii.

855. *Wintoniense* Anglicum generale concilium celebratum mense Nouembri, indictione 4. præsentibus Ætheluulfo Vvest-Saxoniæ, Beorredo Merciæ, & Edmundo Eastanglorum regibus, &c. Exemplar donationis Ætheluulfi ex triplici editione Ingulphi Saxonis, Guill. Malmesb. & Matthæi Vvestm. extat.

857. *Carisiacensis* synodus mense Februario congregata iussu regis Caroli, anno 17. regni, in quo edita constitutio de coërcendis rapinis & depopulationibus, quæ in regno grassabantur, siue synodalis epistola regis nomine scripta ad episcopos & comites Galliæ.

857. *Moguntinum* concilium circa kal. Octobres, præsidente Carolo archiepiscopo, Pipini regis Aquitaniæ filio, in quo actum de iurè ecclesiastico, & oblata Guntharii Coloniensis archiepiscopi ad Aldfridum episcopum epistola.

CVII.

NICOLAVS I. Romanus, Theodori regionarii filius, sedit annis 9. mensibus 6. diebus 21. a mense Aprili anni 858. cuius die 24. dominica dicitur coronatus, & omnium exultatione consecratus, vsque ad diem 13. Nouembris anni 867. quo obiit, inchoata iam a mense Septembri indictione 1. imperantibus Ludouico II. & Michaële potore seu scurra appellari solito: regnantibus apud Francos Carolo, Ludouico & Lothario.

I. Epistola ad vniuersos catholicos de actis Ignatii & Photii. II. ad Michaëlem imp. III. ad Photium. IV. ad omnes fideles sanctæ Dei ecclesiæ. V. ad Michaëlem imp. VI. ad Photium. VII. ad Michaëlem imp. in qua Photii depulsio, & Ignatii restitutio, necnon Gregorii Syracusani iterata damnatio VIII. & IX. longissimæ ad eumdem imp. X. ad clerum CP. etiam longissima. XI. ad Photium. XII. ad Bardam Cæsarem. XIII. ad Ignatium patriarch. CP. XIV. ad Theodoram Augustam. XV. ad Eudoxiam Augustam. XVI. ad senatores CP. XVII. ad Lotharium regem. XVIII. ad Carolum caluum re-

P

gem. XIX. ad Ludouicum II. imp. XX. ad Carolum caluum regem. XXI. ad Hermentrudem reginam. XXII. ad episcopos Galliæ & Germaniæ. XXIII. ad episcopos in concilio Metensi residentes. XXIV. ad Trasulfum abbatem Corbeiensem. XXV. ad Carolum caluum regem. XXVI. ad episcopos in regno Caroli. XXVII. ad Ludouicum Germaniæ & Carolum caluum reges. XXVIII. & XXIX. ad Hincmarum archiepiscopum Rhemensem. XXX. & XXXI. ad Carolum caluum reg. XXXII. ad episcopos synodi Siluanectensis. XXXIII. & XXXIV. ad Rothadum episcopum Suessionensem. XXXV. ad Carolum caluum regem. XXXVI. ad Hermentrudem reginam. XXXVII. ad Hincmarum Rhemensem archiepisc. XXXVIII. sermo de causa Rothadi in concilio Romano VII. anno 865. XXXIX. XL. XLI. & quatuor sequentes in eodem concilio. XLV. ad Franconem episcopum Tungrensem. XLVI. & XLVII. in concilio Suessionensi III. an. 866. XLVIII. ad Teutbergam reginam. XLIX. ad episcopos in regno Lotharii. L. ad Carolum caluum reg. LI. ad Lotharium regem. LII. ad Carolum regem. LIII. ad Ludouicum regem Germaniæ. LIV. ad episcopos in regno Caroli. Arsenii Hortensis episc. sedis apostolicæ legati generalis epistola ad omnes episcopos. LV. & LVI. ad Ludouicum regem Germaniæ. LVII. ad Carolum caluum regem. LVIII. ad episcopos in regno Ludouici. LIX. ad Adonem archiepiscopum Viennensem. LX. ad Carolum caluum regem. LXI. ad Robertum episcopum Cenomanensem. LXII. ad episcopos & principes Galliæ, siue priuilegium libertatis monasterio S. Karilephi confirmatum. LXIII. ad episcopos in regno Lotharii. LXIV. ad Lotharium regem. LXV. ad Hilduinum clericum. LXVI. ad Stephanum comitem Aruernorum. LXVII. ad Hermentrudem reginam. LXVIII. ad Hucbertum abbatem fratrem Teutbergæ reginæ. LXIX. ad Ludouicum & Carolum filios Caroli calui. LXX. ad Hincmarum & episcopos in regno Caroli, de Græcorum obiectionibus aduersus Latinos.

I. Epistola appendicis ad Carolum regem. II. ad episcopos legatos in Franciam missos, cum commonitorio iisdem dato. III. ad vniuersos episcopos. Aduentii Metensis episcopi ad Nicolaum papam. Caroli calui regis epistola ad Nicolaum papam. IV. ad Aduentium episcopum Metensem. V. ad Hincmarum Rhemensem archiepiscopum. VI. ad monachos S. Carilephi. VII. ad episcopos in regno Caroli. VIII. ad Hincmarum Rhemensem archiepiscopum. IX. ad Rollandum archiepiscopum Arelatensem. X. ad episcopos in regno Caroli. XI. ad vniuersos episcopos. XII. ad Herardum archiepiscopum Turonensem. XIII. ad Rodulfum Bituricensem archiepiscopum. Lotharii regis epistola ad Nicolaum papam. XIV. ad clericos in con-

cilio Suessionensi constitutos. XV. ad Aquitanos. XVI. ad Carolum regem. XVII. ad Riuoladrum episcopum. XVIII. ad Hincmarum Rhemensem archiepiscopum. XIX. ad Rodulfum Bituricensem archiepiscopum. XX. ad Egilonem Senonensem archiepiscopum. XXI. ad Carolum caluum. XXII. ad Salomonem regem Britonum. XXIII. ad Vvenilonem archiepiscopum Senonensem, & eiusdem coepiscopos. XXIV. ad Hincmarum archiepiscopum Rhemensem.

Fragmenta quædam aliarum epistolarum Nicolai papæ.

Responsa 106. Nicolai papæ ad consulta Bulgarorum.

Decreta Nicolai pap. ex Gratiano, in 20. titulos dispertita a Io. Cochlæo.

* Epistolæ eiusdem pontificis ad Adonem archiepiscopum Viennensem, aliosque, vicem alterius appendicis obtinebunt.

Hincmari archiepiscopi Rhemensis capitula variis annis prolata, ad presbyteros parochiæ suæ.

Isaac Lingonensis canones in titulos vndecim distributi. Extat eiusdem epistola de canone missæ ad Ioannem Pictauorum episcopum.

Herardi archiepiscopi Turonensis capitula 14. ex corpore canonum excerpta, & anno 858. indictione 6. die 17. kal. Iunii, siue 16. Maii in synodo promulgata.

Epistola episcoporum e synodo apud *Carisiacum* missa mense Nouembrio anni 858. ad Ludouicum Germaniæ regem, cum is ad occupandum Caroli fratris sui regnum venisset.

859. *Metense* concilium de indulgentia Ludouici regis pro seditione & excessibus in regno fratris sui Caroli perpetratis. Extat commonitorium duodecim distinctum capitibus, datum episcopis ab synodo ad Ludouicum regem legatis, indictione 7. die 28. Maii, cum iis quæ Vvormatiæ die 12. Iunii ab episcopis dicta ac peracta sunt.

859. *Lingonense* concilium circa kalendas Iunias, in quo edita capitula numero 16. quæ in sequenti apud Saponarias synodo relecta, illiusque actis inserta sunt.

859. *Tullense* I. apud *Saponarias*, mense Iunio, indictione 7. celebratum ab episcopis duodecim prouinciarum, adsidentibus Carolo caluo eiusque nepotibus Lothario & Carolo annum quartum in regno post mortem Lotharii patris agentibus. Extant canones 13. de iis quæ in hac synodo gesta sunt, tum proclamatio Caroli aduersus Vvenilonem Senonensem archiepiscopum, deinde epistolæ tres synodales, I. ad Vvenilonem: II. ad episcopos Britonum, qui a metropolitano suo Turonensi desciuerant: III. ad Britones excommunicatos: decreta seu canones 16. Lingonensis concilii, & commonitorium Herardi Turonum archiepiscopi ad Vvenilonem Senonum archiepiscopum.

859. *Constantinopolitanum* siue Photianum conciliabulum aduersus sanctum Ignatium celebratum.

860. *Aquisgranense* duplex concilium in causa diuortii Teutbergæ ac Lotharii, mensibus Ianuario & Februario eiusdem indictionis 8. vt habes apud Hincmarum; cuius de ea re editum opusculum extat tomo I. pag. 561. Superest epistola episcoporum regni Lotharii, qui synodo apud Aquasgrani adfuerant, ad Nicolaum papam I.

860. *Confluentinum* concilium, quo inter reges Galliarum pax & concordia sancitæ sunt nonis Iunii, in secretario basilicæ sancti Castoris, diebus 5. & 6. Iunii, præsentibus episcopis & optimatibus.

860. *Tullense* II. concilium apud *Tusiacum* villam, die 22. Octobris, & mense Nouembrio, indict. 9. celebratum ab episcopis prouinciarum duodecim, vt habet præfatio canonibus quinque præfixa, vel 14. vt in epistolis dicitur. Extat quippe epistola synodalis ad rerum ecclesiasticarum peruasores, pauperumque prædatores, cum Hincmari Rhemensis prolixa epistola, synodi eiusdem iussu ac auctoritate scripta ad metropolitanos Aquitaniæ Rodulfum & Frotarium, de nuptiis Stephani & filiæ Regimundi comitis.

861. *Constantinopolitanum* conciliabulum, falso a Græculis quibusdam œcumenicum nuncupatum, in quo trecenti octodecim circiter episcopi S. Ignatii patriarchæ CP. iniustam condemnationem, & Photii inuasoris illegitimam intrusionem confirmarunt, præsentibus legatis Nicolai I. papæ, qui die 18. Martii anni sequentis omnia illa abrogauit.

861. *Romanum* I. concilium, in quo Ioannes Rauennas archiepiscopus damnatus est, tum acta de commissis pœnitentia receptus, vt pluribus Anastasius in Nicolai vita.

862. *Romanum* II. concilium, in quo occasione quorumdam orientalium hæresis Theopaschitarum iterum pullulans damnata est, ex Nicolai papæ epist. 70.

862. *Aquisgranense* III. concilium, indictione 10. die 29. Aprilis celebratum, præsidibus Gunthario Agrippinensi & Teutgaudo Treuirensi archiepiscopis, in quo permissum est Lothario, vt repudiata Teutberga vxore aliud coniugium iniret.

862. Conuentus trium regum Francorum & episcoporum Galliæ in villa ad *Sablonarias* dicta, in quo inter Ludouicum & Carolum fratres, eorumque nepotem Lotharium pax est constituta, ex codice Aur. Augustini.

863. *Siluanectense* in Conuicino villa celebratum, in quo Rothadus Suessionensis episcopus ob presbyterum immerito, vt ferebatur, depositum, Hincmari Rhemensis factione damnatus, ac nequicquam sedem apostolicam appellans, gradu suo deiectus, & in monasterium detrusus est. Eius vero synodi, quæ modo non extant, acta Odo Bellouacensis episcopus Romam detulit, a Nicolao papa postea rescissa.

863. *Metense* concilium mense Iulio celebratum ab episcopis regni

Lotharii, coram apostolicæ sedis legatis Radoaldo & Ioanne, de diuortio eiusdem Lotharii & Teutbergæ ac coniugio Valdradæ, missique Romam Guntharius & Teutgaudus archiepiscopi: sed hæc omnia in synodo Romana mox fuere damnata, depositique a pontifice antistites prædicti.

863. *Romanum* III. concilium in Lateranensi palatio celebratum, in quo Metensia acta rescissa, & sententia depositionis in prædictos Guntharium & Teutgaudum lata. Extat præfatio Nicolai papæ ad omnes episcopos, cum capitulis sex. Plura Fuldenses ac Bertiniani annales.

863. *Romanum* IV. concilium, in quo Zacharias apostolica legatione in oriente male functus, excommunicatus & depositus, Photius inuasor & Gregorius Syracusanus condemnati, Ignatius sedi CP. per sententiam restitutus, & cultus imaginum aduersus Iconomachos confirmatus, ex epist. 7. Nicolai.

* 863. *Vermeriense* concilium sub Carolo rege, die 8. kal. Nouembris, vnde Rothadum episcopum Suessionensem cum suis & episcoporum literis atque vicariis Romam misit. Annales Bertiniani anno 861. docent Hincmarum in synodo comprouinciali apud martyrium SS. Crispini & Crispiniani secus ciuitatem *Suessionis* Rothadum ipsius vrbis episcopum episcopali priuasse communione. Sirmondus tamen *Suessionicam* synodum postponit alteri, quam in *Conuicino* villa publica propter *Siluanectum* congregatam 8. kal. Nouembris, præsidente Hincmaro, affigit anno 863. An vero quicquam opis peti possit ad ducendam temporis certam rationem, aut a libello Rothadi, aut a Gratiano dist. 10. aut ab epistolis Nicolai, discutiemus suo tempore.

863. *Romanum* V. concilium, in quo acta concilii Suessionensis III. reprobata, & Rothadus sedi suæ Suessionensi, e qua eiectus fuerat, restitui iussus. Vide epistolas 25. 29. 31. 32. & 38. Nicolai.

* 863. *Ad Pistas* super fluuium Sequanam in diœcesi Rotomagensi concilium celebratum anno regni Caroli 22. indict. 10. Verum hi characteres annum superiorem designant. Extant capitula quatuor.

864. indictione 12. anno 24. Caroli calui, *Pistense*, vt patet ex charta S. Germani Autissiodorensis, annalibus Bertinianis, &c.

864. *Romanum* VI. concilium, in quo Radoaldus Portuensis episcopus in legatione apostolica præuaricator inuentus, episcopatu depositus, & excommunicatus est. Vide 7. & 10. Nicolai epistolas.

865. *Romanum* VII. concilium, in quo Rothadus Suessionensis episcopus in pristinum honorem a Nicolao papa restitutus est die sanctæ Agnetis 21. Ianuarii.

Libellus proclamationis Rothadi episcopi, quem Nicolao papæ obtulit, cum Romæ sextum iam mensem expectasset.

Sermo Nicolai papæ, quem de Rothadi causa ex ambone in missa fe-

cit, in basilica sanctæ Mariæ ad præsepe, die vigiliarum natiuitatis Domini.

Nicolai papæ epistola ad clerum & plebem ecclesiæ Romanæ.

Eiusdem ad Carolum caluum regem, ad Hincmarum Rhemensem, ad vniuersos episcopos Galliæ, ad clerum & plebem Suessionicam, & ad Rothadum ipsum epistolæ.

866. *Suessionense* III. concilium, indictione 14. die Augusti 17. Nicolai papæ iussu conuocatum, in causa Vulfadi, aliorumque clericorum, quos ab Ebbone post reditum in ecclesiam suam ordinatos Hincmarus Rhemensis in Suessionensi II. deposuerat. Extant

I. Epistola Nicolai ad Hincmarum.

II. Epistola Caroli regis ad papam, vt ecclesiam Bituricensem interim Vulfado committere liceat.

III. Nicolai ad Carolum, vt nihil innouetur ante synodi definitionem.

IV. Eiusdem epistola ad Herardum archiepiscopum Turonensem.

V. Schedulæ seu libelli quatuor synodo per vices oblati ab Hincmaro.

VI. Annunciatio Herardi Turon. archiep. regis ac synodi iussu facta.

VII. Synodica epistola concilii data 8. kal. Septembris, qua res tota pontifici, a quo inchoata fuerat, consummanda reseruatur.

VIII. Altera epistola concilii eiusdem ad papam de Britonum infestationibus, & de Actardo episc. qui cum actis synodi Romam mittebatur.

IX. Caroli regis epistola ad Nicolaum papam, vbi inter cetera monet a se interim ecclesiam Bituricensem Vulfado commendatam.

X. Priuilegium a synodo Suessionica concessum monasterio Solemniacensi.

XI. Epistola Nicolai papæ ad episcopos synodi Suessionicæ.

XII. Eiusdem epistola ad Hincmarum Rhemensem archiepiscopum.

XIII. Eiusdem epistola ad Carolum regem.

XIV. Eiusdem ad Vulfadum clericum Rhemensem, & socios.

866. *Parisiense* concilium non recte huic anno adsignatur in nupera summa ex priuilegio, quo canonica electio abbatis Corbeiæ ad Somonam fluuium stabilita est ab Hincmaro, aliisque episcopis & abbatibus. Certe, vt alia non vrgeam, Paschasius Rathberrus ipsius monasterii abbas, qui priuilegium hoc relegit, ratumque decernens subscripsit, iam abierat pridem ad superos, cum Eccenrhado Parisiensi, Freculfo Lexouiensi, &c. Vide supra annum 847. indict. 10.

867. *Tricassinum* I. concilium Nicolai papæ iussu apud Trecas celebratum, die 25. Octobris, ab episcopis, qui præcedenti anno apud Suessionas conuenerant. Extant I. epistola episcoporum in regno Caroli & Lotharii ad episcopos in regno Ludouici manentes, vt ad synodum veniant: II. synodica concilii, qua Nicolao papæ totam Ebbonis ordinatorumque ab eo clericorum historiam accurate, vt iussi fuerant, expo-

nunt, & pallium pro Vulfado petunt, data 2. Nouembris, indictione 1. III. epistola Caroli calui regis ad papam eumdem, qui paullo post obiit.

CVIII.

HADRIANVS II. Romanus, ex patre Talaro, postea episcopo, regionis tertiæ, sedit annis 5. diebus 12. a die 14. Decembris, dominico secundum morem, æræ Christianæ anni 867. Ludouici II. imp. 19. indictione 1. quo annum agens vitæ 76. ordinatus est, vsque ad kalendas Nouembris anni 872. quo die obiit, imperantibus Ludouico II. & Basilio Macedone, regnantibus in Neustria Carolo caluo, & in Austrasia & Germania Ludouico eius fratre.

I. Epistola ad Basilium imp. II. ad Ignatium patriarcham CP. Basilii imp. epistola ad Nicolaum papam. III. ad Basilium imp. Epistola S. Ignatii ad Nicolaum papam. IV. Hadriani ad Ignatium patriarcham. Epistola synodica ex concilio CP. ad Hadrianum II. V. ad Basilium imp. VI. ad synodum Tricassinam. VII. ad episcopos synodi Suessionensis. VIII. ad Carolum caluum regem. IX. ad Hincmarum Rhemensem archiepiscopum. X. ad Heradum Turonensem archiepiscopum. XI. ad Actardum episcopum. XII. ad Ludouicum regem Germaniæ. XIII. ad Lotharium reg. XIV. ad Vvaldradam. XV. ad episcopos Germaniæ. XVI. ad Hincmarum archiepisc. Rhemensem. XVII. & XVIII. ad Carolum caluum regem. XIX. ad proceres regni Lotharii. XX. ad proceres regni Caroli calui. XXI. ad episcopos in regno Caroli calui. XXII. ad Hincmarum Rhem. archiepisc. XXIII. ad Carolum caluum reg. XXIV. ad episcopos in regno Caroli. XXV. ad Hincmarum Rhemens. archiepiscopum. XXVI. ad proceres regni Caroli calui. XXVII. ad Ludouicum reg. Germaniæ. XXVIII. ad episcopos in regno Ludouici. XXIX. ad Carolum caluum regem. XXX. ad proceres regni Caroli calui & Lotharii quondam regis. XXXI. ad episcopos in regno Caroli & quondam Lotharii constitutos. XXXII. ad episcopos synodi Duziacensis. XXXIII. & XXXIV. ad Carolum caluum regem.

* Hadriani papæ & Anastasii bibliothecarii epistolæ ad Adonem Viennensem archiepisc. & ad alios vice appendicis subiicientur.

868. *Romanum* concilium, in quo Photius inuasor sedis CP. ter anathemate perculsus est, eiusque volumen contra Nicolaum pap. editum, igni est adiudicatum.

868. *Vvormatiense* concilium habitum ind. 1 die 17. kal Iunii, *in* causa morum ac disciplinæ eccles. Extant canones 80. post professionem fidei.

869. & 870. CONSTANTINOPOLITANVM IV. concilium generale siue œcumenicum VIII. celebratum a 102. episcopis, inchoatum die 5. Octobris, indictione 3. finitum vero vltimo Februarii anni sequentis, eadem labente indictione, in quo Ignatius ab exilio cum dignitate reuocatus, sedique CP. restitutus, Photio cum 45. Photianis, omnibusque Iconomachis, exauctoratis & anathemate damnatis.

Anastasii abbatis & sanctæ sedis apostolicæ bibliothecarii præfatio in octauam synodum, ad Hadrianum papam.

Breuis compendiosus monumentorum a synodo VIII. factorum per singulas eius actiones.

Actio prima anno 3. consulatus impp. Basilii & Constantini eius filii, ind. 3. die 5. Octobris, feria 4 in templo S. Sophiæ.

Epistola Hadriani papæ ad imp. Basilium.

Theodosii patriarchæ Hierosolymitani epistola ad Ignatium patriarcham CP.

Professionis fidei libellus.

Definitio Thomæ metropolitæ Tyri, &c.

Actio II. nonis Octobris, in qua lectus libellus.

Actio III. die 5. idus Octobris.

Epistola Basilii imp. ad Nicolaum papam.

Ignatii epistola ad Nicolaum papam.

Hadriani papæ epistola ad Ignatium.

Actio IV. die 3. idus Octobris.

Nicolai papæ epistolæ ad Michaëlem imp. duæ, & ad Photium vna.

Actio V. die 13. kalendas Nouembris.

Nicolai papæ epistola ad Photium.

Actio VI. die 8. kal. Nou. in qua lectum Romanorum vicariorum epanagnosticum, & exhortatorius sermo imperatoris.

Actio VII. die 4. kal. Nouembres.

Nicolai papæ epistola ad præsules sedi CP. subiacentes.

Hadriani papæ epistolæ ad Basilium imp. & ad Ignatium.

Allocutiones papæ Hadriani ad concilium quod conuenit contra Photium, eiusque responsiones, seu suggestiones, cum damnatione conciliabuli Photiani.

Accla-

Acclamatio Ignatii ad synodum.

Actio VIII. nonis Nouembribus.

Libellus apologeticus Petri monachi.

Actio IX. Basilii & Constantini impp. anno 3. Leonis anno 1. indictione 3. pridie idus Februarii.

Michaëlis patriarchæ Alexandrini epistola ad Basilium imp. & Iosephi monachi libellus.

Epitimium, quod definierunt vicarii sedis apostolicæ & tota synodus.

Actio X. pridie kalendarum Martiarum, feria 5.

Regulæ seu canones 27. synodi VIII. cum definitione fidei, quam terminum vocat interpres, acclamationibus, & subscriptionibus.

Epistola encyclica VIII. synodi, tum generalis, tum ad Hadrianum papam.

Basilii, Constantini, & Leonis impp. epistola ad omnes sedes patriarchales, & alia ad Hadrianum papam.

Ignatii epistola ad eumdem papam.

Hadriani epistola ad imperatores.

Eadem sancta synodus VIII. Græce & Latine a Matthæo Radero S. I. primum, tum Romæ an. 1608. *edita, præmissis quæ antecesserunt.*

Vita, siue certamen, Ignatii patriarchæ CP. auctore Niceta Dauide Paphlagone.

Ex encomio eiusdem S. Ignatii patriarchæ CP. auctore Michaële Syncello.

Libellus missus Ignatii nomine a Theognosto monacho & archimandrita veteris Romæ, & exarcho CP.

Epistolæ Nicolai papæ ex actis synodi Romanæ, & epistola Epiphanii archiepiscopi Cypri ad Ignatium post ipsius reditum.

Procemium actorum synodi VIII.

Actiones I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII. IX. & X. in qua recitati canones tantum 14.

Appendicis vicem obtinent epistola encyclica generalis, & quæ ad Hadrianum papam, & alia.

Stephani papæ epistola ad Basilium imp. cum postremo

vitæ tempore seductus a Photio scripsit Romam contra papam Marinum.

Epistola Styliani Neocæsareæ Euphratesinæ episcopi & clericorum CP. degentium, ad Stephanum papam.

Eiusdem epistolæ ad omnes vbique episcopos & clericos, & ad Stephanum papam.

Formosi papæ successoris Stephani responsum ad Stylianum.

Quæ in Romana editione desunt, desumpta ex Raderiana.

I. Quoties Photiani, quos vocat σαυιονύμας, contra suas ipsi cruces seu sacramenta periuri extiterint.

II. Synodica decreta pontificum Romanorum, Nicolai, Hadriani, Ioannis, Marini, Stephani, & Formosi in Photium.

III. Breuiarium synodi VIII. ad ingressum magnæ ecclesiæ, seu in porticu, perscriptum.

IV. De Photio ex historia Ioannis Scylitzæ.

Sequuntur ex editione Romana cum admonitio ad lectorem de pseudo-synodo Photii pseudo-patriarchæ, tum Ioannis papæ VIII. epistolæ germanæ in codice Vaticano repertæ, G. & L. ad Basilium, Constantinum, & Alexandrum impp. ad episcopos sedium quatuor patriarchalium, ad Photium patriarcham CP. necnon ad eosdem epistolæ a Photio corruptæ.

869. *Vermeriense* concilium, in quo accusatus Hincmarus iunior Laudunensis episcopus ad sedem apostolicam appellauit: verum instigante Carolum regem Hincmaro Rhemensi patruo, vt Romam, quo etiam ab Hadriano papa vocabatur, ire liceret, obtinere non potuit, vt ipse queritur in pittacio, quod ad patruum ea de re scripsit post synodum Attiniacensem.

869. *Metis*, die 9. Septembris, indictione 2. in ecclesia S. Stephani martyris Carolus caluus in regno Lotharii nepotis post eius mortem publice coronatus est ab Hattone, Aduentio, Francone, aliisque regni illius episcopis. Extant I. annunciationes ab Aduentio factæ: II. capitula quatuor ab Hincmaro Rhemensi in eadem ecclesia publice denunciata.

870. *Attiniacense* concilium, Caroli calui regis anno 30. mense Maio, in quo coram episcopis decem prouinciarum Carlomannus regis filius ob structas patri insidias abbatiis suis priuatus, Siluanectensi custodiæ mancipatus est, atque Hincmarus Laudunensis episcopus iterum accusatus, ad sedem apostolicam iterum appellauit, ex Flodoardo & aliis.

870. *Coloniense* concilium in causa ecclesiasticæ disciplinæ celebratum 6. kal. Octobris, ex annalibus Fuldensibus.

871. *Duziacense* I. concilium mense Augusto habitum, in quo Hincmarus Laudunensis episcopus tertium accusatus, episcopali gradu deiectus est, tum in exilium missus, ferro vinctus, excæcatus, aliaque postmodum passus, quæ ipsemet narrat in libello proclamationis Ioanni papæ oblato in synodo Tricassina II. Sirmondus noster edidit duntaxat rescriptum episcoporum synodi huius ad Hadrianum papam, cui per Actardum gesta illa miserunt. Nec plura in editione regia.

* Verum elapsis ab illius editionis tempore annis 14. R. P. Cellotius ὁ μακαρίτης maximam partem actorum Duziacensium publicauit, ex codice ms. bibliothecæ viri clariss. Alexandri Petauii in suprema Galliarum curia senatoris integerrimi, quam reconditioris doctrinæ apothecam merito iure appellat, cum aliis Hincmari vtriusque, necnon Vvaltheri Aurelianensis episcopi opusculis, quæ omnia singulis locis, Deo bene iuuante, inseremus.

CIX.

IOANNES VIII. Romanus, Vidonis filius, ex archidiacono, sedit annis 10. & diebus vno alterove, a die 14. Dec. anni 872. vsque ad diem 15. vel 14. Dec. anni 882. quo intoxicatus, vt aiunt, obiit, impp. Carolo crasso & Basilio Macedone, regnante in Francia Carlomanno post obitum Ludouici fratris.

* Extant eius epistolæ in editione regia omnino CCCXX. eæque fere perbreues, quas in hoc specimine sigillatim recensere superuacaneum existimamus. Subiiciuntur aliarum quoque epistolarum nonnulla fragmenta, quibus & nos corollarium aliquod σὺν θεῷ adiiciemus: ac ne te diutius differamus, en prægustandam tibi promulsidem offerimus ex codice viri clariss. Claudii Hardy senatoris Parisiensis.

IOANNES episcopus, seruus seruorum Dei, Vvalæ (seu Vvaloni) venerabili episcopo Mediomatricorum ecclesiæ, quæ & Mettis vocatur, in honore scilicet sancti Stephani primi martyris. Si pastores ouium solem geluque pro gregis sui custodia die ac nocte ferre contenti sunt, ac ne qua ex eis aut errando pereat, aut ferinis laniata morsibus rapiatur, oculis semper vigilantibus circumspectant; quanto sudore quantaque cura debemus esse peruigiles, nos qui pastores animarum dicimur? Attendamus ad susceptum, officium exhibere erga custodiam dominicarum ouium non cessemus, ne in die diuini examinis pro desidia nostra ante summum pastorem negligentiæ reatus excruciet, vnde modo honoris reuerentia sublimiores inter ceteros iudicamur. Palleum autem fraternitati tuæ ex more ad missarum solemnia celebranda concessimus, diebus

vitæ tuæ tantummodo: quod tibi, non ecclesiæ tuæ, aliter priuilegiis in suo statu manentibus, vti concedimus. Quoniam indumenti honor modesta actuum viuacitate seruandus est, hortamur vt ei morum tuorum ornamenta conueniant, quatenus auctore Deo vtrisque possis esse conspicuus. Itaque vita tua filiis tuis sit regula. In ipsa se semper considerando proficiant, vt tuum post Dominum videatur esse, bene quod vixerint. Corrigant, ne prospera, quæ temporaliter blandiuntur, extollant, neque aduersa deiciant; sed quidquid illud fuerit, virtute patientiæ deuincant. Nullum apud te locum odia, nullus fauor indiscretus inueniat. Sub ea videlicet ratione concedimus fraternitati tuæ, vt a secretario vsque ad sacrum altare, & ab altari vsque ad secretarium, sicuti prisca extitit palleatis consuetudo, indui debeas. Auctoritate autem beati Petri apostolorum principis licentiam diebus vitæ tuæ sub iure & ditione nostra, vt diximus, habeas. Nullum vsum vel consuetudinem successoribus tuis per hoc nostrum tibi concessum apostolicum priuilegium habere censuimus. Et neque episcopus, archiepiscopusque aduersus te pro hoc altercationis contentionem commoueat. Ita Domino regente & gubernante cor tuum, commissam exequi gubernationem studeas, vt adepto huius honoris officio, dignitate & probitate morum amplius procures adornari. Scriptum per manum Georgii scriniarii S. R. E. in mense Septembrio, indictione 12. Data 8. idus Septembris per manum Vvalperti humillimi episcopi sanctæ Portuensis ecclesiæ, anno Domino propitio pontificatus domni nostri Ioannis summi pontificis & vniuersalis papæ in sacratissima sede B. Petri apostoli sexto, indictione 12. *hoc est anno 878. Verum aut September in Octobrem, aut indictio 12. in 11. mutanda: quod ex priuilegiis Floriacensi, Cabilonensi, aliisque disces: & nos fusius alias explanabimus.*

* 873 *Cabilonense* concilium, in quo quæsitum an ecclesia S. Laurentii, in qua synodus agebatur, libera suique iuris esset, an S. Marcelli ecclesiæ potestati obnoxia, die 12. kal. Iunii, anno regni domini Caroli in Burgundia post mortem nepotis sui Lotharii tertio, præsentibus metropolitanis duobus Remigio & Adone, pluribusque episcopis.

873 *Siluanectense* concilium, in quo episcopi prouinciarum Senonensis & Rhemensis iussu Caroli regis congregati, Carlomannum eius filium clericum, multorumque monasteriorum olim abbatem, ac per encyclicas literas paullo ante excommunicatum ob varias grassationes & perduellionem, diaconi gradu deiecerunt, laicæque communioni reddiderunt. Tardius alii ad annum 876. reuocant.

874. *Duziacense* II. concilium aduersus incesta coniugia, & rerum ecclesiasticarum peruasiones celebratum, 13. Iunii, indictione 7. anno Caroli calui regis 34. Extat cum synodica ad episcopos Aquitaniæ, definitio de monacha, nomine Duda, sacrilege corrupta, capitibus octo

constans. Annales appellant generale placitum Caroli in villa Duzia.

* Edita ab Hincmaro Rhemensi archiepiscopo capitula quædam in synodo mense Iulio anni 874. habes tomo II. operum eius pag. 732.

* 875. Institutio Odonis Bellouacensis episcopi de rebus ecclesiæ sancti Petri, &c. kalendis Martiis, anno 35. Caroli calui regis, ind. 8.

876. Carolus caluus Francorum rex, accepto de morte Ludouici II. imp. nepotis sui nuncio, Septembri mense anni 875. Alpes transgressus, Italiæ regnum occupauit, ac Romæ die natalis dominici imperator a Ioanne papa VIII. vnctus ac coronatus est. Exin nonis Ianuariis digressus Roma, conuentum *Papiæ*, siue apud *Ticinum* palatium, habuit indictione 9. Februario mense, in quo electio in imperatorem ab Italici regni episcopis & ceteris optimatibus confirmata. Bosone quoque constituto Italiæ duce, in Galliam rediit, peractisque paschæ solemnibus in monasterio S. Dionysii, ex consilio legatorum apostolicæ sedis concilium indixit in proximum Iunium in Pontigone villa regia pagi Catalaunensis.

876. Decretum cleri Laudunensis de Hedenulpho electo episcopo, ad Hincmarum Rhemensem archiepiscopum, actum 5. kal. Apriles, anno Caroli 36. imperii 1. indictione 9.

876. *Pontigonense* concilium die 22. Iunii, indict. 9. inchoatum, vt pluribus docet ex annalibus Bertinianis anonymus Aimoini Floriacensis continuator, aliique, ac solutum die 17. kal. Augusti, in octaua sessione. Extat confirmatio conuentus Ticinensis facta a Cisalpinis de Francia, Burgundia, Aquitania, Septimania, Neustria, ac Prouincia, die 30. Iunii: dein capitula 15. cum subscriptionibus episcoporum, atque altera actorum eiusdem concilii editio, cum libello proclamationis ecclesiæ Rhemensis aduersus Ludouicum regem, definitione synodi de Adalgaudo presbytero infamato, consensu Leonis episcopi missi & apocrisiarii, ac iuramento quod Hincmarus archiep. edere iussus est apud Pontigonem.

877. *Romanum* I. concilium, in quo electio Caroli calui imp. totius synodi sententia & subscriptionibus confirmata est. Extat sermo domni apostolici Ioannis in synodo, atque episcoporum responsio.

877. aut sequenti, *in Neustria* concilium celebratum aduersus Hugonem Lotharii regis ex pellice filium illegitimum, qui collecta factiosorum hominum multitudine, Ludouici balbi Francorum regis prouincias deuastabat. Vide Flodoardum cap. 18. libri III. Rhemensis historiæ, & Vvillelmum Gemmericensem.

878. *Tricassinum* II. concilium celebratum anno primo Ludouici balbi regis Francorum, qui interfuit mensibus Augusto ac Septembri, a Ioanne ipsomet papa VIII. & episcopis Gallicanis. Supersunt ex eo, studio ac solertia Sirmondi, quædam collecta tomo III. conciliorum Franciæ, & tomo XXIV. editionis Luparcæ.

I. Actorum concilii breuiarium, ex codice Virdunensi, in quo numerantur actiones quinque.

II. Allocutio Ioannis pap. ad synodum, de Lantberti & Adalberti, aliorumque sequacium excommunicatione, cum episcoporum responsione.

III. Excommunicatio de peruasoribus rerum ecclesiasticarum.

IV. Iterata eiusdem papæ excommunicatio aduersus Formosum, &c.

V. Statutum Ioannis papæ aduersus laïcos, qui viuentibus vxoribus alias ducunt, & contra episcopos, qui de minore ad maiorem ecclesiam ambitus causa demigrant.

VI. Canones a Ioanne papa conditi, & a synodo Tricassina probati & recepti.

VII. Lex de sacrilegis a Ioanne VIII. papa Gothicis legibus addita in concilio Tricassino.

VIII. Priuilegium a papa datum ecclesiæ Pictauensi, ne quis eius bona inuadat.

IX. Reclamatio & proclamatio Hincmari, qui quondam præerat ecclesiæ Laudunensi.

X. Epistola Ioannis papæ VIII. ad Frotarium Burdegal. episcopum.

XI. Eiusdem epistola ad Adalardum archiepisc. Turonensem.

XII. Allocutio pontificis sub finem synodi, ad episcopos & ad regem.

XIII. Priuilegium monasterio Floriacensi concessum in synodo Tricassina.

XIV. Gestorum narratio ex continuatore Aimoini, siue ex annalibus Bertinianis, qui anno demum 1641. Duchesnianorum opera publicati sunt.

879. *Romanum* II. concilium congregatum post obitum Ludouici balbi (quem imperatorem falso semper appellat Binius) saltem indictum ad Kalendas Maias, de noui regis Langobardorum atque imperatoris Romani electione, vt colligitur ex epistola Ioannis papæ 155. ad Anspertum Mediolanensem archiepiscopum, annalibus S. Bertini, continuatore Aimoini, &c.

879. *Romanum* III. concilium, forte idem cum præcedenti, ex quo Petrus, aliique legati missi sunt Constantinopolim, ad Photium a censuris ecclesiasticis absolutum, sedi CP. restituendum.

Extat commonitorium Ioannis datum legatis (prout a Photio falsatum) redditum e Græco Latine a Federico Metio, cum subscriptionibus Romanæ synodi.

879. *Constantinopolitanum* conciliabulum pseudo-œcumenicum, in quo post obitum S. Ignatii ab episcopis 383. restitutio Photii est confirmata, sancta & œcumenica synodus octaua plane abrogata, & e symbolo particula illa, Filioque, sublata. Actiones septem fuisse discimus ex compendiosa relatione actorum synodalium a Baronio edita, ex codice msf. Græco per Federicum Metium Latine reddita.

879. *Mantalense* concilium, Ludouici & Carlomanni fratrum Franciæ regum primo, in territorio Viennensi celebratum, idibus Octobris, in quo regis nomen Bosoni delatum est ab Arelatensis regni episcopis proceribusque, cum legatione ad eumdem regem, eiusque ad synodum responsione.

* Meminit etiam *Rhemensis* synodi hoc anno, die 10. kal. Maias celebratæ Hincmarus tomo II. pag. 821.

881. *Romanum* IV. in quo Athanasius episc. simul ac princeps Neapolitanæ vrbis, propter fœdus cum Saracenis initum excommunicatus est, ex epistola 270. & sequentibus Ioannis VIII. papæ, Leone Ostiensi, aliisque.

881. Apud martyrium *sanctæ Macræ*, in loco qui dicitur *Finibus*, Rhemensis parochiæ, concilium celebratum die 2. Aprilis, indict. 14. in eoque statuta capitula octo.

CX.

MARINVS I. qui & Martinus II. dicitur passim a recentioribus, ex Gallesio oppido Faliscorum oriundus, sedit annum vnum & dies 20. ab 8. kalendas Ianuarii anni 882. (alii diem 28. Decembris eiusdem anni præscribunt) vsque ad diem 18. Ianuarii dominicam, qua obiit anno 884. imperantibus Carolo crasso & Basilio Macedone.

Priuilegium Marini papæ monasterio S. Petri Solemniacensis concessum mense Maio, indictione 1.

* 883. *Tolosanum* concilium, præside Sigebodo Narbonensi archiepiscopo, de Iudæis aduersus Christianos expostulantibus, vt pluribus infra ad annum 886.

CXI.

HADRIANVS III. Romanus, sedit anno vno, mensibus 3. diebus 19. a die 20. Ianuarii anni 884. ad diem 9. Maii anni 885. quo obiit, imperantibus Carolo crasso & Basilio Macedone.

CXII.

STEPHANVS V. aliis dictus VI. Romanus, Hadriani filius, successit Hadriano III. mense Maio anni 885. & post annos 6. cum aliquot diebus (Binius tantum annos 4. menses 7. & dies 14. numerat) obiit die 21. Maii anni 890. imperante Leone Basilii filio, sapiente dicto, dum Vvido, Berengarius, Arnulfus, aliique Romanum imperium discerperent, & Galliæ partem Odo Roberti fortis filius obtineret.

I. Epistola ad Basilium imperatorem, quem ob defensionem Photii redarguit. Styliani Neocesareæ Euphratesiæ episcopi & aliorum qui erant Constantinopoli, epistola ad Stephanum V. papam. II. epistola Stephani ad orientales episcopos. Fragmentum eiusdem pontificis epistolæ ad Fulconem Rhemensem archiepiscopum.

Præceptum Caroli crassi regis & imperatoris, quo ecclesiæ Cabilonensi canonica episcoporum suorum electio concessa est anno 885.

885. Apparatus Aluredi Anglo-Saxonum magni regis ad leges suas tam ecclesiasticas quam ciuiles: priores ex variis codicibus repræsentantur modo 18. modo 20. Sequuntur leges ecclesiasticæ 17. eiusdem Aluredi & Guthurni regis Anglo-Danorum sancitæ in concilio, quo fœdus inierunt.

Landauenses synodi diuersis temporibus celebratæ. Prima Gurcano episcopo præside, in qua Teudur rex Brechemaniæ ob homicidium & periurium excommunicatus est. Altera & tertia in eadem vrbe synodus sub Berthguino episcopo, quarta & quinta sub Cerenhiro episcopo, sexta sub Gulfrido ibidem episcopo, septima sub Ciueilliauco episcopo.

886. *Cabilonense* concilium, die 15. kalendas Iunias, in ecclesia sancti Marcelli in suburbio Cabilonensi celebratum, præsidentibus Aureliano Lugdunensi & Bernuino Viennensi archiepiscopis, vt patet ex chronico monasterii Besuensis, & priuilegiis cum abbatiæ Catiloci, tum ecclesiæ S. Stephani Diuionensis concessis.

886. *Nemausense* concilium in villa *Portu* sita inter Magalonem & Nemausum, die 17. Nouembris, indict. 5. celebratum a Theodardo archiepiscopo Narbonensi cum tribus aliis archiepiscopis pluribusque episcopis, aduersus Seluam clericum Hispanum, qui pro archiepiscopo se gerebat, vt fidem faciunt vetera ecclesiæ Narbonensis monumenta, in quibus, vt obseruat in notis Sirmondus, aliud etiam memoratur concilium *Tolosæ* a Sigebodo metropolitano aliquot ante annos habitum, (sunt qui designent annum 883. sub Marino I. Romano pontifice) Iudæorum causa, qui se durius tractari querebantur aduersus Bernardum Tolosanum episcopum, in eoque concilio confutatos atque conuictos fuisse Iudæos a Theodardo nondum episcopo. Videndi Catellus, Quercetanus, alii.

887. *Coloniense* concilium celebratum in ecclesia S. Petri, indict. 3. kal. Aprilis, contra raptores rerum ecclesiasticarum, oppressores pauperum, & incestas nuptias. Extant capitula sex.

888. *Moguntiacense* concilium habitum sub Arnulfo nouo Francorum rege, a Lutberto, Vvilliberto & Ratbodo archiepiscopis, ad reformandam disciplinam ecclesiasticam. Extant prolocutio & capitula 26.

888. *Metense* II. concilium in suburbana S. Arnulphi ecclesia celebratum, in regno Lotharii, a Belgicæ primæ episcopis, kalendis Maii,

Arnulphi regis anno primo. Extant canones 13. Viri quidam eruditissimi differre volunt in annum 893. Odonis atque Arnulphi regum sextum.

888. *Apud S. Mauricium Agaunensem* ad Rhodanum Rodulfus Conradi iunioris filius & Hugonis abbatis nepos, coronatus est rex superioris siue transiuranæ Burgundiæ, vt pluribus Rhegino, annales Metenses, alii.

889. indict. 7. Riculfi Suessionensis episcopi constitutio capitibus 22. (saltem plura non extant) comprehensa.

890. *Valentinum* concilium ind. 8. celebratum, in quo regis nomen Ludouico Bosonis filio ab Arelatensis regni episcopis proceribusque delatum est.

890. aut circiter, *Vvormatiense* concilium, in causa Hermanni Coloniensis & Adalgarii Hamburgensis episcoporum de Bremensi ecclesia contendentium celebratum, Stephani V. iussu, qui Fulconi archiepiscopo Rhemensi vice sua causæ huius examinationem mandauerat: vt pluribus Flodoardus, Adamus, Albertus, alii.

CXIII.

FORMOSVS, Leonis filius, ex episcopo Portuensi Romanus pontifex, sedit annos 6. menses 10. dies 4. a die 31. mensis Maii anni 890. ad paschales ferias anni 896. ipso enim paschatis die 4. mensis Aprilis obiisse testes sunt auctor annalium Fuldensium & Hermannus Contractus, imperantibus Arnulfo & Leone sapiente, regnantibus vero apud Francos Carolo simplice Ludouici balbi filio, & Odone Roberti fortis filio. Multi post Baronium eum duntaxat decessisse scribunt die 19. Decembris eiusdem anni, & Bonifacium dictum VI. qui per 15. dies sedem apostolicam occupauit, ex albo pontificum expungunt.

I. Epistola ad Stylianum Neocæsareæ Euphratesiæ prouinciæ episcopum. II. ad omnes episcopos Angliæ.

Synodus ab Eduardo seniore Anglorum rege congregata, præsidente Pleigmundo Doroberniæ archiepiscopo, incerto anno coacta.

* 891. *Magdunensis* synodus super fluuium Ligerim, in ecclesia S. Lifardi, iussione Odonis regis celebrata, pag. 733. tomi II. spicilegii, ex chronico S. Petri Viui, vbi pro Edacio Bituricensi archiepiscopo scribendus est Adacius, & Agilbertus pro Biterrensi dicitur mendose Bituricensis episcopus.

892. *Viennense* concilium celebratum in basilica Saluatoris, indict. 10. præsidentibus Formosi papæ legatis. Extant canones 4. cum præfatione,

ſed abſque ſubſcriptionibus. Vide Maſſonum in notitia epiſcopatuum Galliæ, Baronium tomo X. aliosque qui barbare vocant abbatiam Deſneæ Lugduni, quæ dicenda erat Athanatenſis, Gallice *l'abbaye d'Aiſnay*: quam noſtratium hallucinationem iam ab anno 1646. ſuggillaueram in ſynopſi hiſtorica conciliorum Galliæ, pag. 9. columna 2.

893. *Rhemenſe* concilium celebratum menſe Ianuario, in quo Carolus ſimplex, filius Ludouici balbi Francorum regis, tanquam regni legitimus ſucceſſor a Fulcone Rhemenſi archiepiſcopo vnctus & coronatus eſt, reiecto Odone: & datæ ſunt comminatoriæ literæ ad Balduinum comitem Flandrenſem rerum eccleſiaſticarum peruaſorem, ab eodem Fulcone eiuſque coepiſcopis; quarum meminit Flodoardus lib. IV. cap. 7. Noſtrates Galli labentem adhuc numerabant annum 892. quod pauci ex chronologis aduertunt, dum Romanam Gallicamque ſupputationes perperam inter ſe permiſcent.

893. *Romanum* concilium ob graues perturbationes quibus affligebatur Dei eccleſia, celebratum kal. Martiis, ind. 11. ex cap. 2. lib. IV. Rhem. hiſt.

894. *Cabilonenſis* ſynodus, indictione 12. kalendis Maii, in qua præſide Aureliano Lugdunenſi archiepiſcopo decretum, vt Gerfredus Flauiniacenſis monachus, qui Adalgarium Æduorum epiſcopum veneno necaſſe dicebatur, in celebranda a Vvalone epiſcopo ſynodo per corpus Domini ſe purgaret, quod & in primore eccleſia S. Petri Flauiniacenſis factum eſt, vt docet publicum inſtrumentum.

894. *Magalonenſe* concilium apud Iuniarias (aliis Iuncarias,) nonis Maii, indictione 12. celebratum in regno Septimaniæ, in eccleſia ſancti Vincentii, præſide Arnuſto Narbonenſi, cuius iuſſu triennio poſt, hoc eſt anno 897. alteram ſynodum in loco qui *Portus* cognominatur, in eccleſia S. Mariæ, die 14. kal. Maii, indictione 15. habitam fuiſſe declarant veteres ſchedæ eccleſiæ Narbonenſis.

* Circa eadem tempora memoratur *Turonenſis* ſynodus de celebrando feſto reuerſionis reliquiarum S. Martini. Vide Vincentium Bellouacenſem libro XXIV. cap. 54. ſpeculi hiſtorialis.

895. *Triburienſe* concilium a 22. epiſcopis, ind. 13. menſe Maio, anno 8. regis Arnulphi celebratum pro reformanda eccleſiaſtica diſciplina. Extant canones 58. cum ſubſcriptionibus.

Sequuntur *Namnetenſis* concilii canones 20. quos labente ſæculo Chriſti ſeptimo conditos fuiſſe probabiliſſimum eſt.

CXIV. CXV.

STEPHANVS VI. aliis VII. ſedit annis 4. & aliquot diebus, ſaltem ante diem 20. Auguſti, indictione 14. anni 896. qui Arnulphi imperatoris dicitur primus fuiſſe, vt conſtat ex diplomate apud Catellum, & ex priuilegio Vezeliacenſi dato

10. kalendas Februarias, indictione 15. imperante Landeberto Aug. a Deo coronato anno 897. vsque ad mensem Septembrem anni 900. indictione 4. quantum colligi potest ex diplomate quodam S. Vincentii ad fontes Vulturni, ac paullo post decessit, imperante Leone sapiente apud Græcos, Italis cum Germanis de imperio decertantibus. Post eum sedit ROMANVS Galesinus mensibus 4. & diebus 20. quem alii expungunt: deinde per aliquot dies THEODORVS, Romanus, qui Stephano VI. ἀμέσως subiiciendus videtur, regnantibus in Francia occidentali Carolo simplice, in orientali vero Ludouico Arnulphi filio.

896. *Romanum* conciliabulum, in quo decretum est vt Formosi papæ defuncti cadauer exhumatum tribusque digitis mutilatum in Tiberim proiiceretur, omnesque ab eo ordinati iterato consecrarentur. Vide concilium sub Ioanne IX. Auxilium, Luitprandum, aliosque.

* 900 *Rhemensis* synodus, in qua pridie nonas Iulii in ecclesia S. Mariæ Rhemis lecta est excommunicatio aduersus interfectores Fulconis Rhemensis archiep. coram successore eius Heriueo, Vvidone Rotomagensi, aliisque episc. Vide tom. II hist. Franciæ ab A. Duchesnio editorum.

CXVI.

IOANNES IX. Tiburtinus, Rampoaldi filius, Romanam cathedram obtinuit per annos 5. ab anno 901. aut præcedenti, vsque ad annum 905. quo obiit, Francos regente Carolo simplice, in Græcia imperante Leone sapiente, Berengario & Ludouico Bosonis filio inter se decertantibus de Italia: Germaniam enim & regnum Lothariense regebat Ludouicus Arnulphi filius. Lambertum Vuidonis filium alii tum decessisse volunt, alii adhuc fuisse superstitem. X. Christi sæculum.

I. Epistola ad Heriueum archiepiscopum Rhemensem. II. ad Stylianum episcopum Neocæsariensem.

901. *Ouetense* concilium, in quo ex concessione Ioannis IX. papæ episcopi 18. ecclesiam Ouetensem metropolitica dignitate auxerunt, æra 939. mense Iunio.

901. aut aliquo ex sequentibus, *Romanum* concilium, in quo acta synodi sub Stephano VI. contra Formosum habitæ rescissa sunt & improbata, & solius Lamberti coronatio tanquam citra vim legitime facta confirmatur, abdicata Berengariana.

901. aut aliquo ex sequentibus, *Rauennate* concilium celebratum a

74. episcopis, imperante Lamberto, in quo causa Formosi & Stephani Romanorum pontificum pertractata est, & approbata præcedens Romana synodus.

CXVII. CXVIII. CXIX. CXX.

BENEDICTVS IV. Romanus, per aliquot tantum menses sedit: tum LEO V. Ardeatinus, diebus duntaxat 40. deinde CHRISTOPHORVS Romanus, Leonis filius, mensibus 7. quem in carcerem coniecit SERGIVS III. ex stirpe comitum Tusculanorum, qui ante kalendas Augusti anni 906. sedem Romanam iam occupauerat, tenuitque annis circiter 4. vsque ad annum 910. regnantibus in Græcia Leone, in Gallia Carolo, in Germania Ludouico. Lambertus Vuidonis filius dicitur hoc anno 910. in venatione occisus ab Hugone comite Mediolanensi.

Leges ecclesiasticæ confirmatæ ab Eduardo seniore Angliæ rege Aluredi filio, & Guthurno Danorum in Eastanglia rege, anno circiter 906.

909. *Trosleianum* concilium in agro Suessionico celebratum, ind. 12. sub Sergio III. papa, die 26. Iunii, ab Heriueo Rhemensi archiepiscopo eiusque suffraganeis. Huius extant præfatio cum adlocutione Heriuei, & 15. capita bene longa.

Guillelmi comitis Aruernorum & Aquitaniæ ducis testamentum, seu diploma, quo prima Cluniacensis monasterii fundatio instituta est, anno Christi 910. Caroli simplicis post obitum Odonis regis 13. indict. 13. Madalberto Bituricensem metropolim administrante, cui Gerontius paullo post successit.

CXXI. CXXII. CXXIII.

ANASTASIVS III. Romanus, Luciani filius, sedit annis 2. totidemque mensibus, ab anno 910. ad 912. quo obiit, eique successit LANDO Sabinus, Trani seu Tarni filius, quem eodem anno 912. die 28. Decembris defunctum fuisse memorant. Hunc subinde excepit IOANNES X. ex Rauennatense ecclesia translatus in Romanam sedem die 24. Ianuarii, ad annos 15. cum tribus circiter mensibus. Decessisse quippe constat anno 929. vel vi, vel animi angore, dum principatu priuatus sub custodia detineretur: regnantibus in oriente Constantino cum socero Romano Lecapeno eiusque filiis, in Italia Hugone, in Gallia Radulfo, in Germania Henrico Saxone.

Caroli simplicis Galliæ regis epistola ad episcopos regni sui aduersus Hilduinum ecclesiæ Tungrensis peruasorem, quem etiam anno 922. papa excommunicauit, ordinato in eius locum Richario.

Herimanni archiepiscopi Coloniensis ad Richarium abbatem epistola.

I. Ioannis X. papæ epistola ad Herimannum archiepiscopum Coloniensem. II. ad Carolum III. regem.

Confluentinum concilium ex male intellectis aut corruptis apud Iuonem numeris a Binio aliisque collocatur anno 912. cum tamen certo certius sit episcopos illos octo, qui apud Confluentiam edixerunt, ne Christiani intra septimum gradum cognationis matrimonium contrahere præsumerent, non potuisse iussu Caroli & Henrici regum congregari anno illo, cum Henricus Saxo, Auceps dictus, anno demum 919. regiam fuerit, Conrado mortuo, dignitatem adeptus: quare pro 912. legendum arbitror 921. aut DCCCCXXI. pro DCCCCXXII. Qua de re iam monui in vtroque chronico technico atque historico, in quibus quoque plura reperies de pacto prope Bonnam in medio Rheni inter Carolum Franciæ & Henricum Germaniæ reges inito, ind. 9 feria 3. die 7. Nouembris.

Constitutiones numero 14. ex concilio Galteri archiepiscopi Senonensis, qui obiisse anno 923. perhibetur.

915. aut circiter, *Cabilonense* concilium in ecclesia S. Marcelli in suburbio celebratum a tribus archiepiscopis totidemque episcopis, in quo Rodulfus comes Matisconensis, cum res illius ecclesiæ peruasisset, intentatæ, ni pareret, excommunicationis metu, ablata restituere coactus est.

917. In pago Rhætiæ *Altahein* dicto, sub Conrado I. Germaniæ rege celebratum est concilium, præsente Ioannis pap. X. apostolico nuncio.

921. *Trosle-ana* synodus, in qua Erlebaldus comes Castricensis rerum ecclesiasticarum peruasor a vinculo excommunicationis, quam incurrerat, obnixe flagitante rege absolutus est post mortem ab Heriueo archiepiscopo Rhemensi, vt docet in vtroque opere Flodoardus.

923. aut sequenti, *Rhemense* concilium incerti loci, anno Seulfi archiepiscopi Rhemensis secundo, in quo pœnitentia indicta est iis, qui bello Suessionico inter Carolum ac Robertum reges interfuerant.

924. *Trosleianum* concilium in agro Suessionico, Octobri mense celebratum, in quo, vt testatur Flodoardus in chronico, Isaac comes præsente Heriberto vadatus argenti libras centum, rediit in gratiam cum Stephano Cameracensi episcopo.

926. *Carilocense* concilium, præside Anscherico Lugdunensi archiepiscopo, in quo ecclesiæ decem monasterio Cariloci diuersis locis ablatæ restitui iussæ sunt, vt constat ex eius tabulario.

927. *Trosleianum* concilium, in quo Herluinus comes ad pœnitentiam venit pro vxore quam duxerat, alia viuente, vt habet Flodoard. in chron.

927. *Duisbergense* concilium, in quo illi qui Bennonem Metensem episcopum excæcarant, excommunicati sunt.

CXXIV. CXXV.

Leo VI. Christophori primicerii filius, Romanus, cui successit Stephanvs VII. Romanus, Theudemundi filius, per annos 2. mensem 1. & dies 15. obiitque die 8. Decembris anni 931. iisdem qui supra regnantibus.

928. aut circiter, *Grateleanum* concilium ab Athelstano rege Anglorum & Vulphelmo archiepiscopo habitum. Extant capitula 9. quæ ex alia versione repræsentantur numero 13.

CXXVI. CXXVII.

Ioannes XI. Alberici frater, e comitibus Tusculanis; matris suæ & vitrici Guidonis Tusciæ marchionis potentia intrusus, sedit 4. annis & 10. mensibus, ab exeunte anno 931. ad 936. quo obiit, nactus successorem quemdam Dei seruum Leonem VII. Romanum, qui ab anno 936. vixit vsque ad annum 939. quo naturæ concessit, vel a die 6. Iunii, vel, vt alii, mense Maio, post sedem annorum trium cum dimidio, regnantibus in oriente Constantino Porphyrogenito, in Italia Hugone, in Germania Othone, in Francia Ludouico Transmarino.

932. *Erphordiense* concilium in causa disciplinæ ecclesiasticæ, anno Henrici regis 14. indict. 5. kalendis Iunii. Extant capitula 5.

933. *Ad castellum Theodorici* concilium habitum a quibusdam Franciæ Burgundiæque præsulibus, cum Rodulfus rex Francorum dictum castellum obsideret: in quo Artaldus Rhemensis archiepiscopus Hildegarium Beluacensem ordinauit episcopum, vt testis est Flodoardus.

935. *Apud sanctam Macram* concilium septem episcoporum, in quo prædones & ecclesiasticarum rerum peruasores ad correptionem venire vocati sunt, inquit idem auctor.

* 938. mense Ianuario, labente indictione 11. Leo VII. Romanus pontifex scripsit epistolam ad Hugonem Francorum ducem, & monasterii S. Martini Turonensis abbatem.

CXXVIII.

Stephanvs VIII. Germanus, opera Othonis imperatoris, cui Romani gratificari voluerunt, creatus pontifex,

ſedit annis 3. menſibus 4. diebus 5. ab anno 939. ad initium anni 943. iiſdem qui ſupra dominantibus.

940. Leges eccleſiaſticæ numero 40. Hoëli principis totius Vvalliæ.

940. *Narbonenſe* concilium celebratum apud *Fontem coopertum*, de finibus diœceſeos inter Vrgellitanum & Pallatienſem epiſcopos controuerſis, vt docet Ioannes Mariana lib. 8. hiſtoriæ Hiſpanicæ.

941. *Sueßionenſe* concilium, Ludouici Tranſmarini Galliæ regis 5. anno celebratum, in eccleſia SS. Criſpini & Criſpiniani: cuius decreto Hugo Heriberti comitis filius, qui olim pene infans ad archiepiſcopatum Rhemenſem fuerat euocatus, iam ceteris ordinibus initiatus, deiecto Artaldo conſecratus eſt epiſcopus apud S. Remigium, vt ex vtroque Flodoardi opere compertum eſt.

942. Præceptum Adelberonis Metenſis epiſcopi de monachis in cœnobio S. Arnulfi clericorum loco conſtitutis, actum Metis publice, ſub die idus Martii, indictione 15. concurrente 5. anno 13. adeptionis pontificatus.

CXXIX.

MARINVS II. quibuſdam dictus Martinus III. Romanus, ſedit annis 3. menſibus 6. diebus 13. ab anno 943. ſaltem ante 2. nonas Februarii, indictione 1. quo die confirmatum eſt priuilegium Vezeliacenſe, ad 946. quo obiit die, vt quidam volunt, 14. Maii, regnantibus in Græcia Conſtantino, in Gallia Ludouico, in Germania Othone, in Italia Hugone eiuſque filio Lamberto, ſed aduerſus Berengarium iuniorem decertantibus.

943. aut circiter, conſtitutiones 40. Odonis ſeu Odæ Cantuarienſis archiepiſcopi, latæ tempore Edmundi regis, cum epiſtola eiuſdem ad epiſcopos ſibi ſuffraganeos.

944. aut circiter, leges eccleſiaſticæ vndecim Edmundi regis (a ſæcularibus ſegregatæ) præſentibus Oda, Vulſtano, aliiſque præſulibus latæ Londini, ipſo ſolemni paſchatis feſto, in frequenti tam eccleſiaſticorum quam laïcorum cœtu. Earumdem ſubiicitur priſca verſio.

944. *Trenorchiana*, ſeu *Tornuſiana* ſynodus, Giſalberti ducis Burgundiæ euocatione congregata, decreuit præſidentibus Guidone Lugdunenſi, & Goffrido ſeu Gyrofredo Veſontionenſi, vt ſacræ illius monaſterii reliquiæ, quæ ad S. Portiani oppidum apud Aruernos exportatæ fuerant ante triennium, miſſa legatione repoſcerentur, vt pluribus habes apud San-Iulianum in originibus Trenorchianis.

944. *Conſtantinopolitanum* conciliabulum, in quo Tryphon patriar-

cha CP. depositus est, substituto in locum eius Theophylacto Romani imperatoris filio, vt docet Ioannes Scylitza.

CXXX.

AGAPETVS II. Romanus, sedit annis 9. mensibus 7. & diebus 10. ab anno 946. ad exeuntem annum 955. quo obiit, dominantibus in Græcia Constantino Porphyrogenneta, in Germania Othone, in Francia Lothario Ludouici filio.

947. *Virdunense* concilium circa medium mensis Nouembris collectum, in quo, vt ex Flodoardo liquet, sedes Rhemensis Artaldo adiudicata est.

948. *Mosomense* concilium celebratum mense Ianuario in ecclesia sancti Petri ante prospectum castri Mosomi, in quo, vt idem auctor fusius enarrat, Hugo Heriberti filius, qui ad duas synodos euocatus, venire contempserat, a communione & regimine Rhemensis episcopii iussus abstinere, donec ad vniuersalem synodum se purgaturus occurreret.

948. *Ingilenheimense* concilium celebratum Ludouici IV. Franc. regis, qui præsens aderat, & Ottonis Germaniæ regis anno 13. ind. 7. die 7. Iunii, in ecclesia S. Remigii confessoris, in pago Nagauni, præsidente Marino sedis apostolicæ legato, in quo restituta sedes Rhemensis Artaldo, Hugo comes regis perduellis excommunicatus, statutique canones 10.

948. *Laudunensis* synodus in ecclesia S. Vincentii, in qua Tetbaldus excommunicatus, vocatusque Hugo princeps ad emendationem pro malis, quæ contra regem & episcopos egerat, vt docet idem qui toto hoc fere sæculo regnat, Flodoardus.

948. *Treuirense* concilium, in quo, vt discimus ex actorum breuiario apud Flodoardum, excommunicatus iterum Hugo Ludouici regis perduellis cum Tetbaldo, Iuone, atque episcopis ab Hugone Rhemensi pseudo-archiepiscopo ordinatis, vocatusque Hildegarius Bellouacensis episcopus, qui illicitæ prædictorum ordinationi interfuerat.

948. *Londoniense* concilium sub Edredo rege totius Angliæ, in natiuitate B. Virginis, præsentibus Vulstano archiepiscopo Eborum, Odone archiepiscopo Doroberniæ, aliisque, in quo actum de negotiis regni, & priuilegium cœnobio Croylandensi confirmatum, ex Ingulpho.

949. *Romanum* concilium apud S. Petrum, in quo Agapetus papa damnationem Hugonis episcopi Rhemensis factam apud Ingulenheim confirmauit, excommunicans etiam Hugonem principem, donec Ludouico regi satisfaceret.

950. *Landauensis* synodus in ecclesia Mainuon congregata a Patre episcopo, in qua Nougui rex propter sacrilegium factum, & refugium violatum veniam ac pœnitentiam accepit, &c.

952.

952. *Augustanum* concilium ind. 10. habitum anno Ottonis I. regis 16. sub die 7. idus Augusti, cuius extant capitula vndecim.

953. *Apud sanctum Theodoricum* in territorio Rhemensi concilium celebratum, Artaldo Rhemensi archiepiscopo præsidente, aduersus Rageaoldum comitem rerum ecclesiasticarum inuasorem.

CXXXI.

IOANNES XII. Alberici filius, e comitibus Tusculanis, Octauianus antea dictus, suggerentibus Romanis, quibus post obitum patris præerat, pontifex efficitur annum agens 18. anno Christi 955. primusque nomen mutasse reperitur. Sedit annos nouem decemve, vsque ad diem 14. Maii anni 964. quo misere periit, sub Nicephoro Phoca & Ottone I. quem in imperatorem coronauerat die 13. Februarii anni 962. ac rege Franciæ Lothario.

Epistola Ioannis XII. papæ ad S. Dunstanum Cantuariensem archiepiscopum, de concessione pallii.

Diploma Ottonis imp. de confirmatione iurium Romanæ ecclesiæ, cuius autographum aureis literis exaratum dicitur asseruari Romæ in castello S. Angeli.

962. Concilium *ad Matronam* fluuium in pago Meldensi, sub medium Aprilem celebratum ab episcopis 13. prouinciarum Rhemensis ac Senonensis, in quo post mortem Artaldi die 31. Augusti anni 961. defuncti, nihil de Hugonis causa inconsulto pontifice Romano statuendum censuere, immo, vt ait Hugo Flauiniacensis a nobis editus, a Vindone Suessionensi episcopo Odolricus inthronizatus, &c.

963. *Romanum* conciliabulum, in quo, præsente Ottone I. imperatore Ioannes XII. papa depositus est, & in eius locum LEO, qui VIII. a plerisque scriptoribus dictus reperitur, factione Germanorum subrogatur, ex appendice ad Luitprandum. In actis illius sunt duæ Ottonis ad Ioannem papam epistolæ, & vna huius ad illum.

963. *Constantinopolitanum* concilium celebratum in causa Nicephori Phocæ imp. Græcorum, qui Theophanen Romani imp. relictam duxerat in vxorem, cuius filium in baptismate suscepisse dicebatur.

964. *Romanum* concilium celebratum in ecclesia S. Petri, die 26. Februarii, indictione 7. anno imperii Ottonis 3. in quo Ioannes XII. papa & plures episcopi Leonem VIII. schismaticum esse pseudo-papam declararunt, & acta Othoniani conciliabuli reprobarunt. Extant actiones tres.

Brandanfordense concilium ab Edgaro rege conuocatum, in quo Edvvini regis decreta rescissa, ablata ecclesiis restituta, & S. Dunstanus ab

exilio reuocatus. Huius Edgari extat priuilegium datum anno 958. quo confirmat Dorobernienſem eccleſiam matrem eſſe & dominam aliarum eccleſiarum regni ſui.

CXXXII.

BENEDICTVS V. Romanus, & ex Romanæ eccleſiæ diacono, ſucceſſit Ioanni XII. anno 964. & ſequenti deceſſit in exilio, ab Othonianis Roma eiectus, & relegatus Hamburgum, vbi ſanctè obiit vel die 10. Iunii, vel 4. Iulii, imperantibus Ottone I. & Nicephoro Phoca, rege Franciæ Lothario.

964. *Romanum* conciliabulum, in quo per Leonem VIII. Romanæ ſedis inuaſorem ſchiſmaticum & verum antipapam Benedictus V. exauctoratus eſt, & in Germaniam Hamburgum ad Albim fluuium deportatus. In chronico Hildensheimenſi mendoſe anno præcedenti collocatur.

Edgari regis Anglorum charta de Oſvvaldes-lauu, hoc eſt de eiiciendis clericis coniugatis, & introducendis monachis.

CXXXIII.

IOANNES XIII. Romanus, Ioannis filius, ex Narnienſi epiſcopo, a Romanis conſenſu imperatoris in locum Benedicti & Leonis ſuffectus anno 965. ſedit annos 6. menſes 11. & dies 5. vſque ad diem 16. Septembris anni 972. quo migrauit e vita, ſub imperatoribus Ioanne Tzimiſca & Ottone I. ac rege Francorum Lothario.

I. Epiſtola ad clericos citerioris Britanniæ, vt Arduino archiepiſcopo Turonenſi debitam reuerentiam exhibeant. II. ad Edgarum regem Anglorum de expellendis clericis ex Vintonienſi epiſcopatu, & introducendis monachis.

Charta ſeu priuilegium datum a rege Edgaro nouo Vvintoniæ monaſterio, quod Hydam vocant, capitibus 23. definitum, cum ſubſcriptionibus. Extat & alia eiuſdem regis charta.

967. *Rauennate* concilium circa paſchales ferias, præſentibus Ioanne XIII. papa, & Ottone I. imp. celebratum, vbi multa ad vtilitatem ſanctæ eccleſiæ adinuenta, &c. ex appendice ad chronicon Reginonis.

967. Leges eccleſiaſticæ regis Edgari ex Saxonico libro, & a Lambardo verſæ, cum antiqua verſione & canonibus 67. aliiſque de confeſſione & modo imponendi pœnitentiam, ac ſatisfactione, de magnatum pœnitentia, &c. necnon eius oratione aduerſus clericos coniugatos, &c.

969. *Anglicum* concilium a S. Dunſtano Dorobernenſi archiepiſcopo celebratum, tum aduerſus clericos coniugatos, tum ob alia.

970. vel ſequenti, *Londonienſe* concilium, in quo ab Edgaro rege conceſſa priuilegia Glaſtonienſi cœnobio confirmata ſunt. Extat quoque diploma Ioannis XIII. in eamdem rem, & charta illius regis cum ſubſcriptionibus.

971. *Romanum* concilium in confirmationem priuilegiorum monaſterio S. Mariæ Glaſtoniæ conceſſorum.

CXXXIV.

DONVS II. ſeu Domnio, aut Domnus, Romanus, ſedit tantum menſibus circiter 3. a die 20. Septembris ad diem 19. Decembris anni 972. quo obiit, imperantibus iiſdem Tzimiſca & Othone I. ac Lothario Francorum rege.

972. *Ingelenheimenſe* concilium ad componendas res eccleſiaſticas habitum, in quo S. Vdalricus epiſcopus Auguſtanus vetitus eſt relicto epiſcopatu monaſticam profiteri vitam.

CXXXIV.

BENEDICTVS VI. Romanus, filius Hildebrandi, ſedit anno 1. menſibus 3. & diebus aliquot, a die 20. Decembris anni 972. vſque ad annum 974. quo a Francone quodam impio homine coniectus in carcerem, ibique ſtrangulatus eſt. Tunc Franco tyrannice ſedem Romanam inuaſit, dictus BONIFACIVS VII. imperantibus in oriente Tzimiſca, in occidente Othone II. in Francia vero Lothario.

973. *Mutinenſe* concilium, in quo controuerſia inter diſſidentes germanos proceres Petrum & Lambertum compoſita fuit, præſide Honeſto archiepiſcopo Rauennate.

973. *Apud montem S. Mariæ* in pago Tardanenſi concilium celebratum, in quo a comprouincialibus epiſcopis confirmatum eſt decretum Adalberonis Rhemenſis archiepiſcopi, qui, vt ex appendice ad Flodoardum diſcimus, monachos in cœnobio Moſomenſi pro canonicis collocarat. Huic decreto ſuſcriptiones epiſcoporum ſubiungemus ex mſ. cod.

974. Charta Edgari regis, qua indicat ſe eiectis clericis ſæcularibus in cœnobium Malmeſburienſe monachos vitæ regularis induxiſſe.

CXXXVI.

BENEDICTVS VII. antea Sutrinus epiſcopus, e comitibus Tuſculanis, eiecto Bonifacio VII. ſeu Francone, anti-

papa, sedit annis 9. vt constat ex inscriptione sepulchri, a die 11. Maii anni 975. ad diem 10. Iulii anni 984. quo abiit e viuis, imperantibus Ottone III. seu Ruffo, ac fratribus Basilio & Constantino Romani iunioris filiis, regnante in Gallia eodem Lothario cum filio Ludouico.

975. *Constantinopolitanum* concilium, quo Basilius patriarcha depositus fuit, substituto Antonio Studita.

975 *Rhemense* concilium, in quo Theobaldus Ambianensis ecclesiæ vsurpator excommunicatus est, præsidente Stephano diacono Benedicti VII papæ legato, vt patet ex aculeata plane Adalberonis Rhemensis archiepiscopi, quæ etiamnum extat, epistola.

Nec plura R. P. Iacobus Sirmondus Ricomagensis Aruernus in tomis tribus conciliorum Galliæ exhibuit, summarum virtutum & raræ eruditionis vir, vt appellauit paucis ante obitum annis vir clariss. Hugo Grotius in sparsione florum in totum ius Iustinianeum. Nos quæ ad tertiam regum nostrorum dynastiam ab Hugone Capeto anno 987. coronato inchoatam spectant concilia, partim ex ipsius schedis, hinc inde dispersis quæ supersunt, partim nostro, cuius specimen aliquod extitit synopsis historica anno 1646. excusa, aliorumque studio ac labore collecta subiiciemus.

Vvintoniense concilium sub S. Dunstano Cantuariensi archiepiscopo, in confinio regnorum Edgari & Edvvardi martyris, in quo controuersia pro monachis aduersus clericos dirempta est, ex Vvillelmo Malmesburiensi, Florentio Vvigorniensi, Rogerio Houedeno, Matthæo Vvestmonasteriensi, aliisque.

977. *Kyrtlingtoniense* in Eastanglia concilium habitum post pascha, præsentibus Edvvardo rege, Dunstano archiep. Cantuariensi, aliisque.

Caluæ villæ concilium sub S. Dunstano habitum, anno 4. S. Edvvardi, in quo decidente solario omnes proceres præter Dunstanum corruerunt; & multi occisi, vel læsi: ex Vvillelmo Malmesb. Henrico Huntingdoniensi, aliisque.

977. *Ambresbyriense*, seu in vrbe Ambrosii pago Vviltoniensi concilium celebratum.

Leges numero 56. presbyterorum Northumbrensium, cum ad mores eorum corrigendos, tum ad ipsorum ministeria promouenda.

980. indictione 8. *Senonense* concilium, præside Seuino archiepiscopo, ex chronico S. Petri.

983. *Romanum* concilium in causa Giseleri Magdeburgensis episcopi, qua de re Ditmarus, Adam chronographus, alii.

CXXXVII. CXXXVIII.

IOANNES XIV. antea Petrus dictus, ex episcopo Tici-

nensi & Ottonis II. archicancellario, Romanus pontifex anno 984. creatus, anno sequenti a Bonifacio VII. seu Francone antipapa ex oriente Romam reuerso coniectus in carcerem fuit ad molem Hadriani, ibique fame enectus est. Successit IOANNES XV. Romanus, Leonis presbyteri filius, extincto Francone tyranno electus anno 985. quem Crescentius, qui consulatum assumpserat, vrbe eiecit, eumdemque sequenti anno reuocatum honorifice excepit. Sedit annos 10. menses 4. dies 12. vsque ad diem 7. Maii anni 996. quo obiit, imperantibus Ottone III. iisdemque in oriente fratribus, rege vero Galliæ Hugone Capeto cum Roberto filio.

Epistola huius Ioannis XV. extat apud Vvillelmum Malmesburium ad omnes fideles de pace concilianda inter Ethelredum regem Angliæ, & Richardum Normanniæ ducem.

582. *Landauensis* synodus præside Gucauno episcopo, aduersus Arthmailum regem Guentiæ filium Nougui, qui fratrem suum occiderat.

*988. aut circiter, certe ante annum 990. quo exeunte Hugo Engolismensis episcopus obiit, *Karrofense* apud Pictauos concilium kalendis Iuniis celebratum, præside Guntbaldo Burdegalensi archiepiscopo. Consule sis pag. 764. tomi II. bibliothecæ nouæ mss. librorum, vbi etiam edidimus in lucem *Pictauense* quoddam concilium pro restauratione ecclesiæ celebratum idibus Ianuarii, conuocante Guillelmo duce, præside Siguino Burdegalensi archiepiscopo, in quo præcedentis Karrofensis fit mentio.

989. *Romanum* concilium in causa S. Adelberti episcopi Pragensibus, quos deserdeat valde sibi contrarios, restituendi, qui postea Stephano rege baptizato dictus est Hungarorum apostolus.

* 989. Electio Arnulphi Rhemensis archiepiscopi, regis Lotharii filii.

* Libellus fidelitatis sub specie chirographi editus ab Arnulpho archiepiscopo.

* Arnulphi archiepiscopi Rhemensis commonitorium & anathema in prædones Rhemorum.

990. Oratio inuectiua episcoporum Rhemensis diœceseos vice decreti habita *Siluanectis* in concilio, præside eodem qui supra, Arnulpho, cum anathemate in reos, hoc est fautores Caroli Lotharingiæ ducis, qui Rhemis sacra profanarant, templa expilarant, &c.

* Epistolæ duæ Hugonis Francorum regis ad Ioannem XV. papam, aduersus Arnulphum Rhemensem archiepiscopum.

* Ad eumdem epistola episcoporum Rhemensis diœceseos in eadem causa.

* Electio Gerberti Rhemorum archiepisc. cum eius professione fidei.

991. *Rhemense* concilium apud S. Basolum, in quo Arnulphus Rhemorum archiepiscopus abdicare coactus est, celebratum mense Iunio, indictione 4. Acta illius interpolata & aucta refert Gerbertus in aculeata aduersus pontificem apologia, quam Rhemis postea deiectus scripsit. Videndus quoque Aimoini continuator anonymus, qui ex Senonensibus chronographis ista mutuatus est.

993. *Romanum* concilium pro canonizatione S. Vdalrici Augustæ Vindelicorum episcopi, pridie kal. Februarii, in palatio Lateranensi, vt constat ex epistola Ioannis XV. papæ.

* 994. Diploma regum Hugonis & Roberti, quo confirmatur fundatio Burguliacensis cœnobii facta ab Emma Pictauensi comitissa, sorore Odonis comitis, anno regum 8. ind. 7.

* 994. aut circiter, *Narbonense* concilium aduersus nobiles viros, qui ecclesiasticorum bona rapiebant, iisque vim sæpe inferebant, præside Ermengaudo archiepiscopo Narbonensi, aliisque episcopis ac principibus viris Raymundo comite Ruthenensi, Rogerio comite Carcassonensi, &c. vt pluribus Catellus in commentariis Landgothicis.

* 995. *Mosomense* concilium iussu Ioannis papæ XV. celebratum, die 2. Iunii, indictione 8. in quo coram Leone abbate S. Bonifacii pontificis legato Gerbertus perorauit, & ab eodem a missarum celebratione iussus est abstinere.

995. *Rhemense* concilium kal. Iuliis, præsidibus Leone abbate, & Siguino Senonensi archiepiscopo legatis pontificiis, in quo post contestatam litem illam celeberrimam Gerbertus archiepiscopatu Rhemensi sponte cessit, eductusque e carcere Aurelianensi Arnulphus, cui pallium paullo post a pontifice attulit Abbo Floriacensis abbas.

Nec multo post contigit synodus *apud sanctum Dionysium*, eodem Siguino præside, de qua pluribus agit Aimoinus in vita abbatis sui sancti Abbonis, quam habes in bibliotheca Floriacensi Ioannis a Bosco.

CXXXIX.

GREGORIVS V. Germanus, Bruno antea nominatus, Ottonis III. imp. consanguineus, sedit annis 2. mensibus 8. diebus 6. a die 13. Iulii anni *996*. quo electus est, ad diem 18. Februarii anni 999. quo obiit, imperantibus iisdem Othone III. Basilio & Constantino, atque Roberto.

996. *Romanum* I. concilium, quo constitutum fuit vt imperator deinceps a septem electoribus Germaniæ principibus eligatur, inquit Binius ex Baronio, qui ea de re diffuse agit: & nos suo loco.

* 998. *Romanum* II. concilium, in quo de Roberti regis, qui consan-

guineam duxerat, dissoluendo matrimonio actum est in basilica S. Petri, a Gregorio V. papa, præsente Ottone III. imp. Extant capitula 8. quibus post pontificem subscripsit Gerbertus Rauennensis archiepiscopus, aliique plures. Quatuor ex iis, quæ res Aquitanicas spectant, vulgauimus pag. 765. tomi II. bibl. nouæ msſ. librorum.

CXL.

Silvester II. Aquitanus, monachus Auriliacensis in Aruernis, Gerbertus dictus, primum Rhemensis, tum Rauennatensis archiepiscopus, ac deinde Romanus pontifex a die 2. Aprilis dominica anni 999. qua electus est: sedit annis 4. & mensibus 2. aut 3. vsque ad diem 12. Maii anni 1003. quo obiit, indictione 1. vt ex eius epitaphio discimus in Lateranensi basilica a Sergio papa apposito: imperantibus in oriente fratribus Basilio Bulgaroctono & Constantino iuniore Porphyrogenito, regnantibus in Germania Henrico, in Francia Roberto.

* Epistolas plures Gerberti, sed nondum papæ, ediderunt magno historiæ Francicæ emolumento Massonus & Duchesnius: nos duas exhibebimus eiusdem, postquam creatus est pontifex; I. ad Azelinum Laudunensem episcopum, quæ in collectione regia excusa est: II. ad Arnulphum Rhemensis ecclesiæ archiepiscopum.

999. *Romanum* concilium, in quo teste Ditmaro, cum accusatus Giselerus Magdeburgensis archiepiscopus quod duas parochias teneret, venire ob paralysim non potuisset, res ad concilium prouinciale Germaniæ reposita est.

* 1002. Non vnico, sed pluribus *Galliæ* locis habita fuisse concilia monuit Glaber Radulfus libro III. historiæ cap. 3. in quibus quæsitum de ieiuniis ante pentecostem, de cantu hymni Te Deum, & de festo annunciationis dominicæ. An ad illum annum reuocandum *Pictauense* illud, quod supra cum Karrofensi commemorauimus? XI. Christi sæculum.

CXLI. CXLII.

Ioannes XVI. dictus XVII. ob Ioannem XVI. antipapam, a Crescentio intrusum, Romanus, cognomento Siccus, sedit mensibus 5. & diebus aliquot, a die 7. Iunii anni 1003. eique successit Ioannes XVII. dictus XVIII. cognomento Fasianus vel Fasano, ad annos 5. menses 7. & dies 28. a die 20. Nouembris ad diem 18. Iulii anni 1009. quo obiit, sub iisdem imperatoribus & regibus.

1005. *Tremoniense* concilium pro reformanda ecclesia celebratum au-ctoritate & hortatu S. Henrici Germaniæ regis, die nonarum Iulii, ex Ditmari libro VI.

1006. *Francofordiense* concilium de ecclesia Bambergensi in cathedram episcopalem erigenda, præside Vvillegiso antistite Moguntino, ex eodem Ditmaro.

* 1008. *Kalense* concilium, in quo a Roberto Franc. rege donata plurima monasterio S. Dionysii martyris auctoritate Letherici Senonensis, Hugonis Turonensis, Fulberti Carnotensis, aliorumque episcoporum confirmata sunt die 16. kal. Iunii.

1009. aut circiter, *Ænhamense* concilium hortatu Ælfeagi Dorobernensis & Vulstani Eboracensis archiepiscoporum ab Æthelredo rege indictum & celebratum in die sanctæ pentecostes. Extant capitula 32. & ex alio exemplari synodalia decreta 28.

CXLIII.

SERGIVS IV. Romanus, antea Petrus dictus, & teste Ditmaro cognominatus Bucca-porci, sedit annis 2. mensibus 8. diebus 13. a die 31. Augusti anni 1009. ad diem 13. Maii anni 1012. quo obiisse creditur, iisdem impp. & regibus.

1009. qui est septimus annus Henrici regis, a creatione mundi secundum Hebraïcam veritatem 4965. secundum interpretes 6708. sermo synodalis, ex codice ms. monasterii Neresheimensis.

1011. *Bambergense* concilium de controuersiis quibusdam episcoporum apud Ditmarum, & præsertim Theodorici Metensis episcopi, cui ab omnibus interdictum est, vt ante purgationem canonicam canere missam non auderet.

1012. aut circ. leges ecclesiasticæ 7. Æthelredi apud Habam conditæ.

CXLIV.

BENEDICTVS VIII. e progenie comitum Tusculanorum, Portuensis episcopus electus, a Gregorio quodam antipapa contra canones intruso Roma eiectus ad Henricum Germaniæ regem confugit, teste Ditmaro Merspurgensi episcopo, huius æui scriptore. Sedit annis decem vndecimve, ab anno 1012. aut, vt alii numerant, 1013. ad diem 27. Februarii anni 1024. quo mortuus est, imperantibus S. Henrico claudo, qui eodem anno obiit, & Basilio ac Constantino.

* Epistola ad episcopos Burgundiæ, Aquitaniæ & Prouinciæ pro Cluniacensi monasterio.

Priui-

Priuilegium Henrici imp. quo patrimonia ecclesiæ Romanæ ab antecessoribus piis ecclesiis quondam collata Benedicto pontifici gratitudinis ergo & pietatis in principem apostolorum amore confirmauit.

Diploma Canuti regis Angliæ, quo ecclesiam Saluatoris in Dorobernia confirmat esse omnium ecclesiarum regni Anglicani matrem & dominam.

1012. *Legionense* concilium celebratum die 8. kal. Augusti, æra 1050. coram Alfonso V. rege, & Geloira regina. Extant canones 7.

* 1020. aut circiter, *Airiacense* concilium, præsente Roberto rege, & archiepiscopis Gauzlino Bituricensi & Leoterico Senonensi, ex chronico S. Petri Viui. Meminit quoque synodi apud *Airejas*, præsente Roberto rege, auctor historiæ S. Berchatii Deruensis abbatis, in promptuario antiquitatum Trecensium Nicolai Camusatii. Quod vero Airiacam villam quidam collocant in tractu Bituricensi, a veritate aberrant: corrigenda quoque sic est pag. 146. tomi IV. Duchesniani; venerunt ad aquam, quæ Armantio dicitur, antequam ad castrum S. Florentini accessissent.

1021. *Vvintoniense* concilium sub Canuto Anglorum, Danorum & Norvvegarum rege habitum, in sancto Domini natali.

* 1022. *Aurelianense* concilium contra nouos Manichæos hæreticos in illa vrbe detectos, præsentibus Roberto rege & Constantia regina: de quo non tantum Glaber libro III. cap. 8. quem citat ex Baronio Binius, sed & nos alias plura, partim ex Ademari Chabanensis historia, partim ex libro Aganonis, vt vocant, ms codice cœnobii S. Petri in valle prope Carnotum, cuius pericopen edidimus iam ab anno 1650. in miscellaneis curiosis, ac post illum annum Puteani, San-marthani, Dacherius, aliique.

1022. *Rhemense* concilium ab Ebalo archiepiscopo celebratum, cui cum aliis interfuit Gerardus Cameracensis & Atrebatensis episcopus, ex veteri catalogo Rhemensium præsulum.

1022. *Salegunstadiense* concilium in causa disciplinæ ecclesiasticæ celebratum die 12. Augusti, indictione 5. anno Henrici II. regis 21. imp. 6. præside Aribone Moguntino archiepiscopo. Extant capitula 20. cum appendice.

1022. *Aquisgranense* concilium, in quo terminata fuit controuersia inter Piligrinum archiepiscopum Coloniensem & Durandum episcopum Leodiensem, de subiectione monasterii Buccitani, qua de re Baldricus cap. 35. libri III. chronici Cameracensis.

1023. *Moguntinum* concilium in causa Ottonis comitis ab Hanisteim, præside Aribone archiepiscopo, de quo ex vitæ sancti Gothardi cap. 22. aliisque plura noster Nicolaus Serarius in Moguntina historia.

CXLV.

IOANNES XVIII. dictus XIX. Gregorii comitis Tu-

sculani filius, post fratrem Benedictum VIII. sedit annis 9. & mensibus 8. a die 30. Aprilis, vel, vt alii volunt, 19. anni 1024. ad diem 8. Nouembris anni 1033. quo obiit, imperantibus Romano Argyro Zoës Constantini filiæ marito, & Conrado Salico, rege vero Galliæ Henrico I. Roberti filio.

* Vvillelmi Diuionensis abbatis epistola ad Ioannem XVIII. papam aduersus Græcos primatum affectantes, ex Hugonis Flaniniacensis chronico pag. 172. tomi I. nouæ bibliothecæ mss. librorum.

* Huius vero Ioannis videtur esse epistola ad S. Odilonem, quæ edita est tomo II. spicilegii. Integra quoque circumfertur epistola de apostolatu S. Martialis, de qua in concilio Lemouicensi anno 1031. celebrato.

* 1025. *Ansanum* concilium in ecclesia S. Romani celebratum, præside Burchardo Lugdunensi archiepiscopo, in quo iudicatum est non licuisse archiepiscopo Viennensi monachos apud Cluniacum ordinare sine permissu episcopi Matisconensis Gausleni aduersus sanctum Odilonem Cluniacensem abbatem conquerentis, editum primo a Seuertio. *

Eo tempore fuit concilium factum *Pictanis* de fide catholica, rege Roberto concedente, vt per omnes ciuitates fierent concilia. Inter ceteras ergo accidit, vt in *Pictana* vrbe concilium ageretur duce Vvillelmo, & Isamberto vrbis ipsius episcopo, Iordane Lemouicensi, &c. Statuerunt vt si quis homo res sanctæ Dei ecclesiæ fraudulenter ac violenter possederit, &c. ex chronico Malleacensi pag. 207. tomi II. biblioth. nouæ mss. librorum.

1028. *Karrofense* concilium episcoporum & abbatum studio Guillelmi ducis Aquitaniæ conuocatorum, propter extinguendas hæreses, quæ vulgo a Manichæis disseminabantur, ex Ademari monachi chronico.

1029. *Lemouicense* I. concilium, præside Gauzleno archiepiscopo Bituricensi, in causa controuersa apostolatus S. Martialis illis temporibus per Aquitaniam, totamque adeo Galliam percelebri. Conuenerant autem anno 1028. præcedenti, die 15. kal. Nouembres, ad dedicationem basilicæ Saluatoris plurimi episcopi, vt refert Gaufredus monachus & prior Vosiensis in chronico.

1029. *Aurelianensis* episcoporum & abbatum conuentus, indict. 12. qui interfuerunt cum Roberto rege dedicationi ecclesiæ S. Aniani Aurelianensis, ex Helgaldo regis illius vitæ scriptore seu potius breuiatore.

1031. Canuti regis Angliæ, Danamarchiæ, Norvvegiæ, & partis Suauorum, epistola ad archiepiscopos, episcopos, primates, & toti genti Anglorum, tam nobilibus quam plebeiis, Roma missa anno regni sui 15. ex Vvillelmo Malmesburiensi. Idem sequentis anni edidit chartam, qua omnes causas insulæ Glastoniæ abbatis supponit iudicio, ceteris exclusis potestatibus.

* 1031. Concilia diuersis locis edita, in quibus pax siue treuga Domini constituta, & feriæ sextæ ac sabbati religio sancita, ex cap. 5. lib. IV. historiæ Glabri Rodulfi. De eadem autem treuga seu treuia Dei plura ex Hugone Flauiniacensi abbate, Baldrico Nouiomensi episcopo, aliisque dicemus in additionibus.

1031. Aymo de genere Borboniorum comitum Ganzleno mortuo Bituricensem mense Martio obtinuit patriarchatum, ac de controuersia apostolatus S. Martialis, aliisque ad deprauatos mores reformandos necessariis, concilium *Bituricense* celebrauit, inchoata iam indictione 15. ex veteri more, si quidem, vt scribunt acta, habitum sit kal. Nouembribus; vel adhuc labente 14. si eam vsque ad kalendas Ianuarias perducere velis.

In eo concilio mentio fit epistolæ Ioannis papæ ad episcopos, abbates, reliquosque totius Galliæ fideles missæ, vt B. Martialis in numero apostolorum, tam in litaniis, quam in omnibus diuinis officiis computetur. Extat integra in actis Lemouicensis concilii.

1031. *Lemouicense* II. concilium, præside eodem Aymone Bituricensi metropolitano, & ob eamdem S. Martialis causam, celebratum est die 18. Nouembris eiusdem anni, quo obierat die 20. Iulii optimus rex Robertus, eique successerat filius eius Henricus. Editum fuit integrum illud concilium ex mss. codice biblioth. Thuanæ, tum tom. XXV. editionis regiæ, vbi ex male digesta Baronii ac Binii chronologia reuocatur ad annum 1034. & tempora Benedicti IX. papæ, tum pag. 766. tomi II. bibliothecæ mss. librorum, vbi eum suo anno consignauimus.

Neque vero hoc loco pigebit admonere lectorem *ἀκρισίας* Binii, Colueneri, & aliorum, qui ex male perceptis concilii illius verbis, vbi de *Belliloci* monachis loquitur, commenti sunt nescio quod Bellouacense seu Beluacense concilium sub Benedicto IX. post 15. dies a Bituricensi celebratum, eodem præside Aymone, iisque ipsius suffraganeis episcopis, ac eadem de causa. Verum hac de re plura alias iam diximus, necnon de Masciacensi Abbatia.

Hoc tempore, inquit Sigebertus, iussu imperatoris regali & synodali conuentu apud *Triburias*, inter cetera episcopi nonnihil decernere voluerunt de ieiunio primi mensis, Gerardo Cameracensi, & paucis cum eo antiquam consuetudinem obtendentibus.

1032. Leges ecclesiasticæ 26. Canuti regis Anglorum, Danorum, & Norvvegiensium, e Saxonico translatæ. Item aliæ 27. ex duplici versione. Præterea 24. e sæcularibus collectæ.

1032. *Pampilonense* concilium, præside Pontio Ouetensi archiepiscopo, de sede episcopatus illius vrbis, quæ ob incursiones barbarorum in monasterium Leirense, quod situm est in montibus Pyrenæis, translata fuerat, pristino loco restituenda.

CXLVI.

Benedictvs IX. Alberici Tusculani comitis filius, Benedicti VIII. & Ioannis XVIII. nepos, Theophylactus dictus, ætatis anno vel 10. vel 12. vel 18. vt alii, pontificatum adeptus sedit ab exeunte anno 1033. vsque ad annum 1044. quo vel a Romanis reiectus est, vel persuasione Bartholomæi abbatis Cryptæ ferratæ cessit pontificatu, substituto Silvestro III. quem postea expulit: dum Ioannes XIX. dictus XX. Romanus archipresbyter, eamdem inuaderet sedem: sicque fœdissimo schismate tres eodem tempore dicerentur papæ: quod contigit imperante Constantino Monomacho, regnantibus in Germania Henrico III. in Francia Henrico I.

1034. *Landauensis* synodus sub Iosepho episcopo, in qua Mouricus ob violatum refugium SS. Dubricii, Teliani & Oudocei anathematizatur.

1035. *Triburiense* concilium, vt testatur Hermannus in chronico Canisianæ editionis, Baldricus in chronico Cameracensi, aliique.

1040. *Venetum* concilium in ecclesia S. Marci, sub Vrso patriarcha celebratum, in causa disciplinæ ecclesiasticæ, fauente Dominico Flabanico Venetiarum duce.

* 1040. De fundatione Vindocinensis monasterii in honorem SS. Trinitatis a Gaufredo comite Andegauensi, eiusque vxore Agnete facta, diploma Arnulfi archiepiscopi Turonensis, indict. 8. Henrici Francorum regis anno 9. ipso die dedicationis monasterii confectum.

CXLVII.

Gregorivs VI. Romanus, dictus antea Ioannes Gratianus, exclusis, aut sponte cedentibus Benedicto IX. Siluestro III & Ioanne XX. qui se Romanos pontifices appellabant, vnanimi omnium consensu electus papa, valde commendatur a Glabro Radulfo, extremo historiæ suæ libro 5. Sedit annos 2. & menses 8. vsque ad annum 1046. quo Henrici III. Germaniæ regis factione eiectus est, subrogato Clemente II. & in Germaniam abductus, quo eum comitatus est Hildebrandus eius discipulus, S. R. E. subdiaconus.

1046. *Sutrinum* concilium, in quo non longe ab vrbe Roma, præsente Henrico rege baculo pastorali priuatus est Gregroius VI. qui & Gratianus.

CXLVIII.

CLEMENS II. Germanus, Suidgerus antea appellatus, facta in Sutrina synodo Gregorii VI. abdicatione, ex Bambergensi episcopo factus pontifex Romanus, Henricum regem eiusque coniugem imperiali benedictione insigniuit, & cum eodem Roma profectus, ex hac vita migrauit vltra montes, die 9. Octobris anni 1047. nono a sua promotione mense, & Bambergæ sepultus est: quibus auditis BENEDICTVS IX. tertio Romanam sedem occupauit ad 8. menses, vsque ad DAMASI II. factam anno 1048. electionem, imperantibus Constantino Monomacho & Henrico III. regnante apud Francos Henrico I.

Epistola Clementis II. ad Ioannem ex Pestano episcopo Salernitanum archiepiscopum, cui pallium concedit.

1047. *Romanum* concilium ad reformandum ecclesiæ statum, & simoniacam labem ab ecclesia exterminandam, vt docet Petrus Damiani epistola ad Henricum archiepiscopum Rauennatem.

CXLIX.

DAMASVS II. Poppo antea dictus, patria Bauarus, ex episcopo Brixinensi Romanus pontifex, anno 1048. consecratus die 17. Iulii, sedit dies tantum 23. defunctus Præneste, & in ecclesia S. Laurentii extra muros Romanæ vrbis sepultus, iisdem imperantibus.

* 1048. *Senonense* concilium a Gilduino archiepiscopo conuocatum, in quo Rex Henricus I. cum episcopis, Theobaldi Trecensis comitis precibus, fundationem S. Aygulfi Pruuinensis monasterii confirmauit.

CL.

LEO IX. Bruno antea dictus, ex Dasburgensibus comitibus, Hugonis comitis Engisheimensis & Heluidæ filius, episcopus Tulli Leucorum, sedit annis 5. mensibus 2. diebus 7. a die 12. Februarii dominica prima quadragesimæ, qua omnium consensu Romæ consecratus est anno 1049. vsque ad diem 19. Aprilis anni 1054. quo Beneuento reuersus Romam obiit, & in basilica S. Petri sepultus est, iisdem dominatum in oriente & occidente obtinentibus.

I. Epiſtola ad Michaëlem patriarcham CP. prolixiſſima, & in 41. capita diſtincta. II. ad epiſcopos Venetiæ & Iſtriæ. III. ad Thomam epiſcopum Africanum. IV. ad Petrum & Ioannem epiſcopos. V. ad Petrum epiſcopum. VI. ad Michaëlem patriarch. CP. VII. ad Conſtantinum Monomachum imp. VIII. ad Petrum Damiani eremitam. IX. ad Francos de rebus in concilio Rhemenſi geſtis. Diploma eiuſdem de conceſſa baſilicæ Vaticanæ decima oblationum. X. ad Auximanos. XI. ad Ioannem epiſcopum Salernitanum. Diploma eiuſdem de corpore S. Dionyſii, merito Gallis ſuſpectum. Commemoratio breuis rerum a legatis apoſtolicæ ſedis geſtarum Conſtantinopoli aduerſus Michaëlem, &c. anno 12. Conſtantini Monomachi, indictione 7. XII. ad principes Britanniæ. XIII. ad Edvvardum regem Anglorum. Eiuſdem epiſtola ad Francos, vt S. Remigii epiſcopi, cuius eccleſiam Rhemis conſecrauerat, feſtum celebrent kal. Octobris, vbi eum vocat gentis Francorum prædicatorem & apoſtolum: de qua poſtea in concil. Rhem.

Leges eccleſiaſticæ Maccabæi regis Scotorum.

Canones 35. Ælfrici ad Vulfinum epiſcopum.

Capitula 45. incerti auctoris, loci & temporis, ad eccleſiæ regimen congeſta.

Leges 22. S. Edvvardi regis, quas in Anglia tenuit, quas Vvillelmus heres & cognatus eius poſtea confirmauit.

Leges aliæ Edvvardi regis Nortmannico idiomate expreſſæ.

1049. *Romanum* I. concilium, præſente Leone IX. contra ſimoniacos, ex Hermanno celebratum in hebdomada poſt albas. Vide Petrum Damiani iam ſupra citatum.

1049. *Papienſe* concilium ab eodem Romano pontifice habitum in hebdomada pentecoſtes, ex eodem; qui addit inde per montem Iouis in Galliam veniſſe.

* 1049. *Rhemenſe* concilium celebratum præſente Leone IX. papa, menſe Octobri, in baſilica S. Remigii, de quo plura Baronius ex veteri ſcriptore, qui & 12. canones repræſentat, cum eiuſdem papæ epiſtola ad Francos. De eodem hæc Ordericus libro V. hiſt. eccleſ. Eccleſiam S. Remigii kalendis Octobris dedicauit, & inter reliqua eccleſiæ commoda quæ inſtituit, preſbyteros arma ferre & coniuges habere prohibuit, &c. quæ ſuis locis inſerentur.

1049. *Moguntinum* concilium celebratum præſente Henrico imp. a 42. epiſcopis, aduerſus ſimoniam aliaque cleri vitia, ex Hermanno & Adamo.

* 1050. aut circiter, *Rothomagenſe* concilium a Malgerio Rothomagenſi archiepiſcopo celebratum. Extant apud nos canones 19. cum epiſtola ſynodica ad comprouinciales epiſcopos.

* 1050. *Pariſienſe* concilium iuſſu regis Francorum Henrici coactum, 17. kal. Nouembris, aduerſus Berengarium, cuius hæreſis damnata eum

codice Ioannis Scoti, ex quo ea sumpta videbatur, additumque, vt nisi resipisceret eiusmodi peruersitatis auctor cum sequacibus suis, ab omni exercitu Francorum præeuntibus clericis quæsiti vbicumque conuenissent, eo vsque obsiderentur, donec aut consentirent catholicæ fidei, aut meritas pœnas luituri caperentur. Hæc Durandus abbas Troarnensis: vnde maiorum nostrorum in sacramentarios hæreticos zelus elucescit. Longè vero alius est Durandus ille, cuius ad eumdem Henricum regem epistola edita est in fine tomi III. bibliothecæ veterum patrum.

1050. *Romanum* II. concilium a Leone IX. papa celebratum fuit post pascha, aduersus Berengarium Ioannem Scotum extollentem, ac Paschasium Ratbertum damnantem, & communi de eucharistia fidei aduersa sentientem, quem Lanfrancus in commentario de sacramento altaris contra eum conscripto asserit per sententiam synodalem priuatum fuisse communione sanctæ ecclesiæ, quam priuarē sancta eius communione satagebat. Huius concilii meminit auctor chronici Benigniani, vbi agit de Halynardo.

1050. *Vercellense* concilium eodem præsente Leone papa, aduersum eumdem hæreticum congregatum, mense Septembri, ad quod vocatus venire noluit Berengarius, vt Lanfrancus, Guitmundus, aliique narrant.

1050. *Coyacense* concilium in diœcesis Ouetensis castro celebratum, æra 1088. sub Ferdinando I. Castellæ rege, qui cognominatus est magnus, & Sancia regina Adefonsi Legionensis regis filia, pro reformandis ecclesiæ moribus. Extant capitula 13.

1051. *Romanum* III. concilium congregatum in causa Gregorii Vercellensis episcopi de adulterio accusati, eorumque qui a simoniacis fuerant ordinati, ex Hermanno.

1053. *Romanum* IV. concilium de canonizatione S. Gerardi Leucorum episcopi, & de limitibus diœcesis inter Aquileiensem & Foroiuliensem episcopos controuersis.

* 1053. aut aliquo ex præcedentibus, sub Leone IX. præsules Galliæ plurimi dicuntur iussu Henrici I. Francorum regis conuenisse ad *monasterium sancti Dionysii*, vt præsentes adessent cum legatis imp. Henrici detectioni reliquiarum B. Dionysii primi Parisiorum episcopi: quod pluribus narrat Rigordus.

CLI.

VICTOR II. Gebehardus antea dictus, ex episcopo Eistetensi, Romanus pontifex, sedit annis 2. mensibus 3. diebus 15. a die 13. Aprilis, feria 5. in cœna Domini, diem hanc Viridium vocitant Germani, qua Romæ ordinatus est anno 1055. vsque ad diem 28. Iulii anni 1057. qua Florentiæ obiit, ac in diuæ Reparatæ virginis templo conditus est, imperante

apud Græcos Michaële Stratiotico, regnante in Germania Henrico IV. in Francia Henrico I.

1055. *Florentinum* concilium præsentibus Victore II. papa, atque Henrico III. imp. celebratum, in quo decretum fuit constitutum de bonis ecclesiæ non alienandis, & Berengariana hæresis condemnata.

1055. Concilium, in quo Simoniacus episcopus Spiritus sancti nomen proferre non potuit, ab Hildebrando S.R.E subdiacono, Victoris II. papæ in Gallia legato, celebratum, vt constat ex epistola 9. Petri Damiani ad Nicolaum papam: appellatur a Binio aliisque *Lugdunense*, leui sane coniectura ex verbis Nicolai Aragonii ducta, qui non Lugduni, sed in prouincia Lugdunensi habitum fuisse narrat.

1055. *Turonense* concilium, in quo præside Hildebrando Berengarius resipiscens, eiurata teterrima hæresi, quæ instar multicipitis hydræ in varias postea sectas dissecta est, catholicam fidem professus est, testibus Lanfranco & Guitmundo.

* 1055. *Heduense* siue *Augustodunense* concilium celebratum contra Robertum Burgundiæ ducem, qui Haganoni episcopo aliisque ecclesiasticis molestus erat, ex Hugone monacho auctore vitæ S. Hugonis abbatis Cluniacensis.

1056. *Coloniense* concilium, quo auctoritate Victoris papæ Balduinus & Godefridus comites Flandriæ Henrico IV. Germaniæ regi quinquennali conciliati fuerunt, ex Sigeberti chronico.

1056. *Landauensis* synodus sub Hergualdo episcopo, in qua familia regis Catgucauni excommunicata est ob vim illatam medico & nepoti episcopi in festo natiuitatis Domini.

1056. *Tolosanum* concilium sub Pontio Tolosano comite, ab episcopis 18. die 13. Septembris, iussu Victoris papæ celebratum, aduersus simoniam & alia cleri ac plebis vitia, præsidibus Rambaldo Arelatensi, & Pontio Aquensi archiepiscopis, apostolicæ sedis vicariis. Extant capitula tredecim.

1056. *Compostellanum* concilium ad disciplinam ecclesiasticam restaurandam celebratum a Cresconio archiepisc. ex schedis Ant. Augustini.

CLII.

STEPHANVS IX. aliis X. antea Fredericus dictus, frater Godefridi Lotharingiæ ducis, S.R.E. archidiaconus, & post reditum e Græcia monachus seu abbas Cassinensis, electus Romanus pontifex à Romano clero die 2. Augusti anni 1057. Is cum sedisset menses ferme octo, Florentiam profectus vt S. Ioannem Gualbertum inuiseret, ibi decessit 4. kal.

kal. Aprilis anni 1058. ſub iiſdem principibus. Audita eius morte IOANNES Mincius, Tuſculani comitis filius, Velitrenſis epiſcopus, ambitione & malis artibus obtruditur pontifex, dictus Benedictus X. ad nouem menſes, de quo Leo Oſtienſis & alii plura.

Epiſtola Stephani papæ IX. non ad Vvillelmum, vt habet in omnibus editionibus, etiam regia, Seuerinus Binius; ſed ad Geruaſium archiepiſcopum Rhemenſem, in qua inter cetera meminit concilii *Rhemis* de regis conſenſu habendi, & cauſæ Bituricenſis archiepiſcopi, necnon ſynodi *Romæ* quinto die poſt ſanctum paſcha celebrandæ, cui ipſum eiuſque ſuffraganeos auctoritate apoſtolica abſque incuitabili neceſſitate iubet intereſſe.

CLIII.

NICOLAVS II. ante Gerardus dictus, natione Allobrox, Florentinus epiſcopus, Romam a Godefrido marchione ductus, pulſo inuaſore Benedicto, menſe Ianuario anni 1059. conſecratus eſt. Sedit annis 2. & menſibus 6. vſque ad diem 3. Iulii, vel, vt alii, ad 6. kal. Auguſti anni 1061. quo obiit, imperante Conſtantino Duca, regnantibus in Germania Henrico IV. in Gallia Philippo I. Henrici I. filio.

I. II. III. & IV. epiſtolæ ad eundem Geruaſium Rhemenſem archiepiſcopum. Priuilegium monaſterio S. Felicitatis conceſſum. V. ad Eduardum Anglorum regem. * Geruaſii Rhemorum archiepiſcopi ad Nicolaum papam epiſtola. * Nicolai papæ epiſtola ad epiſcopos Galliæ, Aquitaniæ, Vaſconiæ. * Eiuſdem ad R. comitem Rutenenſem. * Eiuſdem ad A. reginam Galliæ.

1059. *Sutrinum* concilium, in quo Benedictus X. ſiue Ioannes Mincius, ſedis apoſtolicæ inuaſor, depoſitus, omnique ſacerdotali officio priuatus eſt, vt pluribus Nicolaus Aragonius cardinalis, a Baronio laudatus.

1059. *Romanum* concilium, in quo a 113. epiſcopis in baſilica Conſtantiniana ſtatuti canones 13. & decretum contra ſimoniacos. In eodem Berengarius, hæreſi ſua tertium iam abiurata, fidem catholicam tertio profeſſus eſt, ex formula ab Humberto Siluæ candidæ epiſcopo cardinale condita, praui dogmatis libros a ſe conſcriptos flammis exuſſit, &c. Ibidem quoque de electione Romani pontificis conſtitutio edita fuit. Videndus canon, Ego Berengarius, &c. De conſecratione apud Gratianum diſt 2. Lanfrancus, Guitmundus, Algerus, &c.

* 1059. *Turonenſe* concilium a Stephano cardinale Nicolai II. papæ

legato celebratum, dominica ante mediam quadragesimam, cuius extat mentio in monimentis ecclesiæ S. Martini Turonensis.

* Eiusdem Stephani legati epistola ad Ioannem Dolensis ecclesiæ dictum archiepiscopum.

1059. *Amalphitanum* in Apulia concilium a Nicolao II. papa habitum, in quo Tranensis episcopus throno depositus.

1059. *Rhemensis* conuentus episcoporum 22. plurimorumque abbatum, qui ad Philippi regis septennis adhuc pueri inaugurationem conuenerant, quando Rhemis præsente Henrico patre, anno regni 32. coronatus est die pentecostes 23. Maii, indictione 12. a Geruasio archiepiscopo, in maiore ecclesia, ante altare S. Mariæ. Vide Duchesnium, Robertum, aliosque, qui minus profecto accurate concilium *Parisiense* vocitant.

1060. *Iacca* in vetusto Vasconum oppido celebratum concilium, præside Austindo Auxitano archiepiscopo, in quo inter cetera statutum, vt qui Oscæ erat episcopatus, in Iaccam transferretur. Acta & decreta commemorat Hieronymus Surita pag. 25. indicis rerum ab Aragoniæ regibus gestarum.

CLIV.

ALEXANDER II. dictus antea Anselmus de Bedagio, Lucensis episcopus, electus fuit Romanus Pontifex anno 1061. seditque annis 11. mensibus 6. & diebus 22. vsque ad diem 22. Aprilis anni 1073. quo Romæ obiit, imperante Michaële Duca Parapinacio, regnantibus in Germania Henrico IV. in Gallia Philippo I.

I. Epistola ad Mediolanenses conterraneos suos. II. ad Haraldum Noruegiæ regem. III. fragmentum ad Suenonem regem Danorum. IV. ad Petrum Dalmatiæ & Slauoniæ archiepiscopum. V. synodica ad omnes episcopos. VI. ad Geruasium Rhemensem archiepisc. Constitutiones præscriptæ Mediolanensibus a sedis apostolicæ legatis. VII. ad episcopos Daniæ. VIII. fragmentum ad Vvillelmum regem Anglorum. IX. ad S. Annonem archiepiscopum Coloniensem. X. ad Vvillelmum regem Anglorum. XI. ad Landulfum. XII. vsque ad XX. ad Geruasium Rhemensem archiepiscopum. XXI. ad archiepiscopos Galliæ. XXII. XXIII. XXIV. XXV. ad Geruasium Rhemensem archiepiscopum. Sequuntur fragmenta quædam epistolarum. * Epistola eiusdem papæ ad Odricum abbatem Vindocinensis monasterii. * Ad Guillelmum Petracoricensem, & Durannum Tolosanum episcopos, atque ad Hugonem abbatem, ex Iuone Carnotensi, parte X. cap. 127. vbi non secus atque apud Binium corrupte dicitur Richardus

Tolotensis episcopus. * Ad Vvidonem episcopum Ambianensem, vt desistat ab inquietatione abbatis & monasterii Corbeiensis, &c. * Geruasii eiusdem ad eumdem papam epistola non integra de nuptiis reginæ cum Radulfo comite, &c.

1061. *Basileense* conciliabulum in causa electionis pontificiæ celebratum, ex Petro Damiani, aliisque.

1062. *Osboriense* concilium celebratum auctoritate S. Annonis Coloniensis archiepiscopi, quo in præsentia Henrici IV. regis Cadalous pseudo-papa condemnatus est, & Alexandri II. legitime facta electio confirmata, ipso festo SS. Simonis & Iudæ apostolorum.

Disceptatio synodalis inter regis aduocatum & Romanæ ecclesiæ defensorem.

1062. *In Aragonia* apud S. Ioannem Rupensem celebratum sub Ramiro rege concilium, de quo Hier. Blanca in comment. regum Aragonum.

1063. *Cadomense* in Neustria concilium sub Maurilio archiepiscopo.

1063. *Romanum* I. concilium aduersus simoniacos celebratum a centum & amplius episcopis, occasione Petri Florentini episcopi de hæresi ac simonia accusati. Extant capitula 12.

* 1063. *Cabilonense* concilium a Petro Damiani sedis apostolicæ legato & episcopis tredecim celebratum, aduersus Drogonem episcopum Matiscensem, qui Cluniacensis monasterii priuilegia violarat. Meminit illius Alexander II. epistola data ad Geruasium Rhemensem archiepiscopum, quæ est vigesima-tertia, vbi ait Aurelianensem simoniace episcopatum obtinere, & ad obtegendam reatus sui prauitatem periurium in synodo Cabilonensi incurrisse.

1064. *Mantuanum* concilium, in quo Cadalous peudo-papa iterum condemnatus, & Alexander II. ab obiectis sibi criminibus expurgatus.

1064. *Barcinonense* concilium, in quo leges Gothicæ, quibus Catalani vtebantur, penitus sunt abrogatæ, nouæque sancitæ, præsente Hugone cardinale, S.R.E. legato.

1065. *Romanum* II. concilium aduersus incestuosorum hæresim celebratum, de gradibus consanguinitatis ab ecclesia computari solitis, non ex legibus ciuilibus, sed ex sacris canonibus.

1065. *Romanum* III. concilium, in quo iidem incestuosi excommunicati, teste Petro Damiani libro de contemptu sæculi.

1066. *Vvestmonasteriensis* conuentus sub rege Edvvardo confessore habitus, in natali Domini, indict. 3. regni eiusdem anno 25. & vltimo, in quo actum de iuribus ecclesiæ S. Petri Vvestmonasteriensis. Extant tres chartæ eiusdem regis cum Leonis IX. & Nicolai II. pontificum Romanorum ad eum epistolis duabus.

* 1068. *Tolosanum* concilium pro disciplina ecclesiastica, præside Hugone Candido cardinale legato, præsentibus Guillelmo Auscensi & Ay-

mone Bituricensi archiepiscopis, ex Catello lib. V. commentar. historiæ Landgothicæ.

* 1068. *Auscense*, siue Auxitanum concilium, præside Hugone Albo S. R. E. cardinale, cum Austindo archiepiscopo.

* 1069. *Redonense* in minori Britannia concilium, præside Radulfo Turonensi archiepiscopo.

1069. *Moguntinum* I. concilium præside Sigefrido archiepiscopo celebratum, in causa Henrici IV. regis, qui Bertam vxorem, quam ante biennium duxerat, repudiare volebat: ex Lamberti chronico.

1070 *Vvintoniense* concilium, in quo per legatum sedis apostolicæ a latere missum Stigandus Cantuariensis ecclesiæ inuasor deponitur, vt pluribus Rogerus, aliique Anglicanæ historiæ scriptores.

1071. *Moguntinum* II concilium, in causa Caroli Constantiensis episcopi, quem clerici eiusdem ecclesiæ ob crimen simoniæ & sacrilegii deponi sede sua vrgebant: ex eodem Lamberto.

1072. *Anglicanum* concilium anno regni Vvillelmi regis sexto, de primatu, quem Lanfrancus Dorobernensis archiepiscopus super Eboracensem ecclesiam iure ecclesiæ suæ proclamabat, vt ait Vvillelmus Malmesburiensis. Vide subiectam Lanfranci epistolam ad Alexandrum II. papam, quem vocat totius Christianæ religionis summum speculatorem.

1072. *Augustodunense* a quibusdam huic anno accommodatur, quod nos anno 1055. sub Victore II. collocauimus. Ex ætate Haganonis Æduensis, Humberti Lugdunensis, Hugonis Bisuntinensis, Accardi Cabilonensis, Drogonis Matiscensis præsulum qui adfuerunt, tempus illius concilii accuratius suo tempore definiemus.

1072. anno minus bene collocatur a quibusdam *Cabilonense* concilium de exemptione monasterii Cluniacensis: cui tum præerat non S. Odilo defunctus anno 1049. vt ex chronicis aliisque liquido constat; sed sanctus Hugo, qui anno demum salutis humanæ 1109. pia morte decessit.

1072. *Rothomagense* concilium celebratum in ecclesia B. Mariæ, præsente Guillelmo conquæstore Angliæ rege, & Normanniæ duce, præside vero Ioanne Rothomagensi antistite, de fide sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, & sanctorum patrum institutis seruandis, pastorum incuria neglectis. Extant eius canones 24. apud Ordericum Vitalem Angligenam cœn. S. Ebrulfi, siue Vticensem monachum lib. IV. hist. eccles.

1073. *Erphordiense* conciliabulum, celebratum die 10 Martii, auctoritate Sigefridi Moguntini archiepiscopi, in causa decimationum Thuringiæ: ex Lamberto.

* 1073. *Apud S. Maxentium* in Pictonibus concilium habuit Goscelinus siue Iosselinus Burdegalensis præsul, aduersus Berengarii fautores.

1073. Concilium in *Nouempopulania* habitum pro collapsis cleri moribus, præside Girardo cardinale, legato, episcopo Ostiensi: cuius vir

detur meminisse Eusebius episcopus Andegauensis in sua ad Berengarium epistola.

* 1073. Alexander papa Giraldum Ostiensem, qui Petro Damiani successerat, ad Gallias destinauit, & vices suas ei per Franciam & Burgundiam commisit. At ille ex præcepto papæ concilium apud *Cabilonem* instituit, cui præerat Roclenus episcopus, inquit Hugo Flauiniacensis abbas.

* Eodem quoque Giraldo Ostiensi episcopo, S. R. E. legato, præside celebratum est *Parisiense* concilium, de quo tabulæ Vindocinenses.

* 1073. Hoc anno, inquit auctor chronici Rothomagensis editi I. part. bibliothecæ nouæ mss. librorum pag. 367. inuaserunt monachi S. Audoëni Ioannem Rothomagensem archiepiscopum missam celebrantem in festiuitate eiusdem sancti, cum armata manu virorum; vnde iudicatum est in concilio in eadem ciuitate congregato, præsidente rege Anglorum Vvillelmo, monachos huius criminis reos per abbatias in carceribus retrudi. Idem quoque meminit *Rothomagensis* concilii anno seq. 1074.

CLV.

GREGORIVS VII. antea dictus Hildebrandus, Soanensis e Tuscia, parente Bonitio fabro, Cluniacensis monachus, & S. R. E. cardinalis, eodem die quo Alexander II. obiit 22. Aprilis anni 1073. indictione & luna XI. feria 2. electus in Romanum pontificem, omnium cardinalium consensu & subscriptione, totiusque populi & cleri approbatione, sedit annis 12. & mense vno, vsque ad diem 25. Maii, quo Salerni obiit anno 1085. & in ecclesia S. Matthæi, quam dedicarat paullo ante, sepultus est, imperantibus Alexio Comneno & Henrico IV. rege vero Franciæ Philippo I.

* Extat eius epistolarum registrum in vndecim libros distinctum.

In I. libro registri continentur epistolæ 85. in II. 77. in III. 21. in IV. 28. in V. 23. in VI. 40. in VII. 28. in VIII. 23. in IX. 34. Liber X. vacabat in ms. exemplari: in XI. duæ tantum leguntur. Appendix epistolarum tres omnino complectitur: I. ad Lanfrancum archiepiscopum Cantuariensem: II. ad monachos Vallis vmbrosæ: III. ad Ottonem Constantiensem episc. Possemus & plures adiungere, si opus esset.

* 1073. Giraldus Ostiensis episc. celebrato *Cabilone* concilio Romam rediens, cum apud *Dienses* hospitaretur, deposito Lancelino simoniaco episcopo, in eius locum Hugonem Lugdunensem camerarium substituit, vt pluribus exponit Hugo Flauiniacensis tom. I. nouæ biblioth.

* 1074. *Rothomagense* concilium, eodem præside Ioanne, cuius extant canones 14. in codice S. Mariæ de Fontaneto.

1074. *Romanum* I. concilium celebratum a Gregorio VII. pro reformando ecclesiæ statu: ex Lamberto, aliisque. Extant capitula 24. præmisso apologetico instar prologi.

1074. *Apud S. Genesium*, quod castrum a ciuitate Lucana non multum distat, celebratum est concilium in causa S. Anselmi Lucensis episcopi, contra canonicos Lucenses.

1074. *In Anglia* conciliabulum, in quo iniuste depositus est sede sua S. Vulstanus, quem Deus postea sedi suæ ingenti miraculo restituit.

1075. *Romanum* II. concilium pro reformanda ecclesia celebratum, indictione 13. exeunte Februario.

1075. *Moguntinum* concilium, in quo Romanæ synodi decretum contra clericos concubinarios, iussu Gregorii papæ promulgatum est, teste Lamberto.

1075. *Londoniense* concilium, anno 9. Guillelmi regis, in ecclesia B. Pauli apostoli, auctoritate Lanfranci archiepiscopi Cantuariensis habitum pro reformandis ecclesiasticis constitutionibus & moribus ecclesiæ.

* 1075. Hugo Flauiniacensis a pag. 196. tomi I. nouæ nostræ bibliothecæ multa refert de Hugone episcopo Diensi, apostolicæ sedis legato, qui primum concilium celebrauit apud *Ansam*, secundum apud *Clarummontem*, in quo Durannus abbas Casæ-Dei consecratus est Aruernorum episcopus: tertium *Diuione*, iugem in omnibus aduersus simoniacos & perpetuum exercens conflictum.

* 1075. De concilio apud *S. Maxentium*, præside Goscelino archiepiscopo Burdegalensi, 7. vel 8. kal. Iulii, videsis chronicon Malleacense tomo II. nouæ biblioth. pag. 212.

* Eiusdem quoque Goscelini cura ac præsidio celebrata memorantur concilia apud *Mediolanum Santonum*, & apud *Burdegalam*.

* 1076. *Pictauis* concilium fuit idibus Ianuarii, præside Giraudo legato, de corpore & sanguine Domini, in quo Berengarius ferme interemptus est, inquit auctor dicti chronici Malleacensis.

1076. *Vuintoniensis* synodus, indict. 14. kal. Aprilis, præsidibus Lanfranco Cantuariensi, & Thoma Eboracensi archiepiscopis, celebrata dicitur, quæ plerisque suspecta est.

1076. *Vvormatiense* conciliabulum, quo schismatici episcopi, iussu Henrici IV. regis Germaniæ, Gregorium VII. pontificatu amouendum esse censuerunt: ex Lamberto, Hildesheimensi chronico, aliisque.

1076. *Romanum* III. concilium in ecclesia S. Saluatoris celebratum, in quo Henricus rex Germaniæ, Sigefridus Moguntinus, & quidam alii præsules excommunicati sunt: ex Lamberto, Domnizone, &c.

1076. *Papiense* conciliabulum, in quo episcopi schismatici Henricianis partibus adhærentes, anathema sibi a pontifice inflictum in eumdem retorquere conati sunt: ex Guillelmo bibliothecario.

* 1077. *Augustodunense* concilium, quartum fuit ab Hugone Diensi celebratum, ad quod conuenerunt ex Francia & Burgundia multi illustres viri, episcopi, &c. vt pluribus prosequitur Hugo Flauiniacensis. Vide & Gratianum XIX. q. 3. c. 1.

* Manassæ Rhemensis archiepiscopi ad Gregorium VII. papam epistola scripta post concilium *Augustodunense*, sed ante *Pictauense*.

* Hugonis Diensis episcopi epistola ad Gregorium VII. papam, in qua mentio fit concilii *Pictauis* celebrandi 18. kal Februarias.

* 1078. Celebrauit & quintum concilium Hugo Diensis episcopus apud vrbem *Pictauorum*, cuius mentionem & ipse facit Gregorius epistolis 8. & 40. libri VI. Nec mirum quod in codice S. Albini Andegauensis ponatur anno 1077. cum mediante Ianuario, 18 kalendas Februarias celebratum sit. Contra vero in chronico Malleacensi habetur anno 1079. Hugonem episcopum Lugdunensem & legatum Romanæ ecclesiæ tenuisse concilium *Pictauis*, primo die apud S. Petrum, & alio die apud S. Hilarium. Huius concilii extant canones 10. quos Baronius, Binius, aliique eorum asseclæ male tribuerunt Pictauiensi concilio anni 1100.

* Decretum, quod in codice mſ. S. Vincentii Metensis extat, post canones huius concilii Pictauensis.

* 1078. *Suessionense* concilium celebratum, præside Manasse archiepiscopo Rhemensi, cuius meminisse perhibetur Baldricus Nouiomensis in chronico Cameracensi.

1078. *Romanum* IV. concilium, in quo ab episcopis fere centum Guibertus Rauennas & alii schismatici præsules excommunicati sunt.

1078. *Romanum* V. concilium pro restauratione S. ecclesiæ celebratum 13. kalendas Decembris, indict. 2. Ex decretis pauca supersunt.

1079. *Romanum* VI. indictione 2. mense Februario, anno Gregorii VII. sexto celebratum, in quo Berengarius sæpe ad pœnitentiam vocatus, sæpe relapsus, hæresim suam denuo abiurauit, fidemque catholicam professus est. Extat iusiurandum Berengarii, & alia.

1079. *Britannicum* concilium dicitur a Binio, quod in *minori* dumtaxat *Britannia*, hoc est Gallica Aremorica, celebratum est, præside Amato Oleronensi episcopo, S. R. E. legato, ad falsas pœnitentias & absolutiones proscribendas. Vide Gregorium libri VII. epist. 10. conquerentem.

* 1079. *Burdigalense* concilium, præside Amato eodem Oleronensi episcopo, sanctæ sedis apostolicæ legato, cum Hugone Diensi episcopo, aliisque. Eius fieri dicitur mentio in charta quadam S. Ioannis Angeriacensis apud Beslyum. In chronico Malleacensi habetur anno 1080. fuisse concilium *Burdigalæ*, in quo Berengarius reddidit fidei suæ rationem, & Hugo abbas S. Leodegarii fuit depositus.

1080. *Romanum* VII. concilium, indictione 3. anno Gregorii VII.

papæ, in quo regnum Germaniæ Henrico IV. ex solemni formula excommunicato abrogatum, collatum fuit Radulfo, ea constitutione addita, ne deinceps inuestituræ beneficiorum a laïcis consecrantur, vel accipiantur.

1080. *Brixiense*, seu potius *Brixinense* in Noricis coactum est conciliabulum, in quo 30. schismatici episcopi Gregorium VII. papam sede deposuerunt, & Guibertum Rauennatem archiepiscopum sæpius execratum dirisque deuotum, eidem antipapam subrogarunt, vt ex infami Bennone narrat Conradus abbas Vrspergensis sæculi XIII. scriptor.

1080. *Lugdunense* concilium, sextum ab Hugone Diensi episcopo celebratum, pro quibusdam negotiis, quorum discussionem ei papa imposuerat, ac præsertim aduersus Manassem Rhemensem archiepiscopum, de quo legenda epistola 17. libri VIII. Gregorii VII. ad clerum populumque Rhemensem, & aliæ ad regem Galliæ, comitem Campaniæ, &c.

* 1080. *Auenione* septimum coëgit concilium Hugo Diensis, in quo Achardo deposito Gibilinus factus est Arelatensis archiepiscopus, S. Hugo in Gratianopolitanum episcopum electus, &c. de quibus Hugo Flauiniacensis, & Guigo Cartusianus in vita S. Hugonis.

* Electio Vvalteri Cabilonensis episcopi anno 1080.

1080. *Lingonense* concilium, eodem præside Hugone, aduersus inuestituras laïcorum celebratum fuisse dicitur. Verum huius non meminit Hugo noster Flauiniacensis. In chartis additis chronico Besuensi fit mentio plenariæ synodi *Lingonensis*, sed diœcesanæ dumtaxat anno 1080. ind. 3. sub Rainardo episcopo.

1080. *Meldense* concilium, eodem præside, aduersus Vrsionem Suessionensem episcopum, in cuius locum suffectus est S. Arnulfus, & die 18. Decembris consecratus ex abbate S. Medardi, vt habetur cap. 1. lib. II. vitæ eius a Lisiardo conscriptæ, & apud Sigebertum, aliosque.

* 1080. *Senonense* concilium, mense Octobri, in quo depositus est Niuernensis antistes, vt pluribus Tauellus.

* 1080. *Iuliobonense*, quod minus emendate Lilebonense, vel Illebonense concilium, dicitur a quibusdam, celebratum fuit in festiuitate pentecostes à Vvillelmo Anglorum rege cum episcopis & proceribus Normanniæ, anno Gregorii VII. 8. Philippi Francorum regis 21. Extant eius canones 47. apud Ordericum Vitalem libro V. ecclesiasticæ historiæ. Habemus quoque eiusdem concilii capitula, seu canones numero 13. archipræsule Vvillelmo Rothomagensi, &c.

* 1080. *Santonense* concilium, in quo Squirs siue Regulæ cœnobium Floriacensibus est adiudicatum, aduersus episcopum Vasatensem, qui de eo contendebat. Subscribunt Amatus qui præsidebat, Ioscelinus, &c. ex tabulis Regulensibus. Huius quoque concilii mentio apud Innocentium III. qui testatur in hac synodo pro Turonensi ecclesia contra Dolensem fuisse pronuntiatum.

* 1081.

1081. ***Romanum*** VIII. concilium in causa Arelatensis & Narbonensis archiepiscoporum, Henrici regis, & aliorum.

* 1081. ***Apud Exoldunum*** castrum in Biturigibus celebratum 15. kal. Aprilis, præside eodem Hugone Diensi, de controuersiis ad Dolensem abbatiam spectantibus, vt ex Iuonis Carnotensis epistolis 180. 204. 268. ex chronicis S. Petri Viui Senonensis, & Autissiodorensi Roberti monachi S. Mariani ordinis Præmonstratensis, aliisque monimentis colligi potest. Vide & epistolam Vrbani papæ II. pro S. Martino apud Baronium anno 1096. Quid vero si fuerint duo vel plura?

* 1082. ***Apud Carrofum*** monasterium S. Saluatoris in diœcesi Pictauensi, celebratum mense Nouembri, in quo depositus Boso episcopus Santonensis, & eius loco substitutus Ramnulfus in concilio ***Santonis*** anno sequenti: ex chronico Malleacensi.

* 1082. ***Meldense*** concilium mense Octobri, in quo Hugo Diensis in locum Vvalterii episcopi defuncti ordinauit in eadem vrbe antistitem Robertum abbatem cœnobii Resbacensis: quod ægre tulit Richerius archiepiscopus Senonensis, vt disces ex chronicis Senonensi & Autissiodorensi. Eiusdem quoque mentio in epistolis Gregorii, & in tabulis Deruensibus.

1083. ***Romanum*** IX. concilium, anno Gregorii VII. vndecimo, die 12. kal. Decembris, aduersus Henrici tum Romam obsidentis tyrannidem, de fidei forma & Christianæ religionis conuersatione, &c.

1084. ***Romanum*** X. concilium, in quo Gregorius papa in Guibertum antipapam & hæresiarcham, & Henricum Germaniæ regem, omnesque eius fautores iterum sententiam anathematis promulgauit: ex Bertholdo.

* 1085. ***Compendiense*** concilium, in quo præside Raynaldo metropolitano Rhemensi, indictione 8. probata dicitur monasterii sancti Cornelii Compendiensis ad Isaram fluuium exemptio a iurisdictione Suessionensis episcopi, anno Philippi I. regis 24.

1085. ***Quintilineburgense*** concilium, præsente Hermanno rege, in ipsa paschali hebdomada, aduersus Henricianam & Vvecilianam hæresim, præsente legato papæ, &c. ex Bertoldo.

1085. ***Moguntinum*** conciliabulum, quo schismaticorum fautores Gregorium rite depositum, ac iuste in eiusdem locum subrogatum fuisse Guibertum censuerunt: ex eodem, aliisque.

CLVI.

VICTOR III. Beneuentanus, Desiderius antea dictus, ex abbate Cassinensi Romanus pontifex electus inuitus die pentecostes, 24. Maii anni 1086. tum Capuæ anni seq. die 21. Martii dominica palmarum, electione firmata, post septem fere menses obiit, die 16. mensis Septembris, in Cassinensi

X

cœnobio, in ipsa capituli apside sepultus. In epitaphio apud Leonem Ostiensem dicitur decessisse, *bis sex lustra gerens*, & a consecratione,

Quatuor & semis vix mensibus ante peractis,

nimirum ab eo tempore numerat, quo assistentibus plurimis ecclesiastico more sacratus, & in apostolica sede locatus est die 9. Maii.

1087. *Capuanum* concilium, in quo Victor III. resumptis, quæ præter voluntatem electus, resignauerat, pontificalibus insignibus, cruce scilicet & purpura, electionem firmauit, vnde Cassinum deductus, ibi pascha celebrauit, inquit Leo Ostiensis.

1087. *Beneuentanum* concilium, in quo Guibertus antipapa cum adhærentibus schismaticis communione priuatus est, mense Augusto, a Victore papa & episcopis Apuliæ & Calabriæ, teste eodem Leone. Ibidem quoque præceptum est, vt ab Hugone Lugdunensi archiepiscopo & Richardo Massiliensi abbate omnes abstinerent, &c.

* 1087. *Tolosanum* concilium, præsente Bernardo archiepiscopo Toletano celebratum, cui adsedere Narbonensis archiepiscopus & Galliæ Gothicæ episcopi: ex Roderici Toletani libro VI. de rebus Hispaniæ cap. 26 Hieronymi Suritæ indice rerum ab Aragoniæ regibus gestarum, aliisque. Verum in annum sequentem & tempora Vrbani II. differendum esse concilium illud docet series narrationis Rodericianæ, vbi & multa leges de officio Gallicano in locum Toletani substituto. Idem Rodericus paullo post, hoc est capite 30. vbi narrauit Garsiam sepultum fuisse Legione anno 16. regni fratris sui Adelphonsi, æra 1117. subiicit: interfuit etiam Renerius legatus & Romanæ ecclesiæ cardinalis, ibidemque celebrato concilio cum Bernardo Toletano primate, multa de officiis ecclesiæ statuerunt, & etiam de cetero omnes scriptores omissa litera Toletana, quam Gulfilas Gothorum episcopus adinuenit, Gallicis literis vterentur Hinc vero paret errasse Hermannum Conringium, qui concilium illud Toletanum vocat, & anno 1116. affigit, æram Hispanicam cum annis æræ Christianæ confundens, præsertim cum Renerius ille, qui tum erat legatus apostolicæ sedis, ab anno 1099. ad 1118 obtinuerit Romanum pontificatum, dictus Paschalis II. Videndus quoque Mariana libri X. cap. 6.

CLVII.

Vrbanvs II. Gallus e Castellione ad Matronam fluuium, Odo seu Otto de Lageriaco antea dictus, Ostiensis episcopus, cum post mortem Victoris III. Romana sedes 5.

mensibus & 16. diebus pastore viduata fuisset, electus est die 12. Martii anni 1088. sedit annis 11. mensibus 4. diebus 18. obiitque die 29. Iulii anni 1099. iisdem imperatoribus, ac rege Philippo.

I. Epistola ad omnes fideles. II. ad Bernardum archiepiscopum Toletanum. III. ad archiepiscopum Tarraconensem. IV. ad Anselmum Mediolanensem archiepiscopum. V. ad Eliam episcopum Barensem. VI. ad Rogerium ducem & Boamundum fratres, cum instrumento donationis factæ de ciuitate Tarraconensi Romanæ ecclesiæ a Berengario comite Barcinonensi. VII. ad Berengarium Ausonensem episcopum. VIII. ad clerum & plebem Carnotensem de Iuonis episcopi consecratione. IX. ad Rogerium Senonensem archiepiscopum. Oratio eiusdem papæ ad Iuonem episcopum a se consectatum habita. X. ad Petrum abbatem Cauensem. XI. ad clerum Turonensem. XII. ad canonicos S. Martini Turonensis. XIII. ad Rogerium comitem Siciliæ, seu priuilegium monarchiæ Siciliæ. XIV. ad Rodulfum comitem. XV. ad clerum populumque Salernitanum. XVI. ad Alexium CP. imperatorem. XVII. ad Lucium præpositum S. Iuuentii apud Ticinum. XVIII. ad Alphanum Salernitanum archiepisc. XIX. ad Pistoriensem & Rusticum Vallis vmbrosæ abbates. XX. ad Richerium Senonensem & ceteros Francorum episcopos. XXI. ad Hugonem archiepiscopum Lugdunensem.

* Iis vero addi poterunt tum aliæ, tum quæ sequuntur.

* I. ad Guichardum Constantiensem episc. * II. ad Robertum totius Flandriæ strenuum militem. * III. ad Lambertum Atrebatensem episcopum, siue priuilegium Atrebatensis ecclesiæ. * IV. & V. ad Rainoldum Rhemensem archiepiscopum. * VI. & VII. ad clerum & populum Atrebatensem. * VIII. ad eumdem Rainoldum. * IX. ad Lambertum Atrebatensem episc. * X. ad eumdem Rainoldum. * XI. ad illum eiusque suffraganeos. * XII. ad Alardum Atrebatensem, &c. * XIII. ad abbates & abbatissas. * XIV. ad Robertum Flandrensium comitem. * Hugonis Lugdunensis archiepiscopi epistola ad Robertum comitem Flandrensium. * XV. ad Gualcherum Cameracensem electum. * XVI. ad Robertum Flandriæ comitem. * XVII. ad Pibonem Tullensem episcopum, super quæstionibus variis. * XVIII. decretum Rorgerio Suessionensi abbati, vt in parochianis ecclesiis canonici ordinentur.

1089. *Romanum* I. concilium sub Vrbano II. in quo res Gregorii VII. & Victoris III. contra Guibertum antipapam & Henricum IV. regem, aliosque schismaticos gestæ, fuerunt a 115. episcopis confirmatæ, teste Bertoldo.

* 1089. *Santonense* concilium die 4. Nouembris, in quo Amatus electus est archiepiscopus Burdegalæ, vt verbis vtar chronici San-Maxentini, quod passim dicitur Malleacense. Alii ad annum præcedentem referunt.

1089. *Troianum* I. concilium in Apulia collectum, in quo ab episcopis fere 75. actum de coniugiis consanguineorum dissoluendis. Huius fragmentum seruauit Iuo Carnotensis.

1090 *Tolosanum* concilium circa pentecostem, in quo coram pontificis Vrbani II. legatis & variarum prouinciarum episcopis Bertoldus docet multa in ecclesiasticis causis emendata, Tolosanum episcopum de illatis criminibus canonice purgatum, & legationem pro restauranda christianitate in Toletana ciuitate rege Hispanorum Alfonso supplicante destinatam.

1090 *Melphitanum* concilium in Apulia celebratum, præside Vrbano II. indictione 13. mense Septembri, cuius extant canones 16. Addit Romualdus Salernitanus archiepiscopus in chronico, Rogerium a pontifice terram per vexillum cum ducatus honore accepisse, hominemque ligium effectum, &c.

1091. aut potius 1092. *Parisiense* concilium, in quo a Manasse Rhemensi, Ricardo Bituricensi, aliisque episcopis lata est excommunicatio in peruasores bonorum abbatiæ Compendiensis, vt patet ex diplomate Philippi regis dato anno 1092.

1091. *Beneuentanum* concilium, in quo teste Bertoldo sententiam anathematis super Guibertum hæresiarcham & omnes eius complices synodali iudicio confirmauit Vrbanus.

* 1092. *Stampense* concilium, præside Richerio Senonensi archiepisc. de quo Iuo Carnotensis epist. 12. ad Vrbanum papam magni ab eo tempore in Gallia nominis episcopus.

* 1092. *Suessionense* concilium a Rainaldo Rhemensi archiepiscopo, in quo Roscelinus clericus hæresim suam circa personas SS. Trinitatis in eo concilio eiurauit. Videndi S. Anselmus, qui nondum fuerat creatus archiepiscopus Cantuariensis, lib. II. epist. 41. ad Fulconem episcopum Belluacensem, & cap. 1. libri de incarnatione, Iuo Carnotensis epist. 7. ad ipsum Roscelinum ad vomitum pristinasque insanias reuersum, Petrus Abaillardus epist. ad Gaufredum episcopum Parisiensem, &c. Errant ergo qui Suessionense istud concilium differunt in annum 1112. cum iam a tribus annis occubuisset S. Anselmus.

* 1092. aut circiter, *Briuatense* concilium, cui præfuit Hugo Lugdunensis archiepiscopus, cum Auxiensi & Narbonensi metropolitanis, &c. ex ms. codice Maioris monasterii.

* 1092. *Rhemense* concilium, præside Rainaldo Rhemorum archiepiscopo, aduersus Robertum Barbatum Flandriæ comitem, qui morientes

clericos exhæredabat, &c. Extant apud nos mss. epistolæ ad eam causam spectantes Vrbani II. papæ & cleri Flandrensis.

1092. *Rothomagense* concilium, itemque aliud anno sequenti celebratum quidam memorant.

* 1093. *Burdegalense* concilium, præside Amato Burdegalensi archiepiscopo, & S. R. E. legato: ex chronico Malleacensi.

1093. *Troianum* II. concilium centum pene episcoporum, in quadragesima, pro diuersis ecclesiarum necessitatibus: ex Bertoldo & Romualdo.

1094. *Constantiense* concilium, præside Gebhardo illius ecclesiæ episcopo celebratum, in hebdomade maiori ante pascha: qua de re plura dabit Bertoldus.

1094. *Augustodunense*, siue *Heduense* concilium celebratum 17. kal. Nouembres, præside Hugone Lugdunensi archiepiscopo, sedis apostolicæ legato, in quo actum de nuptiis Philippi regis Francorum, qui post repudiatam Bertam Florentii comitis Hollandiæ filiam, cum Bertrada vxore Fulconis Andium comitis coniugium inierat; de simoniaca hæresi, de fautoribus Guiberti antipapæ, de incontinentia sacerdotum, de monachis parochias inuadentibus, &c. Bertoldus in chronico: *In Galliarum ciuitate, quam Ostionem*, siue Ostunem, *vulgariter dicunt*, (sic Germanus scriptor reddidit nostrum *Autun*) congregatum est generale concilium a venerando Hugone, &c. Quibus ex verbis praue admodum intellectis Binius, Coriolanus, aliique architectati sunt monstrum quoddam, *Ostionensis* concilii, & Simon Starouolscius in nupera conciliorum epitome, *Ostiensis*, quod plurimos in fraudem induxit. Eiusdem *Eduensis* concilii meminerunt Hugo Flauiniacensis, ms. codex Maioris monasterii, aliique.

* 1094. *Dolensis* colloquii post Eduense concilium habiti coram primatibus & legatis Hugone & Amato, meminit idem codex ms. Maioris monasterii.

* 1094. *Rhemense* concilium, de quo Iuo Carnotensis epist. 35. & chronicon Senonense: congregauit Philippus rex archiepiscopos & episcopos regni sui in Rhemensi vrbe, & obtinuit ab archiepiscopo Richerio magnis precibus, vt Rhemis ad concilium non dedignaretur ire, &c.

1094. *Placentinum* in media Longobardia ab Vrbano papa collectum concilium, circa mediam quadragesimam, in quo &. de Praxede ab Henrico imperatore repudiata, & de Philippo rege Galliarum, & de Alexio CP. imp. auxilium aduersus Saracenos petente actum est. Bertoldus refert etiam canones in eo constitutos, & plura adiungit.

1095. *Claromontanum* concilium celebratum, præside Vrbano II. in octaua S. Martini, die 17. Nouembris, præsentibus tredecim archiepiscopis, compluribusque episcopis, vsque ad 200. vel 300. In eo statuta Placentinæ synodi confirmauit, & Philippum regem excommunicauit,

&c. Extant canones 32. cum variis mss. a nobis conferendi. Multa in eo fuisse peracta disces ex Bertoldo, Petro diacono, Vvillelmis Gemeticensi, Malmesburiensi & Tyrio, Orderico Vitale lib. IX. historiæ ecclesiasticæ, aliisque.

Synodalis concio Vrbani papæ: ex Tyrio libri I. cap. 15.

Sermo alter eiusdem in concilio Claromontensi: ex codice Vaticano.

* Decreta data in Aruernensi concilio 4. kal. Decemb. ex codice ms.

Appendix ad concilium Claromontanum in duas partes tributa.

I. Decretum Vrbani II. & synodi Claromontanæ, de primatu Lugdunensi, cum dissertatione illustrissimi & reuerendissimi Petri de Marca nunc archiepiscopi Tolosani de primatu Lugdunensi & ceteris primatibus.

II. Notæ ad canones I. II. VII. & XXVIII. concilii Claromontani.

1095. *Anglicanum* concilium, præside S. Anselmo Cantuariensi archiepiscopo, tertia septimana quadragesimæ: ex Edinero, qui & expulsionem S. Anselmi e regno, & alia commemorat.

* 1096. *Rothomagense* concilium mense Februario, præside Guillelmo archiepiscopo, aliisque episcopis & abbatibus, in quo capitula synodi Claromontanæ ab iis qui interfuerunt, delata, lecta & promulgata a Gisleberto Ebroicensi episcopo, qui pro sua proceritate cognominabatur Grus, & Fulberto Rothomagensi archidiacono, dein corroborata & approbata, atque insuper statuta octo, de quibus Ordericus Vitalis lib. IX. historiæ ecclesiasticæ.

1096. *Turonense* concilium mense Martio, ad tertiam quadragesimæ hebdomadam, vt habet Bertoldus, vel ex chronico Senonensi, ad 17. kal. Aprilis, in ecclesia S. Martini, in quo confirmata decreta synodi Claromontanæ, & priuilegia ecclesiæ S. Martini. Vide sis Iuonis epist. 159. Ordericum Vitalem, chronicon Turonense, &c.

Idem Bertoldus testatur Philippum regem tandem domino papæ, dum adhuc in Galliis moraretur, ad satisfactionem venisse, & abiurata adultera in gratiam receptum fuisse: quod contigit in sequenti concilio.

* 1096. *Nemausense* concilium in mense Iulio congregatum, teste fragmento Floriacensi historiæ Francicæ, a Roberto rege, &c. in quo etiam de expeditione Syriaca deliberatum. Chronicon Malleacense docet Vrbanum remeasse *Nemausum*, ibidem tenuisse concilium, & reconciliasse Philippum. Extant canones 16. nondum editi.

* Idem meminit *Santonensis* concilii, in quo imperatum est omnibus vigiliis apostolorum ieiunare. Charta S. Ioannis Angeriacensis testatur anno 1096. die quo canitur, Lætare Ierusalem, habitum fuisse concilium apud *Santonas* ab Amato archiepiscopo Burdegalensi, S. R. E. legato, cum episcopis numero 43. Charta Vindocinensis monasterii priuilegia confirmans, addit diem 6. nonas Martii, & indictionem 4.

1097. *Barense* concilium in Apulia celebratum, in quo S. Anselmus

Cantuatienſis archiepiſcopus doctiſſime diſputauit aduerſus Græcos, eorumque errores refutauit, teſtibus Ediuero, Malmeſburienſi, aliiſque.

1098. ***Romanum*** II. concilium tertia hebdomada paſchæ celebratum, in quo Vvillelmo Rufo Anglorum regi conceſſæ ſunt induciæ ad reſipiſcendum vſque ad feſtum S. Michaëlis archangeli: ex Malmeſburienſi, Edinero, &c.

* 1098. ***Burdegalenſe*** concilium, indictione ſexta, 3. nonas Octobris, eodem præſide Amato: ex tabulis Angeriacenſibus.

1099. ***Romanum*** III. concilium, in eccleſia S. Petri, pridie kal. Maii, vel, vt Bertoldus habet, tertia hebdomade poſt paſcha, præſide Vrbano II. papa cum 150. epiſcopis, in quo de Guiberto iterum excommunicato, & itineris Hieroſolymitani negotio ſtatuti ſunt canones .8

* 1099. ***Audomarenſe*** concilium, pridie idus Iulii, apud S Audomarum, in baſilica B. Mariæ, in quo petente Roberto iuniore Flandrenſium comite, recitata & confirmata eſt a Manaſſe Rhemenſi archiepiſcopo & ſuffraganeis pacis forma, quæ quinque capitulis conſtat: ex codice Igniacenſi.

* 1099. ***Stampenſe*** concilium Daimberti archiepiſcopi Senonenſis, de quo Iuo Carnotenſis, qui adfuit cum aliis, epiſt. 79. ad Philippum Tricaſſinum epiſcopum.

1099. ***Hieroſolymitanum*** concilium, in quo Theobertus Piſanus archiepiſcopus & apoſtolicæ ſedis legatus in patriarcham Hieroſol. electus eſt.

CLVIII.

PASCHALIS II. Tuſcus, antea dictus Rainerius, ſedit annis 18. menſibus 5. & diebus 4. ab idibus Auguſti anni 1099. ad 15. vel 12. kalendas Februarii anni 1118. quo obiit, imperantibus Alexio Comneno & Henrico V. rege vero Galliæ Ludouico Craſſo Philippi filio.

I. epiſtola ad exercitum in Palæſtina militantem. II. ad Albericum abbatem noui monaſterii in Cabilonenſi parochia ſiti, hoc eſt Ciſtercii, quod pauci aduertunt. III. ad Anſelmum Cantuarienſem. IV. ad Bernardum archiepiſcopum Toletanum. V. ad archiepiſcopum Panormitanum. VI. ad archiepiſcopum Poloniæ. VII. ad Robertum Flandrenſium comitem. Epiſtola Leodienſium aduerſus Paſchalem papam anno circiter 1107. VIII. ad clerum populumque Bambergenſem. IX. ad Henricum regem Angliæ. X. ad Didacum epiſcopum Compoſtellanum. XI. ad epiſcopos Anagniæ & Campaniæ. XII. ad Gebehardum Conſtantienſem & Odericum Patauienſem epiſcopos. XIII. & XIV. ad Auguſtanum clerum & plebem. XV. ad clerum & plebem Arelatenſem. XVI. ad Anſelmum Cantuarienſem archiepiſcopum.

XVII. ad Gerardum archiepiſcopum Eboracenſem. XVIII. ad Balduinum regem Hieroſolymitanum. XIX. ad Gibelinum Hieroſolymitanum patriarcham. XX. ad Bernardum Antiochenum patriarcham. XXI. ad Didacum Compoſtellanum epiſcopum. XXII. ad Henricum V. imperatorem. XXIII. ad Ioannem Tuſculanum & Leonem Vercellenſem epiſcopos & cardinales. XXIV. ad Guidonem Viennenſem epiſcopum. XXV. ad Auguſtanæ eccleſiæ clerum. XXVI. ad Arnoldum archiepiſcopum Moguntinum. XXVII. ad canonicos Auguſtanæ eccleſiæ. XXVIII. ad Bernardum Antiochenum patriarcham. XXIX. ad Balduinum regem Hieroſolymitanum. XXX. ad epiſcopos Angliæ. XXXI. ad Henricum regem Angliæ. XXXII. ad Pontium Cluniacenſem abbatem.

* Hiſce epiſtolis plures, Deo dante, ſubiungemus vice appendicis, ex hiſtoriæ Vezeliacenſis libro I. quinque, ex ſpicilegio aliquot, & ex noſtris ſcriniis.

* 1100. *Valentinum*, ex verbis Hugonis Flauiniacenſis, quæ ſubiicio: aduenerunt miſſi ad Gallias legati S. R. E. Ioannes & Benedictus: a quibus concilium primo apud Eduam deſignatum, apud vrbem *Valentinam* inſtitutum eſt pridie kal. Octobris, ad quod conuenerunt, &c.

* 1100. *Pictauenſe* I. concilium aggregatum in eccleſia S. Petri, die octauarum S. Martini, epiſcoporum & abbatum numero octoginta, præſidibus iiſdem legatis Ioanne & Benedicto. In eo actum de Philippo rege, qui Bertradam reuocarat. Nos plura cum ex Hugone noſtro Flauiniacenſi, Iuonis epiſt. 84. 95. 100. 134. 211. 212. chronicis Malleacenſi, Senonenſi, aliiſque, vitis beatorum abbatum Vitalis, Roberti, &c. Hildeberti epiſt. 19. qua ſe excuſat, &c.

* Proferemus quoque decreta *Pictauenſis* concilii numero 16. ex præcepto domni Paſchalis papæ II. die 9. kal. Decembris: neque enim ſanciti ſunt in eo concilio decem illi ſiue vndecim canones, quos ex Vaticano codice vulgauit Baronius, & ex eo mutuati ſunt Binius, Coriolanus, Baillius, ſimileſque.

* 1100. aut ſequentis initio, *Anſanum* concilium ab archiepiſcopis 5. & epiſcopis 9. habitum, de Hieroſolymitano itinere, quod paullo poſt ſuſcepit Hugo Lugdunenſis archiepiſcopus. Alterum quoque *Anſanum* reuocatur ad annum circiter 1112. cuius mentionem fecerit Iuo epiſt. 238. quam ſuo tempore excutiemus.

XII. Chr. ſeculum. 1102. *Lateranenſe* I. concilium circa kalendas Februarii indictum, ſed tranſacta media quadrageſima celebratum, a Paſchale II. aduerſus Henricum IV. Germaniæ regem, cum formula anathematiſmi. Plura Vrſpergenſis, Petrus diaconus, aliique.

1102. *Londinenſe* I. concilium, in quo incontinentes clerici depoſiti ſunt, & ordinati quidam epiſcopi: ex Malmeſburienſi, &c.

1102.

1102. *Londinense* II. in ecclesia S. Petri, circa festum S. Michaëlis, præside S. Anselmo Cantuariensi archiepiscopo, annuente Henrico rege, de quo plura Malmesburiensis, qui canones exhibet.

* 1104. *Trecense* I. concilium celebratum 5. kal. Aprilis, ind. 12. præside Richardo Albanensi episcopo, S. R. E. legato: ex chronico Senonensi. Legendæ Iuonis Carnotensis epistolæ 141. & 258. vita S. Godefridi Aurelianensis episcopi, & literæ Hugonis comitis Trecensis de libertate concessa domibus canonicorum ecclesiæ Trecensis, multisque concessis abbatiæ Molismensi, si tamen eæ omni ex parte sinceræ sunt, in quibus numerantur plerique episcopi.

* 1104. *Balgentiacense*, sic enim Latine nominandum fuit, non Baugenciense, celebratum die 30. Iulii, præside eodem Richardo cardinale legato, ad sedandam de nuptiis Philippi regis controuersiam.

* 1105. Philippi regis Francorum epistola ad Lambertum Atrebatensem episcopum. Item eiusdem Lamberti Atrebatensis episcopi literæ ad Paschalem papam de concessa Philippo regi ac Bertradæ Parisiis absolutione, præsentibus Daimberto, Rodulfo, Iuone, aliisque præsulibus, 4. nonas Decembres, anno Dei Christi 1105. Paschalis II. papæ quinto. Vide pag. 31. speciminis nouæ bibliothecæ mss. librorum.

1105. *Florentinum* concilium 340. episcoporum, si qua fides historicis quibusdam, aduersus Fluentium episcopum Florentinum, qui iam tum natum esse dicebat Antichristum.

1105. *Quintilineburgense*, seu potius *Northusunense* concilium in Thuringia celebratum 4. kal. Iunii, pro reformandis ecclesiæ moribus, vt testantur Otto Frisingensis, synchronus sed anonymus auctor apud Conradum Vrspergensem, chronicon Hildesheimense., Trithemius, &c.

1105. *Moguntinus* totius regni Teutonici conuentus, factus in natali dominico, in quo Henricus IV. rex a pseudo-papa Clemente III. coronatus, imperio priuatus est, mediante Henrico iuniore, vt pluribus Vrspergensis Conradus refert in suo chronico, aliique.

* Ad eadem tempora refertur concilium *incerti loci* in hoc Galliæ regno, præside S. Brunone Signiensi episcopo, Paschalis II papæ legato, de quo Petrus diaconus in chronico Cassinensi lib. IV cap. 33. nisi forte idem sit cum sequenti, vt arbitratus sum in synopsi historica.

* 1106. *Pictauiense* concilium die 7. kal. Iunii celebratum, in quo interfuit Boamundus dux, quem Bruno legatus S. R. E. adduxisse dicitur ad inuitandam & confortandam viam sancti sepulcri, vt auctor est monachus siue San-Maxentinus, siue Malleacensis in chronico. Adfuisse testatur se huic concilio Sugerius in vita Ludouici Crassi, quod quidam minus apposite reuocant ad annum circiter 1118.

* 1106. *Exilidunense*, siue Exoldunense concilium, cui se interfuisse tradit Iuo Carnotensis epist. 181.

* 1106. *Lexoniense* concilium celebratum mense Octobri, præsente rege Anglorum Henrico: apud Ordericum libro XI.

1106. *Guastallense* concilium in Longobardia ad Padum fluuium celebratum hebdomada quarta Octobris, in loco qui Vvastallis dicitur, de schismaticis episcopis ac clericis in vnionem ecclesiæ assumendis: ex Vrspergensi, Domnizone, Vdalscalco, aliisque.

Galonis S.R.E. cardinalis constitutiones 10. & Vvillelmi Parisiensis episcopi 17. quæ ad aliud tempus pertinent, simul iunctas inseruit huic loco Binius.

1107. *Hierosolymitanum* I. concilium, in quo Ebremaro deposito Daibertus sedi suæ restitutus est patriarcha Hierosolymitanus: ex Tyrio.

1107. *Floriacense* concilium, ex Iuonis Carnotensis epistola 218. In eo leuatum aiunt sancti Benedicti corpus, quod centum post annis scimus factum a S. Guillelmo archiepiscopo Bituricensi.

* 1107. *Ansanum* concilium, Ioanne archiepiscopo Lugdunensi præside, de quo Iuo Carnotensis epist. 228.

* 1107. aut 1108. indict. 1. ex Orderico Vitale libro VIII. *Rothomagense* concilium, præside Guillelmo metropolitano, de necessariis ecclesiæ rebus celebratum.

*1107. *Trecense* concilium, idibus Maii, siue circa ascensionem Domini, præsente summo pontifice Paschale II. vbi inter multa, inquit Vrspergensis, quæ pro tempore & necessitate correxit, sententiam de libera pastorum electione, & de coërcenda laïcorum in ecclesiasticas dignitates præsumptione, iuxta prædecessorum suorum decreta promulgauit. Chronici Senonensis auctor ait, mentionem maximam fuisse de Hierosolymitano itinere, & de treuia Dei. Addit chronicon Malleacense, vt per nullam guerram incendia domorum fierent, nec oues aut agni raperentur. Videndi quoque Iuo epist. 176. Sugerius in vita Ludouici Crassi, &c.

1108. *Londinense* III. concilium kal. Augusti celebratum, de inuestitura a laïcis non accipienda: ex Rogerio, Matthæo vtroque, scilicet Parisio & Vvestmonasteriensi, aliisque.

1108. *Beneuentanum* I. concilium celebratum Octobri mense, de inuestitura beneficiorum ecclesiasticorum a laïcis non sumenda: ex chronicis Cassinensi & cœnobii S. Vincentii ad fontes Vulturni.

* 1109. *Pictauense* II. concilium, ad reformandos ecclesiæ mores kalendis Decembris habitum a cardinalibus Ioanne & Benedicto dicitur a Binio, Coriolano, Baillio, Staronolscio, ac similibus scriptoribus, sed falso, vt pluribus alias ostendemus. Canones enim illi 16. pertinent ad Pictauense anno 1100. celebratum.

* 1109. *Trenortianum* concilium, præsidente Guidone Viennensi archiepiscopo, S.R.E. legato, cum Gauceranno Lugdunensi & aliis, in-

dictum pro controuersia inter canonicos S. Ioannis & S. Stephani Vesontionensis, quam Paschalis papa Guidoni legato commiserat.

1109. *Rhemense* concilium frequenti concursu episcoporum ac procerum habitum, in causa Godefridi Ambianensis episcopi, aduersus monachos S. Valerici in Vinemaco pago, vt pluribus Nicolaus monachus eius vitæ scriptor.

1109. *Lateranense* concilium celebratum indictione tertia, nonis Martii, præsidente Paschale papa: ex chronico S. Petri Viui Senonensis.

* 1110. *Tolosanum* & *Claromontanum* discimus ex verbis chronici Senonensis S. Petri Viui, vbi sic loquitur Richardus Albanensis episcopus, apostolicæ sedis legatus: Tolosam ad concilium properantes, Claromontem venimus, & episcopum synodum celebrantem inuenimus, &c.

* 1110. *Floriacense* concilium kalendis Octobris, præside eodem Richardo celebratur in monasterio S. Benedicti super Ligerim, in quo adfuerunt 4. metropolitani, &c. quæ dabit idem chronicon Senonense. Eiusdem concilii mentio apud Iuonem epist. 216. ad Richardum legatum.

1111. *Hierosolymitanum* concilium, quo per episcopum Prænestinum Cononem legatum anathemate condemnatus est Henricus V. imperator: quod etiam idem præstitit in Græcia, Borealibusque prouinciis, cum eas munere legationis lustraret, quinque celebratis conciliis, quæ enumerat ipse Paschalis papa apud Vrspergensem, in Græcia nimirum, Hungaria, Saxonia, Lotharingia, & Francia.

1112. *Lateranense* II. concilium 5. kal. Aprilis celebratum, in basilica Constantiniana, in quo a centum ferme episcopis priuilegium illud, quod de concedendis sibi beneficiorum inuestituris Henricus V. a Paschale papa per vim extorserat, reuocatum est, & in ipsum imperatorem anathematis sententia promulgata. Extant acta, ex codice Nicolai Aragonii, cui iungendi Petrus Cassinensis, Malmesburiensis, Vrspergensis, aliique.

Ioannis Tusculani episcopi agentis vices papæ vincti IESV CHRISTI, ad Richardum Albanensem epistola.

Epistola Paschalis papæ ad Henricum imperatorem.

1112. *Viennense* concilium 17. kal. Octobris, indictione 5. in quo Henricus V. imp. ob extortas per vim ac fraudem inuestituras excommunicatus est, præside Guidone archiepiscopo, S. R. E. legato, astantibus SS. Godefrido Ambianensi & Hugone Gratianopolitano episcopis. Plura Iuretus in notis ad Iuonis Carnotensis epistolas.

* Guidonis illius, & eorum qui concilio adfuerunt, epistola ad Paschalem papam, cum rescripto Paschalis dato Laterani 13. kal. Nouembris, quod apud Binium deest.

1112. *Stampense* concilium celebratum mense Decembri, præside Daimberto Senonensi archiepiscopo: ex epistola 131. Iuonis Carnotensis, qui interfuit.

1113. *Beneuentanum* II. concilium, in causa Cassinensi monasterii: ex eodem Cassinensi chronico.

1114. *Apud Cyperanum* in Calabria concilium a Paschate II. papa celebratum, in quo Cassinensis monachus, qui inuitus in monasterium fuerat intrusus, a voto absolutus est, & Guillelmus dux Apuliæ Calabriæque constitutus, ex eodem chron. cui iungendum Beneuentanum.

1114. *Beluacense* concilium 8. idus Decembris, præside Conone Prænestino episcopo, S. R. E. legato, vbi actum de inuestituris laïcorum, de Thoma de Marla ecclesias & monasteria vexante, de secessu S. Godefridi Ambianensis episcopi ad Cartusianos, &c. Nos Sigeberti auctario & Nicolao monacho adiungemus Sugerium in vita Ludouici Crassi, qui generalem Gallicanæ ecclesiæ conuentum vocat. Videndæ quoque Iuonis epistolæ, &c.

1115. *Syriacum* concilium in causa Arnulphi patriarchæ Hierosolymitani: ex Tyrio.

1115. *Troianum* in Apulia concilium Augusti mensis tempore, die 9. kal. Septembris celebratum, in causa treguæ Dei: ex Petro diacono, auctore chronici Beneuentani, qui aderat, aliisque.

1115. *Rhemense* concilium die 5. kalendas Aprilis, in quadragesima, dominica Lætare Ierusalem, in quo Cono Prænestinensis episcopus, legatus, eumdem Henricum imp. damnauit: ex mſ. Montis Dei, chronico Senonensi, &c. Frequentissimam synodum vocat vita Godefridi Ambianensis episcopi lib. II. cap. 11.

1115. *Trecense* concilium die 4. nonas Aprilis: ex antiquitatibus Tricassinis Nicolai Camusatii.

* 1115. *Coloniense* concilium celebratum in templo S. Gereonis, præside eodem Conone, circa paschales ferias, aduersus Henricum imp. eiusque sequaces: ex mſ. Montis Dei.

1115. *Catalaunense* concilium, eodem præside, iisdemque de causis, die 4. seu potius 5. idus Iulii habitum, ex chronicis Senonensi & Montis Dei. Frizonius ex Gallico Andreæ Duchesnii minus perite reddidit Cabilonense, quod quibusdam aliis fucum fecit.

1116. *Coloniense* concilium alterum auctoritate Theoderici cardinalis & apostolicæ sedis legati indictum, in natiuitate Domini, ob promulgandam excommunicationem, quæ in Henricum imperatorem Romæ prolata erat: ex Vrspergensi & Trithemio.

1116. *Lateranense* III. pridie nonas Martii, ordinationis Paschalis anno 18. celebratum per sex dies, quarum prima fuit secunda feria tertiæ hebdomadæ quadragesimalis, vt pluribus Vrspergensis, qui singula sigillatim exponit.

* 1116. *Romanum* concilium mediante quadragesima habitum, in causa Cluniacensis & Cassinensis abbatum collocant hoc anno Binius, Co-

riolanus, Starouolscius, alii: ex cap. 62. libri IV. Cassinensis chronici; sed non est necesse Romanum istud a præcedente Lateranensi distinguere, cum præsertim certum sit Pontium Cluniacensem abbatem illi interfuisse.

* 1116. *Lingonensis* synodi post pascha, & alterius post collectionem frugum celebratæ mentionem reperies in chronico S. Petri Viui Senonensis.

CLIX.

GELASIVS II. patria Caietanus, Ioannes antea dictus, monachus Cassinensis, & cardinalis, sedit annum 1. & dies 4. a die 2. Ianuarii anni 1118. vsque ad diem 29. Ianuarii anni sequentis, quo in Cluniacensi monasterio obiit, imperantibus Ioanne Comneno & Henrico V. rege vero Galliæ Ludouico VI.

I. Epistola ad Gallos. II. ad Bernardum Toletanum episc. III. ad clerum & plebem Romanam. IV. ad Gualterum Rauennatem archiepiscopum. V. ad exercitum Christianorum Cæsaraugustam obsidentium. Epistola Petri Cæsaraugustani episcopi ad omnes fideles.

1118. *Capuanum* concilium, in quo Henricus V. imp. vna cum idolo suo scilicet Mauritio Burdino antipapa, qui se Gregorium VIII. nominabat, excommunicatus est a Gelasio papa: teste Vrspergensi.

1118. *Coloniense* concilium ex eodem auctore celebratum, cum Teutonicis, a Conone Prænestino episcopo adhuc legatione Gelasii functo, aduersus Henricum imperatorem, in quo S. Nortbertus nouiter conuersus in peregrino habitu, in multis accusatus, prudenter se excusauit. De iisdem Anselmus abbas Gemblacensis, Vrspergensis, & alii.

1118. *Frideslariense* ab eodem Conone & ob eamdem causam: ex Conrado Vrspergensi.

1118. Chronicon Malleacense memorat habitum *Tolosæ* concilium, in quo confirmata est via de Hispania, & *Engolismæ* aliud, vbi archiepiscopus Turonensis & alii duo confirmati sunt.

1118. indictione 12. nonis Octobris, *Rothomagi* concilium congregatum est, vbi rex Henricus de pace regni tractauit cum Radulfo Cantuariæ archiepiscopo, &c. quæ disces ab Orderico Vitale lib. XII.

1119. anni initio, apud *Viennam* synodum celebrauit Gelasius papa, qui paullo post obiit in monasterio Cluniacensi, die 29. Ian. ex Conrado Vrsp. qui etiam de Triburiensi conuentu nonnulla habet, cui imp. interfuit.

CLX.

CALLISTVS II. Guido antea nuncupatus, frater Ste-

phani Burgundiæ comitis, filius Guillelmi, qui Caput-audax cognominatus est, in cœnobio Cluniacensi electus Romanus pontifex kal. Februariis anni 1119. sedit annis 5. mensibus 10. diebus 13. vsque ad diem 13. Decembris B. Luciæ sacrum, anno 1124. quo obiit, sub iisdem impp. ac rege.

I. Epistola ad Adalbertum Moguntinum archiepiscopum. II. ad Stephanum abbatem Cisterciensem. III. ad canonicos Viennenses. IV. ad episcopos & clerum Galliæ. V. ad Henricum imp. VI. ad Pelagium Bracatensem episcopum. VII. & VIII. ad Ottonem Bambergensem episc. Pomeranorum apostolum. * Item ad Ludouicum regem Francorum & alios.

* 1119. *Tolosanum* concilium die 8. idus Iunii, præsente Calixto papa celebratum (quod minus recte Catellus, aliique vulgo ex Bernardo Guidonis, fasciculo temporum, similibusque scriptoribus referunt ad annum 1120. vel 1124.) vbi inter cetera damnati hæretici, & depulsi ab ecclesia, qui religionis speciem simulantes, dominici corporis & sanguinis sacramentum, baptisma infantium, sacerdotium, & omnes ecclesiasticos ordines damnabant. Vide chronica Malleacense & Mauriniacense prope Stampas, &c. ex quibus iter, quod pontifex triuit, perscrutari licebit. Nos canones insuper quatuor nunquam editos in lucem proferemus.

1119. *Rhemense* concilium ab eodem papa celebratum mense Octobri, die 12. kal. Nouembris, præsente Ludouico VI. Francorum rege, pluribusque episcopis. Iis quæ ex Baronio congessit pro more Binius, plura subiiciemus, tum ex aliis illius æui scriptoribus & mss. codicibus, tum maxime ex Orderico Vitale libro XII.

* 1119. *Rothomagense* concilium tertia mensis Nouembris hebdomada, a Goiffredo archiepiscopo coactum est, postquam ex Rhemensi rediisset, teste eodem Orderico Vitale lib. XII. pag. 866.

* 1120. *Bellouacense* concilium die 15. kal. Nouembres, præside Conone, qui trium prouinciarum legatus fuit Rothomagensium, Senonensium, & Rhemensium.

1120. *Suessionense* concilium, cui præsedit Cono episcopus Prænestinus, accitus a Radulfo Rhemensi archiepiscopo, contra Petrum Abailardum, qui librum, quem de Trinitate scripserat, propria manu igni dare coactus est ab episcopis, vt narrat ipsemet capp. 9. & 10. hist. calamitatum suarum. Videndus quoque S. Bernardus, Otho Frisingensis, &c.

1120. *Apud Neapolim* vrbem Samariæ concilium a Guaremundo patriarcha Hierosolymitano celebratum, ad reformandos ecclesiæ mores, præsente Balduino rege, aliisque pluribus: ex Tyrio.

1121. *Romanum* I. concilium, in quo teste auctore chronici Cassinensis lib. IV. cap. 80. Oderisius Cassinensis abbas consecratus est.

LATERANENSE I. generale, siue œcumenicum nonum, in quadragesima anni 1112. vt vulgo ex Baronio asserunt, vel potius anni sequentis, celebratum a trecentis & amplius episcopis, pro pace & concordia inter ecclesiam & imperium ineunda.

Epistolæ Callisti papæ ad Gallos & ad Henricum imperatorem scriptæ præcedunt.

Sequuntur canones 22.

Restitutio inuestiturarum ab imp. Henrico facta.

Concessio Callisti papæ II. Henrico imp. facta.

1123. *Romanum* II. concilium, in quo ob restitutum in comitiis Vvormatiensibus ab imperatore per vim ac fraudem extortum inuestiturarum ius, & vt loquitur Sigeberti continuator anonymus, exfestucatum, pax inter imperium & sacerdotium inita confirmata est.

1124. *Tolosanum* concilium falso hic a Binio eiusque sequacibus intruditur ex fasciculo temporum Vverneri Rolleuinkii, celebratum auctoritate Callisti papæ, contra quosdam hæreticos monachos in bona ecclesiæ & sacramenta blasphemos. Nec ficti illi religiosi dici debuerant monachi. Vide supra anno 1119. concilium Tolosæ a Callisto congregatum.

* 1124. Chronicon Malleacense quatuor memorat in Galliis celebrata concilia, de quibus alrum apud ceteros silentium: I. *Carnoto*: II. *Clermundo*, vt loquitur, hoc est Claromonte in Aruernia: III. *Beluago*: IV. *Vienna*.

CLXI.

HONORIVS II. Bononiensis, dictus antea Lambertus de Fagnano, sedit annis 5. mense vno & diebus 17. a die 14. vel 21. Decembris anni 1124. vsque ad diem 14. vel 24. Februarii anni 1130. quo obiit, imperante Ioanne Comneno, regnantibus in Germania Lothario Saxone, & in Gallia Ludouico Crasso.

I. Epistola ad Petrum Cluniacens. abbatem. II. ad Tyrios. III ad Guaremundum Hierosolymitanum archiepiscopum. IV. ad regem Daniæ. * Aliæ ad alios ex editis & mss. codicibus subiicientur.

1125. *Londoniense* I. concilium apud Vvestmonasterium, in ecclesia B. Petri, Septembris die 9. celebratum, præside Ioanne de Crema cardinale legato, coram archiepiscopis Cantuar. & Eboracensi. Extant capitula 14. ex continuatore Florentii Vvigorniensis, Matthæo Parisio, &c.

* 1127. *Namnetense* concilium mense Octobri, cui præsedit Hildeber-

tus Turonensis archiepiscopus. Illius acta explicantur in epistola 65. Hildeberti ad Honorium papam, confirmantur vero ab Honorio epistola sequenti, quæ est 66. Tempus autem illius discimus ex catalogo Leonensium episcoporum, in quo Vvallo dicitur huic interfuisse concilio mense Octobri anni 1127. quod frustra alibi reperias. *Senonense* eidem anno affigitur, aut sequenti, præside Henrico archiepiscopo. Ab eo distinctum arbitror *Aurelianense* illud, ad quod inuitatus Goffridus abbas Vindocinensis ab Humbaldo archiepiscopo, apostolicæ sedis legato (sub Honorio, vt docet epistola 22. S. Bernardi) excusauit se libri I. epist. 29. quod ad concilia legatorum venire non debeat.

1127. *Londoniense* II. concilium in monasterio S. Petri ad vrbis occiduam partem sito celebratum, præside Guillelmo Dorobernensi archiepiscopo & legato apostolicæ sedis, die 3. idus Maii, pro reformandis ecclesiæ moribus. Extant capitula 10.

* 1128. In solemnitate S. Hilarii (vnde non mirum Gallicano more annum 1127. a plerisque chronologiæ nostratis cum Romana comparandæ ignaris assignari) *Trecense*, seu Tricassinum concilium celebratum est, in quo Templariis militibus, anno institutæ suæ religionis nono, præscripta est regula cum albo habitu, præside Matthæo cardinale, episcopo Albanensi, S. R. E. legato, præsentibus archiepiscopis Rhemensi & Senonensi cum suffraganeis suis, Stephano Cisterciensi, Bernardo Clarauallensi, aliisque abbatibus. De eo Guillelmus Tyrius, Ioannes Michaëlensis scriba concilii, aliique. Alias testimonium produximus beati Humberti ordinis prædicatorum generalis magistri, sermone 36. ex historia quadam transmarina: *Milites Deo deuoti in manu patriarchæ deuouerunt se viam publicam defensuros, nec fuerunt a principio nisi decem. Postea autem apud Cretas* (corrige, Trecas) *celebrato concilio anno Domini* 1128. *ordo iste confirmatus est ad pugnandum contra Saracenos*, &c.

Regula pauperum commilitonum Christi templique Salomonici post prologum, capitibus 72. definita.

1128. *Rauennate* concilium, in quo præside Petro cardinale tituli sanctæ Anastasiæ, Aquileiensis & Venetiarum patriarchæ depositi sunt.

CLXII.

INNOCENTIVS II. Romanus, Gregorius Paparescus antea dictus, sedit annis 13. mensibus 7. diebus 20. a die 14. vel 24. anni 1130. quo electus est in schismate cum Petro Leonis, qui dictus est Anacletus II. vsque ad diem 24. Septembris anni 1143. quo obiit, imperante post patrem Manuele Comneno, regnantibus in Germania Conrado III. & in Gallia Ludouico iuniore.

I. Epistola

I. Epiſtola ad Rainaldum Rhemenſem, &c. II. ad Lotharium & Richizam. III. ad Atronem epiſcopum Piſtorienſem. IV. & V. ad Vvilelmum Hieroſolymitanum patriarcham. VI. ad Getardum Tripolitanum, &c. VII. ad Radulfum patriarcham Antiochenum. VIII. ad Balduinum Berytenſem, &c. IX. ad Rogerium Siciliæ regem. X. ad Henricum Senonenſem, &c. XI. ad Samſonem Rhemenſem archiep. XII. ad Stephanum S. Memmii abbatem. * Eiuſdem ad Ludouicum VI. regem, ad Gaufredum Carnotenſem epiſcopum, ad Stephanum Pariſienſem epiſcopum, ad Hugonem Attrebatenſem archidiaconum, ad Hugonem Rothomagenſem archiepiſcopum, ad Petrum venerabilem abbatem Cluniacenſem, & alios.

1130. *Claromontanum* concilium, indictione 8. menſe Nouembri, præſente Innocentio II. papa celebratum, in quo Anacletus antipapa cum ſuis ſectatoribus damnatus. Vide Petrum Cluniacenſem abbatem lib. II. de miraculis cap. 16. Othonem Friſingenſem lib. VII. cap. 18. Bernardum Guidonem in libello de conciliis, &c.

1130. *Podienſe*, ſiue Anicienſe, concilium habitum, præſide Vulgrino Aquitanorum primate, qui Girardum epiſcopum Engoliſmenſem in Aquitania II. ſtantem a partibus Anacleti depoſuit. Vide Guigonem Cartuſiæ priorem in vita S. Hugonis Gratianopolitani epiſcopi. Nonnulla quoque ad eam cauſam ſpectantia reperies in patriarchio Bituricenſi tomo II. nouæ bibliothecæ mſſ. librorum.

1130. *Stampenſe* concilium in cauſa Innocentii II. pontificis aduerſus Petrum Leonis antipapam: ex Sugerio in vita Ludouici Craſſi, ex Arnaldo lib. II. vitæ S. Bernardi, ex Vincentio Bellouacenſi, aliiſque.

1130. *Iotrenſe*, ſiue Iotrinum concilium conuocatum die 13. kalend. Septembris, mandato Gaufredi epiſcopi Carnotenſis, S. R. E. legati, poſt cædem Thomæ prioris S. Victoris a nepotibus Theobaldi archidiaconi Pariſienſis nefarie interfecti: ex S. Bernardo, Petro Cluniacenſi, aliiſque apud Ioannem Picardum in notis ad epiſt. 158. S. Bernardi.

Excommunicatio lata a Stephano Pariſienſi epiſcopo in homicidas, in epiſtola ad archipreſbyteros.

Epiſtola eiuſdem ad Gaufridum Carnotenſem epiſcopum.

Epiſtola Hugonis Gratianopolitani epiſcopi, & Guigonis prioris Cartuſienſium ad patres in ea ſynodo congregatos.

Innocentii II. papæ epiſtola ad metropolitanos Rainaldum Rhemenſem, Hugonem Rothomagenſem, Hugonem Turonenſem, eorumque ſuffraganeos.

* 1131. *Rhemenſe* concilium coram eodem Innocentio II. papa, menſe Octobri celebratum: de quo videndi Sugerius in vita Ludouici Craſſi, continuatores Sigeberti, chronicon Mauriniacenſe, Vrſpergenſis, Dodechinus, chronicon Turonenſe, &c. quique ſcripſerunt de geſtis ſancto-

rum Bernardi atque Nortberti: qui etiam monent Ludouicum VII. ſeu Iuuenem dictum, pro Philippo fratre ſuo paullo ante demortuo fuiſſe a papa ibidem coronatum regem Francorum, præſente eius patre. Addemus quoque ex codicibus Floriacenſi & S. Michaëlis in Tumba decreta Innocentii II. in hoc Rhemenſi concilio numero 14. eadem fere quæ poſtea ab eodem papa fuerunt edita in concilio Lateranenſi anno 1139.

1131. *Leodienſe* concilium, in quo Otto Halberſtratenſis epiſcopus ab Innocentio papa priſtino honori reſtitutus eſt: ex Stadenſi, Friſingenſi, Dodechino, Sugerio, aliiſque, ex quibus mendacii conuincitur Petrus Caſſinenſis.

1131. *Moguntinum* concilium, præſente rege Lothario, præſidente Matthæo Albanenſi cardinale legato, cum Moguntinenſi & aliis, in quo Bruno Argentinenſis epiſcopus reſignauit epiſcopatum ſuum, a clero & populo accuſatus, teſte Dodechino.

1132. *Placentinum* concilium, quod recedens e Gallia Innocentius, dum Romam pergeret, celebrauit aduerſus Anacletum antipapam: ex Petro Cluniacenſi.

1134. *Piſanum* concilium, aggregatis ab Innocentio II. totius occidentis epiſcopis, in quo iterum excommunicatus Anacletus: ex auctore libri II. vitæ S. Bernardi, Petro Cluniacenſi, continuatoribus Sigeberti, &c.

1137. *Sueſſionenſe* concilium aduerſus Petrum Abaillardum collocatur a Binio ex Othone Friſingenſi; ſed alii ad anteriora reuocant tempora. Vide ſupra annum 1120. Plura de eo Picardus ad epiſtolas 190. & 191. quæ in quibuſdam caſtiganda.

1138. *Nortamptonienſe* in Anglia celebratum in octauis paſchæ, quod erat 4. idus Aprilis, coram Stephano rege, præſide Turſtano Eboracenſi archiepiſcopo: ex continuatore Florentii Vvigornienſis.

1138. *Londonienſe* in eccleſia S. Petri apud Vveſtmonaſterium, Stephani regis anno 3. Innocentii II. papæ 9. die 13. Decembris, vbi promulgata capitula 16. præſide Alberico Oſtienſi epiſcopo, S. R. E. legato in Angliam & Scotiam, cum epiſcopis ſeptemdecim, abbatibus circiter triginta, & aliis: eodem teſte anonymo.

1139. LATERANENSE II. generale, ſiue œcumenicum X. celebratum fuit Romæ ab Innocentio II. papa, mediante quadrageſima, die 8. Aprilis, cum epiſcopis fere mille, in quo poſt multa ſalutifera decreta promulgata, ſchiſmatici, qui parti Petri Leonis fauerant, damnantur, inquit Otho Friſingenſis, qui etiam multa narrat de Arnoldo de Brixia diſcipulo Petri Abaillardi, quem ſuis coloribus egregie depinxit Guntherus Ligurinus libro III. de rebus Frederici I. imp.

Addit auctor chronici Beneuentani, in eo Rogerium Siciliæ regem eiusque sequaces fuisse excommunicationis vinculis alligatos. Extant canones 30. cum epistola Innocentii II. ad Samsonem Rhemensem, & Henricum Senonensem archiepiscopos, ac S. Bernardum, aduersus Petrum Abaillardum (quem minus emendate Starouolscius, aliique Britannum simpliciter appellant, cum fuerit Brito Aremoricus diœcesis Namnetensis) & Arnaldum de Brixia Italum, peruersi dogmatis fabricatores, & catholicæ fidei impugnatores, data Laterani 17. kal. Augusti.

1139. *Vvintoniense* I. concilium, præside Theobaldo archiepiscopo Cantuariensi, exeunte Augusto celebratum, aduersus Stephanum regem Angliæ, qui violata immunitate ecclesiastica castella ecclesiæ inuaserat, nonnullosque episcopos carceribus manciparat, teste Vvillelmo Malmesburiensi, qui & acta concilii subiungit, & multa in laudem congerit Henrici Vvintoniensis episcopi, sedis apostolicæ in Anglia legati, quem nec fraterna Stephani regis necessitudo, nec periculi metus, a vero exorbitare cogebat.

1140. *Senonense*, dictum etiam quibusdam *Rhemense*, celebratum coram Ludouico VII. iuniore Francorum rege, vbi præsentibus Samsone Rhemensi, & Henrico Senonensi archiepiscopis, victus a S. Bernardo Petrus Abaillardus diœcesis Namnetensis e parœcia de Paietz iuxta Clissonium, & damnatus, ad apostolicam sedem prouocauit, factusque dum Romam pergeret, apud S. Marcellum in suburbio Cabilonensi Cluniacensis monachus, pœnitens obiit. Vide epistolam 189. S. Bernardi, Frisingensem Othonem, Gaufridum monachum, Petrum Cluniacensem, aliosque.

Epistola Samsonis archiepiscopi & trium episcoporum ad Innocentium papam, quæ est 191. inter Bernardinas, cum rescripto Innocentii ad Henricum Senonensem, Rainaldum Rhemensem, eorumque suffraganeos, & S. Bernardum.

1142. *Vvintoniense* II. concilium actum feria 2. post octauas paschæ, præsidente Henrico Vvintoniensi episcopo legato, vt fuse Malmesburiensis, cui tum viuenti ac scribenti, forte etiam præsenti, certius credas quam Neubrigensi aut Parisio, nisi forte duo fuerint distincta, quod alias scrupulosius expendetur.

1142. *Antiochenum* concilium pridie kalendas Decembris celebratum, præside Alberico Ostiensi episcopo legato, aduersus Radulfum patriarcham Antiochenum, quem se in pueritia vidisse asserit, qui ista memorat plenius, Vvillelmus Tyrius cap. 15. libri XV.

1142. *Latiniacense* concilium, præside Iuone S. R. E. legato, occasione dissensionis inter episcopum Atrebatensem & monachos Marchianensis abbatiæ, e libris miraculorum sanctæ Rictrudis.

1143. *Hierosolymitanum* concilium ab eodem Alberico legato celebratum, in primitiua ecclesiarum matre sancta Sion, in quo inter cetera, teste Tyrio, cum Maximo Armeniorum catholico, vt vocant, disputatum de fidei articulis, in quibus dissentire videntur a nobis Armeni.

CLXIII.

CÆLESTINVS II. Tiphernas, Tuscus, Guido de Castello antea vocatus, sedit mensibus fere sex, a die 24. Septembris anni 1143. ad diem 8. Martii anni 1144. quo obiit, sub iisdem principibus.

1143. *Londoniense* in Anglia concilium in media quadragesima, præsente rege Stephano, anno eius 8. præside Henrico eius fratre Vvintoniensi episcopo, vrbis Romanæ legato, aduersus sacrilegos rerum & personarum ecclesiasticarum violatores, ex Rogero & Parisio collocatur a Binio, Coriolano, eiusque sequacibus, sub Cælestino II. verum ad tempora Innocentii II. potius pertinere videtur, qui ad Septembrem vsque mensem anni 1143. viuendo peruenit: aut certe præscribendus annus 1144. non præcedens.

CLXIV.

LVCIVS II. Bononiensis, Gerardus antea vocatus, ex Caccianimica familia, sedit mensibus 11. & diebus 14. a die 9. Martii anni 1144. ad diem 25. Februarii anni 1145. quo ex hac luce substractus est, sub iisdem principibus.

I. Epistola ad Petrum Cluniacensem abbatem. II. ad Conradum regem. III ad Raymundum Toletanum archiepiscopum. * Vlgerii Andegauensis episcopi duæ ad Lucium papam epistolæ tomo IV. pag. 769.

* 1145. *Parisiense* concilium sub Lucio II. aut eius successore Eugenio III. peractum memoratur ab Ottone Frisingensi episcopo libri I. cap. 50. posterioris operis, in quo Hugo ex Radingensi abbate Rothomagensis archiepiscopus, aduersus Gilbertum Porretanum episc. Pictauensem disputauit. Porro huius Hugonis initium epistolæ dedicatoriæ trium librorum aduersus hæreticos sui temporis, ex ms. codice bibliothecæ collegii nostri Claromontani insertum alias synopsi nostræ historicæ, non grauabor hoc loco repetere: neque enim mihi certa hactenus occurrit *Namnetensis*, quod memorat, concilii epocha: *S. R. E. filio Alberico Hostiensi episcopo, quam sæpe sedis apostolicæ legato, peccator Hugo Rothomagensis vtcumque sacerdos: Reuerende pater, tuis obedire mandatis pro tempore*

distuli, non tamen illud omisi; sed præsta petenti veniam, cui soles præstare gratiam. Digna sedet mihi memoria reminisci, qualiter in finibus Galliarum prope mare Britannicum ciuitate Namnetensi meruimus assistere tibi, &c.

CLXV.

EVGENIVS III. Pisanus, Bernardus Paganellus antea dictus, ex ordine Cistercienſi, abbas ſancti Anaſtaſii trium fontium, ſedit annis 8. menſibus 4. diebus 13. a die 25. Februarii, quo die ob periculum imminens ab hæretici Arnaldi ſectatoribus electus eſt, vſque ad diem 8. Iulii anni 1153. quo Tibure obiit, vno duntaxat menſe & aliquot diebus ante mortem S. Bernardi Claræuallenſis abbatis ſui olim magiſtri, quæ contigit die 20. Auguſti; imperante Manuele Comneno, regnantibus in Germania Frederico Ænobarbo, in Gallia Ludouico VII iuniore dicto.

I. Epiſtola ad Ludouicum regem Galliarum. II. ad Theobaldum archiepiſcopum Cantuar. III. ad Hildegardem abbatiſſam. IV. ad vniuerſum clerum Romanum. V. ad archipreſbyterum titulo S. Marci. VI. ad Conradum regem Romanorum. VII. ad Egelbertum epiſcopum & canonicos Bambergenſis eccleſiæ. VIII. ad epiſcopos Germaniæ. IX ad canonicos S. Petri Romæ. X. ad Arnoldum archiepiſcopum Colonienſem.

* 1145. *Apud Bituricas* in natali Domini conuentus fuit epiſcoporum ac optimatum regni in curia regis, vbi ſtatuitur concilii dies apud Vezeliacum, in paſſione Domini, vt docet nuper emiſſus in lucem Odo de Diogilo.

1145. imo potius 1146. circa paſchales ferias, *Vezeliacenſe* concilium, præſente Eugenio III. papa, pro terræ ſanctæ recuperatione, vt ex Friſingenſi lib. I. cap. 36. de geſtis Frederici imp. chronico Mauriniacenſi, ſcriptore vitæ Ludou. VII. Sugerio, continuatore Aimoini, aliiſque, quos in locum Platinæ, Mairii, ac Genebrardi a Binio eiuſque exſcriptoribus in medium adductis ſubſtituemus. In eo Ludouicus rex & ipſa regina Alienordis ſeu Eleonora, aliique principes & epiſcopi crucem ſumpſerunt, ſacram militiam profeſſi.

1146. tertia dominica poſt paſcha, *Carnotenſe* concilium, præſente eodem Ludouico rege, pro eadem in terram ſanctam expeditione, vt ex Othone, vita & epiſtolis S. Bernardi, epiſtolis Petri Cluniacenſis & Sugerii, aliiſque.

1147. *Apud Stampas* die 16. Februarii, in dominica ſeptuageſimæ, conuentus præſulum & procerum regni, vt idem narrat Odo de Diogilo:

& in paschate Ludouicus rex de manu Eugenii III. papæ vexillum regium cum pera & benedictione apud S. Dionysium accepit.

1147. *Parisiense* concilium, aduersus Gilbertum Porretanum praue de diuina maiestate sentientem celebratum ab Eugenio III. papa, & de negotiis ecclesiasticis: ex Othone Frisingensi lib. I. de gestis Frederici I. imp. per plura capita. Meminisse quoque videtur & *Antissiodorensis* concilii, in quo prius auditus fuerat idem Gilbertus suam ipse doctrinam exponens.

1148. *Rhemense* concilium præsente eodem Romano pontifice celebratum, media quadragesima, die 11. kal. Aprilis, in basilica B. Mariæ, in quo damnatæ assertiones Gilberti Porretani Pictauensis episcopi, & firmarum a patribus fidei symbolum, statuti canones 18. & Eudonis de Stella Armorici, qui se *Eum* dicebat esse, per quem ecclesia exorcismorum orationes concludit, stulticitas repressa est, vt pluribus Otho lib. LIV. & LVI. continuatores Sigeberti, Neubrigensis, Beluacensis, aliique cum Goffrido Claræuallensi, cuius extat epistola ad A. episcopum Albanensem de rebus gestis in causa Gilberti de Porrera. Huic quoque concilio nonnulla aliunde subiiciemus.

1148. *Treuirense* concilium, præsente eodem papa, mense Februario celebratum, vbi de S. Hildegardis præpositæ in monte sancti Ruperti libris & reuelationibus actum est, teste Trithemio in chronico Hirsaugiensi: qui etiam profert Eugenii ad eam epistolam.

* 1148. *Lingacopense*, seu Lingopense concilium in Suecia, præside Nicolao Anglico Eugenii III. papæ legato.

1151. vel, vt alii malunt, 1152. *Balgentiacense* ad Ligerim fluuium in diœcesi Aurelianensi, pro dissoluendo matrimonio Ludouici VII. Francorum regis & Alienoræ Guillelmi X. atque vltimi Aquitanorum ducis filiæ. *Floridi in Gallia* concilium in Biniana & regia editionibus leges, ac longe mendosius *Floridanum* in epitome Starouolscii, pro *Balgentiacensi* adiectum, ex male perceptis Sugerii abbatis S. Dionysii, qui ipse præsens interfuit, hisce verbis: *Die Martis, ante festum paschatis floridi* (sic enim Galli vocant dominicam in ramis palmarum) *in castro Baugentiaci Hugonem archiepiscopum Rothomagensem*, &c. Vide indicem geographicum nostræ synopsi historicæ ante annos 14. subiunctum.

CLXVI.

ANASTASIVS IV. Romanus e regione Suburra, antea Conradus vocatus, Benedicti filius, sedit a die 9 vel 10. mensis Iulii 1153. per annum 1. menses 4. & dies 24. vsque ad diem 2. Dec. anni 1154. quo Romæ obiit, sub iisdem principibus.

* Eius epistola ad E. archiepiscopum Turonensem extat pag. 765. tomi IV. collectionis Duchesnianæ.

CLXVII.

HADRIANVS IV. Anglus, dictus ante Nicolaus Breskſpearre, ex abbate S. Rufi in Gallia Narbonenſi, ſedit 4. annis, 8. menſibus, ac diebus 29. a die 3. Decembris anni 1154. vſque ad kal. Septembris, vel, vt alii, pridie anni 1159. quo Anagniæ raptus eſt anginæ morbo, ſub iiſdem principibus.

I. Epiſtola ad Henricum II. Angliæ regem. II. ad Fredericum imp. III. ad epiſcopos Galliæ & Germaniæ. IV. ad Fredericum imp. Reſcriptum imp. Frederici ad Hadrianum papam. V. & VI. ad Fredericum imp. VII. ad Baſilium archiepiſc. Theſſalonicenſem. VIII. ad Vuillelmum regem Siciliæ. IX. ad rectores Romanæ fraternitatis. * Tomo IV. hiſtoricorum Franciæ collectionis Ducheſnianæ inter variorum epiſtolas occurrunt quindecim huius Hadriani IV. papæ epiſtolæ a 63. ad 77. quas non omittemus cum 57. de qua mox, aliiſque ad Alexandri III. tempora pertinentibus.

* 1155. *Sueſſionenſe* concilium celebratum die 10. Iunii, præſente rege Ludouico & archiepiſcopis Rhemenſi & Senonenſi, ad reprimendum feruorem malignantium, & compeſcendum violentas prædonum manus, vt loquitur ipſe rex epiſtola 57. diuerſorum de rebus Francicis tomo IV. Ducheſnianæ collectionis pag. 583.

* 1158 *Rhemenſe* concilium, præſide Samſone Rhemorum archiepiſcopo, pro ſedandis controuerſiis inter Gualterum epiſcopum Lugdunenſem & Hugonem abbatem Præmonſtratenſem: quæ compoſitio ab Hadriano IV. diplomate firmata eſt, vt pluribus refertur in bibliotheca Præmonſtratenſi.

CLXVIII.

ALEXANDER III. Senenſis, Rolandus antea dictus Bandinellus, ſedit annis 21. menſibus 11. & diebus 21. a die 5. vel 6. Septembris anni 1159. ad diem 27. Auguſti anni 1181. quo obiit, ſub impp. Alexio Comneno iuniore & Frederico Barbaroſſa, ac rege Francorum Philippo Auguſto.

Epiſtola I. ad Gerardum epiſcopum & canonicos Bononienſes. II. ad Arnulfum Lexouienſem epiſcopum. III. ad clerum Angliæ. IV. & V. ad Thomam Cantuarienſem archiepiſcopum. Thomæ archiepiſc. Cant. ad Alexandrum III. papam. VI. ad eumdem & reliquos Angliæ epiſcopos. VII VIII. & IX. ad eumdem. X ad Henricum regem Angliæ. XI. ad Thomam Cant. archiepiſc. XII. & XIII. ad Gilbertum epiſcopum Londonienſem. XIV. ad Thomam archiepiſc. Cant. Thomæ Cant. archiepiſc. ad Londonienſem omneſque ſibi ſubditos An-

gliæ episcopos. XV. & XVI. ad Thomam Cant. arch. XVII. ad omnes episcopos Angliæ. XVIII. ad Thomam Cant. archiepiscopum. XIX. ad Henricum regem Angliæ. XX. ad Ludouicum VII. regem Francorum. XXI & XXII. ad Vvillelmum & Odonem legatos. XXIII. ad Thomam arch. Cant. XXIV. ad Vvillelmum & Odonem legatos. XXV. ad Thomam Cant. arch. XXVI. & XXVII. ad Henricum reg. Angliæ. XXVIII. ad omnes Angliæ episc. XXIX. & XXX. ad Henricum regem Angliæ. XXXI. ad Thomam Cant. archiepisc. XXXII. ad Soldanum Iconii. XXXIII. & XXXIV. ad Rogerium archiepiscopum Eboracensem. XXXV. ad Gilbertum episcopum Londoniensem. XXXVI. ad Vvillelmum archiepisc. Senonensem, apostolicæ sedis legatum. XXXVII. ad Thomam Cant. archiepisc. XXXVIII. ad Rogerum archiepiscopum Eboracensem, & Hugonem episcopum Dunelmensem. XXXIX ad Senonensem & Rothomagensem archiepiscopos. XL. ad Thomam Cant. archiepisc. XLI. ad Henricum Angliæ regem. XLII. ad Bituricensem archiepisc. & Niuernensem episc. XLIII. ad monachos Cantuariensis ecclesiæ. XLIV. ad omnes fideles. XLV. XLVI. & XLVII. ad Petrum Cassinatem, ad Cantuariensem & ad Eboracensem episcopos. XLVIII. ad Indorum regem, quem vulgo Preto-Ioannem vocant. XLIX. ad magistrum Hugonem. L. ad omnes episcopos. LI. ad Vvillelmum archiepiscopum Senonensem. LII. ad Philippum archiepiscopum Coloniensem. LIII. & LIV. ad clericos Alexandrinæ ecclesiæ. LV. & LVI. ad episcopos Scotiæ. LVII. ad Vvillelmum regem Scotiæ. LVIII. ad Casimirum ducem Poloniæ. LIX. ad omnes principes. LX. ad omnes prælatos. LXI. ad Richardum Cant. archiepiscopum eiusque suffraganeos. LXII. ad Rogerum archiepisc. Eboracensem, & Hugonem episcopum Dunelmensem. LXIII. ad Rogerum Vvigorniensem.

* Præter has epistolas vulgatas in editione regia R. P. Iacobus Sirmondus post Petri abbatis Cellensis primum, tum S. Remigii Rhemensis, ac demum Carnotensis episcopi libros nouem epistolarum excusos Parisiis anno 1613. emisit in lucem Alexandri huius III. papæ epistolas 56. quas & nos subiiciemus hoc ordine.

I. ad Bartolomæum Beluacensem episc. & Petrum abbatem S. Remigii Rhemensis. II. ad Petrum eumdem & Fulconem Rhemensis ecclesiæ canonicum. III. ad eumdem Petrum. IV. ad eumdem & Fulconem decanum Rhemensem. V. ad eumdem Petrum. VI. ad Petrum eumdem & Fulconem decanum Rhemensem. VII. ad eumdem Petrum. VIII. ad Siluanectensem episcopum & abbatem S. Medardi. IX. & X. ad Petrum abbatem S. Remigii, & Fulconem decanum Rhemensem. XI. ad eumdem Petrum. XII. & XIII. ad eosdem Petrum & Fulconem. XIV. & XV. ad Ambianensem episcopum & abbatem

batem S. Remigii. XVI. ad eosdem Petrum & Fulconem. XVII. ad Henricum Rhemensem archiepisc. XVIII. ad Petrum abbatem sancti Remigii. XIX. ad Vpsalensem archiepisc. & vniuersos suffraganeos eius tam in Suecia quam in Gothia constitutos. XX. ad vniuersos Dei fideles per Daciam constitutos. XXI. ad reges, & principes, & alios Christi fideles per regna Danorum, Norvvegensium, Ouetomorum & Gothorum constitutos. XXII. ad Vpsellensem archiepisc. & suffraganeos eius. XXIII. ad Lingacopensem episc. XXIV. ad Guillelmum Stranensem episcopum. XXV. ad Vpsellensem archiepiscopum & suffraganeos eius, & Guthermum ducem. XXVI. ad Trundensem archiepiscopum. XXVII ad vniuersos tam clericos quam laïcos Lingacopensis episcopatus. XXVIII. ad Guidonem abbatem S. Nicasii, & Radulfum canonicum Rhemensem. XXIX. ad Petrum abbatem, & fratres S. Remigii Rhemensis. XXX & XXXI. ad Siluanectensem episc. & abbatem S. Remigii Rhemensis. XXXII. ad Ambianensem & Tornacensem episcopos, & ad Petrum abbatem S. Remigii Rhemensis. XXXIII. ad abbatem & fratres Corbeienses. XXXIV. XXXVII. & XXXIX. ad abbatem S. Remigii, & B. archidiaconum Rhemensem. XXXV. XXXVI. XXXVIII. & XL. ad eosdem Petrum & Fulconem. XLI. ad abbatem S. Remigii Rhemensis, & priorem S Martini de campis. XLII. ad præpositum & decanum Rhemensem. XLIII. ad abbatem & capitulum S. Remigii. XLIV. ad archiepisc. Remorum. XLV. ad Claræuallensis & S. Remigii abbates. XLVI. ad eosdem Petrum & Fulconem. XLVII. ad N. XLVIII. XLIX. L. LI. ad eosdem Petrum & Fulconem. LII. ad abbates sancti Remigii & sancti Dionysii Rhemensis. LIII. ad presbyteros & alios clericos paroechialium ecclesiarum ad monasterium S. Petri de montibus pertinentium. LIV. ad Vvillelmum Senonensem archiepisc. & eius suffraganeos. LV. ad eosdem Petrum & decanum. LVI. ad eumdem S. Remigii & S. Nicasii abbates.

* Tomo IV. collectionis Duchesnianæ historicorum Franciæ excusum est volumen epistolarum, quas pontifices Romani, imperatores, reges, cardinales, episcopi, abbates, duces, comites, atque alii orbis Christiani illustres viri ad Ludouicum VII. Franciæ regem, & alios scripserunt. In quibus hæc ad nostrum institutum facere videntur.

I. Alexandri papæ ad Gislebertum Cisterciensem abbatem, & reliquos eiusdem ordinis. II. ad Bituricensem archiepiscopum & suffraganeos eius, atque abbates per eorum episcopatus constitutos. III. Petri presbyteri cardinalis tituli S. Chrysogoni ad Alexandrum. IV. ad magistrum Girardum Puellam. V. ad magistrum G. VI. ad Petrum cardinalem S. Chrysogoni apostolicæ sedis legatum. VII. ad eumdem & Hugonem S. Angeli diaconum cardinales. VIII. ad Ludunensem ar-

chiepiſcopum apoſtolicæ ſedis legatum, & ſuffraganeos eius, omneſque abbates, & vniuerſum clerum & populum per Ludunenſem prouinciam conſtitutos. IX. ad eumdem Petrum. X. ad Lugdunenſem & Bituricenſem archiepiſcopos. XI. ad omnes fideles per Franciam conſtitutos. XII. vſque ad XVIII. ad eumdem Petrum. XIX. ad reginam Francorum. XXI. ad prælatos in Anglia conſtitutos. XXII. ad Simonem archidiaconum Pariſienſem. XXXVII. P. decani eccleſiæ S. Aniani ad Alex. XLVIII Manuelis imp. ad Ludouicum regem Francorum. L. Frederici imp. ad N. archiepiſcopum. LIII. & LIV. eiuſdem ad E. Lugdunenſem archiepiſc. & ad Matthæum Lotharingiæ ducem. LV. & LVI. Victoris antipapæ ad Ludouicum regem Francorum. LIX. & LX. eiuſdem Ludouici regis Francorum ad Alexandrum papam. LXXVIII. & ſequentes vſque ad LXXXVI. ad Hugonem Sueſſionenſem epiſc. LXXXVII. & duæ ſequentes ad Ludouicum regem. XC. ad reginam Francorum. XCI. vſque ad XCVI. ad Ludouicum regem. XCVII. ad G. Senonenſem archiepiſc eiuſque ſuffraganeos. XCVIII. ad Ludou. reg. XCIX. ad V. Senonenſem arch. apoſtolicæ ſedis legatum, &c. C. ad abbatem & canonicos S. Victoris Pariſ. CIV. ad capitulum S. Satyri. CVI. ad canonicos S. Victoris Pariſ. CVII. ad G. abbatem S. Victoris. CVIII. CIX. CX. ad Lud. reg. CXI. ad Sueſſionenſem epiſc. CXII. CXIII. CXIV. ad Ludouicum regem. CXV. ad Teubaldum nobilem. CXVI. vſque ad CXXI. ad Ludouicum regem. CXXII. & CXXV. ad H. Sueſſionenſem epiſc. CXXIII. CXXIV. CXXVI. vſque ad CXXIX. & a CXXXI. ad CLXIII. & a CLXV. vſque ad CLXXIV. ad eumdem regem, interiectis vna alterave. CCLIV. ad illuſtrem Hibernorum regem, vbi mentio fit concilii conuocandi. CCCXII. Aurelianenſ. canonicorum ad Alex. pap. CCCCXI. CCCCXVIII. & CCCCXXXI. Rom. conſulum ad regem Franc. CCCCLIII. Frederici imperatoris ad H. comitem Trecarum. CCCCLXIV. & CCCCLXXX. Ludouici Franc. regis ad Alexandrum pap. DII. & DVIII. C. Bituricenſis archidiaconi ad Ludouicum regem. DXXX. Garini abbatis S. Victoris Pariſienſis ad Alexandrum pap. DXXXV. Alexandri papæ ad abbates S. Germani & S. Victoris, &c. DLVI. eiuſdem ad decanum & capitulum Pariſienſe. Appendicis ſequentis epiſtolæ XVII. ad Ludouicum regem, & XVIII. ad preſbyteros & clericos per Angliam & ciſmarinam terram regis Anglorum conſtitutos.

1160. *Papienſe* conciliabulum, in quo ſatagente Frederico imp. repudiato Alexandro III. Romanus pontificatus antipapæ & ſchiſmatico Victori III. eſt adiudicatus, vt pluribus Radeuicus libri IV. cap. 68. qui & acta repræſentat cum epiſtolis aliquot, quæ ſubiiciuntur: I. imperatoris eiuſdem Frederici de Victoris ſui electione. II. eidem concilio præ-

ſidentium epiſtola hinc inde directa. III. Bambergenſis epiſcopi. IV. canonicorum S. Petri Romæ. V. Alexandri III. ad Arnulfum Lexouienſem epiſcopum. VI. Arnulphi illius ad archiepiſcopos & epiſcopos Galliæ.

1161. *Apud nouum mercatum* in Normannia congregatum menſe Iulio, ab Henrico Anglorum rege, vbi omnes conſenſerunt Alexandro pontifici, reprobato Victore antipapa. Binius, eiuſque aſſeclæ Coriolanus, Starouolſcius, aliique minus recte vocant Anglicum, ſeu Anglicanum concilium.

1161. *Beluacenſe* in Picardia a Ludouico rege Francorum conuocatum eodem menſe Iulio, vbi tractatum eſt ab epiſcopis Franco regi ſubditis de receptione papæ Alexandri, & refutatione Victoris, vt loquitur continuator Sigeberti.

1161. *Laudenſe* in Longobardia conciliabulum, in feſto SS. Geruaſii ac Protaſii, a ſchiſmaticis & imp. Frederico collectum in gratiam Victoris antipapæ, vt narrat Otto Morena.

1162. *Londonienſe* concilium, in quo Theobaldo Cantuarienſi archiepiſc. defuncto ſubrogatus eſt S. Thomas, vt eius vitæ auctores narrant.

1163. *Turonenſe* V. concilium, indictione II. in octauis pentecoſtes, die 4. kal. Iunii, in eccleſia S. Mauritii, quæ vulgo a S. Gratiano dicitur (neque enim admittenda Baronii, Binii, Frizonii, aliorumque intempeſtiua correctio, qui pro Mauritio Martinum ſubſtituere conati ſunt) ab Alexandro III. celebratum anno 4. ſui pontificatus, in quo interfuerunt cardinales 17. epiſcopi 124. abbates 414. & alii, qui acta Papienſis ac Laudenſis conciliabulorum in Italia conuocatorum ab imp. Frederico reſciderunt. Interfuit quoque rex Ludouicus VII. Extant poſt ſermonem a papa in illo concilio habitum, qui reperitur inter epiſtolas Arnulfi Lexouienſis epiſcopi, canones 10. ex variis editionibus & codicibus illuſtrandi.

1164. *Clarendonenſe* conciliabulum a die 8. kal. Februarii vſque ad 30. Ianuarii, in quo firmata ſunt capitula ſexdecim Anglicanarum conſuetudinum repugnantia immunitati eccleſiaſticæ & æquitati: ex Matthæo Pariſio, aliiſque. Epiſtola Alexandri papæ ad S. Thomam Cant. arch.
Conſtitutiones regiæ apud Clarendunam promulgatæ.

1164. *Northamptonienſe* conciliabulum, in quo condemnatus eſt ſanctus Thomas Cantuarienſis archiepiſcopus, quod Anglicanas conſuetudines quas iurauerat, non obſeruaſſet.
Epiſtola Alexandri papæ ad S. Thomam.

1168. *Lateranenſe* concilium, in quo Fridericus imp. excommunicatus eſt ab Alexandro papa: ex epiſtolis Ioannis Sariſberienſis, aliiſque.

* 1165. *Lumbarienſe* concilium plurium epiſcoporum, in quo Giraldus Albienſis epiſcopus tulit definitiuam ſententiam aduerſus hæreticos, qui

dicebantur Boni homines, vt fusissime narrat Rogerius ab Houeden parte II. annalium pag. 555. Iidem dicti quoque reperiuntur Bonomii seu Bonosii cap. 3. Guillelmi de Podio Laurentii, & alibi.

In cartulario S. Amantii de Buxia fol. 77. fit mentio concilii celebrati apud *Engolismam*, præsidibus Rogerio S. R. E. subdiacono, & Bertrando Burdegalensi archiepiscopo cum comprouincialibus episcopis, quorum vnus nominatur Ioannes Pictauensis, qui cum dicto Bertrando & pluribus aliis interfuit dedicationi ecclesiæ S. Amantii factæ 17. kalend. Decembris anni 1170. non anni 1177. vt ex Corlæo quidam annotant, cum Robertus annum non designasset in serie episcoporum, vbi Gaudefridum pro Bertrando archiepiscopo substituit: in abbatiis vero annum 1170. non indiligenter annotasset vna cum Guidone Rupefucaldio.

1171. *Cassellanum* in Hibernia ex Rogero Houedeno celebratum a 4. archiepiscopis & 20. episcopis, de statutis ecclesiæ

1172. *Abrincense* concilium in Normannia, præsidibus Theodino & Alberto S R. E. cardinalibus & legatis, de nece S. Thomæ archiepiscopi Cantuariensis, teste Rogero, qui refert Henricum regem Angliæ coram Henrico filio & episcopis atque abbatibus Normanniæ die 5. kalendas Octobris in ecclesia S. Andreæ purgasse innocentiam suam, præstito sacramento super sanctorum reliquias & sacrosancta euangelia, quod ipse nec præcepit, nec voluit, &c.

Charta absolutionis Henrici Angliæ regis.

Alberti & Theodini legatorum epistola ad Gilibertum Rauenn. arch.

Decreta 13. per Theodinum & Albertum cardinales apud Abrincas promulgata.

1175. *Londoniense* concilium apud Vvestmonasterium celebratum die dominica ante ascensionem Domini, in quo statuti a Richardo Cantuariensi archiepiscopo canones 18. ac multa alia pertractata, quæ sigillatim narrat Rogerus Houedenus.

1176. anno consignatur a Binio & aliis definitiua illa sententia in Albigenses hæreticos lata a Giraldo Albigensi episcopo, de qua diximus supra anno 1165. ex Rogerio, quem cum aliis conciliare conabimur.

1177. *Venetum* concilium, in quo reconciliatis Alexandro papa & Frederico imperatore, depositoque antipapa cum iis quos ordinauerat, exeunte Iulio, & initio Augusti, indictione 10. anno pontificatus Alexandri 18. tandem 16. kalend. Septembris, in ecclesia S. Marci, præsentibus prælatis Italis & Alemannis, pax inter ecclesiam & imperium, & pax imperatoris cum Siciliæ rege, & tregua Lombardorum communi assensione roborata fuit atque firmata.

Tres epistolæ Alexandri papæ: I. ad Petrum Cassinensem abbatem & Capuanum archiepiscopum: II. ad Richardum Cantuar. archiepiscop. III. ad Rogerium Eboracensem arch. & Hugonem Dunelmensem.

Epiſtola imperatoris data 15. kal. Octobris, apud Venetias in palatio, indictione 10. ad Alexandrum papam pro confirmatione pacis.

Chriſtiani Moguntini archiepiſcopi & aliorum procerum epiſtola ad Alexandrum papam.

1179. LATERANENSE III. concilium generale, ſiue œcumenicum XI. Romæ in eccleſia Conſtantiniana celebratum ab Alexandro papa & 300. epiſcopis, die 2. Martii, indictione 12. anno pontificatus Alexandri papæ 20. pro reformanda eccleſia, & aduerſus hæreticos ac ſchiſmaticos: ex Rogero, Tyrio qui interfuit, Hugone Pictauino libro IV. hiſtoriæ Vezeliacenſis, Helmoldo, Pariſio, aliiſque.

Epiſtola Alexandri papæ III. ad epiſcopos per Tuſciam conſtitutos, data Tuſculi 11. kal. Octobris.

Capitula ſeu decreta 27. concilii Lateranenſis generalis ſub Alexandro III.

Georgii Corcyræ metropolitæ literæ ad Nectarium præpoſitum monaſterii Caſulorum, reuerſum ex concil. Lateranenſi.

Epiſtola Alexandri papæ ad Vvillelmum Senonenſem archiepiſcopum, de accuſatione aduerſus librum Petri Lombardi epiſcopi Pariſienſis: vnde quidam ex Matthæo Pariſio concilium *Pariſienſe* huic anno illigant.

Appendix ad concilium Lateranenſe vulgata e mſ. codice a Bartolomæo Laurente, cognomento vulgari Poin, anno 1551. in titulos 47. diſtributa, atque ex reſcriptis, canonibus, & decretis Alexandri III. vt plurimum contexta.

1181. *Lancicienſe* concilium celebratum in maiori Polonia, viuente adhuc Alexandro III. papa: ex Baronio, aliiſque.

CLXIX.

LVCIVS III. Lucenſis e Tuſcia, Humbaldus Allucingulus antea dictus, ſedit annis 4. menſibus 2. diebus 18. a die 29. Auguſti, ſabbato quo electus, anno 1181. vſque ad diem 25. Nouembris anni 1185. quo Veronæ obiit, ſub impp. Iſaacio Angelo & Frederico Barbaroſſa, rege vero Franciæ Philippo Auguſto.

I. Epiſtola ad epiſcopos & clericos Scotiæ. II. ad Henricum II. regem Angliæ.

Multa quoque ex hoc, ni fallor, Lucio papa, aut certe II. decreta referuntur in appendice ad concilium Lateranense III.

* Literæ apostolicæ Lucii papæ III. directæ Benedicto ecclesiæ Reatinæ episcopo, super terminis & finibus diœcesis Reatinæ. Datæ Veletri per manum Alberti S.R.E. presbyteri, cardinalis & cancellarii, 4. nonas Iulii, indictione 15. anno Domini 1182. pontificatus eiusdem Lucii anno primo: ex codice ms. bibliothecæ Mazarinæ.

CLXX.

VRBANVS III. Mediolanensis, dictus antea Lambertus, e genere Cribellorum, sedit anno vno, mensibus 10. diebus 25. a die 26. Nouembris anni 1185. ad diem 20. Octobris anni 1187. qua audito a Saracenis captæ vrbis Hierosolymitanæ nuncio, angore animi Ferrariæ mortuus est, sub iisdem imperatoribus ac rege.

I. Epistola ad omnes episcopos. II. ad Vvillelmum regem Scotiæ. III. ad Iocelinum Glascuensem episcopum & abbates. IV. ad Balduinum episcopum Cantuariensem.

1186. *Parisiense* concilium mense Martio, sub Vrbano III. præside Petro de Corbolio Senonensi archiepiscopo, ad hunc annum reuocatur a Binio ex fide Roberti Gaguini, pro expeditione sacra suscipienda aduersus Saracenos, quos vixdum vsitato per ea tempora nomine passim Turcas appellitant.

* 1186. *Rothomagense* concilium, præside Valtero de Constantiis illius vrbis archiepiscopo.

* Vrbanus papa III. inquit auctor patriarchii Bituricensis, Henricum archiepiscopum primum quidem Romanæ ecclesiæ cardinalem instituit: deinde eidem apostolicæ legationis officium commisit per totam Bituricensem prouinciam, excepto Dolensi monasterio, vt in ea vice sua, quæ corrigenda essent corrigeret, & euelleret quæ essent euellenda, ac plantaret quæ nosceret esse plantanda. Sed & apud *Karrofium* idem dominus Henricus prouinciale concilium habiturus, ibidem fuit processionaliter receptus ab archiepiscopo Burdegalensi, & a suffraganeis eiusdem, exhibentibus ipsi omnimodam reuerentiam & obedientiam, sicut primati suo; & habuit ibidem procurationem, ministratoresque eius sua feoda receperunt.

CLXXI.

GREGORIVS VIII. Beneuentanus, dictus antea Albertus Mora, sedit 57. dies, ab exeunte Octobri, vsque ad diem 16. Dec. anni 1187. quo Pisis obiit, sub iisdem principibus.

I. & II. Epistola ad omnes Christi fideles. III. ad omnes prælatos ecclesiarum.

* Odonis Parisiensis episcopi constitutiones synodicæ male collocantur a Binio ante Clementis III. inaugurationem, cum Odo Soliacensis, frater Henrici Bituricensis archiepiscopi, vir & genere & virtute clarissimus, non ante annum 1196. successerit in Parisiensi cathedra Mauricio laudatissimo pariter præsuli.

CLXXII.

CLEMENS III. Romanus, dictus antea Paulinus seu Paulus Scholaris, sedit 3. annis, mensibus 2. & diebus 10. a die 6. Ianuarii anni 1188. ad diem 25. Martii, vel, vt alii, 10. Aprilis, anni 1191. quo Romæ obiit, sub imp. Isaacio Angelo, & regibus Franciæ Philippo Augusto, ac Germaniæ & Siciliæ Henrico VI. qui Asper cognominatus est.

I. Epistola ad episcopos Scotiæ. II. ad Vvillelmum regem Scotorum. III. ad Henricum regem Angliæ. IV. ad clerum episcopatus S. Andreæ. V. ad omnes episcopos. VI. ad Vvillelmum regem Scotorum. VII. ad Merseburgensem & Eisterensem episcopos, &c.

* 1188. *Lancicìense* in Polonia concilium de expeditione contra Saladinum, sub Sdislao archiepiscopo Gneznensi.

1188. *Gaintingtoniense* concilium in Anglia celebratum iussu Henrici regis, de cruce capienda ad Syriacam expeditionem.

1188. *Parisiense* concilium ad bellum contra Saracenos eorumque regem Saladinum, a quo dictæ sunt Saladinides decimæ ecclesiasticorum prouentuum, quas ad iter Hierosolymitanum suscipiendum Philippo regi cruce signato clerici concesserunt: qua de re videndi Rogerius, Rigordus, Guillelmus Armoricus, aliique, quibus iungenda Petri Blesensis archidiaconi Baroniensis epistola 112. ad Aurelianensem episcopum.

* De *Gisortiano* conuentu die 12. kal. Februarii anni 1188. pro expeditione, præsentibus Philippo Francorum, & Henrico Anglorum regibus: vide Rogerum Houedenum, & alios.

CLXXIII.

CÆLESTINVS III. Romanus, dictus antea Hyacinthus Bobo, ex Vrsinorum familia, vt volunt, sedit annis 6. mensibus 8. diebus 28. a die 12. Aprilis, quo electus, vel 14. quo consecratus, ipso solemnitatis paschalis die anni 1191. vsque ad diem 8. Ianuarii anni 1198. quo obiit, sub Alexio Angelo Græciæ tyranno, & Franciæ rege Philippo Augusto.

Indicabimus duntaxat vbinam excusæ sint compilationes illæ, atque ex iis eas duntaxat feligemus epistolas, quæ vel ad conciliorum historiam pertinent, vel illustre quid ac memorandum ad antiquitatis sacræ commendationem complecti nobis videbuntur, iis exceptis quas Binius inseruit, ne quid ex ipsius labore decerpsisse nos, amici eius ac fautores expostulare possint.

Innocentii III. epistolarum ad annos 1198. 1199. & 1200. spectantium libri duo iam ab anno 1543. Romæ fuerunt editi, & deinde cum eius operibus Coloniæ anno 1575 apud Martinum Cholinum. Omisit eas Binius.

Anno 1635. Tolosæ Tectosagum prodierunt Innocentii III. papæ epistolarum libri quatuor, hoc est, regesti XIII. XIV. XV. & XVI. ex ms. codice bibliothecæ collegii Fuxensis a sodalibus eiusdem collegii descripti, ac notis illustrati a Francisco Bosqueto Narbonensi IC. nunc vero Monspeliensi episcopo meritissimo, qui gesta eiusdem papæ, licet pluribus lacunis hiantia, adiecit.

Quasdam ex iis epistolis decerptas, suisque obseruationibus ornatas ediderat iam ab onno 1625. Paulus du May Burgundici senatus consiliarius, in 8. Diuione.

Tomo V. collectionis Duchesnianæ extant plures epistolæ Innocentii III. papæ ad regem & principes Galliæ, & rescripta eiusdem super negotio Albigensium, ac subuentione & liberatione terræ sanctæ.

Plurimas quoque tum huiusce Innocentii, tum aliorum deinceps Rom. pontificum epistolas reperiet lector historiæ sacræ curiosus indagator in annalibus Bzouii, Spondani, Raynaldi atque Vadingi, in quos tantum intendisse digitum sufficiat in hoc veluti posteriorum temporum limite, quem ecclesiasticæ antiquitatis parens ac promuscondus Cæsar Baronius non transmisit, ne in singulis cantilenam eamdem canere semper cogamur.

1198. *Senonense* concilium celebratum sub Innocentio III. præside Petro Capuano S. Mariæ in via lata cardinale diacono, & S. R. E. legato, de nuptiis Philippi regis cum Agnete, & contra nouos hæreticos, qui dicebantur Populicani, ex chronico Autisiodorensi Roberti monachi S. Mariani: cuius auctor videtur annum 1198. pro sequenti, vt modo putamus, substituisse. Certum enim est, interdictum ab eo legato inflictum per plures menses anni 1200. durasse; sed de iis alias accuratius.

1199. *Incerti loci* concilium a Ioanne & Simone Innocentii papæ legatis celebratum, ad plurima corrigenda in clero & populo Dalmatiæ & Diocliæ. Extant capitula 12.

* 1199. *Diuionense* concilium die 6. Decembris, in festo S. Nicolai, eodem Petro cardinale & legato, in quo rex Philippus a sententia interdicti in regnum Franciæ lata appellauit ad pontificem: quæ tamen sententia die 15. Ianuarii sequentis promulgata est, durauitque vsque ad diem 7. Septembris, cum Octauianus legatus 6. mensium, . hebdoma-

dum, 6. dierum, totidemque horarum concessis induciis concilium Suessionense in sequentem annum indixit. Videndi Rigordus, Brito, Rogerus, &c.

1200. *Londoniense* concilium apud VVestmonasterium, præside Huberto Cantuariensi archiepiscopo celebratum, contra prohibitionem Gaufridi filii Petri comitis de Essexia tunc temporis summi in Anglia iusticiarii. Extant capitula 14. pro reformatione ecclesiæ Anglicanæ.

Quosdam hic in fraudem induxit Ioannes Chenutius, qui *Bituricense* concilium circa annum 1200. collocant, tempore Innocentii III. præside Simone de Soliaco, qui post mortem Innocentii, anno demum 1219. archiepiscopus Bituricensis creatus est

XIII. Chr. sæculum. * 1201. aut potius sequenti, vt exigit series narrationis Rigordi, qui anno 1201. in natiuitate B. Mariæ Virginis venisse in Gallias Octauianum legatum docet, *Suessionense* concilium mense Aprili celebratum, in quo postquam acriter in vtramque partem disputatum per quindecim dies esset, tædio rex affectus, sponte sua rediit in gratiam cum Ingeburge regina, eamque insalutatis, qui conuenerant, prælulibus Parisios secum duxit.

* 1201. *Parisiense* concilium celebratum auctore monacho S. Mariani ordinis Præmonstratensis, in quo damnatus Ebraudus hæreticus.

* 1201. *Compendiense* concilium celebratum die Mercurii ante Clementis.

1203. *Scoticum*, seu potius *Eboracense* dicendum concilium, occasione mandati cuiusdam de obseruatione diei dominicæ: apud Rogerum II. parte annalium, vbi loquitur de Eustachio abbate de Flay.

1207. aut circiter, in *Narbonensi* prouincia incerti loci concilium, auctore Vincentio Bellouacensi libro XXIX speculi historialis cap 93.

1208. *Apud Montilium* in prouincia Narbonensi, in causa Raymundi comitis Tolosani Albigensium hæreticorum patroni, præside Milone sedis apostolicæ legato, de quo illustrissimus Henricus Spondanus Apamiarum episcopus.

* Gualæ miseratione diuina S. Mariæ in porticu diaconi cardinalis apostolicæ sedis legati extant aliquot statuta, quæ ad annum 1208. reuocata vidi ab erudito viro, sed mendose, ni fallor.

* 1209. *Auenionense* concilium celebratum anno Innocentii pap. III. decimo, die 8. (sic enim ista distinguenda) idus Septembris, sub Hugone Regiensi episcopo, & Milone papæ notario, apostolicæ sedis legatis, præsentibus archiepiscopis quatuor, & episcopis viginti, cum multis abbatibus & aliis ecclesiarum rectoribus. Nos ms. codicem nostrum cum editis tomo II. spicilegii comparabimus.

* 1210. *Parisiense*, ex Vincentio Bellou. chronico S. Mariani, aliisque, aduersus Almaricum de Bena territorii Carnotensis villa, *eiusque sectatores.

* Ad eumdem annum refertur *Aueniensis* synodus, Milone legato sedis apostolicæ præside: tum altera apud *villam S. Ægidii* ad Rhodanum fluuium, in qua Raymundus Tolosæ comes excommunicatus est denuntiatus, præside Theodosio Milonis iam defuncti in legatione socio. Verum synodi istæ ex Petro Vallium Cernaii monacho aliisque excutientur accuratius.

1210. *Romanum* concilium, in quo Otto IV. imperator paullo post coronationem ab Innocentio III. Romano pontifice depositus est ab imperio: ex Vrspergensi, Trithemio, aliisque.

1212. *Parisiense* concilium, præside Roberto de Corceone S. R. E. cardinale S. Stephani in monte Cælio, legato, pro correctione morum, extirpatione abusuum, restitutione disciplinæ ecclesiasticæ, &c. Statuta concilii illius, quæ habeo Sirmondi manu descripta, in quatuor capita diuiduntur, nimirum ad clericos sæculares, ad viros regulares, ad moniales, & ad archiepiscopos, episcoposque.

1213. *Vaurense* concilium, neque enim Lauaurum Latine vrbs illa dicitur, sed Vaurum, celebratum dicitur mense Ianuario aduersus Petrum Aragoniæ regem hæreticis Albigensibus auxilia fauoremque præstantem. Vide Petrum Vallis-cernensis monachum in historia Albigensium.

1214. aut potius sequenti, *apud Montem pessulanum* habitum est concilium a Petro de Beneuento apostolicæ sedis legato diacono cardinale, cum quinque archiepiscopis, 28. episcopis, aliisque, in quindena dominicæ natiuitatis, contra eosdem hæreticos, & de Simone comite Montisfortis. Vide præclara Francorum facinora, historiam Albigensium, Bernardum Guidonem, aliosque.

1214. *Londoniense* concilium apud S. Paulum congregatum, a Nicolao Tusculano sedis apostolicæ legato, in quo Ioannes Angliæ rex ab interdicto absolutus est, vt pluribus refert Parisius.

1215. LATERANENSE IV. concilium generale, siue œcumenicum XII. celebratum Romæ mensibus Nouembri & Decembri, ab Innocentio III. papa, cum 412. episcopis, aliisque plusquam 800. aduersus Albigensium & Amalrici hæreses, Ioachimi abbatis errores, de morum reformatione, ac recuperatione terræ sanctæ: ex Vrspergensi, Parisio, Valliscernaiensi, aliisque.

Innocentii epistolæ septem: I. ad fideles per Moguntinam prouinciam constitutos. II. ad archiepiscopum, episcopos, abbates & priores per Viennensem prouinciam constitutos. III. archiepiscopis, ceterisque clericis Franciæ. IV. Roberto S. Stephani in Cælio monte presbytero cardinali, apo-

ſtolicæ ſedis legato. V. illuſtri regi Francorum. VI. patriarchæ Alexandrino. VII. Hieroſolymitano patriarchæ.

I. Sermo Innocentii papæ III. in concilio generali.

II. Sermo in eodem habitus.

Decreta ſeu capitula 70. eiuſdem concilii Lateranenſis.

Expeditio pro recuperanda terra ſancta.

Innocentii epiſtola ad Cantuarienſis eccleſiæ ſuffraganeos.

* Non ignoro Dauidem Blondellum, Rogerum Vviddringtonum, & quoſdam alios, aut hæreticos, aut de fide ſaltem ſuſpectos, in dubium reuocaſſe collectionem illam canonum Lateranenſium: ſed eos vel me tacente refutabit mſ. codex maximæ dignationis deſcriptus in bombycina charta ante annos minimum quadraginta ſupra quadringentos, atque in eminentiſſimi cardinalis ducis Iulii Mazarini bibliothecam locupletiſſimam, poſt Gabrielis Naudæi mortem, a quo vtendum olim acceperam, vt iam alias monui, tranſlatus. In eo collectio illa occurrit ſuis munita titulis ſeu lemmatibus, addita e regione ac columnatim verſione Græca in gratiam Conſtantinopolitanorum, aliorumque Græcorum, qui Romano pontifici per ea tempora ſubditi, frequentes ad illud concilium cum ſuis patriarchis Conſtantinopolitano, & Hieroſolymitano, ac Antiocheni ægrotantis legato, Romam e Græcia & oriente confluxerant. Hanc ego alias non indiligenter contuli cum vulgatis canonibus in editione conciliorum generalium, & in titulis præſertim quædam annotaui paullo a ceteris diuerſa, vt ex hoc breui ſpecimine diſces, donec integram illam verſionem, aut nos ex illo quantiuis pretii mſ. exemplari exhibeamus in ampliſſimo conciliorum omnium, quod paramus, corpore; aut ex volumine typis excuſo, quod cum eruditiſſimis notis expectamus a viro illuſtriſſimo ac eruditiſſimo, cui vitam atque illuſtrationem debet tantumnon integer Innocentius III.

CAPUT I. De fide catholica. Firmiter credimus, &c.

II. De errore abbatis Ioachim. Damnamus ergo, &c.

Horumce capitum tituli deſiderantur in codice illo perantiquo, qui pene præ vetuſtate tineis & madore conſumptus aliquot foliis praterea mutilatus eſt.

III. De hæreticis. In mſ. De excommunicatione & condemnatione hæreticorum : περὶ ἀφορισμοῦ καὶ καταδικασμοῦ αἱρετικῶν. Excommunicamus igitur, &c. ἀφορίζομεν οὖν.

IV. De ſuperbia Græcorum contra Latinos. Licet Græcos, &c.

V. De dignitate patriarcharum. Antiqua patriarchalium, &c.

VI. De conciliis prouincialibus. Sicut olim a ſanctis, &c.

VII. De correctione exceſſuum. In mſ. De corrigendis exceſſibus ſubditorum : περὶ τοῦ κατορθοῦσθαι τὰς ὑπεροχὰς τῶν ὑπηκόων. Irrefragabili conſtitutione ſancimus, &c. ἀπαραβιάστῳ διατάξει θεσπίζομεν.

VIII. De inquiſitionibus. In mſ. Quibus modis, & quando ſubditorum corriguntur exceſſus & prælatorum : πόσοι τρόποι καὶ πότε τῶν ὑποτακτικῶν κατορθοῦνται ὑπεροχαὶ καὶ τῶν προεστώτων. Qualiter & quando debeant prælati procedere, &c. ὅπως καὶ ὅτε ὀφείλῃ ὁ προεστὼς προϊέναι.

IX. De diuerſis ritibus in eadem fide. In mſ. Quod prælati ſub ſe ſecundum diuerſitates rituum dominicos debent habere doctores : ὅτι οἱ προεστῶτες ὑφ' ἑαυτοὺς κατὰ τὰς διαφόρους ἐθῶν κυρίους ὀφείλουσιν ἔχειν διδασκάλους. Quoniam in plerisque partibus, &c. ἐπειδὴ ἐν πλείστοις μέρεσιν ἐντὸς τῆς αὐτῆς πόλεως καὶ ἀσ-είας διαμίγνυνται.

X. De prædicatoribus inſtituendis. In mſ. Quod epiſcopi ſub ſe ad docendum populum viros theologos habere debent : ὅτι οἱ ἐπίσκοποι ὑφ' ἑαυτοὺς πρὸς τὸ διδάξαι τὸν λαὸν ἄνδρας θεολόγους ἔχειν ὀφείλουσιν. Inter cetera quæ ad ſalutem, &c. πρὸς τοῖς ἄλλοις τοῖς εἰς σωτηρίαν ἀφορῶσιν.

XI. De magiſtris ſcholaſticis. In mſ. Vt epiſcopi magiſtros habeant, qui clericos doceant : ἵνα οἱ ἐπίσκοποι διδασκάλους ἔχωσι τοὺς διδάξοντας τοὺς κληρικούς. Quia nonnullis propter inopiam, &c. ἐπειδὴ τισὶ δι' ἔνδειαν.

XII De communibus capitulis monachorum. In ſingulis regnis, &c.

XIII. De nouis religionibus prohibitis. In mſ. Ne fiant nouæ religiones niſi fuerint approbatæ. Græcus titulus deeſt. Inc. Ne nimia religionum diuerſitas : ἵνα μὴ πλείστη τῶν θρησκειῶν διαφορὰ βαρεῖαν.

XIV. De incontinentia clericorum punienda. In mſ. de continentia clericorum : περὶ ἐγκρατείας κληρικῶν. Vt clericorum mores & actus : ἵνα τῶν κληρικῶν τὰ ἤθη καὶ τὰ ποιήματα.

XV. De arcenda ebrietate clericorum. In mſ. caput hoc cum præcedente iungitur abſque nouo titulo. A crapula & ebrietate omnes clerici diligenter abſtineant : ἀπὸ κραιπάλης καὶ μέθης πάντες οἱ κληρικοὶ ἀκριβῶς ἀπεχέσθωσαν.

XVI. De indumentis clericorum. In mſ. De vita & honeſtate clericorum : περὶ ζωῆς καὶ σεμνότητος τῶν κληρικῶν. Clerici officia vel commercia ſæcularia non exerceant : οἱ κληρικοὶ ὀφφίκια ἢ κομμέρκια κοσμικὰ μὴ ἐξασκείτωσαν μάλιστα ἄπρεπα· μίμοις παιγνιώταις καὶ γελωτοποιοῖς μὴ προσεχέτωσαν.

XVII. De comeſſationibus prælatorum, & negligentia eorum ſuper diuinis officiis. In mſ. de crapula & ebrietate clericorum, & horis cum

honeſtate pſallendis: περὶ κροτάλης καὶ μέθης κληρικῶν, καὶ τῆς σεμνότητος τῶν ψαλλόντων. Dolentes referimus quod non ſolum, &c. ἀλγεινῶς ἀναφέρομεν ὅτι οὐ μόνον τοὺς μικροκληρικοί.

XVIII. De iudicio ſanguinis & duelli clericis interdicto. In mſ. Vt clerici ſententiam ſanguinis non dictent, nec interſint forenſibus iudicibus: ἵνα οἱ κληρικοὶ ἀπόφασιν αἵματος μὴ ἐκδιδῶσιν, μηδὲ παρεστῶσι τοῖς ἐξωτέροις κριταῖς. Sententiam ſanguinis nullus clericus, &c. ἀπόφασιν αἵματος μηδεὶς κληρικός. Ceterum qui dicuntur in hoc capitulo rottarii & baliſtarii, in mſ. diſerte vocantur ruptarii, Græceque redduntur ῥηξόται καὶ ζαγγάριοι.

XIX. Ne eccleſiæ mundanis ſupellectilibus exponantur. In mſ. Vt in eccleſiis ſupellectilia non ponantur: ἵνα ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τὰ ἀπόχεια μὴ τιθῶσι. Relinqui nolumus incorreptum (incorrectum in editis) καταλειφθῆναι οὐ θέλομεν ἀδιόρθωτον.

XX. De chriſmate & euchariſtia ſub ſera conſeruanda. In mſ. Vt euchariſtia & chriſma fideliter conſeruentur: ἵνα μὴ εὐχαριστία καὶ τὸ χρίσμα πιστῶς φυλαχθῶσι. Statuimus vt in cunctis, &c. διατάσσομεν ὅσῳ ὅπως.

XXI. De confeſſione facienda, & non reuelanda a ſacerdote, & ſaltem in paſcha communicando. In mſ. Vt omnes adultæ ætatis pœnitentiam perſonaliter agant. Librarius titulum Græce non reddidit. Omnis vtriuſque ſexus fidelis, poſtquam ad annum diſcretionis peruenerit, omnia ſua ſolus peccata confiteatur fideliter, ſaltem ſemel in anno, proprio ſacerdoti, &c. πᾶς ἑκατέρου γένους πιστός, μετὰ τὸ εἰς χρόνον διακρίσεως προσελθεῖν, πάντα τὰ ἴδια μόνος ἁμαρτήματα ἐξομολογησάτω πιστῶς κἂν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ τῷ ἰδίῳ ἱερεῖ, καὶ τὴν ἐπιτιμίαν αὐτοῦ ἐν πλήρει σπουδασάτω ὅση ἡ δύναμις ἐκπληροῦν, μεταλαμβάνων εἰς ἔλαττον εἰς τὸ πάσχα αἰδεσίμως τὸ τῆς εὐχαριστίας μυστήριον, εἰ μὴ ἴσως τῇ βουλῇ τοῦ ἰδίου ἱερέως διά τινα εὔλογον αἰτίαν εἰς καιρὸν τῆς μεταλήψεως ἀπέχοιτο. εἰ δὲ μὴ γένοιτο καὶ ζῶν ἐκ τῆς εἰσόδου τῆς ἐκκλησίας κωλυέσθω, καὶ θανὼν τῆς τῶν χριστιανῶν ἀποστερείσθω ταφῆς.

XXII. Quod infirmi prius prouideant animæ quam corpori. In mſ. Vt medici ægros non prius curent, quam pœnitentiam agant: ἵνα οἱ ἰατροὶ τοὺς ἀρρώστους μὴ πρότερον θεραπεύσωσιν ἢ μετανοήσωσιν. Cum infirmitas corporalis nonnumquam ex peccato proueniat, &c. ἐπειδήπερ ἡ σωματικὴ ἀρρωστία ἐξ ἁμαρτίας ποτὲ προέρχεται λέγοντος τοῦ κυρίου τῷ παραλυτικῷ ὃν ἰάσατο.

XXIII. Quod eccleſia cathedralis vel regularis vltra tres menſes non vacet. In mſ. Caput XXIII. de electionibus prælatorum: περὶ ἐκλογῶν προεστώτων κεφ. κγʹ. Ne pro defectu paſtoris gregem domini lupus rapax inuadat, &c. ἵνα μὴ διὰ λεῖψιν ποιμένος τὴν δεσποτικὴν ἀγέλην ὁ ἅρπαξ λύκος λυμαίνηται.

XXIV. De electione facienda per ſcrutinium vel compromiſſum. In mſ. Item de electionibus: πάλιν περὶ ἐκλογῶν. Quia propter diuerſas electionum formas, &c. ὅτι διὰ τὰς διαφόρους τῶν ἐκλογῶν μορφάς.

XXV. Quod electio facta per ſæcularem poteſtatem non valeat. In mſ. Item de electionibus: πάλιν περὶ ἐκλογῶν. Quiſquis electioni, &c. ὅστις

τῇ περὶ αὐτοῦ γεγονυίᾳ ἐκλογῇ, διὰ κοσμικῆς ἐξουσίας παρέχειν συναινέσαι τολμήσῃ.

XXVI. De pœna indigne confirmantis electionem. In mſ. Item de electionibus: πάλιν περὶ ἐκλογῶν. Nihil eſt quod eccleſiæ Dei magis officiat, &c. οὐδὲν ἐστὶν ὃ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ πλεῖον βλάπτει.

XXVII. De inſtructione ordinandorum. In mſ. De ordinibus faciendis: περὶ χειροτονιῶν γινομένων. Cum ſit ars artium regimen animarum: ἐπειδὴ τέχνη τεχνῶν ἡ κυβέρνησις τῶν ψυχῶν.

XXVIII. Quod compellantur cedere, qui poſtulauerunt licentiam cedendi. In mſ. De ceſſione prælatorum: περὶ ὑποχωρήσεως προεστώτων. Quidam licentiam cedendi, &c. τινὲς τὴν τοῦ ὑποχωρεῖν.

XXIX. Quod nullus habeat duo beneficia, cum cura annexa. In mſ. Vt nullus plures habeat dignitates, vel parochiales eccleſias: ἵνα μηδεὶς ἔχῃ πλείστας ἐξουσίας ἢ ἐνοριτίδας ἐκκλησίας. De multa prouidentia, &c. ἐκ πολλῆς προνοίας ἐν τῇ τοῦ Λατερανοῦ συνόδῳ κεκώλυται.

XXX. De idoneitate inſtituendorum in eccleſiis. In mſ. Vt epiſcopi carnalitatis affectu conſanguineis eccleſiaſtica non conferant beneficia: ἵνα οἱ ἐπίσκοποι σαρκικῇ διαθέσει τοῖς συγγενέσι τὰ ἐκκλησιαστικὰ μὴ παρέχοιεν ἀξιώματα. Graue nimis eſt & abſurdum: βαρὺ λίαν ἐστὶ καὶ ἄτοπον.

XXXI. De filiis canonicorum non inſtituendis cum patribus. In mſ. Vt filii canonicorum beneficia non aſſequantur in eccleſiis, in quibus ſtatuti ſunt patres: ἵνα οἱ υἱοὶ τῶν κανονικῶν ἀξιώματα μὴ παραδέξωνται ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ἐν αἷς κατεστάθησαν οἱ πατέρες. Ad abolendam peſſimam, &c. εἰς τὸ ἀπολυθῆναι τὴν ἐν πλείστοις.

XXXII. Vt patroni competentem portionem dimittant clericis. In mſ. De patronis & iure patronatus: περὶ πατρώνων καὶ δικαίου πατρωνικοῦ. Extirpandæ conſuetudinis vitium, &c. ἐκκοπτέας τῆς συνηθείας πάθος.

XXXIII. De procurationibus non accipiendis ſine viſitatione. In mſ. De procurationibus: περὶ προνοητικῶν. Procurationes, quæ ratione viſitationis debentur epiſcopis: αἱ προνοητικαὶ αἱ λόγῳ ἐπισκέψεως ὀφειλόμεναι τοῖς ἐπισκόποις.

XXXIV. De ſubditis non grauandis ſub prætextu ſeruitii alicuius. In mſ. De procurationibus legatorum æqualiter colligendis: περὶ προνοητικῶν τῶν λεγάτων ἐξ ἴσου συλλεγομένων. Quia plerique prælati, &c. ἐπειδὴ πλεῖστοι προεστῶτες.

XXXV. De cauſa appellationis exprimenda. In mſ. Vt nullus a iudicibus niſi oſtenſa cauſa valeat appellare: ἵνα μηδεὶς ἀπὸ κριτῶν ἄνευ ἀποδειχθείσης αἰτίας ἐκκαλῇ. Vt debitus honor, &c. ἵνα ἡ ὀφειλομένη τιμή.

XXXVI. Quod iudex poſſit interlocutoriam & comminatoriam ſententiam reuocare. In mſ. De comminationibus & interlocutionibus litigantium: περὶ ἀπειλῶν καὶ συλλαλιῶν τῶν δικαζομένων. Cum ceſſante cauſa, &c. ἐπειδὴ παυθείσης τῆς αἰτίας παύει ἡ ἀπειλή.

XXXVII. De literis non impetrandis vltra duas diætas & ſine ſpe-

ciali mandato. In mſ. De literis ad remotos iudices non impetendis: περὶ γραμμάτων εἰς τοὺς ἀπόντας μακρὰν κριτὰς μὴ ἐπιτυξομένων. Nonnulli gratia ſedis apoſtolicæ, &c. Τινὲς χάριτι τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου παρεχόμενοι.

XXXVIII. De ſcribendis actis, vt probari poſſint. In mſ. De ordine iudicii & dictis partium ſcribendis. In mſ. περὶ τάξεως κρίσεως καὶ ῥημάτων τῶν μερῶν γραφησομένων. Quoniam contra falſam aſſertionem, &c. ἐπειδὴ κατὰ τῆς πλαστικῆς ἐξηγήσεως τοῦ ἀδίκου κριτοῦ ἡ αἰδῶος.

XXXIX. De reſtitutione danda contra poſſeſſorem, quam non rapuit ipſe. In mſ. De reſtitutione ſpoliationis: περὶ ἀποκαταστάσεως ἀπογυμνώσεως. Sæpe contingit quod ſpoliatus iniuſte, &c. πολλάκις συμβαίνει ὅτι ὁ γυμνωθεὶς ἀδίκως.

XL. De vera poſſeſſione. In mſ. De poſſeſſione cuſtodiæ propter...? περὶ νόμου φυλάξεως διὰ τὴν καταφρόνησιν τῶν ἀπόντων. Contingit interdum quod cum, &c. συμβαίνει ποτὲ ὅτι.

XLI De continuatione bonæ fidei in omni præſcriptione. Quoniam omne quod non eſt ex fide, peccatum eſt, ſynodali iudicio definimus: ἐπειδὴ πᾶν ὃ οὐκ ἐκ πίστεως ἁμαρτία ἐστὶν συνοδικῇ κρίσει ἀποφαινόμεθα, ἵνα μηδεμία ἰσχύσῃ δίχα καλῆς πίστεως παραγραφὴ τοσοῦτον κανονικὴ ὅσον πολιτική.

XLII. De ſæculari iuſtitia. Sicut volumus vt iura clericorum laïci non vſurpent: καθὰ θέλομεν ἵνα τὰ δίκαια τῶν κληρικῶν λαϊκοὶ μὴ ἁρπάζωσι.

XLIII. Ne ſine cauſa clericus fidelitatem laïco faciat. Nimis de iure diuino, &c.

XLIV Quod conſtitutiones principum non præiudicent eccleſiis? Cum laïcis, quamuis religioſis, &c.

XLV. Patronus qui clericum eccleſiæ occiderit, vel mutilauerit, ius patronatus amittat. In mſ De inſolentia patronorum & aduocatorum compeſcenda: περὶ αὐθαδείας πατρώνων καὶ συνηγόρων ἐλλογισθησομένης. In quibuſdam prouinciis, &c. ἐν τισιν ἐπαρχίαις οἱ τῶν ἐκκλησιῶν πατρῶνες, ἢ συνήγοροι, ἢ αἰτιοκύεσι. Sacri nihilominus concilii approbatione ſtatuimus, &c. vbi rectorem, in mſ. eſt lectorem, & Græce ἀναγνώστην, feudatarii φεύδται, feudum τὸ φίον appellatur.

XLVI. De talliis a clericis non exigendis. In mſ. De eccleſiis & viris eccleſiaſticis non opprimendis quibuſlibet vexationibus: περὶ ἐκκλησιῶν καὶ ἀνδρῶν ἐκκλησιαστικῶν μὴ ἐκπιεσθησομένων ταῖς ἀπαιτήσεσι. Aduerſus conſules, ac rectores ac dominos ciuitatum, &c. κατὰ κονσούλων καὶ κυβερνητῶν τῶν πόλεων.

XLVII. De forma excommunicandi. In mſ. De ordine excommunicationum: περὶ τάξεως ἀποκοινωνησιῶν. Sacro approbante concilio prohibemus ne quis in aliquem, &c. τῆς ἱερᾶς κυρούσης συνόδου κωλύομεν ἵνα μή τις.

XLVIII. De modo recuſandi iudicem. In mſ. De fruſtratoria recuſatione & appellatione moniti & iudicibus a partibus eligendis: περὶ ἀχρειείας ἀποβολῆς καὶ ἐκκλησμοῦ τοῦ παραιτηθέντος καὶ κριτῶν ἐκ τῶν μερῶν ἐκλεγησομένων.

Cum

Cum ſpeciali ſit prohibitione prouiſum, &c. In mſ. habetur ſpirituali, vnde ſic Græca verſio habet: ἐπὶ πνευματικῇ κωλύσει προνοηθῇ, ἵνα μή τις ἀποκοινωνήσεως ἀπόφασιν.

XLIX. De pœna excommunicantis iniuſte. In mſ. Ne cauſa cupiditatis aliquis excommunicetur, vel abſoluatur: ἵνα μή τις αἰτίᾳ πλεονεξίας ἀποκοινωνηθῇ, ἢ λύσῃ. Sub interminatione diuini iudicii penitus interdicimus, &c. ὑπὸ διορισμῷ τῆς θείας κρίσεως παντελῶς ἀφορίζομεν.

L. De reſtricta prohibitione matrimonii. In mſ. De affinitate ſecundi & tertii generis, & reuocatione graduum: περὶ ἀγχιστείας δευτέρου καὶ τρίτου γένους, καὶ ἀνακλήσεως τῶν βαθμῶν. Non debet reprehenſibile iudicari, &c. οὐ χρὴ μεμπτὸν κρίνεσθαι, εἰ κατὰ τὴν ποικιλίαν τῶν καιρῶν αἱ καταστάσεις ποτὲ ποικιλωθῶσιν.

LI. De pœna contrahentium clandeſtina matrimonia. In mſ. De clandeſtinis matrimoniis: περὶ κρυφίων συνοικεσίων. Cum inhibitio copulæ coniugalis, &c. ἐπειδὴ ἡ κώλυσις τῆς συζυγικῆς συναφείας ἐν τοῖς τελευταίοις βαθμοῖς ἀνεκλήθη.

LII. De teſtimonio de auditu reprobando in cauſa matrimonii. In mſ. De teſtimonio in matrimonio de viſu recipiendo: περὶ μαρτυρίας ἐν συνοικεσίῳ ἀπὸ θέας προσδεχθησομένης. Licet ex quadam neceſſitate: ὅτι μὲν ἔκ τινος ἀνάγκης.

LIII. De his qui prædia ſua in fraudem decimarum dant aliis excolenda. In mſ. De decimis prædiorum: περὶ δεκάτων κτημάτων. In aliquibus regionibus, &c. ἔν τισι περιχώροις.

LIV. Vt decimæ ante tributa ſoluantur. In mſ. Ne cenſus & tributa (in) decimis præponantur: ἵνα μὴ οἱ κῆνσοι καὶ τὰ τέλη τῶν δεκάτων προτεθῶσιν. Cum non ſit in homine, &c. ἐπειδὴ οὐκ ἔν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

LV. Vt de terris acquirendis non obſtantibus priuilegiis decimæ dentur. In mſ. De decimis amodo ab abbatibus dandis: περὶ δεκάτων ἀπὸ τοῦ νῦν παρὰ τῶν ἡγουμένων δοθησομένων. Nuper abbates Ciſtercienſis ordinis, &c. νεωστὶ οἱ ἡγούμενοι.

LVI. Ne propter pactum aliquorum amittat decimas preſbyter parochialis. In mſ. De pacto quorumdam in decimis facto: περὶ πάκτου τινῶν ἐν ταῖς δεκάταις γινομένου. Plerique, ſicut accepimus, regulares, &c. πλεῖστοι καθὼς ἐλάβομεν ἀσκητικοί.

LVII. De interpretandis priuilegiorum verbis. In mſ. De expoſitione quorumdam dictorum, quæ in quibuſdam priuilegiis continentur: περὶ ἐξηγήσεως τινῶν λόγων τῶν ἔν τισι προνομίοις περιεχομένων. Vt priuilegia, &c. ἵνα τὰ προνόμια.

LVIII. De eodem in fauorem epiſcoporum. In mſ. Vt epiſcopi quandoque in eccleſiaſticis interdictis celebrare poſſint diuina: ἵνα οἱ ἐπίσκοποί ποτε ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ταῖς διορισμέναις πληρῶν δυνηθῶσι τὰ θεῖα. Quod nonnullis eſt religioſis indultum, &c. ὅπερ τισὶν ἀσκητικοῖς συνεπαθήθη εἰς προσαύξησιν τοῦ ἀρχιερατικοῦ ὀφφικίου.

LIX. Quod nullus religiosus fideiubeat sine licentia abbatis & conuentus. In mſ. Ne quis abſque abbatis & maioris partis capituli licentia fideiubeat: ἵνα μή τις χωρὶς τοῦ ἡγουμένου καὶ τοῦ μείζονος μέρους καπιτούλου ἐξουσίας ἐγγυήσηται. Quod quibuſdam religioſis, &c. ὅπερ τισὶ ἀσκητικοῖς.

LX. Vt abbates non extendant ſe ad officium epiſcopale. In mſ. Vt abbates iura epiſcopalia non præſumant: ἵνα οἱ ἡγούμενοι. Aſcendentibus ad nos, &c. ἀναχθέντων πρὸς ἡμᾶς.

LXI. Ne religioſi recipiant decimas de manu laïcali. In mſ. Vt regulares eccleſias vel decimas de manu non recipiant laïcorum, neque excommunicatos vel interdictos ad diuina: ἵνα οἱ ἀσκητικοὶ τὰς ἐκκλησίας ἢ δεκάτας ἐκ χειρὸς μὴ δέξωνται λαϊκῶν, μήτε τοὺς ἀποκοινωνήτους ἢ ἀφορισθέντας εἰς τὰ θεῖα. In Lateranenſi concilio, &c. ἐν τῇ Λατεράνου συνόδῳ.

LXII. Ne reliquiæ ſanctorum oſtendantur extra capſam; ne nouæ habeantur in veneratione ſine Romana eccleſia. In mſ. De reliquiis non vendendis vel venerandis niſi fuerint approbatæ, & de modo indulgentiæ: περὶ λειψάνων μὴ πραγματευομένων, μηδὲ σεβασθησομένων, εἰ μὴ ἀποδειχθῶσι, καὶ περὶ τρόπου συγχωρήσεως. Cum ex eo quod quidam, &c. Initium huius capitis Græce non reperitur redditum in mſ. codice vſque ad illa verba, quæ initium præſtant formæ literarum prædicatorum: Quoniam, vt ait apoſtolus, &c.

LXIII. De ſimonia. In mſ. De conſecrationibus, benedictionibus, ordinationibus, & ſacramentis eccleſiæ gratis conferendis: περὶ ἱεροθυσιῶν, εὐλογιῶν, χειροτονιῶν, καὶ μυστηρίων τῆς ἐκκλησίας δωρεὰν προσφερομένων. Sicut pro certo didicimus: καθὼς ἐπ' ἀληθεῖ ἐμάθομεν ἐν πλείσταις τόποις.

LXIV. De eadem circa monachos & ſanctimoniales. In mſ. De ſanctis monialibus gratis recipiendis: περὶ τῶν μοναστριῶν δωρεὰν δεχθησομένων. Quoniam ſimoniaca labes adeo pleraſque moniales infecit, &c. ἐπειδὴ ὁ σιμωνιακὸς ῥύπος ἐπὶ τοσοῦτον τὰς πλείστας μοναστρίας ἔχραινε.

LXV. De eadem circa illicitam pecuniæ extorſionem. In mſ. De fraude & dolo prælatorum: περὶ ἀπάτης καὶ δόλου τῶν προεστώτων. Audiuimus de quibuſdam epiſcopis: ἠκούσαμεν περί τινων ἐπισκόπων.

LXVI. De eadem circa cupiditatem clericorum. In mſ. De exequiis mortuorum, & benedictionibus nubentium: περὶ κηδειῶν τῶν νεκρῶν, καὶ εὐλογιῶν τῶν γαμουμένων. Ad apoſtolicam audientiam: εἰς τὴν ἀποστολικὴν ἀκρόασιν.

LXVII. De vſuris Iudæorum. In hoc vno mſ. codex conſentit cum editis, & Græce expreſſit: περὶ τόκων ἰουδαίων. Quanto amplius Chriſtiana religio ab exactione, &c. ὅσον πλέον ἡ χριστιανὴ θρησκεία ἐκ τῆς ἀπαιτήσεως χαλινοῦται τῶν τόκων, τοσοῦτον βαρύτερον.

LXVIII. Vt Iudæi diſcernantur a Chriſtianis in habitu. In mſ. De diſtinctione habitus Chriſtianorum Iudæorum & Saracenorum: περὶ στρίξεως (videtur legiſſe interpres, diſtrictione) χρώματος χριστιανῶν, ἰουδαίων, σαρακηνῶν. In nonnullis prouinciis: ἔν τισιν ἐπαρχίαις.

LXIX. Ne Iudæi publicis officiis præficiantur. In mſ. Ne Iudæi officiis publice in Chriſtianis vtantur : ἵνα μὴ οἱ ἰουδαῖοι ὀφφικίοις δημοσίοις ἐν τοῖς χριστιανοῖς χρῶνται. Cum ſit nimis abſurdum, &c. ἐπειδὴ λίαν ἐστὶν ἄτοπον.

LXX. Ne conuerſi ad fidem de Iudæis veterem ritum Iudæorum retineant. In mſ. Ne conuerſi ad fidem Chriſtianam veteris ritus aliquid teneant : ἵνα μὴ ἐπιστραφέντες πρὸς τὴν χριστιανῶν πίστιν τοῦ παλαιοῦ ἔθους μηδὲν κρατῶσιν. Quidam, ſicut accepimus, &c. τινές, ὡς παρελάβομεν.

Sequitur veluti coronidis loco in editis, expeditio pro recuperanda terra ſancta. In mſ. De liberatione terræ ſanctæ, & indulgentia cruce ſignatorum : περὶ ἀναρρύσεως τῆς ἁγίας γῆς καὶ συγχωρήσεως τῶν σταυρῷ σεσημειωμένων. Ad liberandam terram ſanctam de manibus impiorum, &c. εἰς τὸ ἐλευθερωθῆναι τὴν ἁγίαν γῆν. Deſinit vero in hæc verba verſio Græca, ἵνα πάντες ἀξίως ὁδηγηθῶσι πρὸς σωτηρίαν. ἀμήν.

* 1215. Idem, de quo ſæpe dictum, Robertus cardinalis apud *Bituricas* concilium conuocauerat. Verum ab eo epiſcopi Franciæ appellarunt, eumdemque poſtea Romæ in generali concilio vehementiſſime reddidere confuſum, adeo quod dominus papa, verba ſunt eius, qui appendicem attexuit chronico Roberti S. Mariani monachi ordinis Præmonſtratenſis, multiplices dicti cardinalis exceſſus a prælatis Franciæ ſibi petierit relaxari.

* 1216. *Melodunenſe* concilium occaſione defectionis Anglorum a Ioanne rege ſuo *Sine terra* dicto, de quo apud hiſtoricos plura leguntur.

Subiicit Binius Lateranenſi concilio conſtitutiones 7. ex concilio Petri Senonenſis archiepiſcopi, quem ait defunctum anno 1221.

CLXXV.

HONORIVS III. Romanus, Cencius antea dictus, e gente Sabella, ſedit annis 10. & menſibus 8. a die 17. Iulii anni 1216. ad diem 19. Martii, feriam ſextam, qua obiit anno 1227. imperantibus Roberto CP. & Frederico II. rege vero Galliæ S. Ludouico IX.

I. Epiſtola ad Henricum III. Angliæ regem. II. ad epiſcopos Angliæ. III ad archiepiſcopum Colonienſem, eiuſque ſuffraganeos.

* Plures, vt iam monui, reperies apud Raynaldum, Bzouium, Vadingum, &c. Videndus quoque lectori curioſo tomus V. collectionis Ducheſnianæ, in quo pag. 851. occurrunt 18. Honorii III. epiſtolæ.

* 1221. *Apud caſtrum Gonterii* concilium celebratum fuit, teſte Laurentio Bochello in Nomenclatura ſynodorum & auctorum, ex quibus collegit decreta eccleſiæ Gallicanæ anno 1609. edita.

1222. *Oxonienſe* concilium in Anglia, præſide Stephano de Langetuna, ſeu Langtona, Cantuarienſi archiepiſcopo, cuius extant capitula 49.

1223. *Parisiensis*, seu potius *San-Dionysianus* conuentus plurium episcoporum, in exequiis Philippi Augusti Galliæ regis, de quibus Guillelmus Brito, aliique plura. Videndus quoque Rigordus de synodo a Conrado legato *Parisiis* habita aduersus Albigenses, & alia, quam apud *Senones* indixerat.

1225. *Coloniense* concilium, præside Conrado Portuensi & sanctæ Rufinæ episcopo, cardinale, sedis apostolicæ legato, celebratum 4. idus Decembris, cuius extant capitula 14.

* In vita Ludouici VIII. auctore incerto, fit mentio concilii apud *Montempessulanum* celebrati in causa Raymundi Tolosani & Albigensium, infra octauas assumptionis B. Mariæ: tum concilii, seu potius colloquii apud *Vallem coloris* inter Ludouicum Franciæ regem, & Henricum regem Alemanniæ, filium Frederici imp. in octauis B. Martini hyemalis.

* 1225. *Bituricensis* concilium, in quo præside Romano cardinale, S. R. E. legato, adfuerunt sex archiepiscopi, ac nouem prouinciarum suffraganei. In eo ob discordiam inter præsules dicitur non fuisse sessum quasi in concilio, sed vt in consilio, &c. quæ alias fusius exponentur.

* 1225. *Parisiense* concilium in causa Albigensium, præsidibus Romano & Petro cardinalibus.

* 1226. *Fuxense* concilium apud S. Ioannem de Virginibus, præside cardinale sancti Angeli apostolico legato, ad absoluendum ab Albigensium hæresi Bernardum Rogerium comitem Fuxensem.

* 1226. aut 1227. in quadragesima celebratum *Narbonense* concilium, eodem præside, de quo videndus Guillelmus de Podio Laurentii cap. 36. Acta exhibebimus ex ms. codice.

1226. *Vvestmonasteriense* concilium in Anglia post pascha celebratum, præside Stephano Cantuariensi archiepiscopo, de beneficiis Romanæ ecclesiæ conferendis, &c. ex Matthæo Parisio.

CLXXVI.

GREGORIVS IX. Anagninus, ex comitibus Signiæ, Hugolinus antea dictus, sedit annis 14. mensibus 5. & diebus 3. a die 20. Martii anni 1227. quo electus, & proxime sequenti dominico consecratus, vsque ad diem 22. Augusti anni 1241. quo obiit, imp. Balduino II. CP. & Frederico II. Ænobarbo, ac rege Francorum S. Ludouico.

I. Epistola ad omnes fideles, ad quos misit epistolam orientalium. II. ad Stephanum archiepiscopum Cantuariensem. III. ad Romanum Francorum legatum. IV. ad Eliensem & Londinensem episcopos. Germani archiepiscopi CP. ad Gregorium papam epistola. V. & VI. ad

Germanum patriarcham CP. Definitio apocrisiariorum Gregorii papæ, quod Spiritus sanctus a Patre Filioque procedat æqualiter. VII. ad omnes archiepiscopos, &c. VIII. ad Anglos. Capitula a Gregorio papa IX. contra Patarenos edita. IX. ad priorem fratrum ordinis prædicatorum in Lombardia. X. ad archiepiscopum Bremensem. XI. ad Ottonem cardinalem legatum in Anglia. XII. ad archiepiscopum Cantuariensem & suffraganeos eius. XIII. ad nobiles Angliæ. XIV. ad Ottonem cardinalem legatum in Anglia. XV. ad archiepiscopum Bremensem, & episcopum Verdensem. XVI. ad omnes episcopos. * Eiusdem epistola ad Ludouicum IX. regem, vt nullus interdicat eius capellas: & aliæ ad diuersos variis de causis missæ, non tamen sine delectu promendæ, vt modo monebamus in Innocentio III.

* 1228. *Tolosanum* concilium, præside Romano titulo S. Angeli diacono cardinale legato, celebratum post æstatem, mense Nouembri, vt pluribus Bernardus Guidonis, Guillelmus de Podio-Laurentii cap. 40. aliique ex iis. In mss. exemplari, quod præ manibus habeo depromptum ex bibliotheca Philippi Filonardi cardinalis, statuta fuisse & promulgata in concilio apud Tolosam, mense Nouembri anni 1229.

* 1228. *Aurasiense*, siue Arausicanum, concilium eodem præside habitum, in eadem Albigensium causa, & de pœnitentiis aduersus suspectos de hæresi, memoratur iisdem scriptoribus.

* 1228. Simon de Soliaco archiepiscopus Bituricensis, cardinalis titulo S. Cæciliæ, conuocauit concilium prouinciale *Bituris*, in octauis beati Martini hyemalis, ad quod cum Burdegalensis archiepiscopus accedere curasset minime, eumdem de consilio suorum suffraganeorum suspendit ab officio metropolitani, inquit auctor patriarchii Bituricensis.

* 1228. *Romanum* I. concilium a Gregorio IX. celebratum, collectis Tusciæ, Apuliæ, Lombardiæ, & aliarum prouinciarum episcopis, aduersus Fridericum imp. quem in cœna Domini anathemate percussit.

* 1228. Statuta domni Ludouici regis pro libertate ecclesiæ.

* Post Tolosanum concilium, verum annus præcise non notatur, apud *Albiam*, præside Zœno Auenionensi episcopo, apostolicæ sedis legato, & prælatis prouinciarum Narbonensis, Bituricensis, & Burdegalensis, multa statuta aduersus hæreticos, &c.

* 1229. *Turiasonense* in Aragonia concilium celebratum, præside Ioanne Halgrino monacho Cluniacensi, cardinale S. R. E. legato, pro dissoluendo Iacobi regis matrimonio.

* 1230. *Turonense* concilium, præside Iuhello, seu Iudicaële de Meduana archiepiscopo Turonensi.

* 1231. Apud *Quintinopolim* ad Somonam fluuium, quam quidam Augustam veterum Veromanduorum vocitant, celebratum concilium, præside Henrico de Branna (seu potius de Brennaco) Rhemensi archiepi-

ſcopo, in cauſa Milonis epiſcopi, & iudicum Bellouacenſium.

* 1231. *Apud caſtrum Gonterii*, regnante ſancto Ludouico, inquit Bochellus.

* 1232. *Laudunenſe* concilium, eodem præſide Rhemenſi archiepiſc.

* 1233. *Biterrenſe* concilium, præſide Gualtero epiſcopo Tornacenſi, legato apoſtolico: ex cap. 42. Guillelmi de Podio Laurentii, ex chronico Bernardi Guidonis, & mſ. noſtro codice, vbi & ad eumdem legatum legitur epiſtola Gregorii papæ.

* Literæ Raymundi comitis Toloſani de ſtatutis terræ Albigenſis datæ Toloſæ 12. kal. Maii anno 1233. quorum mentio in eodem chronico Guillelmi de Podio Laurentii.

* 1233. Iuhelli de Meduana archiepiſcopi Turonenſis decreta pro *Brio-cenſi* diœceſi, de conſenſu Vvillelmi illiûs vrbis epiſcopi, menſe Octobri.

* 1233. *Apud caſtrum Gonterii*, teſte Laurentio Bochello, qui ſimul meminit concilii a Galtero Senonenſi archiepiſcopo celebrati, quem addit anno 1234. Margaritam S. Ludouici IX. regis vxorem reginam coronaſſe, & obiiſſe anno 1241.

1234. *Romanum* II. concilium a Gregorio IX. papa celebratum, pro ſuſcipienda in Palæſtinam expeditione.

* 1234. *Spoletanum* concilium a Gregorio IX. ob eamdem cauſam, quod tamen ſuſpicor idem omnino eſſe cum præcedenti, quod Bzouius Romæ celebratum, Raynaldus Spoleti docuit, ex auctore anonymo vitæ ipſius Gregorii.

* 1235. *Narbonenſe* concilium, præſide Petro Amelio Narbonenſi arch.

* *Scherungenſe* concilium, præſide Sabinenſi epiſcopo, quem in Danorum regiones miſſum fuiſſe a pontifice legatum, ad obſoletos Chriſtianorum mores emendandos, ſcripſit Olaus magnus hiſt. Goth. lib. XIX.

* 1236. *Apud caſtrum Gonterii* concilium celebratum die Martis proxima ante feſtum S. Barnabæ apoſtoli.

* 1236. *Turonenſe* concilium eodem rege S. Ludouico memoratur eidem Bochello, niſi forte ſit idem cum præcedenti.

* 1236. *Sanquintinianum* in Veromanduis contra Enguerranum Codiciacenſem toparcham.

* Quod vero ſpectat ad cauſam Thomæ de Bellomanſo canonici Rhemenſis, anno ſuperiore *Quintinopoli Compendii*, ac *Siluanecti* agitatam a præſulibus Rhemenſis prouinciæ, plura ſubminiſtrabit Claudius Hemeræus, qui etiam alterum in eadem vrbe anno 1239. affigit, cum de iis agat Spondanus ad annum duntaxat 1235.

1237. *Londonienſe* nationale concilium in eccleſia S. Pauli celebratum, vt pluribus Matthæus Pariſius, in craſtino octauarum S. Martini, præſide Ottone S. Nicolai in carcere Tulliano diacono, cardinale & apoſtolicæ ſedis ad partes Angliæ legato. Extant capitula 31.

* 1238. *Apud Campinacum* concilium celebratum die Lunæ, post octauam paschæ, præside Gerardo Burdegalensi archiepiscopo. Bochellus Cognacum interpretatur.

1239. *Turonense* concilium celebratum rege S. Ludouico, si quæ Bochello fides.

1239. *Quintinopolitanum* concilium, de quo iam antea. Vide Claudium Hemeræum pag. 219. Augustæ Viromanduorum illustratæ, hæc & alia in ea ad Somonam fl. ciuitate, labente sæculo XIII. celebrata concilia vberius explicantem.

Additiones synodicæ Vvillelmi Parisiensis episcopi, si tamen is fuerit Aruernus. Nam Bochellus tribuere videtur Vvillelmo de Seliniaco, qui ex Autissiodorensi factus Parisiensis antistes, obiit apud S. Clodoaldum 23. Nouembris 1223.

* 1240. *Lancicense* concilium, præside Fulcone archiepiscopo Gneznensi, aduersum Corradum Masouiæ ducem.

CLXXVII.

CÆLESTINVS IV. Mediolanensis, e genere Castelioneo, Gaufridus antea dictus, sedit diebus duntaxat 18. a die 22. Septembris ad diem 8. Octobris anni 1241. quo obiit biduo post solis eclipsim, sub iisdem principibus. Vacauit sedes Romana anno vno, & octo mensibus.

* 1242. Romana sede vacante celebratum est concilium apud *vallem Guidonis*, quod minus perite dicitur *Lauallense*.

1242. *Tarraconense* concilium a Petro archiepiscopo habitum aduersus Vvaldenses hæreticos in regnum Aragoniæ irrumpentes, cui interfuit Raymundus a Pennaforti. Extant acta.

CLXXVIII.

INNOCENTIVS IV. Genuensis, antea dictus Sinibaldus, e genere Fliscorum Lauaniæ comitum, sedit annis 11. mensibus 5. diebus 14. a die 24. Iunii anni 1243. quo post longam sedis Romanæ vacationem electus est communi cardinalium consensu, vsque ad diem 7. Decembris anni 1254. quo Neapoli obiit, sub Balduino II. imp. CP. & regibus Franciæ S. Ludouico, Germaniæ vero Guillelmo Hollandiæ comite.

I. Epistola ad prælatos Angliæ. II. ad Henric. III. reg. Angliæ. III. ad fratres ordinis prædicatorum. IV. ad conuentum & priorem ecclesiæ Christi Cantuariensis. V. ad prælatos Angliæ. VI. ad archiepiscopum & capitulum Coloniense. VII. ad priorem prouincialem in Hispa-

nia, & Raymundum de Pennaforti ordinis prædicatorum. VIII. ad potestates, rectores, consilia, & communitates per Lombardiam, Romaniolam, & Marcham, vna cum constitutionibus 38. contra hæreticos a magistratibus sæcularibus obseruandis. IX. sententia excommunicationis in Ezelinum. X. ad Ottonem cardinalem Tusculanum apostolicæ sedis legatum, cum 26. articulis. XI. ad omnes fideles contra hæreticos. XII. ad fratres prædicatores de hæresi extirpanda. * Duæ Innocentii IV. epistolæ ad S. Ludouicum IX. Francorum regem tomo V. collectionis Duchesnianæ. * Item aliæ tres eiusdem ibidem.

1245. LVGDVNENSE I. œcumenicum, siue vniuersale XIII. celebratum circa medium æstatis, in vigilia B. Petri apostoli, præside Innocentio papa IV. cum 140. episcopis aduersus Fredericum II. imp. & pro suscipienda in orientem expeditione sacra.

Innocentii papæ epistolæ quatuor: I. archiepiscopo Senonensi, II. capitulo Senonensi, III. illustri regi Franciæ, IV. episcopo Ostiensi.

Breuis nota eorum, quæ in primo concilio Lugdunensi generali gesta sunt.

Sententia contra Fridericum imp. ab Innocentio IV. papa in concilio lata.

Institutiones factæ in concilio generali apud Lugdunum numero 17.

Epistola magnatum & vniuersitatis regni Angliæ ad Innocentium papam.

* Eadem acta ex Matthæo Parisio. Addemus & nos quæ habentur apud Guillelmum de Nangiaco in vita S. Ludouici, in chronico Guillelmi de Podio Laurentii, aliisque.

Capitula concilii Lugdunensis I. contenta libro VI. decretalium.

* 1245. aut 1247. *Vratislauiense* concilium, præside Iacobo Leodiensi archidiacono, sedis apostolicæ legato.

* 1245 Præcepta Petri de Colle medio archiepiscopi Rothomagensis, data decanis post synodum hyemalem. Vide instituta synodalia illius Rothomagensis diœcesis.

* 1246. *Lanciciense* concilium, eodem præside Fulcone archiepiscopo Gneznensi, aduersus eumdem Masouiæ ducem.

* 1246. *Biterrense* concilium celebratum 13. kal. Maii, de modis procedendi

cedendi contra Albigenses, siue qualiter sit in inquisitione procedendum contra hæreticos. Habemus concilium illud ex bibliotheca eiusdem Filonardi depromptum, 37. capitibus distinctum, quod suo tempore exhibebimus. Quæ vero capita Arnaldus Sorbinus edidit anno 1569. ad aliud concilium pertinere debent. Habentur quoque in eodem codice capita 29. ab archiepiscopis Narbonensi, Arelatensi, & Aquensi, data fratribus ordinis prædicatorum, inquisitoribus hæreticorum per memoratas prouincias.

* 1247. aut sequenti, *Scheningiense* in Suecia, ex Ioanne Magno apud Spondanum, præside Guillelmo S. R. E. legato, ad partes septemtrionales.

* 1248. *Valentinum* concilium celebratum die sabbati post festum sancti Andreæ, anno Innocentii papæ IV. sexto, per legatum apostolicæ sedis Petrum Albanensem episcopum, & Hugonem tituli S. Sabinæ presbyterum cardinalem, quod prius apud *Montilium* fuerat conuocatum, de variis negotiis. Extant in codice nostro mſ. statuta 25.

*1248. *Vratislauiense* concilium, præside Iacobo Leodiensi archidiacono, sedis apostolicæ nuncio, aduersus Fredericum imp. vt pluribus Longinus.

* 1252. *Senonensis* prouincialis concilii sub Gilone archiepiscopo celebrati mſ. extat monitio missa Theobaldo regi Nauarræ, Campaniæ & Briæ comiti, data Parisiis die Veneris, post festum S. Martini hyemalis, cum septem sigillis.

* 1253. *Apud castrum Gonterii* prouinciale concilium, teste Bochello.

* 1253. *Apud Salmurum* in abbatia S Florentii, ad ostia Theodæ fluuii in Ligerim, concilium celebratum die Martis, post festum S. Andreæ.

CLXXIX.

ALEXANDER IV. Anagninus, antea dictus Raynaldus, seu Rolandus, ex comitibus Signiæ, sedit annis 6. mensibus 5. & diebus 4. a die 21. Decembris anni 1254. ad diem 25. Maii anni 1261. quo Viterbii obiit, sub Balduino II. imp. qui post duos menses eiectus est CP. a Michaële Palæologo die 25. Iulii, ac regibus Galliæ S. Ludouico, & Romanorum Richardo Anglo Cornubiæ comite.

I. Epistola ad Scholasticum Argentinensem. II. ad Henricum Chymensem episcopum. III. ad archiepiscopum Saltzburgensem & suffraganeos.

* Eiusdem quinque epistolæ extant tomo IV. collectionis Duchesnianæ, & plures aliæ in scriniis meis ad res præcipue Francicas spectantes. Vide paginas 39. 40. & 41. speciminis nouæ bibliothecæ mſſ. librorum, in 4° vbi & quasdam sequentium pontificum epistolas reperies, vt de Sterone, Parisio, aliisque nihil modo dicam.

* 1254. *Albiense* nationale concilium, præside Zœno Auenionensi præsule, apostolicæ sedis legato, cum episcopis prouinciarum Bituricensis, Burdegalensis, & Narbonensis: ex tomo II. spicilegii Dacheriani.

* 1255. *Apud Copriniacum* concilium celebratum idibus Aprilis, præside Gerardo de Malemort Burdegalensi archiepiscopo.

* 1256. *Apud Roffiacum* diœcesis Pictauiensis concilium celebratum 12. kal. Septembres, præside eodem Gerardo de Malamorte archiepiscopo Burdegalensi. In eo vero non improbabiliter putantur editæ constitutiones *apud Refiecos*, quæ in codice Santonensium decretorum incipiunt: Cum milites, &c. Bochellus reuocat ad annum 1258.

1257. *In Dania*, quam Daciam quidam medii æui appellauere, concilium celebratum est ab episcopis ad tuendam ecclesiasticam dignitatem. Leges ab iis latas confirmauit Alexander IV. papa in literis ad eos datis Viterbii 5. nonas Octobris, pontificatus anno tertio.

* 1258. *Lanciciense* concilium sub eodem Fulcone Gnesnensi archiepiscopo, aduersus Boleslaum caluum Silesiæ ducem, qui episcopum Vratislauiensem duosque sacerdotes captos carceri manciparat.

* 1258. *Montispessulanensis* prouincialis synodi vndecim statuta, præsidente Iacobo Narbonensi archiepiscopo, die 8. idus Septembris.

* 1260. *Copriniacense* concilium, præside Petro Burdegalensi metropolitano, pro disciplina ecclesiastica. In Constitutionibus Santonensibus, quas habeo Pictaui sub signo Pelicani editas anno 1541. apud Marnesios fratres, designatur duntaxat annus 1260. Quod vero quidam scripsere synodum *Copriniacensem* anni 1255. fuisse duntaxat particularem, & solius diœceseos Burdegalensis, id ex ipsis canonibus colligi nequit, sed potius contrarium. Iis vero canonibus præmittuntur constitutiones aliquot Gerardi Burdegalensis archiepiscopi factæ idibus Aprilis anni 1255. sed illæ penitus differunt ab iis quas idem Girardus *Copriniaci* edidit in concilio, quæque propter summam vtilitatem describendæ erant, non secus atque aliæ, quæ in lucem ex eodem Santonensium constitutionum excuso alias codice prodierunt. Meminit quoque Bochellus constitutionum apud *Cognac* in synodo factarum à Petro Burdegal. arch. anno 1262. primo promotionis suæ: in eisdem statutis Santonensibus leguntur constitutiones eiusdem Petri factæ anno 1263. sed locus non adscribitur.

1260. *Coloniense* concilium prouinciale 4. idus Martii, in quo præside Conrado archiepiscopo sacri imperii per Italiam archicancellario statuta sunt 14. capitula ad extirpationem vitiorum, & bonorum germinum plantationem, deinde statuta 28. de monachis, & eorum conuersatione & vita. Atque hinc incipit volumen statutorum, seu decretorum prouincialium, & diœcesanarum synodorum sanctæ ecclesiæ Coloniensis: ex peruetusto & authentico codice impressum Coloniæ in fol. ex officina heredum Ioannis Quentelii, anno 1554.

* 1261. De variis in *Anglia* celebratis conciliis prouincialibus, item *Moguntiæ* a Vverneto archiepiſcopo, atque ab aliis præſulibus in ſuis diœceſibus, iubente pontifice, occaſione Tartaricæ irruptionis in Hungariam: ex Vveſtmonaſterienſi aliiſque plura Raynaldus.

Boehellus *Andegauenſes* ſynodos commemorat habitas per Nicolaum Gellant epiſcopum Andegauenſem annis 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1281. 1282.

CLXXX.

VRBANVS IV. Trecenſis Gallus, dictus antea Iacobus Pantaleon, ſedit annis 3. menſe 1. & diebus 4. a die 29. Auguſti anni 1261. ad diem 2. Octobris anni 1264. quo obiit Peruſii, cum paullo ante, feſtum corporis Chriſti inſtituiſſet, dato diplomate die 8. Septembris, ſub iiſdem principibus.

I. Epiſtola ad Euam ſeu Iuettam recluſam ſancti Martini Leodienſis, de feſto corporis Chriſti. II. ad omnes prælatos de eodem.

* Eiuſdem epiſtolæ vndecim extant tomo IV. collect. Ducheſnianæ.

* Indulgentiæ variæ ab eodem conceſſæ in fauorem S. Ludouici regis, eiuſque filii primogeniti Philippi, ibidem.

* 1263. *Redonenſe* concilium celebratum die Lunæ, poſt glorioſam aſcenſionem Domini, a Vincentio de Pilenis archiepiſcopo Turonenſi, eiuſque ſuffraganeis.

* Bochellus recitat facta ab eodem archiepiſcopo ſtatuta in prouinciali concilio apud *Namnetes* anno 1264. die Martis, poſt feſtum apoſtolorum Petri & Pauli, quo anno Guido Sabinenſis epiſcopus, apoſtolicæ ſedis legatus, qui poſt Vrbanum toti eccleſiæ præfuit Clemens IV. collecta Anglorum & aliquot aliorum epiſcoporum ſynodo, rebelles regi ſuo Anglos proceres anathemate perculit.

* S. Ludouici variæ conſtitutiones, cum pragmatica, vt vocant, ſanctione, ac ſimilibus.

* Conſtitutiones Petri Burdegalenſis archiepiſcopi anno 1263.

CLXXXI.

CLEMENS IV. Narbonenſis, e villa S. Ægidii, dictus prius Guido Fulcodius, ſeu Groſſus, ſedit annos 3. menſes 9. & dies 2. a die 5. Februarii anni 1265. ad diem 29. Nouembris anni 1268. quo obiit Viterbii, ſub iiſdem principibus. Vacauit Romana ſedes poſt eius mortem annis 2. menſibus 9. & diebus 2. ſiue, vt alii, menſibus 33.

I. Epiſtola ad Petrum Groſſum de S. Ægidio, qua agnatos ſuos in Ita-

liam venire vetuit, eosque ad humilitatem hortatus est. II. ad Vvelodizlaum electum Saltzburgensem archiepiscopum. III. ad Petrum electum Patauiensem episcopum. Reliquas magno studio ex variis mss. codicibus collectas, notisque illustratas, editioni paratas possidet vir perquam eruditus, mihique amicissimus, ordinis S. Augustini canonicus regularis in cœnobio S. Victoris ad muros Parisienses.

1266. die 6. idus Maii, statuta sunt 45. decreta ab Engilberto *Coloniensi* archiepiscopo, quæ extant cum ceteris ad eamdem ecclesiam pertinentibus, anno 1554. typis vulgata. Sequuntur statuta 18. Sifridi archiepiscopi, itemque 20. Vvichboldi, sed anno non adscripto.

* 1267. *Sedunense* concilium mense Nouembri, præside Iacobo archiepiscopo Ebredunensi, Henrici cardinalis Ostiensis successore.

1267. *Viennense* concilium celebratum 6. idus Maii, præside fratre Guidone titulo S. Laurentii in Lucina presbytero cardinale, apostolicæ sedis legato, cuius etiam meminit Henricus Stero in annalibus. Extant constitutiones numero 19. Eiusdem legati in prouincia Saltzburgensi fit mentio in præfatione concilii Saltzburgensis anno 1274. coacti.

1268. *Londinense* concilium, præside Ottobono cardinale, apostolicæ sedis legato, ad reformationem ecclesiæ Anglicanæ, vt loquitur Parisii continuator anonymus.

* 1268. *Apud castrum Gonterii* concilium die Lunæ post festum B. Mariæ Magdalenes.

* 1269. *Andegauense* concilium die Martis post quindenam natiuitatis B. Ioannis baptistæ.

* 1269. *Senonense* concilium præside Petro de Charny archiepiscopo celebratum, die sabbati ante festum SS. Simonis & Iudæ. Edidit Ludouicus Baillius doctor theologus Parisiensis & propœnitentiarius ex codice censuali episcopatus Parisiensis.

* 1271. *Quintinopolitanum* concilium vacante sede Rhemensi indictum apud Veromanduos a Milone Suessionensi antistite, disturbatum fuit a canonicis Rhemensibus, a quibus petita non fuerat habendæ synodi facultas, vt fusius Claudius Hemeræus, qui addit composito tandem dissidio habitum fuisse apud Dominicanos, vocatque decimum, atque etiam *Noniomensis* meminit circa eadem tempora celebrati.

CLXXXII.

GREGORIVS X. ante dictus Theobaldus, e vicecomitibus Placentiæ, archidiaconus Leodiensis, electus est in Romanum pontificem kal. Septembris, cum absens versaretur Ptolemaide in Palæstina, vna cum Eduardo Angliæ principe, vnde anno sequenti reuersus, coronatus est Romæ die 27. Martii, ac post sedem annorum 4. mensium totidem, & die-

rum 10. obiit Aretii die 10. Ianuarii anni 1276. imperantibus Rodulfo I. & Michaële Palæologo, rege autem Galliæ Philippo Audace S. Ludouici filio.

Epiſtola ad Henricum Leodienſem epiſcopum, qua eum hortatur ad pœnitentiam, præter eas, de quibus poſtea dicendum in actis concilii Lugdunenſis II.

1272. *Metenſe* concilium ſub Gregorio X. pontifice a quibuſdam collocatur.

1274. LVGDVNENSE II. vniuerſale, ſiue œcumenicum XIV. celebratum die Lunæ 7. Maii, indictione 3. a Gregorio X. papa & pluſquam 700. epiſcopis, pro reconciliatione Græcorum cum Latinis, recuperatione terræ ſanctæ, &c. ex Matthæo Vveſtmon. Eberardo Ratiſponenſi, aliiſque.

Gregorii papæ X. epiſtola ad patriarcham Hieroſolymitanum, alioſque prælatos.

Breuis nota eorum, quæ in ſecundo concilio Lugdunenſi generali acta ſunt.

Literæ Michaëlis Palæologi imperatoris Græcorum ad Gregorium papam X. G. & L.

Literæ prælatorum Græciæ Latine, cum eorum ſacramento.

Epiſtolæ quatuor Gregorii papæ: I. ad Michaëlem Palæologum imp. Græcorum. II. ad Andronicum eius primogenitum. III. ad epiſcopos Græciæ. IV. ad Abagham regem Tartarorum illuſtrem.

Conſtitutiones a Gregorio papa X. in concilio Lugdunenſi ſancitæ numero 31.

Martini papæ IV. conſtitutio in Græcos, qui a fide & promiſſione facta in concilio Lugdunenſi ſubito receſſerunt.

1274. *Saltzburgenſe* concilium pro recipiendis Lugdunenſis concilii conſtitutionibus, præſide Friderico archiepiſcopo apoſtolicæ ſedis legato. Extant capitula 24.

CLXXXIII.

INNOCENTIVS V. Tarentaſienſis, Petrus antea nominatus, ordinis prædicatorum, ſedit menſibus 5. & diebus totidem, a die 21. Ianuarii, ad diem 22. Iunii anni 1276. quo obiit, ſub iiſdem principibus.

* 1276. *Salmuriense* concilium celebratum die Lunæ post festum decollationis S. Ioannis baptistæ.

CLXXXIV.

HADRIANVS V. Genuensis, antea dictus Ottobonus, Innocentii papæ IV. nepos, e Fliscorum Lauaniæ comitum nobili familia, sedit diebus tantum 39. a die 11. Iulii, ad 18. Augusti anni 1276. sub iisdem principibus.

* 1276. *Bituricense* concilium paulo ante idus Septembres, sede Romana vacante celebratum, præsidente Simone de Bria, titulo S. Cæciliæ presbytero cardinale & S.R.E. legato, qui illud vocat concilium generale legationis suæ, pro defensione ecclesiastica, & tranquillo statu ecclesiarum, &c. Eius concilii acta pleraque extant in codice constitutionum Santonensium anno 1541. excuso, citanturque a variis conciliis, Andegauensi, Vaurensi, Salmuriensi, aliisque. Nos ex duplici mf. exemplari omnia editis dabimus & ampliora & correctiora.

CLXXXV.

IOANNES XXI. ac (si duos antipapas XVI. a Crescentio intrusum, & XX. Romanæ sedis post Benedictum IX. anno 1044. inuasorem excludas) numerandus XIX. patria Vlyssiponensis, dictus antea Petrus Hispanus, professione medicus, sedit mensibus 8. & diebus totidem, a die 13. Septembris anni 1276. ad diem 20. Maii anni 1277. quo obiit, sub iisdem principibus.

Epistola ad Eduardum I. Angliæ regem, de non grauanda Hibernia.

* 1277. *Compendiense* concilium, ad capitulorum vsurpationes reprimendas, teste Hemeræo.

1277. *Constantinopolitanum* concilium, in quo Ioannes Beccus patriarcha Romanam ecclesiam omnium ecclesiarum matrem & fidei orthodoxæ magistram, Romanumque pontificem summum omnium Christianorum pastorem agnouit, &c. apud Raynaldum.

CLXXXVI.

NICOLAVS III. Romanus, dictus antea Ioannes Caietanus, ex stirpe Vrsinorum, sedit annis 2. mensibus 9. & diebus 2. a die 25. Nouembris, quo electus est anno 1277. ad diem 19. Augusti anni 1280. quo obiit, sub iisdem principibus.

* 1279. *Budense* concilium nationale, indictione 7. die 14. Septembris absolutum, præside Philippo Firmano episcopo, in Hungaria, Polonia, Dalmatia, Croatia, Rama, Seruia, Lodomeria, Gallicia, ac Cumania, apostolicæ sedis legato. Extant 69. constitutiones editæ a Raynaldo ad calcem tomi XIV. annalium ecclesiasticorum.

1279. *Tarraconense* concilium celebratum die 7. idus Decembris, præside Bernardo archiepiscopo, pro canonizatione Raymundi de Pennaforti ordinis prædicatorum.

* 1279. *Rothomagensis* prouinciæ concilium apud *Pontem Audemari* celebratum die Iouis ascensionis Christi Domini, præside Odone Rigault archiepiscopo, pro disciplina & moribus: vbi mentio conciliorum Lugdunensis & Bituricensis aliquot ante annis in Gallia coactorum. Editum a Ludouico Baillio propœnitentiario Parisiensi in additionibus ad summam Cotiolani.

* 1280. *Lambethense* in Anglia concilium, præside Ioanne Pecchamo archiepiscopo Cantuariensi.

* 1280. Constitutiones factæ per G. de sancto Bricio episcopum Santonensem in synodo hyemali. Claudius Robertus in Gallia Christiana vocat Gofredum de sancto Briante.

* 1280. Statuta synodalia Siffridi de Vesterburgo archiep. Coloniensis.

1280. Constitutiones factæ per Galterum Brugensem O. M. episcopum Pictauiensem.

CLXXXVII.

MARTINVS II. vulgo dictus IV. Gallus, patria Briensis, Simon ante dictus, cardinalis S. Cæciliæ, electus die 22. Februarii, consecratus die 23. Martii die dominica anni 1281. sedit annis 4. mense 1. & diebus 7. vsque ad diem 28. Martii, feria 4. post paschalem dominicam anni 1285. quo obiit Perusii, imperantibus Rodulfo & Andronico, rege vero Galliæ Philippo III. qui post aliquot menses decessit, relicto filio cognomine Pulchro.

I. Epistola ad fratres minores. II. & III. ad capitulum ecclesiæ sancti Martini Turonensis. IV. Excommunicationis sententia contra Petrum Aragoniæ regem, Siciliæ regni aduersus iura ecclesiæ inuasorem. V. ad Eduardum I. regem Angliæ.

* Tomo V. collectionis Duchesnianæ extant quatuor eiusdem prolixæ epistolæ, ex quibus vna sed manca occurrit tomo II. spicilegii.

1281. *Saltzburgense* concilium sub Frederico archiepiscopo habitum, cuius extant capitula 18.

* 1281. Constitutiones synodales Guillelmi de Oblato episcopi Cabi-

lonensis : ex ms. viri clarissimi Philiberti de la Mare senatoris Diuioneusis, cuius apographum offert R. P. Ludouicus Iacob Carmelita.

* 1281. *Auenionense* concilium, præside Bertrando Amalrico archiepiscopo Arelatensi, cuius canonem quartum aduersus vsurarios refert Petrus Saxius in pontificio Arelatensi pag. 292.

* 1282. Statuta concilii prouincialis *Turonensis* die Mercurii post festum B. Petri ad vincula.

* 1282. Constitutiones Gaufridi de S. Bricio episcopi Santonensis in synodo paschali.

* 1282. Processus in festo ascensionis habitus contra Petrum regem Aragonum, indictione 11. (seu potius 10. quæ labebatur a Septembri anni 1281.) a Martino IV. editus est tomo II. spicilegii, a pag. 649. cum processu depositionis, a pag. 666. acto apud vrbem veterem die 12. kal. Aprilis anno Christi 1283. pontificatus Martini IV. anno secundo, indictione 11. quæ incœperat a Septembri anni præcedentis. Verum, vt iam dixi, omnia illa ampliora sunt tomo V. collectionis Duchesnianæ.

* 1284. *Parisiense* concilium congregatum die 3. octauæ beatæ Virginis assumptionis, præside Ioanne Choleto apostolicæ sedis legato: ex chronico Sandionysiano.

1284. Constitutiones synodales, præsidente Galtero episc. Pictauiensi.

CLXXXVIII.

HONORIUS IV. Romanus, Iacobus ante dictus, e stirpe Sabellorum, electus 2. Aprilis, consecratus 15. die dominico anni 1285. sedit annis duobus, vnoque insuper die, vsque ad diem 3. Aprilis anni 1287. quo obiit, iisdem imperantibus, rege autem Galliæ Philippo IV. qui cognominatus est Pulcher.

* 1285. *Lancicienfe* concilium habitum aduersus Henricum IV. Vratislauiensem ducem.

1285. *Rauennate* I. concilium sub Bonifacio archiepiscopo. Extant constitutiones capitulis seu rubricis 9. distinctæ, quæ dicuntur lectæ & publicatæ in choro superiori S. Mercurialis Foroliuiensis, ind. 14. die 8. Iulii.

* 1286. *Matisconensis* synodi prouincialis sub Rodulfo archiepiscopo Lugdunensi habitæ mentio fit a Francisco Turnonio card. archiepisc.

* 1286. *Bituricense* concilium celebratum die Iouis ante festum beati Matthæi, post octauas natiuitatis B. Mariæ virginis, præside Simone de Belloloco archiepiscopo, in quo constitutiones, quæ velut incertæ vagabantur, collectæ sunt vnum in corpus, & ex decretis Romanorum pontificum nonnulla addita. Nos ex ms. codice spondemus editionem fore & auctiorem & correctiorem præmissis.

1287.

1287. *Rhemense* concilium initio Octobris celebratum, sub Petro Barbeto archiepiscopo cum suis suffraganeis, occasione priuilegiorum, quæ a summo pontifice Martino IV. concessa fuerant religiosis ordinibus Minorum & Prædicatorum.

1287. *Herbipolense* concilium celebratum coram Rodulfo imperatore multisque principibus, præside Ioanne Tusculano episcopo, apostolicæ sedis legato. Extant capitula 42.

1287. *Mediolanense* concilium celebratum in ecclesia S. Theclæ, die 12. Septembris, sede Romana vacante, præside Ottone archiepiscopo. Extant canones 10. Sunt qui ad annum sequentem referant sub Nicolao IV. papa, eiusque decem constitutiones summatim recenseri ab Abrahamo Bzouio in annalibus suis subiungant.

CLXXXIX.

NICOLAVS IV. Asculanus, dictus ante Hieronymus, ordinis Minorum generalis, sedit annis 4. mense vno, & diebus 14. a die 22. Februarii anni 1288. ad diem 4. Aprilis anni 1292. quo obiit, imperante Andronico Palæologo, rege autem Francorum Philippo Pulchro: necdum enim coronatus fuerat Adolphus Nassouius in regem Romanorum. Post eius mortem vacauit pontificatus annis 2. mensibus 3. & diebus 2.

* 1288. *Auenionense* concilium a quibusdam mendose collocatur habitum, præside Almarico Arelatensi archiepiscopo, qui iam obierat anno 1286. succedente Rostagno Capra, de quo Saxius pag. 296. hæc habet: Creatus pontifex Arelatensis anno 1286. apud *Insulam* vrbem, quam alluit & interluit Sorgia rex fontium, concilium prouinciale indixit, in quo præscripta est regula prouinciæ Arelatensi, quam hodie habemus in manibus B. Rostagni Capræ nomine inscriptam.

* 1289. *Viennense* celebratum die 18. Octobris, præside Guillelmo arch.

* 1290. *Apud Nogarolum*, seu Nugariolum, in diœcesi Auscensi, quam vulgo Auxitanam vocant, celebratum die sabbati post festum assumpt. B. Mariæ, mense Aug. præside Amanieo arch. Extant statuta illa prouincialia.

* 1290. *Parisiense* concilium in ecclesia S. Genouefæ habitum, præsentibus duobus legatis a curia Romana missis, Girardo & Benedicto, vt habetur in chronico Sandionysiano.

* 1290. Statuta Roberti de Medullione archiepiscopi *Ebredunensis* in concilio Ebreduni celebrato mense Augusto, teste Gassendo.

* 1291. & sequentibus 1292. 1293. 1294. 1295. 1298. 1300. 1302. 1303. 1304. 1312. 1314. habitas *Andegaui* synodos sub Guillelmo Maiore episcopo testatur Bochellus, qui & addit factas per Arnaldum Daux Galteri in episcopatu successorem.

1291. *Saltzburgense* concilium, ex Euerardo in annalibus, celebratum fuisse dicitur: vnde rescriptum fuerit ad papam, ordines Hospitaliorum, Templariorum & Teutonicorum in vnum esse coniungendos, &c. Alibi quoque celebrata fuisse concilia testatur iussu Nicolai papæ propter Ptolemaïdem, siue Acconensem vrbem a Soldano Babylonico captam hoc eodem anno.

1291. *Londinense* concilium ad Vvestmonasterium, præsente Bernardo Grossetano episcopo, sedis apostolicæ legato in Anglia, celebratum, de eiectione Iudæorum cum bonis suis.

1291. *Mediolanense* concilium congregatum die 27. Nouembris, in ecclesia S. Teclæ, præside Ottone archiepiscopo, de Syriaca expeditione suscipienda: ex Bernardo Corio.

1292. *Aschaffenburgense* prouinciale concilium, præside Gerardo Moguntino archiepiscopo cum suffraganeis, qui vacante Romana sede multa & varia in negotiis ecclesiasticis vtilia statuerunt.

* 1293. Statuta synodalia Guillelmi le Maire episc. *Andegauensis*, &c.

* 1293. aut sequenti, apud *Pontes* in diœcesi Santonensi, Gaufrido de Archiaco præsule dicitur habitum episcoporum concilium, pro decima regi Franciæ Philippo Pulchro concessa.

CXC.

CÆLESTINVS V. Eserninus, Petrus de Murone, siue Moroneus antea dictus, electus Perusii post longum interpontificium, die 5. Iulii, & Aquilæ in Samnio consecratus die 29. Augusti, elapsis 5. mensibus, & diebus 8. abdicauit Neapoli die 13. Decembris anni 1294. sub iisdem principibus, obiitque in arce S. Frunonis die 19. Maii anni 1296.

* 1294. *Salmuriense* concilium celebratum, teste Bochello, die dominica post festum S. Michaëlis in monte Gargano, cum diebus Lunæ & Martis sequentibus.

CXCI.

BONIFACIVS VIII. Anagninus, dictus antea Benedictus Caietanus, sedit annis 8. mensibus 9. diebus 28. a die 24. Decembris, qua post abdicationem S. Cælestini V. subrogatus est Neapoli, vsque ad diem sabbati 11. Octobris anni 1303. quo Romæ obiit, 35. diebus postquam Anagniæ captus fuisset a Columnensibus, imperante Andronico, regnantibus autem in Germania Alberto Austriaco, in Francia Philippo Pulchro.

I. Epistola ad Robertum archiepisc. Cantuariensem. II. ad Eduardum I. Angliæ regem. Roberti archiepisc. Cantuar. epistola ad Bonifacium papam VIII. Eduardi regis Angliæ epistola ad eumdem papam.

* Bullæ & literæ Bonifacii huius VIII. anno pontificatus septimo datæ ad Nicolaum Ostiensem & Veletrensem episcopum, &c. habentur in codice mſ. bibliothecæ Mazarinæ, & in aliis aliæ plures, quas, si fuerit opus, in medium proferemus.

* Polydorus, Genebrardus, Binius, Coriolanus, Starouolscius, & recentiores passim mentionem hoc loco faciunt *Lugdunensis* concilii anno 1297. celebrati, præside Bonifacio VIII. Romano pontifice, quo inhibetur principibus, ne sacerdotibus vectigalia noua imponant, &c. Verum huiusce vulgatis erroris originem suo tempore aperiemus.

* 1298. Constitutiones Guidonis episc. *Santonensis* in synodo hyemali.

* 1298. aut sequenti, *Ansanum* concilium, præside Berardo de Villariis Lugdunensi archiep. teste eodem Francisco Turnonio, de quo supra.

* 1299. *Rothomagense* concilium in ecclesia prioratus *B. Mariæ de prato* iuxta Rothomagum, celebratum die Iouis post octauas pentecostes, præside Guillelmo de Flauacuria archiepiscopo.

* 1299. siue, vt modo numeramus cum Romanis, 1300. die Iouis ante festum B. Vincentii, *Melodunense*, siue *Senonense* concilium prouinciale, præside Stephano Becard archiepiscopo Senonensi, de stabiliendis quibusdam, aut in vsum reuocandis decretalibus Romanorum pontificum, necnon constitutione Bituricensis concilii sub Simone de Bria, quæ incipit: Cum iuris vtilitas, &c.

* Præcepta synodalia *Aurelianensis* diœcesis, ex codice mſ. FFF. 15. bibliothecæ S. Victoris.

* Præcepta synodi *Baiocensis* numero 113. ex eodem codice FFF. 15. nam in altero FFF. 22. sunt alia iis similia, sed multo sub finem ampliora.

* Statuta synodalia & prouincialia obseruanda in diœcesi *Cameracensi*, compilata, & renouata anno 1300. ex codice mſ. bibliothecæ Mazarinæ, cum statutis concilii *Rhemensis* prouinciæ anno 1301. factis die Mercurii ante festum B. Clementis.

* 1300. *Auxitana*, seu Ausciensis prouinciæ constitutiones prouinciales, de quibus dicemus ad annum 1330.

1303. *Compendiense* concilium mense Nouembri, præside Roberto Curteniacensi Rhemensi archiepiscopo celebratum: ex Meyero in annalibus Flandriæ, Spondano, &c. Fuit & aliud anno præcedente celebratum, de die in diem, a feria 2. post festum natiuitatis B. Virginis, ad diem Veneris post exaltationem sanctæ crucis. XIV. Chr. sæculum.

1301. aut potius 1302. sub finem quadragesimæ, *Parisiensis* conuentus occasione turbarum inter sacerdotium & imperium exortarum.

1302. *Romanum* concilium die 3. kal. Nouembris celebratum a Boni-

facio VIII. contra Philippum IV. Galliæ regem. Verum coruſcationibus multis præ[illegible]s, contra illum nulla pluuia apparuit ſubſecuta, vt loquitur anonymus auctor geſtorum Bonifacii a Raynaldo numero 12. ſub finem citatus, vnde arguas Binium cum ſuis aſſeclis ſiue epitomatoribus, qui excommunicatum aſſerit, eiuſque ducem Conradum Vecerium, qui in vita Henrici VII. imp. docuit ſacrorum participatione fuiſſe priuatum.

1302. *Toletana* prouinciæ concilium, præſide Gonſaluo, ſiue malis Ægidio archiepiſcopo, celebratum fuit die 3. idus Maii, in nobili municipio *Pennefiele* vulgo dicto, Latine Pennafidelis, ad Durium fluuium ſito, qui capita 15. perſtringit.

* In codice mſ. bibliothecæ Mazarinæ, qui fuit Naudæanus X. extant conſtitutiones & ſententiæ per D. epiſcopum *Reatinum* in plena ſynodo, die 4. Aprilis anno 1303. indictione 1. pontificatus D. Bonifacii papæ VIII. anno 9. latæ & promulgatæ.

CXCII.

BENEDICTVS XI. quem alii expuncto decimo, qui fuit ſchiſmaticus & antipapa, vocant duntaxat decimum, Taruiſinus, Nicolaus Bocaſinus antea dictus, ordinis prædicatorum generalis, ſedit menſibus 8. & diebus 17. a die 22. Octobris anni 1303. quo electus, & die 27. coronatus, vſque ad diem 7. Iulii anni 1304. quo Peruſii obiit, ſub iiſdem principibus.

Compendienſe concilium celebratum fuit die Veneris poſt feſtum circumciſionis anno 1303. vt paſſim notant, aut potius 1304. vt modo putare ſolemus, præſide Roberto de Curtiniaco Rhemenſi archiepiſcopo. Illius fit mentio in præceptis ſynodalibus ſecundum vſum Rhemenſem.

* *Nugariolenſe* (minus emendate Xugariolenſe) celebratum anno 1303. menſe Decembri, præſide Amanieo Auſcenſi metropolitano. Aduertimus autem iam ab anno 1646. in noſtra ſynopſi hiſtorica mendoſe in ſubſcriptionibus epiſcopos Aquenſem & Conuenenſem reddi lingua vernacula *Aix* & *Condom*, cum epiſcopatus in Condomenſi abbatia ad Aquitaniam ſecundam, non ad Nouempopulaniam ſpectante, poſt annum 1316. fuerit a Ioanne XXII. erectus, iuxta verſus nouæ epiſcopatuum creationis indices:

Anno milleno, ter C. quinto & duodeno,
Papalis fatus diuiſit pontificatus.

Aquenſis vero epiſcopatus, *Acqs*, vel *Dax*, ſiue apud Gallos, ſiue apud incolas Vaſcones, dici ſoleat.

* *Ruffacenſe* concilium, ſiue apud *Ruffiacum* diœceſis Pictauenſis, celebratum anno 1304. præſide Bertrando de Gouts Burdegalenſi archiepiſcopo, de quo mox plura.

* 1304. Constitutiones Guidonis episcopi *Santonensis* promulgatæ in synodo paschali.

CXCIII.

CLEMENS V. Vasco, e diœcesi Vasatensi, Bertrandus de Gotho antea dictus, ex archiepiscopo Burdegalensi Romanus pontifex, sedit annis 8. mensibus 10. & diebus 16. a die 5. Iunii, in vigilia pentecostes, qua absens Perusii est electus anno 1305. consecratus Lugduni die 14. Nouembris, vsque ad diem 11. vel, vt alii, 20. Aprilis, feriam septimam anni 1314. qua obiit apud Rupem Mauri, haud procul Auenione, Nemausensis diœcesis ad Rhodanum fluuium: imperante apud Græcos Andronico seniore, vacante imperio occidentali post Henrici VII. mortem, rege vero Franciæ Philippo Pulchro, qui obiit die 29. Nouembris. Post eius mortem fuit interregnum pontificium per annos duos integros, menses tres, & dies 17.

* 1306. Statuta synodalia Henrici de Virnenberg archiepiscopi *Coloniensis*: necnon annis 1307. 1310. 1321. 1322. 1324. 1327. 1328. & 1330. ne idem semper inculcare opus sit.

* 1308. Constitutiones & statuta in prouinciali concilio *Auscis* celebrato, edita per Amanieum archiepisc. Auxitanum die 6. kal. Decembr.

1309. *Posoniense* in Hungaria concilium celebratum indict. 7. præside Gentili presbytero cardinale titulo S. Martini in montibus, apostolicæ sedis legato in regno Hungariæ, Poloniæ, ac partibus illis conterminis, cuius statuta confirmauit anno 1346. Clemens VI. vt pluribus Raynaldus.

1310. *Saltzburgense* I. concilium prouinciale in causa decimarum sedi apostolicæ soluendarum, &c.

Saltzburgense II. eodem anno celebrauit Conradus archiepiscopus, apostolicæ sedis legatus, editæque declarationes quatuor statutorum, cum epistola Clementis V. papæ, data Lugduni kalendis Februarii, pontificatus eius anno secundo. Sequuntur eiusdem archiepiscopi constitutiones duæ de contractibus matrimonialibus, & de clericis officialibus, cum mitigatione, seu mutatione pœnæ super capitulum, *Contractibus matrimoniorum*.

1310. Templariorum causa multis conciliis hoc tempore celebrandis occasionem præbuit. Vnius duntaxat *Moguntini* ex Nicolao Serario S. I. viro clarissimo meminit Binius. Nos ex Bernardo Guidone illius æui scriptore aliisque plura exhibebimus, *Senonense*, *Parisiense*, *Siluanectense*, *Rothomagense*, & si quæ alia Gallicana, cum *Coloniensi*, ex manda-

to eiusdem papæ Clementis V. præside Henrico archiepiscopo, *Bononiensi* apud Hieronymum Rubeum, &c.

1311. VIENNENSE, œcumenicum siue vniuersale XV. a Clemente V. Romano pontifice cum 300. amplius episcopis celebratum, aduersus Begardos, Fratricellos, aliosque quosdam hæreticos, tum de extirpandis Templariis, de expedidione in orientem, aliisque de rebus, a kalendis Octobris huius anni, ad sesquiennium, vel, vt alii, biennium.

Epistolæ Clementis papæ V. ad Philippum regem Francorum, aliosque reges, ad archiepiscopos Nicosiensem, aliosque, ad abbatem Cistercienfis monasterii, aliosque.

Sententia de extinctione Templariorum a Clemente V. papa, lata in concilio Viennensi.

Ad archidiaconum & cantorem Nicosiensis, & thesaurarium Paphensis ecclesiarum, & ad alios.

Ad Amauenum archiepiscopum Auxitanum quatuor epistolæ, & a paribus ad alios.

Ad Coloniensem archiepiscopum eiusque suffraganeos.

Ad Moguntinensem, Treuerensem, & Magdeburgensem archiepiscopos, &c.

Ad omnes fideles de bonis Templariorum.

* Plura poterunt addi ex chronico Simonis de Monteforti, aliisque, multorumque, ac nominatim Starouolscii calumniæ atque errata refellentur. Hoc autem crassissimum, quod S. Ludouicum Caroli II. regis Apuliæ filium, ac Roberti regis fratrem, ordinis minorum religiosum, vocet archiepiscopum Toletanum, (Tolosanum dicere voluerat) aliquot scilicet annis antequam a Ioanne XXII. successore Clementis V. ecclesia Tolosana archiepiscopalibus infulis fieret insignis, &c.

* 1311. *Rauennate* II. concilium prouinciale celebratum in ecclesia cathedrali, præside Rainaldo archiepiscopo, cuius extant capitula seu rubricæ 32.

* 1313. Apud *Nugariolum*, seu *Nogariolum* in Armaniaco situm, celebratum concilium, præside Guillelmo de Flauacuria metropolitano, apud Seuerium, ex quo alii.

* 1314. *Parisiense* concilium, seu *Senonense* prouinciale, celebratum

Lutetiæ, die Martis ante translationem B. Nicolai, cum continuatione dierum sequentium, præside Philippo archiepiscopo Senonensi, pro iurisdictione & disciplina ecclesiastica, vt pleraque alia.

* 1314. Statuta synodi æstiualis Milonis episc. *Aurelianensis*. Sequuntur in mss. codice & alia Rogerii episcopi, qui ex Aurelianensi postea sede ad Bituricensem transiit.

1314. *Rauennate* III. concilium celebratum Argentæ, siue constitutiones ibidem numero 20. editæ a Rainaldo archiepiscopo.

* 1315. *Salmuriense* concilium celebratum, vt & quædam præcedentia, sede vacante post obitum Clementis papæ V. die Veneris, post festum B. Michaëlis in monte Gargano.

1315. Constitutiones synodales Arnaldi de Puyana episcopi *Pampilonensis* in regno Nauarræ.

* 1315. Constitutiones & sententiæ per D. episcopum *Reatinum* in palatio papali generali synodo latæ & promulgatæ die 6. Aprilis, ecclesia Romana pastore vacante. Vide pag. 221. speciminis antiquarum lectionum, seu nouæ bibliothecæ mss. librorum, ex codice X. Naudæano, qui modo visitur in eminentissima bibliotheca Mazarina.

* Quod ad bullas eius literasque spectat, vide paginas 39. & 371. speciminis nostri antiquarum lectionum, vt nihil dicam de Bzouio, Raynaldo, Spondano, Vvadingo, Cherubino, aliisque.

* 1316. *Siluanectense* concilium nationale celebratum die 6. Augusti, præside Roberto Curtiniacensi, in causa Petri de Latilliaco episcopi Catalaunensis.

CXCIV.

IOANNES XXII. passim dictus, cum (si duos antipapas excluseris) duntaxat nominandus videatur XX. patria Cadurcensis, Iacobus de Eusa seu Ossa, sutoris filius, electus est Lugduni in domo FF. prædicatorum, post longissimum interpontificium, die sabbati 7. Augusti anni 1316. & die Septembris 5. dominico consecratus. Sedit annis 18. mensibus 3. & diebus 28. vsque ad diem 4. Decembris anni 1334. quo Auenione obiit, imperantibus Andronico iuniore & Ludouico Bauaro, rege autem Galliæ Philippo VI. dicto Valesio.

I. Epistola de beatitudine sanctorum. II. de bello Saracenis inferendo. Philippi comitis Andegauensis epistola ad papam. III. ad capitulum ecclesiæ Pragensis. IV. ad vniuersum clerum. V. ad episcopum Olomucensem. VI. ad episcopum Pragensem.

* Extat apud me diuisio registri Ioannis XXII. in quinque partes. I. continet duas tantum bullas canonizationis SS. Ludouici episcopi To-

Iosani, & Thomæ episcopi Herfordiensis. II. 55. diplomata. III. 23. IV. 102. V. 13. In iis vero rubricæ duntaxat apparent, seu tituli cum verbis initialibus ex. g. Sol oriens mundo, &c. Vnigenitus filius, &c. Cum ad sacrosancta, &c. Videndum quoque Cosmæ Pragensis ecclesiæ decani chronicon, cum annalibus Brouii, Odolrici, Vvadingi, &c.

1317. *Rauennate* IV. concilium celebratum Bononiæ, Raynaldo archiepiscopo præside, cuius extant capitula seu rubricæ 24. Quidam *Bononiense* vocant.

* 1317. aut 1318. *Siluanectense* concilium celebratum die 22. Martii & 27. contra dominos temporales bonorum ecclesiasticorum raptores, præside Roberto de Curtiniaco Rhemensi archiepiscopo. Eius mentio tum in statutis Atrebatensibus, tum inter præcepta synodalia secundum vsum Rhemensem.

* 1319. *Tolosanum* concilium habitum sub Ioanne primo Tolosatium archiepiscopo.

* 1320. *Senonense* prouinciale concilium die Iouis post pentecostem, præside G. Senonensi archiepiscopo: ex statutis Trecensibus.

* 1321. Statuta synodalia Guidonis de Haricuria Dei gratia *Lexoniensis* episcopi, in sua synodo æstiuali: ex msf. codice F F. 22. bibliothecæ S. Victoris.

1322. Apud *Vallem-oleti* Palentinæ diœcesis in Hispania concilium nationale celebratum ac terminatum 4. nonas Augusti, Ioannis papæ anno sexto, præside Guillelmo Sabinensi episcopo, sedis apostolicæ legato: vnde leui admodum coniectura ducti Binius eiusque exscriptores, vocant illud concilium *Sabiniense*, seu *Sabinense*. Extant capitula 27.

* 1323. *Parisiense*, seu *Senonense*, concilium celebratum Lutetiæ die sabbati post festum B. Matthiæ apostoli, præside Guillelmo de Meloduno archiepiscopo Senonensi.

* 1324. *Senonense* aliud concilium profertur celebratum die Iouis post pentecostem, eodem præside Guillelmo de Meloduno arch. Senonensi.

* 1324. alii anno præcedenti illigant, *Auxitanum*, siue *Auscense*, celebratum die Martis ante festum natiuitatis B. Ioannis baptistæ, sub Guillelmo de Flauacuria metropolitano.

1324. *Toletanum* concilium celebratum & terminatum die 21. Nouembris, præside Ioanne Toletano archiepiscopo, primate Hispaniarum ac regni Castellæ cancellario. Extant capitula 8.

* *Aucnionense* concilium celebratum die 18. Iunii, indictione 9. pontificatus Ioannis papæ XXII. anno 10. præsidibus Gusbetto Arelatensi, Iacobo Aquensi, & Bertrando Ebredunensi archiepiscopis, in prioratu S. Rufi. Edidit ex msf. codice statutorum ecclesiæ Diniensis Petrus Gassendus. Extabat msf. Auenione anno 1646. cum pluribus aliis apud Henricum Suarem, vt monuimus pag. 377. speciminis antiquarum lectionum.

ctionum. Leges quoque mſ. in codice bibliothecæ Foucquetianæ, vt diſces ex pag. 202. ſpeciminis nouæ noſtræ bibliothecæ mſſ. librorum.

* 1326. Apud *Marchiacum*, ſeu *Marchianum* concilium *Auxitanæ* diœceſeos celebratum, die Lunæ 8. Decembris, præſide Guillelmo de Flanacourt archiepiſcopo.

* 1326. aut ſequenti, *Roffiacenſe* concilium celebratum die Mercurii, poſt feſtum B. Hilarii hyemalis, præſide Arnaldo Burdegalenſi archiep.

* 1326. *Siluanectenſe* concilium habitum die Veneris poſt, miſericordia Domini, præſide Guillelmo de Tria Rhemenſi archiepiſcopo.

* 1326. *Complutenſe* concilium prouinciale celebratum die 25. Iunii, præſide Ioanne archiepiſcopo Toletano, ad aſſerendam rei eccleſiaſticæ dignitatem.

1326. & ſequentibus 1327. & 1328. ſynodos *Andegaui* habuit Fulco de Matheſelon epiſcopus.

1327. *Toletanum* concilium ab eodem Ioanne archiepiſc. celebratum die 2. Februarii, de ſeruando in cauſis eccleſiaſticis ordine iudiciorum, &c.

* 1327. aut ſequenti, *Auenionenſe* concilium a Ioanne XXII. papa celebratum, aduerſus Petrum de Corbario ordinis Minorum, antipapam, dictum Nicolaum V. creatum factione Ludouici Bauariæ ducis.

* 1329. *Compendienſe* concilium celebratum die Veneris, ante exaltationem ſanctæ crucis, contra impedientes libertatem eccleſiarum, præſide Guillelmo de Tria archiepiſcopo Rhemenſi, Philippi Valeſii Francorum auunculo, quem regem Rhemis ipſe coronarat atque vnxerat anno præcedenti. Is pariter ſynodalia Rhemenſis eccleſiæ digeſſiſſe dicitur.

* 1329. *Pariſienſe* concilium habitum menſe Dec. exeunte, pro libertatibus & iuriſdictione eccleſiæ, a prælatis Galliæ, quorum principes erant Guillelmus de Brucia Bituricenſis, Auſcenſis, Turonenſis & Rorhomagenſis archiepiſcopi, cum Petro Bertrandi Auguſtodunenſi epiſcopo, aliiſque pluribus. Electus autem ille Senonenſis, cuius mentio in actis, non fuit Petrus Rogerii, quem poſtea pro mercede aiunt ſummum pontificatus apicem obtinuiſſe, ſed noſter ille Bituricenſis Guillelmus Brucius, de quo vide Tauellum in hiſtoria Senonenſium præſulum, alioſque.

1330. In eccleſia B. Mariæ de *Marchiaco* diœceſis Auxitanæ concilium præſide Guillelmo archiepiſcopo celebratum die S. Nicolai hyemalis: quod alii quidam ex librarii, ni fallor, incuria retulerunt in annum 1300. Ad calcem exemplaris mei expreſſe adſcribitur annus 1330. vt alia omittam correctionis noſtræ firmamenta.

1333. Vvalrami de Iuliaco archiepiſcopi *Colonienſis* ſtatuta ſynodalia: necnon annis 1335. 1336. 1337. 1338. 1339. 1344. 1346. 1348.

CXCV.

BENEDICTVS XII. quibuſdam duntaxat XI. Sauer-

dunensis e Fuxo, Iacobus Fornerius antea dictus, ex ordine Cisterciensi, Bolbonensis primum monachus, dein cardinalis sanctæ Priscæ, electus die 20. Decembris anni 1334. consecratus vel 1. vel 15. die Ianuarii sequentis. Sedit annis 7. mensibus 4. diebus 6. vsque ad diem 25. Aprilis anni 1342. quo obiit Auenione, imperante in oriente Ioanne Palæologo Andronici iunioris filio, in occidente Ludouico Bauaro, rege autem Galliæ Philippo Valesio.

Epistola Benedicti XII. papæ, qua definit animas sufficienter purgatas clara Dei visione frui.

* 1335. Statutum synodale Ioannis episcopi *Aurelianensis* in synodo pentecostes.

* 1336. Apud *castrum Gonterii* concilium celebratum, præside Petro archiepiscopo Turonensi.

* 1337. *Auenionense* concilium, de disciplina ecclesiastica, celebratum in ecclesia sancti Rufi extra muros, præside Guasberto, seu Gasberto de Valle, metropolitano Arelatensi. Translatus est codex ms. ex Monchaliana in Foucquetianam innumeris libris refertissimam bibliothecam, vt monuimus pag. 202. speciminis nostri. Extat & aliud habitum a Petro de Saxo & Alano cardinalibus, apostolicæ sedis legatis; sed quo anno aut mense, nondum scio.

1339. *Toletanum* concilium ad reformandos ecclesiæ mores, præside Ægidio archiepiscopo, Hispaniarum primate, &c. Extant capitula 5.

1341. *Constantinopolitana* pseudo synodus de lumine viso in monte Thabor, in qua, fauente Andronico iuniore imperatore, Gregorii Palamæ hæretica sententia aduersus veram Barlaami, qui postea fuit Gyracensis siue Hieracensis episcopus, & catholicam doctrinam.

CXCVI.

CLEMENS VI. Lemouicensis, Petrus Rogerius antea dictus, electus die 7. vel, vt alii, 14. Maii anni 1342. coronatus die 19. eiusdem mensis in festo pentecostes, sedit annis 10. mensibus 6. & diebus 29. vsque ad diem 6. Decembris anni 1352. quo Auenione obiit, imperantibus Constantinopoli Ioanne Palæologo, eiusque socero Ioanne Cantacuzeno, Carolo IV. Romanorum rege, ac Ioanne Francorum rege.

Epistola ad omnes de Flagellantium hæreticorum condemnatione.

* 1344. *Londinense* in Anglia concilium, præside Ioanne Stansford archiepiscopo Cantuariensi.

* 1344. *Nouiodunense*, seu *Nouiomense*, concilium celebratum die 26. Iulii, præside Ioanne de Vienna Rhemensi archiepiscopo.

* 1346. *Posoniense* concilium in Hungaria celebratum.

1347. *Toletanum* concilium, cuius extant capitula 4. præside Ægidio archiepiscopo, Hispaniarum primate, ad reformandam in prælatis honestatem, & tollendam simoniam. Hoc vero vnicum profert Starouolscius, cuius ieiunitatem docebunt & sequentes Romani pontifices pluribus conciliis synodisque stipati.

1347. Statuta synodalia Simonis de Cramaud episcopi *Pictauiensis* male huic anno illigantur. Vide annum 1387.

* 1347. *Constantinopolitana* pseudo-synodus, in qua Ioannis Cantacuzeni imp. fauore Gregorii Palamæ pseudo-monachi, paullo post Thessalonicensis archiepiscopi, errores probati, eiusque aduersariorum Ioannis patriarchæ CP. Gregorii Acyndini, qui fuerat Barlaami discipulus, & aliorum sincera dogmata condemnata.

1350. *Patauinum* concilium celebratum a Guidone titulo S. Cæciliæ presbytero cardinale, cum prælatis suæ legationis ad reformandos mores.

* 1350. Statuta synodalia Petri Benedicti *Maclouiensis* episcopi.

* 1350. Statuta synodalia Vvillelmi de Genep archiepiscopi *Coloniensis*. Item annis 1352. 1353. 1354. 1356. 1357. 1360. 1362.

CXCVII.

INNOCENTIVS VI. Lemouicensis, dictus antea Stephanus Alberti, electus die 18. Decembris anni 1352. & coronatus die 30. sedit annis 9. mensibus 8. diebus 20. vsque ad diem 12. Septembris anni 1362. quo Auenione obiit, imperantibus Ioanne Palæologo & Carolo IV. rege vero Galliæ Ioanne.

1355. *Toletanum* concilium celebratum die 1. Octobris, præside Blasio Hispaniarum primate, &c. cuius extant duo capitula.

* 1356. Apud *castrum Gonterii* concilium celebratum.

* 1356. Auream bullam imp Caroli IV. quidam hic fortasse desiderabunt: verum ea ad res politicas magis spectare videtur, quam ad ecclesiasticas.

CXCVIII.

VRBANVS V. Gabalitanus, seu Mimatensis, Guillelmus de Grisaco dictus, Grimoardi filius, ex abbate S. Victoris Massiliensis Romanus pontifex electus die 28. vel, vt alii, vltima Octobris, coronatus die 6. Nouembris anni 1362. sedit annis 8. mense 1. & diebus 23. vsque ad diem 19. Decembris anni 1370. quo Auenione obiit, sub imperatoribus iisdem, & rege Galliæ Carolo V. Ioannis filio.

* 1363. *Rhemense* concilium peractum feria 4. post brandones, in capella palatii, præside Ioanne archiepiscopo. In codice Naudæano, qui modo est cardinalis Mazarini, extant statuta obseruanda in diœcesi *Cameracensi*, cum variis synodis Rhemensibus vsque ad annum 1350. Vide pag. 230. speciminis bibliothecæ mss. librorum.

* 1365. Multa concilia prouincialia dicuntur iussu Vrbani V. papæ conuocata, vt clerici, qui plura beneficia gerebant, vno contenti essent.

* 1367. Constitutiones synodales Aymerici de Montibus episcopi *Pictauensis*, die Iouis ante festum B. Lucæ euangelistæ.

* 1368. *Vaurense*, siue, vt barbare appellant, *Lauaurense*, concilium mense Iulio, præsentibus Petro Narbonensi, & Gaufredo Tolosano archiepiscopis, apud Castellum. Extat eius exemplar ms. in Foucquetiana bibliotheca, quod fuerat numero CC. in Montchaliana, dicitutque trium prouinciarum, Narbonensis, Tolosanæ & Aquitaniæ. Vide pag. 201. speciminis antiquarum lectionum.

1370. Statuta synodalia Friderici de Saervverden archiepiscopi *Coloniensis*. Item annis 1371. 1374. 1375. 1376. 1390. & 1400.

CXCIX.

GREGORIVS XI. Lemouicensis, dictus antea Petrus Rogerii de Belloforti, Clementis VI. nepos, electus die 29. vel 30. Decembris anni 1370. die 4. sequentis proxime Ianuarii sacerdos consecratus, & die 5. coronatus, in ipso sacræ epiphaniæ peruigilio, sedit annis 7. mensibus 2. & diebus 24. vsque ad diem 27. Martii anni 1378. quo Romæ obiit, sub iisdem principibus.

* 1375. *Vnieiouiense* concilium in Polonia, præside Iaroslao archiepiscopo Gneznensi.

* 1377. Constitutiones synodales Bertrandi de Malo-monte episcopi *Pictauensis*, die Martis post trinitatem.

* 1377. Constitutio Gonzalæ episcopi *Burgensis* in Hispania.

CC.

VRBANVS VI. Neapolitanus, antea Bartolomæus de Prignanis dictus, ex archiepiscopo Barensi creatus Romæ die 7. aut 8. Aprilis anni 1378. atque ipso paschatis 18. eiusdem mensis ad gradus ecclesiæ S. Petri coronatus, sedit annis 11. mensibus 6. diebus 8. vsque ad diem 15. Octobris anni 1389. quo Romæ obiit, imperantibus in oriente Ioanne Palæologo, eiusque filio Manuele, regnantibus vero in Germania Vven-

ceslao Ignauo Caroli filio, in Francia Carolo VI. Bene-amato dicto. Clemens VII. a cardinalibus Gallis & tribus Italis (qui se a Romanis coactos fuisse causabantur) creatus Fundis in Campania die 20. aut 21. Septembris eiusdem anni 1378. & coronatus in eadem ciuitate die 31. Octobris, in Galliam venit, & Auenione resedit vsque ad diem 16. Septembris anni 1394. quo vitam clausit, succedente Petro de Luna, vocato Benedicto XIII. die 28. eiusdem mensis, vsque ad diem . . . . Septembris anni 1424. quo Panischolæ obiit in Hispania, elapsis a creatione 30. annis, sæpe depositus, sæpe execratus, vt antipapa.

I. Epistola ad archiepiscopum Coloniensem eiusque suffraganeos, aduersus Clementem, qui prius Robertus Gebennensis dicebatur. II. ad vniuersitatem Parisiensem. III. ad capitulum & clerum Leodiensem.

* 1379. *Parisiense* concilium celebratum tum die 3. idus Septembres, tum 16. kal. Decembres, circa electiones Vrbani VI. & Clementis VII: de quibus modo diximus.

* 1382. *Londinense* concilium celebratum a Guillelmo archiepiscopo Cantuariensi, aduersus Ioannem Vviclefum hæreticum Anglum, & ab Vrbano VI. papa confirmatum.

1386. *Saltzburgense* concilium prouinciale mense Ianuario celebratum, præside Pilgrino archiepiscopo Saltzburgensis ecclesiæ. Extant capitula 17. anno Vrbani VI. papæ octauo.

* 1387. Constitutiones synodales Simonis de Cramaudo episcopi *Pictauensis* die Mercurii post dominicam Cantate.

1388. *Palentinum* nationale concilium in ecclesia Minorum habitum 4. nonas Octobris, indictione 2. præside Petro de Luna sanctæ Mariæ in Cosmedim diacono cardinale, in Hispaniarum partibus Clementis VII. antipapæ legato. Extant capitula 7.

CCI.

Bonifacius IX. quibusdam dictus VIII. Neapolitanus, antea nominatus Petrus Tomacellus, creatus die 2. Nouembris anni 1389. coronatus die 9. ante basilicam S. Petri, sedit annis 14. mensibus 11. & diebus 2. vsque ad kalendas Octobris anni 1404. quo Romæ obiit, imperante Manuele Palæologo, Romanorum rege Ruperto Bauaro, rege autem Francorum Carolo VI.

* 1393. Guidonis *Rhemensis* archiepiscopi auctoritate, vicarii eius in sy-

nodo nonnulla decreta statuerunt feria 3. post dominicam, quæ cantatur in ecclesia Dei Quasimodo, die 15. mensis Aprilis: quæ habemus descripta ex codice RR. PP. Cælestinorum Offemontanorum.

* 1394. Exemplar cedulæ subscriptæ & iuramento firmatæ a cardinalibus in creatione Petri de Luna, seu Benedicti XIII. Responsio eiusdem papæ facta die dominica 20. Iunii 1395. cum illi significaretur vt ex præscriptis in illa formula ageret. Ex codice XXI. Naudæano, qui modo est in bibliotheca eminentissimi cardinalis Iulii Mazarini.

1394. & sequenti anno conuentus *Parisienses* aduersus Petrum de Luna, seu Benedictum XIII. antipapam, & de fine aliquo schismati imponendo: ex Spondano, aliisque.

* 1395. Benedicti eiusdem responsio data ducibus Ioanni Bituricensi, Philippo Burgundiæ patruis, & Ludouico fratri Caroli Francorum illustris regis, eiusque ambaxiatoribus super viis honestis, &c. quæ insinuauimus pag. 223. nostri speciminis antiquarum lectionum.

* 1396. *Londinense* concilium celebratum a Thoma Arundellio archiepiscopo Cantuariensi, in quo octodecim articuli Ioannis Vviclefi damnati sunt.

* 1396. Constitutiones synodales Iterii de Montrolio episcopi *Pictauiensis* editæ tum circa festum ascensionis, tum die Iouis post festum B. Lucæ.

1398. *Parisiense* concilium, seu conuentus celebratus aduersus eumdem Petrum de Luna antipapam, dictum vulgo Benedictum XIII. in annalibus Spondani, ex codice ms. bibliothecæ S. Victoris.

* 1398. Decreta synodalia Petri de Alliaco episcopi *Cameracensis*.

* 1399. *Cantuariense* in Anglia concilium celebratum est, de quo Spondanus ex Harpsfeldio.

* 1399. Statuta synodalia studio Ioannis de Bracque episcopi *Trecensis*, die Martis post festum ascensionis, & annis sequentibus edita & ordinata ex prædecessorum suorum synodis, quæ deinde anno 1530. ab Odoardo Hennequin episcopo Trecensi cum nonnullis aliis synodis publicata.

XV. Chr. sæculum. 1402. *Siluanectense* concilium pro resarcienda pace ecclesiæ, & tollendo schismate inter Bonifacium IX. & Benedictum XIII. cui anno sequenti restituta est obedientia, quæ iterum denegata anno 1407. de quibus plura Spondanus, aliique.

* 1404. Statuta synodalia Ludouici titulo S. Agathæ diaconi card. de Barro vulgariter appellati, perpetui ecclesiæ *Lingonensis* administratoris.

CCII.

INNOCENTIVS VII. Sulmonensis Apulus, Cosmas Melioratus dictus antea, creatus 17. Octobris, consecratus die

11. Nouembris anni 1404. ſedit annis 2. & diebus 22. vſque ad diem 6. Nouembris anni 1406. quo obiit, ſub iiſdem principibus.

* 1405. aut ſequenti, conſtitutiones ſynodales Gerardi, ſeu Geraldi de Monte-acuto epiſcopi *Pictauenſis*, quarum vna dicitur lecta in ſynodo Pictauenſi die Iouis 13. menſis Maii anno 1406.

* 1405. *Pragenſe* in Bohemia concilium a Stankone archiepiſcopo celebratum aduerſus errores Vvicleſi eiuſque ſequacium.

CCIII.

GREGORIVS XII. Venetus, dictus antea Angelus Corarius, cardinalis S. Marci, electus die 30. Nouembris anni 1406. & conſecratus die 19. Decembris, ſedit annis 2. menſibus 6. & diebus 7. vel, vt alii, 14. vſque ad Iunium menſem anni 1409. quo vna cum Benedicto XIII. antipapa depoſitus eſt in concilio Piſano: abdicauit die 4. Iulii in ſeſſione XIV. concilii Conſtantienſis anno 1415. per legatum Carolum Malateſtam, obiitque anno 1417. Recineti prope Lauretanam B. Virginis ædem, imperante Manuële, regnantibus in Germania Sigiſmundo, in Francia Carolo VI.

Epiſtola eius extat ad Petrum de Luna de vnione & pace, quam conferemus cum codice mſ. bibliothecæ Mazarinæ.

Benedicti XIII. ſubiiciuntur duæ epiſtolæ: I. ad Gregorium XII. papam, qua ſuperiori reſpondet: II. ad Paulum Lucenſium dynaſtam.

* Literæ eiuſdem pontificis Gregorii XII. directæ prioribus populi & communitatis ciuitatis Reatinæ, de electione ſua, & voto compeſcendi ſchiſma, modo Petrus de Luna moram per ſe huic negotio non afferat. Datæ Romæ apud S. Petrum die 12. ab aſſumptione, 11. vero Decembris anno a natiuitate Domini 1406. ex codice mſ. bibliothecæ Mazarinæ. Vide pag. 222. ſpeciminis noſtri antiquarum lectionum.

1408. *Perpinianenſe* concilium Kal. Nouembris celebratum a Benedicto XIII. antipapa: ex Theoderico Niemio apud Spondanum.

1409. In terra ciuitatis *Auſtriæ* diœceſis *Aquileienſis*, Gregorius XII. papa concilium celebrauit circa feſtum pentecoſtes, de quo Theodericus a Niem libro tertio, vbi & Gregorii epiſtolam refert. Plura Rainaldus, qui vocat concilium *Foroiulienſe*, Starouolſcius *Aquilegenſe*, alii aliter.

1409. Benedictus XIII. antipapa in regno *Aragoniæ* conciliabulum habuit, de quo idem Theodericus Niemius.

1409. *Pisanum* concilium vniuersale, dictum a quibusdam XVI. die 25. Martii, ind. 2. & consequentibus mensibus celebratum, ad tollendum schisma, in quo depositis Romanis pontificibus Gregorio & Benedicto, Alexander V. electus est.

Literæ cardinalium in Liburno Pisanæ diœcesis existentium, pro conuocatione concilii, ad Benedictum XIII.

Acta concilii inchoati in ciuitate Pisana die 25. Martii, & continuati per sessiones 23. quarum vltima fuit die 7. Augusti anni 1409.

CCIV.

ALEXANDER V. Cretensis, siue de Candia, dictus antea Petrus Philaretus, seu Philargus, ordinis Minorum, electus in sessione XIX. concilii Pisani, die 26. Iunii anni 1409. consecratus die 7. Iulii, sedit mensibus 10. & diebus 8. vsque ad diem 3. Maii anni 1410. quo Bononiæ obiit, imperante Manuele Palæologo, Romanorum rege Ruperto Bauaro, Francorum vero monarcha Carolo VI.

CCV.

IOANNES XXIII. quibusdam tantum XXI. Neapolitanus, dictus antea Baltasar Cossa, cardinalis S. Eustachii, creatus Bononiæ die 17. Maii anni 1410. coronatus die 25. eiusdem mensis, depositus in XII. sessione concilii Constantiensis, die 29. Maii anni 1415. abdicauit pridie kalendas Iunii, obiitque Placentiæ die 22. Decembris, vel, vt alii, Florentiæ die 27. eiusdem mensis anno 1419. imperante Ioanne Palæologo Manuelis filio, regnantibus in Germania Sigismundo, in Francia vero Carolo VI.

1410. *Atrebatensis* synodus feria 3. post festum B. Dionysii, sub Martino episcopo O. P.

* 1411. *Aurelianense* concilium memoratur a Nicolao Ægidio, in quo dux Burgundiæ Ioannes eiusque fautores denuntiati sunt publice excommunicati.

* 1411. Constitutiones Ioannis de Cabeca de Vaca episcopi *Burgensis* in Hispania.

* 1412. *Petricouiense* conc. in Polonia, de quo paullo post in Martino V.

* 1413. *Romanum* concilium a Ioanne XXIII. papa celebratum aduersus Ioannem Hussum, eiusque ac Ioannis Vviclefi sectatores.

* 1413.

* 1413. *Londinense* concilium celebratum ab Henrico Chicheltio arch. Cantuar. aduersus Ioannem Oldcastellium, aliosque Vviclefi sectatores.

*1414. 1415. 1416. 1417. & 1418. Christianæ æræ annis celebratum CONSTANTIENSE concilium œcumenicum XVI. a ducentis quinquaginta episcopis, cuius extant acta in sessiones XLV. distributa.

Introitus papæ Ioannis XXIII. ad Constantiam, indict. 7. anno 1414. exeunte mense Octobri.

Sessio I. die Veneris 16. Nouembris.

Bulla conuocationis concilii Constantiensis.

II. sessio indict. 8. die 2. Martii 1415. in qua papa obtulit cessionem.

III. Sessio die 25. Martii, præside Petro de Alliaco cardinale Cameracensi episcopo.

In VI. sessione procuratorium dandum per Ioannem papam, &c. In eadem dantur commissarii contra Ioannem Hus, & decernitur citatio contra Hieronymum de Praga de hæresi infamatum. Lectæ literæ vniuersitatis Parisiensis.

In VII. citatio contra Ioannem XXIII.

In VIII. damnati articuli 45. Ioannis Vviclefi, qui pronuntiatur hæreticus, iubenturque exhumari eius ossa. Lectæ quoque literæ Friderici Austriæ ducis.

In IX. executio citationis contra Ioannem XXIII. &c. quæ ex ipsis iam sæpius excusis actis quiuis poterit per otium expendere. Si quid vero in actis concilii, quæ in mss. codicibus Mazarinæ, & aliarum nobilissimarum bibliothecarum conseruari perhibentnr, occurrat memoria posteritatis dignissimum, illud appendicis vice subiicere non grauabimur.

Post XLI. sessionem electus die 11. Nouembris anno 1417. in festo S. Martini papa Martinus V. dictus, multas edidit constitutiones, quæ in sequentibus sessionibus vsque ad XLV. quæ vltima fuit, occurrunt, præsertim ea, in qua recensentur errores Ioannis Viclefi de Anglia, & Ioannis Hus de Bohemia, damnati in concilio Constantiensi, data Constantiæ 8. kalendas Martii anni 1418.

Sequitur confirmatio constitutionum Friderici II. & Ca-

rolinæ, cum multis adiectionibus per concilium Constantiense in XIX. sessione, quibus libertati ecclesiasticæ plurimum fauetur.

Modus obseruandus in publica sessione conciliorum generalium obseruatus in Constantiensi.

* In synodalibus institutis diœcesis Rothomagensis fol. 48. fit mentio synodi *Rothomagi* celebratæ per M. Hugonem de Calencone cantorem Claromontensem, anno 1417. Extare quoque dicitur sermo factus per magistrum Iacobum Laudensem episcopum, & apostolici palatii magistrum, super condemnatione Hieronymi de Praga hæretici, in Constantiensi concilio anno 1416. die 30. Maii, cum epistola quadam eiusdem concilii data 1415. & altera concilii Basileensis anno 1433. Vide pag. 376. speciminis nostri antiquarum lectionum.

CCVI.

MARTINVS V. vulgo dictus, cum fuerit huius nominis tantum III. Romanus, antea dictus Odo, seu Otto de Columna, sancti Georgii ad velum aureum diaconus cardinalis, electus die 11. Nouembris in festo S. Martini anni 1417. ind. 11. & consecratus die dominica 21. eiusdem mensis, sedit annis 13. mensibus 3. & diebus 12. vsque ad diem 20. Februarii anni 1431. quo Romæ obiit, sub imperatore Ioanne Palæologo Manuelis filio, rege Romanorum Sigismundo, Francorum vero Carolo VII.

* 1417. Martinus V. papa paullo post electionem suam confirmauit constitutiones synodales depromptas ex antiquioribus conciliis prouincialibus *Gneznensibus* in vnum volumen redactis, ex commissione synodi prouincialis *Petricouiensis*, obtenta primum licentia apostolicæ sedis per Nicolaum archiep. Gneznensem a Ioanne papa XXIII. anno 1412.

* 1419. *Cantuariense* concilium, præside Henrico Chicheleio archiepiscopo, aduersus Richardum Vvaltherum magum.

* 1420. aut circiter, *Saltzburgense* concilium prouinciale celebratum in causa fidei & morum, præside Eberardo archiepiscopo, apostolicæ sedis legato. Extant capitula 59.

* 1420. *Moguntinum* hoc circiter anno celebratum memorant.

* 1421. Statuta synodalia Caroli episcopi & ducis *Lingonensis*, feria 4. post dominicam, misericordia Dei.

1423. *Senense* concilium ex ciuitate Papiensi, seu Ticinen-

si in ciuitatem Senarum translatum ob pestem fœde grassantem, die 22. Iunii.

Decretum de approbatione processuum & continuatione in futurum contra Hussitas hæreticos.

Ratificatio condemnationis factæ per Constantiense concilium contra Petrum de Luna, eiusque fautores.

Concessio indulgentiarum persecutoribus hæreticorum.

Statuta super reductione Græcorum.

Relatio ambasiatæ factæ ad Græcos per 9. conclusiones.

Responsio Ioannis Palæologi Græcorum imp. ad Martinum papam.

Electio ciuitatis Basileensis pro celebratione concilii generalis proxime futuri.

1423. Statuta synodalia Theoderici archiepiscopi *Coloniensis* in prouinciali concilio, mense Aprili celebrato.

* 1423. *Treuirense* & *Moguntinum* ad hunc annum quidam referunt. Excusa illa nondum mihi videre contigit.

* 1423. *Gneznense* concilium aduersus grassantem sectatorum Vvicleﬁ, Hussi, similiumque hæreticorum vesaniam.

1425. Statuta Ioannis Lesguisier episcopi *Trecensis* in synodo celebrata kal. Iulii.

* 1425. *Hafniense* in Dania concilium, præside Petro Luckio arch. Lundensi, pro correctione morum: ex Pontano apud Spondanum.

1428. siue 1429. *Parisiense* celebratum a 1. die Martii, ad 23. Aprilis in collegio Bernarditarum, pontificatus Martini V. anno 12. præside Ioanne de Nantone archiepiscopo Senonensi, pro reformatione diuini officii, ministrorum ecclesiæ, abbarum, religiosorum, sæcularium, &c.

* 1429. *Dertusanum* in Hispania concilium habitum a Petro Fuxensi cardinale, atque a Martino V. papa corroboratum.

CCVII.

EVGENIVS IV. Venetus, antea Gabriel Condulmerius vocatus, electus die 3. Martii anni 1431. sedit annis 15. mensibus 11. diebus 20. vsque ad diem 23. Februarii anni 1447. quo obiit sub imp. Ioanne Palæologo, rege Romanorum Frederico IV. rege autem Francorum Carolo VII. Amedeus autem dux Sabaudiæ, Felix V. dictus, antipapa creatus in sessione 38. concilii Basileensis die 5. Nouembris anni 1439. abdicauit die 19. Iunii anni 1449.

1431. BASILEENSE concilium inchoatum die 14. kalend. Augusti, sub Eugenio IV. & ab eodem postea dissolutum est. Plura in eo acta & decreta ex authenticis exemplaribus plumbo eiusdem firmatis desumpta commemorat Binius, quibus præmisit

Compendiosam enarrationem, quomodo Bohemi vocati, productique ad Basileensem synodum: &

Petitiones Bohemorum propositas mense Nou. anni 1438.

I. sessio die Veneris 7. Decembris 1431. ind. 9. II. die 15. kal. Martii 1432. III. die 29. Aprilis. In sessione IV. saluus conductus Bohemorum, &c. De quinta, sexta, aliisque, vsque ad XLV. plura modo non addam: si quid in mss. codicibus Regiæ, Mazarinæ, Seguerianæ, Foucquetianæ, Petauianæ, & aliarum almæ huius vrbis bibliothecarum percelebrium occurrat commendatione dignum nondum hactenus excusum, illud eruditis lectoribus non inuidebimus.

Sequuntur indulgentiæ incorporatis datæ.

Decretum quinque conclusionum.

Bulla Nicolai V. papæ data Spoleti 14. kal. Iulii anno 1449.

Epistolæ & responsiones synodales concilii Basileensis.

Variarum rerum, epistolarum, actionum, sententiarum, decretorum, orationumque diuersarum ad concilium Basileense spectantium appendix.

Articuli de modo procedendi.

Instructiones deferendæ ambasiatoribus concilii.

Articuli oblati ex parte regni Bohemiæ.

Instrumentum factæ pacis inter regem Franciæ & ducem Burgundiæ per legatos concilii & tractatus Atrebatensis.

Aduisamenta conuentus Bituricensis die 26. Februarii 1431. more Gallicano.

Responsio facta ambasiatoribus imperatoris 1435.

Epistolæ tum concilii, tum ambasiatorum eius secundum datas earum ordinatæ.

I. concilii ad Bohemos cum saluo conductu.

II. ad regem Franciæ Carolum VII. aliosque plures.

Orationes aliquot & in Basileensi concilio, & pro illo, aut contra illud habitæ.

Collatio Ioannis de Bachenstein coram papa Florentiæ, cum eius responsione.

Oratio Gerardi Landriani ep. Laudensis ad regem Angliæ.

Oratio Andreæ de Petra arch. Colossensis, legati papæ.

Oratio arch. Tarentini pro Eugenio IV.

Præsidentis oratio ad conuertendum Bohemos.

Opusculum Ioannis patriarchæ Antiocheni de superioritate inter concilium & papam.

Epistolæ Eugenii papæ IV. ad, vel contra synodum Basileensem missæ, & iuxta datas digestæ.

I. Ad archiepiscopum Colossensem.

II. Informatio missa ad regem Romanorum per Iacobum archiepiscopum Ebredunensem.

III. Ad Iulianum S. Angeli diaconum cardinalem.

IV. Bulla reuocationis per commissionem factam Iuliano cardinali legato, de concilio, cum causis inibi expressis, data pridie idus Februarii anno 1431. seu potius 1432.

V. Litera reuocationis concilii publicata Romæ, & alibi 15. kal. Ianuarii, pontificatus anno primo.

VI. Litera apostolica ad Sigismundum regem super concilii dissolutione.

VII. Ad concilium per ambasiatores electorum imperii.

VIII. ad Sigismundum regem super factis concilii.

IX. Bulla capitulorum initorum inter papam & regem Romanorum.

X. Bulla præsentata per imperatorem deputatis concilii.

XI. Ad Bartolomæum archiepisc. Spalatensem, & alios.

XII. Ad Iordanum, & alios card. apostolicæ sedis legatos.

XIII. Ad Ioannem archiepiscopum Tarentinum, &c.

XIV. Ad Iulianum cardinalem.

XV. & XVI. Ad concilium Basileæ congregatum.

XVII. Ad legatos suos concilio præsidentes.

XVIII. Bulla translationis concilii Basileensis ad ciuitatem Ferrariensem.

Sigismundi imperatoris Romani epistolæ.

I. Supplicatio ad papam Eugenium IV.

II. Ad papam ſuper facto concilii.

III. Ad Iulianum cardinalem & alios.

IV. Ad papam ſuper facto eodem, cum auiſamentis & inſtructione.

V. Ad patres concilii de concordia cum papa, lecta 2. Martii 1433.

VI. VII. & VIII. Ad eoſdem concilii Baſileenſis patres.

IX. Litera patens lecta in concilio anno 1333.

X. Mandatum miſſum papæ cum iuramento oratorum regis, die 7. Aprilis 1433.

XI. XII. Ad concilium cum ſaluo conductu.

XIII. De confirmatione certorum capitulorum.

Epiſtolæ diuerſorum ad concilium Baſileenſe.

I. & II. Philippi ducis Burgundiæ lectæ 9. Martii 1436. & 26. Martii 1435.

III. Caroli Franciæ regis lecta 23. Aprilis 1435.

IV. Philiberti epiſcopi Conſtantienſis & aliorum ambaſiatorum in Bohemia.

V. Archiepiſcopi Lugdunenſis ad concilium.

VI. Ambaſiatorum exiſtentium in Bohemia.

VII. Ambaſiatorum exiſtentium Nurembergæ.

VIII. Ioannis Palæologi imp. CP. ad concilium.

IX. Regis Erici Daciæ in fauorem ordinis S. Brigittæ.

X. Petri Lundenſis arch. & aliorum in fauorem dicti ordinis.

XI. Rothomagenſium.

XII. Ioannis imperatoris Græcorum.

XIII. Amedei ducis Sabaudiæ.

XIV. Philippi Mariæ Angeli ducis Mediolanenſis.

XV. Ioannis Palæologi imperatoris CP.

XVI. Ioſephi patriarchæ CP.

XVII. Conſtantini Palæologi fratris imp. CP.

XVIII. Friderici iunioris ducis Auſtriæ.

XIX. Alphonſi regis Aragonum, Siciliæque citra & vltra Pharum.

XX. Alberti ducis Auſtriæ & marchionis Morauiæ.

Epiſtolæ diuerſorum ad diuerſos de concilio Baſileenſi:

I. A Pragensibus ad consules ciuitatis Egrensis.

II. Ab iisdem ad Ioannem Nider & Ioannem Mulbrun nuncios concilii consistentes Nurembergæ.

III. Eorumdem ad consules ciuitatis Nurembergensis.

IV. Ad L. episcopum Lausanensem de conuentu Bituricensi.

V. Ad Sigismundum imperatorem Romanum.

VI. Pilznensium ad Nicolaum ordinis Minorum, de victoria Bohemorum.

VII. Ad Iulianum de interemptione Taboritarum & Orphanorum.

VIII. Cuiusdam capitanei de victis Taboritis.

IX. Bohemorum hæreticorum ad omnes fideles.

X. Consulum Egrensis ciuitatis ad Ioannem Nider & Ioannem Mulembrun.

XI. Pragensium ad eosdem concilii nuntios.

XII. Capitanei cuiusdam ad imp. de rebus Taboriticis.

XIII. Traiectensium ad suos commissarios.

XIV. & XV. Capitanei cuiusdam ad imp. de iisdem rebus Taboriticis.

XVI. Imperatoris Trapezuntini ad Eugenium papam.

XVII. Commissio imp. Græcorum facta vni ambasiatorum concilii.

XVIII. Commissio patriarchæ Constantinopolitani facta ambasiatori concilii.

XIX. Henrici Mengeri ad Iulianum card. S. Angeli.

Orationes quatuor prolixissimæ ab Henrico Canisio primum editæ.

I. Ioannis de Ragusio promotoris generalis ordinis Prædicatorum, qua respondit per octo dies in concilio Basileensi ad articulum primum Bohemorum *de communione sub vtraque specie*, propositum a Ioanne Rogkysana, 16. Ianuarii.

II. Ægidii Carlerii decani ecclesiæ Cameracensis, qua per dies quatuor in eodem concilio respondit ad articulum secundum Bohemorum *de corrigendis peccatis publicis*, quem proposuit per biduum Nicolaus Taborita.

III. Henrici Kalteisen Dominicani, professoris theologiæ

in Colonienſi academia, & hæreticæ prauitatis inquiſitoris, qua in concilio Baſileenſi anno 1433. per tres dies refutauit tertium articulum Bohemorum *de libera prædicatione verbi Dei*, quem propoſuit per biduum Vdalricus preſbyter Orphanorum.

IV. Ioannis de Polemar archidiaconi Barcinonenſis, apoſtolici palatii cauſarum auditoris, qua eodem anno & in eodem concilio refutauit quartum Bohemorum articulum *de ciuili dominio clericorum*, quem propoſuit per triduum Petrus Rayne Anglus.

1432. De aduiſamentis regi datis in conuentu *Bituricenſi* die 26. Februarii, vide Spondanum.

* In codice 363. bibliothecæ Thuanæ extant aduiſamenta 7. de conceptione B. Mariæ Virginis oblata anno 1438. deputatis a concilio Baſileenſi ad videndum, quæ in diſputationibus vtrinque fuerant allegata cum miraculis de conceptione eiuſdem beatæ Virginis Mariæ.

1435. *Rhemenſis* ſynodus celebrata feria 3. poſt feſtum beati Lucæ.

1438. Pragmatica ſanctio in conuentu *Biturigibus* in aula archiepiſcopali celebrato coram rege Carolo VII. ſancita ab epiſcopis & præſulibus regni, ac nonis Iulii in parlamenti ſenatu promulgata, teſte Roberto Gaguino ordinis S. Trinitatis, ſeu Mathurinorum, præpoſito generali. Hanc commentariis ſuis explanare aggreſſi ſunt Philippus Probus & Coſmas Guimerius. Hæc vero, demptis aliquot capitibus quæ reprobata ſunt in concilio Lateranenſi V. quod ad reliqua pæne omnia inſerta, recepta fuit ac probata in henotico, ſeu concordatis inter Leonem X. & Franciſcum I. anno 1516. Bononiæ editis, & die 14. kal. Ianuarias Romæ in publica Lateranenſis illius concilii ſeſſione approbatis, anno 4. dicti Leonis X.

* Extant quoque apud me ex codice mſ. S. Stephani Bituricenſis articuli 4. ſuper petitionibus domini papæ pro pace & vnione eccleſiæ, ſcripti Biturigis die 5. Iunii, concilio Gallicano cum rege Franciæ incipiente ibidem in veſtibulo capellæ ſacri palatii, die 4. Iunii anno 1438. Vide pag. 42. ſpeciminis nouæ bibliothecæ mſſ. librorum anno 1653. in 4° excuſi.

1438. FLORENTINVM œcumenicum, ſiue vniuerſale concilium, Ferrariæ primum exeunte hoc anno, tum anno ſequenti Florentiæ celebratum, præſente Eugenio papa IV. cum Ioanne Palæologo imperatore CP. Ioſepho patriarcha CP. pluribuſque orientis & occidentis epiſcopis (quidam 141. numerant) cuius extant acta G. & L. hoc ordine.

Quo-

Quomodo imperator Venetias ingressus sit, & Venetiis profectus sit Ferrariam.

De ingressu patriarchæ in vrbem Ferrariam.

Exhortatio patriarchæ.

Decretum Eugenii papæ IV.

Quæstio de igne purgatorio.

I. sessio patrum, qui Ferrariam conuenerunt, mensis Octobris 8. indictione 2. anni 1438. cum oratione Bessarionis Nicæni metropolitæ.

II. sessio sabbato die 11. Octobris. III. die 14. IV. die 15. V. die 16. vbi sunt recitata symbola, seu fidei confessiones sacrorum conciliorum. VI. die 20. VII. die 25. eiusdem mensis.

VIII. sessio die 1. Nouembris. IX. die 4. X. die 8. XI. die 11. XII. die 15. XIII. die 27. XIV. die 4. Decembris. XV. die 8. XVI. in qua decretum est, vt synodus Ferraria transferretur Florentiam.

De ingressu patriarchæ & imperatoris in vrbem Florentinam die 13. Februarii anni 1439.

Sessio XVII. & I. Florentiæ die 26. Februarii. XVIII. die 2. Martii. XIX. die 5. XX. die 7. XXI. die 10. XXII. die 14. XXIII. die 17. XXIV. die 21. XXV. ac postrema die 24.

Bessarionis metropolitæ Nicæni oratio dogmatica de vnione ad orientales, in 9. seu 10. capita distributa, ipsomet Bessarione interprete.

Eiusdem declaratio aliquorum, quæ in oratione dogmatica continentur, quæ Græcis notissima, Latinis ignota sunt: Latine.

Sententia patriarchæ & imperatoris Græcorum.

Extrema sententia eiusdem patriarchæ CP.

Definitio œcumenicæ synodi Florentinæ, siue literæ Eugenii papæ ad imp. & ad locatenentes patriarcharum, data Florentiæ in sessione publica synodali pridie nonas Iulii anni 1439. cum subscriptionibus.

De Armeniis, siue apocrisiariis patriarchæ Armeniorum,

qui ad imperatorem accesserunt antequam Florentia Venetias repeteret, vt eius auxilio cum ecclesia catholica pacem atque vnionem celebrarent.

Decretum Eugenii papæ IV. de vnione Armeniorum, datum Florentiæ in publica sessione synodali solenniter in ecclesia maiori, celebrata anno 1439. die 10. kalendas Decembres, pontificatus anno 9. Latine tantum: quemadmodum & litera Isaiæ archiepiscopi Hierosol. ad papam Eugenium IV.

Georgii Scholarii orationes de pace, deque ferendo patriæ auxilio, interprete Ioanne Matthæo Caryophilo.

Iosephi Methonensis episcopi apologia ad libellum Marci Eugenici metropolitæ Ephesii, eodem interprete.

Georgii Hieromonachi magni protosyncelli, & a confessionibus, qui postea creatus est patriarcha, responsio ex variis sanctorum sententiis ad epistolam Marci Ephesini, eodem interprete.

* Romæ tam typis quam impensis sacræ congregationis de propaganda fide, præter superiora edita sunt in 8° tum narratio de sancta & œcumenica synodo Florentina, contra obtrectatores illius, communi Græcorum idiomate; tum Gennadii patriarchæ CP. pro quinque capitibus concilii Florentini defensio, Latine, eademque a Ioanne Matthæo Caryophillo in vernaculam Græcorum linguam conuersa.

Eiusdem FLORENTINI *œcumenici concilii acta ab Horatio Iustiniano bibliotheca Vaticanæ custode primario collecta, disposita, & notis illustrata.*

I: pars ante aduentum Græcorum ad idem concilium.

Decretum Basileensis concilii, & bulla Eugenii papæ IV. pro translatione eiusdem concilii.

Eugenii papæ epistola ad Genuenses.

Eiusdem ad imperatorem, ad regem Franciæ, &c.

Eiusdem ad Antonium Condulmarium, galearum pontificiarum Constantinopolim mittendarum capitaneum.

Eiusdem ad Ioannem Palæologum imp. CP.

Eiusdem ad eumdem & ad Iosephum patriarcham Constantinopolitanum.

Literæ apoſtolicæ ad Marcum archiepiſcopum Tarentaſienſem, & Chriſtophorum Coronenſem epiſcopum, deſtinatos CP. oratores, &c.

Indictio concilii Ferrarienſis,cum epiſtolis ad varios ſcriptis.

Nicolai Eſtenſis marchionis Ferrariæ literæ inſtar ſalui conductus, & conuentiones cum cardinale S. Clementis, apoſtolicæ ſedis camerario.

Eugenii literæ ad Nicolaum Albergatum preſbyterum cardinalem titulo S. Crucis in Ieruſalem, quem ad inchoandum concilium, eique præſidendum deſtinauit legatum de latere.

Die 8. Ianuarii anni 1438. inchoatum a Nicolao cardinale concilium Ferrariæ.

Auiſamenta legati, & articuli, &c. necnon deputatorum, de modo conſedendi.

II. pars actorum poſt aduentum Græcorum.

Diſputationes, ſeu collationes inter Latinos & Græcos habitæ, & ab Andrea de ſancta Cruce patricio Romano, & apoſtolici conſiſtorii aduocato, conſcriptæ in modum dialogi cum Ludouico Pontano, quibus Iuſtinianus varias epiſtolas Eugenii papæ, & alia quædam intexuit.

Definitio, ſeu decretum de vnione reperitur in collatione vigeſima-ſecunda cum ſubſcriptionibus.

Philothei patriarchæ Alexandrini epiſtola ad Eugenium pap.

III. pars actorum poſt diſceſſum Græcorum Florentia.

Eugenii epiſtola ad omnes fideles.

Eiuſdem conſtitutio, quæ incipit, *Moyſes*, qua damnantur propoſitiones Baſileenſium.

De Armenorum vnione cum Latinis.

Literæ Conſtantini eorum patriarchæ.

Pauli Imperialis conſulis Caffæ ad Eugenium papam, eiuſdemque ad eum reſponſum.

Ioannis patriarchæ Iacobinorum literæ ad Eugenium pap.

Decretum pro Iacobinis, cui inſerta ſunt & decreta pro Græcis & Armenis data Florentiæ in publica ſeſſione ſynodali, in eccleſia domus S. Mariæ Nouellæ, an. 1441. pridie nonas Febr. pontificatus Eugenii anno 11. cum ſubſcriptionibus.

Eugenii literæ ad Constantinum despotum Palæologum.

Expositio oratoris Nicodemi abbatis pro Æthiopum imperatore super Æthiopibus Hierosolymis constitutis, facta in publica congregatione œcumenici concilii Florentini die sabbati 2. Septembris anni 1441. cum literis eiusdem abbatis.

Literæ aliquot Eugenii ad varios.

Translatio Florentini concilii Romam facta Florentiæ die 6. kal. Maii anni 1442. ibique in Laterano habitæ sessiones publicæ synodales, in quibus editæ de fide constitutiones pro Syris, Chaldæis & Maronitis, quæ subiiciuntur ex Vaticanis codicibus.

Bessarionis S.R.E. cardinalis ad Alexium Lascarim Philanthropinum epistola, de successu synodi Florentinæ, & de processione Spiritus sancti, ab eodem Latine reddita, & in capita decem distributa.

* Dum hæc formis exprimenda typothetæ traderentur, venit in manus meas recens ex Hollandia aduectum volumen Hagæ-Comitis in folio impressum, hoc titulo: *Vera historia vnionis non veræ inter Græcos & Latinos: siue concilii Florentini exactissima narratio, Græce scripta per Syluestrum Sguropulum magnum ecclesiarcham, atque vnum e quinque crucigeris & intimis consiliariis patriarchæ Constantinopolitani, qui concilio interfuit: transtulit in sermonem Latinum, notasque ad calcem libri adiecit serenissimi, sacratissimi, inuictissimique Caroli II. magnæ Britanniæ & Hiberniæ regis,* &c. *sacellanus domesticus seu ordinarius Robertus Creyghton,* &c. Sed quæ fides huic inscriptioni habenda sit, quamque titulus hic magnifice mentiatur, cum alia multa declarant, tum illius operis auctor atque interpres. Quis enim ille sit vere *Syluester* ac barbarus *Sguropulus*, si temporum testem historiam, si coætaneos posterioresque scriptores interroges, homo nihili, ignotus, ignobilis, qui vnus sibi testimonium dixit, illudque mendacissimum, neglectus hactenus ab eruditis, schismaticus, hæreticus, ac nationis suæ, quæ catholicam fidem cum imperatore, patriarcha, episcopis, ac principibus doctissimisque viris susceperat, hostis infensissimus illico deprehendetur. Neque alia eiusdem debet esse apud cor-

datos homines ratiọ, quam Arii, aut Philostorgii de Nicæno, Nestorii de Ephesino, Eutychetis aut Dioscori de Calchedonensi, Hieronymi Pragensis de Constantiensi, Albigensium de Lateranensibus conciliis differentium. Quis enim ignorare potest, quid in iudices, quid in aduersarios, quid in ipsos quoque interdum patronos aduocatosquê suos deblaterent, quæ crimina obiiciant, quas calumnias texant, qui causa ceciderunt rei? Tales plerique Græculi, qui Marco Ephesino antistiti ac similis farinæ contumacibus schismaticis, quam apertissimæ veritati ac catholicæ fidei adhærere maluerunt: sed de his alias conquerendi commodior occurret occasio. Ad interpretem Creyghtonum venio, cuius effrænis in ecclesiam catholicam (ex qua cum maioribus suis desertor profugit) atque efferata rabies ex hoc ipso titulo libri, quem falso dicit e veritatem amantium manibus nunquam deponendum, ex dedicatione, præfatione, ac notis manifestissime elucescit, quas spurcissimis in Romanos pontifices, cardinales, episcopos, cæterosque clericos ac laïcos, qui interfuerunt, quique secuti sunt, calumniis vsque ad nauseam tædiumque lectorum refersit. Quodque mirere magis ipsam quoque versionem ab hac hæretica lue in papam efferuescente noluit esse immunem. Consule paginam sextam: ἐν τοῖς μεγίστοις ἐτίθεντο, ὅτι νῦν τὸν τῆς νέας Ῥώμης ἀρχιεπίσκοπον πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως ὀνομάζει ὁ πάπας· καὶ ἀδελφὸν καλεῖ τοῦτον, κἀντεῦθεν ἐτεκμαίροντο ἐφίεσθαι τὸν πάπαν τῆς ἑνώσεως, καίτοιγε οὐ Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλὰ πατριάρχην τῶν Κωνσταντινουπολιτῶν αὐτὸν ἔγραψεν, ὥσπερ τοίνυν καὶ μέχρι τοῦ νῦν γράφει. ac fidem versionis examina prudens lector. *At nunc pro magnifico duxerunt, quod in Eudæmonis epistolis nouæ Romæ archiepiscopum patriarcham Constantinopolitanum disertis verbis papa nuncupet, & (in simili secum sphæra dignitatis atque eminentiæ) fratrem.* An quoties papa subiectos sibi archiepiscopos episcoposque fratres compellat, eos in simili secum sphæra dignitatis atque eminentiæ constituit? nec in Græco textu hæc reperiuntur. *Et inde coniiciebant papam vehementi concitatione flagrare pacis inter ec-*

clesias resarciendæ: quamquam inerat ambiguum, & terminus diminuens, si quis papæ verba pensiculatius ad trutinam reuocaret: nam non patriarcham Constantinopolitanum, sed Constantinopolitanorum scripsit. Omisit reddere, ὥσπερ τινῶν, καὶ μέχρι τοῦ νῦν γράφει, ac de suo interpretationem præcedentium verborum, quæ nemini cordato in mentem venire poterat, adiecit: *ciuium non ciuitatis, quasi ad* SVCCESSOREM PETRI *ius & cura loci pertineret, ad patriarcham tantum regimen populariam.* Scripsit sanctus Gregorius ad Augustinum episcopum Anglorum: quis inde nisi demens colligat ius & curam Angliæ ad papam, regimen tantum Anglorum ad Augustinum pertinuisse? καὶ ταῦτα μέν τοι ταῦτα ὡς ἐν τύπῳ καὶ ἁπλῶς.

* 1439. De *Moguntino* conuentu mense Martio huius anni, & de altero, mense Maio anni 1441. in causa Basileensium celebrato, necnon de Nuremburgensibus anni 1438. vide Spondanum, ex Patricio & Ænea Siluio.

* 1440. *Bituricensis* conuentus alter iussu Caroli VII. regis, in quo post varias altercationes auditæ sunt Eugenii papæ & Basileensium legationes, & responsum a rege die 4. nonas Septembris, statuisse se perseuerare in obedientia Eugenii pontificis, nec alium recognoscere Romanum pontificem, quam Eugenium, &c. Quæ edidi anno 1651. in miscellaneis historicis, decerpta ex historia Augustini Patricii, quam manu exaratam, atque ex bibliotheca regia depromptam alias legisse me recordor.

* Augustini Patricii Senensis historia, seu summarium actorum concilii Basileensis, conscriptum iussu Francisci cardinalis Piccolominei anno 1440. Ex illius ms. exemplari, quod extat in Vaticana bibliotheca, multa delibauit Horatius Iustinianus: nos ex regio apographo, si ita visum fuerit, integrum exhibebimus.

1440. Constitutiones synodales numero 26. Nicodemi de Scala episcopi *Frisingensis*, quarum duntaxat meminit Starouolscius.

* 1444. *Lateranense* concilium Florentia ab Eugenio Romam translatum, vt supra monuimus suo loco.

* 1445. *Rothomagense* concilium indictione 9. in manerii archiepiscopalis capella celebratum, sub Radulfo Roussselio archiep. die 15. Decemb.

* 1445. *Cantuariense* concilium, præside Ioanne de Stantford archiep.

1445. Statuta synodalia, seu cleri Leodiensis reformationes factæ die 4. mensis Iunii per Ioannem episcopum *Leodiensem*.

CCVIII.

NICOLAVS V. Sarzanensis, aliis Lucanus, dictus antea

Thomas Parentucellus, electus die 6. Martii anni 1447. sedit annis 8. & diebus 19. vsque ad diem 24. Martii, qua obiit anno 1455. imperante Frederico IV. regnante autem apud Gallos Carolo VII. cum biennio ante capta fuisset a Mahomete II. Turcarum principe vrbs CP. die 29. Maii anni 1453.

* 1448. *Andegauense* concilium, cuius summam dumtaxat ex Posseuino nostro refert Binius, ac *Turonense* vocat, cum Starouolscio aliisque breuiatoribus, celebratum fuit die 16. Iulii, præside Ioanne Bernardo Turonensi archiepiscopo. Nos integrum dabimus ex apographo R. P. Iacobi Sirmondi inter eius schedas reperto, ex quo multa licebit ediscere.

1449. *Lugdunense* concilium ad tollendum schisma Felicis V. antipapæ, & a Gallis, aliisque passim omnibus abiecti.

* 1451. *Moguntinum* concilium celebratum, præside Nicolao de Cusa S. R. E. cardinale, & per Alemanniam de latere legato.

* 1452. Constitutiones synodales Philippi de Vienna episcopi *Lingonensis*, editæ feria 4. post dominicam, misericordia Domini.

* 1452. *Coloniense* concilium celebratum, præside Nicolao de Cusa cardinale, apostolicæ sedis per Germaniam legato, & comprobante Theodorico archiepiscopo Coloniensi.

Inter opuscula aurea theologica studio Petri Corcyræi collecta G. & L. ac Romæ edita in 4° anno 1630. extat Nicolai huius papæ V. epistola ad Constantinum imp. CP. e Latino in Græcum sermonem conuersa a Theodoro Gaza Thessalonicensi.

CCIX.

CALLISTVS III. Hispanus, e regno Valentino, antea dictus Alphonsus Borgia, electus die 8. Aprilis anni 1455. sedit annis 3. mensibus 5. & diebus 29. vsque ad diem 6. Augusti anni 1458. quo obiit, sub iisdem principibus.

* 1455. Statuta synodalia Guidonis episcopi *Lingonensis* ducis & paris Franciæ, edita die 23. Aprilis huius anni. Idem quoque alia promulgauit annis 1456. 1459. 1460. 1464. & 1479.

* 1456. *Suessionense* concilium celebratum die 11. mensis Iulii, pro tollendis abusibus, præside Ioanne Iuuenale de Vrsinis arch. Rhemensi, vnde & *Rhemense* dictum reperitur. Extat in statutis Atrebatensibus pag. 173.

* 1456. *Veneticus* episcoporum in Armorica conuentus, pro leuatione corporis S. Vincentii Ferrerii anno præcedenti Romæ in sanctorum albo descripti.

* 1456. *Petricouiense* concilium, præside Ioanne Sprouuo, seu Sprouio, archiepiscopo Gneznensi.

*1457. *Auenionense* concilium pro restitutione disciplinæ ecclesiasticæ, præside Petro de Fuxo Albanensi episc. S. R. E. cardinale, archiepiscopo Arelatensi, & legato Auenionensi: de quo vide Petr. Saxium pag. 363.

*1457. *Calissiense* concilium, præside Ioanne Sprouuo arch. Gneznensi.

Hanc vero similesque synodos Polonicas si excipias, epitome conciliorum Simonis Starouolscii omnino carere poterat respublica literaria: cætera enim, aut aliunde transcripta etiam cum mendis historicis & chronologicis aberrationibus; aut si quæ ad vitas epistolasque pontificum, aut conciliorum historiam de suo adiecit, triuialia sunt, nulliusque pretii, imo & nouis deformata monstris, quæ vix debellaret Hercules ipse, tot sunt ac tanta. Quod sibi quoque dictum putet, quisquis ad hæc tractanda temporum scientiæ imperitus accesserit, vix degustatis chronologiæ atque historiæ sacræ, quæ a profana impune disiungi nequit, primoribus elementis.

CCX.

PIVS II. Senensis, dictus antea Æneas Siluius Piccolomineus, electus die 19. aut 20. Augusti anni 1458. sedit annis 5. mensibus 11. & diebus 27. vsque ad diem 16. Augusti anni 1464. quo Mantuæ obiit, sub imperatore Frederico IV. seu Pacifico, & rege Francorum Ludouico XI.

Bulla retractationum eorum omnium, quæ dudum per eum in minoribus agentem pro concilio Basileensi & contra Eugenium IV. papam scripserat, missa ad vniuersitatem Coloniensem.

*1459. Constitutiones synodales Bessarionis S. R. E. cardinalis, episcopi Tusculani, & perpetui ecclesiæ *Pampilonensis* in regno Nauarræ administratoris.

*1461. *Lancicienſe* sub Ioanne Sprouuo archiepiscopo Gneznensi.

De *Mantuano* conuentu ad bellum contra Turcas suscipiendum anno 1464. celebrato, inter concilia non adnumerando, alii plura.

CCXI.

PAVLVS II. Venetus, dictus antea Petrus Barbus, electus die 31. Augusti anni 1464. sedit annis 6. mensibus 10. & diebus 26. vsque ad diem 25. Iulii anni 1471. quo obiit, sub iisdem principibus.

*1466. *Lancicienſe* concilium, præside Ioanne Gruscinio archiepiscopo Gneznensi.

*1470. *Coloniense* concilium celebratum præside Roberto archiepiscopo.

CCXII.

SIXTVS IV. Sauonensis, dictus Franciscus e gente Ruuerea, ordinis Minorum generalis, tum cardinalis S. Petri ad vincula, electus die 9. Augusti anni 1471. sedit annis 13. & diebus 5. vsque ad diem 13. Augusti anni 1484. quo obiit, sub imperatore Frederico IV. & Gallorum rege Carolo VIII.

Decreta duo de festo conceptionis immaculatæ Virginis Mariæ, data annis 1476. & 1483.

* 1473. *Matritense* concilium, præside Roderico cardinale legato, de inscitia prauisque moribus sacerdotum Hispaniæ, vt pluribus Mariana, aliique ex eius fontibus.

1473. *Toletanum* dictum prouinciale concilium, sed in oppido *Aranda* celebratum, præside Alfonso Carrillo archiepiscopo Toletano, die 5. Decembris. Extant capitula 29. ex editione Hispanica Valerii Serenii Belgæ.

* 1474. Constitutiones Ludouici de Cuña episcopi *Burgensis*.

* 1476. *Rothomagensis* synodus die 4. Nouembris celebrata a generalibus vicariis Guillermi episcopi Ostiensis, S.R.E. cardinalis de Estouteuilla, archiepiscopi Rothomagensis.

* 1479. *Aurelianensem* episcoporum conuentum quidam ex Ioanne Mairio & Francisco Belcario referunt circa pragmaticam, vt vocant, sanctionem, qui etiam postea fuerit *Lugdunum* translatus iussu Ludouici XI. regis, sed non celebratus.

* 1481. Statuta synodalia Caroli de Nouocastro archiep. *Bisuntini*.

* 1481. Statuta synodalia Ioannis d'Orleans archiepiscopi *Tolosani*.

* 1482. Statuta synodalia Hermanni de Hassia archiep. *Coloniensis*.

* Oratio habita in synodo *Argentinensi* in præsentia episcopi & cleri, anno 1482. feria 5. post dominicam Quasimodo, per doctorem Ioannem Griler de Kersersberg. Vide pag. 376. speciminis antiq. lect.

CCXIII.

INNOCENTIVS VIII. patria Genuensis, antea dictus Ioannes Baptista Cybo, electus die 29. Augusti anni 1484. coronatus die 12. Septembris, sedit annis 7. mensibus 10. & diebus 27. vsque ad diem 25. Iulii anni 1492. quo obiit, sub imp. Frederico IV. & rege Galliæ Carolo VIII.

* 1485. *Petricoviense* concilium, præside Sbigneo Olesnicio archiepiscopo Gneznensi, die 22. Ianuarii celebratum.

* 1486. *Lambathense* concilium celebratum, præside Thoma archiepiscopo Cantuariensi & cardinale, aduersus errores Reginaldi Peacocki

episcopi Cicestrensis in Anglia, qui proiectis in ignem libris, episcopatu depositus, & in cœnobium detrusus fuit.

* 1490. Constitutiones synodales Petri de Ranchicourt episcopi *Atrebatensis.*

* 1491. aut circiter, Hermannus *Coloniensis* archiepiscopus, sacri Romani imperii per Italiam archicancellarius, princeps elector, Vvestfaliæ & Angariæ dux, legatusque natus, &c. tam per se, quam commissarios suos statuta partim noua, partim antiqua superioribus temporibus in diuersis synodis promulgata edidit ac renouauit.

* 1491. Statuta synodalia Ioannis de Ambasia episcopi *Lingonensis*, edita die Mercurii post dominicam, misericordia Domini.

1491. *Petricoviense* concilium, præside Friderico archiepiscopo Gnesnensi & cardinale, die sabbati ante festum S. Ægidii celebratum.

CCXIV.

ALEXANDER VI. Hispanus, e regno Valentiæ, Callisti III. nepos, antea dictus Rodericus Borgia, electus die 11. Augusti anni 1492. sedit annis 11. & diebus 8. vsque ad diem 18. Augusti anni 1503. quo obiit, sub Maximiliano I. & Ludouico XII.

* 1493. Statuta synodalia Ioannis Lhuillier episcopi *Meldensis.*

* 1493. Statuta synodalia Caroli de Luxemburgo episc. *Laudunensis.*

* 1495. Statuta synodalia Ioannis episcopi *Parisiensis*, die Iouis post, misericordia Domini, 7. Maii.

* 1498. Statuta synodalia Stephani de Longouico episc. *Matisconensis.*

* 1498. & 1500. Constitutiones fratris Paschalis episcopi *Burgensis.*

* 1499. Constitutiones synodales Andreæ Poperi episc. *Cabillonensis.*

XVI. Chr. sæculum. * 1502. Statuta synodalia Ioannis Millet episc. *Suessionensis.*

CCXV.

PIVS III. Senensis, dictus antea Franciscus Piccolomineus, Pii II. nepos, sedit diebus 28. a die 22. Septembris ad diem 18. Octobris anni 1503. quo migrauit e vita, sub iisdem principibus.

CCXVI.

IVLIVS II. Sauonensis Ligur, Sixti IV. nepos, antea dictus Iulianus de Ruuere, electus vel 31. Octob. vel kal. Nou. 1503. sedit annis 9. mensibus 3. diebus 21. vsque ad diem Lunæ 26. Februarii anni 1513. quo obiit, paucis diebus post sessionem V. concilii V. Lateranensis, sub iisdem principibus.

* 1506. *Lancicienſe* concilium, præſide Andrea Roſeo de Boryſzenice archiepiſcopo Gneznenſi, in feſto S. Matthæi celebratum.

* 1506. Statuta ſynodalia Georgii de Ambaſia S.R.E. cardinalis, ſedis apoſtolicæ legati, archiepiſcopi *Rothomagenſis*.

* 1510. Statuta ſynodalia Arturi Fillion epiſcopi *Siluanectenſis*.

1510. Statuta ſynodalia Caroli Dominici de Caretto cardinalis Finarii & archiepiſcopi *Rhemenſis*.

1510. Statuta ſynodalia Iacobi de Ambaſia epiſcopi *Claromontani*.

* 1510. *Turonenſis* conuentus epiſcoporum Galliæ, pluriumque theologiæ ac iuris canonici doctorum, quod conciliabulum vocat Binius, non ſecus ac ſequens, *Piſanum*, anno ſequenti 1511. in Italia habitum, cuius acta & apologiam dolemus ab hæreticis & ſchiſmaticis hominibus fuiſſe collecta, & in lucem emiſſa anno 1612. in 4° non adſcripto auctoris neque typog. nomine; (perſonarus quippe Melchior Mondier Caluin. fuit) vt apparet tum ex aliis, tum maxime ex dialogo Iulius inſcripto, atque ex poſtremo epigrammate, in quibus pura puta cernitur impietas, ac rerum diuinarum profanatio, germanuſque, vt ita loquar, atheiſmus. Nos inſtar ſani medici illa recentiorum nouatorum nefanda additamenta reſecabimus, & ſincera ipſa acta, quemadmodum in aliis, aut omnino, aut in quibuſdam capitibus a S. R. E. reprobatis præſtitere Surius, Binius, Baronius, Raynaldus, aliique, bona fide repræſentabuntur. Ludouicus XII. rex in mandato ſuo anno 1513. vocat prætenſum concilium, nec vllum ei fauorem aut aſſiſtentiam præbere vult, eiuſque reliquias Lugduni perſiſtentes eiecit, &c. vt nihil de Franciſco I. dicam. Quis autem fuerit auctor apologiæ pro Piſanis cardinalibus, cuius ſummam alii exhibent, conabimur inueſtigare.

* 1511. Iniunctiones factæ ſacerdotibus curam animarum habentibus in diœceſi *Meldenſi* per Ludouicum de Pinelle epiſcopum, die 18. Sept.

* 1512. Statuta ſynodalia Philippi de Vbertetein archiepiſcopi *Colonienſis*. Item annis 1513. 1515. 1516. 1528. 1529. & 1535.

1512. LATERANENSE V. œcumenicum ſeu vniuerſale XVII. ſub ſummis pontificibus Iulio II. ac Leone X. cum epiſcopis 114. ac plurimis abbatibus doctoribuſque, inchoatum die 10. Maii anni 1511. ſeu potius die 3. Maii anni 1512. indictione 15. abſolutum anno duntaxat 1518. die 16. Martii.

Præcedit bulla Leonis X. data 25. Maii 1521.

Antonii de Monte card. S. Praxedis ad Leonem X. epiſtola.

Summarium, ſiue rubrica concilii Lateranenſis per ſingulas ſeſſiones.

Acta concilii a die Lunæ 3. Maii.

Epistola Iacobi Sadoleti ad Petrum Bembum.

Oratio I. habita per Ægidium Viterbiensem ordinis Aug. generalem, die 5. nonas Maias 1512. in æde Lateranensi.

I. sessio die Lunæ 10. Maii, in qua nomina præsentium, & bulla indictionis concilii per Iulium papam, ac prorogationis eiusdem per eumdem.

Thomæ Nigri ad M. Marullum nobilem Spalatensem epist.

Oratio Bernardi Zani archiepiscopi Spalatensis præsente Iulio habita.

II. sessio 17. die mensis eiusdem Maii.

Ferdinandi Aragoniæ regis mandatum.

Bulla secundæ sessionis cum prorogatione sessionis propter aduentum Gurcensis.

Epistola procuratoris ordinis Prædicatorum ad Thomam cardinalem Strigoniensem.

Oratio Thomæ de Vio Caietani ordinis Prædicatorum generalis habita die 17. kal. Iunii 1512.

III. sessio die Veneris 3. Decembris.

Maximiliani imp. mandatum, cum schedula lecta per Gurcensem.

Bulla tertiæ sessionis concilii Lateranensis.

Alexii episcopi Melfitani epistola ad Iulium II.

Eiusdem oratio habita in tertia sessione iussu Iulii II. papæ.

IV. sessio die 10. Decembris.

Mandatum Lauredani ducis Venetiarum.

Literæ Ludouici XI. regis Franciæ ad Pium II. abrogatoriæ pragmaticæ sanctionis, cum monitorio contra eam, & alia eiusdem rationis.

Bulla secunda sessionis quartæ.

Oratio Christophori Marcelli habita in quarta sessione.

V. sessio indict. 1. die Mercurii 16. Februarii 1513.

Mandatum Lucensium missum ad concilium.

Bulla innouationis & confirmationis constitutionis contra simoniacam prauitatem in electione pontificis non committendam.

Tenor orationis habitæ in quinta sessione per Ioannem Mariam de Monte archiepiscopum Sipontinum.

CCXVII.

Leo X. Florentinus, dictus antea Ioannes de Medicibus, Laurentii filius, electus die Veneris 11. Martii anni 1513. & die sabbathi 19. coronatus, sedit annis 8. & diebus 20. vsque ad kal. Decembris anni 1521. quo die obiit, sub Carolo V. & Francisco I.

1513. Idem Lateranense V. concilium sub eodem continuatum & terminatum est per sessiones septem a sexta ad duodecimam.

Bulla prorogationis sextæ sessionis.

VI. sessio die 27. Aprilis.

Mandatum Florentinorum.

Prorogatio septimæ sessionis.

Oratio Simonis Bengnii ep. Modrusiensis in VI. sessione.

VII. sessio die 17. Iunii.

Mandata regis Poloniæ, ducis Mediolani, marchionis Mantuæ, ducum Mazouiæ.

Baltassaris del Rio epistola ad Ferdinandum regem, eiusque oratio.

VIII. sessio die 19. Decembris.

Mandatum Ludouici XII. regis Francorum, ducis Mediolani, & domini Genuæ, &c. & ne procedatur in facto pragmaticæ sanctionis, Gallicana ecclesia, procuratoribus & deputatis regis non auditis.

Mandatum Ioachimi marchionis Brandeburgensis.

Mandatum Guillelmi marchionis Montisferrati.

Oratio Ioannis Baptistæ Garghæ, Senensis, equitis Hierosolymitani, habita coram Leone X. in VIII. sessione, 14. kal. Ianuarii 1513.

IX. sessio die 5. Maii 1514.

Mandatum Emanuelis regis Portugalliæ.

Excusatio prælatorum Gallicorum.

Bulla reformationis curiæ, & de cardinalibus.

Oratio Antonii Puccii habita in nona ſeſſione, 3. nonas Maii anni 1514.

X. ſeſſio die 4. Maii 1515. indict. 3.

Lectæ vt in aliis plures ſchedulæ, ſeu bullæ Leonis X.

Ludouici Forbini, domini de Soleriis, oratoris regis Chriſtianiſſimi ſchedula oblata Leoni X.

Orario Stephani archiepiſcopi Patracenſis, & epiſcopi Torcellani habita in X. ſeſſione, die 4. Maii 1515.

Mandatum Caroli ducis Sabaudiæ.

Congregatio generalis pro diſcuſſione eorum, quæ tractanda ſunt in vndecima ſeſſione ſequenti.

XI. ſeſſio die 19. Decembris 1516.

Mandatum patriarchæ Maronitarum montis Libani.

A Maximo epiſcopo Iſernienſi lecta ſchedula, in qua continebantur concordata cum Chriſtianiſsimo rege: Leo epiſcopus, &c. Diuina diſponente clementia, &c. Ea vero concordata de nominatione regia ad epiſcopatus, abbatias, & pleraque alia beneficia, deque pluribus aliis ad diſciplinam eccleſiaſticam ſpectantibus, inter Leonem X. & Franciſcum I. Francorum regem facta eodem anno Bononiæ, cum Romæ, vt vidimus, lecta & probata, de præcepto eiuſdem regis iteratis vicibus facto relata fuerunt in acta curiæ Pariſienſis die 22. Martii anno Domini 1517. more Gallico, vel 1518. vt modo putamus cum Romanis. Quæ a nobis preſsius explicanda fuere, quod in iis Laur. Bochellus, aliique peccauerint.

Prorogatio ſeſsionis XII.

XII. ſeſsio die 16. Martii anni 1517. indict. 5.

Literæ Maximiliani imp.

Maximi Coruini epiſcopi Iſernienſis oratio coram Leone X. in 12. ſeſsione habita.

* 1514. *Rothomagenſe* concilium hoc anno celebratum dicitur, præſide Georgio de Ambaſia huius nominis II. archiepiſcopo, cardinale titulo SS. Marcellini & Petri. Verum alii prouincialem hanc ſynodum differunt in annum circiter 1522. teſtanturque acta eius in mſſ. membranis aſſeruari.

* 1514. Conſtitutiones ſynodales Ludouici Roborei ep. *Taurinenſis*,

* 1514. Statuta synodalia Stephani Poncherii episcopi *Parisiensis*.

* 1515. Constitutiones synodales Antonii Boerii archiepiscopi patriarchæ *Bituricensis*, Aquitaniæ primatis, ex veteri codice, die 21. Februarii anni, more Gallicano, 1515. impresso typis Ascensianis, a nobis sub finem tomi II. bibliothecæ mss. librorum publicatæ.

* 1515. Statuta synodalia antiqua innouata, reformata & aucta ab Hugone de Hazardis episcopo *Tullensi*.

* 1516. De concordatis inter Leonem X. papam, & regem Franciæ Franciscum I. iam supra diximus.

* 1517. *Florentinum* prouinciale concilium, præside Iulio de Medicis cardinale archiepiscopo, approbatum a Leone X.

* 1520. Statuta synodalia Ludouici episcopi *Tornacensis*.

1520. Bulla apostolica Leonis X. papæ contra errores Martini Lutheri & sequacium, data apud S. Petrum 17. kal: Iulii, pontificatus octauo.

CCXVIII.

HADRIANVS VI. Vltraiectensis, Caroli V. præceptor, cardinalis Dertusanus, electus absens die 9. Ianuarii anni 1522. sedit anno vno, mensibus 8. & diebus 6. vsque ad diem 14. Septembris anni 1523. qua obiit, sub iisdem principibus.

* 1523. *Lanciciense* concilium, præside Ioanne Laski archiepiscopo Gneznensi. aAlii collocant anno præcedenti.

Breue Hadriani papæ VI. ad Fredericum Saxoniæ ducem, aduersus Martinum Lutherum.

Eiusdem breue ad inquisitorem Comensem.

CCXIX.

CLEMENS VII. Florentinus, archiepiscopus, Iulius Medices antea dictus, Leonis X. ex eadem gente patruelis, cardinalis S. Laurentii in Damaso, electus die 29. Nouembris anni 1523. sedit annis 10. & diebus 7. vsque ad diem 26. Septembris anni 1534. quo obiit, sub iisdem principibus.

1524. Constitutio Ratisbonæ nonis Iulii edita, ad remouendos abusus: siue ordinationes 35. ad cleri vitam reformandam, per Laurentium tituli S. Anastasiæ presbyterum cardinalem Campegium ad Germaniam, &c. de latere legatum.

* 1524. Statuta synodalia Stephani Poncherii archiepiscopi *Senonensis*, die Martis ante festum pentecostes.

* 1525. Constitutiones synodales Ioannis d'Orleans cardinalis de Longauilla, episcopi *Aurelianensis*.

* 1526. Constitutiones synodales Ludouici Guillarti episcopi *Carnotensis*, feria 4. post festum S. Lucæ, & aliis etiam annis.

* 1527. *Lancicìense* concilium contra Lutheranam sectam, præside Ioanne Lascio archiepiscopo Gneznensi.

1528. *Parisiense*, quod passim apud Binium aliosque *Senonense* dicitur, inchoatum Lutetiæ, vt habent acta, a die 3. Februarii anni 1527. more Gallico, ad diem 9. Octobris anni 1528. præside Antonio a Prato, titulo S. Anastasiæ presbytero cardinale, Senonensi archiepiscopo & episcopo Albiensi, Franciæ cancellario, aduersum Lutheri similiumque hæreticorum impia dogmata, ac pro reformatione ecclesiæ. Post præfationem curiosis lectoribus sæpius legendam, in qua nouatorum, schismaticorum atque hæreticorum mores graphice depinguntur, sequitur I. generale decretum, continens hæreseon tum pullulantium species, & detestationem; modum iudicandi, ac discernendi hæreticos ac relapsos, formam & ordinem procedendi contra eosdem; eorumdem etiam acerbas pœnas, ac demum exhortationem ad principes potestatesque sæculares de illis profligandis & exterminandis. II. decreta fidei numero 16. cum annotationibus aliquot errorum iam olim damnatorum, & tunc repullulantium. III. confutationes seu decreta morum numero 40. cum postrema conclusione.

* 1529. seu potius 1530. Statuta synodalia ciuitatis & diœcesis Trecensis, impressa ex ordinatione Odoardi Hennequin episcopi *Trecensis*, cum commentariis Ioannis Coleti officialis, e siluis Romiliacis oriundi.

* 1530. *Petricouiense* concilium præside Ioanne Lascio, vel, vt alii, minus recte, Petro Gamrato archiepiscopo Gneznensi.

* 1530. Statuta synodalia Guillelmi de Prato episcopi *Claromontani*.

* 1531. Statuta synodalia Ioannis le Veneur cardinalis & episcopi *Lexouiensis*.

* 1531. Constitutiones Symphoriani de Boulioulo siue Bullione, episcopi *Suessionensis*.

* 1531. Synodus diœcesana *Pampilonensis* Alexandri cardinalis de Cæsarinis, in qua constitutiones Arnaldi de Puysna & Bessarionis comprobatæ.

* 1532. aut, vt alii, præcedenti, *Petricouiense* concilium præside Matthia Drzeuicio archiepiscopo Gneznensi. Addit & alia Starouolscius, sed hoc præsertim loco perturbatissimæ sunt eius chronologicæ rationes.

* 1533. *Viennense* concilium, præside Petro Palmerio metropolitano, pro disciplina ecclesiastica.

* Breue Clementis VII. papæ ad Franciscum I. Francorum regem Christianissimum, datum 2. Ianuarii anni 1533. pro indictione concilii generalis in Italia, cum responso eiusdem regis dato 17. Febr. eiusdem anni.

CCXX.

PAVLVS III. Romanus, antea dictus Alexander Farnesius, cardinalis Ostiensis, electus die 13. Octobris, & 3. Nouembris anni 1534. coronatus, sedit an. 15. & diebus 28. vsque ad diem 10. Nou. anni 1549. quo obiit, sub Carolo V. & Henrico II.

* 1535. Statuta synodalia Claudii de Longouico cardinalis titulo sanctæ Agnetis in agone, vulgo de Giury nuncupati, episcopi & ducis *Lingonensis*, paris Franciæ.

* 1535. Constitutiones synodales Augustini Zaneti, episcopi Sebastensis, vicarii & suffraganei generalis Laurentii cardinalis Campegii, episcopi Prænestini, ecclesiæ *Bononiensis* perpetui administratoris & principis.

1536. *Coloniense* I. concilium prouinciale celebratum, præside Hermanno archiepiscopo, qui postea lapsus est in hæresim. Extat diuisum in partes duodecim, quarum singulæ plures titulos continent pro reformatione clericorum & ceremoniarum ecclesiæ.

* 1537. Statuta synodalia Guillelmi de Prato episcopi *Claromontani*.

* 1537. Statuta synodalia Antonii de la Barre archiepiscopi *Turonensis*.

* 1539. Statuta synodalia Valentini episcopi *Hildeseimensis*, die Lunæ post dominicam Lætare, quæ fuit 17. mensis Martii.

1539. *Petricoviense* concilium Ioanne Latalscio archiepiscopo Gneznensi præside, pro reformatione morum & disciplina cleri.

1540. *Petricouiense* concilium, Petro Gamrato archiepisc. Gneznensi præside, pro cleri reformatione, & libertate ecclesiastica conseruanda.

* 1540. Constitutiones synodales Ioannis le Veneur episcopi *Lexouiensis*, S.R.E. cardinalis, & magni Franciæ eleemosynarii.

* 1541. Statuta synodalia Iuliani de Soderinis episcopi *Santonensis*.

* 1542. Constitutiones synodales Ioannis Matthæi Giberti episcopi *Veronensis*, legati apostolici, ab Augustino Valerio cardinale episcopo Veronensi recognitæ, notationibus illustratæ, atque ad concilii Tridentini decreta reuocatæ anno 1589.

* 1542. vel, quemadmodum in epitome Starouolscii leges, 1544. *Petricouiense* concilium, præside Petro Gamrato archiepiscopo Gneznensi, pro defensione iurium ecclesiasticorum hæresi Lutherana insurgente celebratum.

1545. & sequentibus annis aliquot, vsque ad annum 1563. TRIDENTINVM concilium œcumenicum & vniuersale sub tribus pontificibus maximis Paulo III. Iulio III. & Pio IV. celebratum, aduersus Martini Lutheri, eiusque sequacium a catholica maiorum suorum fide apostatarum detestandas hæ-

reſes toto fere ſeptentrione ebullientes, & pro reformatione morum cleri ac populi chriſtiani eccleſiæ catholicæ imperio obtemperantis. Hoc vero a principio ad finem vſque vno tenore decurremus ab anno 1545. ad 1563.

Bulla indictionis data Romæ anno 1542. die 11. kal. Iunii, anno pontificatus Pauli III. octauo.

I. ſeſſio celebrata die 13. Decembris anni 1545. indictione 3. dominica tertia aduentus, præſidentibus Ioanne Maria de Monte, Marcello Ceruino, & Reginaldo Polo cardinalibus. Nomina prælatorum qui adfuerunt, & ad eos admonitio atque hortatio legatorum ſedis apoſtolicæ, lecta in I. ſeſſione.

II. ſeſsio celebrata die Iouis 7. Ianuarii, indictione 4. anno 1546. III. ſeſsio die 4. Febr. IV. die 8. Aprilis, qua decretum de canonicis ſcripturis promulgatum. V. die 17. Iunii, in qua decretum de peccato originali, cum capitibus duobus de reformatione. VI. die 13. Ianuarii anni 1547. Decreti de iuſtificatione capita ſexdecim cum canonibus triginta tribus. Decreti de reformatione capita quinque. VII. die 3. Martii. Decreti de ſacramentis eccleſiæ canones tredecim, de baptiſmo quatuordecim, & de confirmatione tres. Decreti de reformatione capita quindecim, cum bulla facultatis transferendi concilii. VIII. die 11. Martii, in qua decreta eſt tranſlatio.

IX. ſeſsio celebrata Bononiæ die 21. Aprilis, in qua decreta prorogatio. X. in eadem vrbe die 2. Iunii, decreta iterum prorogatio. XI. in eadem vrbe die 14. Septembris, in qua decreta etiam prorogatio.

Bulla reſumptionis concilii Tridentini ſub Iulio III. data 18. kal. Decembris anno 1550. pontificatus anno primo.

Eiuſdem mandatum in reductione concilii ad vrbem Tridentinam ad legatos Marcellum cardinalem, Sebaſtianum Pighium archiepiſcopum Sipontinum, & Aloyſium Lipomanum epiſcopum Veronenſem.

Mandatum Caroli V. imperatoris, cum oratione oratoris imperatoris poſt præſentationem ſui mandati.

XII. ſeſsio die 1. Septembris 1551. in qua decreta proro-

gatio XIII. die 11. Octobris. Decreti de sanctissimo eucharistiæ sacramento capita octo, cum canonibus vndecim: & decreti de reformatione capita octo, cum decreto prorogationis definitionis quatuor articulorum de sacramento eucharistiæ, & salui conductus protestantibus dandi, cuius sequitur forma. XIV. sessio die 25. Nouembris 1551. doctrinæ de pœnitentiæ sacramento capita nouem, & de sacramento extremæ vnctionis capita tria, cum canonibus quindecim de pœnitentia, & quatuor de extrema vnctione. Decreti de reformatione capita quatuordecim. In XV. sessione die 25. Ianuarii anni 1552. decreta prorogatio, cum protestatione synodi, anteaquam protestantes audirentur, acta, & saluo conductu. In XVI. die 18. Aprilis decreta fuit suspensio concilii ob tumultus & bella.

Bulla celebrationis concilii Tridentini sub Pio IV. pontifice maximo, data Romæ 3. kal. Decembris anno 1560.

Breue Pii IV. super ordine sedendi in concilio, non habita ratione dignitatis primatialis: cum declaratione legatorum super illo decreto.

XVII. sessio die 18. Ianuarii anno 1562. in qua emanauit decretum de celebrando concilio, & indictio futuræ sessionis. XVIII. die 26. Februarii, in qua decretum de librorum delectu, & omnibus ad concilium fide publica inuitandis, cum saluo conductu concesso Germanicæ nationi in congregatione generali die 4. Martii 1562. & extensione ad alias nationes. XIX. die 14. Maii, in qua decreta prorogatio. XX. in qua iterum decreta prorogatio. XXI. die 16. Iulii celebrata: doctrinæ de communione sub vtraque specie & paruulorum capita quatuor cum totidem canonibus: decreti vero de reformatione capita nouem. XXII. die 17. Septembris: doctrinæ de sacrificio missæ capita nouem cum canonibus totidem: & decreta de obseruandis & euitandis in celebratione missæ: decreti autem de reformatione capita vndecim, cum decreto super petitione concessionis calicis.

XXIII. die 15. Ianuarii anni 1563. doctrinæ de sacramento ordinis capita quatuor, cum canonibus octo: decreti vero

de reformatione capita octodecim. XXIV. die 11. Nouembris eiusdem anni 1563. doctrina de sacramento matrimonii cum canonibus duodecim, & decreti de matrimonio capitibus decem: decreti vero de reformatione capita sunt 21. XXV. sessio & vltima die 4. Decembris eiusdem anni, in qua decretum de purgatorio, de inuocatione, veneratione, reliquiis sanctorum, & sacris imaginibus, cum reformationis de regularibus & monialibus capitibus viginti duobus, & decreti de reformatione capitibus vno & viginti. In continuatione sessionis die sequenti 5. Decembris habita decretum de indulgentiis, de delectu ciborum, ieiuniis & diebus festis, de indice librorum, catechismo, breuiario & missali, de loco oratorum, de recipiendis & obseruandis decretis concilii, iisque recitandis, quæ sub Paulo III. & Iulio III. statuta & definita sunt, de fine concilii, & confirmatione petenda a summo pontifice, cum acclamationibus patrum in fine concilii, quibus præiuit illustrissimus cardinalis a Lotharingia.

Sequuntur I. nomina, cognomina, patriæ, & dignitates legatorum & aliorum patrum; item oratorum & theologorum, qui ad Tridentinam synodum conuenerunt sub Pio IV. II. confirmatio concilii, cum bulla Pii IV. papæ super eadem confirmatione, data 7. kalendas Februarii anni 1564. III. bulla eiusdem Pii IV. super declaratione temporis ad obseruanda decreta sacri œcumenici & generalis concilii Tridentini, data Romæ 15. kal. Augusti anni 1564. pontificatus anno quinto.

* Hic vero mirari satis nequeo cur Surius, Binius, aliique, qui tanto labore tantaque diligentia conquisierunt ac scrutati sunt omnia, quæ ad historiam aliorum conciliorum, præcipue generalium, pertinent; vt ex orationibus quatuor in vno concilio Basileensi recitatis integrum volumen obtulerint lectoribus, cum appendice innumerabilium epistolarum, literarum, tractatuum, apologiarum, responsionum, confirmationum, orationum, sermonum, &c. in vnico, eoque postremo, concilio Tridentino exornando, tanquam inertes poëtæ in extremo actu, defecerint, lectoresque ieiunos hiantes-

que dimiserint. Ego sane, ne quid mihi merito obiici possit, conabor in hoc saltem specimine promptuarij nostri synodici corollarium attexere. In tres illud quatuorve partes distribuere potuissem, nisi satius visum fuisset editionem Louaniensem anno 1567. in folio apud Petrum Zangrium Tiletanum, cum priuilegio regio & approbatione Cornelii Iansenii tunc sacræ theologiæ doctoris, postea Gandauensis episcopi excusam, κατὰ πόδας sequi, seruato fere semper vbique temporum ordine, atque orationes, epistolas, acta, apologias, similiaque, quæ desunt, & a nobis hinc inde varia bibliothecarum nostratium loculamenta rimantibus detecta sunt hactenus ac deprehensa, asteriscis atque Italico charactere ab aliis seiuncta designare, vt ii qui illa aliave nobis indicta ignotaque possident, vel verbulo saltem commonefaciant, ne, quantum fieri poterit, in amplissima nostra collectione quippiam alicuius saltem momenti desiderari possit.

Index eorum, quæ continet editio Louaniensis: desunt vero in Suriana, Biniana, Regia.

* Post indicem alphabeticum, quem solum iste liber exhibet, omisso chronologico, qui a nobis modo repræsentabitur in gratiam lectorum veritatis historicæ amantium, occurrit primo loco:

Admonitio atque hortatio legatorum sedis apostolicæ ad patres in concilio Tridentino, lecta in prima sessione, D. Paulo III. pontifice maximo, anno MDXLV. pag. 1. tum deinde:

Concio fratris *Dominici Soto*, Segobiensis, theologi, ordinis Prædicatorum, de extremo iudicio, quod euangelium prima dominica aduentus missali Romano legitur, ad legatos & synodum, eadem die Tridenti habita. pag. 6.

Oratio R. P. D. *Cornelii Mussi*, episcopi Bitontini, ordinis Minorum, tertia dominica aduentus in concilio Tridentino habita. pag. 12.

Oratio ad patres in concilio Tridentino habita a reuerendo patre fratre *Antonio Marinario*, Carmelitano, quarta dominica aduentus. pag. 18.

De Christiana professione oratio, & ad sanctissimum magni illius præcursoris seruatoris nostri IESV CHRISTI imitandum exemplar, in tertia aduentus dominica MDLI. vero Christiano a sancta ecclesia propositum & recitatum, humilis & pia hortatio ab Augustinensis familiæ ordinis eremitarum religioso habita, fratre *Leonardo Aretino*. pag. 71.

Fratris *Mariani Rocha*, Feltrensis, ordinis eremitarum sancti Augustini, prioris monasterii diui Marci de Tridento, ac theologorum minimi, oratio ad patres habita in concilio Tridentino, dominica tertia quadragesimæ MDLII. pag. 75.

Oratio apud illustrissimum cardinalem Crescentium in concilio Tridentino legatum, plena episcoporum concione habita per reuerendum dominum *Paulum Passotam*, sacræ theologiæ professorem. pag. 80.

Oratio de circumcisione Domini habita in concilio œcumenico Tridentino, anno Domini MDLII. per fratrem *Euerhardum Billicum*, Coloniensem, theologum, fratrum Carmelitarum inferioris Germaniæ prouincialem. pag. 82.

Oratio *Francisci Heredia*, doctoris theologi, eleemosynarii & concionatoris cathedralis ecclesiæ Tirasonensis, in solenni die omnium sanctorum ad patres habita in concilio Tridentino, anno MDLII. pag. 95.

Sententia venerabilis domini *Ioannis Hasselani*, sacræ theologiæ in academia Louaniensi quondam professoris, super facto Nectarii episcopi Constantinopolitani circa sublationem confessionis, præsidentibus concilii Tridentini exhibita, ac nunquam antehac edita. pag. 105.

Ex actis concilii Tridentini Christianorum principum ad sacrum concilium literæ & mandata, legatorumque ab iisdem missorum habitæ orationes, vna cum sanctæ ipsius synodi responsionibus, *Pio* IV. pontifice maximo, & Ferdinando I. Cæsare augusto. pag. 113.

Mandatum *Ferdinandi* imperatoris electi, in personam sui oratoris pro regno Hungariæ exhibitum die 24. Februarii anni MDLXII. in congregatione generali, & in sessione secunda, die 26. dicti mensis. pag. 114.

Mandatum inuictissimi *Ferdinandi*, tanquam imperatoris electi, & regis Bohemiæ, & archiducis Austriæ, in personam suorum oratorum exhibitum in sessione secunda Tridentina sub Pio IV. pag. 115.

Literæ *Ferdinandi* imperatoris electi, quibus constituit oratorem in concilio vti rex Hungariæ, exhibitæ in generali congregatione, die 6. Februarii MDLXII. pag. 116.

Oratio habita a reuerendissimo D. *Georgio Draskouitio*, episcopo Quinqueeclesiensi, augustissimi D. Ferdinandi Romanorum imperatoris electi, &c. consiliario, & pro regno Hungariæ oratore, Tridenti in generali congregatione, die 24. Februarii MDLXII. pag 117. cum responsis synodi. pag. 119.

Comparitio oratoris *Sebastiani* Portugalliæ regis. Literæ Sebastiani regis Portugalliæ ad concilium Tridentinum exhibitæ per eius oratorem, die 9. Februarii MDLXII. in congregatione generali, & postea in sessione secunda, die 26. dicti mensis. Mandatum Sebastiani regis Portugalliæ in personam sui oratoris in concilio Tridentino, in eius comparitione in generali congregatione, 9. Februarii, & in sessione secunda die 26. dicti mensis MDLXII. Oratio habita serenissimi Portugalliæ Algarbiorumque regis Sebastiani nomine, in concilio Tridentino, die 9. Februarii MDLXII. Responsum sanctæ synodi datum illustrissimo oratori serenissimi regis Portugalliæ in eius comparitione, die 9. Februarii MDLXII. & in secunda sessione, 26. eiusdem mensis. a pag. 120.

Comparitio oratoris *Philippi* Hispaniarum, &c. regis catholici. Mandatum in personam sui oratoris in concilio Tridentino exhibitum die 16. Martii MDLXII. & in sessione tertia die 14. Maii. *Galeatii Brugora*, patricii Mediolanensis, & regii fisci patroni, oratio habita Tridenti in concilio patrum, nomine illustrissimi & excellentissimi *Dauali*, marchionis Piscariæ, regis catholici oratoris, die 16. Martii MDLXII. Responsum sanctæ synodi in admissione oratoris Philippi Hispaniarum regis catholici. a pag. 124.

Comparitio oratoris *Cosmi* ducis Florentiæ & Senarum. Literæ ducis Florentiæ ad generosissimos legatos exhibitæ per eius

eius oratorem die 16. Martii MDLXII. Mandatum illustrissimi D. Cosmi Medices, Florentiæ & Senarum ducis, in personam sui oratoris, in sessione tertia itidem, 14. Maii MDLXII. Oratio habita a magnifico D. *Ioanne Strozzio*, oratore illustrissimi Cosmi Medicis, ducis Florentiæ & Senarum, in eius comparitione die 16. Martii MDLXII. cum responso synodi. a pag. 128.

Comparitio oratorum reipublicæ *Venetorum*. Literæ reipublicæ Venetorum ad sacrum concilium exhibitæ ab eius oratoribus die 25. Aprilis MDLXII. in congregatione generali, & in sessione tertia die 14. Maii. Mandatum & responsum. a pag. 132.

Protestatio facta ab illustrissimo D. comite *de Luna*, oratore *Philippi* regis catholici, in eius prima comparitione in generali congregatione die 21. Maii MDLXIII. super præcedentia, quam sibi deberi proximam oratoribus regis Romanorum adserit. pag. 134.

Responsum oratorum christianissimi regis ad protestationem oratorum regis catholici super præcedentia in generali congregatione, die 21. Maii MDLXIII. pag. 135.

Mandatum *Philippi* regis catholici exhibitum ab illustrissimo D. comite *a Luna* eius oratore in generali congregatione, die 21. Maii MDLXIII. pag. 136.

Petri Fontidonii Segouiensis, doctoris theologi, oratio habita ad patres in sacro concilio Tridentino, nomine illustrissimi viri D. *Claudii Fernandes Quignonii*, melius forte Hernandes Vegil de Quignones, comitis Lunensis, regis catholici oratoris, die 21. Maii MDLXIII. pag. 137. cum responso synodi. pag. 143.

Comparitio oratorum *Caroli* IX. regis christianissimi die 26. Maii anni MDLXII. quæ præcedere debuerat comparitionem oratoris regis catholici, si Louanienses rectam temporum rationem, vt exigebat historicæ narrationis non fucata veritas, seruare voluissent.

Literæ *Caroli* christianissimi Gallorum regis exhibitæ ab eius oratoribus die 26. Maii in generali congregatione, &

postea in sessione quarta die 4. Iunii anni MDLXII. pag. 144:

Oratio habita a *Guidone Fabro* oratore Caroli Gallorum regis christianissimi, in generali congregatione, die 26. Maii MDLXII. pag. 145.

Responsum sanctæ synodi in admissione oratorum regis christianissimi, datum in sessione quarta sacri concilii Tridentini, sub S. D. N. Pio papa IV. die 4. Iunii MDLXII. pag. 147.

Literæ Caroli christianissimi regis Francorum exhibitæ patribus ab illustrissimo & reuerendissimo principe V. D. *Carolo cardinale a Lotharingia* in generali congregatione œcumenici Tridentini concilii, die 23. Nouembris MDLXII. pag. 148.

Oratio illustrissimi & reuerendissimi domini *Caroli cardinalis a Lotharingia*, habita in sacrosancto œcumenico concilio Tridentino die 23. Nouembris MDLXII. In fine additur eum Tridentum appulisse cum nouem episcopis & quatuor abbatibus mense Nouembri anno MDLXII. nomine ecclesiarum Galliæ. a pag. 149.

Ex hac oratione Caroli Lotharingi abstergebimus quædam menda, quæ ex hac Louaniensi contraxit etiam editio Parisiensis Puteanorum fratrum in 4° anno 1654. *toto* huic nostro malo, pro *tanto*; huc *vos* maiorum, pro *nos*; summa *modestia*, pro *molestia*; ac *si* vnum, pro ac *sic*: & omissa nonnulla restituemus.

Oratio habita a domino *Renaldo*, corrige *Arnaldo*, *Ferrerio*, præsidente in parlamento Parisiensi, oratore Caroli Galliarum regis christianissimi, in generali congregatione, die 24. Nouembris MDLXII. pag. 159.

Responsum habitum sanctæ synodi nomine, a reuerendissimo D. *Mutio Calino* archiepiscopo Iachensi (Zarensi) illustrissimo cardinali a Lotharingia, ac christianissimi regis oratoribus in generali congregatione, die 23. Nou. MDLXII. pag. 152.

Comparitio oratorum septem cantonum Heluetiorum catholicorum, & cleri eorumdem. Literæ septem cantonum Heluetiorum catholicorum exhibitæ in sessione quarta sacri

concilii Tridentini, ſub Pio IV. die 4. Iunii MDLXII. Mandatum exhibitum ſeſſione quarta ſub Pio IV. cum mandato prælatorum & cleri eorumdem ſeptem cantonum Heluetiorum catholicorum eadem ſeſſione exhibito, & oratione habita a reuerendo patre *Adamantio* (*Diamante*,) ordinis eremitarum S. Auguſtini, nomine oratoris ſeptem cantonum Heluetiorum catholicorum, in eius comparitione, ac reſponſo ſanctæ ſynodi, die 20. Martii MDLXII. a pag. 153.

Comparitio oratoris *Sigiſmundi* regis Poloniæ. Literæ Sigiſmundi regis Poloniæ, exhibitæ ab eius oratore die 23. Octobris in generali congregatione, MDLXII. Oratio habita a R. D. *Valentino*, epiſcopo Præmiſlienſi, oratore ſereniſſimi D. Sigiſmundi regis Poloniæ, eadem die, cum reſponſo ſynodi. a pag. 159.

Comparitio oratoris *Emmanuelis Philiberti*, ducis Sabaudiæ, die vltima Ianuarii, cum literis & mandato, oratione habita a reuerendiſſimo D. epiſcopo Auguſtenſi, & reſponſo ſanctæ ſynodi. a pag. 162.

Literæ chriſtianiſsimi regis *Caroli* exhibitæ ab eius oratoribus in generali congregatione die 11. Febr. MDLXIII. pag. 167.

Oratio habita ab *Renaldo*, ſeu potius *Arnaldo Ferrerio*, præſidente in parlamento Pariſienſi, oratore chriſtianiſsimi regis, in generali congregatione, die 11. Februarii MDLXIII. pag. 168. cum reſponſo ſanctæ ſynodi. pag. 170.

Literæ & mandatum illuſtriſsimi D. *Coſmi Medicis*, Florentiæ & Senarum ducis, exhibita a R. D. *Hieronymo*, epiſcopo Cortonenſi, eius oratore, die 24. Iulii MDLXIII. pag. 170.

Oratio D. F. *Martini Royas*, *Portaleubei*, illuſtriſsimi ac reuerendiſsimi D. magni Magiſtri, ac totius ordinis Hieroſolymitani oratoris, Tridenti in generali congregatione habita die 7. menſis Septembris MDLXIII. cum reſponſo ſynodi. pag. 172.

Doctorum virorum orationes & conciones habitæ ad patres ſanctæ ſynodi Tridentinæ, ſub *Pio* IV. pontifice maximo. a pag. 173.

Camilli Campegii Papienſis, theologi Dominicani, inquiſi-

theologi illustrissimi ac reuerendissimi Petri Gonçalez de Mendozza episcopi Salmantini, habita ad sacrosanctam synodum Tridentinam dominica sanctissimæ Trinitatis, 24. Maii MDLXII. Absque synagogis facient vos. Ioan. 16. pag. 283.

F. *Henrici de sancto Hieronymo*, Lusitani, theologi, & artium liberalium magistri, Dominicani, de calamitatibus ecclesiæ oratio habita dominica prima quadragesimæ apud sacrum concilium Tridentinum anno MDLXII. pag. 294.

De primatu Petri oratio ad sacrosanctam synodum Tridentinam die sacro Petro & Paulo, habita a *Gaspare Cardillo Villalpandeo*, Segobiensi, doctore theologo, MDLXII. pag. 298.

Sermo habitus Tridenti dominica quarta post pentecosten, auctore *Petro Morcato* presbytero, episcopi Vicensis theologo, pag. 303.

Concio doctoris *Petri Fontidonii*, Hispani, Segobiensis, theologi illustrissimi ac reuerendissimi D. Petri Gonzalez de Mendozza episcopi Salmantini, habita ad sacrosanctam synodum Tridentinam, die beati Hieronymi 30. mensis Septembris MDLXII. Vos estis lux mundi. pag. 310.

Oratio habita a reuerendo patre F. *Francisco Orantio*, Hispano, Minoritanæ familiæ, sacræ theologiæ lectore Vallisoletano, in eodem concilio apud patres substituto vicario pro reuerendo D. D. Christophoro Valtodano, Palentinæ ecclesiæ præfecto, ac sanctæ generalis inquisitionis in tota Hispania censore, die celeberrima sanctorum omnium MDLXII. pag. 322.

Concio de duplici mysterio, abominationis vno, desolationis altero, habita a F. *Francisco Vicedomino*, Ferrariensi, theologo, ex ordine Minorum conuentualium, dominica vigesima-quarta post pentecosten, quæ fuit 22. Nouembris anno Domini MDLXII. pag. 334.

De Christo iudice lætis animis expectando oratio reuerendi patris *Seraphini Caballi*, Brixiensis, Dominicani, sacræ theologiæ doctoris, atque prouinciæ terræ sanctæ prouincialis, in dominica prima aduentus MDLXII. pag. 343.

Oratio *Bartolomai Baphii* Lucinianensis, ordinis conuentua-

lium sancti Francisci, habita in concilio secunda dominica aduentus Domini, super euangelium Matthæi II. Cum audisset Ioannes in vinculis opera Christi, anno MDLXII. pag. 348.

Concio euangelica *Ioannis Baptistæ Burgos*, Augustiniani, Valentini, sacræ theologiæ & iuris canonici doctoris, habita dominica tertia aduentus Domini MDLXII. de quatuor extirpandarum hæresum præcipuis remediis. 354.

Gasparis (seu potius *Cæsaris*, vt habet editio Brixiensis in 4° anno MDLXII. apud Damianum Turlinum) Ferrantii, Suessani, theologi, oratio ad patres concilii Tridentini habita in festo D. Ioannis apostoli & euangelistæ, anno a Christo nato MDLXII. pag. 359.

De Christo puero, circumciso, & IESV vocato, concio Tridenti habita kalendis Ianuarii anni MDLXII. in amplissimo sanctæ synodi, cardinalium, patrum atque oratotum consessu, a D. *Roberto Furniero*, Gallo, doctore theologo, Ambianensi canonico. Postquam consummati sunt dies octo vt circumcideretur puer, &c. pag. 364.

De nomine IESV oratio ad sacrosanctam synodum Tridentinam, auctore *Gasparo Cardillo Villalpandeo*, Hispano, Segobiensi, doctore theologo, MDLXIII. pag. 370.

Francisci Belcarii Peguilionis, episcopi Metensis, oratio de victoria, qua Carolus IX. Galliarum rex, Francisci Lotharingi Guisæ ducis, necnon & Annæ Mommorancii equitum magistri auspiciis, rebelles causam religionis prætexentes, ingenti clade superauit, habita Tridenti in publico patrum, qui ad concilium œcumenicum venerunt, consessu, die 4. idus Ianuarii MDLXIII. pag. 377.

Cosmi Palmæ Fontei, Dertusensis diœcesis presbyteri, sacræ theologiæ doctoris, oratio habita feria quarta cinerum, anno a Christo nato MDLXIII. pag. 385.

Adeodati, Senensis, theologi Augustiniani, oratio in die cinerum ad patres habita in concilio Tridentino. pag. 392.

Concio de tribus domini nostri IESV CHRISTI tentationibus, habita per F. *Ioannem a Ludegna*, doctorem theologum,

cti œcumenici concilii, auctore *L. Ioanne Villetano*, theologo Barcinonensi. pag. 462.

Sententia D. *Guillelmi de Prato*, episcopi Claromontensis, de residentia prælatorum, dicta in congregatione concilii Tridentini die 5. idus Ianuarii anno MDXLVI. pag. 469.

Brachii Martelli, Florentini, episcopi Fesularum, sententia, qua declarat regulares sine licentia episcoporum, nec in monasteriis, nec extra monasteria debere fungi officio prædicandi. pag. 472.

Eiusdem sententia de residentia episcoporum. pag. 476.

Oratio funebris de laudibus Ioannis Medicis S. R. E. cardinalis, habita 7. kal. Decembris MDLXII. a *Petro Victorio*, in æde diui Laurentii Florentiæ. pag. 477.

Oratio in funere Hieronymi Seripandi, cardinalis amplissimi, habita Bononiæ in ædibus diui Iacobi, ab *Ægidio Marchesinio*, Dominicano, Bononiensi lectore, 4. nonas Aprilis MDLXIII. pag. 481.

Oratio habita in sessione octaua sacrosancti concilii œcumenici Tridentini, per reuerendissimum dominum *Franciscum Richardotum*, episcopum Atrebatensem, anno Domini MDLXIII. pag. 484.

Oratio habita in sessione nona & vltima sacri concilii Tridentini celebrata duobus continuis diebus, tertia & quarta Decembris anno MDLXIII. Pio IV. pontifice maximo, a R. P. D. *Hieronymo Ragazzono*, Veneto, episcopo Nazianzeno, & coadiutore Famagustano. pag. 482.

Sequuntur: *Reginaldi Poli* cardinalis de concilio liber vnus dicatus reuerendissimis & illustrissimis Ioanni Mariæ cardinali de Monte, & Marcello cardinali sanctæ Crucis, Tridentini concilii legatis, cum præfatione *Pauli Manutii*, Aldi filii, ad Pium IV. Medicem pontificem maximum. pag. 485.

Eiusdem *Reginaldi Poli* cardinalis de baptismo Constantini magni imperatoris tractatus. pag. 535.

Ex eiusdem decretis anno MDLVI. de reformatione Angliæ liber vnus. pag. 539.

Petri Fontidonii, doctoris theologi, pro sacro & œcumeni-

eo concilio Tridentino, aduersus Ioannem Fabricium Montanum, ad Germanos oratio. pag. 537.

Editioni Louaniensi addi poterunt.

* S. P. N. D. *Pauli* diuina prouidentia papæ III. bulla indictionis supplicationum, seu processionum per vniuersum orbem christianum pro celebratione sancti œcumenici generalis concilii, cum adhortatione ad ieiunium & sacrosanctam communionem, & gratia plenariæ indulgentiæ data idibus Decembris MDXLV. pontificatus anno 12. excusa Parisiis cum aliis in 8° anno MDXLVI. apud Reginaldum Calderium.

* Concio R. P. fratris *Bartolomæi Carranzæ* de Miranda, Hispani, ordinis Prædicatorum, habita ad synodum Tridentinam prima dominica quadragesimæ anno MDXLVI. excusa Lugduni anno MDL. non expresso typographi nomine, in 16° post controuersiam de necessaria residentia personali episcoporum & aliorum inferiorum pastorum, Tridenti explicata per eumdem Dominicanum regentem in collegio S. Gregorii in valle Oletana.

* *Pauli* III. pontificis Romani epistolæ duæ: prima ad Heluetios data 3. Iulii MDXLVI. altera ad episcopos & abbates aliquot Heluetiæ data 11. Aprilis eiusdem anni, quibus & instituti concilii Tridentini & suscepti contra protestantes belli ratio continetur. Excusæ Parisiis in officina Calderiana, anno MDXLVII. in 8°

* *Alfonsi Salmeronis* de societate IESV oratio habita in concilio Tridentino die sancti Ioannis euangelistæ anno Domini MDXLVI. quæ edita fuit seorsim Lutetiæ in 8° anno MDXLVII. apud Nicolaum Diuitem, sub gemina anchora.

* Innominati cuiusdam oratio edita Mediolani in 8° anno MDXLVIII. post orationem Ambrosii Catharini habitam die 4. Februarii anni MDXLVI.

* Comparitio oratoris *Alberti* Bauariæ ducis illustrissimi. Literæ eius lectæ in generali congregatione die 27. Iunii anni MDLXII. Oratio habita ab eius oratore in eadem congregatione sacri concilii Tridentini, sub Pio papa IV. eademque

die Iunii, cum responso sanctæ synodi: Ripæ in Italia in 4° anno MDLXII. Lutetiæ Parisiorum apud Ioannem Dellier in 8° anno MDLXIII. Venetiis apud Aldum Manutium in 8° anno MDLXVII. & in eadem vrbe eademque forma an. MDLXIX. apud Dominicum de Farris.

* Exemplar literarum *Ferdinandi* Romanorum imperatoris ad Pium IV. pontificem maximum, eiusdemque Augusti ad Carolum sancti Apollinaris presbyterum cardinalem de Lotharingia admonitio, tertio Martii MDLXIII. Parisiis apud Nicolaum Chesneau MDLXIII. in 8°

* *Matthiæ Cytardi*, cæsareæ maiestatis a concionibus, sermo de processione cum eucharistia, habitus feria quinta post festum sanctissimæ Trinitatis, anno MDLXIII. Venetiis eodem anno apud Iordanum Ziletum in 4°

Qui plura volet, adeat hypomnemata de rebus ad historiam concilii Tridentini spectantibus, studio PVTEANORVM FRATRVM *excusa anno* MDCLIV. *apud Sebastianum Cramosium in* 4° *cum priuilegio regis, referta quamplurimis epistolis, instructionibus, aliisque monumentis Gallicis atque Italicis, inter quæ legentibus occurrunt & nonnulla Latine exarata, cæterisque inserta, quæ in tam recenti memoria, cum sint in omnium manibus, vix erit operæpretium recudere.*

* *Francisci* I. christianissimi Francorum regis mandatum Claudio d'Vrfé Forensium præfecto, equiti & camerario suo, Iacobo a Ligneris in curia Parisiensi tertiæ iudicum decuriæ præsidi, ac Petro Danesio Suzennarum præposito, legatis suis ad concilium Tridentinum, apud Fontem-bellæ-aquæ scriptum 3. kal. Aprilis anno Domini MDXLV. regni 32.

* *Henrici* II. Francorum regis christianissimi mandatum legatis suis, vt translato Bononiam concilio intersint, datum Diuione die 6. Iulii anno MDXLVIII. regni secundo.

* Eiusdem regis literæ ad patres Tridenti congregatos datæ apud Fontem-bellæ-aquæ idibus Augusti MDLI. cum eiusdem protestatione facta per Paulum de Thermis oratorem suum: *& alia quæ sequuntur.*

* 1547. *Lanciciense* concilium iussu Nicolai Dziergouii Gneznensis archiepiscopi, propter vnitatem fidei seruandam, vitandasque disputatio-

nes de negotiis religionis inter epulas & pocula, quas hæretici mouere consueuerant, inquit Simon Starouolscius.

1548. Acta & statuta synodi diœcesanæ *Augustensis*, præsidente Ottone titulo S. Balbinæ presbytero cardinale & episcopo Augustano, ad diem 12. Nouembris conuocatæ, & continuo triduo celebratæ.

1548. Acta & decreta synodi diœcesanæ *Treuerensis*, præsidente Ioanne archiepiscopo Treuerensi, celebratæ die 25. Nouembris.

* 1548. Constitutiones synodales Isidori Clarii episcopi *Fulginatis*.

1549. *Coloniense* II. prouinciale concilium pro reformanda ecclesia celebratum in quadragesima ab Adolpho de Scharvenburgo archiepiscopo Coloniensi.

1549. *Moguntinum* concilium prouinciale in causa fidei & morum, die 6. Maii celebratum a Sebastiano archiepiscopo Moguntino. Extant primæ partis capitula 47. alterius vero 104.

1549. *Treuerense* concilium prouinciale celebratum die 13. Maii, in causa fidei & morum, præside Ioanne archiepiscopo Treuerensi. Extant capita viginti.

CCXXI.

IULIUS III. Hetruscus e monte S. Sabini, aliis Romanus, dictus antea Ioannes Maria de Monte, cardinalis Prænestinus, electus die 8. Februarii, & 22. coronatus anno 1550. sedit annis 5. mense vno, & diebus 16. vsque ad diem 23. Martii anni 1555. quo obiit, sub iisdem principibus.

Quæ illius tempore *Tridenti* gesta sunt, superiori §. exposuimus.

* 1550. Constitutiones synodales Roberti de Croy episc. *Cameracensis*.

* 1550. Constitutiones synodales Ludouici Guillarti episcopi *Carnotensis*. Aliæ quoque Carnotenses tribuuntur anno 1555.

* 1551. *Petricouiense* concilium, præside Nicolao Dzierzgovvxi archiepiscopo Gneznensi, regni Poloniæ primate ac legato nato. Alterum quoque eiusdem auctoritate celebratum adscribitur anno sequenti, in eadem quoque vrbe. Vide Starouolscium, qui de Stanislao Hosio cardinale episcopo Varmiensi, & Stanislao Orichouio canonico Præmisliensi, nonnulla obseruat.

* 1551. *Narbonense* concilium prouinciale celebratum a solis archiepiscopi absentis & suffraganeorum episcoporum vicariis spiritualibus. Vide Seuertium, Baillium, Meschinierium, aliosque. Excusum habemus Tolosæ anno 1552.

* 1553. *Petricouiense*, eodem Nicolao Dziergouio præside, cuius antea mentionem fecimus, pro conseruatione disciplinæ ecclesiasticæ, &c.

* 1554. Constitutiones synodales Odeti siue Odonis Castillionei, S. R. E. cardinalis, & episcopi *Bellouacensis*, qui postea ab auita maiorum suorum fide cum fratribus defecit, & in Angliam profectus est.

* 1554. Constitutiones synodales Ludouici de Borbonio cardinalis, archiepiscopi *Senonensis*.

* 1554. Statuta synodalia Ludouici Guillarti ex Tornacensi & Carnotensi episcopi *Cabillonensis*.

CCXXII.

MARCELLVS II. ex oppido Montispolitiani in Etruria, antea dictus Marcellus Ceruinus, cardinalis titulo sanctæ Crucis in Ierusalem, electus die 9. Aprilis, post dies 21. obiit die 30. eiusdem mensis anno 1555. sub iisdem principibus.

CCXXIII.

PAVLVS IV. Neapolitanus, antea dictus Ioannes Petrus Carafa, archiepiscopus Theatinus, cardinalis Ostiensis, electus die 23. Maii anni 1555. sedit annis 4. mensibus 2. diebus 24. vsque ad diem 18. Augusti anni 1559. quo obiit, sub Ferdinando I. & Francisco II.

* 1156. *Loviciense* concilium in Polonia, auctoritate Nicolai Dziergouii archiepiscopi Gneznensis celebratum, præside Aloysio Lipomano episcopo Veronensi, sanctæ apost. sedis legato a latere. Vide Starouolscium.

* 1556. Reformatio *Angliæ*, ex decretis Reginaldi Poli cardinalis, sedis apostolicæ legati, de qua iam antea.

* 1557. *Lanciciense* in Polonia celebratum præside Nicolao Dzierzgovvski Gneznensi archiepiscopo, aliis dicitur *Petricouiense*, in quo quatuor instituti sunt hæreticæ prauitatis inquisitores. Consule eiusdem Starouolscii epitomen.

* 1557. Constitutiones synodales seu canones Eustachii Bellayi episcopi *Parisiensis*.

* 1557. Statuta synodalia Hieronymi Buthensis seu Burgensis, episcopi *Catalaunensis*.

* 1557. Admonitiones ad parochos & vicarios diœcesis *Bellouacensis* Odonis, cardinalis Castillionei, episcopi Bellouacensis.

* 1558. Statuta synodalia Caroli Guillarti episcopi *Carnotensis*.

* 1558. Reformatio cleri Valentini & Diensis ex sanctis patrum conciliis excerpta, per Ioannem Montlucium episc. *Valentinum* & *Diensem*.

CCXXIV.

PIVS IV. Mediolanensis, antea dictus Ioannes Angelus

Medicæus, electus die 26. Decembris anni 1559. & die 6. Ianuarii anni sequentis 1560. coronatus, sedit annis 5. mensibus 11. & diebus 15. vsque ad diem 9. Decembris anni 1565. quo obiit, sub Maximiliano II. & Carolo IX.

Quæ ad concilium *Tridentinum* spectant sub eo statuta, definita, atque omnibus suis numeris absoluta, fuerunt a nobis supra exposita §. CCXX.

* 1561. *Varsouiense* concilium, præside Bernardo Bonioanne Camerini episcopo, S.R.E. per Sarmatiam legato a latere, cum Ioanne Przerembio archiepiscopo Gneznensi, &c.

* 1561. *Piscsiacensis* conuentus, siue, vt vocare solent, colloquium *Poissiacense* ad Sequanam fluuium cum hæreseos Caluinianæ administris habitum non omittitur hoc loco a quibusdam conciliorum collectoribus, quod aliis non probatur. Vide Spondanum de eo pluribus agentem.

* 1563. Statuta concilii *Florentini* Florentiæ excusa.

* 1564. *Rhemense* concilium prouinciale, præside illustrissimo Carolo a Lotharingia archiepiscopo ac duce Rhemensi, primum numerari debet inter ea quæ post *Tridentinum* generale perfectum ac terminatum, a metropolitanis maximo ecclesiæ fructu ac morum in clericis laïcisque reformatione variis deinceps in locis celebrata sunt.

* 1564. Statuta synodalia Nicolai episcopi *Harlemensis* in Hollandia.

1565. *Mediolanense* I. prouinciale concilium habitum sub Pio IV. papa, a Carolo Borromæo S.R.E. cardinale tituli sanctæ Praxedis, ad vniuersam Italiam legato, & archiepiscopo Mediolanensi. Extant eius acta & seorsim sæpius & apud Binium excusa.

* 1565. Statuta synodalia Antonii de Albonio archiepiscopi *Lugdunensis*, edita cum statutis ecclesiæ Lugdunensis a Francisco a Turnone S.R.E. cardinale & archiepiscopo digestis & promulgatis.

* 1565. *Cameracense* concilium prouinciale sub Maximiliano a Bergis archiepiscopo.

* 1565. *Valentinum* prouinciale concilium, præside . . . . . .

* 1565. Constitutiones synodales Ioannis Moroni cardinalis, episcopi Portuensis Prænestini, & ecclesiæ *Mutinensis* administratoris.

* 1565. Acta & decreta synodi *Neapolitana*, præside Alfonso Caraffa cardinale, archiepiscopatus Neapolitani perpetuo administratore.

* 1565. Statuta synodalia . . . . . . cardinalis, episcopi *Portuensis*.

* 1565. Synodus diœcesana *Mutinensis*.

CCXXV.

PIVS V. Insuber, e Bosco prope Alexandriam natus, an-

cea dictus Michaël Ghislerius, cardinalis S. Mariæ supra Mineruam, electus die 7. Ianuarii anni 1566. & 17. eiusdem coronatus, sedit annis 6. mensibus 3. & diebus 24. vsque ad kalendas Maii anni 1572. quo die obiit, sub iisdem principibus.

* 1567. Decreta synodalia Marii Carafæ archiepiscopi *Neapolitani*.

* 1567. *Limense* II. concilium in Peruuia celebratum. Quo vero anno primum congregatum fuerit in eadem vrbe quæ Regum dicitur, mihi nondum liquet.

* 1567. Constitutiones synodales Marci Sterici cardinalis & episcopi *Constantiensis*.

* 1567. Constitutiones synodales Maximiliani a Berga archiepiscopi *Cameracensis*.

* 1567. *Beneuentanum* prouinciale concilium, præside . . . .

* 1567. *Sipontinum* concilium prouinciale celebratum mense Ianuario, præside Ptolemæo Gallio cardinale Comensi, archiepiscopo Sipontino.

* 1567. *Hydruntinum* prouinciale concilium, præside Petro Antonio de Capua archiepiscopo Hydruntino.

* 1567. Constitutiones synodales in tertia synodo diœcesana *Salernitana*.

* 1568. *Neapolitanum* prouinciale concilium, præside Mario Carafa archiepiscopo.

* 1568 Statuta ecclesiæ terræ *Montisfani* ibidem impressa in folio apud Franciscum Thebaldinum.

1569. *Mediolanense* II. prouinciale celebratum a S. Carolo Borromæo cardinale & archiepiscopo, quod vnicum profert Sratouolscius.

1569. *Rauennate* concilium prouinciale, præside Iulio Feltrio de Ruuere cardinale archiepiscopo.

* 1569. Constitutiones synodales Ioannis Baptistæ Sighicelli episcopi *Fauentini*.

* 1569. Synodus diœcesana Antonii Altouitæ archiepisc. *Florentini*.

* 1569. Constitutiones synodales Francisci Bossi episcopi *Grauinensis*.

* 1570. *Vrbinatense* concilium prouinciale sub Felice Tyranno arch.

* 1570. *Mechliniense* I. prouinciale concilium celebratum, præside Martino Rythouio episcopo Iprensi, nomine & loco Antonii Perrenoti archiepiscopi Mechliniensis, & tituli S. Petri cardinalis Granuellani.

* 1570. Constitutiones synodales Cornelii Iansenii episc. *Gandauensis*.

* 1570. Statuta synodalia Francisci Richardoti episc. *Atrebatensis*.

* 1570. Constitutiones synodales Pauli de Aretio S. R. E. cardinalis, episcopi *Placentini*.

* 1570. Synodus diœcesana F. Cornelii Mussi, ordinis Minorum, episcopi *Bisuntini*.

* 1571. Constitutiones synodales Alexandri Sauli episcopi *Aleriensis.*

* 1571. Constitutiones synodales Alexandri Guidiccionii episc. *Lucensis.*

* 1571. Statuta ecclesiæ terræ S. *Elpidii*, impressa in folio Maceratæ per Sebastianum Marcellinum.

CCXXVI.

GREGORIVS XIII. Bononiensis, antea dictus Hugo Boncompagnus, cardinalis S. Sixti, electus die 13. Maii anni 1572. & coronatus in festo pentecostes 25. eiusdem mensis, sedit anis 13. minus 32. diebus, siue annis 12. mensibus 10. & diebus 29. vsque ad diem 10. Aprilis anni 1585. quo obiit, sub Rodulfo II. & Henrico III.

1573. *Mediolanense* III. prouinciale concilium celebratum a S. Carolo Borromæo cardinale, archiepiscopo Mediolanensi.

* 1573. *Florentinum* prouinciale concilium, præside Antonio Altouita archiepiscopo.

* 1573. Statuta synodalia Claudii a Balma archiepiscopi *Bisuntini.*

* 1573. *Genuense* concilium prouinciale, præside Cypriano Pallauicino archiepiscopo, Latine & Italice.

* 1574. Constitutiones synodales Dominici Bollani episcopi *Brixiensis.*

* 1575. Constitutiones synodales Ioannis Francisci Bonhomi episcopi *Vercellensis,*

* 1575. Synodus diœcesana Francisci Bossi episcopi *Perusini.*

* 1575. Synodus diœcesana *Taurinensis.*

* 1575. Statuta synodalia Nicolai Thurani episcopi *Carnotensis.*

* 1576. Decreta Angeli Perutii episcopi Cæsariensis, & visitatoris apostolici in ciuitate & diœcesi *Papiensi.*

* 1576. Statuta synodalia Claudii de Saintes episcopi *Ebroicensis.*

1576. *Neapolitanum* concilium, præside D. Mario Carrafa archiepiscopo, & mandato Annibalis a Capua archiepiscopi Neapolitani edita anno 1580.

1576. *Mediolanense* IV. prouinciale concilium a S. Carolo Borromæo archiepiscopo celebratum.

* 1577. Statuta synodalia Petri Despinac archiepiscopi *Lugdunensis.*

* 1577. Decreta generalia Hieronymi Frederici Laudensis episcopi, nuntii cum facultate legati de latere, & visitatoris a Gregorio XIII. pontifice summo in toto ducis *Sabaudiæ* dominio deputati.

* 1577. Synodus diœcesana I. Ioannis Bapt. Castellii episc. *Ariminensis.*

* 1577. *Gembiciense* in Polonia concilium celebratum, præside Iacobo Vchanski archiepiscopo Gneznensi. In eo autem superiora fere omnia eiusdem prouinciæ Gneznensis concilia continentur.

1578.

* 1578. Synodus diœcesana II. Ioannis Baptistæ Castellii episcopi *Ariminensis*, habita 13. kal. Iulii.

* 1578. Edictum christianum de fide & sacramentis, *Romæ* exaratum per Philippum Archintum Salutianum episcopum, Gregorii XIII. in alma vrbe vicatium.

* 1578. Constitutiones prouinciarum *Spalatensis* & *Iadrensis* ab Augustino Valerio Vercellensi episcopo, visitatore Dalmatiæ, & reformatore apostolico promulgatæ.

* 1578. *Petricouiense* concilium præside Aloysio Lipomano sedis apostolicæ legato, absente, qui de fide suspectus erat, Ioanne Vchanski archiepiscopo Gneznensi, &c. Plura Starouolscius ex Stephano Damaleuicio in vitis archiepiscoporum.

* 1578. Constitutiones cathedralis ecclesiæ *Volaterranæ*, typis Sermantellii excusæ Florentiæ in 4°

1579. *Mediolanense* V. concilium prouinciale a S. Carolo archiepiscopo habitum.

* 1579. Synodus diœcesana Georgii Draskouitii episcopi *Iauriensis* in Hungaria.

* 1579. Constitutiones synodales Marci Antonii Marsilii Columnæ archiepiscopi *Salernitani*.

* 1579. Constitutiones synodales Federici Cornelii Patauii episcopi comitisque *Saccensis*.

1579. *Cosentinum* concilium præside D. Fantino Petrignano archiep.

* 1579. Decreta Ioannis Francisci Bonhomii episcopi Vercellensis, in ciuitate *Comensi* visitatoris.

* *Melodunensis* conuentus episcoporum Galliæ ad concilia generalia iussu regis euocatorum decreta, similiaque in aliis sancita, non est consilium hoc in opere adiungere, cum iam sæpius excusa sint, peculiaremque actorum illorum collectionem plures ingentesque tomi sibi vindicarint iussu sumptibusque cleri Gallicani elegantibus typis in lucem emissi.

* 1580. Constitutiones synodales Christophori Boncompagni archiepiscopi *Rauennatis*.

* 1580. Synodus diœcesana III. Ioannis Baptistæ Castellii episcopi *Ariminensis*.

* 1580. Constitutiones synodales Ambrosii de Moncada ep. *Vrgellensis*.

* 1580. Præcepta synodalia Claudii de Bauffremont episcopi *Trecensis*.

* 1581. *Rothomagense* prouinciale concilium, præside Carolo cardinale Borbonio, ciuitatis Auenionensis & sanctæ sedis apostolicæ de latere legato, archiepiscopo Rothomagensi.

Idem Gallice cum statutis seminariorum in Normannia constitutorum, ex versione Claudii Sanctesii episcopi Ebroicensis.

* 1581. Constitutiones synodales Ioannis Treuisiani, patriarchæ *Venetiarum*.

* 1581. Statuta synodalia Iacobi Christophori episcopi *Basileensis*.

* 1582. Decreta S. Caroli Borromæi cardinalis, archiepiscopi Mediolanensis, in visitatione diœcesis *Brixiensis*.

* 1582. *Mediolanense* VI. prouinciale concilium, præside S. Carolo Borromæo tituli S. Praxedis cardinale, archiepiscopo Mediolanensi.

* 1582. *Memphitica* in Ægypto, siue Cairensis synodus, auctoritate Gregorii XIII. Romani pontificis peracta, ad Coptorum animos Nestorii Dioscorique erroribus infectos, ecclesiæ Romanæ reconciliandos, vt pluribus Possevinus, Spondanus, aliique.

* 1582. Ordinationes synodales Caroli Pisauri episcopi *Torcellani*.

* 1582. Constitutiones synodales Ioannis Baptistæ Bracellii episcopi *Lunensis* & *Sarzanensis*.

* 1582. Decreta generalia Francisci Bossii episcopi Nouariensis, visitatoris apostolici diœcesis *Genuensis*.

* 1583. *Rhemense* concilium prouinciale habitum a Ludouico a Lotharingia presbytero cardinale a Guysia nuncupato, archiepiscopo duce Rhemensi, primo Franciæ pari, & sanctæ sedis apostolicæ legato nato.

* 1583. *Burdegalense* prouinciale concilium, præside Antonio Prænotio Sansaco metropolitano Aquitaniæ secundæ.

* 1583. *Turonense* concilium prouinciale, præside Simone de Maillé archiepiscopo Turonensi, partim Turonibus mense Maio, partim Andegaui mense Septembri celebratum.

* 1583. *Rauennate* concilium prouinciale, præside Christophoro Boncompagno archiepiscopo.

* 1583. *Limense* III. concilium in Peruuia celebratum, præside Toribio Alfonso Mogrouecio Limensi archiepiscopo.

* 1583. Constitutiones synodales Petri Vrsini episcopi *Spoletini*.

* 1583. Statuta synodalia Ioannis Six episcopi S. Audomari, siue *Audomaropolitani*.

* 1583. Constitutiones synodales Michaëlis Prioli episcopi *Vicentini*.

* 1584. S. Carolus Borromæus vndecimam ac postremam *Mediolani* habuit synodum diœcesanam. Indixerat quoque concilium prouinciæ VII. in diem 29. Aprilis anni 1585. Verum hoc anno ad superos abiit die 3. Nouembris.

* 1584. Constitutiones synodales Fr. Ignatii Dantes episcopi *Alatrini*.

* 1584. *Bituricense* concilium prouinciale celebratum mense Septembri, præside Reginaldo Belnensi, miseratione diuina auctoritate apostolica archiepiscopo, patriarcha Bituricensi, Aquitaniæ primate, pro reformatione morum, & restauranda disciplina ecclesiastica.

* 1584. Decreta synodalia Nicolai Sfondrati card. & ep. *Cremonensis*.

* 1584. Edictum Gaspardi de Vrsinis episcopi *Camerinensis* vicarii generalis.

* 1584. *Goense* concilium celebratum, præside Alexio Meneze Goënsi archiepiscopo, Indiæ primate.

CCXXVII.

SIXTVS V. Picenus, siue ex Monte alto, ignobili vico marchiæ Anconitanæ, Felix Perretus antea dictus, ex ordine Minorum, cardinalis S. Hieronymi, electus die 24. Aprilis anni 1585. sedit annis 5. mensibus 4. & diebus 3. vsque ad diem 27. Augusti anni 1590. quo obiit, sub Rudolfo II. & Henrico IV.

* 1585. *Aquense* prouinciale concilium, præside Alexandro Corrigiano archiepiscopo Aquisextiensi, de rebus fidei, ceremoniis ecclesiæ, ac morum reformatione.

* 1585. *Mexicanum* II. prouinciale concilium celebratum, præside Petro de Moya de Contreras archiepiscopo Mexicano.

* 1585. Constitutiones synodales & statuta D. Feliciani episcopi *sanctæ Agathæ Gothorum* prouinciæ Beneuentanæ, publicata in duabus synodis Argentii, quarum altera celebrata fuit anno 1587.

* 1585. Decreta generalia Angeli Perutii visitatoris apostolici *Pedemontanæ* prouinciæ.

* 1585. Statuta ecclesiæ terræ *Pennæ S. Ioannis*, excusa Maceratæ in folio per Sebastianum Martinellum.

* 1586. *Cameracense* concilium celebratum, præsidentibus Ioanne Francisco Bonhomio, episcopo & comite Vercellensi, nuntio apostolico cum potestate legati de latere, & Ludouico Berlaymontio archiepiscopo & duce Cameracensi.

* 1586. Constitutiones synodales Iulii Cæsaris Carafæ episc. *Hostunensis*.

* 1586. Decreta synodalia Lactantii de Lactantiis episc. *Pistoriensis*.

* 1586. Constitutiones synodales Vincentii Casalii episcopi *Massæ & Populoniæ*.

* 1586. Directorium visitationis generalis Lucæ Antonii Restæ episc. *Andriensis*.

* 1586. *Genuense* concilium, præsidente Cypriano Pallauicino archiep.

* 1587. Statuta synodalia Germani Valentis Guellii ep. *Aurelianensis*.

* 1587. Constitutiones synodales D. Feliciani episcopi *sanctæ Agathæ Gothorum*.

* 1587. Constitutiones synodales Hieronymi de Bobus episcopi *Camerinensis*.

* 1587. Constitutiones synodales Matthæi Sanuti episc. *Concordiensis*.

* 1587. Statuta ſynodalia Nicolai Thuani epiſcopi *Carnotenſis*.

* 1588. Decreta & conſtitutiones Fabricii Galli epiſcopi *Nolani*.

* 1588. Synodus diœceſana *Genuenſis* ſub cardinale Saulio, archiepiſcopatus perpetuo adminiſtratore.

* 1588. Synodus I. diœceſana *Aſtenſis*, præſide fr. Franciſco Panigarola, ex ordine Minorum, epiſcopo Aſtenſi.

* 1588. Statuta ſynodalia Franciſci Richardoti *Atrebatenſis* epiſcopi.

* 1589. Conſtitutiones ſynodales Alexandri de Medicis cardinalis & archiepiſcopi *Florentini*.

* 1589. Conſtitutiones ſynodales Philippi Sega epiſcopi *Placentini*.

* 1589. Synodus diœceſana *Regienſis*.

* 1589. Conſtitutiones ſyn. Auguſtini Valerii card. & epiſc. *Veronenſis*.

* 1589. Conſtitutiones ſynodales Petri Rodulfi epiſcopi *Venuſini*.

* 1589. Conſtitutiones ſynodi prouincialis *Tranenſis* & *Salpenſis*, præſide Scipione ex Phrygiis Penatibus de Tolpha archiepiſcopi.

* 1590. *Toloſanum* prouinciale concilium menſe Maio celebratum, viuente adhuc Sixto V. præſide Franciſco Ioyeuſæo S. R. E. cardinale presbytero tituli ſanctiſſimæ Trinitatis in monte Pincio, & arch. Toloſano.

* 1590. *Firmanum* concilium, præſide Sigiſmundo Zanettino archiepiſcopo & principe.

* 1590. Conſtitutiones ſynodales Cæſaris Speciani epiſc. *Nouarienſis*.

* 1590. Conſtitutiones ſynodales Iacobi Diedi epiſc. *Cremenſis*.

* 1590. Conſtitutiones ſynodales D. Ptolomæi card. & ep. *Sabinenſis*.

* 1590. Conſtitutiones ſynodales Guidonis Seruidii ep. *Volaterrani*.

CCXXVIII.

VRBANVS VII. Romanus, aliis Genuenſis, dictus antea Ioannes Baptiſta Caſtaneus, cardinalis S. Marcelli, ſedit dies 13. a 15. Septembris ad 27. eiuſdem menſis anno 1590. ſub iiſdem principibus.

CCXXIX.

GREGORIVS XIV. Mediolanenſis, dictus antea Nicolaus Sfondratus, cardinalis S. Cæciliæ, & Cremonenſis epiſcopus, electus die 5. Decembris anni 1590. & die 8. coronatus, ſedit menſibus 10. totidemque diebus, vſque ad 15. Octobris anni 1591. quo obiit, ſub iiſdem principibus.

* 1591. Conſtitutiones ſynodales Ioannis Baptiſtæ Seruagi, ſiue Saluaghi, epiſcopi *Lunenſis Sarzanenſis*.

* 1591. Synodus diœceſana M. Antonii de Tuſo epiſcopi *Miletani*, ſeu *Meliteuſis*, Meſſanæ excuſa.

* 1591. onstitutiones synodales Hieronymi Bentiuolii episcopi *Montis Falisci* & *Corneti*.

* 1591. Decreta synodalia Francisci Panigarolæ episcopi *Astensis*.

CCXXX.

INNOCENTIVS IX. Bononiensis, antea dictus Ioannes Antonius Fachinettus, cardinalis sanctorum quatuor coronatorum, electus die 29. Octobris anni 1591. & coronatus die 3. Nouembris, post duos menses obiit die 30. Decembris eiusdem anni, sub iisdem principibus.

CCXXXI.

CLEMENS VIII. Florentinus, antea dictus Hippolytus Aldobrandinus, cardinalis S. Pancratii, electus die 30. Ianuarii anni 1592. sedit annis 13. mense 1, & diebus 3. vsque ad diem 3. Martii, quo obiit, anno 1605. sub iisdem principibus.

* 1592. Constitutiones synodales Laurentii Prioli patriarchæ *Venetiarum* & Dalmatiæ primatis, cum decretis & hortationibus a visitatoribus apostolicis, relictis clero Venetiarum in vniuersum, & patriarchis, qui pro tempore vrbi Venetæ præfuerint.

* 1592. Constitutiones synodales Ioannis Francisci Sormani episcopi *Feretani*.

* 1592. Constitutiones synodales Angeli Perucii episcopi *Sarsinatensis*.

* 1593. Constitutiones synodales Ludouici Madrutii episc. *Tridentini*.

* 1593. Statuta synodalia Vincentii Bonardi episcopi *Hieracensis*.

* 1593. Constitutiones prouinciales *Tarraconenses*, præside . . . .

* 1593. Statuta synodalia Gabrielis Palæotti card. & ep. *Sabinensis*.

* 1593. Constitutiones synodales Antonii Mariæ Galli cardinalis & episcopi *Auximani*.

* 1593. Statuta synodalia Iulii Salicinii episcopi *Ariminensis*.

* 1594. *Auenionense* prouinciale concilium, præside Francisco Maria Taurusio archiepiscopo.

* 1594. Synodus *Veneta* secunda, præside Laurentio Priolo patriarcha Venetiarum Dalmatiæque primate.

* 1594. Constitutiones synodales Vsimbardi de Vsimbardis episcopi *Collensis* in Etruria.

* 1594. Synodus diœcesana *Beneuentana*.

* 1594. Synodus diœcesana *Auersana*.

* 1594. Tabulæ XXIV. cura & studio Francisci Panigarolæ *Astensis* episcopi, ex variis conciliis & apostolicis visitationibus depromptæ.

* 1594. Constitutiones diœcesanæ Fabricii Galli *Neapolitani* episcopi.

* 1595. Ordinationes synodales Gabrielis Palæotti cardinalis & episcopi *Sabinensis*.

* 1595. Constitutiones synodales Antonii Mariæ episcopi *Amerini*, tersa ac polita latinitate elaboratæ: excusæ in folio Venetiis 1597.

* 1595. Constitutiones synodales Bernardi Benedicti ep. *Castellanensis*.

* 1595. Constitutiones synodales Mapphæi Gambaræ episc. *Dertonensis*.

* 1595. Constitutiones synodales Francisci Barbari patriarchæ *Aquileiensis*.

* Comitiuæ constitutiones continentes varia decreta ac reformationes diuersorum, qui augustæ *Perusiæ* gubernio præfuerunt, iussu Caroli de Comitibus Domicelli, episcopi Anconitani, Perusiæ & Vmbriæ gubernatoris, collectæ, & sub propriis materiis locatæ, ab eodemque pro temporum conditione auctæ & reformatæ. Perusiæ 1595. in 4°

* 1596. Constitutiones synodales Ioannis Baptistæ Saluaggi episcopi *Lunensis Sarzanensis*.

1596. *Aquileiense* concilium prouinciale in Vtinensi ciuitate celebratum, præside Francisco Barbaro patriarcha Aquileiæ & principe, cuius extant canones seu rubricæ 19.

* 1596. Synodus diœcesana *Asculana*.

* 1596. Constitutiones synodales Gasparis Viuiani episcopi *Anagnini*.

* 1596. Statuta synodalia Iulii Cæsaris Salicinii episcopi *Ariminensis*.

* 1596. Directorium *Coloniense* Octauii Frangipanis, apostolicæ sedis per Germaniam inferiorem & Belgicas prouincias nuntii.

* Statuta synodalia a Ioanne Brouët in senatu aduocato, venerabilis curiæ episcopalis *Parisiensis* promotore, in fauorem totius cleri iure diuino, canonico & ciuili illustrata, sub illustrissimo & reuerendissimo domino cardinale Gondio Parisiensi episcopo publicata, Parisiis apud Franciscum du Chesne 1596. in 8°

* 1597. Constitutiones synodales Ludouici Madrutii cardinalis & episcopi *Sabinensis*.

* 1597. Statuta synodalia ecclesiæ *Tolosanæ*.

* 1597. Statuta synodalia Stephani Agatiæ siue Ayazzi, ep. *Astensis*.

* 1597. Synodus diœcesana *Aretina*.

* 1597. Synodus diœcesana *Compsana*.

* 1598. Synodus diœcesana prima *Hieracensis*.

* 1599. *Senense* concilium, præside Francisco Maria Taurusio cardinale & archiepiscopo.

* 1599. Constitutiones synodales Gasparis Viuiani episcopi *Anagnini*.

* 1599. Statuta synodalia Cæsaris Speciani episcopi *Cremonensis*.

* 1599. *Diamperense* concilium prope vrbem S. Thomæ in India orientali celebratum, mense Iunio, præside Alexio Meneze arch. Goënsi.

* 1600. *Fontis-Blaaldensis* collatio inita coram Henrico magno Galliarum & Nauarræ monarcha, inter Iacobum Dauy Perronium episcopum tum Ebroicensem, postea cardinalem, archiepiscopum Senonensem & magnum Franciæ eleemosynarium, ac Plessæum Mornæum Caluinisticæ deformationis antesignanum, vbi de nouatorum præstigiis malisque artibus veritas catholica magnificentissime triumphauit: plurima leges cum apud Spondanum, tum in additionibus ad summam conciliorum Coriolani, a Ludouico Baillio, Abbauillæo, theologo Parisiensi ac propœnitentiario vulgatis.

* 1600. Constitutiones synodales Neapolionis Comitoli ep. *Perusini.*

* 1600. Synodus diœcesana *Castellanensis.*

* 1600. Synodus diœcesana *Balneoregiensis.*

* 1600. Statuta synodalia Francisci d'Escoubleau cardinalis de Surdisio nuncupati, archiepiscopi *Burdegalensis.*

* 1601. Constitutiones synodales Stephani Agatiæ episcopi *Astensis.* XVII. Chr. sæculum.

* 1601. Constitutiones synodales Aloysii Molini episcopi *Taruisini.*

* 1602. Synodus diœcesana *Parmensis*

* 1603. Statuta synodalia Laurentii Prezati episcopi *Clodiensis.*

CCXXXII.

LEO XI. Florentinus, dictus antea Alexander Medices cardinalis Prænestinus, electus kal. Aprilis anni 1605. obiit 27. eiusdem mensis, sub iisdem principibus.

CCXXXIII.

PAVLVS V. Romanus, dictus antea Camillus Burghesius, cardinalis S. Chrysogoni, electus die 17. Maii anni 1605. sedit annis 15. mensibus 8. & diebus 12. vsque ad diem 28. Ianuarii anni 1621. quo obiit, sub Ferdinando II. & Ludouico XIII. Henrici magni filio.

* 1605. Statuta synodalia Stephani Agatiæ episcopi *Astensis.*

* 1606. Statuta synodalia Francisci Surdisii card. arch. *Burdegalensis.*

* 1606. Constitutiones synodales Gasparis Cardosi episc. *Potentini.*

* 1606. Statuta synodalia Stephani Ciccii præpositi & ordinarii *Piscienfis.*

* 1606. Statuta synodalia Virgilii episcopi *Nucerini.*

* 1607. *Mechliniense* concilium prouinciale celebratum, præside Matthia Houio archiepiscopo Mechliniensi.

* 1607. *Petricouiense* concilium prouinciale, præside Bernardo Macieiovvski cardinale & archiepiscopo Gneznensi.

* 1607. Constitutiones syn. Petri Aldobrandini card. arch. *Rauennatis.*

* 1607. Constitutiones synodales Decii Caraccioli archiepiscopi *Barensis* & *Canusini*.

* 1608. Constitutiones synodales Simonis Lunodori episcopi *Nucerini*.

* 1608. Statuta synodalia Francisci Surdisii card arch. *Burdegalensis*.

* 1608. Statuta synodalia Henrici Gondyi episcopi *Parisiensis*.

* 1609. *Narbonense* concilium prouinciale celebratum, præside Ludouico de Veruins archiepiscopo.

* 1609. Albertus Baranovvski archiepiscopus *Gneznensis* acta concilii a prædecessore suo anno 1607. celebrati, & ab apostolica sede approbati, promulgauit edicto publico Louicii 12. Martii huius anni.

* 1609. Constitutiones Anastasii Germonii archiepiscopi *Tarentasiensis* & comitis, in synodo Musterii habita 3. nonas Maii, atque excusa cum eiusdem epistolis ad clerum populumque Tarentasiensem.

* 1609. Constitutiones synodales Ioannis Iacobi Diedi episcopi *Cremensis*.

* 1609. Constitutiones synodales Matthiæ Houii arch. *Mechliniensis*.

* 1609. Statuta synodalia Francisci Surdisii card. arch. *Burdegalensis*.

* 1610. Synodus diœcesana *Antuerpiensis*.

* 1610. Statuta synodalia Henrici episc. *Augustani* Dilingæ per Ioannem Mayer.

* 1610. Constitutiones synodales Hieronymi Ioannellii episc. *Sorani*.

* 1611. Statuta synodalia in congregatione *Burdegalæ* habita, coram Francisco Surdisio cardinale & archiepiscopo Burdegalensi.

* 1611. Decreta visitationis apostolicæ pro diœcesi *Vendensi* & *Liuonia*, per Ioannem Mariam Belletum protonotarium S. R. E. eiusdemque diœcesis visitatorem apostolicum.

* 1612. *Parisiense*, siue, vt alii appellare malunt, *Senonense*, die 13. Martii, Lutetiæ celebratum, contra libellum de ecclesiastica & politica potestate editum (vt pleraque alia huiusmodi furtiua scripta) aduersus Romanum pontificem, a doctore quodam, quem aiunt paullo ante mortem palinodiam cecinisse, vt fusius Spondanus, Baillius, alii. Præfuit vir nunquam satis laudatus Iacobus Dauy Perronius cardinalis, archiepiscopus Senonensis.

* 1612. *Aquense* in prouincia Narbonensi II. die 24. Maii, ob eamdem causam celebratum, præside Paulo Huralto archiepiscopo Aquarum-Sextiarum.

* 1612. Constitutiones synodales Ioannis Baptistæ cardinalis & episcopi *Ferrariensis*.

* 1613. Constitutiones ad vsum cleri *Brixiani* a Marino Georgio ep.

* 1613. Statuta synodalia edita in congregatione *Burdegalensi*, iussu Francisci Surdisii cardinalis & archiepiscopi.

* 1614. Monitiones Dion. Simonis de Marquemont arch. *Lugdunensis*.

* 1614.

* 1614. Decreta edita & promulgata a Iuliano Castagnola episcopo *Nebbiensi.*

* 1614. Constitutiones synodales Radulfi Paleotti episcopi *Imolensis.*
* 1614. Constitutiones synodales Marini Georgii episcopi *Brixiensis.*
* 1614. Constitutiones synodales Perbenedicti episcopi *Vennsini.*
* 1614. Constitutiones synodales Bonifacii Caietani cardinalis & archiepiscopi *Tarentini.*

* 1614. Constitutiones synodales Tiberii Muti Domicelli episcopi *Viterbiensis* & Tusculanensis.

* 1615. Constitutiones synodales Herminii de Valentibus cardinalis & episcopi *Faventini.*

* 1615. Synodus diœcesana *Maceratensis.*
* 1615. Statuta synodalia Caroli Mironii episcopi *Andegauensis.*
* 1615. Synodus diœcesana *Tarentina.*
* 1615. *Salernitanum* concilium inchoatum 6. idus, completum 3. idus Maii, præside Lucio Sanseuerino archiepiscopo, cum consilio & assensu coepiscoporum.

* 1616. Constitutiones synodales Francisci Bonciani archiepiscopi *Pisani*, insularum Corsicæ primatis, & in eis legati nati.
* 1616. Constitutiones synodales Ioannis Baptistæ Saluaggi episcopi *Lunensis Sarzanensis*

* 1617. Constitutiones synodales Petri de Maria & Haro episcopi *Caputaquensis.*

* 1617. Statuta synodalia Guillelmi Fouquet episcopi *Andegauensis.*
* 1618. Edictum Francisci d'Escoubleau Surdisii cardinalis & archiepiscopi *Burdigalensis.*

* 1618. Statuta synodalia Guillelmi le Gouuerneur ep. *Macloviensis.*
* 1619. Constitutiones synodales Alexandri Martii Medices archiepiscopi *Florentini.*

* 1619. Statuta synodalia Francisci Iustiniani episcopi *Taruisini.* Alia quoque memorantur promulgata anno sequenti.
* 1619. Synodus *Tropeensis* Messanæ edita.
* 1620. Synodus diœcesana *Niciensis.*
* 1620. Synodus diœcesana *Albinganensis.*
* 1620. Constitutiones synodales Iulii Monterentii episc. *Faventini.*
* 1620. Statuta diœcesis *Leodiensis.*
* 1620. Statuta synodalia Francisci Surdisii cardinalis & archiepiscopi *Burdigalensis.*
* 1620. Statuta synodalia Henrici Gondii card. & episcopi *Parisiensis.*
* 1620. Statuta synodalia Ioachimi de Stanno episc. *Claromontani.*
* 1620. Statuta synodalia Francisci Rupifucaldii S. R. E. cardinalis, episcopi *Silvanectensis.*

* 1620. *Petriconiense* concilium, præside Bernardo Macieiouio archiepiscopo Gneznensi, ac S. R. E. cardinale tituli S. Ioannis ante portam Latinam, qui edidit pastoralem epistolam doctissimam, pro reformandis cleri & populi moribus, proque vnione Ruthenorum ritus Græci cum ecclesia Romana promouenda. Illi vero itidem synodum suam tum temporis *Bresle* Lituanico celebrarunt, præsidente Hypatio Pociey metropolita Kiouiensi, qui à schismate ad ecclesiæ catholicæ communionem redierat. Hæc Starouolscius: si a Polonicis abeas, cætera ieiunus.

CCXXXIV.

GREGORIVS XV. Bononiensis, dictus antea Alexander Ludouisius, cardinalis S. Mariæ in Transpontina, electus die 9. Februarii anni 1621. sedit annos 2. & menses 5. vsque ad diem 8. Iulii anni 1623. quo Romæ obiit, cum die 12. Martii anni 1622. Philippum Nerium, Ignatium Loyolam, Franciscum Xauerium, Isidorum, Theresamque in sanctorum numerum ascripsisset, sub iisdem principibus.

* 1621. *Petriconiense* concilium prouinciale, præside Laurentio Gembiki archiepiscopo Gneznensi, pro immunitatibus ecclesiæ tuendis, moribusque instaurandis, probante constitutiones editas Gregorio papa.

* 1621. Synodus diœcesana *Spoletana*.

* 1622. Statuta synodalia Ferdinandi Millini episcopi *Imolensis*.

* 1622. Synodus *Montis Faliscorum*.

* 1622 Statuta synodalia Sebastiani Zamet episcopi *Lingonensis*.

* 1622. Constitutiones synodales serenissimi domini Ferdinandi, cardinalis, infantis, administratoris perpetui archiepiscopatus *Toletani*.

* 1622. Statuta synodalia Henrici de Verrieto & Leyua archiepiscopi *Montis-regalis*.

* 1623. Constitutiones & decreta synodalia Dionysii Delphini episcopi *Vincentini*.

CCXXXV.

VRBANVS VIII. Florentinus, dictus antea Maphæus Barberinus, cardinalis S. Bibianæ, electus die 6. Augusti anni 1623. & die 29. Septembris coronatus, sedit annis 20. mensibus 11. & diebus 22. vsque ad diem 29. Iulii anni 1644. quo Romæ obiit, sub Ferdinando III. & Ludouico XIV.

* 1624 *Burdigalense* concilium prouinciale celebratum, præside Francisco Surdisio cardinale & archiepiscopo Burdigalensi.

* 1624. Statuta synodalia Tiberii cardinalis & episcopi *Viterbiensis*.

* 1624. Statuta ſynodalia Coſmi Menerbetti epiſcopi *Cortonenſis.*

* 1624. Synodus diœceſana . . . . . . epiſcopi *Patauini.*

* 1624. Conſtitutiones ſynodales factæ a Lazaro Caraphino Cremonenſi, epiſcopo *Melphienſi*, & Rapolenſi comite, &c. pridie nonas 8. & 7. idus Nouembris.

* 1625. Conſtitutiones ſynodales Ioannis Baptiſtæ Tuſci de Bonettis epiſcopi *Narnienſis.*

* 1625. Conſtitutiones ſynodales Ioannettini Doriæ cardinalis & archiepiſcopi *Panormitani.*

* 1625. Conſtitutiones ſynodales Iuliani Medices arch. *Piſani*, inſularum Corſicæ primatis, &c.

* 1625. Conſtitutiones ſynodales ac decreta Alexandri Guidiccionii epiſcopi *Lucenſis.*

* 1625. Scripta eſt ab epiſcopis ad comitia eccleſiaſtica Lutetiæ pro more congregatis epiſtola ad papam, pro beatificatione Franciſci Saleſii epiſcopi Geneuenſis, eique ſubſcriptus reperitur non Leonardus, ſed Leonorius d'Eſtampes epiſcopus Carnotenſis. Verum hæc & alia commodius repetentur ex ipſis actis comitiorum illorum generalium, quæ iam pluribus tomis publicam in lucem typis excuſa prodierunt, vt ſupra monui lectores ſtudioſos.

* 1626. Conſtitutiones ſynodales Angeli Gozadini epiſcopi *Caſtellani* & *Hortani.*

* 1626. Statuta ſynodalia Scipionis Tancredi epiſcopi *Suanenſis.*

* 1626. Conſtitutiones ſynodales Mauritii Gentini epiſc. *Maſſenſis.*

* 1626. Statuta ſynodalia Dionyſii Simonis de Marquemont cardinalis, archiepiſcopi *Lugdunenſis.*

* 1627. Conſtitutiones ſynodales Petri de Magarola epiſcopi *Vicenſis* in Catalania.

* 1627. Conſtitutiones ſynodales Antonii Barberini, S. R. E. tituli S. Onufrii preſbyteri cardinalis, epiſcopi *Senogallienſis* & comitis.

* 1627. Statuta ſynodalia Aloyſii Capponi, titulo S. Petri ad vincula cardinalis, archiepiſcopi *Rauennatis.*

* 1628. & ſeqq. acta ſynodalia *Oſnabrugenſis* eccleſiæ, edita 1653. Coloniæ fol.

* 1628. Diœceſana ſynodus ſtudio atque opera Pauli Æmilii Sanctorii archiepiſcopi *Vrbinatis.*

* 1628. *Petricouienſe* prouinciale concilium die 22. Maii, præſide Ioanne Vvezik ſeu Venzik, Gneznenſi archiepiſcopo.

* 1628. Diœceſana ſynodus Ambroſii Machini archiepiſcopi *Calaritani* in Sardinia.

* 1628. Statuta ſynodalia Marci Zenonis epiſcopi *Torcellani.*

* 1628. Conſtitutiones ſynodales abbatiarum *B. Mariæ Farfenſis* &

S. Saluatoris maioris, simul vnitarum nullius diœcesis, sub Francisco S. Agathæ S. R. E. diacono cardinale Barberino, prædictarum abbatiarum commendatario, Romæ in 8°

* 1628. Synodus diœcesana sacri monasterii *Cauensis* celebrata per Angelum a Fundis eiusdem monasterii abbatem, eiusque diœcesis ac iurisdictionis ordinarium. Neapoli excusa apud Dominicum Maccaranum in 4° anno 1629.

* 1629. & 1630. Constitutiones synodales Renati de Rieux episc. *Leonensis* in minore Britannia, auctore Stephano Bauny S. I.

* 1629. Constitutiones & taxæ fori ecclesiastici Ludouici Ludouisii cardinalis, vice-cancellarii archiepiscopi *Bononiensis*.

* 1630. Constitutiones synodorum prouincialium ecclesiæ *Gneznensis*, excusæ Cracouiæ in 4°

* 1631. *Tarraconense* concilium prouinciale, præside . . . . .

* 1632. Constitutiones synodales Vrbani Felicei episc. *Polycastrensis*.

* 1632. Statuta synodalia Cosmi de Torres card. & episc. *Perusini*.

* 1633. Constitutiones synodales Petri Bonauenturæ episc. *Cesenatis*.

* 1634. Constitutiones synodales Hieronymi Columna, cardinalis basilicæ Lateranensis archipresbyteri, & archiepiscopi *Bononiensis*.

* 1634. Statuta synodalia Ioannis Francisci de Guidis cardinalis a Balneo, episcopi *Ceruiensis*.

* 1634. Constitutiones synodales Laurentii Robbiæ ep. *Cortonensis*.

* 1634. *Varsouiense* concilium, præside Ioanne Vvezik archiepiscopo Gneznensi.

* 1635. Constitutiones synodales Octaui Brancifortii ep. *Cephaleditani*.

* 1635. Ordinationes synodales Nicolai de Grillié episcopi *Vcetiensis*.

* 1636. Constitutiones synodales cardinalis Roma, episc. *Tiburtini*.

* 1637. Constitutiones synodales Petri Nicolai archiepisc. *Florentini*.

* 1638. Constitutiones synodales Alexandri de Strozzis episcopi *sancti Miniatis*.

* 1638. Constitutiones synodales Petri Magri episcopi *Polycastrensis*.

* 1639. Constitutiones synodales Scipionis de Ebriis archiepisc. *Pisani*.

* 1639. Constitutiones synodales Angeli Pici arch. *Amalphitani*.

* 1639. Statuta synodalia Alani de Solminiaco ep. *Cadurcensis*.

* 1639. Constitutiones synodales Iacobi Theodoli episc. *Foroliuiensis*.

* 1640. *Parisiense* concilium contra libellum Optati Galli de cauendo schismate, aliis adiungitur a Baillio & Odespungio, celebratum a Ioanne Francisco Gondio primo Parisiensium archiepiscopo.

* 1640. Decreta & ordinationes Renati de Breslay episcopi *Trecensis*.

* 1641. Synodus diœcesana *Burgensis*, excusa Florentiæ in 4°

* 1642. Decreta & statuta synodalia Gabrielis de Bellaualle episcopi *Namnetensis*.

* 1642. *Constantinopolitana* synodus, præside Parthenio patriarcha Constantinopolitano, aduersus hæreses Cyrilli decessoris sui, a Caluinistis pecunia corrupti.

* 1642. 1643. 1644. Decreta synodalia Felicis Vialard ep. *Catalaunensis.*

* 1643. Constitutiones synodales Petri de Hardiuillier archiepiscopi patriarchæ *Bituricensis*, Aquitaniæ primatis.

* 1643. Statuta synodalia Stephani Duratii card. arch. *Genuensis.*

* 1643. Constitutiones synodales Iosephi Ciantes episcopi *Marcici.*

* 1643. Constitutiones synodales Maximiliani Villani a Gundauo ep. *Tornacensis.*

* 1643. *Varsouiense* concilium, præside Matthia Lubinio archiepiscopo Gneznensi, de disciplina ac decimis, &c. approbatum fuisse ab Innocentio Vrbani papæ successore testatur, qui hic epitomen suam clausit, Simon Starouolscius.

CCXXXVI.

INNOCENTIVS X. Romanus, Ioannes Baptista Pamphilius antea dictus, electus die 15. Septembris anni 1644. sedit annis 10. mensibus 3. diebus 22. vsque ad diem 7. Ianuarii anni 1655. quo obiit, sub iisdem principibus.

* 1644. Statuta synodalia Francisci Pericardi episcopi *Ebroicensis.*

* 1644. Constitutiones synodales Antonii Godeau episcopi *Grassensis* & *Venciensis.*

* 1644. Admonitio Octauii de Bellagarda archiepisc. *Senonensis*, cum canonibus pœnitentialibus pro ratione decalogi dispositis.

* 1645. Statuta synodalia Iacobi Lescot episcopi *Carnotensis.*

* 1645. Constitutiones synodales Petri Nicolini archiep. *Florentini.*

* Collatio *Thorunien sis* ad Vistulam fluuium catholicorum cum hæreticis habita anno 1645. typis edita est.

* 1646. Constitutiones synodales Francisci Perrochel ep. *Boloniensis.*

* 1648. Statuta synodalia Claudii d'Achey archiepisc. *Bisuntini.*

* 1650. Statuta synodalia Ægidii Boutault episcopi *Ebroicensis.*

* 1651. Apparatus ad *Rothomagense* prouinciale concilium ad confœderandam disciplinam, vniuersitati fratrum oblatus, & in lucem editus est a Francisco Harlæo archiepiscopo Rothomagensi.

* 1651. Statuta synodalia Ludouici de Stanno episc. *Claromontani.*

* 1653. Constitutiones synodales Ioan. Delingendes ep. *Matisconensis.*

* 1654. Statuta synodalia Dominici Seguierii episc. *Meldensis.*

CCXXXVII.

ALEXANDER VII. Senensis, dictus antea Fabius Ghi-

ſius, electus die 7. Aprilis anni 1655. poſtquam Romana ſedes menſibus tribus vacaſſet, iam ſextum annum chriſtianam rempublicam feliciſſime adminiſtrat,

Atque vtinam felix multos ſic viuat in annos.

* 1656. Statuta ſynodalia Franciſci Seruien epiſcopi *Baiocenſis.*
* 1657. Conſtitutiones ſynodales Felicis Vialard epiſcopi *Catalaunenſis.*
* 1658. Statuta ſynodalia Andreæ du Sauſſay epiſcopi *Tullenſis.*

Excuſa eſt hoc anno 1660. Romæ in 8° abſque nomine typographi atque editoris, ex antiquiſſimo mſ. Palatino bibliothecæ Vaticanæ, *Caroli magni Francorum regis termaximi capitulatio de partibus Saxoniæ,* triginta tribus diſtincta capitulis, quam ſequitur aliud *capitulare Saxonum*, anno ab incarnatione D. N. IESV CHRISTI DCCXCVII. & XXX. ac XXII. regnante domno Carolo præcellentiſſimo rege, conuenientibus in vnum Aquis palatium eius obſequio venerabilibus epiſcopis & abbatibus, ſeu illuſtribus viris comitibus 5. kalend. Nouembris, ſimulque congregatis Saxonibus de diuerſis pagis tam de Vveſtfalahis & Angrariis, quam de Ooſtfalahis: ſunt vero capitula omnino vndecim. Subiungitur ex alio mſ. Palatino addita concilio Liptinenſi *abrenuntiatio diaboli operumque eius, & breuis profeſſio fidei*, veteri lingua Theotiſca, cum *indiculo ſuperſtitionum* & *paganiarum*, a quibus populum epiſcoporum ſollicitudine reuocandum ſynodus illa ſtatuit.

TRES INDICES ALPHABETICOS ſub finem huiuſce conſpectus ſubiungere decreui ad maiorem lectorum commoditatem.

PRIMVM, conciliorum omnium generalium, nationalium, prouincialium & diœceſanorum, quoue anno, & ſub quibus pontificibus fuerint celebrata.

SECVNDVM, Romanorum pontificum, præfixa cuilibet ſucceſſionis nota, quam in contexendo hoc ſpecimine ſeruandam duxi per varia paragrapha.

TERTIVM, regnorum, prouinciarum, ciuitatum, oppidorum, aliorumque minorum locorum, in quibus concilia illa omnia peracta fuerunt, addita cuique interpretatione geographica vernaculo ſermone, ne cui in poſterum in iis exponendis errare aut allucinari contingat: qua de re iam ab anno 1646. cum indicem illum geographicum euulgarem, memini me grauiter expoſtulaſſe: nec plura de his modo. Valete lectores optimi, atque vt feciſtis hactenus, fauere pergite.

ALPHABETVM SYNODICVM, SIVE CONCILIORVM OECVMENIC. NATION. PROVINC. ET SYNODORVM DIOECESANARVM INDEX ALPHABETICVS,

ſuis munitus temporum characteribus, vt omnibus editionibus inſeruire poſſit.

A

BRINCENSE *concilium.*
1172. ſub Alexandro III.
Achaïcum concilium.
197. circ. ſub Victore I.
Acleenſe concilium.
788. ſub Honorio I.
Adrumetinum concilium.
394. ſub Siricio.
Æduenſia concil. vide Auguſtod.
Apud S. Ægidium concilium.
1210. ſub Innocentio III.
Ænhamenſe concilium.
1009. circiter ſub Ioanne XVIII.
Africana concilia.
215. circiter ſub Zephyrino.
255. ſub Stephano I.
256. ſub eodem.
399. ſub Anaſtaſio I.
401. ſub eodem.
401. ſub eodem.

Danicum

1491. Ioannis de Ambaſia.
1535. Claudii de Longouico.
1622. Sebaſtiani Zamet.

Lippienſe conc.
780. ſub Hadriano I.

Liptinenſe, ſeu Liſtinenſe.
743. ſub Zacharia.

Londonienſia, ſeu Londinenſia.
712. ſub Conſtantino.
833. ſub Gregorio III.
948. ſub Agapeto II.
971. circ. ſub Ioanne XIII.
1075. ſub Gregorio VII.
1102. & 1108. ſub Paſchale II.
1125. ſub Honorio II.
1127. ſub eodem.
1138. ſub Innocentio II.
1143. ſub Cæleſtino II.
1162. & 1175. ſub Alexandro III.
1200. & 1214. ſub Innocentio III.
1237. ſub Gregorio IX.
1248. ſub Innocentio IV.
1268 ſub Clemente IV.
1291. ſub Nicolao IV.
1344. ſub Clemente VI.
1382. ſub Vrbano VI.
1396. ſub Bonifacio IX.
1413. ſub Ioanne XXIII.

Louicienſe in Polonia.
1556. ſub Paulo IV.

Lucenſia in Hiſpania conc.
569. ſub Ioanne III.
571. ſub eodem.
610. ſub Bonifacio IV.

Lucenſes in Italia ſyn.
1571. Alexandri Guidiccionii.
1625. altera . . . . .

Lugdunenſia conc.
185. circ. ſub Eleuthero.
197. circ. ſub Victore I.
475. circ. ſub Simplicio.
517. circ. ſub Hormiſda.
567. ſub Ioanne III.
581. & 583. ſub Pelagio II.
829. ſub Gregorio IV.
1055. ſub Victore II.
1080. ſub Gregorio VII.
1245 ſub Innocentio IV. generale I.
1274. ſub Gregorio X. generale II.
1449. ſub Nicolao V.

Lugdunenſes ſyn.
. . . . Franciſci Turnonii.
1565. Antonii de Albonio.
1577. Petri d'Eſpinac.
1614. & 1626. Dionyſii Simonis de Marquemont.

Lumbarienſe conc.
1165. ſub Alexandro III.

M

Macedonicum conc.
414. ſub Innocentio I.

Maceratenſis ſyn.
1615. . . . . .

Maclonienſes ſyn.
1530. Petri Benedicti.
1618. Guillelmi le Gouuerneur.

Apud S. Macram conc.
881. ſub Ioanne VIII.
935. ſub Ioaane XI.

Macrianenſe in Byzacena conc.
citatur a Ferrando cap. 12. & 23.

Magalonenſia conc.
894. ſub Formoſo.
1214. ſub Innocentio III.

Magdunenſe ad Ligerim conc.
891. ſub Formoſo.

Maildunenſe, vide Mercianum.

Malinenſe, vide Mechlinienſe.

Mantalenſis conuentus.
879. ſub Ioanne VIII.

Mantuana conc.
1064. ſub Alexandro II.

869. ſub Hadriano II.
888. ſub Stephano V.
1272. ſub Gregorio X.
Mexicanum conc.
1585. ſub Sixto V.
Milenitana conc.
402. & 416. ſub Innocentio I.
S. Miniatis ſyn
1638. Alexandri de Strozzis.
Moguntina conc.
813. ſub Leone III.
829. ſub Gregorio IV.
847, 848. 852. ſub Leone IV.
857. ſub Benedicto III.
888. ſub Stephano V.
1023. ſub Benedicto VIII.
1049. ſub Leone IX.
1069. & 1071. ſub Alexandro II.
1075. & 085. ſub Gregorio VII.
1105. ſub Paſchale II.
1131. ſub Innocentio II.
1261. ſub Alexandro IV.
1310. circ. ſub Clemente V.
1327. ſub Ioanne XXII.
1420 & 1423. ſub Martino V.
1439. & 1441. ſub Eugenio IV.
1549. ſub Paulo III.
Montilienſia conc.
1208. ſub Innocentio III.
1248. ſub Innocentio IV.
Montis Faliſci & Corneti ſyn.
1591. Hieronymi Bentiuoli.
1622. . . . . .
Montis fani ſyn.
1568. . . . . .
Montis S. Mariæ Tardanenſis.
973. ſub Benedicto VI.
983. ſub Benedicto VII.
Montis peſſulani conc.
1214. ſub Innocentio III.
1224. ſub Honorio III.
1255. ſub Alexandro IV.
Montis regalis ſyn.
1622. Hieronymi de Verriero & Leyua.
Mopſueſtenum conc.
550. ſub Vigilio.
Moſomenſia conc.
948. ſub Agapeto II.
995. ſub Ioanne XV.
Muritenſe.
850. ſub Leone IV.
Mutinenſe.
973. ſub Benedicto VI.
Mutinenſis ſyn.
1565. Ioannis Moroni.

N

NAmnetenſia conc.
658. circ. ſub Vitaliano.
890. circ. ſub Formoſo.
1127. ſub Honorio II.
1145. circ. ſub Lucio II.
1264. ſub Vrbano IV.
Namnetenſis ſyn.
1642. Gabrielis de Bellaualle.
Narbonenſia conc.
252. circ. aut etiam primo Chriſti ſæculo, vt quidam ſcripſerunt.
599. ſub Pelagio II.
788. ſub Hadriano I.
940. ſub Stephano VIII.
994. circ. ſub Ioanne XV.
1226. ſub Honorio III.
1235. ſub Gregorio IX.
1551. ſub Iulio III.
1609. ſub Paulo V.
Narnienſis ſyn.
1625. Io. Bapt. Tuſci de Bonettis.
Neapolitana conc.
1120. ſub Calliſto II.
1576. ſub Gregorio XIII.
Neapolitanæ ſyn.
1565. Alfonſi Caraffæ.
1567. Marii Caraffæ.

Nebbienſis

1524. reformatio Campegiana sub Clemente VII.
Rauennatensia conc.
901. circ. sub Ioanne IX.
956. sub Ioanne XII.
967. sub Ioanne XIII.
994. sub Ioanne XV.
1128. sub Honorio II.
1286. sub Honorio IV.
1311. sub Clemente V.
1314. post Clementis obitum.
1317. sub Ioanne XXII.
1569. sub Pio V.
Rauennatenses syn.
1580. Francisci Boncompagni.
1607. Petri Aldobrandini.
1627. Aloysii Capponii.
Reatinæ synodi.
1303. & 1315. . . . . .
Redonensia conc.
1069. sub Alexandro II.
1263. sub Vrbano IV.
Regiense, seu Reiense conc.
439. sub Sixto III.
Regiensis in Æmilia syn.
1589. . . . .
Regiaticinum, vide Ticinense.
Rhemensia conc.
625. aut seq. sub Honorio I.
813. sub Leone III.
879. sub Ioanne VIII.
893. sub Formoso.
900. sub Stephano VI.
923. sub Ioanne X.
975. sub Benedicto VII.
991. & 995. sub Ioanne XV.
1049. sub Leone IX.
1059. sub Nicolao II.
1085. sub Gregorio VII.
1092. & 1094. sub Vrbano II.
1109. & 1115. sub Paschale II.
1119. sub Callisto II.
1131. & 1140. sub Innocentio II.
1148. sub Eugenio III.
1158. sub Hadriano IV.
1287. sub Honorio IV.
1363. sub Vrbano V.
1393. sub Bonifacio IX.
1455. sub Callisto III.
1564. sub Pio IV.
1583. sub Gregorio XIII.
Rhemenses syn.
1435. Reginaldi de Carnoto.
1510. Caroli Dominici de Carretto.
Rossiacensia conc.
1259. sub Alexandro IV.
1304. sub Benedicto XI.
1326. sub Ioanne XXII.
Romana conc.
150. sub Telesphoro.
170. circ. sub Aniceto.
197. sub Victore I.
251. post obitum Fabiani.
252. & 253. sub Cornelio.
257. sub Stephano I.
270. circ. sub Dionysio.
313. sub Melchiade.
315. 324. & 325. sub Siluestro I.
337. 341. & 342. sub Iulio I.
352. sub Liberio.
368. 369. 373. 382. sub Damaso I.
386. sub Siricio.
428. & 430. sub Cælestino I.
444. 445. & 449. sub Leone I.
465. sub Hilaro.
470. circ. sub Simplicio.
483. 484. & 487. sub Felice III.
494. & 495. sub sub Gelasio I.
499. 500. 501. 502. 503. & 504. sub Symmacho.
518. sub Hormisda.
531. sub Bonifacio II.
532. sub Ioanne II.

R

862. ſub Nicolao I.

Sabinenſes ſyn.

1590. Ptolemæi cardinalis.

1593. & 1595. Gabrielis Palæotti.

1597. Ludouici Madrucii.

Sabinenſe concilium mendoſe dicitur, quod anno 1322. apud Vallem oleti in Hiſpania celebratum eſt.

Sagienſis ſyn.

1655. Franciſci Rouxel de Medauy.

Salegunſtadienſe conc.

1022. ſub Benedicto VIII.

Salernitanum conc.

1615. ſub Paulo V.

Salernitana ſyn.

1579. Marci Antonii Marſilii Columnæ.

Aliæ anteriores memorantur.

Salmurienſia conc.

1253 ſub Innocentio IV.

1276. poſt obitum Innocentii V.

1294. ſub Cæleſtino V.

1315. poſt obitum Clementis V.

Salpenſe, vide Tranenſe.

Saltzburgenſia, ſeu Salisburgenſia.

1274. ſub Gregorio X.

1281. ſub Martino II.

1291. ſub Nicolao IV.

1310. ſub Clemente V.

1386. ſub Vrbano VI.

1420. ſub Martino V.

Santonenſia conc.

563. ſub Ioanne III.

579. circ. ſub Pelagio II.

1075. ſub Gregorio VII.

1080. ſub eodem.

1089. & 1096. ſub Vrbano II.

Santonenſes ſyn.

1280. & 1282. Gaufredi de S. Bricio.

1298. & 1304. Guidonis epiſc.

1541. Iuliani de Soderinis.

Ad Saponarias, vide Tullenſe.

Sardicenſia conc.

347. ſub Iulio I. generale catholicorum, nam aliud celebratum fuit Philippis in Macedonia ab hæreticis.

Sarſinatenſis ſyn.

1592. Angeli Perutii.

Sauriciacenſe conc.

589. ſub Pelagio II.

Saxenſis, ſeu Saccenſis ſyn.

1579. Frederici Cornelii Patauini.

Scheningienſe conc.

1247. ſub Innocentio IV.

Scherungenſe conc.

1235. circ. ſub Gregorio IX.

Scoticum conc.

1203. ſub Innocentio III.

Sedunenſe conc.

1267. ſub Clemente IV.

Seleucienſe conc.

359. ſub Liberio.

Senenſia conc.

1423. ſub Martino V.

1589. ſub Sixto V.

Senogallienſis ſyn.

1627. Antonii Barberini cardinalis S. Onufrii.

Senonenſia conc.

980. ſub Benedicto VII.

1048. ſub Damaſo II.

1080. ſub Gregorio VII.

1127. ſub Honorio II.

1140. ſub Innocentio II.

1198. ſub Innocentio III.

1252. ſub Innocentio IV.

1310. ſub Clemente V.

1320. & 1324. ſub Ioanne XXII.

1528. ſub Clemente VII.

1612. ſub Paulo V.

Tarentina syn.
1614. Bonifacii Caietani.
Tarraconensia conc.
516. sub Hormisda.
614. sub Bonifacio IV.
1242. post Gregorii IX. obitum.
1279. sub Nicolao III.
1131. sub Vrbano VIII.
Tarraconensis syn.
1593. . . . . .
Tarnisina syn.
1601. Aloysii Molini.
1619. Francisci Iustiniani.
Taurinense conc.
post annum 401. sub Innocentio I. vt videtur ante annum 417.
Taurinenses syn.
1514. Ludouici Roborei.
1575. . . . .
Teleptense conc.
418. sub Zosimo.
Thenitanum, seu Thenense conc.
citatur a Ferrando c. 76. & 194.
Apud S. Theodericum prope Rhemos.
953. sub Agapito II.
Vide supra Castrum Theoderici.
In Theodonis villa conc.
806. sub Leone III.
821. sub Paschale I.
835. sub Gregorio IV.
844. sub Sergio II.
Tiburtina syn.
1936. Iulii Roma cardinalis.
Ticinensia conc. vide Papiensia.
850. & 855. sub Leone IV.
876. sub Ioanne VIII.
1076. sub Gregorio VII.
Toletana conc.
400. sub Anastasio I.
405. sub Innocentio I.
447. sub Leone I.
531. sub Bonifacio II.
589. sub Pelagio II. dictum III.
597. sub Gregorio magno.
610. sub Bonifacio IV.
635. sub Honorio I. dictum IV.
636. sub eodem dictum V.
638. sub eodem dictum VI.
646. sub Theodoro dictum VII.
653. sub Martino I. dictum VIII.
655. sub Eugenio I. dictum IX.
656. sub Vitaliano dictum X.
675. sub Adeodato dictum XI.
681. sub Agathone dictum XII.
683. sub Leone II. dictum XIII.
684. sub Bened. II. dictum XIV.
688. sub Sergio I. dictum XV.
693. sub eodem dictum XVI.
694. sub eodem dictum XVII.
701. sub Ioan. VI. dictum XVIII.
747. sub Zacharia.
1324. & 1327. sub Ioanne XXII.
1339. sub Benedicto XII.
1347. sub Clemente VI.
1355. sub Innocentio VI.
1473. sub Sixto IV.
Toletana syn.
1622. Ferdinandi card. inf.
Tolosana conc.
829. sub Gregorio IV.
843. aut 844. sub Sergio II.
885. sub Martino I.
1056. sub Victore II.
1068. sub Alexandro II.
1088. & 1090. sub Vrbano II.
1110. sub Paschale II.
1118. sub Gelasio II.
1119. sub Callisto II.
1228. sub Gregorio IX.
1319. sub Ioanne XXII.
1487. sub Innocentio VIII.
1590. sub Sixto V.
Tolosana syn.
1481. Ioannis d'Orleans.

1315. post obitum Clementis V.
1510. sub Iulio II.
1583. sub Gregorio XIII.
Turonensis syn.
1537. Antonii de la Barre.
Turiasonense conc.
1229. sub Gregorio IX.
Tusduritanum, siue Tuziritanum.
citatur a Ferrando capp. 76. & 77.
Tusiacense, vide Tullensia.
Tyanense conc.
365. sub Liberio.
Tyria conc.
335. sub Siluestro I.
448. sub Leone I.
518. sub Hormisda.

V

Valentina in Hispania conc.
524. sub Ioanne I.
1565. sub Pio V.
Valentina in Galliis conc.
374. sub Damaso I.
584. sub Pelagio II.
855. sub Leone IV.
890. sub Stephano V.
1100. sub Paschale II.
1248. sub Innocentio IV.
Valentina & Diensis syn.
1558. Ioannis Monlucii.
Apud Vallem Guidonis conc. *
1242. post obitum Gregorii IX.
Vallisoletanum conc.
1322. sub Ioanne XXII.
Varsouiensia conc.
1561. sub Pio IV.
1634. & 1643. sub Vrbano VIII.
Vasensia seu Vasionensia conc.
442. sub Leone I.
529. sub Felice IV.
Vaurensia conc.
1213. sub Innocentio III.
1368. sub Vrbano V.
Vceticensis syn.
1635. Nicolai de Grillié episc.
Vendensis & Liuoniæ.
1611. Ioannis Belletti.
Venetica in minori Britannia conc.
465. circ. sub Hilaro.
1456. sub Callisto III.
Veneta conc.
1040. sub Benedicto IX.
1177. sub Alexandro III.
Veneta syn.
1581. Ioannis Triuisiani.
1592. & 1594. Laurentii Prioli.
Ventiensis syn vide Grassensis.
Venusine syn.
1589. Petri Rodulfi.
1614. Andreæ Perbenedicti.
Vercellense conc.
1050. sub Leone IX.
Vercellensis syn.
1575. Francisci Bonhomii.
Vermeriensia conc.
752. sub Stephano II.
853. sub Leone IV.
863. sub Nicolao I.
869. sub Hadriano II.
Vernensia seu Vernonensia conc.
755 sub Stephano II.
844. sub Sergio II.
Verolamiensia conc.
446. sub Leone I.
793. & 794. sub Hadriano I.
Veronenses syn.
1542. Matthæi Giberti.
1589. Augustini Valerii.
Vesontionense, vide Bisuntinum.
Vezeliacense conc.
1146. sub Eugenio III.
Vicensis syn.
1627. Petri de Magarola.
Viennensia in Galliis conc.
477. circ. sub Simplicio, vt volunt.

NOMINA
ROMANORVM PONTIFICVM
ORDINE ALPHABETICO,

præfixa cuilibet successionis nota, vt facilius dignosci & inueniri queant, cum de iis in conciliorum alphabetica indice aut synopsi historica agitur.

CLX. Caliſtus II. 1119.
CCIX. Calliſtus III. 1455.
O. Calliſtus, ſiue Theobaldus. 1124.
O. Calliſtus III. ſeu Ioannes abbas Stranenſis, antipapa. 1162.
CXIX. Chriſtophorus. 906.
IV. Clemens I. 91.
CXLVIII. Clemens II. 1046.
CLXXII. Clemens III. 1188.
CLXXXI. Clemens IV. 1265.
CXCIII. Clemens V. 1305.
CXCVI. Clemens VI. 1342.
CCXIX. Clemens VII. 1523.
CCXXXI. Clemens VIII. 1592.
O. Clemens III. antipapa, ſeu Guibertus Rauennæ archiep. 1080.
O. Clemens VII. Robertus Gebennenſis epiſc. antipapa. 1378.
O. Clemens VIII. Ægidius antipapa Paniſcholæ. 1424.
III. Clerus. 78.
LXXXIV. Cono. 686.
LXXXIX. Conſtantinus. 708.
O. Conſtantinus antipapa. 768.
XXII. Cornelius. 251.

D

XXXVIII. Damaſus I. 367.
CXLIX. Damaſus II. 1048.
LXIX. Deuſdedit. 614.
XXVI. Dionyſius. 258.
O. Dioſcorus antipapa quintus. 530.
LXXIX. Donnus I. 676.
CXXXIV. Donnus II. 972.

E

XIV. Eleutherus. 177.
VI. Euariſtus. 110.
LXXVI. Eugenius I. 655.
CI. Eugenius II. 824.
CLXV. Eugenius III. 1145.
CCVII. Eugenius IV. 1431.
O. Eulalius antipapa tertius. 418.
XXXII. Euſebius. 309.
XXVIII. Eutychianus. 275.

F

XXI. Fabianus 236.
XXVII. Felix I. 270.
O. Felix cum Liberio. 356.
XLIX. Felix II. 483.
LV. Felix III. 526.
O. Felix IV. Amedeus, dux Sabaudiæ, antipapa. 1439.
CXIII. Formoſus. 890.

G

L. Gelaſius I. 492.
CLIX. Gelaſius II. 1118.
LXV. Gregorius I. 590.
XC. Gregorius II. 714.
XCI. Gregorius III. 731.
CIII. Gregorius IV. 827.
CXXXIX. Gregorius V. 956.
CXLVII. Gregorius VI. 1044.
CLV. Gregorius VII. 1073.
CLXXI. Gregorius VIII. 1187.
CLXXVI. Gregorius IX. 1227.
CLXXXII. Gregorius X. 1271.
CXCIX. Gregorius XI. 1371.
CCIII. Gregorius XII. 1406.
CCXXVI. Gregorius XIII. 1572.
CCXXIX. Gregorius XIV. 1590.
CCXXXIV. Gregorius XV. 1621.
O. Gregorius antipapa. 1013.

H

XCVII. Hadrianus I. 772.
CVIII. Hadrianus II. 867.
CXI. Hadrianus III. 884.
CLXVII. Hadrianus IV. 1154.
CLXXXIV. Hadrianus V. 1276.
CCXVIII. Hadrianus VI. 1522.
XLVII. Hilarus. 461.
LXXI. Honorius I. 626.
CLXI. Honorius II. 1124.
CLXXV. Honorius III. 1216.
CLXXXVIII. Honorius IV. 1285.
O. Honorius II. ſeu Cadalous, antipapa. 1062.
LIII. Hormiſdas. 514.

GEOGRAPHIA SYNODICA:

SIVE

CONCILIORVM OMNIVM PROVINCIÆ, VRBES, LOCA,

cum interpretatione vernacula.

Quamplurima addita iis, quæ iam ab anno 1646. prodierant in geographico conciliorum omnium indice post synopsin historicam.

A

ABRINCÆ, siue Ingena Abrincatum, *Auranches en basse Normandie, prés de la mer & du mont S. Michel, sur les confins de la Bretagne, eueſché suffragant de l'archeueſché de Rouën.*

Achaia in Peloponneso, *Achaie, partie de la Morée, sur le golfe de Corinthe, dont Patras estoit la metropole.*

Aclea, locus diœcesis Dunelmensis: *Acle, ou Acclech, au diocese de Durham en Angleterre.*

Ad quercum; vide quercus.

Ædua, vide Augustodunum.

Adrumetum in Africa propria, vel, vt alii, intra Byzacenæ limites sita, ob murum a Iustiniano imperatore circumductum dicta Iustiniana, teste Procopio: *Mahometta, ou Machomete en Afrique sur la mer Mediterranée, ville episcopale: quelques-vns l'appellent Hammamethe, ou Hamametha sur la coste du royaume de Tunis, non loin de Carthage.*

S. Ægidii olim villa, modo vrbs: *S. Gilles prés d'vn des bras du Rhosne, au bas Languedoc, diocese de Nismes.*

Ægyptus, *l'Egypte region d'Afrique assez connuë, diuisee en la haute & la basse, l'vne & l'autre coupée & arrousée du Nil.*

Ænhamum in maiori Britannia: *Enham en Angleterre.*

Africa: *l'Afrique se prend ou pour toute la troisiéme partie du monde, ou*

ou pour le païs connu des Romains, sous la primatie de l'archeuesque de Carthage: ou pour la prouince proconsulaire, Africa proprie & stricte dicta.

Agatha: *Agde sur la riuiere d'Eraud ou Ayrant, au bas Languedoc, eueſché ſuffragant de Narbonne.*

S. Agatha Gothorum, siue Agathopolis, *Santa Agatha delli Goti, eueſché ſuffragant de l'archeueſché de Beneuent.*

Agaunum: *l'abbaye de S. Maurice en Valais sur le Rhosne: quelques-vns la mettent en Chablais.*

Aginum siue Agennum in Nitiobrigibus, ad Garumnam, *Agen sur la Garonne, eueſché ſuffragant de Bourdeaux.*

Agrippinensis Colonia Vbiorum: *Cologne sur le Rhein en Alemagne, archeueſché & électorat de l'Empire.*

Airiacum, siue Aireyx: *Airy au diocese d'Auxerre.*

Alatrinum: *Alatro, eueſché en la la Champagne d'Italie, dependant immediatement du S Siege de Rome.*

Albiga, siue Albia: *Alby sur le Tarn en Languedoc, eueſché ſuffragant de Bourges.*

Albingaunum, siue Albium Ingaunorum: *Albenga sur la coste de Gennes en Italie, eueſché ſuffragant de Gennes, institué par Alexandre III. l'an* 1179. *Au meſme païs il y a Vintimiglia, auſſi eueſché ſuffragant de Milan.* Albium Intimelium, corrupte Vintimilium, aut Victimilium.

Aleria: *Alerie en l'isle de Corse, eueſché ſuffragant de Pise.*

Alexandria Ægypti caput: *Alexandrie capitale de l'Egypte, sur vn des bras du Nil le plus occidental, comme Peluse & Damiette sur le plus oriental, siege du patriarche.*

Alna: *Alne place d'Angleterre.*

Alraheimum, siue Alteimum: *Altahen au païs des Suisses.*

Altinum: *Altino, ville ruinée par les Huns, dans la seignenrie de Venise, entre Padouë & Concordia, Venise & Treuis: l'eueſché fut transferé en l'isle de Torcello.*

Amalphis: *Amalfi sur la mer, archeueſché au royanme de Naples, dans la principauté citerieure.*

Ambresbyria, siue vrbs Ambrosii in pago Vvilroniensi: *Ambresbury en Angleterre du costé de l'occident.*

Ameria in Vmbria: *Amelia au duché de Spolete, eueſché dependant immediatement du S. Siege.*

America: *Amerique quatriéme partie du monde, diuisée en septentrionale & meridionale.*

Anagnia in Hernicis: *Anagni eueſché dependant immediatement du S. Siege, dans la Campagne de Rome.*

Ancyra: *Ancyre, ville de l'ancienne Galatie dans l'Asie mineure, archeueſché: son nom vulgaire sur les lieux est Angur ou Engur, d'où quelques-vns forment Angoure ou Angori. Dans mon indice geographique des conciles imprimé l'an 1646. i'auois aduerty d'vne faute qui est dans Binius & autres autheurs recens, qui ont forgé vn concile* Angaritanum *ou* Angariense, *au lieu de celuy d'Ancyre. Voyez Socrate liure V. chap. 10. de son histoire. Il se trouue auſſi vne faute dans quelques autheurs, qui citent* canones Anquiri-

tanos *ou* Anquyrianos, *au lieu d'*Ancyranos.

Andegaui siue Andegauum : *Angers, ville capitale d'Aniou, sur la riuiere de Maine, iointe au Loir & à la Sarte, euesché suffragant de Tours.*

Andelaus : *Andelot sous Monteclair, diocese de Langres en Champagne.*

Anglia : *Angleterre, royaume de grande étenduë dans la partie meridionale de l'isle de la grande Bretagne.*

Anicium siue Auitium, vide Podium.

Ansa : *Anse ville non loin de la Saone, à quatre lieuës de Lyon.*

Antiochia ad Orontem fl. dicta etiam Theopolis : *Antioche la grande, dite autresfois la ville de Dieu, & maintenant par les naturels Antachia, ou par contraction vulgaire Tachia, siege du patriarchat d'orient.*

Antissiodorum, vide Autissiodorum.

Aquæ-Grani, & a recentioribus Aquisgranum : *Aix la Chapelle ville imperiale, que les Alemans appellent Aach, les Flamands Aken, au diocese de Liege.*

Aquæ-Sextiæ Salyorum : *Aix, ville capitale de la Prouence, archeuesché & parlement, sur la riuiere d'Arc.*

Aquileia : *Aquilée, ville ruinée, au duché de Frioul, qui porte encore le titre d'archeuesché & de patriarchat, quoy que le patriarche demeure à Vdine, d'où il va à de certains iours auec ses chanoines en cette eglise dire la messe & officier.*

Arabia : *Arabie, region d'Asie entre la mer Rouge & le golfe Persique, diuisée en trois, la Deserte, l'Heureuse, & la Petrée.*

Aragonia : *Aragon, l'vn des royaumes d'Espagne, qui a pour capitale Saragosse sur l'Ebre. Son nom est venu par corruption de* Tarraconensis Hispania.

Aranda, Hispaniæ locus, in diœcesi, saltem prouincia, Tolerana : *Argan en la nouuelle Castille.* Occurrit apud Ptolemæum Arandis Lusitaniæ veteris vrbs, quæ a quibusdam *Torre vedra* exponitur, & in itinerario Antonini Arannum inter Esurim & Pacem Iuliam.

Arausio Cauarum, seu Arausica ciuitas : *Orenge sur l'Aygues, non loin du Rhosne, euesché suffragant d'Arles : le seigneur de cette ville prend la qualité de prince.*

Arelate, siue Arelas : *Arles, ville sur le Rhosne, en Prouence, sur les confins du Languedoc, archeuesché.*

Aretium in Hetruria : *Arezzo euesché suffragant de Rome.*

Ariminum : *Rimini, ville de Romagne, euesché suffragant de Rauenne, appartenante au Pape.*

Armenia inter montes Taurum & Caucasum : *Armenie, prouince d'Asie, distinguée en grande & petite : quelques-vns appellent maintenant la grande, Turcomanie ; & la petite, Acrojonlu : mais ces noms-là ne sont pas trop asseurez.*

Aruerni siue Aruernum, vide Clarus-mons.

Aschaffenburgum : *Aschaffenbourg, ville située sur le Mein, entre Francfort & Vvirtzburg, apparte-*

nante à l'Electeur archeuesque de Mayence.

Asculum in Picenis: *Ascoli, eueschè suffragant de Rome, sur le Tronto.*

Asia: *Asie, la plus grande partie & la plus orientale du monde connu des anciens. L'Asie mineure contenoit les prouinces plus proches de l'Archipel. Le mot de Natolie vient de l'Anatolie, comme la Poüille de l'Apoüille, la Valona de la Aulona,* &c.

Aschemum in Baioaria: *Aschen en Bauiere.*

Attiniacum ad Axonam fl. *Attigny sur Aisne en Champagne, diocese de Rheims.*

Asta, quibusdam Hasta Pompeia, vrbs Liguriæ: *Aste sur le Tanaro, des dependances du Piemont, eueschè suffragant de Milan.*

Asturica ad Asturam fl. *Astorga, ville d'Espagne, eueschè suffragant de Compostelle, ou S. Iacques en Galice.*

Atrebates, siue Atrebatum, ad Scarpum fl. *Arras sur l'Escharpe, capitale de l'Artois, eueschè suffragant de Cambray.*

Audomaropolis, siue S. Audomari fanum in Morinis: *la ville de S. Omer, sur l'Aa, en Artois, eueschè suffragant de Cambray, erigé par le Pape Paul IV. l'an 1559. aprés la ruine de Teroüanne.*

Auenio Cauarum: *Auignon sur le Rhosne, archeueschè appartenant au Pape auec le comté de Venaissin.*

Augusta Vindelicorum ad Lycum fluu. *Augsbourg sur le Leck, ville imperiale, & eueschè suffragant de Mayence.*

Augustodunum caput Æduorum: *Autun sur l'Arroux en la duché de Bourgogne, eueschè suffragant de Lyon.*

Auicium, vide Podium.

Aureliæ, vel Aurelianum: *Orleans sur Loire, eueschè suffragant de Paris depuis l'an 1622. autresfois de Sens capitale de la quatriéme prouince Lyonnoise.*

Ausci, siue Auscii, vnde Augusta Ausciorum in Nouempopulania, ad Egercium fluu. quæ barbare Auxum dicitur, atque inde Auxitana concilia: *Ausch sur le Gers en Gascogne, archeueschè dans la comté d'Armagnac.*

Autissiodorum ad Icaunam fluu. *Auxerre sur Ionne, eueschè suffragant de Sens, dans le païs de Bourgogne.*

Auximum in Piceno ad Musonem fluu. *Osmo, ville de la Marche d'Ancone en Italie, eueschè dependant du S. Siege.*

Auxum, vide Ausci.

Ayteiæ, vide Aitiacum.

B

BAcancelda, vide Becancelda.

Bagaiæ, siue Vagaiæ, Baga, aut Vaga, aut Vagal, *Bagay ou Vagay, ville de la Numidie en Afrique.* Errant qui locum huius concilii quærunt aut in Africa proprie dicta, aut in Mauritaniis Cæsariensi vel Sitifensi.

Baiocæ seu Baiocasses: *Bayeux sur l'Aure, non loin de la mer, ville de la basse Normandie, eueschè suffragant de Roüen.*

Balgentiacum, mendose Beaugentiacum aut Baugentiacum: *Baugency sur Loire, ville du diocese d'Orleans.*

Balneoregium in Etruria : *Bagnarea , eueſché dependant du S Siege.*

Bamberga ad Mœnum fluu. aliis Papenberga,aut Babenberga: *Bamberg ſur le Mein, ville de Franconie, eueſché dependant immediatement du Pape.*

Barcino , ſeu Barcinona : *Barcelonne , maritime d Eſpagne , capitale de Catalogne , eueſché ſuffragant de Tarragone.*

Barum ſeu Barium, vrbs Apuliæ Peuceriæ : *Bari, archeueſché au royaume de Naples , ſur la mer Adriatique ou golfe de Veniſe.*

Baſilea Rauracorum : *Baſle ſur le Rhin, ville du païs des Suiſſes L'eueſque ſuffragant de Bezançon demeure à Porentruy.*

Apud ſanctum Baſolum prope Rhemos , monaſterium ord. Ben. *l'abbaye de S. Baſle à trois lieuës de la ville de Rheims en Champagne, prés de Verzy.*

Bauaria : *Bauiere , duché d'Alemagne , la capitale eſt Munich, l'Vniuerſité eſt à Ingolſtad.*

Baugentiacum , vide Balgentiacum.

Becanelda , ſeu Becancelda in Cantio : *Becancelde, place d'Angleterre au comté de Kent.*

Bellouacum ſeu Beluacum, olim Cæſaromagus, *Beauuais ſur le Therin en Picardie , eueſché ſuffragant de Rheims, comté & pairie de France.*

Beneuentum, *Beneuent ſur le Sabata , ville archiepiſcopale appartenante au Pape,enclauée dans le royaume de Naples.*

Benningdonum, *Benningdon en Angleterre, au païs des anciens Merciens.*

Berghamſtedum , *Bergamſteld prés de Cantorbie en Angleterre.*

Berytus in Phœnicia , *Beryte, ville maritime ſur la Mediterranée, maintenant appellée Barut, archeueſché ſous le patriarchat d'Antioche en Syrie , que quelques vns nomment Sourie.*

Biſuntinum , olim Veſontio , ad Dubim fluu. metropolis Maximæ Sequanorum, *Beſançon , ville imperiale , archeueſché, ſur le Doux en la Franche-Comté*

Biterræ ad Orobim fluu. *Beziers ſur l'Orb. au bas Languedoc, eueſché ſuffragant de Narbonne.*

Biturigæ, ſeu Bituricæ aut Bituris, olim Auaricum, Biturigum Cuborum caput, & totius Aquitaniæ metropolis. *Bourges ſur Auron & Eure capitale de la prouince & duché de Berry. archeueſché, primatie & patriarchat.*

Bituntum in Apulia Peucetia, *Bitonto, marquiſat dans la Poüille, eueſché ſuffragant de Bari.*

Bononia , olim Geſſoriacus portus , *Bologne ſur la mer en Picardie, eueſché ſuffragant de Rheims, tiré d'vne partie de celuy de Teroüanne,* Taruanna olim caput Morinorum.

Bononia in Æmilia, olim Felſina, *Bologne la Graſſe en Italie, archeueſché erigé par le Pape Gregoire XIII.*

Bonna ad Rhenum in Vbiis, *Bonne ſur le Rhin, où reſide l'archeueſque Electeur de Cologne, quatre lieuës au deſſus de ſa ville capitale.*

Boſtra in Arabia maiore , *Boſſeret ou Buſſereth. archeueſché ſous le patriarche d'Antioche.*

Bracara, siue Augusta Bracarum, inter Durium Miniumque fluuios sita, *Braga en Portugal, archeuesché entre les riuieres de Migno & Duero.*

Brandanfordia, *Brandanford en Angleterre.*

Brennacum siue Brannacum, ad Vidulam fluuium, *Brenne ou Braine sur le Vesle en Champagne, diocese de Soissons. Ceux-là se trompent, qui transportent ce concile à Meziers ou S. Michel en Brenne, petit païs pour le temporel de Touraine, pour le spirituel de Bourges, où est l'abbaye de S. Cyran, de laquelle on a tant parlé depuis trente ou quarante ans. C'est parler moins proprement, que de l'appeller* Braina *ou* Brana *en Latin.*

Bresta, *Bresle ou Brzesti au royaume de Pologne.*

Britannia, *la grande Bretagne, qui comprend les deux royaumes d'Angleterre au midy, & d'Escosse au nord.*

Britannia minor, quæ passim Armorica, [illegible] Gallica dicitur: *la duché de Bretagne, prouince du royaume de France la plus occidentale, dans une pointe qui auance dans la mer Oceane.*

Briocopolis, siue oppidum sancti Brioci in Armorica: *S. Brieu en Bretagne, euesché suffragant de Tours.*

Briuate ad Elauerim fl. in Aruernis, *Brioude sur la riuiere d'Allier en Auuergne, celebre pour son chapitre, diocese de Clermont.*

Brixia Italiæ in Cenomanis, *Bresse, en Italien Bressia, ville de Lombardie, sur le Melo, appartenante aux Venitiens, euesché suffragant de Milan.*

Brixino, siue Brixina, & quibusdam mendose Brixia: *Brixen ville de la comté de Tirol en Alemagne, sur l'Aisech, euesché suffragant de Saltzbourg.*

Buda in Hungaria, *Bude sur le Danube, ville capitale de la Hongrie, appellée sur les lieux Offen. Les Turcs la prirent l'an.* 1541.

Burdegala siue Burdigala, caput Biturigum Viuiscorum, *Bourdeaux sur la Garonne, archeuesché de la seconde Aquitaine, qu'on nomme vulgairement Guyenne.*

Burgi, caput veteris Castellæ, *Burgos sur l'Arlança, archeuesché dans l'ancienne Castille, erigé par le Pape Gregoire XIII.*

Burgum sancti sepulcri, *Borgo di san sepolcro en Toscane, euesché suffragant de Florence: celuy de Borgo san Donnino depend de Bologne.*

Byzacium, seu Byzacia, vnde Byzacena prouincia consularis dicta est, & Byzacena concilia, quæ male in Byzantina a quibusdam transformantur: *une partie du royaume de Tunis en Afrique aux enuirons de la ville de Hammometha ou Machomette, appellée par les anciens* Adrumetum.

C

CAbarsiessum, vide Cauernæ.

Cabillo seu Cabillonum, *Challon sur Saone, en la duché de Bourgogne, euesché suffragant de Lyon.*

Cæsaraugusta ad Iberum fl. seu Cæsarea Augusta: *Saragosse sur l'Ebre, capitale du royaume d'Arragon, archeuesché erigé par le Pape Iean XXII.*

Cadurcum, siue Diuona Cadurcorum, *Cahors sur le Lot, capitale de Quercy, euesché suffragant de Bourges.*

Cadomus in Neustria, *Caën sur l'Orne, capitale de la basse Normandie, du diocese de Bayeux.*

Cæsarea Cappadociæ, olim Mazaca, *Cesarée de Cappadoce en Asie, au pied du mont Argée. Le nom recent & corrompu est Tisaria, ou selon d'autres Caisar.*

Cæsarea Ponti, vide Neocæsarea.

Cæsarea Palæstinæ, olim Turris Stratonis, *Cesarée de Palestine, ville maritime, appellée vulgairement Cassair ou Caisar, archeuesché sous le patriarchat de Ierusalem.* In eadem Palæstina ad Libanum montem, prope fontes Iordanis, fuit Cæsarea Philippi, quæ olim Dan & Paneas, modo *Beline ou Bolbec.*

Cæsena siue Cesena in Flaminia ad Sapim fl. *Cesene en Italie sur le Savio, euesché suffragant de Rauenne dans la Romandiole.*

Cairum, vide Memphis.

Calaris seu Caralis, vrbs primaria Sardiniæ, *Caller ou Cagliari, archeuesché & siege du Vice-roy de Sardaigne.*

Calchedon, vide Chalcedon.

Calchutum in Britannia, *Calchut en Angleterre.*

Cala villa regia, & nunc monialium ord. Ben. parthenon, *Chelles sur la Marne, abbaye de filles, à quatre lieuës de Paris.*

Calissium in magna Polonia, quam Calisciam volunt a Ptolemæo memoratam, *Kalisch ou Calisse en la grande Pologne, siege d'vn Palatinat.*

Calna villa, *Calne, autresfois place celebre en Angleterre dans la comté de Kent.*

Cambria, vnde Cambricum concilium, circa montes Erir, apud Ordouices in Carnaruonia, *Cambrie, partie du païs & principauté de Galles en Angleterre, sur la coste occidentale qui regarde l'Irlande.*

Cameracum, siue Camaracum, ad Scaldim fluu. *Cambray sur l'Escault, archeuesché erigé par le Pape Paul IV. l'an 1559.*

Camerinum siue Camarinum in Vmbria, *Camerin ville d'Italie, euesché dependant immediatement du Pape.*

Campiniacum seu Compiniacum, *Cognac sur la Charente, en Engoumois, selon l'interpretation qu'en ont donné Laurent Bochel & M. de Sponde en ses annales.*

Cantium, *la comté de Kent en Angleterre, où sont Cantorbie, Rochester,* &c.

Cantuaria, olim Dorobernum seu Danouernum, *Cantorbie sur la Stoure, appellée pareillement Cantorbery, Kenterbury ou Caer-kent, ville en Angleterre, archeuesché & primatie du royaume.*

Canusium vrbs Apuliæ Peucetiæ ad Aufidum fl. *Canosa au royaume de Naples sur l'Ofanto, euesché vny à l'archeuesché de Bari.*

Capua noua ad Vulturnum fluu. in Campania, *Capoüe, archeuesché erigé par le Pape Iean XIV. en la terre de Labour, au royaume de Naples sur le Volterno.*

Caput-aquarum in Neap. regno, *Capaccio euesché suffr. de Salerne.*

Caria in minori Asia, *Carie prouince de l'Asie mineure, voisine de l'isle de Rhodes : quelques-vns la nomment Aldinelli.*

Cari-locus, *Charlieu, ville de la comte de Charolois.*

Carisiacum ad Saram fluuium, non vero Isaram, vt mendose legitur in plerisque Francorum annalibus, cum alibi, tum vbi agitur de morte Caroli Martelli. *Cressy sur Serre, au diocese de Laon en Picardie.*

Carnotum, siue Autricum Carnutum, ad Auduram fluu. *Chartres sur l'Eure en Beausse, euesché suffragant de Paris depuis l'an 1622.*

Carpentoracte Meminorum, *Carpentras, ville du comtat de Venaissin, ainsi appellé de l'ancienne ville* Vindausca siue Vendausca, *où estoit l'euesché, maintenant suffragant de l'archeuesque d'Auignon.*

Carrosium, vide Karrosum.

Carthago sex prouinciarum Africæ caput, in proconsulari, siue Africa proprie dicta: *Carthage la principale ville d'Afrique, archeuesché & primatie, sur la coste de Barbarie, proche de Tunis Il y a eu vne autre Carthage, dite la neuue, & la Chanuriere, bastie en Espagne par les Africains, appellée maintenant Carthagene,* Carthago noua, siue Spartaria.

Cassella, seu Cashella, aut Cassilia in Momonia prouincia : *Cashel ou Cashyl, l'vn des quatre archeueschez d'Irlande.*

Cassinum, seu Mons-Casinus, in Latio nouo, *l'abbaye celebre du Mont-Cassin au royaume de Naples, bastie & habitée par S. Benoist patriarche des Moines dans l'occident.*

Castellanum, siue ciuitas Castellana in Tuscia, *Ciuita Castellana dans les terres du patrimoine de saint Pierre, euesché ioint à celuy d'Orti, & dependant immediatement du S. Siege de Rome.*

Castellum seu Castrum Theodorici ad Matronam fluu. *Chasteau-Thierry sur Marne, ville du diocese de Soissons.*

Castrum Gonterii in Andibus, *Chasteau-Gontier sur la riuiere de Maine, au diocese d'Angers.*

Catalaunium, seu Caralauni, aut Durocatalauni, quæ est etiam nunc prouinciæ Belgicæ secundæ ciuitas episcopalis, ad Matronam fl. *Chaalons sur Marne en Champagne, euesché suffragant de Rheims, comté & pairie de France.*

Cauense monasterium, cuius abbas iurisdictionem habet ordinariam: *Caua, abbaye au royaume de Naples.*

Cauernæ Susis, locus propinquus Carthagini, *place d'Afrique voisine de Carthage, aux Grottes de Suses.*

Cebarsussense puto dictum pro Cauer-susensi in Africa.

Celchytum, vel Celichutum, *Celchyth en Angleterre au royaume des Merciens.*

Celenum in Gallicia, *Celeno en Gallice.*

Cenomanum, siue Vindinum Cenomanorum, *le Mans sur la Sarte, capitale du païs de Maine, euesché suffragant de Tours.*

Cephalœdis seu Cephaludium, *Cefalù ville de Sicile, euesché suf-*

fragant de l'archeuesque de Messine.

Ceruia, olim Ficode, vrbs Æmiliæ ad sinum Hadriaticum sita, *Ceruia ville d'Italie, eueſché ſuffragant de Rauenne dans la Romandiole.*

Cesena, vide Cæsena.

Chalcedon, vel vt eruditi viri scribendum censent, Calchedon, Græce Καλχηδών, non Χαλκηδών, in Bithynia e regione Constantinopoleos: *Calcedoine, appellée vulgairement Scutar ou Scutari, & selon quelques-vns Calttiu, ville archiepiscopale de Bithynie dans l'Asie, vis à vis de Constantinople, sur le canal ou Bosphore de Thrace.*

Cirtha Massanissæ Numidarum regis sedes regalis, ad Ampsagam fluu. nunc Constantina dici solita: *Constantine, ville capitale de la Numidie, maintenant dans le royaume d'Alger.*

Clarandona, *Clarendon en Angleterre.*

Clarus-mons, Aruerna ciuitas, Aruernum siue Aruerni, *Clermont, sur l'Arcier, petit ruisseau qui se iette dans l'Allier, ville de la Limagne,* Lemane, *capitale de toute l'Auuergne, eueſché ſuffragant de Bourges.*

Clipiacum, *Clichy la Garenne, proche de S. Oüen & de S. Denys en France, sur la riuiere de Seine, à vne lieuë de Paris.*

Cloueshouia, *Clysse, ou selon d'autres Clouesho, au royaume des Merciens, sous le roy Edibald.*

Colonia Agrippina, caput Vbiorum, ad Rhenum fl. *Cologne sur le Rhin, archeueſché & electorat du S. Empire: ceux du païs l'appellent Coln ou Coëln.*

Colonia, villa, mendose Holonia, *Conleines prés de la ville du Mans au païs du Maine.*

Clodia Fossa, siue Clodiopolis, *Chioggia ou Chioza, ville dans vne isle de meſme nom, & eueſché ſuffragant du patriarchat de Venise.*

Collis in Etruria, *Colle ville de Toscane, eueſché ſuffragant de Florence.*

Compendium ad Isaram fl. *Compiegne sur Oise, diocese de Soissons, du gouuernement de l'isle de France.*

Complutum ad Carracam fluu. *Alcala de Henarés, ville de Castille la nouuelle, du diocese de Tolede, celebre pour son Vniuersité.*

Compostella in Gallicia, *S. Iacques de Compostelle en Galice: les Espagnols l'appellent Sanctiago de Compostella, erigé en archeueſché par Calixte II. qui y transporta le droit de metropole, qui estoit à Meride la grande.*

Compsa in Hirpinis, *Conza archeueſché au royaume de Naples.*

Concordia, vrbs diruta, *Concorde ville ruinée, d'où l'eueſque ſuffragant du patriarche d'Aquilée, fait sa residence à Porto Romatino ville voisine.*

Confinium trium prouinciarum, Aruernæ, Gabalitanæ & Ruthenensis: *place voisine de l'endroit où se ioignoient les trois eueſchez d'Auuergne, de Roüergue & du Geuaudan.*

Confluentes seu Confluentia, *Coblents sur la descente de la Moselle dans le Rhin, diocese de Treues.*

Constantia ad Rhenum e lacu Acronio erumpentem, *Constance sur le*

le Rhin en Souabe, euesché suffragant de Mayence : en Alemand Costniz. Il y a aussi Coutances en basse Normandie sur la petite riuiere de Burd, capitale du Coutantin, euesché suffragant de Rouen.

Constantina Numidiæ caput, vide Cirtha.

Constantinopolis, olim Byzantium, ad Bosphorum Thracium: *Constantinople en Thrace ou Romanie, ville patriarchale sur le canal de la mer Noire, bastie par le grand Constantin, siege de ses successeurs empereurs d'orient depuis l'an 430. qu'elle fut dediée, iusques en l'an 1453. qu'elle fut prise par les Turcs, qui l'ont tenuë iusques à maintenant, & en ont fait le siege imperial de leurs grands Seigneurs.*

Conuicinus villa, *place voisine de Senlis.*

Copriniacum, *quelque endroit du diocese de Bourdeaux, ou de quelqu'vn de ses suffragans, qui m'est encore inconnu, si ce n'est que l'on le prenne pour* Campinacum, *& l'vn & l'autre pour* Cognacum.

Corduba in Hispania Bætica, *Cordouë sur le Quadalquiuir, ville d'Andalousie dans le royaume de Grenade, euesché suffragant de Tolede.*

Cornetum ad littus maris Tyrrheni, *Cornete en Toscane sur la mer, son euesché est ioint à celuy de Monte-Fiascone.*

Corsica in mari Ligustico insula, *l'isle de Corse dans la mer Mediterranée, au dessus de la Sardaigne.*

Cortona vrbs Etruriæ, *Cortone ville de Toscane, son euesché erigé par le Pape Iean XXII.*

Cosentia, alias Consentia, *Cozence, archeuesché en Calabre.*

Coyacum castrum diœcesis Ouetensis in Hispania, *Coyaco au diocese d'Ouiedo en Espagne.*

Cracouia ad Vistulam fl. *Cracouie dans la Pologne sur la Vistule, euesché suffragant de Gnezne, capitale du royaume.*

Crema in ditione Venetorum, *Creme en Lombardie, euesché erigé par le Pape Gregoire XIII. suffragant de Bologne.*

Cremona ad Padum fl. in ducatu Mediolanensi, *Cremone sur le Po en Lombardie, euesché suffragant de Milan.*

Creta, insula maris Mediterranei, ditionis Venetorum ab anno 1294. *l'isle de Candie.*

Cyperanum, *Cyperano place du royaume de Naples.*

Cyprus insula, *l'isle de Chypre prise par les Turcs sur les Venitiens l'an 1470.*

Cyrus seu Cyropolis, *Cyr euesché en Syrie sous le patriarche d'Antioche : quelques-vns la nomment Quars. Theoderet en a esté euesque.*

D

Dalmatia Illyrici pars, regio Europæ, ad mare Hadriaticum: *Dalmatie au long du golfe de Venise, possedée partie par les Turcs, partie par l'Empereur, les Venitiens & les Ragusains.*

Dania, *le Danemark, royaume composé de quelques isles du Iutland & du païs de Schonen. Ie ne trouue point de conciles tenus en Transiluanie, Valaquie ou Moldauie, qui*

appartiennent à l'ancienne Dacie au nord de la riuiere du Danube : mais s'en trouue vn l'an 1257. celebré en Danemark, que quelques écriuains du moyenâge appellent mal à propos Dacia, *dequoy il a fallu aduertir le lecteur.*

Dertona siue Terdona, in Liguria, *Tortone ville de Lombardie, euesché suffragant de Milan.*

Dertusa ad Iberi fluminis ostia, *Tortose sur l'Ebre, euesché suffr. de Tarragone entre la Catalogne, l'Aragon & le royaume de Valence.*

Dia seu Dea, vide Valentia.

Diampera, *ville de l'Inde orientale proche de la ville de Meleapor, dite vulgairement de S. Thomas.*

Dingolninga Bauariæ locus, sub Tassilone duce anno 772.

Dioclea siue Doclea, *ville proche d'Antiuari en Esclauonie, païs natal de l'empereur Diocletian.*

Dionysiopolis, siue apud S. Dionysium, *Saint Denys sur Seine, abbaye de l'ordre de S. Benoist, à deux petites lieuës de Paris.*

Diospolis, siue Lidda, *Rama, ou selon d'autres S. Georges,* Georgiopolis, *euesché suffragant du patriarche de Ierusalem.*

Diuio ad Oscarum fl. *Dijon sur l'Ouche, capitale du duché de Bourgogne, du diocese de Langres.*

Dola ad Dubim fluu. *Dole en la Franche-Comté, Parlement & Vniuersité, du diocese de Bezançon.*

Dolum olim sedes archiepiscopalis a tempore Nomenoii ad Innocentii III. pontific : *Dol en Bretagne, euesché suffr. de Tours, comme les autres eueschez de cette prouince.*

Duisburgum ad Rhenum in Cliuensi ducatu, *Duisbourg ville sur le Rhin, des appartenances du duché de Cleues.*

Duria villa in pago Ripuariensi, *Duren, ou Doren, ville du duché de Iuliers, au diocese de Cologne.*

Duziacum, alias Duodeciacum, *Douzi entre Iuoy & Sedan, sur le Cher, du diocese de Rheims.*

E

EBoracum, *Yorck sur la riuiere d'Ouse, en la partie septentrionale du royaume d'Angleterre, archeuesché dependant de la primatie de Cantorbery.*

Ebredunum in Caturigibus, metropolis Alpium maritimarum, *Ambrun, archeuesché au haut Dauphiné sur la Durance.*

Ebroicæ, siue Mediolanum Aulercorum, *Eureux sur l'Iton, ville de Normandie, euesché suffr. de Roüen.*

Egara siue Exara, vrbs excisa : *quelques-vns croyent que c'est Gea de los Caualleros, proche de Sarragosse, sur l'Ebre en Aragon, autre fois euesché de la prouince de Tarragone.*

Eliberis siue Eliberris, quibusdam etiam Illiberis, in Bætica : *Eluire prés de Grenade en Espagne, qui est vne ville plus recente, bastie quasi sur les ruines de cette ancienne, qui estoit vn siege episcopal. Ceux-là se sont trompez, qui la prennent pour Grenade mesme, ou pour Colioure dans le Roussillon, qui se nommoit anciennement* Illiberis *ou* Caucoliberis.

S. Elpidii

Emerita Augusta, olim caput Lusitaniæ, ad Anam fluu. *Meride la.*

grande dans l'Estramadure, ville maintenant ruinée : son siege metropolitain fut transporté par le Pape Calixte II. l'an 1124. dans la ville de Compostelle dite de S. Iacques en Galice.

Engilenheimum, vide Ingilenheimium.

Engolisma, corrupte Ecolisma, vel Enculisma, ad Carantonum fl. *Engoulesme sur la Charente, euesché suffragant de Bourdeaux.*

Epao, siue Epauna, minus bene Epaunum, parochia in diœcesi olim, saltem in prouincia Viennensi sita, vbi celebratum anno 517. concilium Epaonense siue Epaunense: *on l'appelle ordinairement le concile d'Epone, pour n'auoir pû encore découurir le veritable endroit où il a esté tenu. I'estime plus probable que c'est Ienne sur le Rhosne, entre Belley, Chambery & Vienne, & non pas Pamiers (qui est une faute grossiere & directement opposée à la verité de l'histoire) Beaune, Tonou, S. Maurice en Chablais, Nion sur la riue droite du Lac de Geneue & Maudenure, comme d'autres ont crû. Voyez ce que nous auons adiouté à la fin de nostre indice geographique des conciles imprimé l'an 1646. Nous en ferons vne obseruation plus exacte dans nos notes.*

Ephesus, vrbs Asiæ maritima in Ionia, ad ostia Caystri, *Ephese. ville autresfois archiepiscopale, en Ionie prouince de l'Asie mineure, que quelques-vns appellent maintenant Figena.*

Epirus vetus, *Epire entre la Grece & l'Esclauonie, que quelques-vns nomment Canina. Il y en a qui confondent cette prouince auec l'Albanie.*

Erphordia, siue Erfurtum in Thuringia, *Erfort ou Erfurt, capitale de la Thuringe en Alemagne, du diocese de Mayencé.*

Exoldunum, siue Exilidunum, *Issoudun, seconde ville de Berry, diocese de Bourges, à sept ou huit lieuës de la capitale du païs, sur la petite riuiere de Thiol.*

F

Farfensis B. Mariæ abbatia . . . .

Farisea ciuitas, vide Patisii.

Fauentia vrbs Æmiliæ, *Fayence ou Faenza, euesché suffragant de Rauenne.*

Feretum, siue Mons Feretranus, *Monfeltro, ou San Leo, au duché d'Vrbin.*

Ferraria ditionis pontificiæ, ad Padum fl. *Ferrare ville sur le Po, euesché suffragant de Rauenne.*

Finchala, siue Fincenhala, in diœcesi Dunelmensi, *Finkeley au diocese de Durham en Angleterre, eloigné plus de 160. milles de Cantorbery, selon Roger de Honeden.*

Ficode, seu Phicodensis ciuitas, vide Ceruia.

Ad Fines, vide ad sanctam Macram. *On dit qu'il y a prés de Fismes vne pierre qui sert de borne aux eueschez de Rheims, Laon & Soissons.*

Firmum in Piceno, *Fermo, archeuesché dans la Marche d'Ancone, sur vne colline arrousée du fleuue Leta.*

Florentia, olim Fluentia, *Florence sur l'Arno, capitale de la Toscane, archeuesché erigé l'an 1421.*

par le Pape Martin V.

Floriacum ad Ligerim fl. *Fleury, ou S. Benoist sur Loire, abbaye celebre au diocese d'Orleans, entre Sully & Iargeau.*

Floridum, *a esté pris mal à propos par Binius & autres pour le lieu d'vn concile tenu l'an 1151. à Baugency sur Loire. Il n'y a point de* Floridum castrum *prés de cette ville-là: mais* Floridum Pascha *se trouue dans Suger abbé de S. Denys, qui a donné sujet à la tromperie.*

Fons Blaaudi, seu Bellaqueus, *Fontaine-bleau en Gastinois, maison de plaisance des Rois Tres-Chrestiens, du diocese de Sens.*

Forum-Iulii ad Natisconem fluu. in Carnis, *Ciudad de Friuli; qui a donné le nom à tout le païs de Frioul, appartenant à la seigneurie de Venise. Il y a aussi Freius euesché en Prouence, suffragant d'Aix, qui porte le mesme nom de* Forum-Iulii, Octauanorum colonia ad Argentei fluminis ostia.

Forum-Liuii in Æmilia, *Forli ville de la Romagne, euesché suffragant de Rauenne.*

Francofordia, siue Francofurtum ad Mœnum fl. *Francfort sur le Mein, en Franconie, du diocese de Mayence. Il y a aussi Francfort sur l'Oder, dans le marquisat de Brandebourg.*

Fridesłaria in tractu Hassensi, *Fristar ou Friteslar dans la Hesse, appartenante à l'electeur de Mayence.*

Frisinga in Bauaria, *Frisinghen sur le Mosach, ville de Bauiere, entre Munich & Landshout, euesché suffragant de Saltzbourg.*

Fulginium in Vmbria, *Foligny ou Fuligno sur le Topino, au duché de Spolete, euesché dependant immediatement du S. Siege.*

Fuxum siue Foxum in Tectosagibus, *Foix, capitale de la comté qui en retient le nom, du diocese de Pamiers.*

G

GAbali, *le païs de Giuaudan, qui a pour capitale Mende, ville sur le Lot dans les Ceuennes,* in Cemmenis seu Gebennis montibus, *euesché suffragant de Bourges,* Mimate ad Olitem fluuium, quæ successit Anderito olim Gabalorum primariæ vrbi.

Gaintingtonia in Britannia, *Gaintington en Angleterre.*

Gallia Augusti Cæsaris, siue Ptolemaïca, *la France, & tout ce qui est compris entre les deux mers oceane & mediterranée, le Rhin, les Alpes & les Pyrenées, qui sont les bornes assignées par l'empereur Auguste, & obseruées par le prince des geographes Ptolemée.*

Gandauum, siue Ganda portus, in Flandria, *Gand, ou Gent, grande ville bastie sur l'assemblage de l'Escault & de la Lis, euesché suffragant de Malines depuis l'an 1559.*

Gandeshermum ....

Gangra in Paphlagonia, ad fluuium Halym, *Gangres, que quelques-vns appellent Cangria, ou Castemoni, ville archiepiscopale de Paphlagonie prouince de l'Asie mineure.*

Gembrica in Polonia .....

Geneua, siue Genaua, ad lacum Lemanum, & ex eo erumpentem Rhodanum, *Geneue, ville episco-*

pale sous l'archeuesque de Vienne, bastie sur le Rhosne sortant du lac. L'euesque demeure à Anuessi en Sauoye, à quatre lieuës de sa ville, qui se reuolta l'an 1535. à la sollicitation de Guillaume Farel, & autres predicans ministres, ennemis iurez de la sainte Eglise Catholique, Apostolique & Romaine.

Apud S. Genesium in Etruria, *San-Genesio, chasteau voisin de la ville de Luques en Toscane.*

Gentiliacum ad Beuerem fluuiolum, *Gentilly sur Bieure, à vne lieue de la ville de Paris.*

Genua minus eruditis βαρβαρωνύμως dicta pariter Ianua, ciuitas Liguriæ: *Gennes sur la mer Mediterranée, republique, & archeuesché erigé enuiron l'an 1132. par le Pape Innocent II.*

Germania, *l'Alemagne.* Alemanni *ayant donné le nom à tout le reste de la Germanie, quoy qu'ils n'en possedassent qu'vne assez petite partie: Duytsland & Nederland sont les mots dont ils se seruent pour signifier en leur langue l'Alemagne & les Païs-bas.*

Gerunda in Catalaunia, *Girone sur la riuiere de Ter en Catalogne, euesché suffragant de Tarragone.*

Gisortium ad Eptam fl. *Gisors au Vexin, sur la petite riuiere d'Epte, qui separe le Normand du François, du diocese de Roüen en Normandie.*

Gnesna in Poloniæ regno, metropolis ecclesiastica in palatinatu Calissiensi, *Gnesne, ville archiepiscopale du royaume de Pologne.*

Goa in orientali India, *Goa, ville capitale de l'Inde, appartenante aux Portugais, archeuesché erigé par le Pape Paul IV.*

Gradus, vrbs siue insula, in stagnis Venetis, titulo patriarchatus pluribus sæculis insignis, *Grado, ville bastie dans les marais du golfe Hadriatique, prés de Venize, qui depuis deux cens ans porte le titre de ce patriarchat.*

Græcia, *la Grece, qui a diuerses estenduës, selon qu'on la prend plus à l'estroit, ou plus au large.*

Gratelea, *Graataueletre en Angleterre.*

Granata in Bœtica Hispaniæ prouincia Australi, ad Singulim fluu. *la ville de Grenade, capitale d'vn royaume, bastie proche de l'ancienne Eluire, & peut-estre de ses ruines, archeuesché erigé par Alexandre VI. aprés qu'elle eut esté reprise sur les Mores par Ferdinand & Isabelle l'an 1492.*

Grassa, tribus locis distans Antipoli in Prouincia, *Grasse, à trois lieuës d'Antibe ancien siege de l'euesché suffragant d'Ambrun, dans la prouince des Alpes maritimes.*

Guadicium, siue Guadixa in Bætica, olim Acci, *Guadix, ville d'Espagne sur le Guadalant, euesché suffragant de Grenade, & autresfois de Tolede.*

Guastalla, siue Vvastalla, *Guastalle sur le Po, en Lombardie.*

H

HAfnia in Selandia primaria Danici regni insula, *Copenhagen, capitale du royaume de Danemark, dans l'isle de Seland.*

Halberstadium seu Halberstattum, ex Salingstadiensi creuit episcopatu.

anno 770. primum erecto : *Halberstad en Saxe, sur la riuiere d'Holthein, ville episcopale sous l'archeuesque de Mayence.*

Haristallum, siue Heristellum, ad Mosam fl. sub finem primæ ac secundæ Francorum regum dynastiæ locus non ignobilis : *Herstel, village sur la Meuse, prés de la ville de Liege.*

Harlemum in Hollandia, *Harlem, ville de la Nord-Hollande, eueschè erigé l'an 1559. par Paul IV. sous l'archeuesque d'Vtrecht.*

Hasta Pompeia, vide Asta.

Hedtfeldia, *Hedtfeldt en Angleterre.*

Hellespontus, *l'Hellespont, que nous appellons Bras de S. Georges, ou destroit de Callipoli, ou bien le canal des Dardanelles, où sont les anciennes villes de* Sestos *&* Abydos: *Cyzique estoit la capitale du païs d'Asie, appellé du nom d'Hellespont.*

Herbipolis, siue Vvitzeburgum, caput Franconiæ ducatus, *Virtzbourg sur le Mein, capitale du duché de Franconie, eueschè suffrag. de Mayence. Ceux-là n'entendent pas le Grec, qui l'écriuent* Pæapolis, *au lieu de* Ποιάπολις, vrbs herbosa, siue herbida.

Herefordia, siue Herudfordia, in Anglia, *Hereford sur la Vvye, eueschè d'Angleterre, proche du païs de Galles, suffragant de Cantorbery.*

Hibernia, Ierne, aut Iuuerna, *l'Irlande, isle au couchant de l'Angleterre, diuisée en quatre archeueschez, d'Armach, de Dublin, de Caschyl, & de Toam, qui furent instituez, à ce qu'on nous asseure, l'an 1151. sous Eugene III.*

Hieracium, siue Gieracum, alias Locri, vt volunt, in magna Græcia : *Gieraci dans la Calabre, sur la mer, eueschè suffragant de Reggio.*

Hierapolis in Phrygia Pacatiana, *Ierapoli dans la Phrygie prouince de l'Asie mineure, que les Turcs nomment en leur langue, & par corruption Seldeschehêr.*

Hierosolyma, siue Ierusalem, vrbs Pacis visio dicta, *la ville de Ierusalem, capitale de la Iudée, & patriarchat depuis le cinquiéme siecle de l'Eglise: les Turcs l'appellent Cutz.*

Hildesemium, siue Hildesia, in Saxonia, *Hildesheim en Alemagne, eueschè suffragant de Mayence.*

Hippo, Ptolemæo Βασιλικὸς, Latinis Regius, in Africa proprie dicta, ad Rubricati fluuii ostia, tum deinde Hippona, *d'où on a tiré le nom de Bonne, ville sise sur la coste du royaume d'Alger en Barbarie.* Fuit in eadem prouincia proconsulari alius Hippo, dictus Diarrhytus, propter aquarum irrigua, & Æolica forma Zarrhutus, siue Zaritus.

Hispalis, siue Spalis, ad Bœtim fluu. caput Vandalusiæ a Vandalis sic dictæ, *Seuille sur le Guadalquiuir, capitale de l'Andalousie, archeueschè fort ancien dans l'Espagne.*

Hispania, *l'Espagne, enuironnée des deux mers Oceane & Mediterranée quasi de toutes parts, & separée de la France par les monts Pyrenées, depuis Rose iusques à Fontarabie. On y compte iusques à quatorze royaumes ou principautez, qu'il n'est pas necessaire de rapporter en ce lieu.*

Holonia villa, vide Colonia.

Hortanum, siue Hortain Etruriæ: *Horti ville de Toscane, dans les terres de l'Eglise, euesché dependant immediatement du S. Siege.*

Hostunum, vrbs regni Neapolitani, *Hestuni, euesché sous l'archeuesque de Brindis,*

Hydrus, vrbs veteris Calabriæ maritima, siue Hydruntum, ad calcem Italiæ, situm in littore maris Ionii, *Otrante ville sur la mer, au talon de l'Italie, archeuesché durant quelque temps dependant du patriarche de Constantinople.*

I

IAcca Vasconum antiquorum oppidum, ad radices Pyrenæorum, in Hispania, *Iacca ville d'Aragon, euesché suffragant de Sarragosse, au de là des Pyrenées, dans le païs des anciens Vascons.*

Iadera in Liburnis, *Zara, ville sur le golfe Hadriatique, archeuesché appartenant aux Venitiens.*

Ianua, vide Genua.

Iaurinum, siue Iauria in Hungaria, *Ianarin, autrement appellé Raab en Hongrie, sur le Danube, euesché suffragant de Graan.*

Iconium in Lycaonia, *Cogne ville de la Lycaonie, prouince de l'Asie mineure, archeuesché.*

Ilerda ad Sicorim fl. in Catalaunia, *Lerida sur la Segre, ville de Catalogne. euesché suffr. de Tarragone.*

Illyricum, *l'Illyrie, qui se prend ou dans vne plus grande étenduë, comme dans la Notice de l'Empire, ou en vne plus étroite signification, pour ce que nous appellons Esclauonie*, inter Arsiam & Titium seu Drilonem fluuios, Plinio & aliis.

Imola modo, quæ olim dicebatur Forum Cornelii Syllæ, in Æmilia, ad Vatrenum fl. *Imola ville de la Romagne, euesché suffragant de Rauenne. Il y a aussi Fossumbrune au duché d'Vrbin sur le Meno, euesché suffragant d'Vrbin.* Forum Sempronii ad Metaurum flumen a deuicto Asdrubale famosum.

Ingilenheimium, villa regia ad Rhenum, *Ingilheim place sur le Rhin entre Mayence & Bingen, du costé de l'Alemagne, où mourut l'empereur Loüis le Debonnaire l'an 840. de salut.*

S. Ioannis Rupensis monasterium in Aragonia, *S. Iean de la Roche.*

Iotrum villa regia, *Ionarre, ou Ionere, maintenant abbaye de Benedictines, en Brie, diocese de Meaux.*

Isauria, *l'Isaurie, qui fait maintenant partie de la Caramanie dans l'Asie mineure, suiete aux Turcs.*

Italia, *l'Italie, bornée par les Alpes, le golfe de Venise, & la mer Mediterranée.*

Iudicium, locus prope Theodonis villam, ad Mosellam fl. *Iutz, ou Iudts, sur la riuiere de Moselle, entre Mets & Thionuille.*

Iuliobona, corrupte Islebonna, aut Luliobona in Caletibus, *Lillebonne, ou l'Islebone, autresfois capitale du païs de Caux, du diocese de Roüen.*

Iuniaria, siue Iuncaria in diœcesi Magalonensi, *quelque place du diocese de Magalone, maintenant dit de Montpelier, au bas Languedoc. Il y auoit aussi* Iuncaria *remarquée dans les Itineraires, peut-estre Ionquera en Catalogne.*

Iuncus in Africa ciuitates duas designat, alteram in prouincia Byzacena, alteram in Mauritania Cæsariensi, vt constat ex notitia episcopatuum Africæ, a R. P Iacobo Sirmondo edita. Occurrit quoque Iunxus Melæ in Mauritania Tingitana.

K

KAla, vide supra Cala.

Karrofium, seu Carrofum, monasterium S. Saluatoris in finibus Pictonum & Biturigum Cuborum, *Charroux, ancienne abbaye dans le haut Poictou, non loin du Berry.*

Kingnesburia, *Kingesbury, ou Kingsbury en Angleterre.*

Kingstonium, *Kingstone sur la Tamise en Angleterre.*

Kyrlingtonium in East-Anglia, *Kerling, ou Katlage en Angleterre.*

L

LAmbatha, seu Lametha, *Lambath en Angleterre.*

Lambese, siue Lambæsa, aut Lampæsa in Numidia, ad fluuium Ampsagam, *Lambese, ville du royaume de Constantine en Afrique, soûmis à celuy de Tunis.*

Lampsacus ad Granicum fluuium, in Propontidem defluentem, vrbs Mysiæ seu Hellesponti, in Asia sita: *Lampsaque, dite aussi Lampsico, ville de Mysie, ou de la prouince de l'Hellespont en Asie, sur le bras de S. Georges.*

Lancicium seu Lencitia, ad Bzuram fl. in maiori Polonia, *Lencici en la grande Pologne, siege d'vn palatinat.*

Landauia in Cambria seu Vvallia occidentali, *Landaff, euesché suffragant de Cantorbery, dans la principanté de Gales.*

Laodicea ad Lycum fl. in Phrygia Pacatiana, *Laodicée, ville de Phrygie prouince de l'Asie mineure. Quelques-vns la nomment Noue Leske. Il y a aussi Laodicée de Sourie, qui est dite Illadchies ou Lyche, au pied du Liban, ville maritime, dite par les Iuifs Rhamata, entre Antioche & Tripoli: sans parler de celle qui est au delà du Liban dans la Celesyrie.*

Lateranum, *l'eglise & palais de S Iean de Latran à Rome.*

Latiniacum ad Matronam fluu. *Lagny sur Marne, du diocese de Paris.*

Lauaura, vide Vaurum.

Laudunum, siue Lugdunum Clauatum, *Laon, ville de Picardie, euesché suffragant de Rheims, duché & pairie de France.*

Lauriacum in pago Andegauensi, *Lorris au diocese d'Angers.* Quod caueas confundas, vt quidam imperiti faciunt, cum Laureaco seu Lauriaco, olim metropoli Norici Ripensis, ad Anisum fl.

Laus Pompeia in Gallia Cisalpina, *Lodi en Lombardie, euesché suffragant de Milan.*

Legio Gemina septima caput regni inde cognominati, *Leon en Espagne sur les riuieres de Vernesga & Torio, euesché dependant immediatement du S. Siege: quelques-vns le font suffragant de Compostelle.*

Lemouices, siue Augustoritum Lemouicum ad Vigennam fluuium, *Limoges sur la Vienne, capitale du Limosin,*

Limosin, euesché suffragant de Bourges.

Leodica, seu Leodicum ad Mosam fl. *Liege sur la Meuse, euesché suffragant de Cologne: Les Flamans la nomment Luyck, & les Alemans Ludick.* Ex Gallica pronunciatione prodiit corruptum Legiæ, quasi Liegæ, nomen, quo nonnunquam apud medii æui scriptores insignitur.

Leonium, seu Paulopolis Leonia, in Armorica inferiore, *S. Paul de Leon euesché de la basse Bretagne suffragant de Tours.*

Lexouium in Neustria, *Lisieux en Normandie, euesché suffragant de Roüen.* Luxouium *c'est l'abbaye de Luxeüil dans la Franche-Comté.*

Libya, *Libye partie d'Afrique plus auancée dans les terres vers les montagnes, & par delà: le desert de Barca, le Biledu'gerid, & autres païs de ces solitudes affreuses.*

Lidda, vide Diospolis.

Lima Peruuiani regni caput, *Lima ou Cindad de los Reyes, capitale du royaume de Perou en l'Amerique meridionale, archeuesché.*

Lingonæ, siue Andomatunnum Lingonum, *Langres sur vne montagne prés de la Marne naissante, en Bassigny petit païs de Champagne, euesché suffragant de Lyon, duché & pairie de France.*

Lingacopia, seu Lincopia in Suecia, *Lincopen en Suede, euesché suffragant d'Vpsale.*

Lippia in Vvestfalia, *Lippe comté en Alemagne dans le cercle de Vvestfalie: les Alemans l'appellent en leur langue Lipstat.*

Liptinæ siue Listinæ, diœcesis Cameracensis, *Lestines, autresfois palais de nos Rois, non loin de Bins en Hainault.*

Lombaria siue Lumbaria, *Lombés, ville de Gascogne, euesché suffragant de Tolose, erigé par le Pape Iean XXII.*

Londonia, siue Londinum, aut Lundinium, ad fluuium Tamesim, Angliæ regia vrbs, *Londres sur la Tamise, capitale d'Angleterre, euesché suffragant de Cantorbie.*

Louicium in Polonia f. Leouicium, hoc est Leopolis vrbs, caput Russiæ nigræ, siue Roxalaniæ minoris, *Lvvou ou Lovvnberg, archeuesché.*

Luca in Etruria, *Luques sur le Serchio, ville & republique en Toscane: son euesque depend immediatement du S. Siege: d'autres veulent qu'il soit suffragant de l'archeuesque de Pise.*

Lucus in Gallicia, *Lugo ville ancienne, & euesché suffragant de Compostelle ou S. Iacques en Galice.*

Lugdunum Segusianorum ad confluentes Araris & Rhodani, *Lyon sur la descente de la Saone dans le Rhosne: l'archeuesque se dit primat des Gaules, & reçoit les appellations de Tours, Sens & Paris.*

Lugdunum Clauatum, vide Laudunum.

Lumbaria, vide Lombaria.

Luna in Etruria ad Macræ fluminis ostia: vide Sarsana.

Lutetia, seu Leucotecia: vide Parisii.

M

Macedonia in quatuor partes olim diuisa, *la Macedoine*

partie de la Grece, voisine de la Thrace, & qui a maintenant plusieurs noms.

Macerata vrbs ditionis pontificiæ, *Macerata, euesché suffragant de Fermo.*

Machlinia, vide Mechlinia.

Maclouiopolis in insula S. Aaronis, *la ville de S. Malo bastie des ruines de Guid-Aleth dans l'isle de S. Aaron sur la mer, euesché suffragant de Tours.*

Finibus apud sanctam Macram, siue in martyrio sanctæ Macræ in confinio Rhemensis & Suessionensis diœceseon: *conciles tenus à Fismes petite ville sur la riuiere de Vesle, diocese de Rheims en Champagne, dans l'eglise de sainte Macre martyre. Ceux-là se sont trompez, qui prennent ce lieu pour le Pont sainte Maxence ville de l'isle de France, sur la riuiere d'Oise.*

Macrianum in Byzacena prouincia vrbs episcopalis fuit, distincta ab alia, quæ recensetur inter vrbes Mauritaniæ Sitifensis in notitia prouinciarum Africæ a Sirmondo nostro edita.

Magalona in stagnis Volcarum insula, *l'isle de Magalone au bas Languedoc, d'où l'euesché suffragant de Narbonne a esté transferé à Montpellier à cause des corsaires.* Quæritur Magalonense concilium apud Iuniarias in regno Septimaniæ.

Magdunum ad Ligerim fluuium, *Mehung sur Loire, ville du diocese d'Orleans. Il y a aussi Mehun sur Yeure, ville du Berry, à quatre lieuës de Bourges.*

Maildui vrbs in agro Vviltoniensi regni Merciani, siue Malmesburia, *Malmesbury en Angleterre, au royaume des anciens Merciens.*

Malina, vide Mechlinia.

Manfredonia ad quam e ruinis vrbis Sipontinæ translata est sedes archiepiscopalis post annum circiter 1250. quo a Manfredo notho Friderici II. imp. Romani condita est: vide Sipontum. *Manfredonia prés du Mont Gargan ou di sant-Angelo, bastie par le bastard Mainfroy, non loin des ruines de Siponto dans la Capitanata, comme les Italiens l'appellent.*

Mantala seu Mantalum, *lieu du diocese de Vienne en Dauphiné, maintenant appellé le prieuré de Mente ou Mante, selon Pierre de S. Iulien en ses antiquitez de Bourgogne, & plusieurs autres autheurs,*

Mantua ad Mincium fl. *Mantouë en Lombardie sur le Minzo, ville ducale & episcopale, qui ne depend que du S Siege de Rome. Villamanta prés de Madrid est le* Mantua Carpetanorum *des anciens, & non pas Madrid.*

Marazana, vide Mazarana.

Marchianum siue Marchiacum, *quelque lieu dans la prouince d'Ansch en Gascogne, peut-estre le Mont de Marsan.*

Mareotis regio & vrbs Ægypti.

Marsi in Latio, vt volunt latius sumpto, apud Fucinum lacum, *Marci dans l'Abruzzo, euesché suffragant de Chieti.* Est etiam Marsicum in Lucania, *Marsico en la Basilicata, euesché suffragant de Salerne ou Beneuent.*

Massa in regno Neapolitano,

Massa eueſché ſuffragant de Serrento.

Maſſilia a Phocenſibus condita, *Marſeille ſur la mer en Prouence, où ſe perd le petit fleuue de Veaune, eueſché ſuffragant d'Arles.*

Matiſco ad Ararim fl. *Maſcon ſur la Saone en Bourgogne, eueſché ſuffragant de Lyon.*

Matritum, ſiue Madridium, in Carpetanis, *Madrid ſur le Mançanares, ville capitale du royaume d'Eſpagne depuis le temps de Philippe II. dans l'etenduë de l'archeueſché de Tolede.*

Ad Matronam fl. *en quelque lieu ſur le bord de la riuiere de Marne, au diocese de Meaux.*

Mauritania Africæ pars, in tres olim diuiſa, in Sitifenſem, Cæſarienſem & Tingitanam : *les royaumes d'Alger, Tremizen, Fez & Maroc.*

Maxentiopolis, ſiue apud S. Maxentium in Pictonibus, *S. Maixent abbaye & ville de Poictou, dioceſe de Poictiers, ſur la Seure Niortoiſe.*

Mazara aut Mazarania in Africa, ſiue Maraza aut Mazariana, vrbs epiſcopalis prouinciæ Byzacenæ.

Mechlinia ſiue Machlinia, *Malines ſur la riuiere de Dyle, que les Flamands nomment Mechelen, ville enclauée dans le Brabant, archeueſché erigé l'an 1559. par le Pape Paul IV.*

Mediolanum, Inſubrum caput & Lombardiæ, *Milan capitale du duché qui en porte le nom, archeueſché de grande etenduë, fort noble & ancien.*

Mediolanum Santonum, vide Santonæ : Aulercorum, vide Ebroicæ.

Meldæ, ſiue Iatinum Meldorum, ad Matronam fl. *Meaux, capitale de Brie ſur Marne, eueſché ſuffragant de Paris depuis 1622.*

Melita, inſula ſat nota, *Malte, iſle entre la Sicile & l'Afrique, eueſché ſuffragant de Palerme.*

Melodunum ad Sequanam fluu. *Melun ſur Seine, à dix lieuës de Paris, dioceſe de Sens.*

Melphia principatus Italici ſedes in Apulia, *Melphes ou Melfi, ville de la Poüille au royaume de Naples, qu'il faut bien diſtinguer d'Amalfi ville archiepiſcopale en la principauté citerieure au meſme royaume, celebre pour l'inuention de la bouſſole par Iean Goia l'vn de ſes citoyens.*

Memphis ſiue Cairum ad Nilum fl. maxima vrbs Ægypti, *le grand Caire ſur le Nil, ville d'Egypte, celebre pour les pyramides.*

Mercia, ſiue Merciorum regnum, *le royaume des Merciens au milieu de l'Angleterre, où eſt Malmeſbury*, apud Mildui vrbem in agro Vviltonienſi.

Merſeburgum ad Salam fl. *Merſebourg eueſché ſuffragant de Magdebourg.*

Meſopotamia, *la Meſopotamie, prouince d'orient entre les fleuues du Frat & du Tigil, nommée maintenant Aſamia & Diarbeck.*

Metæ, ſiue Diuodurum Mediomatricorum, ad Moſellæ ac Saliæ confluentes, *Mets ſur l'aſſemblage de la Seille & de la Moſelle en Lorraine, eueſché ſuffragant de Treues.*

Mexicum in America boreali, *Mexique ville capitale de l'Amerique ſeptentrionale, archeueſché eri-*

gé l'an 1547. *par le Pape Paul III.*

Miletum in Calabria, *Mileto, euesché suffragant de Rezzo, erigé l'an* 1075. *par le Pape Gregoire VII. D'autres le mettent au nombre des exempts.*

Mileuum siue Milleuis in Numidia, vrbs olim episcopalis, ad Ampsagam fl. *Mela ou Millene en Afrique dans le royaume d'Alger, & non pas Milete ou Melaxo en Ionie, Melitine en Armenie, ou l'isle de Malthe assez connuë, entre la Sicile & les costes de Barbarie.* Miletus ad Mæandri fl. ostia, Melitina, & Melita.

In minori Britannia concilium habitum fuit sæculo XI. *concile tenu en quelque lieu du païs de Bretagne, que quelques-vns reduisent mal à propos en la seule basse Bretagne.*

Mogontia, siue Maguntia, aut Moguntiacum, ad Rhenum fluu. Mœnum seu Mogonum sinu suo excipientem: *Mayence, que les Alemands nomment Mentz, archeuesché & premier electorat du saint Empire, vis à vis de l'assemblage du Mein & du Rhin.*

Mons Cassinus, vide Cassinum.

Mons Faliscorum in Etruria: *on l'interprete de Monte Fiascone en Toscane sur le lac de Volsena, où on a transporté le siege episcopal de Corneto ville maritime & mal saine. Les Falisques anciens auoient pour villes* Falaris *ou* Faleria, *Falare ville ruinée, &* Gallesium *Galese, d'où l'euesché a esté transporté à ciuita Castellana, & ioint par Eugene IV. à celuy de Horta.*

Mons Garganus, *Monte di santo Angelo.* Vide Manfredonia & Sipontum.

Mons pessulus, seu pessulanus, aliis Monspelium aut Mons puellarum, & Mons-pesserius. *Montpelier, ville sur le Lez au bas Languedoc, euesché suffragant de Narbonne, transporté de l'isle de Magalone où il estoit auparauant.*

Mons regalis in Subalpinis, *Mondeui en Piemont, euesché suffragant de Turin. Il y a aussi Monreale ville de Sicile, erigée en archeuesché par le Pape Luce III. l'an* 1183.

Mons sanctæ Mariæ Tardanensis, *Mont sainte Marie, ou Nostre-Dame en Tartenois, petit païs au diocese de Soissons.*

Montilium, *place voisine du Rhosne & du Languedoc, Monteil ou Montilly selon Catel: pour moy i'estime que c'est Montelimar, formé de Monteil-Aimar,* Montilium Ademari, *forteresse assez connuë depuis les guerres des Huguenots.*

Mopsuestia in Cilicia, Græcis Μοψουεστία, ne in pronunciatione cum multis erres: *Mopsuestie, que quelques-vns nomment Mebsese, en Caramanie prouince de l'Asie mineure, euesché premierement, puis archeuesché sous le patriarche d'Antioche.*

Mosomum, *Mouson sur la riuiere de Meuse, du diocese de Rheims en Champagne.*

Murittum siue Muritta: *ie panche fort à croire que cette place soit Moret en Gastinois, diocese de Sens, qui est appellé* Moretum *en de vieux titres que i'ay veus.*

Mutina in Flaminia seu Æmilia,

Ateſtenſium ducum ſedes, *Modene en Italie, appartenante aux ducs de la maiſon d'Eſt, eueſché ſuffragant de Bologne la Graſſe en la Lombardie citerieure, ou comme on parle à Rome, di quà del Po.*

N

NAmnetæ ſiue Nanneres ad Ligerim fl. *Nante ſur Loire, où ſe iette la petite riuiere d'Ardre, en la haute Bretagne, eueſché ſuffragant de Tours.*

Narbo Martius ad Atacem fluu. *Narbonne au bas Languedoc, ſur vn bras de la riuiere d'Aude: l'archeueſque eſt preſident des eſtats de la prouince, & prend le titre de duc de Gothie.*

Narnia in Vmbria, quaſi Narenia a proximo fluuio Nare, *Narni ſur la riuiere de Nera, eueſché dependant immediatement du S. Siege.*

Neapolis in Campania ad mare inferum, *Naples, que les Italiens nomment Napoli, ville maritime, capitale du royaume qui en porte le nom, archeueſché.* Sunt & aliæ Neapoles plurimæ in variis orbis partibus conſtructæ.

Nemauſus Volcarum Arecomicorum, *Niſmes ſur la petite riuiere de Viſtre, au bas Languedoc approchant du Rhoſne, eueſché ſuffragant de Narbonne.*

Nebbium vrbs Corſicæ mediterranea, olim, vt quidam volunt, Ptolemæo Cerſunum: *Nebbio ou Nebio, ville de l'iſle de Corſe, eueſché ſuffragant de Gennes en Italie.*

Nemetodorum ſiue Nemptodorum, *Nanterre à deux lieuës au deſſous de Paris, ſur la Seine, lieu natal de ſainte Geneuiefue.*

Neocæſarea ad Lycum fl. quam alii in Ponto Polemoniaco, alii in Cappadocia collocant: *Neo-Ceſarée, que d'aucuns appellent Niſar ou Nixar, d'autres Tocata, ville de Cappadoce, ou du Pont en Aſie.*

Neuſtria *ſe prend maintenant pour la ſeule Normandie, mais ſelon les plus anciens autheurs qui en ont parlé, comprend toute la Oüeſtrie, c'eſt à dire le royaume occidental de France ſeparé de l'Auſtrie, qui eſtoit l'oriental: il y auoit encore la Bourgogne, l'Aquitaine, &c. qui faiſoient corps à part.*

Nicæa Bithyniæ ad paludem Aſcaniam, *Nicee ville celebre de la Bithynie en l'Aſie mineure, que quelques-vns appellent Iſnich, & d'autres l'écriuent mal à propos Nice, ou Nyſſe, qui eſt Niſi dans la Cappadoce. Il y a eu auſſi vne Nicée en Thrace, où les Arriens affecterent de s'aſſembler l'an 357.*

Nicia trans Varum fl. in prouincia Alpium maritimarum, *Nice ou Nizze en Prouence, marquiſat au duc de Sauoye, eueſché ſuffragant d'Ambrun.*

Nicomedia Bithyniæ vrbs, *Nicomedie appellée par quelques-vns Comidia, & par d'autres Nicor ou Iſmid, ville de Bithynie en l'Aſie mineure, baſtie ſur le riuage de la Propontide ou Bras de S. George.*

Nidda, *Nidde riuiere en Angleterre dans le païs de Northumbelland, prés de laquelle fut tenu vn concile enuiron l'an 705.*

Niuernum ad Niuerim fluuiolum in Ligerim erumpentem, male

quibusdam Nemossus, &c. *Nevers sur Leire, où se perd la petite riuiere de Nieure, euesché suffragant de Sens.*

Nogariolum seu Nugariolum in diœcesi Auscensi seu Auxitana, *Nogarol dans l'Armagnac lou Negre, diocese d'Ausch en Gascogne.*

Nola Campaniæ ciuitas, ad Clanim fl. *Nole ville de la Campagne d'Italie, en terre de Labeur, euesché suffragant de Naples, celebre par les vertus de S. Paulin son admirable prelat.*

Northamptonia in regno Merciorum, *Northampton ville d'Angleterre.*

Northusium, villa olim regia in Germania, *Northusen en Alemagne.*

Nouaria Insubrum vrbs, *Nouare ville du Milanois, euesché suffragant de Milan.*

Nouempopulania, *se prend pour l'Aquitaine troisiéme que nous appellons Gascogne, au delà de la riuiere de Garenne. L'archeuesché d'Ausch estoit autresfois à Euse deuant qu'elle eut esté ruinée*, Elusa seu Elosa metropolis Nouempopulorum.

Nouiomum siue Nouiodunum, vrbs episcopalis Belgicæ secundæ, *Noyon en Picardie, euesché suffragant de Rheims, comté & pairie ecclesiastique.*

Nouus-mercatus in Neustria, *le Neuf-marché, diocese de Roüen.*

Nuceria vrbs Picentum, ad Sarnum fluuium, in regno Neapolitano, *Nocera di Pagani, euesché suffragant de Salerne, dans la principauté qu'ils appellent citerieure.*

Nugarolum, vide Nogariolum.

Numidia, consularis Africæ prouincia, cuius vrbs præcipua Cirtha Constantina dicta est: *la Numidie ancienne, qui est maintenant le royaume de Constantine en Afrique.*

Nuremberga siue Norimberga, *Nuremberg ville imperiale d'Alemagne, sur les confins de la Franconie.*

Nymphæa Bithyniæ oppidum, ad Pontum Euxinum, *Nymphée en Bithynie prouince de l'Asie mineure.*

Nyssa ad Melam fl. in Cappadocia: vide supra Nicæa.

O

OSborium, Germaniæ locus nescio quis, inquit Seuérinus Binius, & ipse Germanus, vbi auctoritate sancti Annonis Coloniensis archiepisc. concilium anno 1062. coactum: *Osbor ou Olbor, lieu d'Alemagne encore inconnu aux doctes & sçauans geographes, mesme naturels du païs.*

Osca Ibergetum ciuitas, *Huesca sur la riuiere d'Ysuela, ville du royaume d'Aragon, euesché suffragant de Sarragosse.*

Ossauesleheunm in regno Merciorum, *Ossauesthon en Angleterre, au royaume des Merciens.*

Osrhoëne inter Syriam, Armeniam, Assyriam, & Mesopotamiam sita regio, vbi Edessa: *l'Osroëne prouince d'Asie, prés de la Comagene, sur la riuiere d'Euphrate. Quelques-vns traduisent Tsisire dans le Diarbeck. La ville d'Edesse se nomme Rohais ou Rhoas par les Arabes, & dans nos voyageurs de la Terre-sainte; & quelques-vns l'appellent Orfa, ou plustost Orrhai.*

Ostionum, ou Ostunum *n'est pas vne place ou ville de France distincte d'Autun, assez connuë de tout le monde: & le bon Bertould natif de Constance sur le Rhin, en sa chronique voulant latinizer nostre mot vulgaire, en a fait vn concile fantasque & imaginaire, qui a bien donné de l'exercice à d'habiles gens, & a fait faillir Binius, Coriolanus, Staronolscius, & plusieurs autres, depuis mesme que i'en ay aduerty dans mon indice geographique des conciles imprimé l'an 1646. & ailleurs en mes autres ouurages. I'auois aussi remarqué le* concilium Floridi, *l'*Epaonense, ad S. Macram, ad Brennacum, ad Pistas, *&c.*

Othonia, siue Ottonia, in insula Fionia regni Daniæ, *Odensée ville de l'isle de Funen au royaume de Danemarck, euesché suffragant de Londen.*

Ouetum, *Ouiedo dans les Asturies en Espagne, euesché dependant immediatement du Pape*

Oxonium siue Oxfordia in Anglia, *Oxford sur la Tamise, vniuersité & euesché suffragant de Canterbery en Angleterre.*

P

Paderborna siue Paderbona in Vvestfalia, *Paderborne, ville d'Alemagne en Vvestfalie, euesché suffragant de Mayence.*

Palæstina, *la Palestine, partie de Syrie, où est la Iudee & autres païs voisins: que nous appellons la Terre-sainte.*

Palentia siue Pallancia in Vaccæis seu Castella veteri, *Palence sur le Carrien, ville de la vieille Castille, euesché suffragant de Burgos.*

Pampilona, siue Pampelon, aut Pompeiopolis, caput regni Nauarrici, *Pampelune capitale du royaume de Nauarre, euesché suffragant de Burgos.*

Panormus, siue Panormum, vrbs maritima Siciliæ, ad Otethum fl. *Palerme ville de Sicile, archeuesché dans la vallée de Mazara.*

Papia, vide Ticinum.

Parisii, siue Lutetia Parisiorum, *Paris sur la riuiere de Seine, capitale du royaume de France, demeure ordinaire des Rois, parlement, vniuersité, archeuesché erigé l'an 1622. par le Pape Gregoire XV. &c.*

Parma caput ducatus, *Parme, euesché suffragant de Bologne.*

Patauium, siue Padua in ditione Venetorum, *Padoue ville d'Italie, euesché suffragant d'Aquilée, sur les riuieres de Brema & de Brachilione, appartenante aux Venitiens.*

S. Patricii, vide Hibernia.

Penna fidelis in Vaccæis, *Pennafiel en la vieille Castille.*

Penna S. Ioannis, seu Pinna in Vestinis, *Ciuità di Penna, euesché suffragant de Chieti.*

Perthum siue S. Ioannis in Scotia, *Perth en Escosse.*

Pestum: *il n'y a point de lieu en France sur la Seine, qui se soit nommé de la sorte, mais bien* Pisciacum, *qui est Poissy, &* Pistæ, *qui est Pistres, desquels nous parlerons cy-aprés.*

Perpinianum in comitatu Ruscinonensi, *Perpignan capitale du comté de Roussillon.*

Perusium siue Perusia in Italia, *Perouse sur le Tybre, nommée dans le päis Perugia, euesché de la prouince de Rome.*

Peruuia, vide Lima.

Pessulanus, vel Pesserius : vide mons.

Petricotii siue Vesunna Petricoriorum, *Perigueux, euesché suffragant de Bourdeaux.*

Petricouia in Siradensi palatinatu Poloniæ, *Petrikovv*, vbi perhibent ius dici hibernis mensibus, sicut Lublini æstiuis.

Pharum, *lieu d'Angleterre nommé autrefois Streuaeshalch, & maintenant Vvithie, où sainte Hilde estoit abbesse.*

Phinchanhalum, vide Finchalum seu Finghallum.

Pictauium, siue Limonum Pictonum, ad Clanim fluu. *Poictiers sur le Clain, capitale du Poictou, euesché suffragant de Bourdeaux.*

Pisciacum, *Poissy sur la riuiere de Seine, à cinq lieuës de Paris, diocese de Chartres.*

Pisæ vrbs Etruriæ, *Pise sur l'Arno, ville appartenante au grand duc de Florence, archeuesché.*

Pisaurum in ducatu Vrbinate, *Pesaro ville d'Italie, euesché suffragant d'Vrbin.*

Pistæ, vnde concilia, siue conuentus apud Pistas tempore Caroli Calui, *Pistres sur Andele prés du Pont de l'Arche en Normandie, du diocese de Roüen.* Hæc scripseram post synopsim historicam in geographico conciliorum omnium indice anno 1646. excuso. Vnde, atque ex subministratis annalium Bertinianorum veterumque aliorum scriptorum monimentis prodiit Ludouici nostri Cellotii obseruatio de loco Pistensi in notis ad concilium Duziacense ab eo editis anno 1658.

Pistorium, siue Pistoria in Etruria, *Pistoye sur la Stella, ville de Toscane, euesché suffragant de Florence.*

Placentia sedes ducatus ad Farnesiam gentem pertinentis, *Plaisance, en Italien Piacenza, ville sur le Po, appartenante au duc de Parme, euesché suffragant de Bologne.*

Podium B. Mariæ in Vellaunis, olim Auitium, siue Anicium, haud procul ripa Ligeris, *le Puy Nostre Dame en Vellay, non loin du Loire encore fort petit, euesché de la prouince de Bourges, dependant immediatement du S. Siege.*

Poissiacum, vide Pisciacum.

Polycastrum vrbs Lucaniæ, *Policastro ville de la Basilicate au royaume de Naples, euesché suffragant de Salerne.*

Pompelon, vide Pampilona.

Pons Audemari inter Rothomagum & Cadomum, *Pont-Audemer, ou comme le vulgaire prononce, Ponteaudemer, sur la Rille, diocese de Lizieux en Normandie, entre Roüen & Caen*

Pontes in Santonibus, *Pons en Saintonge, diocese de Saintes.*

Pontigo, siue Pontigonensis villa regia, in qua celebratum concilium anno 876. *C'est asseurément Pontion ou Pont-yon à deux lieuës de Vitry le brûlé en Parthois petit päis de Champagne, & non pas Pont sur Ionne à trois lieuës de Sens, ny*

Pontroy,

Pontroy, comme d'autres ont écrit: beaucoup moins Pongoin, ville de la prouince du Perche dans le diocese de Chartres, sur la riuiere d'Eure. Il ne faut que voir les anciennes annales, dans lesquelles sont marquez les voyages de nos rois, pour connoistre cette verité.

Pontus, *prouinces de l'Asie mineure nommées du nom de Pont, parce qu'elles estoient sur les bords du Pont Euxin. Il y a eu aussi le Pont en Scythie dans l'Europe, où Ouide fut exilé, & d'où il écriuit tant & de si belles elegies.*

Populonium, olim maritima vrbs Etruriæ, *Populonia prés de Piombino & de Porto-Baratto en Toscane, ville ruinée, vis à vis de l'isle d'Elba*, cuius episcopalis sedes Massam translata dicitur.

Portus villa, vbi ecclesia S. Mariæ apud Nemausensem pagum, sita inter Magalonem & Nemausum, vt habent monumenta ecclesiæ Narbonensis: *quelque endroit du diocese de Nismes en Languedoc, approchant de celuy de Montpellier.*

Posonium ad Danubium fluuium, *Presbourg sur le Danube, au royaume de Hongrie.*

Potentia vrbs Lucaniæ, *Potenza ville de la Basilicata, eueschê suffragant de Matera.*

Prioratus B. Mariæ de Prato prope Rothomagum, *le prieuré de Nôtre Dame du Pré proche de Roüen.*

Praga ad Multaniam fl. caput regni Bohemici, *Prague sur la riuiere de Mulde, capitale de Boheme, archeueschê erigé par le Pape Clement VI. à la priere de l'empereur Charle IV. & roy de Boheme.*

Ptolemaïs, dicta quoque Ace, siue Acon, *Ptolemaide, communément appellée Acre, ou Saint Iean d'Acre, port de mer de la Phenice ou Palestine, eueschê suffragant de Tyr. Il y a eu aussi vne autre* Ptolemaïs, *autrement* Barce, in Cyrenaica seu Pentapoli Libyæ superioris regione, inter Tripolitanam prouinciam & Ægyptum, *que d'aucuns appellent maintenant Tolometta ou Ptolemetta.*

Puza in Phrygia.

Q

Qvercus, *vn fauxbourg de Calchedoine en Asie, à l'opposite de Constantinople* Ad Quercum profectus, id est suburbium Calchedonis, quod a Ruffino consulari iam cognomen habet, in quo ampla est ecclesia apostolorum Petri & Pauli, &c. inquit Sozomenus, aliique ex eo.

Quintilineburgum, *Quedlinbourg ou Quedelembourg, celebre abbaye d'Alemagne prés de la ville d'Halberstad en Saxe.*

Quintinopolis ad Somonam fluuium, quam plerique opinantur veterem fuisse Augustam Veromanduorum nam a sæculo Christi nono, vt testes sunt Bertiniani annales Claudio Hemeræo ignoti: *Saint Quentin sur la Somme en Picardie, diocese de Noyon, capitale du païs de Vermandois.*

R

Radinga, *Reading, autresfois abbaye tres-celebre en Angleterre.*

Ratispona siue Regensburgum,

ad Danubium fluuium, in Bauaria, *Ratisbone, que les Alemands nomment Regensbourg, sur le Danube, euesché suffragant de Saltzbourg.*

Rauenna Æmiliæ caput, in ditione Romani pontificis, *Rauenne prés du golfe de Venise, archeuesché dans la Romagne sur le fleuue Ronco.*

Reate vrbs veterum Sabinorum, nunc prouinciæ Romanæ, *Rieti, euesché d'Italie dependant immediatement du S. Siege, au petit païs appellé Terra Sabina.*

Redonæ, siue Condate Redonum, ad Vicinoniam fluu. *Rennes sur la Villaine, capitale du duché de Bretagne, euesché suffragant de Tours.*

·Regia-Ticina, vide Papia & Ticinum. Collectores conciliorum Regiaticinense siue Regiaticinum concilium architectati sunt, id est congregatum in Longobardicæ ditionis atque Italici regni vrbe regia Ticino.

Regia villa, *quelque palais ou maison royale à la campagne, où Ebroin maire du palais fit condamner S. Leger. Il la faut plustost chercher en Normandie ou Picardie, que proche d'Autun.*

Regium, seu potius Reii Apollinares: *Riez sur la riuiere d'Auestre en Prouence, euesché suffragant d'Aix. Il y a de plus* Regium Lepidium in Æmilia, *Regio en Lombardie, euesché suffragant de Bologne, appartenant au duc de Modene,* & Rhegium Iulii in Brutiis, *Rezzo proche du Far en Calabre, archeuesché.*

Rhemi, aliis Remi, siue Durocortorum Remorum, ad Vidulam fluuium, *Rheims sur la Vesle, capitale de la Champagne, archeuesché, duché, & premiere pairie ecclesiastique dans la seconde Belgique.*

Roffiacum, siue Rufiacum aut Refieci, *Ruffec, du diocese de Poictiers, quoy qu'il ne soit qu'à cinq lieuës d'Angoulesme.*

Roma caput mundi, *Rome sur le Tibre demeure ordinaire des Papes vicaires de Iesus-Christ en terre, & successeurs de S. Pierre.*

Rothomagus ad Sequanam fluu. Neustriæ metropolis, in extremis Venellocassium finibus, prope Caletas: *Roüen sur la Seine, capitale de la Normandie, archeuesché ancien dans la seconde Lyonnoise.*

Ruffiacum, vide Roffiacum.

Apud sanctum Rufum in monasterio ordinis canonicorum regularium S. Augustini, prope Aueniomem, *l'abbaye de S. Ruffe ou Roux prés d'Auignon.*

Ruthenæ, siue Segodunum Ruthenorum, *Rodés sur l'Auayron, capitale du Roüergue, euesché suffragant de Bourges.*

S

SAbaudiæ ducatus, *la duché de Sauoye en deça des Alpes, dans les bornes de l'ancienne Gaule, au païs des Allobroges.*

Sabinense minus recte dicitur concilium apud Vallem oleti in Hispania celebratum, quod præfuerit Guillelmus Sabinensis episc. apostolicæ sedis legatus: *Sauina prés de Rome.*

Sablonariæ, vide Saponariæ.

Sagium siue Saiorum vrbs, *Sez*

ou Sais, ville de Normandie, euesché suffragant de Roüen.

Salegunstadium, *Selgenstad sur le Mein en Alemagne, entre Achaffenbourg & Francfort, du diocese de Mayence.* Vide pluribus Serarii nostri Moguntinam historiam.

Salernum in Picentinis, vrbs maritima regni Neapolitani, *Salerne, archeuesché au royaume de Naples, dans la principauté citerieure.*

Salisburgum siue Saltzburgum, olim Iuuania a fluuio præterfluente sic dicta, *Saltzburg en Bauiere, archeuesché sur la riuiere de Saltz.*

Salmurium ad Ligerim in Andibus, *Saumur sur Loire, du diocese d'Angers, proche de l'abbaye de saint Florent.*

S. Ægidium, S. Basolum, S. Dionysium, S. Macram, &c. vide suis locis.

Santones, siue Mediolanum Santonum, ad Carantonum fl. *Saintes sur la Charente, capitale de Saintonge, euesché suffragant de Bourdeaux.*

Saponariæ, *Sauonieres, lieu proche de Toul en Lorraine.*

Sardica vrbs Thraciæ siue Mœsiæ, modo excisa, *Triadizze ville ruinée dans la Thrace, proche de la grande ville de Sophie capitale de la Bulgarie, & ancien seiour des Despotes de Seruie.*

Sardinia, *l'isle de Sardaigne en la mer Mediterranée.*

Sarsina, quibusdam Farsina, vrbs Vmbriæ, Plauti patria: *Sarsina euesché suffragant de Rauenne.*

Sarsana sub ditione Genuensium, in Etruria, *Seresane ou Sarzane, euesché suffragant de Milan, transferé de Luni par le Pape Nicolas V.*

Sauriciacum, aut Sauriacum, *place non connuë dans le diocese de Soissons.*

Saxa, siue Sacca, aut Xacca, vrbs Siciliæ, olim Thermæ: *Sacca ville maritime de Sicile, dans la vallée de Mazara.*

Scheningum apud Ostrogothos, *Schening en la Gottie prouince de Suede.*

Scherunga

Scotia, *l'Escosse royaume fort ancien dans la grande Bretagne, au septentrion de celuy d'Angleterre.*

Sedunum in Vallesia superiore, *Sion en Vallais, euesché suffragant de Monstier en Tarantaise: les Alemands l'appellent Siten.*

Seleucia, Isauriæ siue Ciliciæ asperæ potius quam Pisidiæ, aut Pamphyliæ, in Asia minori, ad Calycadnum fluu. martyrio sanctæ Theclæ nobilis, & ad mare sita e regione Cypri insulæ: *Seleucie ville de la Caramanie dans l'Asie mineure: quelques-vns l'appellent Selechia, & les autres autrement. Voyez le thresor d'Ortelius.* Fuit & Seleucia magna ad Tigrim fl. in Mesopotamia, de qua hic nobis sermo non est.

Senæ siue Sæna in Etruria, *Siene en Toscane, autresfois republique, maintenant suiette au grand duc de Florence, archeuesché.*

Senogallia in Piceno, *Sinigallia au duché d'Vrbin, euesché suffragant d'Vrbin.*

Senonæ, siue Agindicum Senonum, ad Icaunam fl. *Sens sur Ionne, où se perd la petite riuiere de Venne, archeuesché qu'on dit encore*

en Bourgogne selon l'ancienne diuision, quoy que depuis quelque temps elle ait esté mise sous le gouuernement de Champagne.

Septiminucum siue Septimunicia, oppidum Byzacenæ prouinciæ, siue vt alii, Africæ proprie dictæ, quod caueſis confundas cum Septa ad fretum Herculeum, vrbe Mauritaniæ Tingitanæ episcopali sub archiepiscopo Vlyssiponensi : *Ceuta au royaume de Fez sur le destroit de Gibraltar, en Afrique.*

Sicilia, *l'isle de Sicile diuisée en trois vallées, de Noto, de Mazara, & de Demona, où il y a plusieurs eueschez distribuez sous trois archeueschez, de Palerme, Messine, & Montereale.*

Sida vrbs Pamphyliæ, seu Syde, non procul ab Eurymedontis fluuii ostiis, in mare Mediterraneum, *Side en Pamphylie prouince de l'Asie mineure: quelques-vns l'appellent Candelora aprés Theuet, d'autres Chirisonda, sur la mer Mediterranée, aux extremitez de l'Isaurie.*

Sidon vrbs Phœniciæ maritima, *Saide ou Zaid en Phenice, sur la mer, euesché suffragant de l'archeuesché de Tyr.*

Siluanectes, siue Augustomagus Siluanectum, *Senlis en Valois, à dix lieuës de Paris, euesché suffragant de Rheims, sur la petite riuiere de Nonnete.*

Singidunum siue Singedon, ad Danubium fl. in Seruia seu Mysia superiore, *Semender ou Zenderin sur le Danube en Seruie, prise par Soliman le grand, empereur des Turcs, l'an 1539.*

Sinuessa in Campania, ex cuius ruinis prodiit vicina arx, siue Rupes Montis Draconis : *Sinuesse en la Champagne d'Italie ou terre de Labour, prés de Rocca de Mondragone. Il y a aussi Sezza* Suessa, *euesché suffragant de Capouë, au royaume de Naples.*

Sipontum, siue Sipus, vrbs ad radices Montis Gargani in Apulia Daunia, *Siponto au pied du Mont di Sant-Angelo : l'archeuesché a esté transferé à Manfredonia ville voisine dans la Capitanata l'vne des prouinces du royaume de Naples.*

Sirmium in Pannonia inferiori, *Sirmisch ou Zirmach, ville bastie proche de la riuiere de Saue, non loin de son emboucheure dans le grand fleuue du Danube fort celebre du temps des empereurs Romains, en Hongrie.*

Soana, vide Suana.

Sora in regno Neapolitano, *Sore sur le Garigliano, euesché dependant du S. Siege.*

Spalatum in Dalmatia, ad mare Superum, *Spalatro ville de Dalmatie, appartenante aux Venitiens, archeuesché sur le golfe ou mer Adriatique, prés de l'ancienne Salone.*

Sparnacum ad Matronam fluu. *Espernay sur Marne, du diocese de Rheims en Champagne.*

Spoletum in Vmbria, *Spolete sur la Marogia, ville celebre, qui a donné le nom au duché qui appartient au Pape: son euesché a esté transferé de la ville de Spello* Hispellum, *de laquelle il ne reste que des ruines.*

Stampæ ad Iuinam fl. *Estampes sur la Iuine en Beausse, à quatorze*

lieuës de Paris, sur le chemin d'Orleans, diocese de Sens.

Stramiacum, *place inconnuë au diocese de Lyon.*

Suana in Etruria, *Seane en Toscane, païs natal du Pape Gregoire VII. eueſché ſuffragant de Siene.*

Suecia, Suedia, ſiue Suetia, pars Scandinauiæ ad orientem ſita, *la Suede dans la Scandinauie, à l'orient de la Norvvege.*

Sueſſiones, ſiue Auguſta Sueſſionum, ad Axonam fluu. *Soiſſons ſur Aiſne en Picardie, ſon eueſque eſt premier ſuffragant de Rheims, & a droit de ſacrer le roy de France au defaut de ſon metropolitain.*

Sufetula, ſiue Suffetula, vrbs non Africæ propriæ, ſed, vt alii melius, Byzacenæ regionis, vt ex conciliis maxime conſtat.

Surrentum in Picentinis, *Surrento ville archiepiſcopale & maritime en la terre de Labeur.*

Sutrinum vrbs Etruriæ, *Sutri en Toſcane au patrimoine de S. Pierre, eueſché dependant immediatement de Rome.*

Syda, vide Sida.

Synnada in Phrygia Pacatiana, rectius quam cum aliis in Salutari, *Sinnade ville Mediterranée de Phrygie, prouince de la Natolie ou Aſie mineure.*

Syria, *la Syrie ou Sourie, païs d'orient aſſez connu dans les autheurs ſacrez & profanes.*

T

TArraco ad mare ſita, vnde nomen citeriori Hiſpaniæ, *Tarragone en Catalogne, baſtie ou fortifiée par les Scipions, archeueſché. Le nom d'Aragon en a eſté tiré, comme celuy d'Andalouſie des Vandales, qui y firent quelque ſeiour deuant que de paſſer en Afrique l'an* 427.

Tarentaſia in Alpibus Graiis & Penninis, *Moutier en Tarantaiſe dans les Alpes, archeueſché.*

Tarentum vrbs maritima, olim magnæ Græciæ, nunc regni Neapolitani, *Tarante ville ſur la mer, au païs d'Otrante, partie du royaume de Naples, archeueſché.*

Taruiſium ditionis Venetæ, *Treuis en la Marche Treuiſane appartenante aux Venitiens, eueſché ſuffragant d'Aquilée.*

Taurinum, ſiue Auguſta Taurinorum, in Subalpinis, caput principatus Pedemontani, *Turin ſur le Po, capitale du Piemont, archeueſché.*

Tela, vide Zella.

Telepte in Byzacena prouincia, patria natalis S. Fulgentii Ruſpenſis epiſcopi, *Telepte ville d'Afrique dans le royaume de Tunis. La prouince Byzacene, non plus que les autres d'Afrique, excepté celle de Carthage, n'auoient point de primats affectez, ny attachez à aucune ville; mais le plus ancien eueſque, fuſt-il dans la plus petite bicoque de la prouince, eſtoit le primat, comme a doctement remarqué le R. P. Sirmond, duquel les ſçauans tiennent cette importante obſeruation. Il y a auſſi eu dans la meſme Afrique vn* Thenitanum *ou* Thenenſe concilium, a Thenis vrbe veteri in Byzacio ad Syrtim minorem, vel vt alii minus commode, in Africa proprie dicta.

Sancti Theoderici abbatia prope

Rhemos in Monte-aureo, *l'abbaye de S. Thierry au Mont d'or, prés de Rheims en Champagne.*

Theoderici castellum, vide Castrum.

Theodonis villa ad Mosellam fl. *Thionuille sur la Moselle, ville de la duché de Luxembourg, maintenant des appartenances de la France.*

Thorunium ad Vistulam fluuium, *Torun ou Torn sur le Veixel en Prusse.*

Thracia, *la Thrace grande prouince de l'Europe, vers le Pont-Euxin & le bras de S. George, appellée Romanie depuis quelques siecles.*

Thusdrus, siue Thisdra: vide Tusdrum.

Tibur, Latii oppidum ad Anienem fluu. *Tiuoli sur le Teuerone, euesché de la prouince de Rome, qui en est distant de quatre lieuës.*

Ticinum ad amnem cognominem, recentioribus Papia, *Pauie sur le Tezin au Milanois, euesché dependant immediatement du saint Siege.* Regia Ticina a quibusdam dicitur, quod Longobardorum regum sedes, & Italici regni caput multis sæculis extiterit.

Toletum in Carpetanis, ad Tagum fl. *Tolede sur le Taio, que nous appellons Tage, archeuesché & primatie de toutes les Espagnes, maintenant capitale de la nouuelle Castille, & autresfois la ville royale & le seiour des rois Vuisigoths.*

Tolosa Tectosagum caput, ad Garumnam fl. *Toulouze sur la Garonne, capitale de la prouince de Languedoc, archeuesché erigé par le Pape Iean XXII. l'an* 1317.

Torcellum insula prope Venetias, in quam Altini sedes episcopalis fuit translata, *l'isle de Torcello proche de Venize, où demeure l'euesque qui estoit autresfois à Altino ville ruinée par les Huns auec Aquilée.*

Tornacum ad Scaldim fl. quam minus erudite vocant quidam caput Neruiorum, cum illud fuerit Bagacum: *Tournay sur l'Escaut, ville de Flandres: les Flamands l'appellent Dornick, euesché autresfois ioint à celuy de Noyon en Picardie, puis separé l'an* 1146. *par le Pape Eugene III. & maintenant depuis l'an* 1559. *suffragant de l'archeuesque de Cambray.*

Traiectum inferius siue vlterius, ad veterem Rheni alueum: vide Vltraiectum, nam Traiectum superius ad fluuium Mosam est, & modo appellatur *Maestricht, passage sur la Meuse en Brabant.*

Tranium seu Tranum in Apulia Peucetia, *Trani sur le golfe de Venise, archeuesché dans la Poüille.*

Trecæ siue Augustobona Tricassium, ad Sequanam fl. caput comitatus Campaniæ, *Troyes sur la Seine, capitale de la comté de Champagne, euesché suffragant de Sens.*

Tremonia in Vvestfalia, *Dortmond en Vestfalie, ville imperiale.*

Trenorchium siue Tornusium, antiquis Tinuntium, ad Ararim fl. *Tournus sur la Saone en Bourgogne, diocese de Challon.*

Treuiri, Treueri aut Treberi, siue Augusta Treuirorum, ad Mosellam fluuium, Belgicæ primæ metropolis, *Treues sur la Moselle, archeuesché & troisiéme electorat eccle-*

stastique. Les Alemands l'appellent Trier.

Triburia, villa regia, super Rhenum fluuium, inter Oppenheimium & Moguntiam, *Tribur au delà du Rhin dans l'Alemagne, entre Mayence & Oppenheim.*

Tricasses, vide Trecæ.

Tridentum in Alpibus ad Athesim fl. *Trente dans les Alpes, sur la riuiere d'Adese, ville sur les limites de la comté de Tirol, appartenante à son euesque prince de l'empire, suffragant d'Vdena.*

Troia vrbs Apuliæ, in regno Neapolitano, *Troia ville de la Capitanata partie de la Poüille, au royaume de Naples, euesché dependant immediatement du S. Siege.*

Trosleium, *Trosly, place du diocese de Soissons.*

Trullus in palatio seu regia imperatoris CP. *vne chapelle ou sacristie voûtée & faite en coupelle dans le palais imperial de la ville de Constantinople.*

Tuder, siue Tudertum, ad Tiberim fl. in Vmbria, *Todi sur le Tibre, au duché de Spolete, euesché dependant immediatement du saint Siege.*

Tullum Leucorum ad Mosellam fluu. in Lotharingia, *Toul sur la Moselle en Lorraine, euesché suffragant de Treues.* Vide Saponariæ & Tusiacum.

Turiaso siue Tyrassona, *Tarazone sur le Queiles, ville d'Espagne au royaume d'Aragon, euesché suffragant de Sarragosse.*

Turones, siue Cæsarodunum Turonum, ad Ligerim fl. metropolis prouinciæ tertiæ Lugdunensis, *Tours sur Loire, vn peu au dessus de la ionction du Cher, capitale de la Touraine, archeuesché.*

Tusdrum, Tisdra, Tusdritum, siue Tuziritum, vel forte melius cum aspiratione Thusdrus aut Thisdrum, vrbs mediterranea Africæ propriæ.

Tusiacum villa Tullensis territorii, *comme portent expressément les actes de ce concile tenu l'an 860. est Tousi, Tusi, ou Toci, village de l'euesché de Toul en Lorraine, & ne peut estre, en quelque façon qu'on le puisse prendre, Toussi ville de France en Puysaye petit païs prés de la Bourgogne.*

Tyana vrbs Cappadociæ, ad radices Tauri montis in minori Asia, *Tyane, dite maintenant Tiagna, ville de Cappadoce, archeuesché.*

Tybur, vide Tibur ad Auienem.

Tyrus in insula olim, nunc continenti Phœniciæ iuncta: *Tyr, maintenant appellée Sour sur les lieux, archeuesché en Phenice.*

V

Vagai, vide Bagai.

Valentia, vrbs Segalaunorum, ad Rhodanum fluu. *Valence sur le Rhosne, vn peu au dessus de la ionction de l'Izere, en Dauphiné, euesché suffragant de Vienne, ioint depuis trois cens ans à l'euesché de Die*, Dea siue Dia Vocontiorum, ad Dronam fl.

Valentia Contestanorum haud procul a mari Mediterraneo, ad Duriam fluu. sita, in Hispania, *Valence sur le Guadalaniar, capitale du royaume qui en porte le nom, ar-*

cheuesché institué l'an 1492. par le Pape Alexandre VI.

Valentinianæ, seu medii æui scriptoribus Valencenæ, in Belgica secunda, ad fl. Scaldim : *Valenciennes sur l'Escault, ville de la prouince de Hainaut, diocese de Cambray.*

Vallis Guidonis in Cenomanis, ad Meduanam fl. *Laual, autrement appellée la Val-Guyon, sur la riuiere de Maienne au bas Maine, diocese du Mans.*

Vallis-oleti diœcesis Palentinæ, *Valladolit au royaume de Castille.* Vide Sabina.

Vasates, siue Cossio Vasatum, *Bazas en Gascogne, euesché suffragant d'Ausch, où quelques-vns ont placé mal à propos les conciles de Vaison,* Vasionensia seu Vasensia, *& entre autres Baronius, Binius, Coriolanus, Claude Robert, monsieur de Monchal, &c.*

Vasio Vocontiorum, *Vaison ou ou Vaizon sur la Louueze, ville du comtat de Venaissin, euesché suffragant d'Auignon, appartenante au Pape.*

Vaurum, mendose Lauauta, ad fluuium Acutum, *la Vaur sur l'Agoust en Languedoc, euesché suffragant de Tolose, erigé l'an 1317. par le Pape Iean XXII.*

Vcetica, vide Vzetia.

Venetiæ, *Venise en Italie, archeuesché & patriarchat, bastie dans les marais du golfe Hadriatique, capitale de la republique qui en porte le nom.*

Venetica, siue Dariorigum Venetorum Aremoricorum, ad maris vada, crebris insulis distincta, *Vannes en Bretagne sur le Morbian, euesché suffragant de Tours.*

Venda, vide Vinda.

Venta, vide Vintonia.

Ventium Nerusiorum in Alpibus maritimis, *Saint Paul de Vences en Prouence, euesché suffragant d'Ambrun.*

Venusia siue Venusium, ad Aufidum fl. in Apulia Peucetia, Horatii patria, *Venosa sur l'Ofanto, ville du royaume de Naples, euesché suffragant de Matera, ioint à celuy de Cirenza dans la prouince nommée par les naturels du païs la Basilicata.*

Vercellæ Libycorum in Subalpinis, *Verceil ou Vercelles sur la Sessia en Piemont, euesché suffragant de Milan.*

Vermeria villa regia, *Verberie en Valois sur la riuiere d'Oise, du diocese de Soissons.*

Verno, seu Vernum, palatium regium, *Vernon sur Seine, diocese d'Eureux, & non pas Verneüil chasteau de l'isle de France dans le voisinage de l'Oise, qui se dit en Latin* Vernolium, *comme Corbeil* Corbolium, *Mareüil* Marolium, *Longueüil* Longolium, *Vineüil* Vinolium, &c.

Verolamium, seu Verulamium, *Saint Albans en Angleterre, monastere autresfois fort celebre : quelques-vns l'appellent Verulam, ou Vverlan, & saint Aubain martyr.*

Verona, vrbs Cenomanorum antiquissima, ad Athesim fluuium sita, in ditione Venetorum, *Verone sur l'Adese, euesché suffragant d'Aquilée ou d'Vdena, qui est tout le mesme.*

Vesontio,

Vesontio, metropolis maximæ prouinciæ Sequanorum: vide Bisuntium.

Vezeliacum seu Vizeliacum, *Vezelay abbaye sur la petite riuiere de Cure, au païs de Moruant, diocese d'Autun.*

Vienna Allobrogum ad Rhodanum fl. *Vienne sur le Rhosne où se perd la petite riuiere de Gere, au bas Dauphiné, archeuesché fort ancien dans les Gaules.*

Vienna Austriæ ad Danubium fl. *Vienne en Autriche sur le Danube, euesché suffragant de Saltzbourg, mais exempt de sa iurisdiction.*

Vigorniense concilium, *au diocese de Vorcester en Angleterre, lieu nommé autresfois par les Anglois Augustineizac*, id est Augusti robur, in confinio Vectiorum, & occidentalium Saxonum.

Villa: vide suis locis Colonia, Calna, Portus, Regia, &c.

Vincentia siue Vicentia, aut Vicetia, *Vicenza en Italie, euesché suffragant d'Aquilée.*

Vinda siue Venda, Liuoniæ vrbs, *Vvenden en Liuonie, euesché erigé par le Pape Sixte V.*

Vintonia, seu Vvintonia, aut Venta, *Vvinchester en Angleterre sur la riuiere d'Ichin, euesché suffragant de Cantorbery.*

Vniciouia, *ville ou place de Pologne.*

Virdunum, seu Verodunum, olim vrbs Clauorum dicta, ad Mosam fl. *Verdun sur la Meuse en Lorraine. euesché suffragant de Treues.*

Viterbium in Tuscia ad Cimini montis radices, *Viterbe en Italie, dans le patrimoine de S. Pierre, euesché dependant immediatement du S. Siege.*

Vizeliacum, vide Vezeliacum.

Vltraiectum ad Rheni veterem alueum, siue Traiectum vlterius aut inferius, *Vtrecht sur l'ancien canal du Rhin, capitale de la prouince du mesme nom, archeuesché erigé par le Pape Paul IV. l'an* 1559.

Volaterræ in Etruria, *Volterre en Toscane, euesché suffragant de Florence.*

Vratislauia ad Viadrum fluu. in Silesia, *Breslau sur l'Oder, capitale de Silesie, euesché suffragant de Gnezne, erigé enuiron l'an* 1035.

Vrbinum in Vmbria, *Vrbin capitale du duché de ce nom, archeuesché.*

Vrgella, alias Orgellum, ad Sicorim fl. in Ceretanis, *Vrgel sur la Segre en Catalogne, euesché suffragant de Tarragone.*

Vvestmonasterium prope Londinum, ad Tamesim fluu. in Anglia, *Vvestminster ioint maintenant à la ville de Londres capitale de l'Angleterre.*

Vvigornia, Vvintonia, & Vvinda: vide supra.

Vvirceburgum, siue Vvirtzburgum: vide Herbipolis.

Vvormatia siue Vvormetomagus, Vangionum caput, ad sinistram Rheni ripam: *Vvormes sur le Rhin, euesché suffragant de Mayence.*

Vzetia, siue Vcetica, aut Vseticum, *Vzez sur la petite riuiere d'Eysent en Languedoc, euesché suffragant de Narbonne.*

X

XAntonæ, vide ſupra Santonæ.

Z

ZElla, *Zelle villa d'Afrique.* Sunt qui cum Zella Strabonis confundant Zettam Cæſaris, aut Ptolemæi Zeitha, promontorium inter vtraſque Syrtes maiorem minoremque. Chiffletius noſter in notis ad breuiationem Canonum Ferrandi diaconi, contendit eamdem Tiellam quoque ab Afris dictam fuiſſe, & a Ptolemæo Οὔσιλλα, a tabula itineraria Vſillam, & ab Antoniniani itinerarii auctore Vſulam: atque in notitia Byzacena a Sirmondo edita inde prodiiſſe Victorinum Vſulenſem epiſcopum.

AVCTARIVM

De Epaunenſi concilio, & quibuſdam aliis.

PRælo iam ſubdita fuerant, quæ de loco Epaonenſis concilii ſtrictim attigimus pagina 11. columna 1. editionis primæ, & in indice geographico, cum in manus meas venerunt res geſtæ Valentinenſium Dienſiumque præſulum a R. P Ioanne Columbi Soc. noſtræ theologo conſcriptæ, vbi pag. 70. hæc habentur ad firmandam noſtram opinionem haud parum idonea. *Quæ fuerit Epauna, prorſus ignotum eſt. Qui ponunt ad Aurigeram fluuium, multum errant. Fuit iſtud ſacerdotum prouinciæ Viennenſis concilium. Synodum Epaunenſem pro Agaunenſi vocatam putauit Papyrius Maſſonus, & tantum non docet Fredegarius in chronico. Polycarpus de la Riuiere vidit Ienna (pagus eſt in Sabaudia non procul Rhodano) lapides inſcriptos deæ Eponæ: quia vero ab Epona ad Epienam facilis eſt deflexio, & facilior etiam deformatio Iena ex Epiena priorem ſyllabam, vt fere cætera deterentibus ſæculis; eo cogitatione, neque immerito, deuenit, ex dea, quam coleret, loco fuiſſe nomen Epona, & ipſo ſynodum habitam Eponenſem. Certe ab ingentibus toto pene agro domorum ruinis, conſtat, vrbem olim non contemnendæ magnitudinis fuiſſe, qui modicus nunc eſt pagus.* Hæc ille: quibus addas licet ſancti Auiti epiſtolam a Sirmondo noſtro editam ordine 80. qua volunt eruditi viri euocatos ad hoc concilium Epaunenſe, cuius canones præ manibus habemus, epiſcopos comprouinciales, his præſertim verbis: *Idcirco cunctos ſimul poſcimus fratres, vt Deo fauente octauo iduum Septembrium in parochia Eponenſi adeſſe dignemini: qui locus,* OMNIVM PATIGATIONE PERPENSA, *conuentui ſatis opportunus electus eſt: ſicut & tempus, in quantum poteſt ab inſtantia ruralis operis vacuum, liberiorem cunctis permittit excurſum*, &c. Sane ſi hinc Lugdunenſem antiſtitem cum Auguſtodunenſi, Niuernenſi, Lingonico, Cabillonenſi, Veſontionen-

ſi, Vindoniſſenſi ſeponamus: inde vero Viennenſem iunctum Genauenſi, Octodorenſi, Darantaſienſi, Ebredunenſi, Gratianopolitano, Vappincenſi, Deenſi, Valentino, Tricaſtino, Vaſenſi, Arauſico, Cabellico, Carpentoratenſi, Segeſterico, & Albenſi, qui omnes interfuerunt, diligentius attendamus, haud erit alienum a ratione exiſtimare Epaunenſem parochiam, ad Rhodanum, & in ipſo veluti ciuitatum illarum meditullio poſitam, conuentui opportuniſſimam extitiſſe. Sed de his iam hoc loco ſatis. Plura dabit ſingularis tractatus in noſtris notis, vbi eius qui per omnes muſas deierare auſus eſt, aliorumque coniecturas, Deo dante, profligabimus.

Trecenſe concilium anno 1127. alligaueramus, Baronium ſequuti. At B. Humbertus prædicatorum ord. generalis magiſter ſerm. 36. prioris centuriæ ad annum ſequentem refert ex hiſtoria quadam tranſmarina, his verbis: *Milites Deo deuoti in manu patriarchæ deuouerunt ſe viam publicam defenſuros, nec fuerunt a principio niſi decem. Poſtea autem apud Cretas* (legendum eſt Trecas) *celebrato concilio anno Domini* 1128. *ordo iſte confirmatus eſt ad pugnandum contra Saracenos, & quia maxima religio & maximus fructus*, &c.

Veneticum concilium circa ſancti Leonis aut Hilari papæ tempora celebratum vir eruditus pag. 166. ingentis voluminis Gallice vertit, *le concile de Veniſe*, non tolerando errore, cum vix eo tempore confugientibus Attilæ metu ad paludoſa loca Italis exiguæ paruoque numero caſæ tumultuario opere conſtitiſſent, & Perpetuus Turonenſis metropolita concilio præfuerit.

Cheronenſe, ſeu apud Cherroneſum vrbem prope Valentiam, *Peniſcola en Eſpagne*: *Tolenſe* prope Palentiam in Vaccæis, necnon apud *Tricium Metallum* & *Variam* ſeu *Vaream* in Beronibus inter cætera recenſet Flauii Dextri chronicon notis Franciſci Biuarii Ciſtercienſis monachi illuſtratum, cuius apud eruditos antiquitatis vindices admodum ſuſpecta ac ſubleſta imo penitus nulla eſt fides.

In decreto, decretalibus, ſimilibuſque iuris pontificii voluminibus quædam deprehendimus concilia, aut prætermiſſa a Binio cæteriſque conciliorum collectoribus, aut valde corrupta, de quibus plura in *inreconſulto geographiam edocto* nobis erunt per otium congerenda: apud *Alteum* ſeu *Altheum*, de quo Iuo Carnotenſis epiſcopus parte 14. decreti cap. 116. hæc habet: Regno Conradi piiſſimi & chriſtianiſſimi regis quinto apud Altheim in pago Rethia præſente D. Ioannis papæ apocriſario S. Oſtienſis eccleſiæ Petro venerabili epiſcopo: *Aluerniæ* præſente Vrbano papa, *Anquerenſe*, *Bylonenſe* diminute, vt arbitror, pro Cabilonenſi, *Carturienſe*, *Educenſe*, apud *Fauentiam*, *Hilerdenſe*, *Hybernenſe*, *Macienſe*, *Matenſe*, *Maticenſe*, apud ſanctum *Medardum*, *Mediomatricis*, apud *Metiam*, apud *Tanſiacum*, *Varenſe*, *Vrbicum*, apud *Vvermerias* cui Pipinus interfuit, & in antiquis colle-

ctionibus decretalium ab Antonio Augustino editis apud *Alumnas*, *Guarmatiense*, *Magocense*, seu *Magotiense*, apud *Sinacum* seu *Simmachum*, & similia, quæ modo pluribus persequi non vacat, præsertim cum ex iis nonnulla opera superioris indicis haud ægre queant inuestigari. Quod si cui maior in istis lux affulserit, is si verbulo vel scriptis literis commonefecerit, nos vni publicæ vtilitati seruientes immortalì beneficio obstringet.

APPENDICIS
AD
CONCILIORVM OMNIVM
SYNOPSIM HISTORICAM
PARS PRIMA.

CONCILIA PROVINCIALIA paulo ante, aut post Tridentinum concilium.

MONITVM.

PROVINCIALIA concilia vna cum generalibus & nationalibus quæcumque nobis, Deo dante, occurrerint, in amplissima hac, quam molimur, conciliorum omnium collectione XIV. aut XV. ingentibus tomis repræsentabimus, vsque ad generalis concilii Lateranensis V. exitum; adeoque annum æra christiana MDXVII. *quo Martini Lutheri Islebiensis τῶ κακοπαντάνου impietas atque apostasia in apertam lucem, instigante Sathana, erumpere cœpit. Quæ enim ab eo tempore vsque ad concilium Tridentinum anno* 1545. *inchoatum, &* 1563. *absolutum, quæque inde ad nostram ætatem consecuta sunt, ea peculiari conciliorum prouincialium, quæ recentiora merito iure dici poterunt, ac separato corpori reseruabuntur, hoc ordine exponenda.*

1517. Florentinum. 1523. Lanciciense. 1527. Bituricense. 1528. Parisiense vulgo dictum Senonense. 1530. & seqq. Petricouiensia. 1533. Viennense. 1536. Coloniense. 1539. & seqq. Petricouiensia.

1547. Lanciciense. 1549. Coloniense II. Moguntinum & Treuirense. 1551. Narbonense & Petricouiensia. 1556. Louiciense. 1557. Lanciciense.

1561. Varsouiense. 1564. Rhemense. 1565. Cameracense, Mediolanense. 1567. Limense II. Hydruntinum, Sipontinum. 1569. Beneuentanum, Mediolanense II. Rauennate & Vrbinate. 1570. Mechliniense I.

1573. Florentiuum, Genuense, Mediolanense III. 1576. Mediolanense IV. Neapolitanum. 1577. Gembiciense. 1578. Petricouiense, Spalatense, & Iadrense. 1579. Cosentinum, Mediolanense V.

1581. Rothomagense. 1582. Mediolanense VI. 1583. Burdigalense, Limense III. Turonense. 1584. Bituricense, Goense. 1585. Aquense, Mexicanum II. 1586. Cameracense, Genuense. 1589. Senense, Tranense, & Salpense. 1590. Firmanum, Nolanum, Tolosanum.

1591. Tranense, & Salpense. 1594. Auenionense. 1596. Aquileiense. 1599. Diamperense.

1607. Mechliniense II. Petricouiense. 1609. Narbonense. 1612. Aquense, & Parisinum. 1615. Salernitanum. 1621. & seqq. Gneznensia & Petricouiensia. 1623. & seq. Burdigalensia.

1631. Tarraconense. 1634. & 1643. Varsouiensia. 1640. Parisiense. 1651. Apparatus concilii Rothomagensis.

APPENDICIS PARS II.

SYNODORVM DIOECESANARVM STATVTA ET ORDINATIONES,

ab anno MCC. *ad* MDCLX.

ARCHIEPISCOPORVM, *episcoporumque ad suarum diœceseon, quas nonnunquam parochias appellare solebant, presbyteros, plebanosve sacerdotes, cæterosque omnes ecclesiastico canoni contributos, capitula, præcepta, adhortationes, quas recentiores statuta, constitutiones, aut ordinationes vocant, vsque ad annum christianæ æræ* MCC. *& Innocentii III. pontificatum cum conciliis generalibus, nationalibus & prouincialibus exhibebimus, aliorum vestigiis inhærentes. Quæ verò ab eo tempore, hoc est, a quadringentis & sexaginta annis regnante feliciter apud Francos tertia christianissimorum principum dynastia, in diœcesanis synodis statuta prodierunt, consultius visum est illa in separatum corpus includere, ac compluribus voluminibus vulgare, seruato hoc ordine.*

1021. aut circ. Parisiensia Odonis, tum Vvillelmi, &c. præibunt: sequentur vero, 1233. pro ecclesia Briocensi. 1245. Rothomagensia. 1261. & seqq. Andegauensia. 1260. Narbonensia. 1263. Burdegalensia. 1266. Coloniensia. 1280. Coloniensia, Pictauensia, Santonensia. 1281. Cabilonensia. 1282. Santonensia. 1292. & seqq. Andegauensia. 1298. Santonensia.

1301. circiter, Aurelianensia, Baiocensia, Cameracensia. 1303. & 1315. Romana a Reatino episc. 1304. Santonensia. 1306. Coloniensia. 1314. Aurelianensia. 1315. Pampilonensia. 1321. Lexouiensia. 1326. & seqq. Andegauensia. 1333. & seqq. Coloniensia. 1335. Aurelianensia, Helenensia. 1350. Coloniensia & Maclouiensia.

1360. Cameracensia. 1367. Pictauiensia. 1370. & seqq. Coloniensia. 1373. & 1380. Helenensia. 1377. Burgensia, Pictauiensia. 1387. Pictauiensia. 1393. Rhemensia. 1396. Pictauiensia. 1398. Cameracensia. 1399. Trecensia.

1404. Lingonensia. 1405. Pictauiensia. 1410. Atrebatensia. 1411. Burgensia. 1417. Rothomagensia.

1421. Lingonensia. 1423. Coloniensia. 1425. Trecensia. 1435. Rhemensia. 1440. Frisingensia. 1445. Leodiensia.

1451. & 1455. Lingonensia. 1459. Pampilonensia. 1474. Burgensia. 1476. Rothomagensia. 1481. Bisuntina, Tolosana. 1482. & 1491. Coloniensia. 1490. Atrebatensia.

1491. Coloniensia, Lingonensia. 1493. Laudunensia, Meldensia. 1495. Parisiensia. 1498. Matisconensia. 1499. Cabillonensia. 1500 Burgensia.

1502. Suessionensia. 1506. Rothomagensia. 1510. Claromontana, Rhemensia, Siluanectensia. 1511. Meldensia, comitatus Venaissini. 1512. & seqq. Coloniensia. 1514. Parisiensia, Taurinensia. 1515. Bituricensia, Tullensia. 1520. Tornacensia.

1524. Senonensia. 1525. Aurelianensia. 1526. Carnotensia. 1530. Claromontana, Trecensia.

1531. Lexouiensia, Pampilonensia, Suessionensia. 1535. Bononiensia, Lingonensia. 1537. Claromontana, Turonensia. 1539. Hildesheimensia. 1540. Lexouiensia.

1541. Santonensia. 1542. Veronensia. 1548. Augustana, Fulginatensia, Treuerensia. 1550. Cameracensia, Carnotensia.

1554. Bellouacensia, Cabillonensia, Senonensia. 1555. Carnotensia. 1557. Bellouacensia, Catalaunensia, Parisiensia. 1558. Carnotensia, Valentina, & Diensia.

1563. Florentina. 1564. Harlemensia. 1565. Lugdunensia, Mutinensia, Neapolitana, Portuensia. 1567. Cameracensia, Constantiensia, Neapolitana, Salernitana. 1568. Montisfanensia. 1569. Fauentina, Florentina, Grauinensia. 1570. Atrebatensia, Bisuntina, Gandauensia, Placentina.

1571. Aleriensia, Lucensia, S. Elpidii. 1573. Bisuntina. 1574. Brixiensia. 1575. Bisuntina, Carnotensia, Perusina, Taurinensia, Vercellensia. 1576. Ebroicensia, Papiensia. 1577. Ariminensia, Lugdunensia, Sabaudica. 1578. Ariminensia, Romana, Volaterrana. 1579. Comensia, Iauriensia, Saccensia, Salernitana. 1580. Ariminensia, Rauennatensia, Trecensia, Vrgellitana.

1581. Basileensia, Veneta. 1582. Brixiensia, Cairensia seu Memphitica, Genuensia, Lunensia, Sarzanensia, Torcellana. 1583. Audomarensia, Spoletina, Vicentina. 1584. Alatrina, Camerinensia, Cremonensia, & Mediolanensia diœcesana omnia. 1585. S. Agathæ Gothorum, Pennæ S. Ioannis, Taurinensia seu Pedemontana. 1586. Andriensia, Bononiensia, Hostuneensia, Massensia, & Pistoriensia. 1587. S. Agathæ Gothorum, Aurelianensia, Camerinensia, Carnotensia, Concordiensia. 1588. Astensia, Atrebatensia, Genuensia, Nolana. 1589. Florentina, Placentina, Regiensia, Venusina, Veronensia. 1590. Cremensia, Nouari[illegible], Sabinensia, Volaterrana.

1591. Astensia, Lunensia, Sarzanensia, Miletana, Montis Falisci & Corneti. 1592. Feretana, Sarsinatensia, Veneta. 1593. Ariminensia, Auximana, Hieracensia, Sabinensia, Tridentina. 1594. Astensia, Auersana, Beneuentana, Collensia, Neapolitana, Veneta. 1595. Amerina, Aquileiensia. Castellanensia, Dertonensia, Perusina, Sabinensia 1596. Anagnina, Ariminensia, Asculana, Coloniensia, Lunensia, Sarzanensia, Parisina. 1597. Aretina, Astensia, Compsana, Sabinensia, Tolosana. 1598. Hieracensia. 1599. Anagnina, Cremonensia, Senensia. 1600. Balneoregiensia, Burdegalensia, Castellanensia, Perusina.

1601. Astensia, Taruisina. 1602. Parmensia. 1603. Clodiensia. 1605. Astensia. 1606. Burdegalensia, Nucerina, Pisciensia, Potentina. 1607. Barensia, & Canusina. 1608. Burdegalensia, Nucerina, Parisiensia. 1609. Burdegalensia, Cremensia, Mechliniensia, Tarentasiensia. 1610. Antuerpiensia, Augustana, Sorana.

1611. Burdegalensia, Vendensia & Liuonica. 1612. Ferrariensia. 1613. Brixiana, Burdegalensia. 1614. Brixiana, Imolensia, Lugdunensia, Nebbiensia, Tarentina, Venusina, Viterbiensia & Tusculanensia. 1615. Andegauensia, Fauentina, Maceratensia, Tarentina. 1616. Lunensia, Sarzanensia, Pisana. 1617. Andegauensia, Caputaquensia. 1618. Burdegalensia, Maclouiensia. 1619. Florentina, Taruisina, Tropeensia. 1620. Albinganensia, Burdegalensia, Claromontana, Fauentina, Leodiensia, Niciensia, Parisiensia, Siluanectensia.

1621. Spoletana. 1622. Imolensia, Lingonensia, Montis Faliscorum, Montis-regalis, Toletana. 1623. Vincentina. 1624. Cortonensia, Melphiensia, Patauina, Viterbiensia, cum edicto Vrbani VIII. 1625. Lucensia, Narniensia, Panormitana, Pisana. 1626. Castellana & Hortana, Lugdunensia, Massensia, Suanensia. 1627. Rauennatensia, Senogalliensia, Vicensia. 1628. Calaritana, Osnaburgensia, Torcellana, Vrbinatensia, cum monasteriorum Cauensis, necnon beatæ Mariæ Farfensis, & sancti Saluatoris maioris. 1629. Bononiensia, Leonensia.

1632. Perusina, Polycastrensia. 1633 Cæsenatensia. 1634. Bononiensia, Ceruiensia, Cortonensia. 1635. Cephalæditana, Vceticensia. 1636. Tiburtina,

burtina. 1637. Florentina. 1638. S. Miniatis, Polycastrensia. 1639. Amalphitana, Cadurcensia, Foroliuiensia, Pisana. 1640. Trecensia.

1641. Burgensia. 1642. Catalaunensia, Namnetensia. 1643. Bituricensia, Genuensia, Marsica, Tornacensia. 1644. Ebroicensia, Grassensia & Venciensia, Senonensia. 1645. Carnotensia, Florentina. 1646. Boloniensia. 1648. Bisuntina. 1650. Ebroicensia.

1651. Claromontana. 1652. Bituricensia. 1653. Matisconensia. 1654. Meldensia. 1656. Baiocensia. 1657. Catalaunensia. 1658. Tullensia, *atque innumera alia, ex quibus ea duntaxat seligemus, quæ Latino idiomate conscripta sunt, prætermissis* Gallicis, Italicis, Hispanicis, Germanicis, Belgicis, Polonicis, Hungaricis, *& si quæ alia vulgaribus extant expressa dialectis, quæ infinitum esset atque omnino supernacaneum, scrupulosius perscrutari.*

Diligentiam certe nostram mirabitur fortasse lector studiosus, quod tam breui tempore tantam illorum, siue prouincialium, siue diœcesanorum statutorum multitudinem indagare potuerimus, suisque apte annis locisque collocare. Tuum vero erit, si quid occurrat, aut typis excusum, aut manu duntaxat, calamoque exaratum, id verbo scriptove indicare, atque ad exemplum illustrissimorum præsulum D. PETRI DE MARCA archiepiscopi Tolosani, & D. FRANCISCI BOSQVETI episcopi Monspeliensis, aliorumque virorum doctissimorum te componere, quos in tertia appendicis huius parte cum grati animi significatione commemorabimus. Quantum porro nobis ex toto Christiano orbe sperandum sit, vel hæc vna ciuitas Parisiensis edocebit, quæ sola tot nobis opes literarias, tot veteris recentiorisque memoriæ monumenta subministrauit.

APPENDICIS PARS III.

HISTORICÆ CONCILIORVM SYNOPSI ADDENDA.

§. I.

Ea quorum elenchus heic subiicitur, partim ex authenticis & originalibus, partim ex vetustis schedis & codicibus mss. descripta, exhibebit illustrissimus vir PETRVS DE MARCA *archiepiscopus Tolosanus.*

CONCILIVM Narbonense in causa Felicis episcopi Vrgellensis, & pro finibus diœceseos Narbonensis habitum anno 788. V. kal. Iu-

lii: editum quidem à Catello, sed mendosissimè, nunc vero cum authentico collatum. & emendatum. *Ex archiuo archiepiscopi Narbonensis.*

Priuilegium Ioannis VIII. papæ in concilio Tricassino an. 878. concessum monasterio Tornuciensi, siue Trenorchiano, in diœcesi Cabilonensi. *Ex veteri membrana ms. qua est penes cl. virum Antonium Vionem Herouallii dominum.*

Acta dedicationis ecclesiæ Helenensis, cui interfuerunt Almeradus episcopus Helenensis, Gimera Carcassonensis, Vuigo Gerundensis, & Erifons Vendiscensis, anno 18. regni Caroli Simplicis, xal. Septembris. *Ex chartulario ecclesia Helenensis.*

Epistola Stephani VII. papæ ad Arnustum episcopum Narbonensem. Edita est magna ex parte à Catello; sed integra, & emendatior prodibit. *Ex chartulario archiepiscopi Narbonensis.*

Alia eiusdem papæ epistola ad eundem Arnustum, aduersus Iudæos. *Ex peruetusto codice ms. eiusdem illustrissimi viri Petri de Marca archiepiscopi Tolosani.*

Concilium apud Portum in pago Nemausensi, sub Arnusto archiepiscopo Narbonensi, an. 897. cui interfuerunt episcopi octo. *Ex archiuo archiepiscopi Narbonensis.*

Concilium apud sanctum Iacobum in Gallicia III. xal. Decembris, æra 938. id est, anno Christi 900. cui interfuerunt episcopi octo. In eo Cæsarius abbas electus & consecratus est archiepiscopus prouinciæ Tarraconensis. Verum huic institutioni intercesserunt archiepiscopus Narbonensis, & episcopi Hispani, qui sub metropolitano Narbonensi erant. Ob quod Cæsarius appellauit pontificem Romanum. *Ex archiuo ecclesia Ausonensis.*

Concilium Barcinonense sub Arnusto archiepiscopo Narbonensi an. 906. cui interfuerunt episcopi septem. In eo disputatum est, vtrum ecclesia Ausonensis deberet esse tributaria ecclesiæ Narbonensis. *Ex archiuo ecclesia Ausonensis.*

Concilium apud sanctum Tyberium in diœcesi Agathensi, an. 907. cui quoque interfuit Arnustus archiepiscopus Narbonensis, cumque eo nouem episcopi: in quo terminata est causa episcopi Ausonensis, decretumque ecclesiam Ausonensem liberam in posterum fore a tributo quod pendebat ecclesiæ Narbonensi. Cui decreto sponte consensit Arnustus. *Ex archiuo ecclesia Ausonensis.*

Concilium habitum in regno Septimaniæ, loco Iunquarias vocato, in territorio Magalonensi, an. 909. V. nonas Maii, sub Arnusto archiepiscopo Narbonensi, cui interfuerunt episcopi vndecim. In eo Suniarius comes, cum tota prole sua, solenniter benedictus est. Huius concilii corruptissimum fragmentum, in quo celebratum dicitur an. 894. viderat v. cl. Sirmondus: sed ex authentico descriptum habet integrum

illustrissimus archiepiscopus Tolosanus. *Ex archiuo archiepiscopi Narbonensis.*

Concilium apud Fontem coopertum in diœcesi Narbonensi an. 911. in quo agitata & terminata est controuersia de episcopatu Palliariensi. Habitum illud refert Mariana an. 940. qui huius rei meminit, sed acta non edidit. *Dabuntur autem ex archiuo ecclesiæ Vrgellensis.*

Concilium Narbonense an. 947. sub Aymerico archiepiscopo; in quo præter cetera, Riculfus electus & confirmatus est episcopus Helenensis. *Ex chartulario ecclesiæ Helenensis.*

Concilium habitum in Fontanis in diœcesi Helenensi, circa eumdem annum, sub eodem archiepiscopo: in quo, secundum sententiam Romani pontificis, depositi sunt episcopi Gerundensis & Vrgellensis, sed statim clementia patrum restituti. In eodem concilio statutum est, vt deinceps, episcopus Helenensis post Narbonensem archiepiscopum primas habeat, tam in conciliis, quam in ordinationibus episcoporum. *Ex chartulario ecclesiæ Helenensis.*

Literæ Suniarii episcopi Helenensis, circa an. 960. in quibus excommunicat inuasores bonorum ecclesiæ Helenensis. Excommunicat autem nominatim Olibanum comitem & Mironem fratrem eius episcopum. *Ex chartulario ecclesiæ Helenensis.*

Acta dedicationis monasterii S. Benedicti de Bagiis prope Minorissam, in diœcesi Ausonensi, an. 972. cui interfuerunt Frugifer episcopus Ausonensis, Vuisadus Vrgellensis, & Petrus Barcinonensis. *Ex archiuo monasterii eiusdem.*

Conuentus episcoporum apud monasterium Riuipullense in diœcesi Ausonensi, an. 977. in quo decreta est ab episcopis & comitibus libertas illius monasterii. Interfuerunt autem episcopi, Frugia Ausonensis, Guisadus Vrgellitanensis, Suniarius Helenensis, Viuens Barcinonensis, & Agregius; comites vero Oliua, Borrellus, & Guizfredus. Dedicata etiam fuit basilica Riuipullensis. *Ex archiuo illius monasterii.*

Concilium Romanum sub Benedicto papa, præsente Ottone imperatore, aduersus simoniacos. *Ex codice ms. monasterii Cuxanensis in comitatu Confluentino.*

Acta concilii Vrgellensis anno 991. ad quod conuenerunt Salla episcopus Vrgellensis, Aymericus Ripacurciensis, & Viuanus Barcinonensis: in quo excommunicati sunt inuasores bonorum episcopatus Vrgellensis. Item eiusdem Sallæ oratio ad patres concilii. *Ex archiuo ecclesiæ Vrgellensis.*

Acta depositionis Guadaldi, qui sedem Ausonensem inuaserat, factæ in concilio Romano an. 998. præsente Ottone imperatore. In eodem concilio confirmata est electio Arnulphi episcopi Ausonensis. *Ex archiuo ecclesiæ Ausonensis.*

Conuentus episcoporum apud Barcinonem VII. idus Martii an. 1009. in quo confirmatæ sunt donationes ecclesiæ Barcinonensi factæ. Huic conuentui interfuerunt Ethius episcopus Barcinonensis Arnulfus Ausonensis, Odo Gerundensis, Silla Vrgellensis, & Oliua Helenensis. *Ex archiuo ecclesiæ Barcinonensis.*

Acta electionis & consecrationis Borrelli episcopi Rotensis an. 1017. cui interfuerunt Ermengaudus Vrgellensis episcopus, Adalbertus Carcassonensis, & Petrus Conuenensis. Item acta confirmationis factæ ab episcopo Vrgellensi, cui ecclesia Rotensis subiecta erat. *Ex archiuo ecclesiæ Vrgellensis.*

Conuentus episcoporum apud Tolosam circa an. 1020. in quo excommunicati sunt omnes homines vel feminæ, *qui aliquem vsaticum malum in strata de Stap vsque Tolosam miserint, vel mitti consenserint.* Interfuerunt huic conuentui archiepiscopus Narbonensis, & Auxitanus; episcopi vero Carcassonensis, Biterrensis, & Magalonensis, & tres suffraganei archiepiscopi Auxitani. *Ex chartulario sancti Saturnini Tolosanensis.*

Acta dedicationis ecclesiæ monasterii S. Petri Rodensis in diœcesi Gerundensi, an. 1022. ad quam conuenerunt Vuifredus archiepiscopus Narbonensis, Stephanus Attensis episcopus, Stephanus Agathensis, & Oliua Ausonensis. In eo conuentu actum est de excommunicandis inuasoribus bonorum S. Petri Rodensis. *Ex archiuo illius monasterii.*

In eodem conuentu lecta est epistola Benedicti papæ, de libertate huius monasterii, subscriptionibusque episcoporum firmata. *Ex eodem archiuo.*

Epistola Petri abbatis Rodensis ad Benedictum papam, in qua conqueritur contemni a populo excommunicationes ab episcopis illis auctoritate apostolica decretas aduersus inuasores bonorum monasterii Rodensis. Rogat vt Hugonem comitem Emporitanum, qui iam resipuerat, non excommunicet; sed tantum admoneat, vt in melius proficiat. Petit etiam, vt sub excommunicatione mandet vniuersis episcopis prouinciæ illius, vt de hoc concilium agant; vt quod non rectum est, in melius dirigatur. Quod si non fecerint, eos ab omni pontificali vel sacerdotali ministerio suspendat. *Ex eod. archiuo.*

Conuentus episcoporum apud monasterium Riuipullense in diœcesi Ausonensi an. 1032. 18. kal. Februarii, ad dedicationem basilicæ illius monasterii. In eo actum est de priuilegiis eiusdem monasterii, quæ ab episcopis confirmata sunt. Interfuerunt autem episcopi, Oliba Ausonensis, Vuifredus Carcassonensis, Berengarius Helenensis, Amelius Albiensis, & Vvadaldus Barcinonensis. Subscriptumque postea fuit a pluribus episcopis, & a Galterio episcopo Albanensi, Romanæ ecclesiæ legato. *Ex archiuo monasterii Riuipullensis.*

Concilium Tulugnense in comitatu Ruscinonensi, circa an. 1036. sub Guifredo archiepiscopo Narbonensi; in quo actum est de pace & treuga. *Ex archiuo regio Barcinonensis.*

Acta dedicationis ecclesiæ Ausonensis, pridie kal. Septembris, anno 8. regni Henrici regis; cui interfuerunt Guifredus Narbonensis, & Rimbaldus Arelatensis archiepiscopi, & quamplures episcopi. In eo conuentu actum est de finibus episcopatus Ausonensis. *Ex archiuo ecclesiæ Ausonensis.*

Acta dedicationis ecclesiæ Gerundensis an. 1038. cui interfuerunt Guifredus archiepiscopus Narbonensis, Guifredus episcopus Carcassonensis, Oliua Ausonensis, Heribaldus Vrgellensis, Bernardus Conseranensis, Guilabertus Barcinonensis, Berengarius Helenensis, & Arnaldus Magalonensis. *Ex archiuo ecclesiæ Gerundensis.*

Acta dedicationis ecclesiæ Vrgellensis, anno 10. regni Henrici regis; ad quam conuenerunt Guifredus Narbonensis archiepiscopus, Heribaldus Vrgellensis episcopus, Berengarius Helenensis, Guifredus Carcassonensis, Bernardus Conseranensis, & Arnulphus Rotensis. *Ex archiuo ecclesiæ Vrgellensis.*

Concilium prouinciæ Narbonensis an. 1043. cui interfuerunt duo archiepiscopi, Narbonensis videlicet & Arelatensis, & octodecim episcopi: in quo excommunicati sunt inuasores bonorum monasterii Cuxanensis. *Ex archiuo monasterii Cuxanensis in diœcesi Helenensi.*

Decretum Guifredi archiepiscopi Narbonensis, & Olibæ episcopi Ausonensis, an. 1045. quo priuilegiis suis communiunt ecclesiam sancti Michaëlis Fluuianensis, in comitatu Emporitano. Subscripserunt Guifredus archiepiscopus, Bernardus episcopus Conseranensis, Petrus episcopus, Oliba episcopus, Arnaldus episcopus Magalonensis, Froterius Nemausensis, Berengarius Helenensis, Arnulphus Rotensis, Vuifredus episcopus; & subsequentibus temporibus, Gulielmus episcopus Ausonensis, Berengarius Gerundensis, & Berengarius Barcinonensis. Diu vero post hæc tempora, decretum illud confirmauit Giraldus Ostiensis episcopus, & apostolicæ sedis legatus. *Ex archiuo monasterii Cuxanensis.*

Acta dedicationis monasterii B. Mariæ Arulensis in diœcesi Helenensi an. 1046. ad quam conuenerunt Vuifredus archiepiscopus Narbonensis, Berengarius episcopus Helenensis, & Vuifredus Carcassonensis; abbates quoque, Petrus Rodensis, & Raymundus sancti Andreæ. In eo conuentu confirmata est libertas monasterii Arulensis. *Ex archiuo illius monasterii.*

Synodus Helenensis circa an. 1047. sub Oliba episcopo Ausonensi, gerente vices Berengarii episcopi Helenensis, tunc in transmarinis partibus agentis; in qua decretum est seruanda esse decreta patrum in prato Tulugnensi congregatorum, qui pacem & treugam statuerant. *Ex chartulario ecclesiæ Helenensis.*

Concilium Narbonense an. 1054. cui interfuerunt decem episcopi, præside Guifredo archiepiscopo Narbonensi. In eo statuta est treuga Domini. *Ex archiuo archiepiscopi Narbonensis.*

Conuentus episcoporum apud Barcinonem an. 1054. cui interfuerunt Guifredus Narbonensis, & Raimbaldus Arelatensis archiepiscopi; episcopi vero Guislibertus Barcinonensis, Gulielmus Ausonensis, & Berengarius Gerundensis. In eo conuentu lectum est decretum Raymundi comitis Barcinonensis & Adalmodis comitissæ, aduersus inuasores bonorum ecclesiæ Barcinonensis. *Ex archiuo ecclesiæ Barcinonensis.*

Concilium Narbonense sub Guifredo archiepiscopo, kal. Octobr. an. 25. regni Henrici regis, aduersus inuasores bonorum ecclesiæ Ausonensis. Interfuerunt episcopi septem. *Ex archiuo ecclesiæ Ausonensis.*

Excerpta concilii apud sanctum Ægidium in Gallia Narbonensi, circa an. 1056. cui interfuerunt 22. episcopi Gallicani, præside Raimbaldo Arelatensi archiepiscopo. *Ex archiuo archiepiscopi Narbonensis.*

Epistola legatorum sedis apostolicæ, & aliorum episcoporum, qui ad concilium conuenerant Tolosanum, scripta e concilio ad vniuersos Christi fideles in episcopatibus Gerundensi, Ausonensi, Barcinonensi, Helenensi, & Vrgellensi viuentes: quibus denuntiant excommunicatos inuasores bonorum monasterii Riuipullensis in diœcesi Ausonensi. *Ex archiuo illius monasterii.*

Coram iisdem legatis, totaque synodo, proposita est querela Berengarii proconsulis Narbonensis aduersus Guifredum archiepiscopum Narbonensem, quem ait archiepiscopatum emisse &c. *Ex archiuo archiepiscopi Narbonensis.*

Acta dedicationis ecclesiæ Helenensis anno 28. regni Henrici regis; cui interfuerunt Guifredus archiepiscopus Narbonensis, Guifredus episcopus Carcassonensis, & Berengarius Helenensis *Ex chartulario ecclesiæ Helenensis.*

In eo conuentu recitata fuisse videtur epistola canonicorum Helenensium de restauratione illius ecclesiæ, & de querela aduersus vicecomitem Castrinoui. *Ex eodem chartulario.*

Acta dedicationis ecclesiæ Barcinonensis an. 1058. ad quam conuenerunt Guifredus Narbonensis, & Raimbaldus Arelatensis archiepiscopi; episcopi vero, Gulielmus Vrgellensis, Gulielmus Ausonensis, Berengarius Gerundensis, Arnallus Helenensis, Paternus Tortosensis, & Guislabertus Barcinonensis. In eo conuentu multa statuta sunt, quæ ad res ecclesiasticas pertinent. *Ex archiuo ecclesiæ Barcinonensis.*

In eodem conuentu lectum est decretum Hali ducis Deniæ & insularum Balearium, quo ad exemplum patris sui Mugehid, insulas Baleares, vulgo dictas Maioretas & Minoretas, & episcopatum Deniæ posuit sub iure & diœcesi episcopi Barcinonensis. Subscripserunt autem Raimbal-

dus archiepiscopus Arelatensis, Guifredus archiepiscopus Narbonensis, Arnaldus episcopus Magalonensis, & Gulielmus Vrgellensis. *Ex eodem archiuo.*

Concilium Auenionense an. 1063. sub Hugone cardinale apostolicæ sedis legato, cui interfuerunt episcopi 33. congregatum vero dicitur ad discutiendos simoniacos. *Ex archiuo S. Petri Rodensis in diœcesi Gerundensi.*

Concilium Bisuldunense sub Amato episcopo Oloronensi, apostolicæ sedis legato, aduersus archiepiscopum Narbonensem simoniacum, an. 1072. *Ex archiuo regio Barcinonensi.*

Epistola Gregorii VII. ad Sancium regem Aragonensium & Pampilonensium, an. 1073. qua, ad exemplum Alexandri secundi, ei successoribusque eius permittit liberam dispositionem omnium ecclesiarum, quas ipse vel eius successores eripient de potestate Sarracenorum, vel quas ipsi in regno suo ædificabunt; sedibus duntaxat episcopalibus exceptis. *Ex eodem archiuo.*

Concilium Romanum, habitum anno 7. pontificatus Gregorii VII. papæ, IV. nonas Maii: *Vtrum bona ecclesiarum possent poni in pignore pro pecunia colligenda ad resistendum Guiberto archiepiscopo Rauennati, Romanam sedem inuadere conanti.* Interfuerunt episcopi quatuor, cum pluribus cardinalibus, abbatibus, & archipresbyteris. *Ex duobus peruetustis codicibus msf. eiusdem archiepiscopi Tolosani.*

Conuentus episcoporum ad dedicationem basilicæ monasterii Balneolensis in diœcesi Gerundensi, 8. id. Septembr. an. 1086. *Ex archiuo illius monasterii.*

Epistola Vrbani II. ad Berengarium comitem Barcinonensem, Ermengaudum comitem Vrgellensem, & Bernardum comitem Bisuldunensem, de restauratione ecclesiæ Tarraconensis. *Ex archiuo ecclesiæ Tarraconensis.*

Epistola eiusdem ad Raynerium S. R. E. presbyterum, cardinalem atque legatum (cuius fragmenta aliquot edidit Odoricus Raynaldus ad an 1239. §. 52.) in qua agitur de primatu archiepiscopi Toletani; quod ius archiepiscopo Toletano se concessisse eo modo significat pontifex, vt salua sint metropolitanorum priuilegia singulorum. Atque heic comprehenditur archiepiscopus Narbonensis. *Ex chartulario archiepiscopi Narbonensis.*

Concilium Legionense sub Raynerio Romanæ ecclesiæ legato, & Bernardo archiepiscopo Toletano, cui etiam interfuerunt cæteri comprouinciales episcopi an. 1091. *Ex chronico Lucæ Tudensis.*

Concilium Narbonense sub Dalmatio archiepiscopo Narbonensi, 13. kal. April. an. 1090. præsentibus episcopis Tolosano, Carcassonensi, Helenensi, Biterrensi, & Magalonensi. Agitata est illic quæstio de ab-

batia S. Laurentii aduersus Dalmatium archiepiscopum; de quo tamen ibidem conuenit inter eundem Dalmatium, & Robertum abbatem Crassensem. Dein archiepiscopus abbatiam quoque sancti Polycarpi subiecit abbatiæ Crassensi. *Ex archiuo archiepiscopi Narbonensis.*

Secunda pars actorum eiusdem concilii, quando idem Robertus abbas *se & suos culpabiles & merito dignos humili satisfactione recognouit. Interdictum quippe Narbonensis archiepiscopi, diuinum celebrando officium, transgressus fuerat; & de quadam abbatia sancti Laurentii, quam sine sui plenaria concessione susceperat, &c.* Rediit illic archiepiscopo & abbati concordia. *Ex chartulario archiepiscopi Narbonensis.*

Concilii Beneuentani anno 1091. habiti, cui præfuit Vrbanus II. canones quatuor. *Ex codice ms. monasterii Anianensis in diœcesi Monspeliensi.*

Concilium Troianum in Apulia sub Vrbano II. anno 1093. cui interfuerunt episcopi fere 75. abbates 12. *Ex codice ms. monasterii Anianensis. Item ex peruetusto codice ms. eiusdem archiepiscopi Tolosani.* Frustra sunt enim qui duo concilia Troiana sub Vrbano II. habita volunt. Codex enim Anianensis simul exhibet duos canones Troianos, quos Baronio, qui Bertholdum tantum viderat, visum est separare.

Concilium Plancentinum, præsidente Vrbano II. an. 1093. 3. kal. Martii. *Ex codice ms. monasterii Anianensis.*

Concilii Claromontani canones quamplures, diuersi ab editis. *Ex codice ms. Monasterii Anianensis.*

Eiusdem concilii canones aduersus simoniacos, & beneficia ecclesiastica de manu laicorum accipientes. Et vt pro chrismate, baptismo, & sepultura nihil vnquam exigatur. *Ex cod. ms. eiusdem archiepisc. Tolosani.*

Narratio monachorum maioris monasterii Turonensis, de his quæ pro libertate illius monasterii acta sunt in concilio Briuatensi, & Augustodunensi, dein in colloquio Dolensi, ac demum in concilio Claromontano. Eius narrationis fragmenta quædam edidit Iuretus in notis ad epistolas Iuonis Carnotensis: sed prodibit integra ex codice. ms. bibliothecæ Seguerianæ.

Bullæ tres Eugenii III. quibus obseruari iubet canonem illum ineditum concilii Claromontani, *Sane quia monachorum quidam episcopis ius suum auferre contendunt, &c.* Descriptæ habentur ex chartulario archiepiscopi Narbonensis.

Bulla Vrbani II. qua confirmantur priuilegia monasterii Trenorchiensis, data Turonis XIII. kal. April. an. 1095. Meminit autem illic priuilegii a Ioanne VIII. concessi an. 878. in concilio Tricassino. Bullæ huius authenticum extat penes cl. v. Antonium Vionem dominum Herouallii, qui pro sua humanitate eam communicauit cum illustrissimo archiepiscopo Tolosano.

Concilii

Concilii Nemausensis ab Vrbano II. habiti an. 1096. canones. *Ex codice ms. sancti Albini Andegauensis.*

Expostulatio abbatis Riuipullensis, in concilio Nemausensi, aduersus archiepiscopum Tarraconensem, quod spretis Romanorum pontificum priuilegiis ecclesias monasterii Riuipullensis interdixisset ab officio diuino. In eo concilio Berengarius Tarraconensis archiepiscopus confirmauit & approbauit priuilegia monasterii Riuipullensis. *Ex archiuo illius monasterii.*

Bulla Vrbani II. ad canonicos ecclesiæ sancti Saturnini Tolosanensis; in qua docet, controuersiam quæ erat inter Isarnum episcopum Tolosanum & eosdem canonicos, præsente se synodali fuisse iudicio terminatam. Nimirum in concilio Nemausensi, vt patet ex actis a Catello editis in pag. 878. memoriarum hist. Occitaniæ. *Ex chartulario S. Saturnini.*

Duo diplomata Bertrandi comitis Tolosani, quibus confirmat donationem ecclesiæ S. Saturnini Tolos. factam a patre suo in concilio Nemausensi. Prodierunt quidem opera v. cl. Catelli, sed mendose. *Ex chartulario eodem.*

Fragmentum bullæ Innocentii III. qua confirmat donationem monasterio S. Ægidii in valle Flauiana factam a Raymundo comite Tolosano in concilio Nemausensi. *Ex codice ms. illustrissimi viri Francisci Bosqueti episcopi Monspeliensis.*

Concilium Gerundense an. 1097. idibus Decembris, sub Bernardo archiepiscopo Toletano apostolicæ sedis legato, celebratum *ad corroborandam ecclesiasticæ libertatis dignitatem.* Ei interfuerunt archiepiscopus Tarraconensis, episcopus Rotensis, episcopus Barcinonensis, & episcopus Gerundensis. *Ex archiuo ecclesiæ Barcinonensis.*

Conuentus episcoporum in ecclesia S. Mariæ Villæ-Bertrandi in diœcesi Gerundensi, ad cuius dedicationem conuenerant, anno 1100. Huic autem conuentui, præter episcopos, interfuerunt etiam Radulfus & Boso Romanæ ecclesiæ legati, & Richardus archiepiscopus Narbonensis. *Ex archiuo ecclesiæ Villa-Bertrandi.*

Epistolæ duæ Richardi episcopi Albanensis, apostolicæ sedis legati, in quibus docet quid a se gestum sit in concilio Tolosano. *Ex chartulario S. Saturnini Tolos.*

Literæ Bosonis tituli sanctæ Anastasiæ presbyteri cardinalis, & apostolicæ sedis legati, ad Amelium episcopum Tolosanum, quibus eum obiurgat, quod ea in episcopio suo obseruari non faceret, quæ a Richardo episcopo Albanensi statuta fuerant in concilio Tolosano. *Ex eodem chartulario.*

Epistola Calixti II. ad vniuersos Christi fideles, qua pugnantibus aduersum Sarracenos eandem peccatorum remissionem concedit, quæ

orientalis ecclesiæ defensoribus concedi solet. *Ex arch. eccl. Barcinonensis.*

Concilii Tolosani an. 1119. sub Calixto II. habiti canones 10. *Ex codice ms. monasterii Anianensis.*

Heic quoque edenda sunt acta, quæ habet Catellus in memoriis historiæ Occitanicæ pag. 878.

Concilium Rhemense, cui præsedit Calixtus II. anno 1119. Editum quidem ex annalibus Rogerii Houedeni, sed collatum cum peruetusto codice ms. bibliothecæ Seguerianæ, in quo præter varias lectiones in ipsis canonibus, positum est etiam in fronte breuiarium canonum.

Concilii Lateranensis sub Calixto II. habiti anno 1122. canones a vulgatis aliquantum diuersos, & ampliores, exhibebit codex monasterii Anianensis.

Canones concilii Claromontani anno 1130. præside Innocentio II. celebrati. *Ex archiuo ecclesiæ Barcinonensis.*

Priuilegium monasterio Cuxanensi concessum ab Innocentio II. apud Clarummontem anno 1130. *Ex chartulario monasterii Cuxanensis.*

Epistola decretalis Ollegarii archiepiscopi Tarraconensis, qua respondet inquisitioni Raymundi episcopi Ausonensis; vtrum puer, qui ludens puerum ludentem impediuit ad casum quod caput frangeretur, possit promoueri ad ordines ecclesiasticos? *Ex veteri codice ms. illustrissimi viri Petri de Marca archiepiscopi Tolosani.*

Concilium Narbonense anno 1134. sub Arnaldo archiepiscopo Narbonensi, apostolicæ sedis ligato; in quo actum est de calamitate diœceseos Helenensis, cui incubabant piratæ Sarraceni. *Ex chartulario ecclesiæ Helenensis.*

Concilium Tarraconense habitum anno 1146. in quo sedes Tarraconensis dicta est caput totius Hispaniæ citerioris. *Ex archiuo ecclesiæ Tarraconensis.*

Epistola Adriani IV. ad Tarraconensem & Narbonensem archiepiscopos, data Sutrii IX. kal. Iulii; qua ad illos scribit, se Raymundum comitem Barcinonensem totamque terram eius sub B. Petri ac sua protectione suscipere, quandiu pugnauerit contra Sarracenos. *Ex archiuo regio Barcinonensi.*

Eiusdem Adriani epistola ad B. electum Narbonensem, qua eius electionem confirmat. Data Beneuenti kal. Iunii. *Ex chartulario archiepiscopi Narbonensis.*

Alia ad B. archiepiscopum Narbonensem, qua confirmat renuntiationem ab Ermengarde vicecomitissa Narbonensi factam prauæ illi consuetudini, quæ contra Deum & ecclesiam Narbonensem inoleuerat, vt bona ecclesiæ morientibus archiepiscopis diriperentur. Statuit ergo Ermengardis, *ne quis episcopalia bona inuadere, diminuere, aut perturbare præsumat; sed omnia futuro antistiti inconcussa & integra conseruentur,*

Id ergo confirmat Adrianus, sub pœna excommunicationis; a qua præsumptores absolui non possint, sine licentia Romani pontificis, aut legati ex eius latere destinati. Data Laterani V. idus Decembris. *Ex chartulario archiepiscopi Narbonensis.*

Alia ad B. archiepiscopum Narbonensem apostolicæ sedis legatum, & A. Helenensem episcopum aduersus Gaufredum comitem Ruscinonensem; qui legitima vxore dimissa, aliam superinduxerat. Eum ob hoc Eugenius III. excommunicauerat. Addit Adrianus: *Statuentes vt eidem comiti nunquam sit liberum, legitima etiam vxore defuncta, eam sibi matrimonio copulare, quam non est dubium manifesto adulterio polluisse. Filios autem, quos ex adultera in adulterio procreauit, qui spurii a iure censentur, decernimus perpetuo paterna hereditate carere*, &c. absque die & anno. *Ex archiuo regio Barcinonensi.*

Conuentus episcoporum in diœcesi Helenensi, ad dedicandam ecclesiam monasterii Arulensis, anno 1157. Interfuerunt Berengarius archiepiscopus Narbonensis & apostolicæ sedis legatus, Artallus Helenensis episcopus, Berengarius Gerundensis, Petrus Ausonensis, & Gulielmus Barcinonensis; abbates nouem. *Ex archiuo monasterii Arulensis.*

Conuentus episcoporum apud Aragonem anno 1157. in quorum præsentia Raymundus Berengarii comes Barcinonensis, & Aragonensium princeps & marchio, confirmauit donationes factas monasterio sancti Ruffi Valentinensis in prouincia Viennensi; nimirum ecclesias, quæ subiectæ erant monasterio sancti Ruffi, in tota terra eiusdem Raymundi. In hoc conuentu præsentes fuere Bernardus archiepiscopus Tarraconensis, Gulielmus episcopus Ilerdensis, Rodericus Calagurritanus, Berengarius Gerundensis, Petrus Cæsaraugustanus, Bernardus Vrgellensis, Martinus Turiasonensis, & Gulielmus Barcinonensis. *Ex archiuo prioratus sanctæ Mariæ de Terracia in diœcesi Barcinonensi.*

Concilium Monspeliense sub Alexandro III. sub initia pontificatus ipsius. Citatur bis in concilio Monspeliensi anno 1195. celebrato.

Epistolæ duæ Alexandri III. aduersus Gaufredum comitem Ruscinonensem, qui adulteram pertinaciter retinebat, contemptis Eugenii III. & Adriani IV. monitionibus, & sententiis. Datæ apud Montempessulanum XIV. kal. Septembris. *Ex archiuo regio Barcinonensi.*

Epistola Victoris antipapæ, qui contra Alexandrum III. stetit, ad vniuersos Christi fideles; aduersus hæreticos, schismaticos, & simoniacos. Furibunda est isthæc epistola, ac plane redolens hominem schismaticum. Alexandrum autem depingit hominem auarum, & simoniacum. Data Papiæ 4. idus Nouembris. *Ex archiuo regio Barcinonensi.*

Bulla Alexandri III. anno 1171. ad suffraganeos ecclesiæ Tarraconensis. Dolet de cæde Hugonis archiepiscopi Tarraconensis, illosque admonet & hortatur, vt quamprimum vna cum capitulo ecclesiæ Tarra-

conensis alium eligant archiepiscopum. *Ex archiuo regio Barcinonensi.*

Alia ad archiepiscopum Tarraconensem apostolicæ sedis legatum, & suffraganeos, vt moneant regem Aragonum, ne Robertum, qui in necem Hugonis archiepiscopi Tarraconensis conspirauerat, in regno suo habitare permittat. Quod si acquiescere noluerit; in regno eius, omni occasione & appellatione remota, diuina præter baptisma paruulorum & pœnitentias morientium prohibeant officia celebrari. *Ex eodem archiuo.*

Alia ad I. regem Aragonum, qua illum rogat ne eundem Robertum in suo regno commotari permittat. *Si autem monitis nostris non duxeris acquiescendum, venerabili fratri nostro Tarraconensi archiepiscopo apostolicæ sedis legato & suffraganeis eius, dedimus in mandatis, vt regnum tuum interdicant, & in te etiam auctoritate nostra sententiam excommunicationis promulgent.* Ex eodem archiuo.

Alia ad eundem regem, qua illi gratias agit, quod eundem Robertum, fratrem eius Berengarium, matremque eorum expulerit e regno suo. Deinde hortatur, vt totam eorum progeniem in perpetuum excludat ab eodem regno, eorumque bona fisco addicat. *Ex eodem archiuo.*

Epistola Berengarii de Tarragona ad regem Aragonum; in qua asserit archiepiscopum Tarraconensem occisum non fuisse a fratre suo Roberto, cuius mortem annunciat. *Ex archiuo ecclesiæ Tarraconensis.*

Concilii Parmensis sub Gregorio VIII. celebrati meminerunt acta concilii Montispessulani anno 1195. habiti.

Epistola Cælestini III. ad capitulum Tarraconense, data Romæ 15. kal. Iulii an. 1194. qua mandat canonicis vt Gulielmum Raymundi de Montecathano, qui Berengarium Tarraconensem archiepiscopum trucidauerat, eiusque complices, pulsatis campanis, & candelis accensis, solenniter denuntient anathematizatos, donec Gulielmus ipse ad sedem veniat apostolicam, &c. *Ex archiuo ecclesiæ Tarracon.*

Alia ad episcopos Tirasonensem, Oscensem, & Oxomensem, in eadem causa. Meminit etiam necis Hugonis archiepiscopi Tarraconensis. *Ex eodem archiuo.*

Epistola Nicolai episcopi Tusculani ad archiepiscopum & capitulum ecclesiæ Tarraconensis; in qua scribit eundem Gulielmum Raymundi accessisse ad sedem apostolicam, ibique pro perpetrato facinore quandam illi pœnitentiam fuisse iniunctam, quæ his literis inserta est. *Ex eodem archiuo.*

Concilium apud Montempessulanum an. 1195. sub Michaële apostolicæ sedis legato. *Ex archiuo archiepiscopi Narbonensis.*

Literæ P. presbyteri cardinalis tit. S. Stephani in Cælio monte, & apostolicæ sedis legati, ad Arnaldum archiepiscopum Narbonensem apo-

stolicæ itidem sedis legatum, quibus illum inuitat ad concilium, quod an. 1214. indixerat apud Montempessulanum, celebrandum aduersus Albigenses cum episcopis prouinciarum Bituricensis, Narbonensis, Auxitanensis, & Burdegalensis *Ex archiuo archiepiscopi Narbon.*

Literæ Amalrici ducis Narbonæ, comitis Tolosæ, & domini Montisfortis, ad episcopos qui conuenturi erant ad concilium Montispessulani. *Ex eod. archiuo.*

Concilium hoc Monspeliense celebratum esse an. 1214. patet ex historia Albigensium cap. 81.

In concilio Monspeliensi celebrato an. 1224. Raymundus dux Narbonæ, comes Tolosæ, & marchio Prouinciæ, pacem desiderans cum Romana ecclesia facere, promittit se fidem catholicam, sicut eam sancta Romana prædicat & docet ecclesia, seruaturum; terram suam hæreticis purgaturum; ruptarios expulsurum; libertates ecclesiarum, & aliorum piorum locorum seruaturum, &c. *Ex archiuo archiepiscopi Narbon.*

Præceptum Ludouici IX. regis pro libertate ecclesiastica anno 1228. editum quidem a cc. vv. Gul. Catello, & Andrea Duchesnio; sed mendosissime. Itaque sic prodibit, quasi non prodiisset, ex originali quod asseruatur in archiuo archiepiscopi Narbonensis. Laudatur porro hoc præceptum in libro de concordia sacerdotii & imperii pag. 388.

Fragmenta concilii Tarraconensis anno 1244 *Ex codice ms. ecclesiæ Narbon.*

Statuta domini Guidonis Dei gratia archiepiscopi Narbonensis. *Ex archiuo archiepiscopi Narbonensis.* Fuit is postea summus pontifex, dictus Clemens IV. extatque in eodem archiuo decretum electionis eius, quando transiit e cathedra Aniciensi ad Narbonensem.

Concilium Tarraconense habitum anno 1312. super facto Templariorum; in quo, matura deliberatione præhabita, Templarii absoluti sunt ab hæresibus, eisque canonica pœnitentia indicta. Neque enim tam culpabiles reperiebantur, vt fama ferebat, licet tormentis adacti fuissent ad confessionem criminum. Concilio huic interfuerunt Gulielmus archiepiscopus Tarraconensis, Raymundus episcopus Valentinensis, Eximinus Cæsaraugustanus, Martinus Oscensis, Berengarius Vicensis, & Franciscus Dertusensis. Ilerdensis autem non potuit Tarraconem intrare, licet venisset, graui nimirum infirmitate detentus. *Ex archiuo ecclesiæ Tarracon.*

Epistola decretalis Clementis VI. qua decernit episcopos, qui sedi apostolicæ immediate subiecti non existunt, qui tamen ab eadem sede prouisi, fidelitatis iuramentum eidem præstant, teneri ad præstationem eam iuramenti faciendam suis metropolitanis ad quam tenerentur, si huiusmodi iuramentum per eos sedi apostolicæ præstitum non fuisset. Datum Auenioni, kal. Octobris an. 8. *Ex codice ms. eccles. Narbon.*

Epistola Petri archiepiscopi Narbonensis ad Hugonem electum Biterrensem, qua eum euocat ad concilium Biterrense anno 1351. celebrandum. Item ad alios comprouinciales episcopos, & ad capitula ecclesiarum cathedralium. Item ad archipresbyteros Narbonensis diœceseos; vt abbates, præpositos, &c. moneant vt accedant ad concilium. *Ex archiuo archiepiscopi Narbonensis.*

Canones concilii Biterrensis anno 1351. habiti, præside Petro de Iudicia Narbonensi archiepiscopo; præsentibus Petro Beraldi Agathensi, Arnaldo Verdala Magalonensi, Helia de sancto Aredio Vceticensi, Girberto Ioannis Carcassonensi, & Ioanne de Blandiaco Nemausensi episcopis. *Ex cod. ms. ecclesiæ Helenensis.*

In eo concilio Girbertus episcopus Carcassonensis contendebat suæ sedis ius esse, vt episcopus Carcassonensis assistet ceteris episcopis prouinciæ Narbonensis, etiamsi ordinatione antiquiores sint. In qua re interlocuti sunt patres: decretumque est vt Girbertus sederet in parte sinistra post Arnaldum Magalonensem episcopum, qui antiquior erat in promotione præfato Carcassonensi episcopo. *Hoc saluo & retento, quod per hoc nullum præiudicium dicto Carcassonensi episcopo generetur, si probare vel docere legitime poterit infra annum, se debere habere prærogatiuam prædictam.* Atque ita conquieuit illa contentio. *Ex archiuo archiepiscopi Narbonensis.*

Bulla Vrbani V. ad archiepiscopum Narbonensem, qua illum hortatur vt concilium suæ prouinciæ habeat. *Ex archiuo archiepiscopi Narbonensis.*

Bulla eiusdem papæ ad archiepiscopos Narbonensem & Tolosanum, vt coniunctim celebrare possint concilia suarum prouinciarum. *Ex eod. archiuo.*

Literæ Petri de Iudicia archiepiscopi Narbonensis ad suffraganeos ecclesiæ Narbonensis, quibus eos inuitat vt ad synodum veniant Vaurensem. *Ex eodem archiuo.*

Canones concilii Vaurensis anno 1368. cui interfuerunt episcopi trium prouinciarum, Narbonensis videlicet, Tolosanensis, & Auxitanensis; præside Petro de Iudicia archiepiscopo Narbonensi. *Ex veteri codice ms. illustrissimi viri Petri de Marca archiepiscopi Tolosani.* Originale & authenticum huius concilii, cui impendebant sigilla trium archiepiscoporum, extat in archiuo archiepiscopi Narbonensis.

Post canones illos, edenda est indulgentia ab episcopis concessa in concilio Vaurensi, quam recitat Catellus.

Bulla Vrbani V. ad archiepiscopos Auxitanensem, Narbonensem, & Tolosanum, eorum suffraganeos, ceterosque e clero in tribus prouinciis commorantes, data post concilum Vaurense; in qua prohibet, sub pœna excommunicationis, ne quis ipsorum mutuas & fraudulentas

donationes faciat dominis temporalibus in præiudicium ecclesiarum suarum, aut monasteriorum. *Ex codice mſ. ecclesiæ Helenensis.*

Literæ Petri de Iudicia archiepiscopi Narbonensis ad A. episcopum Alectensem, datæ die 1. Februarii anno a natiuitate Domini 1374. quibus illum inuitat vt ad concilium veniat Narbonense. In eundem modum scriptum est ceteris suffraganeis, ac capitulis ecclesiarum cathedralium & exemptis prouinciæ Narbonensis; & archipresbyteris, rectoribus, ac hospitalibus pauperum ciuitatis & diœcesis Narbonensis. *Ex archiuo archiepiscopi Narbonensis.*

Concilium Narbonense an. 1374. præside Petro de Iudicia archiepiscopo Narbonensi; cui interfuerunt Sicardus episcopus Biterrensis, Petrus Carcassonensis, Ioannes sancti Poncii Thomeriarum, Arnaldus Alectensis, & Hugo Agathensis, & vicarii episcoporum absentium. Huius concilii canones 28. extant in archiuo archiepiscopi Narbonensis, vnde descripti sunt, ac dein collati cum vetusto codice mſ. ecclesiæ Helenensis.

Atque hæc omnia, ac forte etiam plura, ex omnigena eruditionis locupletissimo thesauro exhibebit nobis illustrissimus archiepiscopus Tolosanus.

§. II.

ILLVSTRISSIMVS *vir* FRANCISCVS BOSQVETVS, *episcopus Montispessulani, codicem conciliorum prouinciæ Narbonensis pollicetur, in quo hæc quæ sequuntur, & alia plura concilia & statuta synodalia edenda sunt cum notis.*

Concilium Narbonæ sub Daniele, an. 788.

Concilium apud Portum in Pago Nemausensi sub Arnusto, an. 897.

Concilium Septimaniæ sub Arnusto, an. 909.

Concilium Narbonæ sub Gaufredo, an. 1054.

Concilium apud sanctum Ægidium, an. 1055.

Concilium in causa Vvifredi archiepiscopi, an. 1066.

Concilium Narbonæ sub Dalmatio, an. 1090.

Concilium apud Montempessulanum sub Michaële apostolicæ sedis legato, an. 1195.

Concilium Auenionense, an. 1209.

Concilium Tholosanum.

Concilium Montispessulani sub Petro apostolicæ sedis legato, an. 1214.

Concilium Vaurense.

Concilium apud Montempessulanum, an. 1224.

Concilium Narbonense sub Petro archiepiscopo, an. 1227.

Concilium Biterrense sub episcopo Tornacensi apost. sedis legato.

Concilium Biterrense sub Gulielmo archiepiscopo, an. 1255.

Concilium Valentinum sub Petro Albanensi, apostolicæ sedis legato, anno 1258.

Concilium Albiense sub Ioanne episcopo apostolicæ sedis legato.

Statuta Guidonis archiepiscopi, an. 1260.

Constitutiones nouæ regis Ludouici, an. 1264.

Concilium apud Montempessulanum sub Iacobo archiepicopo Narbonensi, an. 1268.

Concilium Biterrense sub Simone cardinale apostolicæ sedis legato, an. 1276.

Concilium Biterrense sub Petro archiepiscopo, an. 1279.

Concilium Biterrense, an. 1299.

Concilium Biterrense sub Petro archiepiscopo, an. 1351.

Concilium Vaurense trium Prouinciarum, an. 1368.

Concilium Narbonense sub Petro archiepiscopo, 1374.

Concilium Narbonense, an. 1430.

§. III.

STEPHANVS BALVZIVS *Tutelensis v. c. quæ sequuntur vltro ac liberaliter offeret suis locis inserenda.*

Notas I. in epistolam Cæsarii Arelatensis episcopi ad Ruricium episcopum Lemouiensem. II. in epistolam Ruricii, qua respondet isti Cæsarianæ. III. in epistolam Sedati episcopi Nemausensis ad Ruricium, *Satis credidi*, &c. quæ extat apud Canisium inter epistolas Fausti Reiensis episcopi. IV. in epistolam Ruricii ad Sedatum, quæ est 34. libri 2. epistolarum Ruricianarum.

Epistolam sancti Gregorii papæ ad Leandrum episcopum; quæ est 46. lib. 4. registri eiusdem papæ, vbi inscripta est *Leandro episcopo Hispaniarum.* Alius est titulus in peruetusto codice ms. Dominicanorum Baionensium, in quo extat integra, & emendatior; vnde eam descripsit.

Epistolam Frotarii Bituricensis archiepiscopi ad vniuersos Christi fideles, qua eos hortatur vt veniant ad consecrationem ecclesiæ sancti Vincentii Castrensis in diœcesi Albiensi; ad quam conuenturi erant suffraganei ipsius, cum multis aliis præsulibus & abbatibus. Datam an. 885. *Eam ex archiuo Castrensis ecclesiæ descriptam cum eo communicauit v. c. Gulielmus Masnauius senator Tolosanus.*

Concilium incerti loci, habitum a Geraldo episcopo Engolismensi, apostolicæ sedis legato; in quo actum est de iuribus monasterii Tutelensis apud Lemouices. *Descripsit ex chartulario ecclesiæ Tutelensis.*

Conciliabulum habitum mense Maio anno 1167. in Castro S. Felicis in diœcesi Tolosana, sub papa hæreticorum Niquinta: in quo episcopi constituti sunt in ecclesiis Tolosana, Carcassonensi, Aranensi, & Albiensi. Dati sunt etiam episcopi ecclesiæ Francigenarum, & ecclesiæ Lombardiæ. Et singularum diœceseon limites assignati. *Conciliabulum*

hoc

hæc communicauit vir clarissimus Gulielmus Bessa Carcassonensis.

Constitutiones synodales Petri de Capella episcopi *Carcassonensis*, qui postea fuit cardinalis & episcopus Prænestinus. *Ex codice ms. eiusdem Baluzi.*

Constitutiones synodales Reginaldi de Laporta episcopi *Lemouicensis*, qui postea fuit cardinalis. *Ex eiusdem vetustis schedis mss.*

Constitutiones synodales Petri de Rupeforti episcopi *Carcassonensis. Ex codice Baluziano ms.*

Item constitutiones quorumdam aliorum episc. *Carcass. Ex codice ms.*

Concilium prouinciale *Bituricense* anno 1336. mense Octobri celebratum a Fulcodo archiepiscopo Bituricensi, præsentibus R. episcopo Lemouicensi, B. Cadurcensi, & Ar. Tutelensi. Concilii huius canones extant in codice ms. illustrissimi episcopi Biterrensis.

Constitutiones synodales Guidonis episcopi *Helenensis*, illius nimirum qui scripsit aduersus hæreses, editas annis 1335. 1337. 1338. 1339. & 1340. Atque in his extat decretum de immaculata conceptione B. Mariæ Virginis. *Ex codice ms. ecclesiæ Helenensis.*

Constitutiones editas a Petro episcopo *Helenensi*, delegato a domino Guidone episcopo Portuensi & apostolicæ sedis legato, anno 1373. *Ex codice ms. eiusdem ecclesiæ Helenensis.*

Constitutiones synodales Raimundi episcopi *Helenensis* an. 1380. In iis cautum est, vt quotidie fieret oratio generalis pro Romana ecclesia, & pro cessatione schismatis, in quo ei præiuerat archiepiscopus Narbonensis. *Idem eas descripsit ex codice ms. eiusdem ecclesiæ Helenensis.*

§. IV.

REVERENDVS PATER FRANCISCVS COMBEFIS *Ord. FF. Prædicatorum, hæc quæ sequuntur, Græce Latineque digesta offert.*

Ioannis, siue Damasceni, vti titulus præfert, aut potius Hierosolymitani antistitis declamationem, siue inuectiuam, in Constantinum Caballinum Iconoclastam.

S. Nicephori patr. CP. iudicium siue examen auctoritatum haud probe ac religiose aduersus sacras imagines expositarum.

Eiusdem sanctissimi præsulis aduersus eos qui diuinum simulacrum impie præsumpserunt idolum nuncupare: quid sit τὸ γραπτὸν, ac quonam modo illud intelligendum: *Non facies omnem similitudinem:* Sequendas veterum patrum traditiones, &c. cum refutatione earum auctoritatum, quas ex illorum scriptis hostes ecclesiæ vsurpabant.

S. Epiphanii accuratas vindicias quod attinet ad religionem imaginum.

Michaëlis Pselli orationem ad synodum Alexio Comneno iam imperante, in causa depositionis canonicæ Michaëlis Cerularii patr. CP. schismatis aduersus Latinos instauratoris.

§. V.

HENRICVS VALESIVS *IC. eruditißimus obseruauit ad calcem suorum codicum desiderari in conciliis Binianis, cum multa alia, tum hac qua sequuntur.*

I. Subscriptiones patrum, qui interfuerunt concilio Nicæno primo, anno Christi 325. quas ex codice Ioannis Sambuci edidit Ioannes Seldenus in notis ad Eutychii Alexandrini fragmentum.

II. Concilium Romanum anno 774. cuius mentio fit in chronico Reischebergensi, in quo etiam extat præceptum Ludouici pii imperatoris ad Paschalem II. papam, de libera electione Romani Pontificis.

III. Concilium Ouetense 18. kal. Iulii, æra 910. hoc est Christi 872. ex chronico Sampiri episcopi Asturicensis pag. 60.

IV. Leonis VII. Papæ epistolam ad episcopos Galliæ: & Ioannis XIII. epistolam, in qua mentio actorum Heroldi Saltzburgensis episcopi, & confirmationis Friderici imp.

V. Turonense concilium ind. 13. kal. Martii anno 1060. præsente Stephano S.R.E. Cardinale sedis apostolicæ legato. Extat inter opera Lanfranci Cantuariensis archiepiscopi pag. 25.

VI. Acta synodi Moguntinæ anno 1071. indictione 8. celebratæ in caussa Caroli Constantiensis episcopi simoniaci, sub Sigefrido archiepiscopo Moguntino cum sex eiusdem Sigefridi epistolis, &c. ex editione Sebastiani Tegnagelii Viennensis Bibliothecarii. Huius vero synodi meminimus suo loco, ex Lamberto, Mariano, Bertoldo, &c.

VII. Commentariolum Hessonis Scholastici de tractatione pacis inter Callistum II. Pontificem Romanum & Henricum V. imp. anno 1119. ab eodem Tengnagelio editum, vbi plura de concilio Rhemensi, de quo nos suo loco ex Orderico Vitale, Alberto Stadensi, qui etiam meminit Triburiensis conuentus, aliisque tum mss. tum excusis.

VIII. Gerhohi siue Gerochi Reicherspergensis in Bauaria præpositi fragmentum ex libro 1 de inuestigatione Antichristi, ad Eberhardum Salisburgensem archiepiscopum, ab eodem Tengnagelio publicatum, in quo pag. 421. fit mentio concilii in regno Franciæ ciuitate Tolosana celebrati, cui centum patres inter episcopos & abbates interfuerunt vna cum regibus Franciæ & Angliæ, quorum studio iidem patres conuocati conuenerunt, vbi & Octauiani, quem Victorem dicunt, simul & Alexandri papæ atque imp. Augusti Friderici, necnon & regis Hispaniæ legati aderant. Illic sane vtriusque partis defensoribus sufficienter auditis, eidem concilio, tandem in Alexandrum complacuit: Octauianus vero, qui & Victor, ab vniuerso concilio cum suis principalibus defensoribus excommunicatus est. Ex quibus patet a Turonensi, quod anno 1163. celebratum fuit in ecclesia S. Mauricii, præsente ipso Alexandro papa, disiunctum fuisse istud

Tolosanum, cui non interfuit ipsemet pontifex : de quo eodem videnda epistola E. abbatis Clarauallensis ad Veronensem episcopum eiusdem Tengnagelii opera edita inter varias epistolas ordine 60. pag. 413. quam integram repræsentabimus.

IX. Ad concilium Venetum anni 1177. exscribenda quæ habentur in chronico Reichersbergensi, vbi referuntur epistolæ ab Alexandro papa & a Frederico imperatore missæ ad omnes in episcopatu Salisburgensi constitutos.

X. Anno sequenti idem chronicon refert synodum valde celebrem, habitam in episcopatu Salisburgensi in loco qui Hohennavv dicitur, kal. Februarii, a Chunrado Salisburgensi archiepiscopo & apostolicæ sedis legato, & ab omnibus suffraganeis eius episcopis, multisque principibus de rebus ecclesiasticis.

Addenda denique actis concilii Lateranensis III anni 1179. quæ leguntur in historia archiepiscoporum Bremensium in rebus magistri Bertholdi & apud Albertum Stadensem in chronico.

§. VI.

REVEREND. PATER LVDOVICVS IACOB A SANCTO CAROLO *ord. Carmelitarum, hæc in nostro specimine desiderari, euolutis raptim eiusdem aliquot paginis, obseruauit suis locis deinceps inserenda, ac pro sua in rem literariam propensissima voluntate nobis communicauit.*

Anno 1215. Constitutiones synodales diœcesis Baionensis per Galonem apostolicæ sedis legatum.

1222. Synodus Senonensis sub Petro de Corbolio archiepiscopo Senonensi, qui illius tempore decessit die 3. Iunii, teste Iacobo Tauello hist. archiepiscoporum Senonensium pag. 95.

Odonis Tusculani cardinalis, Romanæ ecclesiæ per Galliam legati, statuta pro emendatione ecclesiæ Senonensis, eodem teste Tauello pag. 101.

Constitutiones & decreta Innocentii IV. papæ in causa coram ipso agitata inter Remensem archiepiscopum eiusque suffraganeos. mss. habentur Tornaci in bibliotheca S. Martini num. 43. F. in eademque seruantur constitutiones Gregorii (cuius?) Romani pontificis ad abbates ordinis S. Benedicti prouinciæ Rothomagensis, in communi capitulo congregatos.

Statuta Cameracensia antiqua synodalia sub Ingerramo, circa annos Domini 1270. & 1280. ms. in bibliotheca monasterii S. Lamberti Lætiensis ord. S. Benedicti, in diœcesi Cameracensi.

Statuta synodalia diœcesis Podiensis siue Anicienses, in Vellaunis, per Durandum a S Portiano ord. Præd. Auiciensem episcopum, anno 1320. qui postea fuit Meldensis.

Perpiniacense conciliabulum a Benedicto XIII. antipapa, Petro de

Luna dicto, celebratum mense Maio anni 1909.

Allegationes, quibus probatur cardinales, renuente Gregorio XII. Sauonam conuenire debere cum Benedicto XIII. & Gregorium ad renunciandum cogere, vel indicere œcumenicam synodum.

Georgii de Arnosio aduocati consistorialis responsum pro Benedicto XIII. aduersus concilium Pisis habitum.

Episcopi Conchensis, legati Ioannis regis Castillæ monita de gestis in concilio Constantiensi.

Bernardi archiepiscopi Tolosani constitutiones synodales anno 1450. in synodo paschali editæ & publicatæ.

Statuta diœcesis Burgi Sebusianorum per Ludouicum de Gorreuodo episcopum S. Ioannis Maurianensis, ac primum Burgensem, an. 1515.

Statuta curiæ sedis episcopalis Eduensis hactenus obseruata, praxim & stilum causarum instruendarum in foro ecclesiastico & seculari continentia, superadditis glossis & scholiis, auctore Ioanne Blondel officiali cantore & canonico Eduensi.

Statuta synodalia diœcesis Podiensis anno 1557. a Francisco de Sacco episcopo habita.

Antonii Tulli S. theologiæ professoris in academia Dolana comentarij in statuta Claudii a Balma archiepiscopi Bisuntini & S. R. E. card. 1573.

Statuta synodalia diœcesis Antuerpiensis Francisci Sonnii primi episcopi Antuerpiæ, anno 1576.

Leodiensis diœcesis statuta consistorialia & reformatio iudiciorum spiritualium, 1582.

Statuta secreta synodalia diœcesis Namnetensis per Franciscum Buisseret episcopum Namnetensem, anno 1605.

Circa annum 1609. statuta ecclesiæ Rothomagensis publicata iussu Francisci Ioyeusæi archiepiscopi Rotomagensis, S. R. E. cardinalis: quorum defensio aduersum capitulum & canonicos ecclesiæ B. Mariæ prodiit in lucem anno 1610.

Anno 1610. statuta synodalia diœcesis Lemouicensis.

Pauli de Christeiuen statuta Mechliniensia, 1624.

Statuta ecclesiæ Bellicensis 1631.

Statuta synodalia Augustini Poterii episcopi & comitis Bellouacensis, Franciæ paris, 1646.

Francisci de Harlay arch. Rotomagensis, Normanniæ primatis, statuta synodalia eius iussu collecta & edita, 1647.

Statuta Francisci Rouxel de Medauy ep. Sagiensis 16. Septemb. 1653.

Henrici Arnaldi episcopi Andegauensis statuta synodalia anno 1654.

Statuta synodalia Achillis Harlæi ep. Macloujensis, *ac complurium aliorum addi poterunt, si res tanti videatur, quæ enim congessimus plena, vt vides, manu, non eo consilio collecta sunt, vt emittantur in lucem vna cum con-*

ciliis Generalibus, Nationalibus, Prouincialibus; sed tantum vt constet illa diligenti archiepiscoporum & episcoporum cura ac vigilantia in propriarum diœceseon vtilitatem maximam prodiisse.

§. VII.

SVNT *& non pauca, quæ post nostram Historicam synopsim typis iam excusam, ipsemet inter legendum obseruaui in annalibus Eutychii patriarchæ Alexandrini, aliisque libris, cum nonnullis, quæ in musiua supellectili recondita seruo spicilegii vice suo tempore depromenda, propriisque locis inserenda. Quibus interim omissis, ne omnia primo impetu effudisse videar,* LECTORES ANTIQVITATIS ECCLESIASTICÆ STVDIOSOS *rogo obsecroque, vt sedulo ac diligenter emendent paucula quædam, quæ in recensendis exemplaribus, aut mihi, aut operis typographicis, exciderunt.*

Pag. 29. Mausicanum, lege Arausicanum.

Pag. 78. Cantianum sub papa Deusdedit videtur collocandum.

Pag. 79. ad an. 630. Lech-leniense.

Pag. 85. Pogonato, scribe, est quoque in numeris aliquid luxatum, quod suo loco restituemus.

Pag. 87. Toletanum XIV. an. 684.

Pag. 92. in Gregorio III. an. 731. & 741.

Pag. 93. Germanicum II. nisi forte Liptinense inter Germanica reponas.

Pag. 113. Carisiacensis, in qua edita.

Pag. 116. vbi de Tusciacensi. Vide 464. Miscellaneorum nostrorum.

Pag. 123. tempore annis 25.

Pag. 129. ad Paschales ferias anni 896.

Pag. 135. Trenorchiana.

Pag. 139. ante Benedictum VI. CXXXV.

Pag. 141. 988. Landanensis.

Pag. 143. penultima linea a die 20. Nou. 1003.

Pag. 162. Conringium cap. 3. lib. de origine iuris Germanici p. 8. edit. 2.

Pag. 175. quadragesima anni 1122.

Pag. 190. ad an. 1186. Dubliniense.

Pag. 197. ab anno, ad annos 1238. & 1310. Treuirensia, ex bibliothecis. Mazarina & Segueriana.

Pag. 214. Zoëno.

Pag. 239. Treuirense & Moguntinum accepi reperiri in bibliotheca Mazarina, & multa alia, quæ publicæ vtilitati non inuidebimus.

Pag. 276. post Asulanum, adde Ord. Carmel.

Pag. 370. initio partis II. Appendicis 1201. aut circiter.

Desunt quoque nonnulla in indice alphabetico conciliorum, vbi & hæc corrigenda: Mazarense citatur a Ferrando capp. 44. 76. & Septimunicense 11. 56. 76. &c.

Addenda ad indicem geographicum.

AVSONA, siue vrbs Ausonensis, modo Vicensis, in Catalania, *Vich ville episcopale de Catalogne, sous l'archeuesque de Tarragone.*

Arulense monasterium in comitatu Ruscinonensi : *l'abbaye d'Arles à cinq lieuës de Perpignan en Roussillon.*

Cuxanense monasterium in Confluentibus : *l'abbaye de saint Miguel de Cuxa dans le Conflant à six lieuës de Perpignan, diocese d'Elne.*

S. Benedicti de Bagiis cœnobium in diœcesi Ausonensi, prope Minorissam : *l'abbaye de S. Benoist de Bages en Catalogne à six lieuës de Manreze, & à douze de Vich.*

Dublinium seu Dublinensis ciuitas metropolis Hiberniæ : *Dublin sur le Liff, ville maritime en la prouince de Leynster, capitale de toute l'Irlande, archeuesché.*

S. Felicis castrum in Gothia : *la ville de saint Felix de Carman à six lieuës de Tolose.*

Fontis cooperti monasterium diœcesis Narbonensis : *l'Abbaye de Fontcouberte à 4. lieuës de Narbonne.*

In Fontanis loco comitatus Ruscinonensis : *S. Genis de Fontagnas en Roussillon à quatre ou cinq lieuës de Perpignan.*

Helena siue Elnensis ciuitas in comitatu Ruscinonensi, *Elne ville maritime du comté de Roussillon, euesché suffragant autrefois de Narbonne, puis de Tarragone.*

Hohennauia in episcopatu Salisburgensi : *Hohennaun place du diocese de Saltzbourg en Allemagne.*

Lech-lenia in campo albo in Hibernia : *quelque place d'Irlande.*

S. Petri Rodensis monasterium in diœcesi Gerundensi : *S. Pierre de Rodes dans la comté de Perelade au pied de la montagne de saint Saluator.*

Riuipullum siue Riuipullensis abbatia in Catalania, diœcesis Ausonensis, *l'Abbaye de Ripoll de l'ordre de S. Benoist en Catalogne au diocese de Vich.*

Tulugnensia prata : *les grandes prairies autour de la petite ville de Tulluies, à trois quarts de lieuës de Perpignan en Roussillon.*

Villa Bertrandi : *Ville-Bertrand en Catalogne.*

PRIVILEGE DV ROY.

LOVIS par la grace de Dieu Roy de France & de Nauarre: A nos amez & feaux Conseillers les gens tenans nos Cours de Parlement, Maistres des Requestes ordinaires de nostre Hostel, Baillifs, Seneschaux, Preuosts ou leurs Lieutenans, & autres Iusticiers qu'il appartiendra, Salut. Nostre bien-aimé Sebastien Cramoisy Marchand Libraire Iuré, nostre Imprimeur ordinaire & de nostre tres-honorée Dame & Mere, Directeur de nostre Imprimerie Royale en nostre Chasteau du Louure, ancien Escheuin & Iuge Consul de nostre bonne ville de Paris, Nous a fait dire & remonstrer, qu'il desireroit faire imprimer le Liure intitulé, *Concilia Generalia & Prouincialia Græco-Latina*, pour la perfection duquel il a employé le soin & trauail de plusieurs hommes doctes pour faire la recherche de quantité de Conciles, Epistres des Papes, & diuers traitez, tant imprimez que manuscrits concernans ledit œuure, lesquels manquent aux editions precedentes, & sont grandement necessaires pour l'accomplissement dudit ouurage, qui peut par ce moyen faire vn corps parfait desdits Conciles, & s'étendre iusqu'à quinze Volumes, plus ou moins: Mais comme il ne peut faire ladite entreprise qu'auec vne extreme dépense, il craint que quelques autres Libraires ou Imprimeurs de ce Royaume, ialoux & enuieux de son trauail ne voulussent s'ingerer d'imprimer lesdits Conciles sur les anciennes & precedentes Impressions, sans auoir égard susdites augmentations, ou mesme qu'aprés ladite Edition parfaite ils ne voulussent la luy contrefaire; ce qui le priueroit non seulement du fruit de ses trauaux, mais encore du remboursement des grandes auances & autres frais faits pour lesdites recherches, & de celles qu'il luy conuiendra faire pour l'impression desdits Conciles, s'il n'auoit sur ce nos Lettres que ledit Cramoisy nous a tres-humblement supplié luy accorder, portans defenses à tous Libraires & Imprimeurs, & à toutes personnes de quelque qualité & condition qu'elles soient, d'imprimer, faire imprimer, contrefaire, extraire, changer, alterer ny reduire en abregé, le vendre ny debiter tant sur les anciennes & precedentes Editions, que sur celles que ledit Cramoisy pretend faire en vertu des presentes, sous quelque pretexte que ce soit, sans le consentement dudit Cramoisy. A ces Cavses desirant gratifier & fauorablement traiter iceluy Cramoisy, attendu la connoissance que nous auons des bonnes intentions qu'il a tousiours euës, & qu'il témoigne auoir pour nostre seruice, & sçachant auec quel soin il a imprimé & imprime tous les iours quantité de Liures tres-vtiles au public; Nous luy auons permis, permettons & ordonnons par ces presentes d'imprimer ou faire imprimer, vendre & debiter en tous lieux & terres de nostre obeïssance lesdits Conciles auec les corrections & augmentations que ledit Cramoisy s'est donné le soin & le trauail de faire faire en cette nouuelle Edition par vne personne de merite & de signalée doctrine, en telle forme, grandeur, volumes, caracteres, & autant de fois que bon luy semblera, durant le temps & espace de trente années, à compter du iour que la premiere impression sera acheuée d'imprimer: Faisant tres-expresses inhibitions & defenses à toutes persones de quelque qualité & condition qu'elles soient d'imprimer ou faire imprimer, contrefaire, extraire, changer, alterer, abreger, vendre, ny debiter lesdits Conciles, tant en corps que par abregé, sans le consentement dudit Cramoisy, nonobstant toutes choses qu'on pourroit alleguer au contraire, à peine de dix mille liures d'amende payable par chacun de ceux qui y contreuiendront, en tout ou partie du contenu cy-dessus, applicable moitié à l'Hostel-Dieu de Paris, & l'autre moitié à l'Hospital General de ladite Ville, & de confiscation de tous les exemplaires contrefaits, au profit dudit Cramoisy, & de tous dépens dommages & interests soufferts & à souffrir. Voulons qu'en mettant au commence-

ment ou à la fin de chacun des exemplaires vn Extrait des presentes, elles soient tenuës pour deuëment signifiées, & que foy soit adioustée à la collation qui en sera faite par vn de nos amez & feaux Conseillers & Secretaires, comme à l'original: A condition qu'il sera mis vn exemplaire de chacun desdits Liures dans la Bibliotheque de nostre Cabinet en nostre Chasteau du Louure, deux autres exemplaires en nostre Bibliotheque publique, & vn en celle de nostre tres-cher & feal Cheualier Chancelier de France le sieur Seguier, auant que de les exposer en vente, à peine de nullité des presentes. Si vous mandons que du contenu en icelles vous fassiez & souffriez iouïr pleinement & paisiblement ledit Cramoisy, ou ceux qui auront droit de luy, pour l'impression desdits Conciles, faisant cesser tous troubles & empeschemens qui luy pourroient estre donnez, en contraignant & faisant contraindre par toutes voyes deuës & raisonnables tous ceux qu'il appartiendra. Mandons au premier Huissier ou Sergent sur ce requis, faire pour l'execution des presentes tous actes & exploits requis & necessaires: Car telle est nostre plaisir; nonobstant Clameur de Haro, Chartre Normande, Coustume de Païs, concessions ou permissions, & toutes Lettres à ce contraires, ausquelles auons dérogé par ces presentes. Donné à Paris le 15. iour de May l'an de grace 1660. Et de nostre regne le dix-huitiéme. Et au dessous est écrit, Par le Roy en son Conseil.

Signé, MABOUL.

Registrées, oüy & ce consentant le Procureur General du Roy, pour iouïr par l'impetrant de l'effet y contenu en icelles, suiuant l'Arrest de verification de ce iour. A Paris le 2. Iuin 1660. & signé, DU TILLET. *Et scellé aux Armes du Roy en cire iaune.*

Extrait des Registres de Parlement.

VEU par la Cour les Lettres patentes du Roy données à Paris le 15. May 1660. signées, & sur simple queuë du grand seau de cire iaune, par lesquelles & pour les causes y contenuës ledit Seigneur Roy auroit permis à Sebastien Cramoisy Marchand Libraire Iuré, Imprimeur dudit Seigneur & de la Reine sa Mere, Directeur de l'Imprimerie Royale au Chasteau du Louure, ancien Escheuin & Iuge Consul de cette ville de Paris, d'imprimer ou faire imprimer, vendre & debiter en tous lieux & terres de son obeïssance le Liure intitulé, *Concilia Generalia & Prouincialia Graeco-Latina*, en telle forme, grandeur, volume, caractere, & autant de fois que bon luy semblera, durant le temps & espace de trente années, à compter du iour que la premiere impression sera acheuée d'imprimer; ainsi & comme plus au long le contiennent lesdites Lettres à ladite Cour addressantes: Requeste presentée par ledit Cramoisy à fin d'enterrinement d'icelles, conclusions du Procureur General du Roy, & tout consideré; La Cour a ordonné & ordonne que lesdites Lettres seront registées au Greffe d'icelle, pour iouïr par l'impetrant de l'effet & contenu en icelles, selon leur forme & teneur. Fait en Parlement le 2. Iuin 1660. & signé, DU TILLET.

CHA
RI
TAS